Ч. 79. Чернівці, неділя дня 4. (16.) липня 1899 р. Річник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улица Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20	Кор. —	сот.
на пів року	10	„ —	„
на чверть року	5	„ —	„
на місяць	1	„ 70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Формальний націоналїзм.

З нагоди Драгоманівских вечерниць відсьвяткованих д. 26. червня с. р. рускою академічною молодїжю у Львові, „Будучність“ висказала кілька цїнних уваг, що по відкиненю полемічного тону, який нерадо мусимо приймити є справдї цїнні і заслугують на увагу.

Всї бесїдники, що промовляли на тих вечерницях — пише „Будучність“ богато говорили про Драгоманівский критицизм; і справдї треба признати, що Драгоманів приучував і заохочував до критицизму і до самостійного способу думаня; він не признавав пророків і авторітетів. Та про те у наших Драгоманівців, а власне у бесїдників що промовляли на вечерницях, зовсїм не було слїдно тої науки Драгоманова; вони відносять ся до Драгоманова зовсїм безкритично, хочуть з него зробити божище і авторітет — а думаємо, що се небіщикови на тамтім сьвітї не дуже подобає, ся, бо се перечить — Драгоманівскому кратицизмови.

Тота безкритичність „Драгоманівців“ особливо сильно виступає в тім, що вони говорили на вечерницях про „формальний націоналїзм“, про те, що націоналїзм се форма, а поступ і свобода — се зміст; се вони переймили від Драгоманова та на тім і станули.

Певна річ, що коли під націоналїзмом розуміє ся лише мову і обряд та ще кілька етноґрафічних прикмет, то очевидно так зрозумілий націоналїзм є лише формою, бо розуміє ся ані мова анї обряд не становлять змісту національного житя, лише его форму. А що у нас, галицьких Русинів, такий іменно націоналїзм був до недавна в модї, то Драгоманів мав слушність, коли викладав, що наш, галицько-руський націоналїзм такий, який до недавна був, є формою без змісту. Але коли Драгоманів казав, що націоналїзм в загалї, сам по собі, є лише пустою формою, то се була груба помилка — або непорозуміне. Бо коли ми під націоналїзмом розуміємо не лиш мову і обряд, але полїтичну і економічну независимість, орґанїзацию і розвій народу, коли ми під нациею розуміємо не етноґрафічну масу, але суцїльний орґанїзм національний з усїми его функциями економічними і ітелєктуальними, полїтичними і социяльними — то такий націоналїзм не є пустою формою, але становить власне зміст і ядро самої нациї, а „нация“ — се не пусте і не дурне слово, тілько треба его подумати трошка не на рутеньский лад.

І еще одно словечко для „Драгоманівців“: Драгоманов сам учив, що слова „поступ“ і „свобода“ — се фрази, котрим кождий придає такий змисл, який кому подобає ся. Для того треба тих слів по можности у всяких промовах публичних уникати — бо через те промови ті стають дуже пусті і банальні.

Думаємо що висказавши тих кілька заміток не уймилисьмо Драгоманову его безперечних заслуг, а пошанувалисьмо его негірше як ті, що промовляли на Драгоманівских вечерницях.

Заграниця.

Сли Дрейфус дїйсно не допустив ся злочину, за котрий чотири вже роки пересидїв на чортівскім острові, то кождому здоровомислячому насуває ся гадка, що ґенеральний штаб мусїв мати якусь дуже важну причину, для котрої постановив Дрейфуса напятнувати клеймом зради і замкнути его на віки. Доси різно толкували собі сесю справу, а тепер приклонники ревізиї процесу, пустили в сьвіт нове дуже оригінальне і неменше сензацийне поясненє цїлої тої справи. Після того поясненя, Дрейфус терпить за се, що сказав правду і нехотячи відкрив Росиї, що фальшивого має приятеля.

Коли Франция заприязнила ся з Росиєю, Росия хотїла знати з ким має дїло, хотїла довідати ся, який є дїйстний стан французскої армії — она зажадала цифр і докладних виказів. Тодї ґенеральний штаб урядив, щоби для ослїпленя і позисканя Росиї, побільшити ті цифри і подати фальшивий стан армії так що до числа вояків як і уоруженя, мобілїзациї і т. д. Росия одержала так величавий образ цвитучого стану французскої армії, що се аж... розбудило в нїй недовірчивість і підозрінє. Тодї росийске правительство, щоби довідати ся правди, звернуло ся приватно до Дрейфуса, котрий не знав о урядовім рапортї своїх зверхників і підступом одержало від него правдиві цифри. Зробивши се, Дрейфус не таїв ся з фактом. Аж констернация в ґенеральнім штабі показала єму, яку медвежу прислугу зробив він своєму правительству. Росия мала доказ, що Франция хотїла еї надути. Ґенеральний штаб мусїв в який небудь спосіб сальвувати честь Франциї. Передовсїм треба було зробити Дрейфуса зрадником в користь Нїмеччини, Росиї треба було витолкувати, що Дрейфус нарочно подав Росиї фальшивї цифри, аби викликати конфлїкт між Францию і Росию, скомпромітувати Францию перед Росиєю і довести до зірваня союза. В тій цїли сфальшовано бордеро, аби мати доказ перед военним судом, котрому не мож було виявити дїйсного стану річи. Дрейфуса засуджено і відтято від сьвіта. Тимчасом справа віджила, ґенерали тратять голову, бо в бордеро зачинають невірити. Тодї Анрі фальшує лист. але ґенеральний штаб не допускає до тайни мінїстра війни Кавеняка. Той припирає фальшівника до муру і Анрі зачинає висьпівувати тайну. І сему треба було заткати рот. Запирають его в вязници, усипляють і — підрізують горло бритвою. Тепер цїла Франция жде на се, що Дрейфус сам скаже о цїлій справі в Рен. Явність трибуналу в Рен запевнена, а нинїшне правительство рішило ся нїчого не завивати в бавовну і цїлу дрейфусіяду остаточно злїквідувати.

Оборонцї Дрейфуса думають, що коли процес перед новим военним трибуналом обмежить ся лише на бордеро, то потреває не більше як три дни; в противнім случаю може протягнути ся до кількох тиждїв. В цїлій тій справі замітне се, що навіть найзавзятїйші полїти-

СЬВЯТИЙ ВЕЧІР.

(*Із „Квітів нашої землї“.*)

Сина як пуп сидїла на печи посеред куни дрантя і без упину била головою в стїну. На припічку сидїв син бабин.

— А хотьбим продавси, то топлива нї відки вам не дістану, а хотьбим украв, тай імут. Сидїт на печи, обтулюйте ся в лахмітя, як можете, тай тепла чикайте. У мене малї дїти та венуть, сарачьита, на морозї. Аді, принїс-сми вам хлїб тай горівки крішку тай білу дранку та обійдїт собі сьвйита по божому. А може ще люде вам що внесут. Тай головов у стїни не бийте, бо нїчо з них не вібєте.

— Колижбо я, сину, кількому морозови і такі студени не година вітримати. То аж в самих кістках я мороз чую. А головов я в стїну бю, бобим на місци задеревіла, якбим не била.

— А ноги нїц не стухають?

— Ноги, синку, як коновки набренїли: анї їх пітягнути анї їх зібгати.

Показала ноги, сині і блискучі як скляні бервена.

— Я не година ночи зночувати, такі ночи довгі, довгі, як колиби десїть на одну склав. Всї очинаші зговорю, все поперегадую від найменшої дитини тай дня діждати ся не можу. Тай так гірко сидїти самому у такім студенім вертепі.

— Та коби хоть Бог змилував ся та муки вам довгої не дав тай лежі гнилої, аби вас борзо спрьитав.

— Ой, синку, я так тої смерти, як мами рідної, чикаю. В ночи то в кождий кут пролуплюю очи, ци де с кута не привидитси, бо як привидитси, тай незабавки таки приходит. Але не привиджуеси.

— Та смерть прийде але коли. Але конї стоя, гей, скиньте непранку та най на вас сорочку натьигну.

— Я, дитинко, замерзну, як ти мене в білу сорочку вбереш. Я рада, шом цу на собі загріла тай, як якис казав, своїм нендзї рада, шом заплодила, бо все вкусить то от-як теплїще в шкіру.

— Ви вже розум вістаріли — таже не мете на різдво у такій нендзї сидїти!

Натягав на маму сорочку.

— Не далекі ваші гони, кости як мечї із шкіри вілазьи, коби борше.

— Тай я тото, синку, кажу, коби борше.

— Та сьвиткуйте здорови.

— Йди, йди, бо то панцка служба.

Дрожала на печи зі студени і головою в стїну била.

— Тото добру дитину маю, тото ходит коло мене тай не забуває. Нїколи не встидавси, що мама з торбов ходит. Благословю тьи синку на все добре.

І рукою благословила.

Легонечко ковтала головою в стїну, якби з радости, що сина доброго має.

— Славайсу.

— На віки слава.

— Я вам, бабо, солодкої пшениці тай тїста принесла, абисте за мою Марію очинаш зговорили.

— Прости біг, небого, я зговорю очинаш за твою Марію.

Хрестила ся синими руками.

— Славайсу.

— На віки слава.

— Наднїс-сми гезди трохи пирогів, а ви за мою першу очинаш вікажіт.

— Бо да-прости, Андрію, я вікажу за твою Катерину очинаш.

Шепотїла молитви.

— Славайсу.

— На віки слава.

— Я вам, бабко, рибки принесла, а ви за нашу маму поклони вібийте. В людий сьвито, а в нас, якби тїло ще на лаві лежало, так плачемо. Ще того свйитого вечера вони нам вечерю лагодили.

— Я, сирітки, вібю поклони за вашу маму.

Дївчина плачучи вийшла, а баба продувала порох з печи і цїлювала землю і поклони била.

Дуже богато мисочок люде поназносили.

Вечер ловив за очи і баби вже не було видко, лишень еї молитви розходили ся з печи по хатї.

— — — — — — — — —

Галузя грушки шморгало у вікна, а шибки дзеленькотїли.

— Колїдуй минї, грушечко, колїдуй, бо нїхто менї цего вечера не заколїдуе, такого великого вечера лиш ти бабі колїдуеш.

В руках держала фляцину з горівкою.

— Я буду горівочку попивати, а ти менї файну кольидочку колїдуй тай мому синови, бо свої мами не скидаеси . . .

Пила.

— Якби не він, тайби нї аж на весні найшли, акби сопуха з печи аж на дорогу вдарила.

Пила.

— Аді, оцеї, грушечко, жіноцкої, що каже:

Нова радість стала, яка небувала,
Над вертепом звізда ясна сьвіту засияла . . .

Дрантивим голосом цїлу коляду відколядувала.

— Тепер увес мир, увес рід колїдуе і веселитси, а я собі з грушечков, ми обі собі. А оцеї, грушечко, стародавної мому Митрови:

Вінчую тебе щьистьим здоровєм повій,
Повій, не вій, тер похилив явір с-тихенька.

Верещала, якби з неї хто паси дер.

— О цеї мій старий любив колїдувати. Видиш, старий, а я собі без тебе пю та гуляю тай колїдую. Твоя грушечка зо мнов колїдуе. Ой, я вже с тобов нї, ой нї! Я не твоя вже ґаздиня...

Пила.

— Ой, не твоя! Я собі без тебе раду дала, я собі торби пошила тай межи люди пішла. Як ем с торбов за твій поріг перестушила тай я вже не твоя ґаздиня, нема рихту.

Пила.

ки зачинають спускати з тону. Дерулед заявив оногди на одних зборах, що коли Дрейфус дїйстно не винен, то було би се ганьбою для Франциї, що треба чотири роки бороти ся, аби дійти правди.

Polit. Parisien доносить, що Дрейфус не міг взагалї зрозуміти богато річей. Доси був тої гадки, що ревізию процесу завдячує ґенералови Боадефрому. Справи самоубійства Анріого, не міг просто поняти, так само справи Пікарта. Він просто не може зорієнтувати ся між тими, цїлком не звістними ему подробицями.

Хоч консервативна преса і антиревізіонїсти звели крик против нового ґабінета напів социяльстично і казали, що він не в силї перевести ревізию, то преціньсправа Драйфуса котрий сидить в вязницї в Рен, і дожидає суду, розвиває ся спокійно. На днях оповістив навіть кн. Генрик Орлеаньский що він радо підчинить ся рішеню воєнного суду в Рен. Франциї треба спокою, щоби надоложити свої виправи в Мароку, Нов. Фінляндиї, та в Індо Китаю.

Панї Дрейфус щоденно відвідує свого мужа.

Цїкава річ, як преціньрішить ся остаточно справа сеї нещасної жертви!

На днях зайшов зворот в полїтицї Франциї, а з тим прийде певно зміна і в міжнародній европейскій полїтицї. — Франция і Нїмеччина зблизила ся перший раз до себе за памяти теперішного поколїня. А річ мала ся так:

Цїсар Вільгельм, що відбуває тепер подорож здовж норвеґских берегів, загостив в Берґен на покład перебуваючого там французского воєнного корабля „Іфіґенїя“, а відтак дав на своїм кораблї „Гогенцолєрн“ обід, на котрий запросив офіцирів „Іфіґенїї“ і 60 французских моряків. По тій гостинї вислав цїсар до президента французскої републики таку телеґраму:

„Я мав приємність бачити на покладї „Іфіґенїї“ молодих французских моряків, котрих войскова, симпатична постава, достойна їх благородної вітчини, зробила на мене глубоке вражінє. Яко моряк і товариш тїшу ся сердечно з знаменитого принятя, яке уготовили менї командант, офіцири, і цїла залога. Я дуже рад, пане президенте, з того щасливого случаю, який позволив менї відвідати „Іфіґенїю“ і стрітити ся з Вашими милими земляками“. На то відповів Любет такою телеґрамою: „Дуже мене тронула телеґрама від вашого цїсарского величества з нагоди відвідин на покладї „Іфіґенїї“. Почуваю ся до обовязку подякувати вашому цїсарскому величеству за честь зроблену нашим морякам і за слова, в котрих ваше цїсарске величество зазначує вражінє своєї гостини.“

Цїсар нїмецкий від давна працював над зближенем, а у Франциї пізнали, що тепер, коли настала доба кольонїяльної полїтики, можна зречи ся вже раз на все Альзациї, а дбати, щоб не прийшов другий раз такий сором для Франциї як під Фашодою.

А позаяк на днях озвали ся сьмілі голоси за примиренем, позаяк стріча „Іфіґенїї“ і „Гогенцолєрна“ були з гори уложені за обопільною згодою, то можна справдї говорити про зворот в француско-нїмецких відносинах.

Примір обструкциї в віденьскому парляментї розширив ся по всему сьвітї, зайшов і на клясичний ґрунт Італиї, а що се ґрунт яловий через матеріяльну нужду і впадок публичного духа, підсоне горяче, тож тут цїлком інакшу форму прибрала обструкция. І не диво, що коли сей і другий і третий парлямент показав такі наглядні зразки варварства, коли парлямент і теориї конституцийні банкрутують — найповажнїщі, глубокоумні статисти задумують ся над будучими формами европейских рядів.

Розходило ся о нові, реакцийні приписи полїтичні. Щоб не допустити до їх ухваленя социяльсти і радикали жадали поіменних голосовань над всякою справою, щоб лиш марнувати час, бо се і є одинокий спосіб, який має в руках меншість парляментарна, коли хоче спинити розмови терористичної більшости. Серед того зайшла помилка, бо опозиция була тої гадки, що поіменно голосує ся над їх формальним внесенем, між тим голосоване ішло над 4 поправками правительственних полїтичних приписів. Коли сю хитрість пізнала опозиция — почали социяльсти бійку. Делїч підбіг і Торачія що став з місця щоб віддати голос — схопив за бороду і тріпнув ним до землї, а його сусїда угодив два рази в лице. Тепер ішла улична, кнайпова геца: лунали відголоси пощочин, в другім кутї борба на кулаки, що хвилї летить в гору то краватка, то маншет або ковнїрок — вкінци президент вийшов з салї, а тодї покалїчені посли побігли дати оглянути і перевязати рани з покалїченя.

По павзї, коли обради ішли далї бійка відновила ся. Коли більшість далї голосувала над правительственним внесенем, опозиция знов вибігла на серед салї, кілька послів пірвало урну з президияльного стола, кинули ї на землю і розбили. Тепер почала ся бійка на ново і президент опять перервав обради. На мінїстеріяльній радї, яка по авдієнциї у короля відбула ся ще того самого вечера — ухвалено замкненє сесиї парляментарної. Через те нетикальність посольска згасла і справдї полїцийні орґани в порозуміню з правительством вже підчас того засїданя, на котрім проголошено замкненє сесиї дожидали коло парляменту. І так арештовано социяльстичного посла Косту, коли виходив з парляменту. Коста має відсидїти кару чотиромісячної вязниці за якусь прасову провину, якої допустив ся ще в 1894 р. Ходять вісти, що увязнено також послів Дефелїче і Прамполїнього і иньших радикальних послів, що скинули урну з президияльного стола. Посли з найкрайнїйшої лївиці видали відозву до народа, в котрій оправдують своє поведенє в парляментї і висказують надїю, що край відопре їх в тій борбі за волю. Постійна комісия вибрана з посеред радикальних послів має наглядати над загальним добром.

— Але як-сми вішла, Михайлику, перший раз с торбов на дорогу тай чулам, щос у гробі перевернувси. Ти в гробі перевернувси, а минї від сонечка сьвітого сором стало тай вернуламси до хати. Молитви старецькі говорилам-си у твої хатї. О таку-с ґаздиню лишив після себе.

Пила.

— А тепер мене, чоловіче, пси з усїх селів знают. а я їх твоєв паличков відгоню. Алем тим жебраним хлїбом сина згодувала. Він мамі їстки внесе, він сорочечку мамі на плечі натыгне, він мами не скидаєси. За него старий усї гріхи маєш мати прощенї, за него одного. Бо за твою ґаздню ти ласки у Бога доступиш.

Напила ся.

— Алем, старий, пяна, алем помийница. Кобис нї тепер уздрів тай душаби ти си зрадувала. Алебис парив, алебис бив! Лиш за кіски та голову межи колїна — тай вези на двое. Бий жебрачку та вона твою намньить з торбов сьвітами рознесла! Бий як суку, бий, най вона тобі дїхатї дїдівських куснїв не волочит!

Випила решту.

— А приприж собі, мой, ґаздиню, лиш таки йми за кіски та отак, та отак оту старицу....

Ґатила головою в стїну як скажена.

— Лиш таки отак, най крепируе торба громацка.

В. Стефаник.

(З „Будучности“).

НОВИНКИ.

Черківці, 10-го липня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагоді збирайте складки.

Заряд черновецкої філії товариства „Руска Школа“ пригадує, що загальні збори, що були вже заповіджені, відбудуть ся, як звістно, сеї неділї т. є. 16. липня н. ст. 1899 р. о 4. годинї, а вечерок того самого дня по зборах о 8. годинї вечером в Старій Жучцї. Як чути, може сподївати ся величезної участи, бо сприяють сему обставини а й головно добродїйна цїль, задля якої устроюєсь сей вечерок. Видїл прикладає всяких можливих сил, щоби вечерок випав красно і щоби кождий, що потрудить ся, міг приємно забавитись. Участь возьмуть сьвітлі товариства „Буковиньский Боян“ і „Союз“, що причинять ся не мало до звеличеня сего вечерка. Красні наші пісні будуть відспівувані підчас навз. Славна глиницька музика зложена з 10-ох мужів. Вп. панночки і молоді панове певно не пожалують своїх трудів до танцю. До танцїв будуть удекоровані дві великі салї. Добра їда, а також пиво і вино можна буде дістати по найдешевших цїнах в буфетї. Хто приїде зелїзницею до стациї Жучки (до моста) о 7. годинї перед вечером, зможе приїхати до Жучки фіякром, (3 км. віддалене) які будуть ожадати гостий на стациї. Стара Жучка, 11. липня 1899. *Дарий Пігуляк,* голова.

„Patria“ вміє обчисляти еміґрантів з Михальча, їх було двое, а „Patria“ начислила поверх 200, тепер „Bukow. Pest“ доконав конскрипциї предплатників руского додатку до „Buk. Landwirtschaftliche Blätter“, що після ухвали соймової виходить яко осібний листок. Дуже можливо, що тут зайшло qui pro quo і „Buk. Pest“ двох еміґрантів узяв замість 2 предплатників рускої ґазетки, але най буде, що справдї двох предплатників зголосило ся про ґазету, котрої не бачили, що двох купило кота в мішку, то се ще нїчо злого, анї не є се „ruthenisch-nationales Bildchen“ тільки обяв натуральний. Як редакция розішле ґазету на оказ до всїх читалень і крамниць, тодї навіть „Bukow. Pest“ хоч — як видно — не сильний в штуцї рахованя і обчислюваня, начислить тілько предплатників, щоб набрало ся пересьвідченя, що руска ґазетка для руского народа є потрібнїща, коли „Buk. Pest“ взагалї не піймає, що як до волоского так і до руского мужика по нїмецки промавляти годї. А поки що радимо „Buk. Pest-ови“ вправляти ся в штуцї раховання, але на предплатниках румуньского додатку до згаданої нїмецкої ґазети рільничої, а не на наших предплатниках.

„Бідна на сьвітї пещена дитина“, статю, яка появила ся в 75 ч. „Буковини“ подали в перекладї Bukowiner Nachrichten. На се Buk. Post пробує полемізувати, але з його стогну видно, що влучна стріла поцїлила його в саму брудну печінку, а Patria як побачила, що ей неслюбний муж дре собі волосе з голови — зараз дістала спазми і занвила, що не хоче навіть читати згаданої статї.

З Наук. Тов. ім. Шевченка. Дня 1. червня н. ст. відбули ся збори всїх трьох секций для вибору в перший раз дїйсних членів відповідно до нового статута. Вибрано всїх членів 32, котрих і подаємо в поазбучнім порядку. Всїх вибраних затвердив Видїл на засїданю 7. червня н. ст. Історично-фільозофічна секция: 1. Володимир Антонович у Київі, 2. Федір Волков у Парижі, 3. Михайло Грушевский у Львові, 4. др. Станїслав Дністрянський у Львові, 5. др. Михайло Зобків у Сараєві, 6. др. Кость Левицкий у Львові, 7. др. Володимир Охримович у Львові, 8. Єфим Сїцинський у Каменцї Подільскім, 9. др. Петро Стебельский у Львові, 10. др. Остап Терлецкий у Львові, 11. Степан Томашівский у Львові, 12. Яків Шульгин у Єлисаветї. Фільольоґічна секция: 1. Олександер Барвіньский у Львові, 2. Володимир Гнатюк у Львові, 3. Митрофан Дикарів у Катеринодарі, 4. Іля Кокорудз у Львові, 5. др. Олександер Колесса у Львові, 6. Олександер Кониський у Київі, 7. др. Володимир Коцовский у Львові, 8. др. Степан Смаль-Стоцкий в Чернівцях, 9. др. Кирило Студиньский у Кракові, 10. др. Іван Франко у Львові. Математично-природописно-лїкарска секция: 1. др. Григорий Величко в Станїславові, 2. Іван Верхратский у Львові, 3. др. Іван Горбачевский у Празї, 4. др. Осип Дакура в Парижі, 5. Володимир Левицкий у Тернополї, 6. Петро Огоновский у Львові, 7. др. Евген Озаркевич у Львові, 8. др. Іван Пулюй у Празї, 9. др. Щасний Сельский у Львові, 10. др. Олександер Черняхівский у Київі.

Віче руских академіків у Львові відбуло ся 13. с. м. в присутности 500 участників і випало сьвітло.

Угорскі гості приїхали в понеділок в ночи до Львова. На головнім двірци повитав їх проф. др. Олександер Колесса, що познакомив ся з ними на Угорщинї в часї своєї подорожи в наукових цїлях. Вівторок рано звідували они львівскі церкви та зайшли до семинариї духовної, де їх в заступстві неприсутного ректора повитав віцеректор о. Б. Ярема. По полудни були наші гості на прогульцї у Ґрунда, де мали нагоду пізнати деякі рускі родини. В середу перед полуднем звідували товариство „Руску Бесїду“, де пізнали кількох визначних Русинів, як проф. Романчука, посла Таничкевича, були в „Просьвітї“, де п. Губчак познакомив їх з розвоєм товариства та з дїяльностию в хосен просьвіти народної. Поступ народної просьвіти дуже утїшив їх і они заявили, що вже й на Угорщинї зачинає ся по селах рух читальняний, а не далеко Унґвару має вже бути чотири сїльскі крамниці. Відтак зайшли до оо. Василян і відвідали Преосьв. Еп. Шептицкого, котрого уже знали з его подорожи на Угорщину. З оо. Василянами звідували они институт сс. Василянок. Угорско-рускі епископи, як ми чули, задумують віддати Василянам управу институтів для дочок сьвященичих. (Доси нема на Угорщинї Василянок.) Зайшли ще були до Ставропіґії в справі закупна книг церковних для Товариства сьв. Василя Вел., звідали музей ставропигийский і Успеньску церков. Нині по полудни вибирають ся до Перемишля оглянути тамошний институт дівочий.

Похрестник цїсаря. Суд в Міскольци зарядив на днях курателю над ґр. Альфредом Сірмаєм по причинї его розтратности. Ґр. Сірмай є похрестником цїсаря. Коли перед кількома лїтами цїсар навістив Міскольц, повитав его на чолї депутациї батько Альфреда, ґр. Александер Сірмай. Але ледви цїсар промовив кілька ласкавих слів до депутациї, коли нагло упав неживий ґр. Александер Сірмай. Цїсар сам лично повідомив вдову о наглій смерти ей чоловіка і прирік притім подержати до хресту ей сина Альфреда. Нині діждав ся цїсар невеликої утїхи з свого похрестника.

Хоробливі фантазиї того свистка що від двох місяців половину всїх шпальт заповняє одним словом „Confiscat“ замісць статями так виглядають: Руский полїтик, що є і учителем снує ся між волошками по передмістях тай відраджує їх від посилання дїтей до волоських шкіл... Meine Herren, коли на вас тріщить шкіра від тих погроз, коли волошки справдї малиб слухати когось, що на торговищї замісць купувати яйцї і ярину веде грізну аґітацию против волоскої вітчини — то зле з вами паноне булоби. Але се хоробливі фантазиї редактора, що прилїтають до голови далеко поза північ в нетверезім станї, або при 32°C спеки.

Наслїдник росийского престола В. кн. Юрій помер нагло в понедїлок в Абастуман в наслїдок сильного вибуху крови. Покійний був молодшим братом царя і з цїлої царскої родини найспосібнїйший. Царица мати все була найбільшою его опікункою. Від довгих лїт терпів він на туберкульозу легких і тому пробував головно на Кавказї і в Криму. З причини его смерти заряджено тримісячну двірску жалобу. „Правит. Вѣстникъ“ оголосив слїдуючий манїфест царский: „Дня 28. червня помер наш любий брат, наслїдник престола великий князь Юрій Александрович. Може було би ся повело під впливом лїченя і полудневого клїмату усунути недугу, але Бог зарядив инакше. Піддаемо ся без нарікання сему зарядженю промислу Божого і взиваємо всїх вірних підданих, аби з нами дїлили глубокий біль і горячо молили ся о спокій душі нашого помершого брата. Доки Господь Бог не зволить поблагословити нас уродинами сина, дотиль від нинїшного дня права наслїдника престола прислугують нашому дорогому братови великому князеви Михайлови Александровичеви. Підпис: Николай“.

Парлямент в Оттаві ухвалив будову зелїзницї зі Саскачеван до Едмонтон. Буде то получене Едмонтону з Prince Albert. Ся зелїзниця буде переходити через Едну, отже через руску найбільшу кольонїю в Канадї, тож причинить ся в великій мірі до зросту і добробиту рускої кольонїї. До тепер мають рускі кольонїсти в Едні більше як 50 миль до першої стациї зелїзничої в Едмонтон.

Новий спосіб борби о наші права. Один львівский Русин одержав від якогось ц. к. уряду письмо — не руске. А що сей пан, в зносинах з урядами „не умїє по польски нї читати нї говорити“, то не може знати не лиш сего, що в тім письмі стоїть, але навіть з якого уряду походить доручене ему письмо. Будучи однак добрим сином своєї австрийскої вітчини, хоче сповнити то, чого домагає ся его власть, але — се ясне як сонце — хоче вперед довідатись, який зміст дорученого ему письма, хоче его дістати в язицї рускім. Щоби се осягнути звернув документ властям в такім поданю:

„Hohes Ministerrathspräsidium! Dem Unterzeichneten wurde ein Schriftstück in einer sonderbaren, ihm ganz fremden Sprache zugestellt. Der Unterzeichnete weiss nicht einmal, ob das genante, unter A) beigelegte Schriftstück in einer, im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder landesüblichen Sprache derfast ist. Nachedem das Schriftstück dem Gefertigten durch einen k. k. Amtsdiener zugestellt worden ist, ist es offenbar ein von einer k. k. Behörde herrührendes Schriftstück.

Da der Unterzeichnete ausser seiner ruthenischen Muttersprache, welche in Galiezien landesüblich ist, keine andere Sprache zu verstehen vepflichtet ist, anderseits aber die landesfürstlichen Behörden im Sinne ministerieller Verordnungen sogar in Galiezien verpflichtet sind ihre Verfügungen ihm in seiner Muttersprache zukommen zu lassen, da auch der Gefertigte, als Ruthene, nach bisheriger Praxis jede Hoffnung aufgeben musste sein Recht in dieser Beziehung bei den obersten Landesbehörden zu erlangen, da weiter der Unterzeichnete nicht weiss, an welche Behörde er sich wenden soll, dass ihm das Schriftstück in seiner Muttersprache zugestellt, erlaubt er sich das sub A) beigeschlossene Schriftstückdem Hohen k. k. Ministerrathspräsidium, als der obersten Centralbehörde, mit dem Ersuche zu übermitteln, das Hohe k. k. Ministerrathspräsidium geruhe jene k. k. landesfürstliche Behörde eruiren zu lassen, die sich erlabt hat. unter Missachtung der bestehenden gesetzlichen Vorschriften einem Ruthenen eine Verfügung in einer ihm durchaus fremden Sprache zu erlassen, und jene Behörde unter Ahndung ihres gesetzwidrigen Vorgehens anzuweisen, dieselbe möge dem Gefertigten sowohl die in dem beigeschlossenen Schriftstück enthaltene Verfügung als auch weitere Verfügungen in ruthenischer Sprache zukommen lassen.

Lemberg am 13. Juli 1899. — W. B.“

Немиле відкритє для курців тютюну. Анґлїйский учений Нуталь відкрив, що нїжний смак та запах тютюну походить від мікробів на тютюнї, а не від специяльної культури рослини. Як звісно висушене листє тютюну переходить процес ферментациї, яка впливає найбільше на запах та смак тютюну. Нїмецкий бактериольоґ доказує, що в часї ферментациї витворюють ся згадані мікроби, які він найшов на найлїпших листях тютюну. Ба, далї каже він, що такі самі мікроби є на листю простої капусти. Як бачимо, циґара з листків капусти могли би ривалїзувати із дорогими циґарами, спроваджуваними з Гаванни.

Обида уряду. Адвокацкий кандидат др. Майзельс прийшов вже третий раз до податкового уряду в Підгірю, аби відобрати 196 зр, для кліента свого шефа. Ему не виплачено однак гроший і тепер бо була се 11 год. 50 хвилин. Майзельсови забракло вже терпцю, тому то крикнув: Забуваєте пани, що не ніс для табакерки, але на відворот!“ Тріснув дверми та вийшов. По тій причинї засудив его повітовий суд у Підгірю на 50 зр. кари за обиду уряду, а то на підставі зізнань урядників, котрі кажуть, що він мав инакше сказати: „податковий уряд та податкові урядники мають бути для сторон тим, чим табака для носа“. — Мотиви засуду були слїдуючі: „Вже само зіставленє предметів порівнання себ-то двох податкових урядників до носа і табаки є обидою. Податкові уряди, яко орґани скарбових властий роблять роботу скарбової власти, що є одною із атрибуций цїсарскої власти. Нюхане табаки є материяльною користю для особистої приемности того, що її нюхає та залежить від его вибагів та уподобаня і полягає на тім, що вихає ся її у ніс, а далї на фізіольоґічнім з'ужитою. Се порівнане висказане піднесеним, яко відповідь на відмову асиґнати на грошї в присутности урядникік та слуг, могло осьмішити уряд в очах публїки“. Однак краківский трибунал увільнив засудженого від кари при апеляциийній розправі, яка відбула ся дня 7. липня на тій підставі, що він був у праві в самій річи, та лиш звернув его увагу на невластивий спосіб висказу.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Звідки бере ся москвофільство?

(*Конець.*)

Доки був приятельский союз, — доти було все добре. Як посварились — то здаєсь — Нїмцї дібрали ся до гниючих печінок польских, — до панам галицких! І віден то походить примилюване ся де-яких людцїв з гіерархії społeczn-oї до нїмецької добродушности, котра на жаль у Міхлїв вже затратилась... Зачинають трубіти до odwrotu... чи се що поможе? — чи допоможуть Нїмцї до видвигненя фінансового, — щоб приготовити нові панами? се належить до будучности. Одно тільки ясне у сїм: і польский шовінїзм може перекинутись в Mädchen für alles...

За те істория мусить записати ось таке: Польскі верховоди загорілцї — се батько течій руссофільских і панґерманьских змагань в Австрії.

Оттак то польский шовінїзм являєсь у нас наймогутнїйшим аґентом на річ Росиї і Нїмеччини, — а безкарне ломаня законів ломить весь авторітет.

Заграница належито оцїнює роботу гіерархії сполечної. Ось найновійший доказ: Учені москалї висилають до Русинів запрошеня на сьвято Пушкіна по польски! Чому не по руськи? або по французьки? бо вжеж нїяково по хахольски!

Отже Москалї знають що анї найобильнїйший рубель — нї золотий осел — нї то всї аґітациї найсправнїйших товариств славянофільских і благотворительних — не в силї між Русинами тільки прихильників придбати для герострατичної роботи — як польский шовінїзм. Тому то учені русскія з Петербурґа телеґрафують остентативно до Русинів в городї руского князя Льва — по польски; — тому таким дїлом нїби усьвячує велика Россія урядовий язик польский в рускій Галичинї, тому очивидячки без сорому підюджує до національної борби: возьміть ся за лоб, під'юджує хотьби до других кровавих виборів! Се вода на росийский млин — се знають русскія, а задля такої цїли вони не встидають ся нїякого упідленя. Choć nie honorowo — ale zdrowo... дай Боже витримати. Русскія!

Але щож за пожиток для Австриї з того?

Ся річ справдї не належить до нас, позаяк Русини не мають жадної участи в кермі державній; она належить до нас о стільки, о скільки дотиркає ся нашого національного житя, о скільки кождий горожанин дбаючий і за себе — і за орґанїзм — з котрим сполучений — повинен шукати через правдиву оцїнку хороби — лїку собі і державі.

Отже для нас не страшні всї москвофільства, — о скілько не мають жерела у нас самих; вони лячні могуть бути у критичнім часї — державі, а власне функціонері еї що замість стояти на сторожи права самі ослабляють і ломять закон, що патріотів переслїдують, а протеґують ренеґатів і народних відступників радше нїж вірних синів даної нациї — евентуально підпирають шовінїстів противників на шкоду другого народа вони отвирають широко ворота для антідержавної зради, між тим на першім місци москвофільству.

А з тої роботи могуть бути вдоволені: — Заграница...

м—о.

Письмо з Хорватиї.

Цїкаву статю надіслав М. З. з Загребу до „Дїла“: Письмо з Хорватиї. Доторкає вона і нас Русинів безпосередно, та і подає цїкаві дати та пояснення про Хорватів і їх відношене до Сербів.

Хорватия і Славонїя — пише автор — се край чи „держава“ невеличка нї просторонию (42.533 кв. км. = 772·4 кв. миль), нї населенєм (2,186.410 душ після послїдного спису з 1895 р.) — однак пливе тут житє на кождій области повною струєю, що переміняєсь нераз навіть в несупокійні морскі бовванн, в котрі втягає ся цїлу суспільність. Се і не диво, коли мати на увазї, що Мадяри „королївствам Хорватиї, Славонії і Дальматиї“ (такий є урядовий титул, хоть Дальматия сюди зовсїм не належить) безусловно відмовляють права на самостійність і безпощадно хотять тоті „королївства“ зробити мадярскою провінциею. Їм не досить брати з того краю 55% (з усїх доходів) данини на „спільні справи“ (військові, фінансові, монетарні, торговля, промисл, комунїкация враз з мореплавбою, гірництво, державне законодавство) — їм головно йде о те, щоби не проявляли ся в головах Хорватів такі гадки, які голосять професори державного права Єлїнек в Гайдельберзї і Пливерич в Загребі, що „королївства Хорватия, Славонїя і Дальматия“ — се не провінция мадярска, а осібна держава. А противно, Хорвати хотїли би, щоби тота гадка учених переняла душу і серце кождого мужика, щоби стала ся загальною. В тім напрямі дїлав головно в послїдних часах пок. Антін Отарчевич і дяковарский епископ Штросмаєр. Борба против мадяризму і освободжене з під его „ярма“ — се головна борба опозицийних кругів в Хорватиї.

Другою метою їх є: прилучити Дальматию а відтак і Босну й Герцоґовину до Хорватиї і Славонії та утворити з тих полудневих країв велику хорватску державу з одностайним хорватским язиком. Се є власне тота дражлива справа, з котрою нераз мають дїло державні мужі в Будапештї і Відни, а по части і в Сараєві. Против того дїлає більшість хорватского сойму, бо инакше би его не було, так само як его довго не було перед договором з 25. липня 1868, в котрім остаточно признано і в Хорватиї дуалїзм і наново получене з Угорщиною.

Велику прислугу в тім дїлї роблять угорскому правительству Серби в Хорватиї, котрі з непримиримої ворожнї до хорватства волять буги не іно мадярскими, але хотьби і хіньскими горожанами, щоб іно не великохорватскими.

До того і в опозициї самій нема згоди, а роздїл на два головні і кілька побічних таборів і таборикв. Одні нападають на других в пристрастний і досить неприличний спосіб, н. пр. часопись „Hrvatsko pravo“ (крайно і безвзглядно радикальну) і еї прихильників не називають уміреннїйші опоненти инакше, як „Koser Blato“, тому, що верхововодом тої партиї є схорвачений вихрист др. Франк, а знов „Hrvatsko pravo“ не називає противників инакше, як „славосерби“ (тому, що признають і Сербів яко нарід) або н. пр. часопись „Nasa Domovina“ (Батьківщина) не инакше як „Nasa glupost“ — і т. д.

До того грають і релїґійні відокремішности велику ролю в бурливім житю Хорватів. Анї слова, більшість є римо-католиків (1,553.075), але є і православних („Сербів“, хоч декотрі з них признають ся до „Боввитів“) чимало (567.443). Православні обурені на католиків головно за се, що ті перетягають посередництвом всхідного обряду (унїї) православних на католицизм і що в той спосіб можуть унїяти (грекокат.) виказати поважну суму душ (12.367). Кромі того є також досить протестантів (39.691, се Нїмцї-кольонїсти), жиди іно (?) 17.261, а прочих 573*).

Унїятским епископом в Хорватиї є тепер, як відомо, Юлїй Драгобецкий. Се молодий, енерґічний і високо інтелїґентний Русин з північної Угорщини. Унїятске епископство заложене за Леопольда II. в р. 1777 з осїдком в Крижевцях (Križevci, Krzeuz, по мадярски Körös, дві години зелїзницею від Загреба). В самім окрузї (zupanija) Бельовар-Крижевцї мало колись бути до 12.000 унїятів. Тепер (1895 року) їх нема більше як 66, а в самій столици еп. Дрогобецкого лиш 49! З того би слїдувало, що справдї православних Сербів перетягано через унїю на католицизм, а они відтак з часом при даній нагодї вернули назад до батьківскої віри. От і недавно перейшло в околици Шида 28 родин (після других 28 душ) з унїї на православе. Через тоті безнасастанні переходи має і еп. Дрогобецкий доволї докорів від православних. Они ему закидають не лиш релїґійне „душехвасство“, але також (і то в більшій мірі) винародовлене унїятів, бо епископ, як кажуть, є душею і тїлом не Русин, але Хорват, і Хорватами стають тоті „Серби“, що перейшли з православия на унїю. Ми, кажуть Серби, не мали би нїчого против унїї, най лише унїяти зістануть і дальше Сербами, о скілько не суть Русинами. На дїлї є так, що переважне число унїятів уважає ся за Хорватів. Против тих нападів зі сторони сербскої і боронив ся тепер еп. Дрогобецкий в пастирскім своїм посланїю Великодня Зелених сьват. З посланїя віє любов до хорватского народу.

(*Конець дуде*).

*) Всї тотї як і слїдуючі дати взяті з урядової конскрипциї з 1895 р.: Politische und Gerichtseintheilung der Königreiche Croatien u. Slavonien, Agram 1895.

Надіслане.

Народний учитель з укінченою VI. кл. ґімназияльною прийме лекцию на час ферий. Зголошеня просить ся надсилати до редакциї „Буковини“.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Сим повідомляю Вп. Публику, що **дня 8. липня отворив я**

КАРЛЬСБАДСКУ

пекарню

в Чернівцях, при ул. Камінній, ч. 14,

в котрій печу хлїб правдивий житний два рази денно, всїлякого рода булки і т. п.

За сумлїнне виконане, умірковану цїну і услугу ручить

Антонї Ґорецкий, пекар

при улици Камінній (Steingasse) Ч. 14.

С. Еберсон

специяльна торговля мінеральних вод.

Дрібна продажа ул. Руска ч. 6. — Гуртова продаж ул. Руска ч. 13.

Склад всїх уживаних мінеральних вод сьвіжо наливаних і продуктів жерелянних сьвіжо приготованих.

Води спроваджує ся впрост з жерела.

Знаменито висортований склад вод столових:

Кронdорфский кисливець — Біліньский Кисливець (Krondorfer Sauerbrunn — Biliner Sauerbrunn)

Склад отворений цїлий рік.

Кавчукові печатки
і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїґ

ґандель папіру
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

! Купуйте книжку !

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк **на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празї.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви ІВАНА ДІКА

що свічив промисловий курс в ц. к. технольовічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити щановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в виді остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі наросты на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
специяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Порученя зноза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї
найновійші плащі
жіночі, для дївчат і дїтий
(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)
жакети, мантильки, рбтунди, похівники в шовку і могару з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги
для
панів, хлопців і дїтий,
загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,
Менчикови, Гавельоки
і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день сьвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає **Двір в Ланшинї почта Бережани.**

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ
улиця Гоговна ч. 13.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Чернівців приходять:

з Відня, Снятина, Неполоківців

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер; особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви Ґлїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселиці, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Заліщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівців відходять:

до Неполоківців, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Ґлїбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселиці:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Заліщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Ґлїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Ґлїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальви приходять:

з Радівців:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальви відходить:

до Радівців:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходить:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять:

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківців приходять:

з Вашківців, Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківців відходять:

до Вашківців, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Заліщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Заліщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середно-европейский іде о 46 мінут пізнїше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 80. Чернівці, середа дня 7. (19.) липня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платиї в Чернівцях.

До ситуациї.

(Допись з Відня.)

З того часу, як удало ся ґр. Тунови склеїти австро-угорску угоду всї партиї правиці виступили з якимись проєктами.

І так Молодочехи устами п. Крамарша зажадяли від президента мінїстрів реконструкциї ґабінету на користь так названої більшости парляментарної. Поляки ударили в иньшу струну і знайшли еще лїпший проєкт доратованя держави", бо зажадали скликаня парляменту і вирівнаня чеcко-нїмецкого спору в дорозї справедливого компромісу. Врештї католицка партия людова видумала плян: сконструованя в парляментї нової коалїциї умірковаиих фракций і сторонництв, під іменем „центрум". Ся коалїция мала би з'єднати в собі ріжні елєменти з теперішної правиці і лївиці, та стати ся через те фактичною підставою в парляментї для змайоризованя шовінїстів рівно ческих як і нїмецких.

Та всї названі проєктанти чеcкі, польскі і католицкі в тім однім лихі, що видумують нїби то проєкти для ратованя Австриї, а в дїйсности хочуть забезпечити лише свої власні партийні интереси. Так Чехи дораджують реконструкциї ґабінету, бо знають, що з парляменту довгий час нїчого не буде і тому хотїли би мати як пайкористнїйше для них абсолютне правительство, щоб мож було при єго помочи „переїхати ся" на Нїмцях. Католики хочуть витвореня центрум, бо їм самим дуже невигідно поміж Славянами, а иньші партиї нїмецкі вирывають їм через те аґітациєю в масах нїмецкого народу ґрунт під ногами. Врештї польскі полїтики домагають ся підступно скликаня парляменту, бо цїла їх полїтика полягала все і полягає з одного боку на вислугуваню ся правительству а з другого боку на меклерстві між партиями парляментарними. Польскі полїтики розуміють дуже добре, що в теперішню пору на случай скликаня парляменту, де треба-б було правительству конче розпочати якісь нові проби помиреня, вони виванcували би легко на посередників між Чехами і Нїмцями і відзискали-б на ново яко „Staattserhaltende Partei" по части утрачений вплив в горі і у правительства, — що власне в теперішню пору їм дуже придало-б ся до затушованя деяких скандалів і до дальшого успішного гнобленя українъско-руского елєменту в Галичинї.

Але ґр. Тун. править собі витідно §-ом 14 а на ріжні проєкти ратованя держави навіть не реаґує. Молодочехам, що предложили єму вексель на реконструкцію ґабінету, відповів в Wiener Ztg. що на реконструкцію таку час, поки не переведе ся і не полагодить ся увесь комплекс справ що до так пазв. австро-ґрорскої угоди, а на домаганє ся що до скликаня парляменту, не дав ґр. Тун в загалї відповіди. Держава, не видячи виходу з ситуациї в дорозї компромісу, котрий би забезпочував еї ненарушимість, ховає свій авторітет за вигідний для неї §. 14. Погроз з причини нескликуваня парляменту ґр. Тун також не потребує дуже бояти ся, бо теперішний парлямент з єго февдальними і консервативними котеріями має вартість хиба для тих котерий а не для люду, для котрого з таким парламентом все одно як і без парляменту. Для ґр. Туна істнувало-б небезпеченьство доперва тодї, еслиб сам нарід зажадав для себе нового справдї демократичного парляменту, але на се навіть і не заносить ся. Длятого і здаєть ся, що в виду теперішної ситуациї удержанє фактичного абсолютизму є на довго забезпечене, — а що найменче на час поки після умови з Сельом неприйде ся розпочати нові пертрактациї о заключенє до говору з Угорщиною в дорозї парляментарній А се має наступити після тої умови тілько в рр. 190—1903.

Заграница.

Кожда телеґрама з Сербиї приносить вісти про нові арештованя тих, що стояли, або мали стояти в якій звязи з авторами трагікомедиї: атентату на екскороля Міляна.

Про сам факт ми свого часу оповіщали вже.

Король Мілян має щастє не лиш тим, що спас ся від смерти, але і тим, що виплинув нараз в опінїї. А то вже стала була Европа забувати старого гуляку.

Перші телеґрами зробили з него героя, бо донесли, що Мілян вискочив з повозки за напасником, добув шаблї та гнав за ним аж до ріки, куди притиснений убийник скочив топити ся. Пізнїще вияснилось і показало ся, що Мілян зіскочив з повозки і став бічи, але в противнім напрямі, щоби сховати ся в найблизшім склепі. Тільки єго ад'ютант Лукич, що разом з ним їхав в повозцї, кинув ся на напасника, щоби розброїти єго та одержав при тім дві досить тяжкі рани в рамя і руку. Мілян казав раненого офіцира відвезти до конаку, а сам перечекав в склепі на другий повіз. Всїдаючи, здїймив шапку і сказав до згромаджепеї публики: Я не ранений — Господь спас мене! Публика піднесла окликн на єго честь.

Замах сповнено на найлюднїйшій улицї Білгороду, на улицї св. Михаїла. Незнакомий якийсь чоловік дав знак фірманови, щоби задержав коні. Фірман спинив ся, думаючи, що ходить о вручене якоїсь просьби. Тогди *незнакомий видобув* з кишені револьвер великого калїбру і вистрілив до Міляна, раняючи єго легко в карк. Два другі стріли впали на борикаючого ся з убийником ад'ютанта. Четвертий стріл вимірив напасник против себе самого і зранив себе в шию. Народ зачав збігати ся зі всїх сторін. Убийник почав утїкати, та по дорозї ще стрілив до себе, але не поцїлив. В утечї перед погонею кинув ся до Сави, але звідтам виловлено єго, заким зміг утопити ся.

Убийник називає ся Джура Кнезевич і походить з Босни. Замах виконав в порозуміню з партиєю сербских радикалів, що там, як наші *москвофіли* становлять партию, противну самостійному розвоєви Сербії, а перехиляють ся на сторону Росиї. Мілян був завсїгди противником сеї партиї і мало що не став тепер жертвою еї ненависти. Та у тім небезпеченьстві Мілян заховав розвагу і зимну кров. Вернувши до палати, він зараз поручив шефови полїциї постарати ся о забезпечене короля Александра, що як раз під той час купав ся в Сави, аби при поворотї недопустити можливого атентату. При тім мав висказати ся Мілян, що виновників сего замаху треба шукати між радикальною партиєю, що стоїть під проводом Пасіча, та запевнив, що мимо того, що настають на єго житє, він завсїгди буде сповняв вірно обовязки супротив короля і вітчини.

І не помилив ся Мілян, бо зараз при першім переслуханю Кнезевич денунціював кількох впливових членів радикальної партиї, а між ними полковника в резерві Володимира Николича, бувшого мінїстра Тавшановича, редактора радикальної ґазети Одеки пана Міляна Жюрича. Сей Жюрич був вже раз в р. 1883 засуджений на смерть, та Мілян помилував єго тодї.

Сей замах придав популярности Міляновi і з'єднав єму симпатиї навіть у дотеперішних єго ворогів. Стан єго здоровля зовсїм добрий і третого дня він брав участь в торжественнім богослуженю на дяку за щасливе спасенє від смерти. Праса сербска висказує загально найвисше обуренє з причини замаху і пригадує ті заслуги, які Мілян доконав для Сербії та підносить єго користну дїяльність, яку тепер розвинув що до реорґанізациї армії, як еї головний комендант. Цїле мінїстерство з президентом мінїстрів на чолї, державні достойники і представителї дипльоматичні явили ся у Міляна з ґратуляциями. Король Александер видав розказ до армії, в якім дякує *провидінню* за збереженє вітця від смерти та завзиває армію, *щоби* разом з ним піднесла оклик: Многая лїта начальному полководцеви, королеви Милянови!

З другої сторони ся страшна пригода послужить правительству до цїлковитого придавленя радикальної партиї та усуненя еї найбільше *впливових проводирів*. Заряджено арештованє підозрілих, або скомпромітованих осіб, а між ними находять ся всї члени редакциї радикильної ґазети „Одек". У адвоката Шивковича, та у любовницї Кнезевича, жінки одного капітана, найдено компромітуючі письма. Окрім многих иньших арештовано провідника радикального сторонництва Пасіча в Пожаревацу і привезено до Білгороду під ескортою. Арештованя ведуть ся дальше. Буде се смертельний удар для радикального сторонництва в Сербії, а тим самим підорве ся вплив Росиї в сербскій державі.

На Фінляндию заходять дуже прикрі часи. Як звістно, країна тота дістала ся під правлїне Росиї з початком XIX. столїтя, а еї забір доконав ся після трактату в Тильжі (1807 р.), коли то станула між Наполеоном а Роснею *de facto* умова на подїл сьвіта: для Росиї схід, для Франциї захід Европи. В наслїдок названого трактату, а за згодою Наполеона, війшло росийске військо на територию Фінляндиї; коли-ж опісля добрі відносини між царем Александром а Наполеоном зірвали ся, спровадила Росия до Або Bernadotte'a (вибраного Швэдами на наслїдника престола) та, приобіцявши Єму Норвеґію, одержала в замін край Фінляндський умовою з року 1814. Прилучивши в той спосіб Фінляндию до своєї держави, Росия полишила їй єї порядки, а Фінляндия від того часу аж доси удержала ся зі своєю конституциєю в повній автономії, злучена з рештою держави унїєю перзональною.

Отже тепер грозить автономії Фінляндиї і їй конституциї поважне небезпеченьство, бо цар Николай видав „указ", котрим зніс осібну Фінляндску армію і прилучив еї до армії загально-росийскої, а заразом зніс постанову, силою котрої в армії фінляндскій міг служити лише Фін, через що Фінляндия мала своє окреме, національне військо. Правда, відносних проєктів законодатних, внесених до сойму Фінляндского ґенеральним ґубернатором, сойм той не ухвалив, але Фінляндиї, відкинувши Росийскі проєкти, яко нелеґальні і сусперечні фінляндскій конституциї, наразили собі еще більше царя, так що тепер є майже певним, що сойм буде розвязаний, а проєкта, що до зденаціоналїзованя армії зістануть введені насильно.

Як бачимо, Росия *пильнуючи* зничити автономію Фінляндиї, починає від еї армії т. є. від того, що надавало фактичну силу конституциї Фінляндиї і еї забезпечувало: при чім годї не нагадати собі Украіни, бо і нашу автономію почала Росия ничити в той спосіб, що після переяславского трактату, користаючи з єго неясности, стала вводити в Украіну росийских ґенера-

лів і установляти над козацкими полками своїх наставників.

КОНКУРСИ.

Вижницка рада шк. окр розписує конкурс на опорожнені посади:

1) підучителя при 4-кл. шк. муж. і підучительки при 4-кл. шк. дівочій в Вашківцях з польскою мовою виклад. а рускою, або нїмецкою яко предмет.

2) підучителя при 1 кл. філїяльній школї в Вашківцях, Карапчинї і Іспасї з рускою викл. мовою, нїмецкою яко предмет.

3) підучителя або підучительки при 2 кл. шк. в Карапчинї п. Ч., Вилавчу, Мілїєві і Путилові-Стор., рівно-ж при 3 кл. шк. в Бергометї н. С. Лукавци і Іспасї з рускою мовою викладовою, а нїмецкою яко предмет.

4) підучителя і підучительки при 4 кл. шк. в рускім Банилові з рускою мовою викладовою, а нїмецкою або польскою яко предмет.

5) 2 посади при 5 кл. мужескій шк. в Вижницї, одна з рускою мовою викл., а нїмецкою яко предмет, а друга з нїмецкою виклад. а польскою яко предмет.

6) учителїв при 1 кл. школах в Стебни, Конятинї, Довгополю, Яблоницї, Плоскій і Сергії з рускою мовою викл. а нїмецкою яко предмет; тра при тім в заступництві преподавати науку релїгії православної.

Термін до 5. серпня 1899 р.

Черновецка філія „Рускої Школи".

На загальних зборах черновецкої філії „Рускої Школи" відбутих д. 16 с. м. в Старій Жучці виголосив голова торариства справоздане, з котрого можна пізнати дїяльність філії. І так: Видїл філії товариства „Руска Школа" черновецкого повіту мав в протягу сего року 4 засїдання, а то дня 28. серпня 1898 в канцелярії народної школи в Раранчу, друге засїдане відбуло ся 25. падолиста 1898 в Старій Жучці, трете 22. сїчня 1899 також в Старій Жучці а послїдне 14. червня 1899 в народній школі в Мамаївцях нових. На загальних зборах з 25. падолиста 1898 в Старій Жучці читав пан: Ів. Синюк о задачі народної школи а п. Дарій Пігуляк о патріотизмієго значіню і плеканю его в школї і поза школою. На сїм засїданю ухвалено предложити центральному видїлови постуляти, за котрі сей мав би подбати: 1) видати катехізм і біблійну історию в народній мові і шкільній правописї, 2) зменшене обовязкової служби учительского стану з 40. на 30. років. 3) щоби павшалї, т. е. гроші на опал і утримане слуги шкільного побирало ся безносередно в податковім урядї, 4) аби провізоричні два роки по вступленю учителя в службу, дочисляло ся до пенсиї. А крім того вибрано панів: Івана Ярошиньского, Дарія Пігулака, Омелана Іваніцкого, Юрія Кириловича і Илію Прокоповича яко делеґатів, щоб безносередно у висших шкільних властий інстанционували що до павшалїв в дусї попередної ухвали. На другім засїданю ухвалено виробити меморіял о зниженю років учительскої служби при школах народних і о поліпшеню плати вдів і сиріт учительских. Принято, щоби загальні збори на 18. лютого 1899 в Старій Жучці получити з забавою. Але з причини жалоби по покійній цїсаревій Елисаветї вечерниці не могли відбути ся отже відложено їх на пізнїще. Послїдне засїдане видїлу відбуло ся 14. червня с. р. в Нових Мамаївцях з слїдуючим дневним порядком: 1) Дїяльність голови товариства. 2) Призначене часу і місця слїдуючих загальних зборів. 3) Вільні внесеня. — На сих зборах принято до відомости, що голова товариства скликав був на 25. лютого 1899 засїдане, а з причини, що члени видїлу через злу погоду не явили ся, голова самий виробив дві петиції, котрі потім були надруковані в часописи „Буковина", а именно, щоб буковиньский краевий сойм ухвалив, щоби вдовам і сиротам учительским підвишено плату так, аби пенсия кождої вдови по учителю виносила ½ а з додатками, як є пятеро дїтей, цїлу суму остатної пенсиї, яку побирав померший муж, 4) Щоби управителеви школи на шкільного слугу, на дрова, та на чищене школи, виплачувано відповідні суми урадами податковими.

За сю працю подякувано голові, пану Дарію Пігулякови. Видїл ухвалив дальше, щоби на 16. липня с. р. запросити всїх членів товариства з родинами і приятелїв товариства „Рускої Школи" на загальні збори до Старої Жучки, і по зборах устроїти вечерницї з забавою і танцями, а чистий дохід віддати на будову „Народного Дому" в Чернівцях.

Пан Гаврищук зголосив ся до опрацьованя відчиту.

При вільних внесеня постановлено: 1) Щоби центральний видїл у відповідній дорозї постарав ся о те, щоби знесено титул „підучитель" а заразом і платню, що получена з сим титулом, щоби отже не було більше сталих підучителїв, лише мають бути учителї провізоричні без кваліфікаційного іспиту з платою 340 зр. річно, а всї учительскі сили з іспитом кваліфікаційним мали би 500 зр. плати.

Зазначити випадає, що збори були численні, між присутними був також п. інспектор Попович, а з Галичини приїхав учитель п. Іватїв.

Відчит п. Гаврищука для браку місця помістимо доперва в найблизших числах нашої газети.

А тепер згадаємо, що вечерок уряджений по зборах випав добре. Гостей було стілько, що мусїли танцювати аж у двох салях. В навзах сьпівав на переміну хор пп. учителїв і „Буковиньского Бояна" з Чернівців, а забава потягнула ся аж до білого ранка; закінчено її охотою коломийкою.

Віче
українсько-руских академіків.

Віче українсько-руских академіків в справі заснованя українсько-рускої університету у Львові, відбуло ся у Львові дня 13. липня о годинї 3½ в салї Belle-vue при співучасти майже пів тисяча академіків Русинів-Українців зі всїх австрийских університетів, декана правничого видїлу др. Стебельского і др. Дністраньского.

Віче отворив торічний голова „Академічної Громади" Гриць Гарматій короткою але ядерною промовою, у якій зазначив, що правительство мовчало досї на всї постуляти українсько-рускої суспільности в справі заснованя українсько-рускої університету у Львові, та заслонювало ся усе утраквізмом. Тепер прийшла черга і на молодїж забрати голос у сїй так близькій їй та так некучій справі. „Віримо — каже — що викличемо тим сильнїйшу акцию поміж українсько-рускою суспільностию; є се перший голос зазиву до нашої суспільности, перед яким буде мусїло правительство уступити". Відтак предложив зборам на предсїдателя студента прав Евгена Косевича, а на членів президиї по одному представителеви всїх українсько-руских академічних товариств та місцевих ґруп. Предсїдатель покликав на секретарів академіків Осипа Шухевича та Івана Брика.

Перший забрав голос референт Михайло Гадущиньский, голова „Академічної Громади": В цїлій Европі пошановано вже націоналїзм — національне питане уступило вже давно місце иньшим: економічному. Та у нас кожда сильнїйша нация давить слабшу. Нїмцї дусять Чехів та Словіньців, Мадяри дусять Русинів, Словаків та полудневих Славян, Поляки-шляхта Українців-Русинів. У XIX. в. печуть нас дві квестиї: поступова социально-економічна та давна національна. Справа націоналїзма, що повинна бути давно рішеною та полагодженою — она виступає у всїй своїй силї ще і тепер, тому то борба за національні права сипнює у нас социально-економічну квестию. Доказом най буде нинїшне віче. Ми мусимо домагати ся від правительства того, що нам, яко нациї, рішучо належить ся, домагаємо ся українсько-рускої університету. Цїкаво чому правительство досї нехтувало всї наші права і потреби? Народні школи в занедбанию. Статистичні дати виказують, що число активних народніх шкіл українсько-руских меньшає та за те більшає число пасивних з польскими, однак дїє ся як раз противно. У середніх школах, число Русинів з 1900 яке було в 1886/7 році зросло тепер на 3000. Показуєть ся, що народ рветь ся до науки, тому треба заложити ще кількадесять середніх шкіл в Галичинї та на Буковинї. Тим більше нам се належить ся, що ми платимо великі податки". — Референт виказав основно на статистичних датах число народніх шкіл та число учеників у рїжних роках, вкінцї податкові суми які платить українсько-рускій нарід. Відтак начеркнув цїлу історию львівского університету від часу его основаня, теперішний его стан, та заявив свое обурене за те, що нас дурять утраквізмом, але на дїлї не маємо нїщо. Навіть таких марниць, як друків та блянкетів в українсько-рускій мові, або відповідий на поданя вношені до Сенату в українсько-рускій мові — навіть і сего не маємо! Тому ми мусимо мати свій українсько-рускій університет, ось ізза яких причин: 1) З огляду на те, що утраквізм лише дурить Русинів-Українців, ми не хочемо утраквізму! Нам треба своего власного університету на рідній, українсько-рускій мові! 2) Маємо середні школи, у яких ученики після законів не є обовязані учити ся польскої мови. Коли однак прийдуть на університет, мусять слухати зі шкодою для себе викладів на польскій мові, та здавати на тій мові іспити. 3) Українсько-рускі ґімназиї потрібують відповідних учительских сил, які учили би ся уже на університетї в українській мові, познакомили ся із українською терминольоґією, та не потрібували шукати за нею по рїжних книжках. — Уряди потрібують урядників вибразованих на українсько-рускій мові 4) Число студентів Русинів на львівскому університетї виносило в 1898/9 р. 553 та за останнїй піврік зросло о 50. Се число є доволї велике, та зі заснованем університету та ґімназиї росло би раз-у-раз. Оно сьвідчить наглядно про потребу заснованя українсько-рускої університету, коли при заснованю університету в Чернівцях в 1875 р. було усїх студентів мало що понад 200 тепер є їх всего 387. 5) На можливий закид чи українсько руска мова є вже доволї вибразована, досить показати на научну роботу Товариства імени Шевченка. 6) Коли ішло би о сили — досить вказати на співробітників наукових видань Товариства імени Шевченка. Крім сего богато визначних Русинів професорів викладає по иньших австрийских університетах. Вкінцї, як би на те пішло, можна собі так порадити, як зробили свойого часу Поляки: можна спровадити професорскі сили з росийскої України. 7) В кінцї міг би хто спитати на що нам університету? — Коли 9 міліонів Нїмцїв має 6 університетів, 3 міліони Поляків має 2 університети то 3½ мільона Русинів мусить мати хоч один свій університет.

Відтак поставив три резолюциї.

1) Українсько-рускі студенти всїх австрийских висших шкіл, з огляду на податки які рускій нарід платить в користь австрийскої держави, з огляду на те, що конституция запоручає свобідний розвій всїх народностий, з огляду на те, що утраквізм є нехтований, а число українсько-руских студентів є дуже велике, жадають від правительства заснованя українсько-рускої університету у Львові.

2) Українсько-рускі студенти всїх австрийских висших шкіл з огляду на потребу українсько-рускої університету, що запевнить розвій культури, рішають ся вислати меморіял в тій справі до міністерства віроісповідань та просьвіти.

3) Українсько-рускі студенти всїх австрийских висших шкіл звертають ся зі зазивом до українсько-рускої суспільности, аби сесю справу все та на кождім кроцї підпирала.

Відтак відчитано письмо від питомцїв духовного семинара, які не могли явити ся на сьому вічу по тій причині, що їм заказали се їхні власти. В сему письмі заявили питомцї, що солїдаризують ся цїлковито з цїлею віча та всїми ухвалами. Далї промавляли п. Старосольский з Відня в імени „Січи", п. Кобиляньский з Чернівців в імени „Союза" п. Бобяк з Кракова в імени краківскої „Громади", п. Мудрак, студент гірничої академії з Лубни в імени „Чорногори", п. Дутка, студент гірничої академії з Пшібраму, в імени „Ватри", п. Дурбак технік зі Львова в імени „Основи" і п. Стефанович зі Львова в імени „Академічної Громади". Найосновнїйша та найбільше ядерна була промова п. Старосольского.

Відтак принято одноголосно з великим одушевленем всї три резолюциї п. Галущиньского а п. Старосольский поставив додатково ось яку резолюцию:

„Українсько-руска молодїж всїх висших австрийских шкіл висказує свій глубокий жаль тим кругам, які не позволили, аби товариші-теольоґи могли взяти участь в нинїшному народному сьвятї."

При сильних признаках обурення ухвалено одноголосно сесю резолюцию.

Вкінцї відчитано і підписано мемориял і відчитано коло сто кількадесять привітних телеґрам, які наспіли на се віче. Були се телеґрами від сьвітских, духовеньства, жіноцтва, селяньства, міщаньства та читалень.

По вічу відбув ся комерс на якому обговорювала молодїж довірочно рїжні біжучі академічні справи.

НОВИНКИ.

Чернівці, 18-го липня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім", при кождій нагоді збирайте складки.

П. президент бр. Бурґіньон в дорозї до Дорни задержав ся в Сольцї; вчарований гарним видом і сьвіжим здоровим воздухом, осьвідчив, що з поворотом задержить ся в сїм місцї на довший час. В Дорнї має п. президент забавити до половини серпня.

В честь п. о. Ал. Манастирского, радника консисторияльного відбуде ся працальний обід і вечерок з танцями в Заставній в салї шкільній в сю неділю д. 23. липня. Вступ від особи 3 зр., від родини около 3 осіб 5 зр.— Комітет просить, щоби по можности зголошувати свою участь і надсилати вступ вже тепер на рукн п. Е. Киретюка в Заставній.

Учительский семінар в Чернівцях. Під конець шкільного року 1898/9 було 283 семинаристів, 120 семинаристок. З перших відпало 63 для недостаточної ноти, з між других лиш 7. — Взірцева школа вправ представляє ся так: 167 школярів, з того 5 відпало — школярок 156, з них відпало 12. На курсї робіт ручних було 36 кандидаток, а з того відпало їх 5. В шкільнім, дїточім городи було 61 дїтей (27 хлопців, 34 дівчат), з того показало ся 37 дїтей дозрілими, а 24 ще не дозрілими до школи.

Устні іспити зрілости в краевій середній школї рільничій в Чернівцях зачали ся 17. с. м.

Концерти „Бук. Бояна", що відбули ся в Вижницї 12., а в Кіцмани 14. с. м., випали під кождим зглядом сьвітло. Під славною батутою ночесного дїріґента товариства п. дра Смаль Стоцкого виконано помимо невідповідного льокалю і духоти слїдуючу програму після загального суду знаменито: 1)а. Гушалевич-Рудковский: „Щасть нам Боже", б. Пісня народна: „Дївча в сінях стояло", хор мішаний; 2) Цеглиньский-Конко: „Де Сяи пливе", хор мужескій; 3)а. Млака-Воробкевич: „Над Прутом", б. Матюк: „Чом так скрито", квартет сольовий; 4) Біликовский: „Вязанка з народних пісень", хор мішаний; 5) Лисенко: „Ой пущу я кониченька", терцет і хор мужескій; 6) Лисенко: „На беріжку", нар. пісня на хор мішаний; 7) Млака-Воробкевич: „Сиві очи," квартет сольовий; 8) Сербска пісня: „Що тужиш", хор мужескій. — Надто під сьпівачо на невгавающе домагане публики сольові квартети: „Весною птички щебечуть" і „Як піч мя покрие" та повторено майже всї хори, ба аж тричи Лисенькове „На беріжку". — Завдяки

трудам почесного дирігента п. дра Стоцкого, управителя хору п. Догомилї і сьпіваків, з котрих 10 пань а 14 мущин не жалувало далекої дороги і видатків, випав перший виступ „Бук. Бояна“ як не можна лїпше і е надія, що заходами голови тов. п. проф. Ом. Поповича наш „Боян“ розвиватись ме все красше і красше за прикладом своїх галицких братів, що дай Боже! — По концертах заімпровізовано в Вижниці і в Кіцмани танці, що тревали до білого дня. На обох концертах бачили ми всю місцеву інтелїґенцию під проводом пп. старостів Табори і Свораковского і майже все учительство зібране як раз на повітовій конференції. Дохід виносив у Вижници 91 зр. а в Кіцмани 127 зр. 60 кр., з чого помимо великих видатків на подорож остало 100 зр. чистого доходу на будову „Народного Дому“. Сердечна подяка належить ся вп. панам п. старості Таборі і Бобикевичам в Вижници, паньству стар. Свораковским, паньству інсп. Стратичукам, пані др-овій Воєвідковій, наньству уч. Прокоповичам в Кіцмани за ласкаву моральну і матеріяльну поміч удїлену „Боянови“, та вп. публиці, що помимо спеки заповнила щільно салю концертову і щедрими датками і наддатками причинила ся до значного доходу на будову „Народного Дому“. Сердечне спасибі всїм разом і кождому з осібна.

Галицких робітників на час жнив прийшло з 24 родин. Нужденно і хирляво вони виглядають супротив тутешних буковиньских робітників, що в браку доброго зарібку на місці — вандрують в Россію, або Румунію. Галицких робітників оглядав докладно лїкар, бо прийшли вони як раз з околиць, де панує тиф. Небезпеченьства нема.

В Бергометї н. Серетом утворили собі читальники рускої читалні маґазин з кукурудзами. На початок привезли собі від границї 22 кіль кукурудзів і продають таньше, як де инде. Дня 13. мая ухвалили читальники відкупити склеп від Якова Бужори, голови читальні, щоби цїла читальня мала дохід з склепу. У нас, дякувати Богу, е вже 4 склепи рускі: перший заложив Стефан Бужора вже 5 років тому, другий заложив Семен Боднарюк 4 роки тому, притім має і трафіку, третий склеп заложив Петро Осовский вже 3 роки тому, а чотвертий Яків Бужор вже два роки тому, і Богу дякувати, добре веде ся сим чотиром торговельникам, хоть мали богато ворогів жидів, але не перестрашили руских торговельників, хоть казали, що у наших склепах сіль меньша, тому і дешевша, але усе солена так як і у жидів. У нас велике село, і ще було би місце на більше склепів, аби мали ми доброго панотця. Але у нас 60 років на парафії паноtець, але казаня і катехізациї і вечірнї то уже не було Бог знає від коли, таким молодим дає слюб, що перехрестити ся не знають і поклони вибити, і водять їх при слюбі коло образів епітропи. Які то будуть ґазди з такої молодїжи?! А заповіди каже у нас паламар, бо панотець старий не може говорити, а молодий паноtець хоть би і казав, то старий не позваляе. І в нас одна церква стоїть без служби, бо старенький паноtець каже, що так мусить бути, як він каже, і вже ходили від нас до консисторії за се і не знати, як то буде. Довідали ся в нашім селї, що господар Танасій Берник, вступив до Народного Дому і зложив 50 зр. Прикро якось стало старому двірникови Юрієви Гавалешцї, бо він великий богатир і міг би не то 50 зр. але і тисячу зр. дати, якби хотїв, а тут его завстидав біднїйший господар Танасій Берник, отже Юрій Гавалешка у канцелярії громадскій сказав дня 13. мая, що господар Танасій Берник уступив членом до Народного Дому за людскі гроші, т. зн. зібрав тоті гроші з людий а на своє імя записав. А це велика неправда, бо Танасій Берник власні свої гроші дав, і він е чесний чоловік. П. Юрій Гавалешка може переконати ся про се із рахунків Народного Дому і з ґазети, що там осібно стоять гроші Берника, котрі він недавно зложив, а знов осібно стоять гроші заколядовані читальниками Бергомістекими і записані на імя читальнї. Але отак то у нас. І сам нїчого не дасть, нїчого доброго не зробить і за будучність не дбае, та ще і других людий спиняе. А шкода велика; бо богато е в нас тай по иньших лах заможних людий, можнаб таки сказати богачів, а хто про них знае і знати ме? Яку вони памятку лишать по собі в народї? Хто їх помяне? А імя чесного господаря Танасія Берника буде по всї часи золотом блищати на мраморі в Народнім Домі, люди з цїлого краю, що приходять так часто, а пізнїйше то і ще більше будуть приходити до Народного Дому, всї будуть се імя знати і поминати, і честь віддавати.

(З „Рускої Ради“).

Продукция меду та воску в Австриї. Торік випродуковано у всїх краях Австриї 44.720 д. меду і 3.768 д. воску, а в 1897 р. виносила продукция меду 56.389 д. а воску 6.505 д. Найбільша частина продукциї меду припадае на східну Галичину, де випродуковано в 1897 р. 22.499 д. меду, а в 1898 р. 11.910 д. Західна Галичина продукуе далеко меньше меду, бо в 1897 роцї 966 д., а в 1898 р. 1.643 д. меду.

Письмо з Хорватиї.

(*Конець.*)

Унїя а Русини — в Хорватиї не тотожні понятя. На 12.367 унїятів е лише 3.606 таких, котрі при конскрипциї 1895 р. признали руский язик яко свій материнский.*) Але всї тогі, що признали ся Русинами, суть унїяти, з маленькими виїмками. Найбільше е Русинів в сремскім окрузї (županija), котрий виказуе 4.072 унїятів. З них е лише в повітї Митровица 138 Сербів, а решта повинна би відпасти на Русинів. Але, видно, богато з них признало ся Хорватами, коли в цїлій земли виказано лише 3.606 Русинів. Між Русинами е і тоті, що тепер перейшли на православіе, як то вище згадано. Дальше суть чи повинні бути Русинами майже всї унїяти (256 душ) в окрузї Virovitica.

В Загребі е (після конскрипциї з 1895 р.) 96 унїятів (тепер їх маe бути 150); з того 12 Русинів. Тоті Русини загребскі переважно богослови загребского унїятского сїменища. При основаню унїятскої епископії в Крижевцях засновано також інтернат для молодежи. Інтернат той удержуе не лише школярів народних і середних шкіл, але і богословів. До державної фундациї прийшли з часом фундациї приватні. Тепер е в інтернатї 50 хлопців, з того 6 богословів (4 Русини); 2 богословів вислано до мункачівскої епархії учити ся обряду — „бо там дуже чистий обряд,“ як мене завірювано. Понеже „унїятів“ в інтернатї було би за мало, то приймають сюди (против постанов фундациї) і римо-католиків, а з другої сторони і за доплатою (місячно 29 зр. 50 кр.), бо інакше би інтернат не міг удержати ся. З того і виходить таке, що більшість хлопців з інтерната не уміе по руски (чи по старославяньски) читати. Тому в унїятскій церкві св. Кирила і Методия в Загребі текст під ноти писаний не по руски, а латиньскими буквами. Настоятелем інтерната е молодий о. Шаятович, котрий е рівночасно парохом Загреба. Він е Хорват, по руски, каже, трохa розуміе. В інтернатї всї написи по хорватски.

В епархії крижевацкій лишено унїятским сьвященикам до волї, чи хотять носити бороду, чи нї. Теперішний епископ не носить еї, але оба его попередники були „бородаті.“ Більшість сьвящеників (всего 25 парохій) запускае бороду, і не можуть собі представити, як можна поважному сьвященикови голити ся, коли сего унїятам не наказано з Риму.

Унїятскі сьвященики в Хорватиї стоять матеріяльно лихо. Они сказані лиш на 500 зр. конґруи. Jura stolae дуже незнатні, а землї не мають ерекціональної, як в Галичинї; мало де е яка нивка або сїножать. І їх вірні належать до найбіднїйшої людности. Через те маe велика часть їх переходити на православіе, особливо в сусїдстві богатих монастирів православних.

Між Хорватами і Сербами пануе, як звісно, історичний уже спір національний. В Хорватиї підносить ся той спір до неможливого заостреня, бо Серби хотять не лише животїти, але і маніфестувати ся. Серби стоять іменно матеріяльно о много лїпше нїж Хорвати; они мають дуже інтелїґентний та богатий стан купецкий, і се дае їм перевагу в борбі. Хорвати знов не хотять в Хорватиї признати другої народности (подібно як в Галичинї Поляки), а вже нїяк народности сербскої, кажучи, що в Хорватиї не може бути нї другої мови нї народности, як хорватска. То правда, що Серби в 1868 р., коли відновлено договір державний з Угорщиною, не застерегли собі осібних своїх прав, бо тим договором признано в Хорватиї язик „хорватский“ за урядовий. Братска тота ненависть народа, котрий будь-що-буть говорить одним і тим самим язиком, виступила послїднимн часами дуже ярко, коли Серби рішили обходити в Загребі 50-лїтний ювілей письменної дїяльности свого лїричного поета Јована Змај Јовановича. Хорвати відтягнули ся від того сьвята, хоть власне Йовановича уважають за першого примирителя між Сербами а Хорватами. Йованович (се 80-лїтний старець лїкар), живе тепер в Загребі, котрий Хорвати очевидно уважають за центр хорватскої культури. А між тим проводир комітету ювілейного поздоровляв численних гостей в білім Загребі — „теперішнім центрі культури сербскої“. Можна собі представити, кілько тим напсував крови хоть неприсутним на сьвятї Хорватам. Они і без того цїлком відтягнули ся, бо комітет у відозві при слові „Сокол“ випустив „хорватский“, говорив о „сербских“ плитвичких озерах, запросив Мадярів, і т. п. В день сьвята демонструвала юрба студентів і робітників перед домами сербскими і перед домом, де відбуло ся приняте депутаций, обкидувала участників гнилими яйцями, повибивала вікна в сербских домах, обляла їх чорнилом і т. д. Серби мусїли сьвяткувати то сьвято під защитою полїциї і війска, котре ждало приготоване в сусїдстві від дому збору. З другої сторони не хотїли і Серби зносити усе смирненько, але хотїли перед чужинцями показати свою силу. А прийшло їх на 25. н. ст. червня до Загреба не лиш з цїлої Угорщини і Австриї, але і з Сербії, Чорногори, Босни яких 5.000 участників самої сьвідущої інтелїґенциї, між ними дуже богато женщин. І подалекі сербскі кольонії повисилали своїх заступників, н. пр. студенти аж з Петербурга.

*) Крім сербо-хорватского язика признало ся (на 2,186.410 душ) до язика ческого 27.521, словеньского 20.987, словацкого 13.614, нїмецкого 117.493, мадярского 68.794, до прочих язиків 12.676. Решта мають язик „сербо-хорватский“.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Вістник кн. VII. (за липень) Недруковані вірші Я. І. Щоголева — Рожа, нарис Наталї Кобриньскої. — Серед бурі, драма в 5 дїях Бориса Грінченка (докінчене). — Серце, нарис І. Петрушевича. — Із поезий Ади Неґрі (в перекладї П. Грабовського.) Анджеля Борджія, новеля К. Ф. Маера (VII — X). Три в однім човнї крім пса (докінчене.) — Раса, нация, герої, уваги Чемберлена. — Нові материяли до біоґрафії Шевченка. — К. Ф. Маер, написав др. Іван Франко. — Хронїка і бібліоґрафія.

Руска Рада ч. 14. Кому „Руска Рада“ не в смак? — Письмо з Рогізної. — Письмо з Кадобівців. — Всячина. — Камінний хрест В. Стефаника (фейлєтон.)

В Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“

прибуло в місяци червни с. р. 5.628 важних полїс на суму 2.649.149 зр. обезпеченої вартости з премією 26,257 зр. 09 кр.

Разом від 1. сїчня до кінця червнб видано 29.157 важних полїс на суму 16.774.722 зр. з премією 139.331 зр. 04 кр.; попереднього року за той сам час було 26.594 важних полїс на 13.774.548 зр. обезпеченої вартости з премією 115.805 зр. 85 кр.

Шкід в червни с. р. було 74 случаїв; разом всїх від початку року до кінця червня було 273 шкід, з котрих 259 вже виплачено, 1 шкода находить ся в лїквідациї а виплату 13 відшкодовань (в сумі загальній 2.708 зр. 31 кр.) на разї з причин правних вздержано.

Сума всїх тих шкід разом з коштами лїквідациї виносить brutto 77.498 зр. 53 кр., а по потрученю части реасекурованої лишаесь на власний рахунок 40.077 зр. 70 кр.

Фонд резервовий з кінцем червня с. р. виносить 107.279 зр. 99 кр. зложений в цїнних паперах.

На жите заключило обезпеченя в Товаристві Краківскім через „Днїстер“ с. р. до кінця червня 58 осіб на суму 74.300 зр. З давнїйших обезпечень оплатило в червни 133 сторін 2096 зр. 73 кр. премій.

Звертаемо увагу наших членів, щоби обезпечали ся на жите тілько через Товариство „Днїстер“. Потрібні інформациї до обезпечень удїлить „Днїстер“ радо кождому на жадане.

Львів, дня 10. липня 1899.

„Днїстер“ Товариство взаїмних обезпечень.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові, сотоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою за місяць червень 1899.

I. Стан довжний:	Кор.	сот.	II. Стан чинний:	Кор.	сот.
1. Удїли членів		62909·53	1. Пожички удїлені:		
2. Фонд резервовий		4723·50	а) стан на початку місяця кор. 568.352 с. 13		
3. Специяльна резерва		437·68	б) удїл. в черв. 40.780 „ —		
4. Вкладки: а) стан на початку кор. 605.595 с. 72			разом 609.132 „ 13		
б) вл. в черв. „ 54.493 „ 09			в) спл. в червни 9.101 „ 34		
разом „ 660.088 „ 81			Стан з кінцем 600.030 „ 79	600.030·79	
в) винято „ 29.574 „ 89			2. Готівка в касї з днем 31. червня 1899		182·86
позістае з кінцем червня „ 630.513 „ 92	630.513·92		3. Цінні папери фонду резер.		4.193.—
5. Сальдо процентів [побраних]		15764·28	4. „ „ инші		70.972·50
6. Неподнята дивід. за р. 1897		501·71	5. В щадници почтовій [оборот чековий]		1.818·51
7. „ „ „ „ 1898		1442·83	6. В инших тов. і банках		13.008·10
8. Кошта спору		140·20	7. Тов. взаїм. обезп. „Днїстер“		2.9902·—
9. Льокациї сторін		70·50	8. Сальдо коштів адмінїстр.		2.396·39
10. Рах. біж. Банку краєвого		6000·—			
Сума пасивів		722504·15	Сума активів		722.504·15

Членів прибуло в червни 55, убуло 6, оставало з кінцем червня 1899 р. 1625 членів з 1667 деклярованими удїлами в сумі 83.350 кор.

Стопа процентова від вкладок почавши від 1. липня 1899 р. 4%, від пожичок удїлюваних з провізиею на кошта адмінїстрациї $6^1/_2$%.

Львів, дня 30. червня 1899.

Товариство взаїмного кредиту
„Днїстер“
стоварищеня зар. з обмеженою порукою.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Сим повідомляю Вп. Публику, що **дня 8. липня отворив я**

КАРЛЬСБАДСКУ

пекарню

в Чернівцях, при ул. Камінній, ч. 14, в котрій печу хлїб правдивий житний два рази денно, всїлякого рода булки і т. п.

За сумлїнне виконане, умірковану цїну і услугу ручить

Антонї Ґорецкий, пекар

при улици Камінній (Steingasse) Ч. 14.

С. Еберсон

специяльна торговля мінеральних вод.

Дрібна продажа ул. Руска ч. 6. — Гуртова продаж ул. Руска ч. 13.

Склад всїх уживаних мінеральних вод сьвіжо наливаних і продуктів жерелянних сьвіжо приготованих.

Води спроваджує ся впрост з жерела.

Знаменито висортований склад вод столових:

Кронdорфский кисливець — Білїньский Кисливець (Krondorfer Sauerbrunn — Biliner Sauerbrunn)

Склад отворений цїлий рік.

Кавчукові печатки
і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цїнах
Лев Кинїґ
гандель папіру
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

!Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиране: по цїні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празї.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольозічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
специяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів
в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Порученя з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї
найновійші плащі
жіночі, для дївчат і дїтий
(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)
жакети, мантильки, рбтунди, порохівники з шовку і могару
з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги
для
панів, хлопцїв і дїтий,
загортки, шлафроки, футра міські і до подорожи,
Менчикови, Гавельоки
і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве! (повторено)

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

Др. Ґольдфельд

в Чернівцях, при ул. Головній ч. 20,
при помочі лучів Рентґенівских розпізнає слабости легких, серця, утроби, жолудка і костей.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦЇ
улиця Ґоговна ч. 13.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, Снятина, Неполоківцїв

поєн. 7·19 рано, поєн. 8·02 вечер; особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви Глїбокої:

поєн. 6·56 вечер, поєн. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселицї, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:

до Неполоківцїв, Снятина, Відня:

поєн. 7·06 вечер, поєн. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глїбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

поєн. 7·28 рано, поєн. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселицї:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межибродів-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Глїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальви приходять:

з Радівцїв:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальви відходить:

до Радівцїв:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходить:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиї

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиї

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять:

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківцїв приходять:

з Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківцїв відходять:

до Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсбергу приходять:

З Путни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберга відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середно-европейский іде о 46 минут пізнійше від чернівецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 81. Чернівці, пятниця дня 9. (21.) липня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20	Кор. —	сот.
на пів року	10	„ —	„
на чверть року . .	5	„ —	„
на місяць	1	„ 70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Черніцї, 20. липня.

На диво нам читали ми в „Галичанинї,“ що посол Василько враз з двома панотцями занїс на „Буковину“ і „Руску Раду“ скаргу перед п. президента бар. Бурґінїона, а скаржили ся вони „на безнастанні, подлі напади і денунциациї на „русское“ православне духовеньство“, а навіть вручили п. президентови меморіял.

Найперше ігноруємо простацку лайку збішеного редактора вложену в уста якомусь кореспондентови, а далї завважаємо, що не станемо обясняти ся тепер у відповідь „Галичанинови“. Десь у людий, в широкім сьвітї, як вичитає хто в ґазетї незгідні з правдою вісти, — користає з §. 19. закона прасового і змушує редакцию до напечатаня відповідного спростованя, коли-ж ґазети відбирають честь кому, закидаючи йому погані вчинки, коли справдї „безнастанно і подло нападають“ на кого, тодї кривдженому прислугує право перевести процес, посадити редактора в холодній і ще жадати надрукованя вироку судового в тійже ґазетї, котра прогрішила ся. Там, в судї перепроваджує ся доказ правди. а в нас на зеленій Буковинї іде вам два панотцї перед п. президента на скаргу, а посол ще дає їм провід.

Покривдженим нашими денунциациями тим лекше було і є шукати против редакциї судової сатисфакциї, що в нас витикає ся чиїсь незгідні з законом вчинки поіменно, але жалобники знать не могли поперти своїх загальників фактами, тож і зістали при загальниках. Для нас не оплатило би ся ґенералїзувати фактів і робити з них закид против цїлій верстві суспільній і підбурювати против неї, бо раз що війшли би ми в колїзию з параґрафами і наразили ся на конфіскати, а по друге, що не маємо на тілько... „цивільної відваги“ як шановний „Галичанин“, котрий приміром говорить про наші денунциациї роблені в статях кождому доступної ґазети.

Нї панове, ми не денунциюємо нїкого, ми тільки клеймуємо погані вчинки прилюдно, не для личних приятностей, а з обовязку і в інтересї власного добра. Прилюдно клеймуємо, виводимо виновника перед суд загалу, але заразом і самі ставємо перед судом а остакізмів і заочних скарг не лякаємо ся.

З обовязку клеймуємо погані вчинки і в інтересї загального добра, а від сновненя обовязку не дамо ся відстращити нїякими скаргами і беззглядно при своїм стояти мемо ; най чоловік з нашої партиї, нам найприхильнїщий возьме від бідного мужика 10 зр. за метрику, най возьме 90 зр. за витяг якийсь там, — то ми його напятнуємо яко розбишаку і як дотична особа не відкличе зробленого їй закиду, не оправдає ся, тим самим факт стає правдою для загалу а скарги перед п. президента занесені нїчо йому не поможуть. П. президент навіть не прийме такого жалобника, бо се не належить до п. президента і коли він тепер приняв депутацию у себе, то тілько через свою велику і звісну вічливість, тілько тому, що бачив на чолї депутациї посла і того посла, котрого з соймових бесїд мусїв пізнати і занотувати в памяти, яко ревного оборонця народа. І коли би п. президент читав був закиди роблені „Рускою Радою“, не спростовані, а за тім правдиві — то дивно було би йому, що оборонець і приятель народа п. Василько ставляє ся в оборонї кривдників. Дивнїще було-б п. президентови нїж нам, бо ми звикли до того, що на Руси „дїють ся річи, о котрих і не снить ся фільозофам“, як казав колись Гамлет. Але, щоби п. президент высказав своє обуренє на пп. Стоцкого і Пігуляка, що обіцяв заградити нашим „напастям“, се очевидно виссав собі з пальця кореспондент „Галичанина“.

Що правда, то в „Рускій Радї“ і „Буковинї“ можна було вичитати закиди троха загальнїщої натури, а власне супротив многих одиниць з сьвященичого стану, що румунїзують або баламутять нарід обединительскою аґітациєю замісць працювати над його просьвітою і уморальненем. За се бісять ся кацапи — da liegt der Hund begraben. Але ми тут заявляємо, що москвофілів і румунїзаторів будемо і далї пятнувати, хоч би вони були собі сьвященниками і протопопами, бо чуємо недостачу п а т р і о т и ч н о г о сьвященьства, котре би над народом щиро працювало ; прадиві приятелї народа нїколи не вичитають на себе щось злого в наших ґазетах, а хто ображує ся натяками нашими, тому ми нагадаємо пословицю : удар в стіл... а кацап обізве ся.

Як розписались ми тілько богато про сю справу, то лише тому, щоб показати обидженим властибу дорогу, на якій можуть регабілїтувати свою порушену честь, бо з „Галичанином“ полємізувати ?

Ja, das schrecklichste auf Erden,
Ist der Kampf mit Ungeziefer,
Dem Gestank als Waffe dient
Das Duell mit einer Wanze.

каже безсмертний Heine.

Чия робота „підпольная?“

Буковиньска кацапня, відколи потерпіла „кляску“ в полїтичнім житю не вислався до сойму нї одного мамелюка, дала нурца поміж шкільну молодїж і здеморалїзувала кількох молодцїв — сумний епізод згубної пропаґанди, процес школярів вижидає остаточно рішеня в мінїстериї. За рублї купиш усего, цегли, зеліза, фресків і дахівок, але рублї за слабі на підвалину до тревалої годівлї, за рублї не придбаєш і читачів для ґазети — тому редактор „Буковиньских відомостей“ замкнув свою буду і пропав, отже матерна приходить тепер в поміч філії і завзятїще шкірить зуби на вірних синів, щирих робітників буковиньскої України. „Галичанинъ“ вважає тепер своїм обовязком лаяте не лиш Галичину, але і Буковину, а в чч. 126 і 143 патріотичну роботу пп. Стоцкого і Пігуляка, інспектора Поповича назвав „подпольною“ роботою. Очевидно, що лиш „Галичанинъ“ на щось подібного зважить ся і ми не загадуємо навіть простувати похибки рептільного „Галичанина“, бо

Кольоман Мікшат

ЕСКУЛАП К ОКРУЗЇ ГАЙДУКІВ.*)

Мій покійний вуй був в сїмдесятих роках лїкарем в одному з гайдучих міст. (Се місто ми назовемо псевдонїмом Гайду—Лючашек) Був лїкарем і мене намовляв до медичних студій. „Се ще найкраще становиско мій хлопче“, говорив він часто — „бо кождий боїть ся смерти. але мало хто знає ратувати ся перед нею.“

І мій вуй не був тим „мало хто“, бо ось він помер на моїх руках з 15 років тому.

На пару день перед смертию говорив він :

— Чую, що вмираю, не пожию вже більше як 2—3 днї. Не жаль менї вмирати, бо лиш мало хто ратуватись може від смерти — (се була його примівка) — мене лиш се болить, що тих кілька день не можу так собі роздїлити, як хотїлоб ся.

— Чомуж нї ? Стрібуйте вую, а я би радо вам поміг що.

Ти дурак небоже. Я хотїв би так собі подїлити тих пару днїв, які менї лишили ся, щоб що сто лїт ставати з гробу і розглянутись по моїй вітчинї. Бо нїби я бажаю все спочинку, але все-ж вічна смерть не була би така страшна, як би Бог схотїв еї подїлити на меньші дози. Бо на раз обернути ся в нїчо, се страшно ; ну, а ратами, то можна би витримати.

— В тім є щось правди.

— Ге, ге, інтересно було-б так десь за 300 років злетїти над великий низ мадярский. Кишкемет вже зріс до розмірів Верзаля, Шеґедін тодї вже великий як Париж, а Дебречин приняв вигляд Лондона. Чудо ! який сьвітлий поступ скрізь.

— І щоб вам з сего прийшло, любий вую ? Ви-ж глядїли-б на чужі для вас міста якісь.

Старий пожовк на лицї, але докола його уст блукала невиразна усьмішка.

— Помиляєш ся хлопче. Заложім ся о пятку, що летучи з Дебречина на північ, я зараз крикнув би : „Он, диви. се гайдучі міста !“ Бо — знаєш малий, гайдучі міста не зміняють ся нїколи.

Сей дотеп мого вуя, (а він був жартівливий чоловік, нераз кидав насьмішками їдкими як луг) сей дотеп зробив на мене мале вражінє, але тепер зачинаю його властиво розуміти і чолом перед ним. Тепер коли менї самому в гайдучому окрузї сьвіт забитий дошками.

А як до того прийшло, хочу власне тепер росказати. Стало ся воно так, що зараз по похоронах мого вуя посадник казав мене запросити в магістрат і подав менї до відомости, що позаяк дотеперішний лїкар нїкого вже не зможе вилїчити, бо в сїй хвилї він вже вільний від усїх земських прогрішенїй, сьвітлий магістрат почуваючись до обовязку дбати про хорих, немічних і аптикарів — назначає мене наслїдником мого вуя.

— Але-ж се неможливо — замітив я тихо і несьміло.

А посадник навіть мене не слухав тільки обернув ся до батьків міста.

— Адже, щоб наш пан Альойз Гавранек (аптикар) міг жити, воно й потреба, щоб ми вмирали... Гм... що вам треба ? прошу дуже, що ви сказали ?

— Що ваше предложене робить менї честь, але я на жаль приняти його не можу.

— Так ви не приймаєте ся сего місця ? Трийцять тисяч душ а один лїкар !... Но, надумайте ся, пане доктор.

— Навпаки я дуже радо приняв би офірувану менї посаду, наколи-б не одна перешкода.

— Але-ж я вас не понимаю : перешкода там де ви хотїли-б і ми хочемо ! Ту я не бачу місця для перешкоди. Гайду-Лючашек не знає що се перешкода.

І ту посадник гордо ударив ся в груди.

— Перешкода є така, що я іще студент, іще один рік медицини мушу перейти, щоб здобути дипльом.

*) Гайдуками (по мад. гейду) називали ся колись чабани, а пізнїйше юрґельтники (т. є. постійне наємне військо), а в р. 1605. семигородський князь Бочкай віддав їм один округ на поселене і надав їм права шляхоцтва. Колишнїй округ гайдуків, що обіймав 6 міст і місточок (Бешермені, Дороґ, Нанас, Гаджоч, Шобошльо і Вамош-Перч.) На просторі $17^1/_2$ миль квадратових, від початку сїмдесятих років з'єдинений з частею колишних Бігарського і Шабольцкого Комітату становить тепер окремий комітат „Гайду“ по той бік Тиси, а мешканцї т. зв. міст гайдуків задержали свої прастарі звичаї і є дуже консервативні і в устрою і у всяких справах.

знаємо, що горбатого не напростуєш, хочбись як припер його до стїни, ми для інформациї наших читачів подаємо допись, яку надіслано з Перемишля до „Дѣла“, щоб показати, як сї кертиці рийть ґрунт під дуже важними для руского народа інститутами. Добрий огородник знає чого наляти до кретовини, щоб кертицю прогнати за свою межу — повандрують і наші кертиці за Збруч.

Отже про атентат на дївочий інститут читаємо в „Дѣлѣ“:

Вже то від давна у нас так веде ся, що одні працюють, кілько лиш змога, для добра свого народу, а другі не то що нїчого не роблять і безглуздно всьо критикують, але ще й псують кожде патріотичне дїло, неначе поставивши собі за задачу: помагати нищити кождий прояв народного житя. Ті людцї відпекують ся свого народу, глумлять ся з его мови і лїтератури, неґують его самостійність, ідентифікуючи его з московским — і при всїм тим мають чоло жадати, щоби щирі патріоти „шанували їх переконане“... Але-ж тото їх „переконане“ — зрада свого народу! — а зрада не заслугує на пошановане, але на погорду. А яких нечистих способів уживають ті перевертні в своїх змаганях псувати честну і розумну роботу щирих патріотів, ось вам примір з нашого Перемишля:

Маємо тут інститут для дївчат. Розвиває ся він гарно, хоч перевертні були противні его будові і віщували ему недовге житє. Але їх бажання поплили Сяном та потонули в мори, а інститут розвиває ся так гарно, що сего року порішено добудувати ще одно крило коштом 40.000 зр. Так звана „историческая“ твердь зрозуміла, що оно було би не зле — захопити в свої руки таку інституцію, ну і — або довести еї до такого „цвѣтущаго состоянія“ як свого часу „Заведеніе“, або „мертвечиною“ замертвити так, як замертвила неодну інституцию, на котру нарід руский покладав свої великі надїї...

Вже торік перед загальними зборами інститута тутешна твердь розіслала була до „своїх“ листи бючі на тревогу: „З'їжджайте ся всї патріоти, бо інститут хотять забрати непевні елементи!“ І з'їхала ся тьма учених на епархіяльнім шематизмі „патріотів“, що неодин з них може вже пів віку не бачив Перемишля, і — нуж вибирати „свій“ видїл! Уложено картки, а роздавав їх враз із своєю супругою в потї чола господин надсовітник Несторович, що то мимо тількоразового накликуваня в наших часописях упер ся не давати рускої написи на скарбовій дирекциї і на урядї податковім „страха ради фонетическаго“. Ну і вийшов видїл, який твердь уложила.

Побідивши раз — „историческая“ твердь набрала певности і постановила на сегорічних загальних зборах інститута пійти дальше: вибрати вже весь „мастистый“ видїл, а коли-б се не удавало ся, то бодай упхати до видїлу свого д-ра Кирила Черлюнчакевича, молодого адвоката. Кинула ся знов до переписки — заклинала своїх, щоби з'їздились на збори, бо знов „опасность предстоіть“. Враз із тревожними письмами розіслала она повномочия до підпису на случай, як би хто не міг приїхати, — хоч анї статут, анї практика не допускають повномочия на зборах інститута. В якій погано-нужденний спосіб розведено тую аґітацию, нехай посьвідчить дословний текст листу, який писав вище згаданий адвокат др. Кирил Черлюнчакевич до своїх одномишленників. Лист той, відчитаний о. Ясеницким з Балигорода на загальних зборах членів інститута в Перемишли дня 29. п. ст. червня с. р., звучись:

„Перемышль 24/6 1899.

Всечестнѣйшій Отче!

Дня 29. юнія н. ст. 1899. отбудется въ Перемышли Общое собраніе членовъ „рускаго института для дѣвчатъ“. Въ програму входить между прочимъ виборъ нового выдѣла. Такъ якъ здѣшная *радикальная партія (?!)* поднимаетъ всякій можливыи усилія, щоби въ составъ нового выдѣла войшли *люде извѣстныи изъ своихъ сепаратистическихъ и переворотовихъ стремленій*, длятого *отъ имени тѣсныйшого круга людей*, которымъ добро института лежитъ на серци (sic!), удаюсь къ Вамъ съ покорнѣйшимъ прошеньемъ, щебысте или лично на Общое собраніе прибыли, или залученое тутъ полномочіе, по заосмотреніи его своимъ подписомъ, можливо отворотною почтою подъ моимъ адресомъ прислати изволили. Полномочіе выполнитъ ся въ день вибора.

Остаюсь *зъ должнымъ* почтеніемъ.

Дръ Кириллъ Черлюнчакевичъ.“

А що? не гарний лист? не гідний автора?

О. Ясеницкий, прочитавши повисший лист на зборах, запитав автора о пояснене: хто ті радикали, сепаратисти, переворотові елементи? — На се др. Кирил смертельно поблїд, почав белкотати щось о „неправнім посїданю листу“ а господин предсїдатель зборів о. Войтович заявив: „Не допускаю до дискусиї!“ Певно, що для „историческои“ тверди ситуация стала дуже прикрою, але о. предсїдатель не мав рациї не допускати до дискусиї. Але о. предсїдатель допустив ся і иньших неправильностий усуваючи з порядку дневного внесеня членів ему і протеґованій ним клїщї немилі. І так не піддав під голосоване внесеня: чи мають право голосувати за других ті, що дістали повномочия. Хоч дискусия о тім предметі тревала дві години і всї домагали ся підданя тої справи під голосоване, о. предсїдатель то заклинав, то майже крізь сльози молив, щоби взяти назад тото внесене, а коли таки не взято назад, він попросту не піддав під голосоване. Так само зробив з внесенем, котрим домагано ся, щоби з інститута усунути двоїсту правопись: одну від паради, а другу для школи, і завести у всїм лише правопись шкільну. Хоч внескодавець шість разів домагав ся — о. предсїдатель не піддав его внесеня під голосоване.

Але остаточно хвала Богу, що вилїзло шило з мішка — виявила ся погана підпольна робота поклонників „объединенія“ і здемасковано їх *нїби*-то „щирую волю“, а ми маємо науку, як супротив них поступати. Бо деякі наші *люди*, і то видні, в наівности своїй давали ся добре „надувати“. Так з нагоди сих зборів дав ся „надути“ посол др. Окуневский. І він належав до тих, що прислали повномочие „историческій“ тверди. Др. Окуневский прислав его на руки госпожі Несторовичевої, а она за него віддала голос на дра Кирила Черлюнчакевича, того самого, що в наведенім письмі назвав народовців „переворотовими елементами... Треба позбути ся вже раз наівности — довіряти клїщї, котра виступає против руских шкіл, на сором собі посилає свої дїти до польских шкіл, а з дївочого інститута хотїла би зробити бурсу, де би дївчата лише їли та переспиляли, а ходили до польских шкіл і не вчили ся „фонетики“...

Подїл Галичини.

Проч з Галичиною! проч з Римом! проч з Вратиславом! Сих кілька кличів, отсе й одинокий позитивний результат праці політичних партій в Австриї за послїдні два роки. Сї розличні пароді говорять багато а заразом дуже мало: богато, бо вказують, як сильно розгорячились вже страсти політичні а мало, бо оклики тоті суть лишо аґітацийними фаєрверками, обчисленими на ефект а не становлять частини якоїсь *ширшої* програми.

Однак се не улягає сумнївови, що в Австриї кождий зачинає тягнути у иньший бік і що держава переходить в стан небезпечного розстрою. Сегодня вирікають в Австриї на політичний овид та зазначують ся геть виразнїйше чим коли небудь дві політичні струї, що нераз уже отирали ся о себе, но були штучно втихомирені на те щоби відтак на порозї XX-го столїтя вдарити на себе з подвійною силою. Ті ворожі елїменти, се пануючі у нас фактори, що їм віддає власть наша конституция. Перша з сих струй есть реакційною. Вона зве себе автономістичною позаяк головним еї постулятом есть автономія країв коронних і знесене теперішнього парляменту. Друга есть консервативною о стільки, що хоче задержати незмінену дотеперішню конституцию. Головного жерела сего лиха треба шукати в різницї змагань і інтересів національних поодиноких народів Австриї.

Послїдні десятки лїт австрийської істориї переповнені переважно путаницями національними. Наслїдком культурної нерівности та чисельної ріжнородности австрийских народів було, що завсїгди оден народ мав перевагу. Наколи глядимо на народи австрийські, на поодинокі нації, мусимо признати, що найсильнїйшими чисельно суть Нїмці. Бо відносини житель Австриї (без Угорщини) склались ось як:

Нїмці чис.	9,200.000	душ, отже	36.1%	усего населения
Чехи „	5,940.000	„ „	23·3 „	
Поляки*) „	4,030.000	„ „	15·8 „	
Українці*)	3,370.000	„ „	13·2 „	
Словінці	1,270.000	„ „	5·0 „	
Серб.-Кроат.	710.000	„ „	2·8 „	
Італїянці	745.000	„ „	2·9 „	
Румуни	225.000	„ „	0.9 „	

Хоч отже як бачимо Славяни мають більшість — 15,380.000 душ, отже 60·1 процент усего населеня Долитавщини — всеж таки не виступають вони нїколи як одна цїлість, а між поодинокими слав. народами панують навіть антаґонїзми. Нїмецький народ перевишає отже инші так чисельно як і культурно і має право на визначне становище в Австриї бодай о стільки, щоб його мова була як каже найновійша нїмецька програма „Verständigungssprache“ австрійских властей. Се й користно для нїмецких народів в Австриї, бож кождий, що обовязаний учити ся чужої мови, волить, щоб сею мовою була сьвітова мова нїмецка чим н. пр. ческа або українська. Нїмці мали до недавна домінуюче становиско в Австриї, а в деяких краях коронних задержали його до сего дня, но признати треба, що вони не зважили ся нїколи на такі брутальні насильства як Славяни посредством своїх передставників: Баденього — Абрагамовича — Крамаржа. Але починаючи з 70-их років тратив культурнїйший і будь що будь, поступовійший елемент нїмецкий свое значіне чим раз більше а натомість перевагу зачали здобувати Поляки взглядно польска шляхта, котра своєю скрайно утіляґарною політикою вміла що раз то більше визискувати державу і в той спосіб вибивати ся не заслужено на дуже виливове становиско в Австриї. Австрия справді давала протягом усьої конституційної доби тій польскій шляхтї тай Полякам все, що мала лиш до роздачі. Перш усього видала їм на поталу Галичину та охоронила сей край від виливу держави, завівши виключно польску мову урядову. Розуміє ся, Поляки зважають Галичину інтегральною частию свого будучого королївства і намагають ся надати цїлому краеви виключно польский характер. Але рівночасно заострюють історичну і етноґрафічну ріжницю обох сил штучно зїпчених країн (Мало-Польщі й Галичини) систематичною експльоатациею всхідної Галичини на користь західної. У східній Галичинї має бути після їхньої рецепти: національна „едность“, економічне жебрацтво, політична неволя, культурна темнота. Щоби не бути голословним постараюсь доказати на основі статистичних дат, що така рецепта справді істнує. А держати ся буду офіциальної статистики, котра, як нижше побачимо, завсїгди якось ласкавїща для Поляків.

Цїла Галичина тримає 78.496·84 кільом. ква., з сего прип. на всхідну Галичину 53.201·13 кільом. ква., а на західну 25.295·66 кільом. ква.

Східна Галичина есть отже більш чим два рази така велика як західна. З гори годить ся зазначити, що східна Галичина має о много урожайнїйшу землю і здорову кліму. Але цїлковите культурне занедбане сего краю, вічна експльоатация в користь Мало-Польщі і девастаційна політика Поляків суть причиною сего, що східна Галичина рідше заселена чим західна. Бо на 1 кільометер квадратовий припадає

в цїлій Галичинї 87 жителїв
в західній „ 98·03 „ отже о 20 процент менче. Мимо того статистика виказує незвичайно велику смертність в сій части краю. З найбільшою смертностію 40 — 41 pro mille має східна Галичина 2 повіти, західна нї одного. Зі смертностію 35 — 40 pro mille має східна Галичина 15 повітів, західна нї одного і т. д. Наколи згадаємо, що цїлі західно-европейські держави мають далеко густїйше населене, (для порівнання: Бельґія має 220 жителїв на один кільометер квадр., Італїя 169, Нїдерляпди 149, Анґлія 126, Нїмеччина 97 і т. д.)

*) Низше буде виказано, що в Галичинї есть властиво більше Українців а менше Поляків, отже сї числа офіциальні неправдиві.

— А так, то друге дїло, — гримнув посадник — від сього тра нам було зачати, але розважмо ще, чи не мож на те яку раду найти. Щож ви на те, достойні панове радні?

Батьки глянули один на одного, аж хтось з між них замітив з притиском:

— На щож ми вам віддали дзвінок у руки? Де є дзвін най там і дзвонить: пан посадник най буде „Tonangeber“.

— На мою думку є ту два виходи застерігаючись, що хочемо держати ся цїнної особи мого пана брата, доктора.

— А власне?

— Що або ми підіждемо, або університет поквапить ся.

Пан Іван Фараґо, погладив свою густу бороду і рік тее слово.

— Нї з одного, нї з другого нїчо нам не прийде. Чого гроблї за четвертим разом не загорорнули, се вже і за пятим разом лишить ся на толоцї. Чого пан брат доктор за цїлі чотири роки не вивчив, сего вже і в пятому роцї не переладує з голови свого професора. Найкраще значить буде, як ми зараз тепер дамо докторови стале приміщене, але щоб знов наш город не мав кривди ізза того пятого курса, то треба з лїкарської платнї потручувати пяту часть. Пунктум. Добре я кажу?

Ся гадка пана Фараґо усїм сподобала ся, і вже більшість радних мала за нею висказатись, а тодї я рішучо заявив, що посаду прийму тільки з умовою, що перед еї обнятем здобуду лїкарский дипльом.

І по короткій нарадї принято сю умову, а в тиждень опісля сього я, назначений лїкарем города Гайду-Лючашек виїхав за однорічною відпусткою на університет — кінчити студиї.

(Дальше буде.)

а помимо сего далеко меншу смертність, впаде нам у вічі далеко сяглість наслїдків польської господарки, наслїдком котрої східна Галичина перевищає західну під зглядом територіальним 2·2 разів а що до скількости населеня тільки 1·7 разів.

Але й соціяльні відносини обох сих країн зовсїм не однакі. Громади східної Галичини прибирають зовсїм иншу форму чим в західній, що есть причиною неаби яких трудностей в адмінїстрації краю.

Вся Галичина має 6238 пол. громад
з сего прип. на східну: 3582 „ „
„ 2656 „ „

На одну громаду припадає отже пересїчно
у східній Галичинї 1152 жителїв
в західній „ 934 „

Помимо сего, що в західній Галичинї есть більше міст і місточок — що завсїди числять більше жителїв чим найбільше село — пересїчно число членів одної громади в західній Галичинї есть значно менче, чим у східній. Головним мотивом проектованого заведеня окружних громад, сеї зненавидженої у нас реформи, була як раз ся обставина, що поодинокі громади західної Галичини суть за малі, щоби могли виконувати всї вложені на них обовязки, чого не можна сказати о східній части. Під зглядом жеж економічним есть східна часть значно слабша від заходної.

В цїлій Галичинї є 845.955 господарств
у східній „ „ 498.505 „
в західній „ „ 347.450 „

На се є цїлковитих пролетарів, що мають хату, або хату і $^1/_4$ ht. та хату і $^1/_2$ ht. поля є в цїлій Галичинї 250.893 мужиків
у східній „ 165.925 „
в західній „ 84.969 „

Отже вся Галичина має 30 процент рільного пролетаріяту, східна 33%, а західна 24%. Мимо того податки розложені в сей спосіб, що на одну голову в західній Галичинї припадає значно менче чим у східній.

Але на сїм не кінець; при меліораціях усякого рода, будові доріг і т. д. завсїгди кривдить ся східну Галичину в користь західної. (Не треба забувати, що територіяльне відношене східної Галичини до західної есть як 1:2·1 а відношене суми оплачувано податку як 1:1·9). Так н. пр. до р. 1888 побудовано в цїлій Галичині 2807 кільометрів дороги
в західній „ 2.160 „ „
у східній „ 647 „ „

Те-ж саме бачимо при реґуляції рік В р. 1897 призначив сойм на реґуляцію рік в Галичинї 253.293 зр. з сего припало для зах. „ 148.740 „ „ „ „
„ сх. „ 104.553 „ „ „ „

При тім годить ся піднести, що сойм галицький — jedyny polski — вважає себе інстітуцією на скрізь польскою. В Галичинї виробилась навіть стала формулка подань о підмоги до сойму. Як тілько такі петиції прикрасить ся польським патріотичним сосом, то сойм взлядно видїл краєвий дає перше місце таким петиціям.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 20-го липня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагоді збирайте складки.

Перед ферiями. Вже розїхали ся панове академіки і ґімназиясти на час ферій; розлогі поля, зелені лїси на роднї всьміхають ся їм на зустріч, на привіт.

Кождий нарід високо цїнить свою молодїж, інтересує ся нею і з гордощами глядить на ню, бо в її руках спочиває будучність народа. А ми тим більше, бо минувшість наша мстить ся на нас, у нас часто якась частина праці публичної припадає і на молодїж, бо у нас мало рук до праці.

Не диво-ж; що ми так тїсно лучимо ся з нашими молодцями, що зорким оком слїдимо кождий їх успіх, кождий їх урок житя, бо хочемо, щоби з них виросли хоробрі лицарі і в тяжкій нинїшній боротьбі о народні права високо держали національний стяг, не покидали соромно боєвища, а з козацким завзятем стояли за сьвяту правду і за волю Руси-України!

Зі Львова, по відбутім вічу вернула молодїж дуже одушевлена; отже не дайте панове пригасати сему одушевленю і вихіснуйте як найлучше час ферій. Рано і вечер видїти будете мужиків як ідуть до праці або на короткий спочинок, инколи почуєте сумовисту пісню — подумайте тодї, що сей мужик працює не для себе, але на те, щоб платити податки і проценти, а вже попри те з бідою жити; працює не для себе і хто знає, чи буде коли для себе працювати. Подумайте, що наша культура спочиває на тій суспільній пропасти між мужиками і робітниками, а блискучим гладким сьвітом, до котрого перші висилають тільки малу частину, найталановитшу, найкращий цьвіт. Подумайте панове, що наша сила в народї ту, а на Українї з него має вийти інтеліґенция, як було колись у нас і має ожити і поспитати о свої права.

А усе те як передумаєте, тодї сповните довг який зглядом простонародя тяжить на вас. Вакаційний час се нагода, щоб і ви по-при розривку кинули молодою рукою якійсь посїв на народній ниві. По при забаву та прогульки не вільно їй забувати на патріотичний обовязок, на заповідь Шевченка: „Обніміте, брати мої найменшого брата!“ У вільних і принагідних хвилях заглядайте, соколи, під тую курну стріху, несїть там пораду і науку, най пізнає сей „найменшій братъ“, що ви ему щирі приятелї, не цураєтесь его, не відчужуєтесь, але ви такі самі добрі сини матери-Руси в „паньскім одїню“, як і они в сердаках і полотнянках.

Наперед, по відпочинку по нашій країнї, про хосен таких прогульок говорити злишно. А відтак в вільних від читаня хвилях загляньте під курну стріху мужичу, приглядайте ся до того житя, підїть до читальнї і до крамниці і не гільки порадою, але і вчинком підпомагайте еманципацийний рух серед нашого народа.

Се робіть попри відпочинок і забаву — веселих і щасливих ферій!

Іспит для катехитів відбув ся в д. 13. і 14. с. м. перед комісією зложеної з *пр. еп. дра Репти, яко предсїдателя* і университетских професорів Константина Поповича, Євзевія Поповича, др. Воюцкого, др. Тарновского і дра Гаїни. До іспиту зголосили ся: Кассіян Бриндзан, парох карного дому в Станїславові, Евген Семака, парох з Станівців і сотрудник Д. Зопна. Результат іспитів оповіщує комісия аж по 14 днях.

До тут. дирекциї почт придїлено асистентів укінчених правників: І. Борисславского і М. Кристофовича.

З фонду стипендій для рускої молодїжи надав п. президент стипендию 105 зр. річно студ. прав на тут. университеті, Л. Когутови.

Іменованя. Ад'юнкт судовий з Садаґури п. Цурковский іменований секретарем при судї в Заставній.

Всї предсїдателї рад шкільних місцевих з тут. повіта мають сего понедїлка, 25. явитись представити ся п. старостї Вірфлеви.

Відчит п. Гаврищука призначений до педаґоґічної ґазети, через те друкувати його не можемо.

Румунїзаторскі рийки. В селї Неґоштиний коло Серету задумали селяне заснувати касу позичкову і спровадили собі статути рускі. Про се учув тамошний парох-Волох Гакман і нуж закликав посла Фльондора, щоби в рускім селї заложити волоску касу. Посол Фльондор проповідував їм після Мордкової „Post“ згоду і єдність, а як нам оповідають, говорив против Русинів і радив спровадити волоскі статути з Красної. Але наші мужики прозріли вже і в серецкім глухім кутї й не хочуть нїчо знати про волошню а держать ся крїпко рускої каси.

Тръяскъ мінчуня! Най жие бріхня! Отсе засада „*Patri-t*“, *офіциального орґану* бук. Волохів, що такими етичними і честними способами гадає імпонувати сьвітови, побити всїх і запанувати в краю. Се найлїпший доказ гнили румунїзаторской, що точить тїло волоского народу. Справа збудувана на бріхнї, клевети, денунциациї, перекручуваних фактів і т. п. гнилих підвалинах мусить розвалитись від промінїв сьвітла правди, проте й не страшна нам акция румунїзаторска звернена едино против Русинів; правда по нашій сторонї, а правда помимо ворожої встеклости побідити мусить. На брехливій дописи про інспекцию школи в Мілишівцях, в котрій нема і одного слова правди, а котру поручаємо краєвій радї шкільній до осуду враз з тим пиним неробом, що еї едино придумати міг, на такій глупій бріхнї опирає румунїзаторский орґан ложи і клевети вступний артукул вимірений проти Русинів повний такої жовчи, що аж зістав сконфіскований. А шкода, бо чим більше бріхонь румунїзаторских, тим певнїйший і скорший конець румунїзаторам, тому „тръяскъ мінчуня“ румунїзаторска!

Про концерт „Бук. Бояна“ в Вижници мусимо додати, що через немилий недогляд коректора пропущено в попереднім числї імя вп. паньства Шоршів, котрим належить ся найбільша подяка, бо найбільше понесли трудів і видатків, примістивши й угостивши всїх членів „Бояна“, чого не зробив нїякий Русин-„патріот“.

„Катихизмъ“ виданий черновецкою прав. консисторією правописею етімольоґічною не отримав апробати ц. к. мінїстерства просьвіти і зачерез те не сьміє вживатись в школах народних. Інспектори, управителї шкіл і учителї отже й катехити відповідають особисто за уживане неапробованих книжок, котрі належить забрати й предложити радї шкільній, а вона приневолить того, що їх казав купити, до звернена коштів.

Ц. к. низша ґімназия в Чернівцях. На днях появило ся справоздане дирекциї тої ґімназиї. В справозданю заміщені дві розправи наукові проф. Сеґаля з области химії і фільольоґічна проф. Сакеля і хроніка подана через директора Фавстмана. З сеї останньої нотуємо деякі дати. Учительских сил було 17, бібліотека учительска і для учнїв, а також ґабінет природописний і фізичний досить засібні. З признанем піднести можна підпомагане убогої молодїжи, 6 учеників побирало по 50 зр. місячно. Статистика учеників так представляє ся: від конець курсу було їх всїх 296, з того 112 католиків, 81 православних, 8 протестантів, а 95 жидів, що до материної мови то руску подало 113, нїмецку 135 (очевидно з жидами), 39 польску, 7 волоску. Клясифікация в руских клясах: в I. кл. на 37 дістало 8 першу класу з відзначеném, 22 без відзначеня, 5 поправку, 1 другу, а 1 трету класу; в II. кл. на 25 було 5 відличних, 18 перших, 1 поправка, одна друга кляса: в III. кл. на 27 було 10 відличних, 15 перших, 2 другі кляси, загалом в цїлій ґімназиї було 41 відличних, 180 перших, 32 других, 10 третих, 30 поправок.

Від комітету вїча академіків. Почуваємо ся до обовязку згадати, що між привітними письмами і телеґрамами насїяли такі письма від пп. професорів дра Івана Горбачевского і дра Івана Пулюя, обох з Праги, і від приятеля Русинів Франтішка Ржегоржа. Заходом вічевого комітету вийде ще сего місяця „Памяткова книжка“, що буде трактувати про се вїче. В тій книжцї, крім переднього слова, буде поданий розвій тої справи від початку, головний реферат з резолюциями, промови поодиноких бесїдників, мемориял, привітні письма та відозва до українъско-рускої суспільности. Цїна книжки 50 кр. Дохід призначений на фонд українъско-рускої университету людового. Замовленя на сю книжку приймає уже тепер в Товариствї „Академічна Громада“ тов. Михайло Крушельницкий студ. філ. — *Комітет.*

Дрібні вісти. 7. с. м. школяра Петра Берника покусав скажений пес, хлопця вислано до Букарешту. — Ще тамтого місяця на передмістю Манастерисках убито скаженого пса, досї не вислїджено, чи він покалїчив кого.

Десять войскових стіпендий по 300 зр. річно є опорожнених для кандидатів войскової академії ветеринарийної. Крім звичайних задучників треба виказати що есть ся способним (асентерованим) до войскової служби. Термін до 1. вересня, подани вносити до мінїстериї просьвіти.

Будова нового дому буковиньскої каси щадничої. Як відомо до кінця 1900 р. має станути новий дім для бук. щаднищ, конторис виказує суму 66.846 зр. 50 кр. Оферти на підприемство належить вносити до дирекциї бук. щаднищ найдалї до 26. липня до 12. год. в полудень.

З цїсарского двору. N. fr. Presse доносить, що архикняжна Єлисавета, дочка пок. престоло-наслїдника Рудольфа, має в недалекій будучности заручитись з князем Робертом віртемберґскім, внуком пок. архикняза Альбрехта. Єлисавета числить 16 лїт житя, а сподїваний еї наречений 26 лїт.

Поворот до різок? На окружній конференциї учительскій в Станїславові, котра відбула ся в днях 6. і 7. с. м., ухвалено між иньшим домагати ся — привернена тїлесних кар в школї. Цїкаве лиш, як погодити з сим виказ одного знаменитого нїмецкого пелаґоґа, котрий сказав, що „на десять різок даних ученикови — девять належало ся самому учителеви“.

Пророк, що оногди так розбурхав селяньство, особливо в підгірских околицях і зник був на час войскової служби, виринув тепер опять в Кімполунґу. Перед зібраним народом пописував ся своїми віщуваннями і між иньшим виворожив, що в протягу десяти днїв місто буде знищене вогнем. Тепер велика тревога між населенем, щоб який фанатик задля самого удержаня пророчої поваги не підпалив міста. Місцеві власти повинні би сприятати того пророка до Іванової хати.

Повінї. Дощі, що падали у останнїх днях викликали сильні повінї у краківскім та хшанївскім повітї. В Кракові заляла вода не лише передмістя, але - місто. На улицях стояла вода на два метри так що комунїкация була можлива лише на човнах. По причині повіней богато поїздів, спинило ся в руху. В хшанївскім повітї виступила з берегів ріка Хехло, та вода її та Висли заляла богато сел Далї виступив з берегів Сян в околицях. Дубецька та затонив Геньско, Ненадівске, Сливицю, Дубецке передмістє та Дрогобичку. Днїстер виляв в околицях Сяґса у старомійскім повітї. На північнім заході Угорщини виступили з берегів ріки та позаливали богато сел. — *Також в околицях Варшави великої шкоди наробила Висла.* — Після останних однак вістий вода в галицких ріках починає опадати.

Друк при помочі промінїв Рентґена. Ер. И. С. Колле, хоче після гадки професора Е. Томзона, висказованої іще перед роками, ужити промінїв Рентґена до друку в той спосіб, що відповідно приряджені картки папіру виставляють ся на дїланє згаданих промінїв перепущених через рукопись або задрукований папір. В одній мінутї можна буде зробити 6.000 відбиток, які треба лише розложити, перемити та висушити. Після гадки др. Колього 10 людий, що працювали муть по 8 годин денно, зроблять за день 7,500.000 відбиток.

Складайте ся
на будову
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Сим повідомляю Вп. Публику, що **дня 8. липня отворив я**

КАРЛЬСБАДСКУ

пекарню

в Чернівцях, при ул. Камінній, ч. 14,

в котрій печу хлїб правдивий житний два рази денно, всїлякого рода булки і т. п.

За сумлїнне виконанє, умірковану цїну і услугу ручить

Антонї Ґорецкий, пекар

при улици Камінній (Steingasse) Ч. 14.

С. Еберсон

специяльна торговля мінеральних вод.

Дрібна продажа ул. Руска ч. 6. — Гуртова продаж ул. Руска ч. 13.

Склад всїх уживаних мінеральних вод сьвіжо наливаних і продуктів жерелянних сьвіжо приготованих.

Води спроваджує ся впрост з жерела.

Знаменито висортований склад вод столових:

Кронлорфский кисливець — Білїньский Кисливець (Krondorfer Sauerbrunn — Biliner Sauerbrunn)

Склад отворений цїлий рік.

Кавчукові печатки
і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цїнах

Лев Кинїґ

ґандель папіру
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

! Купуйте книжку !

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празї.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольозічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до витїдного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі наросты на ногах.

Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
специяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Маґазин одїжи для дам і панів
в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Порученя з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї
найновійші плащі
жіночі, для дївчат і дїтий
(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)
жакети, мантильки, рбтунди, похівники в шовку і могару
з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги
для
панів, хлопців і дїтий,
загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,
Менчикови, Гавельоки
і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день сьвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає **Двір в Лапшинї почта Бережани.**

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦЇ

улиця Гоговна ч. 13.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, Снятина, Неполоківцїв

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер; особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви Ґлїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселиці, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Заліщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:

до Неполоківцїв, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Ґлїбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселиці:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Заліщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Ґлїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межибороди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го линия до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Ґлїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межибороди їздять потяги лиш в часї від 1-го липия до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальви приходять:

з Радівців:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальви відходять:

до Радівців:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходить:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

в Рус-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять:

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківцїв приходять:

з Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківцїв відходять:

до Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Заліщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Заліщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середно-евронейский іде о 46 мінут пізнїйше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 83. Чернівці. середа дня 14. (26.) липня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Черніцї, 20. липня.

Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus.'

І ми і кождий гадали що на перекір старому Горацію, прецїнь раз гора вродить гору, або якого льва рикаючого, а ось показало ся, що тихої, місячної ночи вродилась ridiculus mus, миш і то сьмішна. Що сих мишей вилїзло аж 24, се вже спеціяльність буковиньского підсоня, але всї они вибігли одною дєркою і всї разом забігли в редакцию „Patrі-ї", а „Patria" погостила їх сконфіскованими примірниками своєї ґазети і розпустила їх по всїй Буковинї.

Правда гуку і лоскоту було багато, відбували ся „конзілїя" акушерів і появляв ся бюлетин за бюлетином, посилало ся їх аж до віденьских ґазет, ось-ось, мала бухнути лявіна, мала заколихатись буковиньска земля в своїх посадах і т. д., так ще глясив бюлетин з 3-го липня, а ось показала „Patria" в 290 ч. яких вороґів лякати ся маємо, хто має сьвіт перевернути: се ті два тузини волоских кривд, які ми за „Patrі-єю" перечислили в суботу.

Та чи не знаєте хто боїть ся мишей? Одні рознїжнені, нервові дами, а більш нїхто. Тими мишами хочуть нас лякати (уважайте) навіть посли. А між тим миш, правда що нишпорить ночью, але як гримнеш, вона забігає назад в свою дєрку; правда, що після старих лїтописей миши заїли Попелїдів над озером Ґоплом, але нинї в віку машини парової і електрики таке не повторить ся. Ergo — дайте ся вихати панове. Тільки одно слово ще. Мали ви вичисляти свої кривди, то і вичислїть, але пишіть так: конституция запоручила нам се, те і друге право, а ми не маємо сего, того і другого, значить нам дїє ся кривда, значить далї ми кривдити не дамо ся і всякими леґальними способами сю кривду стрясемо з плечей своїх. А ви, о скілько бачимо все кажете: Русинам правительство дало се і те, Русини мають се і те — кривда нам!

Нї панове, не кривда, бо ви все ще поспитайте, чи Русинам не належить ся від давна те, що дістають поволи, а здаєть ся, що як закон для всїх писаний то і для Русинів. Для чиїхсь гарних очий і для якихсь погроз, не схоче нїхто зречи ся своїх прав, а кардинальною засадою в законї є теза, що хто з своїх прав користає в правних границях, сей нїкого не кривдить. Може воно для когось не миле, може бути навіть що получене з чиєюсь шкодою (шкода і кривда не все одно!) може бути, що хтось хотїв би навіть спинати нас і перешкоджувати, але на щасте наше ми не тільки віримо в 10 заповідий божих, за котрими не має екзекутиви, але є ще і параґрафи закона і хтось, що має стояти на сторожі.

А видно панове, що ваша справа нечиста, коли ви хапаєте ся і неморальних навіть средств, для оборони вашої позициї. Се скаже кождий навіть неінтересований, а безсторонний чоловік. Бо як виступи против Митрополита є — скажім — нелюдскі, то знов ваші напади на проводирів наших і взагалї на всю буковиньску Русь повні неправди і клевет є неморальні і ми мусїли-б видавати ґазету такого обєму як Patrіa, щоб простувати всї подані Вами з достовірних жерел, автентичні факти. Як ви хочете нас справдї побороти, то возьміть сї слова під розвагу.

Рідні браття,

а властиво водоноши Волохів, кацапи послугують ся такоюж лайкою, неправдою і клеветами як їх пани. Цїлком переняли від них етику; що мали доброго у себе, то стратили, ставши у них на службу, а що було злого, то скрїпило ся.

Ми, до сих слів подамо малу ілюстрацию.

„Patria" з дня 14. мая с. р. ч. 269. подала справоздане зборів православних сьвящеників на Буковинї з дня 11. мая, а там сказано між иньшим, що сотрудник з Нової Жучки о. Василь Велигорский на згаданих зборах назвав чесного господаря Дмитра Ґрещука з Садаґури „лайдацкою і здемаралізованою людиною" (un individ licálos şi demoralisat), а чесного господаря з Вовчинцїв Семена Копачука посуджував прилюдно будьтоби він був за крадїж каранний 3-лїтною вязницею.

Сими глубоко ображені, бо прилюдно зневажені, названі господари пізвали о. Велигорского перед суд повітовий в Чернівцях.

Дня 5. с. м. відбулась розправа перед секретарем Кибичом при котрій пізваний о. Велигорский подав до протоколу заяву під словом чести, що він на Ґрещука і Копачука на згаданих зборах нїчо злого не говорив і що о Копачуку не спімнув нї одним словом а про Ґрещука не говорив то, що подано у Patrі-ї.

Наколи подав о. Велигорский до протоколу, що не має найменьшої причини сумнївати ся о чеснотї і чести позиваючих его ґаздів.

При кінци зазначує о. Велигорский в протоколї, що цїлу річ дотично Ґрещука і Копачука представлено в Patrі-ї б р е х л и в о.

Сей фактъ говорить богато за себе, але мусимо де-що і ми про него сказати.

І так: наперед скажемо, що о. Велигорский має дуже лиху приятельку в особі „Patrі-ї", коли ся своїм неправдивим справоздањем тілько клопоту наробила йому, що аж перед суд його завела і то в ролї обжалуваного.

Сї приятельскі рахунки най собі вирівнюють приятелї самі, бо зле робить, хто між двоє людий мішає ся, але сї збитки „Patrі-ї" сим разом вийшли на шкоду двом чесним людям. Єсли от. Велигорский має честь, то він знає її вартість, а як знає її вартість, то не повинен чести других нї сам нї через своїх приятелїв тратувати. Далї от. Велигорский є проповідником високих засад Христової науки, а ту він сї засади зневажив. Адже його обовязком було спростувати неправду, яку вичитав в „Patrі-ї", але він

Кольоман Мікшат

ЄСКУЛАП Е ОКРУЗІ ҐАЙДУКІВ.

(*Конець.*)

В ночи прийшов до мене вуй. Сидїв на хмарі і закликав: Щож молодче, як проживаєш серед гайдуків?

А в ранцї прийшли мене до Котіого. — Ну прецїнь!—сказав я і хопив парасолю, бо на дворі ляв дощ як з цебра.

— Рушаймо — кликнув я до післанця. — А як там Кочіому — поспитав я по хвилї.

— Сему що тогід зазуля закувала. Закликала його, заложу ся.

— А далеко менї йти?

— А так як добре рукою кинеш.

Я міг лиш дуже поволи чалапати по болотї і калюжах, зверха ляли струї дощу, а вітер которгав мою парасолю. Ми йшли вже пів години і я знов питаю:

— А далеко ще?

— О, далеко.

— А дуже далеко?

— Дуже далеко.

І знов ішли ми, завертали на право, відтак на лїво, моя одїж була запачкана, я ще раз чув від мого проводатора, що далеку ще маємо дорогу і я спитав його:

— Хто-ж вам докине аж до Котіого хати?

— Ба чому, великани, що жили перед людьми.

— Не говоріть дурниць, великани мали розум, в Гайду-Лючашек вони не мешкалиб, а ви кажіть де є Котіого дім, бо не рушу ся відси кроком.

— Та против стодоли Шаґоса.

— А де-ж Шаґосова стодола?

— А гезде біля румовиска Ковача.

— На котрій улици, під котрим числом?

— Та улиця — хто його знає, ми кажемо на цю сторону „під гицлївкою" а нумерів то в нас нема нїяких.

За якийсь час ми прийшли на місце, бо мій старий боркнув: Ну!

Але тут знов біда: обпали мене два пси і миттю один обдер менї кавалок поли. Мій провідник не оборонив мене, лише набивав собі люльку, а з сїний якась жінка правда що накликувала псів, але вони її не слухали, аж відтак вибігла і ся жінка і причалапав старий, відігнали псів. а мене завели в сїни. Ту знов зникла молода жінка, а старий наймит зак відчинив менї двері, я мусїв налапувати стїни.

Та ось побачив я свого першого пацієнта.

Немилий сопух хатний так і вдарив на мене. Від гнилої капусти і хатнього гриба зачни, то був тут всякий запах. Пересували ся менї попід ніс атоми, а зміняли ся скоро, а кождий нагадував менї якісь вивари якоїсь страви, але скислої. Раз заносило козячим лоєм, то знов терпентиною, то потом людського тїла.

Ту не провітрували нїколи, а вікна — знаю — залїплені від осени аж ло лїта. — Хорий лежав на постелї, а довкола засїли жінки і тримали в руках преріжні зела та коріне.

Я не оглядав язика і пульсу у хорого, лиш підбіг до вікна і вибив лїскою щибу, а струї повітя напливли в хату.

— Йой, йой, бідний слабий замерзне — заревіли невісти.

— Мовчіть, — крикнув я, — бо всїх вас тут порозганяю. У сїй хатї то і здоровий чоловік скрепірував би, а не так хорий. — Де панї Коті? — питаю.

— Я тут — обізвала ся і втерла очи запаскою.

— Від коли муж хорий?

— Вчера тиждень минув.

Я оглянув хорого. Язик обложений, а пульс вказує горячку.

— Що вас болить?

— Все, — застогнав.

— Як все, а ніс також болить вас?

— Нї.

Отже бачите, а око болить?

— Також нї.

— То відповідайте-ж як чоловік, коли питаю.

Пан Коті замкнув очи, обернув ся до стїни і не обзивав ся.

— Як гадаєте панї Коті, від чото заслаб ваш муж?

— А, то так було, прошу ласки пана.

— Але коротко, прошу вас дуже.

— Так було, що той наш шваґир Домінїк Буґа мав на продаж гарну луку на люцерку — цїкаві ви знати де лука лежить?

— Нї, не цїкавий, лиш скоро кінчайте.

— Тай я кажу до свого, а ми сидїли собі на присні; ну, кажу, Михайле, то я бачите все його так кличу, він же (гарно се чи не гарно), але я скажу, що він від мене молодший — купім, кажу Михайле сю луку від твоєго шваґра. А він на се: „Та, каже, як би так прийшло ся блохами заплатити, то чому

сего не зробив, значить узнав за правду все, що там в дотичній справі написано і за те сїв на лаві обжалуваних.

Правда, він в судї під словом чести заявив і подав до протоколу, що перечить неправдї згаданої ґазети, а навіть дав від себе заяву з цїлею регабілїтациї чести покривджених жалобників — ну і ми не маємо підстави анї охоти не вірити його заяві. Але завважаємо, що пп. Ґрещукови і Копачукови нанесено зневагу публично в ґазетї, тож належить ся їм також публична регабілїтация. Мужики не уміли тільки побрати ся до шкіри обжалованого і не поставили публичного відкликаня, спростованя в згаданій ґазетї за услівє до згоди. Але се услівє ставляємо ми в імени публичної моральности. Від 5. до 25. с. м. було май досить часу на таке відкликанє а що його досї не було, видко, що от. Велигорский рад би хитро-мудро викрутити ся з всеї халепи і як в найкоротшім часї не відкличе от. Велигорский в „Patri-ї“ подані в ч. 269 тоїж ґазети брехнї — тодї усї вже знати муть, що собі про от. Велигорского гадати. Скажемо ще от. Велигорскому, що спростованя жадає ся на підставі § 19 зак. прас.

А тепер словечко до „Галичанина“:

— Крепкій покровителю русской колонiи на Буковинѣ, аще ли видишъ сію дерзость и подлую выходку нашу, возопій гласомъ великимъ у рептыльномъ ежидневномъ благѣ своемъ и рыкай: Уви, уви, что како убо или какъ возможно естъ такое огромное пренебреженiе русскаго клира? И изпусти изъ себе собачую лайку на подпольно роботаючыхъ украинофиловъ.

Подїл Галичини.

Подїлу Галичини на дві природні части — Малопольщу і Галичину, мусимо домагати ся в імя поступу нашого народу, бо в сей лише спосіб зможе наш національний елємент розвивати ся свобідно під взглядом культурним, полїтичним і економічним. Чинимо се в імя поступу усеї людскости, бо в сей лише спосіб привернемо Европі нового співробітника в працї культурній, що доси марнїв спинений і калїчений у всїх проявах житя. Бо-ж се лежить в інтересї людскости, щоби кожда одиниця-людина, а тим більше кожда одиниця національна мала право розвивати свої способности у всїх напрямах. Чинимо се в інтересї успішного розвитку нашої держави, бо лише в сей спосіб покінчимо спори національні в Галичинї, зломимо вплив шляхти, усунемо раз на завсїгди справу відокремленя Галичини з порядку дневного.

Одначе ми съвідомі сего, що сеся справа вимагає зміни основного закона, та не може бути сейчас полагодженою. Проте нашим обовязком есть вказати на се, що як Австрию взагалї так і Галичину посібно можна охоронити перед дальшим розкладом і без нїякої зміни конституциї — на основі тепер обовязуючих законів. Бо-ж припустїм, що всякі закони в справах злодїйств, спроневірень, циганьств, насильств і т. д. мали би в Галичинї таке саме значінє, як в прочій державі, тогдї не можливими були би спроневіренє і утеча Кешковского і неможливі були би всї ті нечисті істориї по розличних галицких інституциях фінансовых, в котрих умачали руки найвиднїйші члени польскої „hierarchii społeczn-oї“! непотрібні були би всї ті самоубійства визначнїйших членів пануючої партиї, що допустили ся надужить тілько тому, що надто вірили в свою всемогучість; неможливим був би і „вибір“ 59-ох членів кола польского. (Що се факт, сьвідчить хоч би і ся обставина, що я описав був докладно кілька галицких виборів по нїмецких часописях та домагав ся судового процесу, но галицкі власти доси мовчать.) Що свобода горожаньска у нас ілюзорична а могучість полїтичних властий необмежена, се річ загально звістна. Класичний примір дає нам судово доказане надужите власти ц. к. старости Галецкого з Надвірної в справі зі своїм голярем, або поступованє „перли між старостами“ п. Лянкевича, котрого „штучки“ я нераз мав нагоду описувати; впрочім они загально звістні. Сї “штучки“ стали етноґрафічною цїхою галицкого старости, котра відрізняє его від товариша з иньших країв коронних, се-б-то від нїмецкого бюрократа. Штучки ті культувують ся скрізь по Галичинї, тільки не завсїгди в тій самій формі — в більшій части мають закраску „полїтичну“.

Наколи-б найвисшу власть в Галичинї віддано що-найменьше в руки Нїмцїв, могучість польскої шляхти в мить зломана. При тім годить ся замітити, що сегодня есть в Галичинї багато партий, котрі або йдуть рука в руку зі шляхтою, або ведуть проти неї дуже платонїчну опозицию, прямо з боязни перед могучостію польского кола. Одначе від тої хвили, як могучість станьчикїв буде зломана, виступлять проти них в отвертій борбі не тілько польскі людовцї, партия Стояловского, „Związek chłopski“, але навіть польскі „демократи“, що тепер належать до кола польского. (Хто пильно читає їх орґан, Słowo polskie, мусїв запримітити, що вони нераз виступають проти володарів з польского кола.) Першим льоґічним наслїдком сего було би, що польске коло могло би числити тілько на своїх 20 мандатів з більшої посїлости; прочі курії мусїли би перейти в руки Русинів і польских партий опозицийних. Русини, що могли би тогдї творити в парляментї (через своїх вибраних, а не іменованих послів) поважну партию, не придучились би нїколи до теперішної більшости, а так само і польскі партиї опозицийні. Польске коло, що завдячує свій вплив виключно своїй чисельній, а не моральній силї, зредуковане до 20 членів, не мало би вже нїякого значіня і мусїло би в кождій каденциї меньшати. Яка-небудь констеляция полїтична тогдї наступила би, природний розвиток нашої держави був би запевнений, баденівска система а з нею і всякі переворотові теориї втратили би основу бутя...

Роман Сембратович.

НОВИНКИ.

Черновцї, 25-го липня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

П. президент бар. Бурґінґон вертає 26. с. м. т. є. в середу до Чернівців.

Заступник прокуратора п. Ґ. Ґанкевич вернув з відпустки і урядує від 22. с. м.

Дирекция фінансова оповіщає о продовженє речинця, в котрім каси приймають монету 1 зр.

Дирекция почт повідомляє, що нічну службу на почтовім і телеґрафічнім урядї у Вижницї запроваджену з причини повіни — знесено.

Православний конґрес церковний розвязано а небавом мають відбутись нові вибори. Таку звістку мав подати Митрополита одній із послїдних сесий консисторії. За те нападає „Patria“ в послїднім числї на Митрополита, котрий по еї думцї сноводувати мав розвязанє. Не можемо повторити тої простацкої лайки, якою обкидає „Patria“ владику, щоби не завалити тим болотом нашу ґазету. Снімнути ще мусимо, що після „Patri-ї“ видав др. Стоцкий „Sendschreiben“ Митр. Ґакмана тому, бо в нїм доказано, що конґресу не потрібно. Для сеї цїли вистарчало-б видрукувати тілько дотичні уступи, а не цїле обемисте дїло. Чи думаєте панове Волохи, що Русини, коли-б були противниками конґресу, не виступали-б просто, а йшли-б манівцями? Не наша тактика заходити когось підступами. Не надіємось від конґресу справедливости, але буде там місце піднести офіцияльно рускі кривди на поли церковнім, тому ми ему не противні.

Зажурила ся Феся себто „Patria“, що о. проф. Еремійчук мати ме слухачів аж за 6 років, бо румунїзатори викурили їх зовсїм. Хоч як рада вона сему здобуткови, то боїть ся, що могли-б прийти сюди теольоґи сербскі, а ще більше болить еї, що проф. Еремійчук побирає вже пенсию і, як каже, задумує виїхати в цїлях наукових за границю.

Погода в липни та серпни. Званий берлиньский метеорольоґ проф. Гельман намагає ся виказати який буде сегід липень та серпень. Він робить свої до-

---

еї, у тебе їх що нї міри.“ Бо він бачите любить собі пожартувати. — Не маєш що споглядати на мене старий, вже я все до чиста росказую пану дохторови, щоб нїчого не промовчати.

— Тілько до речі моя панї, до речі.

— Грошей у нас, правда, Біг ма, але от кум Тіскес запродав збіже дебречиньскому жидови, тай чому не мавби пожичити? Іди до него старий, най нам поможе.

— Одним словом Тіскес дав грошей.

— Дав любчику, дав. Купили ми поле від Буґа і з весною, обсїяли, бо між тим люцерка — даруйте ще раз — заглушила конїчину; пане доктор, ви чоловік розумний, а ще на книжках читаєте, чи не знаєте ви на се якої ради?

— Жінко, я вам казав не плетїть три по три, бо і без того мене тут вже шляк трафляє.

— Еї, не казалаб я нїчо до вас і мій муж не лежав би тепер на постелї, якби так чорт не запалив в старій грубі. А то, дивіт ся, він паскудник старий тай зачав вам зиркати на мою віддану онуку, сю саму гарну жінку, що ви її бачили в сїнех. Та щоб на тім скінчило ся. — Моя онука, звісно анї дивити ся не могла на старцуна, але на весїлю у Біляса він впив ся тай присадив ся до неї „поцїлуй, тай поцїлуй мене“ тай лапає за ноги. „Не фукай ся каже, то я подарую твому дїдови „довг“ Зофія в плач, а я вже сконопадила мого старого і він сам озлобив ся і ми продали лису коровицю, жеребця „ластівку“ і сорокатого бичка в Дебречинї на торзї, щоб на нашу дитину ганьба не впадала. „Ластівка“ пішла до пана під верх, буде їй добре, буде там і цукру діставати, але бідна лиса тай сорокатий, вони пішли на зарізь!... — І ще тяжко було сторгувати, ледво не ледви поганий різник накинув на трінкаль. — „Деж підемо випити? — каже різник — хиба „під серпом,“ то недалеко.“ Тай нечистий підшепнув йому сю гостинницю. Бідний старий був голоден, а з'їв товсту циганьску печеню тай заслаб від неї.

— Ну, слава Богу, що ви вже раз скінчили. Дайте-ж пера і чорнила.

— Нема нї одного, нї другого, мій Павлик узяв до школи, бо як мене тут бачите, що з моїх 32 зубів 22 менї бракує і маю вже віддану онуку, то мій наймолодший ходить ще до школи. — — — —

Вже пішли пожичати пера, або привести хлопця зі школи, як в тім він сам надійшов. Але щож, в каламари не було анї каплї, а зате з голови спливала кров.

Як побачила се мати, зараз припала до нього:

— Мій соколику, хто-ж тебе бив, певно вже хлопчиска від Наґйого? Асе нїчо тобі не буде. Ти добре їх набив, правда?... — Що, що, тебе побили і ти втїк? а драбе оден, а гунцвоте? А де віник? Гей Зофія, давай но віника.

— Лишіть тепер віник і дайте менї оловця, бо бачите, що в каламари нема нїчого.

— Хиба має Павлик в кишени. Ану шукай ледачо, то обмине тя кара.

Малому подобала ся така згода і він завзято вивертав кишенї, аж вкінци найшов бідняга десь у підшевцї — рисїк.

— А можна сим? — питала п. Коті?

— Нї, сим не напишеш.

— Ну, то давайте віника, я тому драбови. . . .

Але менї жаль було хлопчини і я написав рецепту на табличцї.

Так і лїпше — казала п. Коті, — бо у нас паперу кат ма. Знаєте, голубчику, прецїнь годї усе мати в дома.

*

Стомлений, наче цїлу днину товк камінє на улицї, вертав я домів. Близько магістрату стрітив бурмістра, що стояв і базїкав з радним Форабо.

— Відки докторцю? А який промоклий... Найже вас....

— Від Котіого.

— Добрий спацер, ще й на таку погоду.

— Але стомлений я.

— Та за те гонорар.

— Скілько-ж того буде? Чи є тут стала такса?

— А вже-ж, що є — корона!

— Корона? — застогнав я і зблїд.

— Як стягнете — додав батько міста.

(дл.)

(Свобідний скорочений переклад.)

слїди на 180 остатних роках. По лагідній зимі слїдує звичайно горяче лїто — тож на тій підставі догадує ся, що сегорічний липень та серпень будуть дуже горячі. Ну, що в липню було кілька горячих днїв, се правда, але що були холодні і слотнисті, се також правда — а який буде серпень се побачимо без ворожбитів. Впрочім земля наша така простора, що може там де і сповняють ся віщуваня пророків, як не в нас, то де инде.

Романтичні самоубийці. В Брунівіку в сих днях кинули ся девятнацятилїтний слюсар Ніппе та сїмнацятилїтня Тонї Жон до ріки Окер де найшли бажану смерть. В листї заадресованім до віденьскої полїциї, просять, аби їх поховано у спільному гробі та, аби покористано ся істориєю їхньої любви до якого роману.

Вісти з Канади. О жидівскій кольонії в Канадї містить американьска „Свобода“ таку допись: „Попереднього разу доносив я між иньшим кілька слів про жидівского рабіна, що мав засновати кольонїю над Mossy River в дистрикті Winnipegosis і на просторі чотирох товн-шіпів заселити фарми християнами, а в серединї кольонії заснувати жидівске місто. Про те доносив я як поголоску, а тепер воно сталось дїлом. Дня 8. червня приїхав до Dauphin той рабін зі спорим числом наших Русинів, з котрих більша половина осяде в єго жидівскій кольонії, бо на нашу замітку, чи не лучше би їм було осїсти на державних фармах поміж своїми Русинами, відповідали: „Не знаємо, як пан рабін скажуть“. А пан рабін обіцяв побудувати горальню, жидівске місто з торгами, давати в позичку гроші і ще иньші дурнички торочив. Не удало ся рабінови тому два роки принадити Русинів, то кинув ся тепер між свіжо прибувших. Ось вам і готова комедия! Зітхали люди за жидами та й вже їх будуть мати, але най наперед виправляють свою шкіру до скубаня. Анґлїки, коли дізнались про ту кольонїю, сьміють ся до розпуку, але нам не сьміх, а жаль своїх братів, що так себе дають всюда обдурювати. Час би бодай ту в Америцї прийти до розуму. — *І. Ржесньовский.*

З Рабет Гіль пишуть: „Богато вже було дописий з руских кольоній в Канадї, але про нашу в Рабет Гіль коло Едмонтону мало. Нас ту есть 64 родин, а всї походимо з ярославского повіта в Галичинї. Поводить нам ся всїм сакотако, лиш бракує нам нашого сьвященника. Правда, були ту росийскі попи, але нам їх не треба. Ми їх не понимаємо, анї не звиклі до них, вони чужі для нас і з мовою і з відправою, а такі проповіди як о. Камнева про різницю латиньства а православія, зовсїм нас не будують, бо ми се вже давно знали. Ми виховані трохи инакше, як ви там в Росиї, тож полишіть нас, а йдїть навертати на віру Христову дикунів, бо нам потреба по-при церков і обряд ще науки і поради в житю поза церквою. В лютім сего року писали ми письмо до перемиского епископа К. Чеховича, щоби нам прислав нашого духовного вітця, і одержалисьмо дуже сердечну відповідь з благословенем для всїх нас, що нашу просьбу відіслано до Львова, а там невдовзї постарають ся о те, що будемо мати вже свого сьвященника. Дав би то Пан Біг. — *Ів. Воркук.*

„В Вінніпеґ — пише американьска „Свобода“ — будує костел польский ксьондз Кулявий для наших людий. Французькі католицкі міссіонери волочать ся по кольонїях і переводять людий на латиньство. Нїмецкі баптисти мають вже двох міссіонерів для Русинів. Бурґдорф і Москаль Сильвестер Мушов, котрий недавно приїхав з Росиї, належать до росийскої міссиї. А наші великі патріярхи із сьвятоюрскої гори у Львові що на те? Чи то не ганьба для нас?“

Лїченє ран при помочи елєктрики. Один росийский лїкар займає ся справою лїченя ран при помочи електрики. Дорогою досліджів дійшов він до пересьвідченя, що електрику можна застосувати до скорого гоєня ран, які лишили ся зі скалїченя, операций і пр. При застосованю електрики рана гоїть ся в протязї кільканайцятьох годин. Згаданий лїкар переведе ще докладні розслїди, та відтак представить сю справу науковому сьвітови.

Бездимний порох — до нїчого! Сей винахід військової техніки став безкористний. Полковник Сінарт відкрив, що вистарчить дивити ся на поле битви телескопом зі синими шклами, аби побачити блиск стрілу. Сесю систему застосовано на Філїпінах, де повстанцї стріляли бездимним порохом. Відкрите полковника Сінарта усуває головну ціль бездимного пороху — захорону стрільців перед ворогом.

Жерело чорнила відкрито в північній Америцї. З землї випливає чорнило так як вода і можна його зараз і вживати до писаня, а що чорнило не дасть стерти нїякими химікаліями — надає ся дуже добре до списуваня вічистих документів.

Грім ударив у хату одного селянина у Первіятичах, сокальского повіту. Огонь обіймив в одній хвилї цілу хату та сусїдні загороди. Згоріли три хати. В хатї в яку ударив грім сховала ся одна жінка в комору. Грім убив еї на місци.

Загадочне убийство. В суботу вечером рознесла ся по Львові вість, що якийсь офіцир застрілив жінку якогось фельдвебля. Вість показала ся правдою. В касарнї 19. полку оборони краєвої при ул. св. Петра Павла мешкав на I. поверсї поручник Кшіж, побіч него другий офіцир, а на II. поверсї мешкав жонатий фельдвебель Римарский. Під вечер у суботу прийшла до мешканя Кшіжа 28-лїтна Мария Римарска, жінка фельдвебля, котра рівночасно була марґетанкою, і принесла ему суниці на продаж. За кілька хвиль роздав ся вистрід і страшний крик жіночий. Надбігли зараз сусїдний офіцир і фельдвебель Римарский і побачили: на земли лежала Римарска, а на кріслї при бюрку сидїв офіцир з фльобертом, з котрого ще димило ся. Римарска мучила ся ще годину і не прийшовши вже до памяти закінчила ся. Небавом прибула слїдча комісия військова і сконстатувала, що Римарска погибла від кульки у висшій околиці грудий. А офіцир каже, що убив еї з неосторожности. Слїдство веде ся.

Стан врожаїв в Росиї. Озимина в полудневих ґубернїях зовсїм не дописала. В Херсонї і Бесарабії стан засївів лихий, в ґубернїях північно-західних і середущої Волги не зовсїм вдоволяючий, в казаньскій ґубернії добрий, в других ґубернїях вдоволяючий. Яринни в полудневих ґубернїях, дальше харківсківскій та полтавскій і праворуч Двини невдоволяючі. В Бесарабії лихі, в Казани добрі, в других ґубернїях вдоволяючі.

Мінїстер а гицель. Вчера над вечером переходив улицею Кароля Людвіка перебуваючий у Львові мінїстер Єнджейович в товаристві ґрафинї Мірової, за котрою біг еї улюблений песик. Нагле з'явив ся гицель „в службі“ і по короткій нагінці злапав пса ґрафинї. Не помогли нї просьби, нї грозьби, не помогла навіть лична інтервенция ексцеленції мінїстра для Галичини, — собака, бес огляду на свій знаменитий рід, мусїла помандрувати до буди, де нежданно найшла ся в товаристві різної иньшої песячої голоти, перелапаної на передмістях. Справа оперла ся в кінци о полїцию, але і тут „челядник“ відмовив видачі пса без дозволу „пана майстра“. Скінчило ся, як звичайно: „майстер“, дїставши таксу, випустив ґрафску собачку.

Дрібні вісти. 21. с. м. була в Чернівцях велика злива. На улиці Зейлера уличні потоки заляли одно, а при улици Шпрінґбруннен три помешкання в сутеринах. Бідних мешканців виратувала від смерти сторож пожарна. Та тепер сї бідаки без даху, а вода знищила їхні вбогі достанти. — Повісила ся в Вітелївці (пов. Кіцмань) неулїчимо хора Варвара Сорохан. — 68 і 69 зошит „Вістника законів державних“ появив ся і розісланий д. 20 с. м.

Господарство, промисл, торговля.

Wiener Ztg. оголошує видані на підставі §. 14. розпорядженя цїсарскі в справі зміни устави о посередних належитостях, які стоять в тїсній звязи в промисловою продукциею, а також в справі австро-угорскої митової тарифи. Розпоряджене обнимає 9 віддїлів, іменно: 1. податок від пива, 2. податок від горівки, 3. подїл податкового континґенту від горівки, 4. податок від цукру, 5. зворот вивозових бонїфікаций, 6. зміна митової тарифи, 7. полекші при податку від цукру, признані промисловим підприемцям, 8. устава о переказуваню належитостий від цукру і горівки (Überweisungsgesetz), 9. кінцеви постанови. В них сказало: Постанови що до 1., 2. і 3. віддїлу начнуть обовязувати дня 1. вересня с. р.; постанови 6. віддїлу начнуть обовязувати що до цукру дня 1. серпня с. р., що до спірітусів дня 1. вересня с. р., а що до других продуктів дня 1. сїчня 1900 р. Постанови 8. віддїлу начнуть обовязувати що до цукру дня 1. серпня с. р., що до всїх других предметів дня 1. вересня с. р.

Перший раз, від коли в Австриї істнує парляментарне житє, підвисшено податки не ухвалою ради державної, тілько цїсареким розпорядженем.

Найбільше відібе ся на населеню Австриї підвисшене податку від цукру. В 1896 роцї підвисшено провізорично податок від цукру з 11 на 13 зр., щоби одержати средства на підвисшене цукрових премій. Тую провізорию продовжено два рази на один рік. Коли би д. 31. с. м. не заряджено в тій справі щось нового, консумцийний податок від цукру вернув би ся до своєї давної висоти, т. є. до 11 зр.

Цїсарске розпорядженє, підносячи податок до висоти 19 зр., піднесло ся не о шість, але о вісїм зр. Таке підвисшене цїни цукру мусить шкідливо відбитись на консумциї і житю населеня. Фізіольоґія давно перестала уважати цукор за люксус, бо він є одним з найважнїйших артикулів поживи, безусловно потрібним до відбудованя деяких зужитих частин людского орґанїзму. Досьвід научив, що там, де росте консумция цукру, зменьшає ся консумция алькоголю. А підвисшене податку від цукру не лиш відоймає населеню так важний артикул поживи, але ще й збільшає шкідну консумцию горівки. Новий закон пошкодить лиш консументам, бо фабриканти, ті цукрові барони, одержать з державної каси премію за кождий вивезений за границю кільоґрам цукру.

Понисше подаємо розпорядженє ц. к. дирекциї фінансової в дотичній справі, бо воно важне не лиш для купців, але і для господарств домашних.

На підставі цїсарского роспорядженя з дня 17 липня 1899, В. з. д. ч. 120 о частній змінї закона податку від цукру подає ся до загальної відомости, що слїдує:

Цукор рода означеного в §. 1. ч. 1 закона о податку від цукру, котрий дістав ся вже до вільного обороту і яко такий, або в товарах містячих цукор (також півфабрикантах), о значнім зміеї буде знаходити ся дня 1. серпня 1899, на обшарі, в котрім обовязує тое цїсарске розпорядженє, відпадає додатковому податкови 12 г. за кільоґрам нетто, а до того податку застосовує ся анальоґічно постановленя, обовязуючі що-до оплати споживчої.

Поодинокі роди товарів містячих цукор, а підпадаючих додатковому податкови, як також і нересїчний зміст цукру в тих товарах, котрий прийме ся за підставу до обчисленя податку додатково, означить ся в дорозї розпорядженя виконавчого.

Вільним від податку додаткового є той цукор, котрий яко такий, або в товарах містячих цукор, а підпадаючих додатковому податкови знаходить ся в кількостях небільших разом як 20 кільоґрамів в посїданю осіб, занимаючих ся ґандлем або продажею цукру або товарів містячих цукор або промислом, в котрім уживає ся цукру, а в кількостях небільших разом як 10 кільоґрамів в посїданю осіб, котрі суть головою господарства домового.

Хто дня 1. серпня 1899 посїдає запас цукру яко такого або товарів містячих цукор, а підлягаючих додатковому податкови, если той запас виносить разом більше як 20, взглядно 10 кільоґрамів, есть обовязаним заявити его скількість, місце і льокаль переховання в часї від 1. до 3. серпня 1899. орґанам скарбовим до того установленим.

Особи занимаючи ся ґандлем або продажею цукру, або промислом, в котрім уживає ся цукру, суть крім случаїв в § 27. закона з 20. червня 1888, В. з. д. ч. 97 що до їх запасів цукру, рода означеного в § 1, ч. 2, о скілько ті запаси не належать до скількостий увільнених від податку додаткового, обовязані через 60 днїв почавши від 1. серпня 1899, до виказуваня, від кого набули згадані запаси цукру, або що заплатили від тих запасів податок додатковин, або підвисшену оплату споживчу.

Заряд скарбовий може особам підлягаючим додатковому податкови, котрі з огляду на їх відносини маєткові не можуть від разу заплатити податку додаткового, позволити на заплачене в відповідних ратах.

Заряд скарбовий есть управнений також що до способу справджяня підпадаючих додатковому податкови запасів цукру і цукор містячих товарів, признати відповідні улекшеня.

Если не заявить ся о запасї цукру находячім ся дня 1. серпня 1899, або если находяча ся скількість перевишає більше як 5 від ста заявлену скількість, належить наложити кару чотиро- до осьмо-разової висококости вкороченого, або на вкорочене виставленого податку додаткового.

Инші неправильности в ознаймленю, котрі не відносять ся до скількости цукру, підпадають карі порядковій від 4 до 40 корон.

Залишене приписаного виказаня що-до набутя взглядно оподаткованя буде карати ся чотиро- до осьмо-разовою квотою податку додаткового від тих скількостий цукру, від котрих залишено заявлене.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Яблочникар комедия в I. актї опрацьована після нїмецкого через Льва Лопатиньского. — Замовляти у автора, Львів ул. Сакраменток ч. 10.

Дзвінок ч. 14. містить: Казки братів Ґріммів: 5. Чотири майстри — переклав О. Макарушка. — Хлопчик Нагадай, поема. — Князь Ігор, оповіданє по „Слову про полк Ігорів“, написав В. Чайченко.

„Господар“: Зелений погній. — Як належить кість або томасину піддавати рілї. — Годівля шпарагів. — Коли належить покладати стерню. — Здуте худоби. — О видайности ріжних родів вівса. — Карп яко ставна риба. — Годівля насїня пашних бураків. — Як дїйствує в землї обірник. — Перстенець. — Осторожно з купном кости. — Бронзоване желїза. — Про шкрофлї. — Прищи на лици. — Средство на підпалене коний. — Як заховати яйця на час пізнїйший. — Картофляні клюски. — Як робить ся муравлиний спіритус. — Оголошеня. Ґазета виходить в Перемишли, Побереже Франц Йосифа) в друкарнї Н. Джулиньского. Загадочне є, длячого гримає ся правописи т. зв. „етимольоґічної“.

Телєґрами „Буковини“.

Гаґа 23. липня. Мирова конференция покінчила засїданя. В виготовленім протоколї містять ся 3 конвенциї, 3 заяви, 5 дизідератів а між тим один що до полекші служби військової.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, (**препоручене** Всеч. Духовеньству і всїм вірним Впреосьв. Митроп. і Преосьв. Еп. **Ординаріятами** всїх **трех епархій**) обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід пожарних.**

„Днїстер“ вступив в 6-ий рік своєї дїяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів ґваранцийних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	
Резерва премій	64.263 „ 12 „	гов. 880 зр. 57 кр.
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва специяльна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди лїквідують ся **безпроволочно.** Полїси „Днїстра“ принимає **Банк краєвий** при пожичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнїйших** комбінациях.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** за оплатою 6½% за інтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає **вкладки** до опроцентованя від 1. лиця 1899, будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошеня о удїленє аґенциї в окрестностях, где **нема** близько аґенциї **„Днїстра“ приймають ся.**

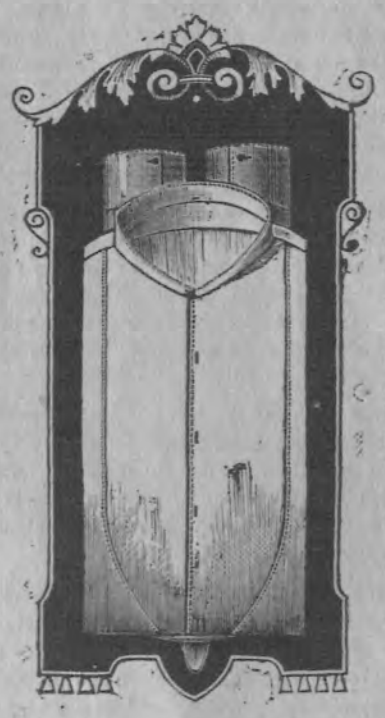

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, манжети, фіранки** і то в всяких краскаx, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і піки,** далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумлїнне виконане, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанєм:

Авґуст Чернявский,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видания:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40 кр.
Царівна, „ „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „ „	20 „
Покора „ „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.— „
Залїсе, Осипа Маковея	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „ „	10 „
Хлопцї-садівники „ „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5 „
Бесїди про часи козацьки	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українців	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отсї шкільні друки на складї:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і *дешевше як де инде.*

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день свїжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає **Двір в Лапшинї почта Бережани.**

Перша на Буковинї

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі як: дїла, брошури, оголошеня, табелї, цїнники, рахунки, карти вї зитові, запрошеня весїльні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польскій і нїмецкій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиране: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 84. Чернівці, пятниця дня 16. (28.) липня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20	Кор.	— сот.
на пів року	10	„	— „
на чверть року . .	5	„	— „
на місяць . . .	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Проч з раболїпієм.

Розпоряджене черновецкої православної консисториї з д. 4 (16) жовтня 1873 р. ч. 4920 7; напечатане в ч. 17 епархіяльного „Вістника розпоряджень“ з 1873 р. доси не стратило обовязуючі сили, хоч о. сов. конс. Калинескул дивним дивом не принив його в сьвіжо виданий архіеписк. консисториєю збір нормалїй. — „Normalien der Bukow. gr. or. Diöcese von 1877—1886. Се розпоряджене гласить:

1) В кождім чисто рускім або переважно рускім приходї обовязаний душпастир виключно в рускій мові проповідувати.

2) виключно в тій мові вести переписку, метрики, книги, журнали і пр.

3) в тій мові обовязані усї сьвященики в таких приходах предкладати і свої письменні богосл. еляборати і проповіди.

4) в протоєрействах чисто, або переважно руских, обовязані протоєреї з підчиненим духовеньством і з вишими інстанциями переписуватись по руски.

5) по руски вести на соборчниках усї наради і протоколи з сих нарад списувати в рускій мові.

6) в мішаних приходах і протоєрействах признає ся рівноправними обі мови руску і румуньску; в румуньских повисші права є за румуньскою мовою.

7) обовязком протоєреїв є під особистою одвічальностю наглядати за точним виповненєм сего розпорядженя, а душпастирів непідчиняючих ся „все і в свій час“ до консисториї подати.

Далї грозить консисторія, що буде *супротив непоправних примінювати ріжні карп відповідно до їх вини.*

Так виглядає теория, але яка є практика?

Для румуньских сьвящеників і протоєреїв повисше розпоряджене зовсїм не істнує, а много руских сьвящеників (і то між тим „патріоти“) роблять так само.

Чверть столїтя минуло з того часу, як покійний, незабутнїй консисторскый асесор о. Василь Продан виборов се розпорядженє, а як мало є таких, щоб робили з нього ужиток. Та ще з больом серця тра признати, що дуже багато руских сьвящеників пхає добровільно шию в румуньске ярмо. Се дїє ся задля слїпого сервілїзму поодиноких осіб. Бо мало того, що не настоює ся на се, щоб кандидат на якийсь прихід виказав ся докладним знанєм мови даного приходa (а се вийшло би на користь нашого руского духовеньства розміщеного по лихих приходах) не досить, що не пильнує ся, щоб повисше розпоряджене було точно виконуване — але ще й самі рускі сьвященики його не виконують, зготовлюючи метрикальні і всякі приходскі книги по румуньски або по нїмецки — тільки не по руски. Та таких повинен кождий щирий Русин вважати ворогами і зрадниками нашого народа, клеймувати їх і уникати їхнього товариства, бо вони сьвідомо шкодять народним інтересам і підривають товариску солїдарність. А инакше не поборемо сего рутеньского сервілїзму, з сею гнилю яка загнїздила ся серед нас і точить наш орґанїзм.

Галицке руске духовеньство з самопожертвованєм веде борбу з ворогами церкви і народа, а чомуж наші пан-отцї не беруть собі за примір галицких братів, а при тім се-ж обовязок наших панотців станути в перші ряди борців за нашу справу.

Б інтересї св. Православія ниї серіозно загроженого і сз. Руси молимо усїх і кождого, кому на сердцю лежить добро нашої церкви і народа, щоб сю гниль поборював, подаючи руским часописям імена усїх тих, що не слухаючи наведеного розпорядженя наносять нам ганьбу і шкоду. Най знає нарід, хто його приятель, а хто кат. Імена тих дволичних „патріотів“ розпинаючих свою матїр св. Русь треба без пощади дати на позорище, бо крайна вже пора очистити руску ниву від хабазя.

Звернїм увагу на наддністрянське протоєрейство.

Борба за права рускаго народа веде ся тут вже з 30 років. На протоєрейскім соборчику який відбув ся 1895 р. в присутности архіепископского відпоручника бл. п. о. Реуса в Товтрах. Отже наші рускі панотцї опираючись на звісне розпорядженє з 1873 р. зажадали введеня в сїм чисто-рускім окрузї руску мову в урядованє, в першій мірі, щоб обради вели ся в рускій мові і руский протокол списати, загрожуючи, що в противнім случаю зірвуть офіциальні зносини з своїми властями. На соборчику відбутім минувшого року зажадали знов панотцї ухвали і зобовязаня щоб всї як один свої богословскі еляборати і проповіди виготовляли в рускій мові.

Ся засада перейшла, але знов лиш в теориї, бо зверхна власть віднесла ся до того неприхильно. Честь за се нашому духовеньству.

Отже ся ухвала зібраного соборчика спонукала протоєрейского вікарія о. Бежана свої обіжники писати по руски (не входимо тут в блуди лїнґвістичні і граматичні). Але що-ж дїє ся? Ото не всї рускі сьвященики підписують сей обіжник по руски. Сему не хотїли ми повірити, але на власні очи бачилисьмо. Ото *три панотцї Румуни: о. Ст. Іванович, Филїевич і Джуружїя підписали його по руски, а за те з Русинів 3 панотцї підписали по румуньски, 5 по польски (!) а 1 по нїмецки.* — Панотцї, де консеквенция? де честь? По що обтяжуєте вашим братам тяжку боротьбу? Сьвіт знає ся на фарбованих лисах, ви перестаньте в лисячі нори ховати ся і з за воріт стрілять, бо раболїпє не до лиця вашому сьвященичому лицю! Крайна пора отямити ся і ревно боронити народнї справи.

На нашім правосл.-рускім духовеньстві особливо тепер тяжить обовязок стати на чолї свого стада і вести його на дорозї горожаньскої і национальної просьвіти, а тодї побіда по нашій сторонї.

Кілька уваг до письм Наталїї Кобринської.

„Видавнича Спілка“ друкує том оповідань і новель Наталїї Кобринської. Велику вагу сего видання оцїнить публика аж тодї, як дістане книжку до рук.

Від 1884 р. то великий шмат часу, а власне в тім роцї виступила Кобринська з першим оповіданем „Задля кусника хлїба“ і за сих 15 років, що проминули, дала нашій літературі кілька дуже красних і цїнних оповідань. Але власне тому, що вони появляли ся рідко і не в якімсь збірнім виданю, а в ріжних журналах — наша публика знає Кобринську більше як фемінїстку, нїж як белетристку і то белетристку першорядну. Тїсні рамки мого вступного слова не дають менї богато від себе сказати, а до того тут друкують ся 3 нариси, що належать до другої доби творчости авторки між тим як менї лїпше звісні її реалїстичні оповідання першої фази.

Тому я може і кажу, що найкраще, що вийшло з під пера Кобриньскої то є сї реалїстичні оповідання: Пан судя, Виборець, Панї Шуміньска, Задля кусника хлїба, Ядзя і Катруся.

На тім місци згадаю кількома словами, не про зміст оповідань, але хоч зазначу на якім тлї кожде з них основане. В „Судї,“ котрий проголошував колись дуже високі засади, а відтак самий брав хабарі, вказано на деморалїзацию інтелїґентної людини і цїлої верстви задля соціяльних і полїтичних відносин. „Виборець“ то чесний виборець, у него розбуджає ся почутє людскої гідности і почутє національне (соціяльних мотивів і інтересів не узгляднено), от він і віддає голос на рускаго кандидата, а вкупі йому гроші складає перед комісию. Шуміньска, се тип стародавньої попадї, про яких розказують нам наші родичі, а її дїти еманципують ся і кождо з них зазначує иньший степень культурної еманципациї — все дїє ся під вплывом „духа часу.“ В „Задля кусника хлїба“ змальоване житє сиріт по сьвященикаx; сирота Галя бере собі не тілько „низшого станом,“ але і нелюбого чоловіка задля біди, бо не вчено її на нїчо, лиш на жінку, узброена до житя лиш красою личка.

Судьбу Ядзї двірскої панянки і мужички Катрусї оповіла авторка паралельно то знов звела обі особи до куши і так діткнула відносин дворів до хатів.

Кидає ся в очи, що всї виведені в сих оповіданях особи попадають в конфлїкт з суспільним ладом. Судя під тягаром удержаня своєї родини зраджує давним ідеалам, жертвує тим, що йому найдорожше а з таких самих причин Галя жертвує сим, що жінцї найдорожше: любовію, своїм серцем і — віддає ся нелюбови, а сей їх звязок зве ся супружеством.

Шуміньска поглядами і вихованєм корінить ся в ґрунтї суспільного ладу, що його підмиває филями „дух часу“, а також на виборцеви скроплює ся боротьба поборників давного ладу суспільного і еманципациї народнїх мас. А навіть Ядзя, і ся впрягає ся в ярмо супружества.

І не так скоро, не так легко піддають ся вони ворогови; правда, що падають в борбі, але борбу ведуть і то тяжку. Конфлїкт душевний у своїх героїв начеркує і переводить авторка з поражаючою вірностию користуючись своєю сумлїнною обсервациею і інтуициею, а ся психічна аналїза попри моментану конценцию, про котру знаю з уст самої авторки — завели її до модернїстичного способу писаня. Так, п. Кобриньска модернїстка, бодай в надрукованих тут новелях.

Авторцї, що попри вірно змальовані обставини житя все залюбки звертала увагу на душевні конфлїкти своїх героїв і сьміло її начеркувала, що героям казала робити вівісекцию їхнього настрою психічного і цїлі оповіданя вкладала їм в уста, обминаючи майже форми дїяльоґів, тій авторцї був тільки оден крок до модернїстів. І вона його зробида занявшись „другою половиною чоловіка“ — душею, але меньше буденними обявами її таємничої области: візіями (св. от. Николай) проповідуваними (Омен) таємничою якоюсь звизею між житем нашим а загадочними знаками і фактами (Душа).

По реалїстичних образках написала п. Кобринська кілька народнїх казок*) з сьвітом чарів, заклятих і цїлим богацтвом фантастичного, казочного житя. В тім авторка ішла поруч з сучасним інтересом до фолькльору розбудженим в Европі, то раз — а з другої сторони у неї се перехід до другої фази її творчости, до котрої дорогу отворила собі „Душею“ писаною під вплывом Метерлїнка.

Найлїпшим прикладом теперішної манери писательскої (слово: манера, уживаю в добрім значіню) у п. Кобринської є „Блудний метеор“ сей зразок субєктивного способу мальованя образів, самих образів з короткими лиш підписами, чи обясненями. В просторі місця і часу розіграласъ і розіграє ся таких драм не мало. Як називає ся героїня? не будьте на те цїкаві, а ще меньше, як виглядала, з чого жила... Досить вам знати, що для неї сьвіт валить ся і сонце погасло і вселенна то для неї дика простір без тонів і звуків без сьвітла і красок з того часу як голос нохоронних дзвонів застогнав сумними звуками.

Самі образи, богата, пластична мова і чувства тонко розібрані: навіть чувство чувства.

А що на хмарах лежить домовина, з неба капає кров, а земля вие, а сонце сьвітить инакше як в будень, в се увірить той, хто з домовиною законав в могилу свої надії і цїль свого житя. — — — — О, того вчарує парис Кобринської: „Блудний Метеор.“

В реалїстичних новелях різьбила, кувала поодинокі постаті, незвичайно панувала над експозициею, ситуациями і материялом, від першого до останнього слова сьвідома цїли писала в рівнім, однім настрою — відси правдиве викінчене кождої еї річи. Тепер всю свою силу, котрої розбивати і дробити не потребує, уживає на саму аналїзу чувства і нефальшований його опис, без рефлексиї — відси сила вражіня. Д. Л.

*) Відьма в („Народї“), Чортище (чудовище) (в альманаху для Франка,) Ружа в („Вістнику“.)

А поки що, на разї треба нам всїми силами добивати ся, щоби згадане розпорядженє консисторії з 1873 р. додтково принято в офіціяльний збір розпоряджень і з ухвалами соборчиків съвященичих ведено його в житє.

Так пише „Православна Буковина“. Золоті слева. Ми привели їх в дословнім пердкладї і бажаємо того-ж, що в паведеній статї — замітимо хиба мимоходом, що як би ми їх від себе написали, то зараз посипали би би ся скарги на п. Пігуляка, що пішла би депутация до п. президента. Але нас радує сей обяв, що і сї, котрі доси все ішли против народним інтересам, прозріли і накликуютя до користної працї. Щоб се були щирі слова, щоб їх переведено в практику то тодї справдї — побіда по нашій сторонї!

Галицкі панами.

На день 14. с. м. скликано загальні збори галицкої щадниці, а між иньшим управа каси зложила провірений вже білянс щадниці за р. 1898. Після сего білянсу страта щадниці виносить, як пишуть, 6,097.052 зр., так що пропав весь резервовий фонд в сумі 4,106.063 зр. і крім сего ще 1,990.989 зр. Довг пп. Щепановского, Вольского і Одживольского виносить разом 6,970.747 зр., і то: довг Щепановского з біжучого рахунку 2,852.059 зр., на векслї 733.404 зр., — на імя Кінеля з біжучого рахунку 700.990 зр., на імя Фрелїха з біжучого рахуяку 536,183 зр.; довг Вольского і Одживольского 2,188.108 зр. Коли ще зважити, що щадниця мусїла в копальнях, відданих їй по краху в застав, поробити всїлякі вклади і в послїдних часах заплатила за тих своїх довжників 800.000 зр. в дісельдорфскім банку, то їх довги вийдуть на 8 міл. зр. з накладом.

Крім виказаних повисше в загальних сумах страт, як доносять польскі дневники, мало слїдство против Зїми виказати нові надужитя, іменно, що річні доходи каси були вищі, нїж їх виказувано в білянсах; таким чином страти каси збільшають ся ще о яких 300.000 зр. Наслїдком сего відкритя, мимоходом кажучи, розправа против Зїми і Вендриховского ще й на вересень не буде визначена, бо слїдство розширено і оно потребує ще довший час.

Яка була в галицкій щадници господарка, можна зобразити собі хоч би з таких подробиць, про котрі між иньшим розказує Ruch katolicki. Біжучий рахунок п. Щепановского в рр. 1891—1893 був в порядку. П. Щепановский мав тогдї в щадници зложені цїнні папери на таку суму, що она завсїгди перевищала те, що він брав від часу до часу з каси в готівцї. Але вже в р. 1894, в роцї краєвої вистави, мав він зложених цїнних паперів лише на 135.242 зр., а на їх рахунок побрав 622.610 зр. З того часу бере він чим раз більше, а в цїнних паперах нїчого не докладає. Ба мало сего: послїдного дня грудня 1898 р. навіть і з тих давнїйше зложених паперів видано Щепановскому папери на 106.000 зр. а дня 12. сїчня 1899 р. видано дальше его матери 29.000 зр., так що в заставі на весь его близько тримілїоновий довг біжучого рахунку лишила ся щаднича книжочка на 42 чи 49 зр.! Правда, що принято в касї на обезпеку того довгу удїли Щепановского в копальни угля і акциї товариства для виробу бочок — разом нїби то на суму 1,212.000 зр.; але ті всї папери разом взяті не мають нї найменьшої вартости.

Крім сего отворено Щепановскому біжучий рахунок на імя Кінеля і Фрелїха. Після книг на імя Кінеля мало бути ще в рр. 1891 і 1892 зложених паперів на 800.000 зр. На ті папери вибрав Щепановский по конець 1898 р. 1,237.000 зр.; а вже підчас краху виплатила єму щадниця на той сам рахунок 108.000 зр., так що разом вибрав Щепановский на біжучий рахунок Кінеля і Фрелїха около 1,345,000 зр. Тимчасом показує ся тепер, що на імя Кінеля і Фрелїха нїколи жадних цїнних паперів в гал. щадници не зложено. І шконтрукчі комісиї підписували без перешкоди викази тих нїби то зложених в касї паперів, хоч їх каса по правдї нїколи не бачила!

Подібних надужить мало бути дуже богато; та ми, не повтаряємо їх, бо і сего досить для порозуміня господарки, за котру тепер одвічати має край, принявши поруку за щадницю. Тим важнїйша тепер річ, як би відзискати коли не всю страту, то можливо найбільшу часть єї. Отже 350.000 зр. з довгу Щепановского заінтабульовано на Майданї і Джурові, але через недоповненє якихсь формальностей не прийшло до того. Все-ж таки і сего було би за мало на покритє близько тримілїонового довгу. Тим то вже навіть декотрі дневники домагають ся, щоби візвано до одвічальности членів давної дирекциї щадниці, надзираючого видїлу і ревізійної комісиї; ті пани повинні в міру свого майна покрити страти, нанесені касї з вини їх недогляду чи недбалости.

НОВИНКИ.

Чернівці, 25-го липня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

З гімназиї: До 1. класи русої зголосило ся першім речинци 40 хлопців, з тих не видержав іспиту лише 1. Другий термін припадає 1. і 2. вересня сего року.

Румунїзаторскі сплетнї, що мають намір юдити проти Митрополита, показують ся тим чим є, себто бріхнями. Так має ся річ із сензационною вісткою, поданою „Sentinel-ою“, „Patri-ею“ і архиправославним органом Мордка Мустация про те, що рад хоче продати посїлість прав. рел. фонду в Радівцях, на що мав притати Митрополит. Так отже випало румунїзаторам одного средство тровдженя з рук і вони дуже озлоблені за то на Вејап-а, чому, не знати. Не вже-ж domnul consilieriu їх надув?

Волоскі Гімаляї. „Cine camine?“ отсе вірний вираз волоскої манїї великости. Волоскі Гімаляї перевищають всїх і вся, все драпь супроти них, вони одні поїли всю мудрість, всю науку, та хиба одно тільки, що поїли, бо знаку дасть Біг, всї плоди духові буд. волошнї забереш під паху, а що вони варта, про се съвідчить найновійший факт, що н. пр. шкільну книжку волоскої мови написану бувшим проф. реальної школи Настасим для Неволохів осудили самі Волохи яко зовсїм непотрібну. Супроти сего волоского ученого, за котрим „Patria“ так ревне плакали, годить ся спімнути, що подібна книжка „Ruthenisches Sprachbuch“ уложена Омеляном Поповичом, про котрого „Patria“ з таким призрінем писати навикла признана знатоками за одиничний підручник науковий. Ось вам порівнане волоского професора си studii academice з простим, як каже „Patria“ Русином-учителем, котрий крім багато иньших учебників написав н. пр. грамятку руску для народних і видїлових та тим подібних шкіл, на яку доси не здобулись всї волоскі „учені“ в купі. Примітимо на конець ще й те, що з усїх учителїв-Волохів, навіть з кандидатів, поставлених „Patri-ею“ на професорів при уч. семинарії, не має доси ні один кваліфікациї для видїлових шкіл, як погорджений, бо нелюбий румунїзаторам Omelian. Та помимо всего того гадає кождий Волох: „Cine ca mine?“ себто нема понад мене...

Брутальність румунїзаторів здобулась на крайно гидне дїло. Ого хтось із „півілїзованої“ кольонії волоскої у Відни післав Преосьв. Митрополитї разом з конфіскованими числами „Patri-ї“ і иньших волоских газет — шпричок. А „Patria,“ що супроти Русинів нїбито боронить повагу православія, церкви і съвященства, заступає ся ще за справцями сего огидного акту румунїзаторскої здичілости, за котрими шукає поліция.

Пощо Русинам гімназиї! Таке чуємо на кождім кроцї, таке пишуть польскі часописи, там тичуть нам під ніс політики і пр... Приглянімо ся лише тернопільскій рускій гімназиї, як она розвиває ся. Торік її відкрили — сего року буде іно друга кляса, а у першій буде вже два віддїли. Перед вакациями здало там 50 учеників вступний іспит до першої класи — коли-ж прийдуть ще іспити по вакациях, треба буде завести в першій класї два віддїли. Так само було в Коломиї, Перемишлї і так було би з кождою ново-отвореною гімназиєю. А кілько то молодим хлопцям, хто зна' може навіть дуже спосібним, замикаєть ся дорогу до гімназиї лише тому, що пр. в станїславівскій гімназиї є лише три віддїли в першій класї і не можна приймити більше, як 150 учеників. Дарма, що до вступного іспиту зголосить ся 300, між тим половина мужицких синів. А чому се так? Під вили-

---

Наталя Кобринська.

БЛУДНИЙ МЕТЕОР.

——

Дзвонять сумні похоронні дзвони. Сумним відгомоном гомонять грубі заглубини хмар, гудять громи, горять блискавки.

З ревом погублених спадають в пропасть дикого клекоту і бездонних омутів. Несуть ся розгуком шалених вихрів, регочуть гуком брудних, розбиваючих ся о скелї филь.

Померкло сонце, дрожить земля, валять ся ставлені Богу съвятиня. Від болю роздертої душі чоловіка.

А дзвони бють вічну хвалу безмисльній глухій потузї, що навіть не знає своєї сили, лиш без упину суне перед себе. А за нею сьвіт стає цминтарем, печерою понесованих тїл. Люди просять ратунку, — ангели спасеня! —

— — — — — —

— — — — — —

Причаїла ся повна тревоги тишина. Сонце, як скаменїла брила пригнїтало боввани облаків. Замовк шелест дерев, замерли поля простори, повисли у воздусї птахи.

Незрушимо висїли шмати чорних хмар, а довгі їх тороки досягали землї. На похилених барках чорного страховища біліла вузка, трумна, знамя побіди слїпої потуги.

— — — — — —

Замерли мисли, зледенїло серце, здеревіли зложені на грудях руки. —

— — — — — —

— На що мисли жити, піймати, на що серцю бити любовю і терпінем? — коли нема сили, щоби в мертве тїло знов вляти житє! — кричало друге, живе, роздерте розпукою серце.

— — — — — —

Щось порушило ся в воздусї, захитали ся хмари і допгали одна другу. Сонце скотило ся к' западу і кинуло стови сніненої керви. Огнем керви займили ся хмари, обляли трумно, скупали листки мертвих квітів вінка.

І рознесли ся стогни, при котрих затих рев хмар, замовкли дзвони плачучі, стони від котрих завмирає житє, біліє волос на голові.

„Вічная память“!

Земля завила як стадо шакалїв, витягнула пазори і отворила пащеку, аби проглотити свою жертву.

— — — — — —

З шумом і лоскотом зсунуло ся в чорну пропасть каміне, задрожала трумна, з вінка відірвав ся сухий листок і упав на біду хустку, промокду сльозами шаленого болю, розпуки, довгих, повних нецокою днїв, страшних безсонних ночий.

— — — — — —

— — — — — —

Повінь чорних думок розсаджувала їй виски, серце з конвульсийного корчило ся болю, страшна розпука широко отвирала зїницї, затискала уста і ломила пальцї слабої жіночої руки.

А за нею з розсїяним волосем тягнула блїдолиця туга. Вбила безкровні уста в филюючу розпукою грудь нещасливої жертви і висисала усї живійші поживи думок, усї теплійші житя жадоби; тяжким забутєм прикрила молодість і красу лиця.

— — — — — —

Сумна, пригноблена ховала ся під крила самоти столїтнього дуба, що рiс серед гаїв чорної вільхи і білої берези.

Тут уся туга її душі розливала ся струями сльозів.

Сльози текли по її лиці, по корі дуба, дрожали на листках берези, капали з ягід рібини.

Сльозами блищали стебла трави, хилили ся повні сльозів головки квітів.

Сльози бризґали з чола розломаної скали, сливали блакітною смугою ручая, гразли на млаках і зарастали трощою і шуваром.

— — — — — —

В тій плачучій тузї під дубом смутку, минали їй днї, місяцї, роки.

— — — — — —

З похиленою на груди головою, оперта на грубім, пайсню оброслім корію, що потужною ногою опирало ся на коверци моху і твердих, блискучих листків кошгника — дивила ся в якісь далекі а сумні сьвіти.

— — — — — —

— — — — — —

Що то?!

— — — — — —

Щось мигає?!

Вузкий золотий промінчик сьвітла задрожав у воздусї, пролетїв понад стухлу, зарослу шуваром млаку, муснув по синїм ручаю, продер листє старого дуба і огорнув сумну стать жінки.

І дивні почування переплили її душу, розбудили з тяжких мрій і глухого сну, а якийсь давно забутий звук загомонїв в її серцю.

І нараз порхнули усї сумраки, отворили ся ясні, далекі горизонти, нїби небес простори.

Снав з грудий пригноблюючий тягар смутку, а тихі зітхання легким подувом обтерли сльози плачучої берези і сумно задуманих гаїв. Піднесли головки білі конвалії, наострили вуха папороті наслухуючи докола радісного шепоту, веселого съміху, що зливав ся звучним сьпівом усїх лїсних птахів.

Тихо і добре.

Якась солодка мрака заливала усї тайні закутки її серця. Усе давнїйше терпіне, конвульсийні дрожі розпуки, темрява смутку були лиш темним фоном, аби красше заяснїв золотий промінчик.

В озолоченім облаці збаїдала память тривожних годин, серце рвало ся до лю-

вом, бачить ся, польско-шляхоцких звичаїв виробила ся ненависть до сїрдака та опанчі. Най лише син мужика прийде в сїрдаці до іспиту, так се вже вистарчить, аби его спалити. Чесному педаґоґови здаєть ся все, що від сїрдака віє сопух гною, а з таким чейже учеником він не висидить в одній клясї. І що-ж покривджений батько?... Ґа, що-ж!... Мовчить, бо бачить, що хотїв сина упхати в комірне, до чужої школи, та ему замкнули двері перед носом. „Іди лїпше сину худобу пасти, та бодай свою!“

В справі виїзду до Румунії. Правительство румуньске припоручило своєму консулятови в Чернівцях, щоби на будуче не удїляло паспортів чужинцям, намірюючим удатись до Румунії, если они не викажуть ся, що мають средства на своє удержане, або не докажуть, що знають яке ремесло або висшу професию, з чого могли би в Румунії обезпечити собі средства до житя.

Цензура на Кубі. Американьскі власти в Гаванї, на Кубі, оголосили цензуру над кількома ґазетами нїби на те, що підбурюють нарід. Населене обурилось на подібні дикі розпорядженя, а одна з поважнїйших кубаньских часописий каже, що Американцї понижають Кубанців і уважають їх за своїх невільників.

Судовий підручник. Міністерство справедливости рішило ся видати дешеву книжку, в котрій були би взірцї всїх тих подань, які можна вносити до суду без адвоката.

Столїтний ювилей електричности обходить місточко Комо в Італії. В сю памятну річницю устроїло місточко Комо міжнародну виставу, яку відкрив сам король Гумберт. Чомуж та містина так ентузиязмує ся до електрики? Та і який це то столїтний ювилей вишукала вона, коли електрика доперва від кількох десяток лїт вступила в житє як жерело сили і сьвітла? Бо Комо є родинним містом Александра Вольти, що винайшовши електричну батерию, дав підставу до того цїлого поступу на поли електричнім, який надав назву цїлому нашому столїтю. Вольта родив ся 18. лютого 1745 р. в Комо і жив там до р. 1799, будучи директором лїцея. Вольта занимав ся стислими науками і тут винайшов електроскоп та електрофор і написав кілька розвідок про електричність. В згаданім роцї переніс ся до Павії і тут відкрив свою електричну батерию, опираючи ся на винаходї больонского професора анатомії Ґальванього. Експеримента Ґальванього з жабиними удами довели Вольту на досьвід, що ті уда не дрожать під впливом електричної течії, як думав Ґальваній, але задля того, що оба окремі приряди металеві (мідяні ґа-

чики і зелїзна сїтка) стикають ся з собою. Через зіткнене сих обох металїв витворює ся електричність, яка вирівнує ся посредством жабиних уд. Над сею премісою працював Вольта пять лїт, продував і експериментував, доки не збудував батерию, зложену з мідяних і цинкових плит і передїлок з сукна чи грубого паперу а все те занурив в сїрчану кислоту. Сей винахід вславив імя Вольти в цїлім сьвітї. Паріский і анґлїйский інститути іменували его своїм почетним членом. Наполеон жертвував ему почестний дар 6.000 франків та іменував его італїйским сенатором. Новий інститут італїйский іменував его першим своїм членом, а цїсар Франц по занятю Ломбардії директором фільозофічного факультету в Павії. Вольта помер у родиннім містї в 82. році житя 5. марта 1827 р. В Павії і Комо виставлено ему памятники.

Виставa в Комо хотяй не величка, але інтересна докладним зібранем всїх винаходів на поли електрики, почавши від примітивних батерий, якими експериментував Вольта. Див та подив огортає видця, коли застановить ся що з такого невеличкого і незначного на вид винаходу, в протягу взглядно не довгого часу, вирїс такий величезний і різнородний промисл на поли електрики. З всяким поважанем перед поступок нашого віку!...

На шпилях Монте Неро в надморских Альпах вірли мали своє ґнїздо в прогалинах скал. Два мисливі Мартіно і Левалїї хотїли вибрати із сего ґнїзда живі молоді вірлята та стали дерти ся на скалу, високу 300 метрів. В половині дороги напав на них старий орел і почала ся завзята боротьба. Орел вдарив кловом Мартіна в око, що стратив рівновагу по причинї сильного болю та провалив ся в пропасть. Левалїї застрілив виправдї вірла та забрав з ґнїзда живі вірлята, але втратив за се приятеля, що оспротив жінку та двоє дїтий.

Вік відповідний до подружя. В кождій державі є иньший вік призначений правом до заключуваня подружа. В Нїмеччинї обовязував досї 18. рік житя, тепер треба там 21. В Австрії для обох полів чотирнайцять лїт. У Франциї і Бельґії для мущин 16. року, а для жінок 15. року. В Іспанії 14. і 12. На Угорщинї для католиків 14. і 12., для протестантів 18. і 15. року житя. Як раз противно діє ся в Росиї: жінка мусить мати 16 лїт, а мущина 14 лїт. В Грециї і Швайцариї так як у Іспанії. В одній Туреччинї нема під тим взглядом нїяких приписів — треба бути лише познакомленим з деякими приписами тамошнього.

Інститут для котів. В Антверпії на Rue des Corneins заложила якась стара, богата панї інститут для котів, що ним сама завідує. Кождий безпанський кіт має там гостинний прийом, та коли є хорий, іде до шпиталя, де стоїть під наглядом добре платного ветеринаря.

Автомат до оплесків винайшов віденьский інжінер Вільгельм Цімерман. Его конструкция не є дуже штучна, бо складає ся з двох, шкіряних мішків подібних до великих рукавиць, і вводить его в рух електрична батерия з потисненем ґузики в директорскій льожі. Сей автомат буде великим добром для драматичних авторів, що їхні штуки не можуть найти признаня у публики і упадають зараз по першій виставі. Автоматичні оплески будуть також нагородою парляментарних бесїдників, що немогли дістати досїль нїяких оплесків.

Складки. На „Народний Дім“ прислав п. Неґїльский з Репужинців 18 зр., на котрі зложились: По 1 зр. пп. І. рицар де Табора дїдич, о. Ст. Іванович парох, Юрій Гордийчук учитель і Казимира Левандовска. По 50 кр. Михайло Березовский, Ґеоргій Никоряк, Іван Кізема начальник грон., Кефа Березовский, Іван Кізема Танасїя, Іеоргій Мудрей, М. Pogorzelski, Ясь Бачиньский, Олександер Ковальский, Іван Березовский, Василь Березовский і Schabse Offenberger. По 30 кр. Олександер Бачиньский. По 25 кр. Николько Бачиньский і Олександер Косоловский. З Звинячки: Іля Смеречаньский, Anton Schmidt і Stefan Križar по 50 кр. З Крещатика: Тодер Калинюк 20 кр. З Залїщик: Юрко Мартинюк адюнкт под. 50 кр. За блок 5 зр. на що дрібними датками зложили ся господарі з Репужинців і Крещатика. Дальше зібрав учитель Іван Брага з Меґи 1 зр., а то жертвували: Василь Фівка 25 кр., Яків Дарій 10 кр., Настасїя Фалоса 5 кр., Іля Боднарюк 5 кр., Мария Влад 5 кр., Настасія Татарин 5 кр., Одокія Татарин 5 кр., Семен Мецькан 5 кр., Танасїй Мицкан 5 кр., Мария Пшонек 5 кр., Варвара Волошинюк 5 кр., Ґеоргій Місякевий 5 кр., Митро Татарин 5 кр., Осип Стрембковский 2 кр., Сев. Балошескул 2 кр. і Ґриґорий Пшонек 6 кр.

ФЕЙЛЄТОН ПЕДАҐОҐІЧНИЙ.

Пожиточні і непожиточні науки.

Може заслужу на закид великого оптимізму, если зауважаю, що в послїдних часах заінтересоване нашого загалу виховавчими квестиями зачало зростати. В кождім періодичнім письмі появляють ся тепер артикули педаґоґічного змісту, а факти, що они викликують дуже часто дискусиї, доказують, що дотикають дуже важних, будучих на часї квестий. Причиною того заінтересована є без сумнїву що раз більше відчуване незадоволеня з істнуючих виховуючих метод і загально принятих наукових програм. Скарги на притяжене є так часті не лише у нас, але і в цїлій Европі, що хоч не викликали ще жадних поважнїйших реформ, вже зачинають мучити своєю одностайностию. Однак мимо перетяженя нїхто не є вдоволений тенерішним вихованем молодежи. Противно, кождий бачить в тім вихованю ріжні поважні браки і недостатки. Звідси будить ся порив до ревізиї принятих загально програм наукових, а се, знов допроваджує до щораз частїйше формулованого внесеня, що молоде поколїне учить ся тепер богато непотрібних наук, а не учить ся иньших, потрібнїйших. При класифікациї наук на підставі їх користи, не панує цїлковита згода; противно, можна дуже часто зазначити ріжницю гадок: в чім однак критика майже не ріжнить ся, то в тім, що міру пожиточности, приймають яко підставу своїх судів.

Если хочемо зазначити, вартість одержаного виховання, повинниємо їх оцїняти з двох сторін: 1. Чи і о кілько виливає оно на розвій здібностий вихованця? 2. Чи збогачує его такими відомостями, котрі він в житю може вихіснувати? Ся друга квестия має ще деякі властиві точки. Знане, набуте в школї, може нам приносити ріжні користи: улегчувати щоденне житє, розяснювати погляд на наші родинні або суспільні обовязки і давати средства до їх сповненя, становити жерело заробку і підставу житя, вкінци уприятнювати і ублагороднювати нашу ексистенцию. Кожда з тих точок повинна бути увзгляднена; думаю однак, що привязуючи до них дуже велику вагу, належить їх класти на другім планї, а их першім, вплив виховання на розвій умовних здібностий. Тимчасом власне та перша найважнїйша точка лишає ся мимо в дискусиї. Загал — а до того також велике число фахових педаґоґів і дуже розсудних родичів — дуже мало здають собі справи з тої ріжно голошеної правди, що головною задачею ученика, є розвивати ум. Длятого, если мова о тім чи дана наука потрібна для учеників, оцїняє ся еї зі взгляду на то, як безпосередно може бути приложена до житя, яку практичну користь з неї одержують дїти, коли стануть ся дорослими. Питаємо ся чи она придасть ся на що будучому лїкареви, адвокатови, ремісникови — чи дївчата будуть мати способність еї вихіснувати яко матери або панї дому — чи з'ужинють еї в якім небудь фаху тепер, доступнім для женщин; але зовсїм лишаємо питане не розвязаним, який напрям она надасть умови, в епоцї, коли той ум розвиває ся і дозрівае. Хоч однак того взгляду безпосередної практичної користи зовсїм минути не можна, думаю, що коли би ми при укладаню програм шкільних тим виключно руководили ся, дїйшли би ми до результатів зовсїм непожаданих, а може навіть гірших, чим ті, котрі осягаємо при теперішнім істнуючім системі виховуваня. Не легко зовсїм предвидїти, котра із наук удїлюваних дїтям в школї, принесе їм найбільший практичний хосен, котру з них в житю найкористнїйше будуть могли вихіснувати а то длятого, що не можна предвидїти всїх случаїв і відносин, в яких знайти ся можуть і який вплив переважно на їх судьбу викличуть. Spenser — котрого уваги о вихованю, хотяй взагалї цінні, грішать однак троха односторонним утилїтаризмом — одно з перших місць призначує наукам природничим, яко тим, котрі становлять найлїпшу підставу фахового виховання і найбільшу користь материяльну принести можуть. Яко примір на се, наводить акціонарів одної копальні угля, котрі наразили ся на великі страти в наслїдок незнаня того факту, що під покладами червоного пісковця вуголь каміннїй нїколи знаходити ся не може. Однак сей случай можна уважати чисто припадковим, яко оден з тих случаїв, перед котрими жадне образоване забезпечити нас не може. Если би ті самі капіталісти, свій маєток були умістили в підприятю зелїзничім, будові готелїв, прядільнях, в театрах або панорамах: для охороненя себе від страт потребували би цїлком иньшої категориї відомостий і то таких, яких їм педаґоґи нїяк не могли достарчити. Поневже однак трудно знати, яка категория знаня найбільше практичних користий принесе нашим ученикам, поповнили-бисьмо дуже великі блуди, вносячи з роду їх здібностий о будучім материяльнім поводженю. Приймім, що в одній клясї товаришило з собою трох хлопців, з котрих оден мав більше здібностий до наук природничих і математики, другий робив значні поступи в старинних язиках, а третому замиловане до музики перешкаджало пильно прикладати ся до наук. Без сумнїву предсказували би учителї першому знамениту будучність в фаху инжинерскім, другому славу ученого і катедру университету, третому нужденне житє. Тимчасом могло би ся стати, що перший приняв скромну посаду у якогось механїка в фабриці, другий зістав професором ґімназиальним а третий ставши ся славним на обох півкулях, привіз з собою величезний маєток. Таці случаї не лише можуть бути, они справдї бувають. Найвисші місця в сьвітї дістають ся не завсїгди, а навіть не часто тим, що занимали найвисші місця в клясї; бо о поводженю чоловіка не рішає анї рід, анї степень одержаного образованя, але способність спожитковання і самостійного розширеня відомостей набутих, також ріжні приметы характеру, часом дуже пожадані і симпатичні а часом попросту від'ємні.

бови, а душа стреміла до вижин своєї мети.

Вирвана з обіймів страшної туги і понурого смутку, викупана в принталевих филях несподіваних блесків радости, —дух її підіймав ся к' небу, будував облачні замки, вязав золотою ниткою проміня фантастичні, хмар городи.

Повна вдячности приклонила колїна на лелїєвім рубци рожевого облака, витягнула руки і дякувала Богу, природі, усїм зьвіздам на небі, усїм квітам і стеблам трави на землї, за той блиск золотий, чистий, ненадїйний.

„О щасте! о, сонце днїв моїх. О, золотий промінчику мій.“

— — — — — —
— — — — — —
— — — — — —

Чи здає ся їй?

— — — — — —

Нїби з відкись повіяло холодом? Почорнїло зелене листє, повяли рожеві квіти і померкли ясні неба блакіти?

А де-ж її золотий промінчик?

Чому не бачить його? Не відчуває в душі теплого його блиску?

Де він?

— — — — — —
— — — — — —

Ах!

— — — — — —

Як зблїдло его сьвітло, як дрожить золоте сяево!

Усе посмутнїло, побліднуло, померкли живі краски облаків. Що раз темнїйші сумраки підносять ся з пропасти пропитї тїнею тїни золотого промінчика.

Ні, він еще не згас?!

Тліє без блеску і тепла!

Блиснув!

Напружив ся як натягнений лук!

Ах! як скоро малїє!

Вже лиш тонка нитка, — лиш щось мигає, якийсь млавий, фосфоричний блиск?!

Захитав ся!

Зник!

Надармо вдивляє ся в пусту сторонь, вслухує ся в тишину без блеску. — —

Зник.

— — — — — —
— — — — — —

Якісь блїді тїни розляли ся в нескінченій без звізд, часу і зміни.

Не було темноти, не було і сьвітла, а оден рівний тон заволодїв небом і землею.

Анї одного виразного тону, анї одного не чути звуку. Все глухе, обоятне, далеке.

Ні то блеск денний, ні нічна темрява, а якась вимерла пустиня, що не доста була мертва, аби нїчого не чути, не доста темна, аби нїчого не видїти.

Без сьвітла, звуку, почувань, леґїла в якісь безконечні омертвілої скуки простори, де кожде, не будучи смертю замирає житє.

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекураційне, (**препоручене** Всеч. Духовеньству і всїм вірним Впреосьв. Митроп. і Преосьв. Еп. **Ординаріятами** всїх **трех епархій**) обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід пожарних.**

„Днїстер“ вступив в 6-ий рік своєї дїяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів ґваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва специяльна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди лїквідують ся **безпроволочно.** Полїси „Днїстра“ принимає **Банк краєвий** при пожичках гіпотечних.

На житє *можна обезпечати ся через* „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнїйших** комбінациях.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** за оплатою 6½% за інтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає **вкладки** до опроцентованя від 1. липня 1899, будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошеня о удїленє аґенциї в окрестностях, где **нема** близько аґенциї **„Днїстра“ приймають ся.**

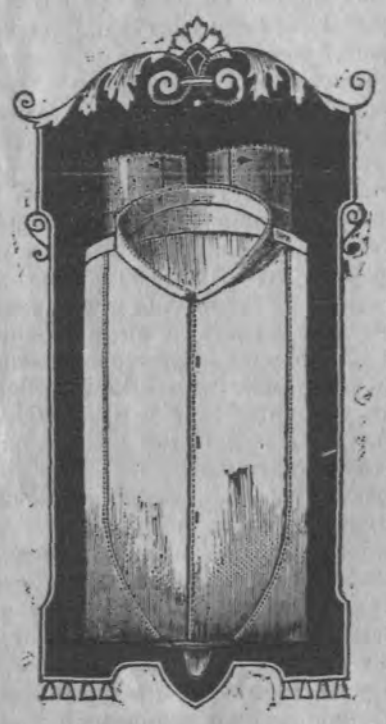

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, манжети, фіранки** і то в всяких красках, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портіери, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, шевйоту і піки,** далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі лятні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумлїнне виконанє, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанєм:

Авґуст Чернявский,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40 кр.
Царівна, „ „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „ „	20 „
Покора „ „	70 „
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.— „
Заліс, Осипа Маковея	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „ „	10 „
Хлопцї-садівники „ „	20 „
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович . . .	10 „
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по .	5 „
Бесїди про часи козацьки * * . . .	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українців * * . . .	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отсї шкільні друки на складї:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і *дешевше як де инде.*

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день свїжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає **Двір в Ланшинї почта Бережани.**

Перша на Буковинї

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі як: **дїла, брошури, оголошеня, табелї, цїнники, рахунки, карти візитові, запрошеня весїльні, карти заручин, наголовки на листи і коверти** і т. д. і т. д.,

в мовах: рускій, польскій і нїмецкій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиране: по цїні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. *Просимо жадати сей*

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ в аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празї.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 85. Чернівці, неділя дня 18. (30.) липня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20	Кор.	— сот.
на пів року	10	„	— „
на чверть року . .	5	„	— „
на місяць . . .	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Черніцї, 20. липня.

Отже надумав ся старий грішник пан Купчанко. Наводимо тут в перекладї його статю з „Просьвіщеня“ під заголовком: Русини і Румуни.

Сею статею дає він поличника усїй дотеперішній полїтицї своєї партиї, партиї москвофільскої, накликує всїх Русинів без огляду на партиї до спільної завзятої боротьби з Румунами, ворогами нашими, що мали надїю нас винародовити, до тла захопивши в свої руки консисторию, а через те і вплив на сьвященьство.

Ну, лучше пізно, як нїколи. Очевидно, що таку заяву одної части москвофілів кождий щирий Русин, отже і ми радо мусимо витати і радуватись, що вони завертають з блудної дороги, а хотять їти правою.

Боже помагай! У нас роботи до волї найдеть ся, робучих рук потреба! Але і до борби з Румунами і до працї над народом не треба нас накликувати, так, як до електричного трамваю не треба батога.

Найже тепер подумає і п. Купчанко і його приклонники, чи лише Румуни кривдили нас, чи може і сї, що їм помагали? Чи може сї останні ще більше, бо допускали ся зради і деморалїзациї! Най подумають дотеперішні приятелї Румунів, кілько то сил наших і енергії пропало марно на домашні борби! Чи могли ми працювати на нашій ниві, коли лютий ворог jure caduco розсїв ся на нїй і треба його зганяти і пядь за пядею здобувати, а ту серед того сякий такий господин забіжить з боку, вкраде рало, вкраде плуг, вкраде борону, а відтак іде з тим добром до ворога і підмагає його.

Тепер ви прозріли, що Волохи наші кривдники, а перше ви не знали сего? Ви разом з ними копали могилу для рідної мами. Але ще могила мала, а вже ви трафили на опоку

Так само „Православна Буковина“ накликає тепер сьвященьство до того, до чого ми від давна вже накликували. Щоб сьвященьство лиш послухало сего поклику!

Але се одна темна сторона, а ще є друга. Бо в нас не так як у людий, що є одна темна, друга сьвітла сторона, у нас кожда річ має 2 темні сторони, а одну сьвітлу сторону, а часом то і жадної.

Отже і ви панове, не обертайте Прута на північ, бо Бог казав йому плисти на південь. А канали, які ви копаєте — нї на що. Не злучите Прута з Ладогою і Волгою. Не обертайте тужного ока на північ. Що з того, що кілька шморгунів поїде до Петербурга запродати ся, що з того, що „Буковиньскій Вѣдомости“ пес фостом писав? Ми не „адїн народ“ і москвофільского шімля купили Липоване на шкіру, а редактор, що за ньому їздив, пішов пішки через Новоселицю, геть, геть. І другим ґазетам, що замісць здорового корму, дають отруйливі губи — буде смерть від сухіт і тій партиї, що голосить загибіль народови — буде смерть від кия в лоб.

Ми працюємо і працювати будемо для добра народа, а буде більше щирих робітників — тим краще. Хочете і ви працювати спільно? Добре працюйте так як ми; годите ся на се, то треба вам *umkehren „в пользу позитивного труда!“*

Русини і Румуни на Буковинї.

Русинів найбільше на Буковинї і вони тут найстарший нарід; найперше доказом статистика, на останнє істория.

А прецїнь один „учений“ Румун написав, що не лиш Буковина, але і часть Галичини, іменно замешкана Бойками, була перше волоска а доказом на се примір: місто Болехів походить від слова Волох... Такі безстидні брехнї говорять і усї Волохи, щоб малопросьвіщених наших людий перетягати до себе, волощити. Се гладко ішло їм, поки був народ темний, але від коли правительство стало основувати рускі школи, відколи рускі дїти на рідній мові учать ся в школах, від тодї лекше о самосьвідомість рускої мужика, а за те Волохи ломлять на нїм зуби.

Тяжко, щоб се могло припасти до вподоби Румунам, отже почали вони в рускі села посилати румуньских пан-отцїв, щоб сї нищили народне знанє, та щоб його затемнювали.

Зразу були сї посїпаки осторожні, але скоро вже скинули маску і остро ударили клеветами на просьвіту в рідній мові, на читальнї, а навіть на ширенє тверезости серед рускої мужицтва.

І нинї повно тих посїпаків по руских селах, отже ми Русини, повинні злучити ся до спільної працї і як один виступити против наших ворогів. І бороти ся мусимо доти, поки не уступлять (під нашим напором) сї румунїзатори, поки їх місця не займуть сьвященики, щирі Русини, поки ми не здобудемо цїлковитої рівноправности в нашій православній церкві, поки не стане правити нашими вірої сповідними справами независимий, руский православний епископ.

Сего ми дїбемо ся лише тодї, коли порозумїємо ся, коли і в церковних і у всїх других наших справах станемо згідливо до боротьби, як один муж. Коли-ж запанує у нас незгода, то нас одолїють, а ми станемо тим, що хотїли би з нас мати наші вороги — перекінчиками, ренеґатами.

Як иньші товариші по перу, так і ми гадали, що з Волохами можна дійти до ладу, що можна з ними жити по людськи, як сего учить нас наша сьв. православна церква, але-ж Волохам байдуже, що Бог і церков наказують — їм в голові мерещить ся мрія про „Велику Дакію“, котрій в утробу ввійшла би уся Червона Русь.

Або волоскі шовінїсти вскорі пересьвідчать ся, що сеї мрії не виповнять так як не обернуть Прута з полудня на північ; — се ви волоскі „патріоти“ з вашим славним вождом руским ренеґатом і „славянским“ проповідником на чолї — затямте собі добре.

Ми-ж, просьвіщені рускі Буковинцї, скличмо віче до Чернівцїв і на сїм вічу вискажім наші кривди тай приймім програму спільної працї і постулятів в наших церковних і взагалї народних відносинах.

Скликанєм віча най займе ся комітет зложений з відпоручників всїх партий і підготовить усе.

До побаченя на вічу в Чернівцях.

Наталія Кобринська.

ОМЕИ.

Темні, горохового цьвіту меблї, високі, в готицкім стилю крісла, і великі різблені дубові шафи, надавали якийсь поважний і суворий вид довгій, отїненій деревами города комнатї.

При бюрку закиненім книжками, у високім фотелю сидїла з опертою о поруче головою середних лїт жінка і задуманими очима дивила ся в отворені від городу двері, з котрих доносило сьвіжостю воздуха і било ясностю сонця.

З блїдого лиця жінки визирала утома, вона звільна перевертала картки грубої книжки, а сухий, легкий кашель від часу до часу підносив її грудь і переривав загальну тишину.

— — — — — —

Хто там?

При дверех стояла стрункa жіноча стать. Правильні обриси її лица були якби ухоплені в темні рами тїсно завязаної під бородою хустки; друга груба хустка спадала їй з плечий, а довгі торочки сьвітились против отворених дверий.

— То ти Хане?

Хане низко поклонила ся.

— Панї казали мене кликати?

— А, правда!

Ти знаєш Хане, тоту хату, що я перед тогід купила, за мостом і того старого дивака, що її наймив?

— Знаю.

— Він колись то був у мене і виповів найму.

— І то знаю.

— А звідки можеш то знати Хане?

— Він був у мене.

— Він був у тебе? щож казав?

— Казав, що випровадить ся від панї, та щоби я панї знайшла другого комірника такого доброго як він, або еще лїпшого.

— А чомуж він не сидить сам, коли такий до мене прихильний.

— Бог его знає, панї самі кажуть, що він дивак.

Блїдий усьміх пролетїв по блїдих устах жінки.

— Будь отже така добра Хане — сказала знов по хвили — і найди менї другого чиншівника.

Хане знов низко склонила ся і вийшла, та лиш попід хату чути було тупіт дрібного ходу.

— — — — — —

І знов тишина залягла усї кути, самітна жінка отворила книжку і зачала пильно читати.

— У, у, у! — почуло ся нараз на дворі.

— Що се?

— У, у, у! — повторилось знов.

— Бурко вие... як перераженочо, протяжно.

Задзвонила на служницю і казала утихомирити Бурка.

Бурко затих, але її немило зворушені нерви не могли успокоїти ся.

Відложила книжку і положила ся на софі і силувалась заснути, але якийсь тягар душі відвертав від неї сон.

— Мушу бути слабша нїж сама гадаю і лїкарі пізнають се — думала про себе — на силу замикаючи очи.

З надвору зачав доходити якби шум води або вітру.

— Нї, се не вітер — анї один листок на дворі не затрясе ся, тай така гарна погода, — се скорше якийсь далекий гук коліс, гамір людских голосів.

Чути трубку.

Горить!

— — — — — —

Богато людий бігло в один бік улиці, їх лица були блїді, з уст виривали ся уривані слова.

„Де горить? де горить?!“ — питали одні других.

— На кольонії, над берегом, за мостом — мішали ся відповіди.

„За мостом!“ щось крикнуло в душі переполоханої жінки.

Ухопила загортку і побігла за гуртом, але у тій хвилї нагадала собі, що їй не вільно мучити ся і зворушувати ся, постановила проте бути спокійною і ішла поволи за другими.

„За мостом! за мостом!“ — упевнив ся гурт людий; впрочім високий стовп диму сам на те вказував.

Не було сумнїву, що горіло коло її хати, а може і вона сама.

Вулиця „за мостом“ була набита людьми, возами, кіньми, а гамір присутних мішав ся з зойком і криком ратуючих ся.

Огонь змагав ся.

Не мож було нї доступити до огню, нї допитати ся, котрі властиво хати горять.

Хвилево видїло ся їй, що можна би було дістати ся до вогню з другого боку городами — і туди пішла.

Тут було пусто, велика сьвіжо скошена левада мерещіла до сонця якби заснована золотою павутиною. На рівно подїлених грядках не було анї одної зеленої билинки, лиш широкий пояс хопти, оперізував цїлу леваду, обіймав білі стїни обернених до вулиці хатів.

На розплузї стояв повний кошик бульби, а дальше покинена мотика, наглядний доказ, що тут працювали люди, коли ненадїйний ворог загрозив знищенем їх добутку. До землї він не імав ся, але усї дахи хат, гейби складали оруже і безборонно піддавали ся.

Огонь лютив ся, а помічний йому вітер вказував нові жертви.

Ясне полумя ширило ся в округ, а густий дим збивав ся чорними клубами в гору. З одного боку закрутило темною масою червоних і чорних пилин, блиснули довгі золоті прути. І знов зай-

Про екскороля Міляна.

В білградскім процесї в справі атентату і заговора обжаловані будуть поділені на три категорії: 1) головний виновник, що виконав атентат, 2) ті, що безпосередно казали ему виконати атентат і кермували заговором, 3) ті, що в очах суду уходять за підрядні орґана попередної категорії і за звичайних участників заговора. Щоби скоротити час слїдства, іменовано другого слїдчого судию Доюкича. Увязненим позволено кореспондувати з родинами.

Цїкаве пояснене цїлої справи подає нам „Одескій Листок“. В кореспонденциї з Білграду доносить: „Тут панує тероризм. Місто в облозї Населене перепуджене. Місто як коли би вимерло, улиці пусті і безлюдні. Множество арештовань. Богато осіб утїкло з Білграду, иньші майже не виходять з домів і замикають ся в своїх мешканях. Панїка така велика, що навіть родини розпадають ся. В наслїдок безнастанного страху перед доносами, пропадає довіре навіть між свояками. Доси арештовано 3 бувших міністрів, 8 високих урядників, 10 послів, 8 професорів, 7 дневникарів, 2 полковників, 2 капітанів, 4 адвокатів і 4 студентів.

Що до справи, яке властиво небезпеченьство грозило Мілянови, то стверджено слїдуючі факти: Князевич нїколи не був в службі „участника заговора“ Елясіча, а довгий час служив при королївскій лазни на Сави, де Мілян їздив купати ся. Его револьвер був набитий слїпими набоями. Фактом є, що лїкарі не могли знайти куль, що адютантови Міляна влїзла в плечі і що треба буде за нею шукати аж при помочи апарату Рентґена. На стїнї, коло котрої в хвили атентату їхав Мілян, не повело ся винайти нїякого слїду куль. Наочні сьвідки оповідають, що по атентатї Мілян цїлком не пустив ся був в погоню за Князевичом, як се були донесли заграничні часописи, але станув і крикнув патетично: „Ось, що зробив Пасіч і его приятелї!“ Князевич стріляючи до себе, осмалив собі лише лице.“

Мілян завзяв з нагоди атентату знищити до тла радикальну партию. Тому людий не милих урядови арештовано. Отже в сїй справі, як довідують ся італїяньскі часописи, мав італїяньскій посол в Білградї, на поручене з Риму, радити королеви Александрови як найбільшу уміренність в справі замаху на Міляна, бо инакше могло би династиї Обреновичів грозити поважна небезпечність.

Мирова конференция.

Мирова конференция ухвалила предложити делеґатам до підпису, взгядно правительствам до ратифікованя слїдуючи конвенциї: 1) конвенцию в справі мирного полагоджуваня міжнародних спорів; 2) конвенцию заключаючу постанови в справі війни на суши; 3) конвенцию в справі розширеня женевскої конвенциї на морску війну. Дальше будуть предложені 3 заяви, на підставі котрих буде заборонене киданє експльодуючих бомб з бальонів, уживанє бомб, що ширять затроюючі ґази, і уживанє куль експльодуючих в людскім тїлї.

Кінцевий протокол обіймає пять слїдуючих бажань: 1) Обмеженє уоружень; 2) уложенє реґуляміну, що визначав би права і обовязки невтральних держав; 3) переведенє студий над способом уживаня і калїбром оружія, в цїли евентуального осягненя одноцїлого управильненя тої справи: скликанє специяльної конференциї в цїли переведеня ревізиї женевскої конвенциї; 5) управильненє справи охорони приватної власности в часї морскої війни, і справи бомбардованя пристаней, міст і сїл. Кінцевий протокол підпишуть всї делеґати. Конвенциї підпишуть лиш деякі з них, бо иньші заявили, що репрезентовані ними держави не можуть згодити ся на всї постанови. Англія приміром застерігає ся навіть против самого протоколу і каже, що точки 3 і 5 не може приняти. Американцї противлять ся §. 17-ому конвенциї о полюбовних судах, котрий зачинає ся словами: „Підписані держави уважають за свій обовязок.“ Американьскі делеґати домагають ся, щоби на місце слова „обовязок“ вставити щось докладнїйше означеного, бо се могло би значити, що Америка має обовязок мішати ся до міжнародних справ в Европі і на відворот. Здаєть ся, що в суботу або в понедїлок закінчить ся цїла сеся комедия, що зачала з великим шумом, розбудила богато надїй, а розходить без нїякого позитивного результату.

НОВИНКИ.

Черновцї, 27-го липня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Вступний іспит до 1. класи (рускої) низшої ґімназиї в Чернівцях здали в липневім терминї с. р. отсї ученики: Ясеницкий Роман, Антонович Юлїян і Іванюк Ілія із школи вправ, Григорець Юрій, Ганчерюк Семен, Мелничук Іван, Козарищук Роман, Орелецкий Іван, Раїлян Іван, Бажан Василь, Циганчук Василь і Черский Іван з прав. школи, Руснак Парфірій і Андрій, Кібич Василь, Соток Олександер, Ластовецкий, Дрогомирецкий Евген, Ілюк Іван і Володимир, Марфієвич Михайло, Боднарюк Василь, Доніґевич Іван, Павлюк Евген і Ксенофон та Буцура Пентелей з міської школи при ул. кр. палати, Грималюк Юрій і Ґуляка Федір з міської школи при ул. желїзничій, Барбір Ілія із міської школи при ул. семигородскій, Ковалюк Симен із Садаґури, Запотічний Іван з Юрківців, Ґрекул Ник. із Шипинців, Бойчук Стефан з Непологівців, Балошескул Александер з Дихтинця, Макаренко Юрій і Сигур Гриць із Топорівців, Скоропуд Гриць із Глїбокої, та Руснак Іван із школи реальної, разом 39; не явило ся двох, а перепав тільки один, хоч дир. Faustmann і проф. Bittner (risum teneatis!) наглядали професорів-Русинів, „Dass die (ruth.) Bäume nicht in den Himmel wachsen.“ Однак і „Argusaugen“ сих „Schwachverständigen“ не могли нїчого вдїяти супроти знаня учеників і обективности підозріваних професорів-Русинів, п. Faustmann обмежив ся проте на тім, що не допустив кількох хлопців, що окінчили (!) школу народну а для лїпшої вправи в мові німецкій вписали ся до черновецких шкіл, де їх задля викладової мови нїмецкої вписали до 3 класи. Відправлені в такий спосіб ученики повинні сейчас надїслати метрику і сьвідоцтва до тов. „Руска Школа“ в Чернівцях, котра виробить їм рекурс до краєвої ради шкільної. Тут мусимо піднести і той сумний факт, що межи приняти і той сумний факт, що межи приняти нятими майже не бачимо учеників наших чотирокласових шкіл руских. Надіємо ся, що управителї тих шкіл подбають, аби хоч по вакациях із їх шкіл зголосились до ґімназиї ученики. — На остаток належить згадати й про безкористовний труд черновецких пп. учителїв Русняка, Данилюка і Радомского, що приготовляли сего лїта в курсї тов. „Руска Школа“ кількадесять учеників до сего вступного іспиту, за що належить ся їм щира подяка.

Bejan-Rutean! Оттаку сензацийну новинку подала незрівнана в сплетях баба „Patria.“ Воюючи супроти можливого обсадженя парохії при церкві св. Параскеви в Чернівцях сьвященником Русином каже кукона румунїзаторска, що доста, як вже дістав черновецку парохію при церкві св. Николая Rutean — Іван Bejan, отже другу мусить дістати Волок. Bejan, отже другу мусить дістати Волок. *Поживем*, а прочитаєм ще в „Patri-i,“ що й совітник конс. та голова волоского товариства для культури (ренеґатів?) і лїтератури (памфлетів на Митрополита?) рідний брат пароха, Dionisie Bejan також Rutean. Vivat sequens, бо таких перекинчиків між Волохами тьма.

Жид вчить Митрополита, як християньский владика має виповнять приписи св. письма. Се не вачка, а сумна правда, котру можуть цїкаві вичитати з вчерашної „Buk. Post,“ де Mordko Stöckl посунув жидівску безличність до зенїту. „Доборолось православе до самого краю,“ скажемо за Тарасом, „коли вже жидок владику про церкву навчає.“ Ще цїкавійше то, що ся жидівска ґазета стоїть головно православними сьвящениками.

В „Ватри“, кружка руских академіків гірничих пишуть нам: Всяких інформаций, що до академії гірничої в Пшібрамі в часї ферий т. є. від 1. серпня до 1. жовтня с. р. удїлить Т. Володимир Дутка п. к. практикант салінарний в Болехові. В Пшібрамі дня 25. липня 1899. — За Видїл: *Володимир Дутка* голова, *Стефан Шараневич* писар.

Зі Станїславова пишуть нам: Сими днями прибув сюда з Ненадови митрополит Куіловскій та обнив на ново управу епархиї станїславівскої. В кругах добре поінформованих уважають се за заповідь резиґнациї з метрополї, а митрополит сам не перечить сего з уваги на що раз то нові „обставини“ що переджаючі інтронізацию. Між иньшим справа обсадженя Суфраґанії, котра після информаций з найпевнїйшого жерела уже полагоджена, мала довести до підковитого розриву між митрополитом Куіловским а його протекторами. То є певно, що деякі сфери дуже уже тепер завели ся, а щож доперва пізнїйше? . . . На щасте ми Русини не маємо чим так

мали ся нові хати і густа хмара полумя захоплювала що раз більший простір.

Вітер обернув ся.

По над ї головою летїли як птахи надпалені гонти і жевріючі вогнем снїпки соломи.

У відвернених від левади хатах чути було зойк і крик.

Розпалені пилини диму заливали недавно блискучу сонцем леваду, вдирали ся до уст, ніздря і горла.

Приложивши руку до уст видобула ся на сьвіжий воздух. На дорозї мусїла ся оперти о телеґрафічний стовп, бо чула що ноги під нею погинають ся.

Вулицею переходило много людий; одні ішли, другі вертали від вогню.

Вона видїла богато знакомих лиць, але то не звертало ї уваги, бо цїла ї думка була там, де стояла в огняних обіймих хатина, котру вона перетворювала в мінятурну віллю і то приносило хвилеву пільгу ї зболілій душі.

— — — — — —

— А панї чого тут так стоять як сирота? — запитала молода у великій червоній платинї жінка.

Вона довго дивили ся на красні цьвіти платини і нїчо не відповідала.

— Ви мене не пізнаєте?

— Ви були „там“ Романихо? чи моя хата згоріла? — запитала по часї.

— Нїхто не знає, що вже згоріло, а що ще горіти буде.

— Ходїм до дому.

— — — — — —

— — — — — —

— Но і щож такого стало ся, — накинула ся на неї своячка, коли прийшла до дому. — Люди без кусника хлїба лишають ся, тай розуму не тратять.

— А чи-ж я розум трачу?

— Виглядаеш як з хреста знята.

— Чи він на правду згорів?

— Чи згорів? — чи оден він там згорів!

— — — — — —

— — — — — |

І знов тишина. Довгий отїнений деревами города покій. У високім фотелю сидїла з блїдим лицем жінка, з опертою о поруче головою.

Згорів, згорів, згорів! — кричало їй в душі і вертїло мозок.

Горяче полумя бухає через білі прозорі віконця, продирає гонти даху, що так спокійно вкриває білі стїни і мерещить до сонця. В округ камінного цьвіту ринва і по низькій барерї пне ся квіт повитиці і корч червоної рожі, заглядає розцвилим квітом до вікна; подальша береза спустила тонке галузе, кидає довгою тїнею, темним туманом диму червоних і чорних пилин; а пів перегорена стїна стремить назад другими повваленими на землю.

Задрожав листок повитиці, загойдав ся пучок червоної рожі і загляну до вікна чистих невеличких комнаток.

При на-пів відхилених дверех блиснула металева клямка, протягнув подовжистий ґанок і три довгі дубові ступенї. На першім ступенї чорнїє круглий, розпуклий сук, а з під загненої ринви бухає огонь, сторчить чорна, на пів перегорена стїна і душить брудним пекучим димом.

Змучена стала з крісла. „Може люди порозходились, то буде могла хоть тепер там піти і наочно придивити ся.

— — — — — —

„Дощ росить, а тобі не вільно в дощ виходити“ — зауважала своячка, стрітившись з нею на порозї.

Справдї дощ росїв, а ї кашель і без того зміг ся.

— — — — — —

Цїлу нїч не могла втихомирити роздратовані нерви, а прикликаний на хвилю сон хапав до рук кисть великої артистки ночи непридержуючись нїяких границь, нї розпірів.

— — — — — —

Рано своячка вже не здержувала; воздух був сьвіжий і теплий і такий прохід як раз був ї приписаний.

— — — — — —

Перед мостом подибала свого чинівника.

— Ідете на згарище? — запитав він — я як раз відтїль вертаю; голубі утїкають мені на давне мешкане, хоть Бог знає як вони его тепер пізнають.

— А ви в сам раз випровадили ся, наче віщували катастрофу.

Старець замнав ся, якби застидав, склонив ся і пішов мостом.

— — — — — —

Ось і згарище. Купи чорного перегореного дерева, розбитих цегол, каміня, обсипаного вапна і глини.

Де-не-де стояли зруби, без вікон і дверий як голі чашки трупів. Ось і ї домок.

Розбите румовиско, дерева саду посмалені, береза зломана, порозкидані на пів перегорені кусиї дерева. Сонце сьвітило ясно, а два білі голуби, пружала спокійно попад розбитим комином якби над критим гонтами дахом, білими стїнами, корчем цвитущої рожі і обписаними галузками гнучкої повитиці.

З під перепаленої підвалини глянуло червоними очима, блиснуло рядом жевріючих зубів і сховало ся під розбите румовиско — лиш пятка тонеського диму потягнула ся.

дуже журити ся, бо як каже приповідка: не має злого, щоби не вийшло на добре.

Прокуратор п. Міхальский виїхав на довшу відпустку.

В селї Кобаках коло Косова хотїли два гуцули переправити ся Черемошем на буковиньский бік. Коли вийшли до Черемоша, надплила сильна струя води, та забрала з собою. Одного витягнули люди, що робили в поли, та привели на стілько до памяти, що сказав, що називає ся Василь Томащук, родом з Горішнього Ясенова, тай зараз умер. Другого забрала вода далї.

Помер Ілля Оленчук із Стрілецкого Кута, ученик низшої гімназиї в Червівцях, що власне окінчив був 2. (руску) класу з відзначеном і був один із найлїпших питомців нашої бурси. Тяжка недуга зломила многонадійну квіточку на небогатій рускій ниві... Пером ему земля!

Варварский гнет українськоі мови в Росиї. Як ми свого часу звіщали, перед Пушкиновим ювілеем подало було кількох Українців до цензури збірку перекладів з Пушкина на українсько-руску мову. Однак цензура заборонила печатати сесю збірку. — Як казить ся тота цензура, можна зміркувати по тім, що она заборонила передрукувати по цулярні поучаючі книжочки М. Комарова: „Про земні сили“ і „Розмови про небо і землю,“ котрі доси було вільно друкувати, бо-ж со книжочки трактуючі о хмарах, дощи, росї і т. п. Але най украінський нарід буде темний, най не знає о сьвітї Божім, — то система самодержавного православного царя Росиї...

Убійство в ваґонї. Панї Радіво вертала з Мірамаре до Трієсту з 13-лїтною донькою та 11-лїтним сином, що стояв при вікні і приглядав ся околиці. Позад хлопця стояв якийсь подорожний, молодий, гарно одягнений мущина і дивив ся також у вікно. Нараз залунав вистріл та хлопець повалив ся на землю у стіп матери. Заалярмовано поїзд. Він спинив ся, але убійця утїк. Коли его зловлено і відставлено до Трієсту, показало ся, що се шалений. Зоветь ся Пах, є доктором хемиї з Гамбурґа. Два роки вже стоїв під курателею, тепер однак випущено его на волю, бо мав вже бути здоров. Без сумнїву поповнив він сей новий злочин у приступі шалу.

По італїйски. У Відни лучила ся дуже сумна пригода. Якийсь незвісний з імени чоловік украв на тандитї одежину та почав утїкати. За ним пустили ся люди у погоню, не могли его однак зловити. Аж із противного боку над'їхав різник, скочив із воза та хотїв зловити злодія. Злодій однак виймив у тій хвилині ніж та розпоров ним різникови черево. Народ кинув ся на него та був би его роздер якби не інтервенция полїциї. Є він італїйским робітником.

Повісив власного тестя. Войтїха Міхурчіка селянин з Слойнїц королївских коло Тибарка Андрій Вікар. Дорогенький зятик враз з тещою вивели батька на подру, там задавили его, та відтак, аби затерти всї слїди огидного злочину — повісили его. Убійників викрив та увязнив комендант постеруика жандармериї, Колдек з Тимбарка. Судова комісия сконстатувала, що нещасна жертва має три ребра зломані.

Чорні слюбні рукавички. В полудневій Африцї пішла европейска цивілїзация сильно вперед так, що „чорношкурі“ беруть вже слюби після нашої етикети. При однім такім слюбі сильно здивували ся весїльні гості, коли побачили молоду в білій виправї субї, але в чорних, довгих рукавичках на руках. Заінтересовані стали питати о причину сеї відміни і ось що показало ся: Она вичитала в англїйских журналах, що найновійшої моди рукавички не є жовті, але мають краску тїла. Так призабула она мабуть, що тїло гарних Англичанок є біле з рожевою закраскою, а не чорне!

Віднайденє гробу Леонїда. Грецкі часописи пишуть, що віднайдено гріб Леонїда, що боронив Термопіл проти тисячам Перзів враз зі своїми 300 товаришами. Вже в часї остатного грецко-турецкої війни натрафили жовнїрі, що копали окопи в Термопілах, на гріб, в котрім найдено кости та старинну збрую. Директор музею в Ламія перевів досліди над сим гробом і прийшов до заключеня, що се гріб Леонїда, що его, як каже істория, поховано на верхівю.

Зміна краски листя на деревах в осени зі зеленої на червону та жовту була довгий час предметом дослїдів природників. В кінцї повело ся їм дослїдити причину сеї зміни краски. Як показало ся цїла річ в сьому, що під вилівом низької температури цукор дучить ся з ріжними квасами та викликує жовті, червоні та брунатні краски.

Докторати фільософії. Міністерство просьвіти видало нові розпорядженя в справі складаня докторатів фільозофії; вони зачнуть обовязувати з початком нового року університетского. Різнять ся вони в многих точках від дотеперішних.

Женщини-лїкарі в Старинности. Що женщини-лїкарі не суть винаходом новійших часів, доказує нюйорска часопись „Med. Journal“. В році 300 перед Христом одна молода Атенка, в Греції, іменем Агнодіце, перебрана за мужчину, ходила до лїкарскої школи в Атенах, помимо устави, заборонявчої женщинам занимати ся лїкарскими науками і в короткім часї стала досить голосною лїкаркою. Коли публика дізналась про те, що вона женщина і лїкарку потягнено до судової одвічальности за непослух права, удало ся женщинам перевести бурливу аґітацию, наслїдком котрої звільнено оскаржену від одвічальности і знесено заказ права. В середних столїтях можна також стрінутись з женщинами-лїкарками, котрі своєю практикою здобули собі немалу славу в медичнім сьвітї.

Найдовші і найкоротші днї. В Льондонї і Бремі найвисше довгість дня виносить $16^1/_2$ годин, в Гамбурзї і Ґданьску 17 годин, в Штокгольмі $18^1/_2$ годин. В Петербурзї і Тобольску тревае найдовше день 19 годин, найкоротше 5. В Торнео (Фінляндия) числить день 21. червня майже 22 години, але за то день Рождества Хр. тревае меньше як три години.

Аж три самоубійства лучили ся вчера у Львові. Два з них закінчили ся смертию, а одно калїцтвом: два мали за підклад любов, а одно тугу за родиною. І так:

При ул. Домса мешкав молодий листонос Сова, котрий ледви перед трема місяцями звінчав ся з 20-лїтною Фльорентиною Адамовскою. Сова дуже любив жінку і старав ся осолодити їй кожду хвилю житя, тим більше, що зараз по вінчаню доглянув в її очах сльози; також часті зітханя і фотоґрафія якогось мужчини на грудях навели его на здогад, що вона не чує ся щасливою. Всї его старанія розбити її тугу були даремні. Вкінци молода жінка зажила отруї з фосфорових запалок і вчера мимо лїкарскої помочи в тяжких муках закінчила житє. Перед смертию оповіла сусїдкам і мужеви, що гине з туги за невірним любим. Хоч старала ся полюбити свого мужа за его доброту для неї, однак не могла. Давна любов переслїдувала її як яка мара, отже вона, не хотячи зневіритись своєму мужеви, рішилась на трагічну смерть.

Також Олеиї Локтик, служачій, остогидло житє, коли покинув її наречений. Жаль ваги не знає! і Олена в своїм горю не йшла до ворошки, щоби дістали любовного зїля та навернути ним невірного, але вже „вчена“ — напила ся квасу карболевого. Замкнула ся в мешканю при ул. Калічій і взяла собі в уста „добру порцию“ паньскої отрути. Але карболь так страшно попік їй уста, піднебінє та язик, що вже й не могла его проковтнути. Що-ж робити? Почала кричати, збігли ся сусїди і відвезено її на стацию ратункову, а відтак, по удїленю їй першої помочи, до шпиталя. Олена вже не жалує за нареченим, але горює, що остане калїкою.

В бараках при ул. Пярів, де уміщена часть 15. полку піхоти, роздяг ся вчера около 6. години пополудни карабіновий вистріл! Збігли ся люде, що вживали недїльного проходу, і зачали ся різні балаканки на тему загадочного вистрілу, бо брама до бараків була зачинена і нїхто не знав, що властиво стало ся. Аж опісля довідано ся, що застрілив ся один вояк — з туги за родиною, як заявив лїкарям.

ФЕЙЛЕТОН ПЕДАҐОҐІЧНИЙ.

Пожиточні і непожиточні науки.

Если би ми хотїли удїлити всїх відомостий дїтям в школї, котрі би в житю в данім разї могли їм придати ся, розширили бисьмо програми наукові до неможливих границь і викликали бисьмо перетяженє значно більше, чим то, на котре тепер нарікаємо. Се було би навіть тоді, коли би ми виховане заводове, а хотяй приготоване до специальних шкіл цїлком відділили від середного загального виховання і в тім остатнім бажали повістити лише то, що дитинї, яко будучому чоловікови, членови родини і суспільности, придати ся може.

На доказ сего наведу тут устуи з ряду артикулїв Валентинїяна, поміщених під заголовком: „Довірочні розмови.“ Бесїда там о женских пансионах і взагалї о вихованю дївчат. Автор говорить, що їм удїляють богато непотрібних наук, а натомість богато занедбують. Коли говорить що дївчата повинні учити ся гігієни і педаґоґії, то можна з ним на се згодити ся.

Нема такого чоловіка в сьвітї, що би йому знане гігієни не могло придати ся; а що до педаґоґії, то хоч не всї женщини є матерями і учительками становлять они серед загалу женщин так велике число, що виїмків увзглядняти не треба. Однак автор іде дальше і жадає, аби всїх дївчат учити бухгальтериї, давати їм деякі відомости з медицини, акушериї і фармациї, обяснювати як ратувати утопленого чоловіка, повішеного, засадженого, як лїчити наглі кровотоки і отроїня, понеже нема все під рукою лїкаря. Відомости сї — говорить — є мілїон рази вартнїйші для дївчат від математичних формул, від відомости, який вплив викликали на суспільність нїмецку Фауст і Месияда. Понеже так само, як лїкаря і антику, не завсїгди має ся під рукою адвоката, будівничого, інжінера, ветеринаря, стадира, хемічну пральню, дезінфекцийну комору, ревізора свинячого мяса і т. д. Отже властиво женщинї для удержаня домового порядку і забезпеченя родини від всїх небезпечностий і страт, належало би ся набрати богато відомостий з медицини з кождої галузи его предмету що — кождий хиба признасть — є неможливим. Легко згодити ся на се, що особа, посїдаюча деякі лише відомости з медицини і фармациї, нїколи не заступить лїкаря і антики і що опіка такої особи в хоробі, може бути небезпечною. Взагалї ті, що говорять о вихованю женщин, змірюють до того, щоби зробити їх личностями універзальними, чимсь в роді en—cas, що і від дощу і сонця і яко підпора і яко оборона придати ся може. Докори на недостаточне вибразованє дївчат не уступлять нїколи, доки люди не переконають ся, що не можливо перед укінченем 17. року житя поглонути тілько розумів, аби вже до смерти нїчого не потребували учити ся і що в сьвітї женскім, так як в мужескім мусить бути певний поділ працї і якийсь розклад обовязків на близші і дальші, на такі, котрі лично треба виповнити і на такі, в котрих можна виручити ся.

О много легше в критицї теперішних системів наукових можна би дійти до загадьного порозуміня, если би погляд на задачу виховання шкільного устали ся. Належало би, передовсїм позбути ся дуже розпросторонєного пересуду, що то виховане може або повинно становити якусь заокруглену цїлість, якийсь стисло унормований запас відомости, котра є ніби подорожним запасом, з котрим молодець або дївчина в дорогу житя вибрати ся має. Такі вирази як скінчити едукацию, бути скінченим чоловіком, покінчити науки, повинні бути виключені із словаря інтелїґентних людий. Если би було дїйсно можна з класи випускати скінчених людий, то було би се найсмутнїйші окази людского роду, істоти, нездібні до дальшого розвою, а так позбавлені того, що становить істоту гідности чоловіка.

Одиноким обовязком школи, котрий она сповнити може і повинна, есть зробити одиничцю здібною до удосконаленя, дати підставу до самостійного образованя і вказати дороги, на котрих то вибразованє здобути можна. Всї иньші умислові користи кождий чоловік може набути без помочи учителя.

Понятє сеї точки виходу значно зменшить задачу критиків теперішного виховання; бо о скілько трудно уложити таку шкільну систему, котра би відповідала всїм житевим потребам будучих людий, о тілько легко є зазначити, якого уздібненя будуть они потребувати серед дальшого житя. Можна вагати ся в означеню тих віддїлів математики, фізики, натуральної историї, котрі в житю можуть бути найбільше примінені; не можна однак заперечити того, що бистрий обсерваційний ум, здібність орієнтувати ся в ситуациї, знане льоґічного розумованя чоловікови придати ся може.

Можна сумнївати ся, чи хто небудь відніс з сего яку практичну користь, що пізнав перебіг пуньских війн, або хрестоносних походів; але трудно заперечити, що знане о періодах, які переходила людскість, учить нас розуміти ті, які переходить тепер — учить застановляти ся над судьбою народів і суспільности, предвиджувати події, понятї і відчути духа часу — робить нас людьми в цїлім значіню того слова. З того огляду отже беручи річ, згодимо ся легко на те, що молодїж буде учити ся в класї предметів непотрібних в значіню безпосереднього практичного пожитку, аби лише мала з них умовий хосен, аби на тих лекциях учила ся мислити о квестиях, котрі мають еї роз'яснити дороги житя. Вправдї не будемо могли усунути з програмів шкільних тих всїх відомостий, котрих вартість лежить лише на практичнім їх застосованю; однакож визначимо їм другорядне становиско і будемо старати ся викладати їх в такий спосіб, щоби ученики на набуте їх посьвячали найменьше напруженя ума, щоби їх наука була найлегшою, і найменьше томлячою, майменьше шкідливою для загального розвитку умових сил. До таких належить наука читаня, писаня і наука чужих язиків. Практичної їх користи нїхто заперечити не може; але нині хиба вже нїхто не говорить, щоби ті науки корисно дїлали на розвій ума. Помежи власностию образуючою ріжних наук а степенем їх практичного пожитку не лише нема сильного звязку, але заходить незмірні супротивности. Так пр. нїхто не заперечить, що більше застосованя в практичнім житю, ніж всї ремґули аритметичні, має знане простого рахунку, додаване без помилки других рядів чисел і взагалї те все, що становить в аритметицї чистий механїзм. Коли би лише на вироблене того механїзму наше напруженє звернули, могли би ми цїлком забити ум ваших учеників, як ученем на память окінчень конюґаций французких, або сухим рецитованем історичних дат.

Думаю дальше, що кожда наука до певного степеня може викликувати образуючий вплив і кожда також може стати ся орудієм оглупіня. Результат залежить тут не лише від того, чого учимо, але від того як учимо. На сю сторону виховання належить власне уважати. Учити треба так, щоби здібности ученика розвинути найбільше всесторонно, щоби приготовити его до як найлїпшого самостійного досконаленя, а цїлком зречи ся претенсиї до випускання на сьвіт готових, скінчених людий, бо таких на щасте нема.

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольозічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дітий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в виді остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отсї шкільні друки на складі:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і *дешевше як де инде.*

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

Сим повідомляю Вп. Публику, що **дня 8. липня отворив я**

КАРЛЬСБАДСКУ

пекарню

в Чернівцях, при ул. Камінній, ч. 14,

в котрій печу хліб правдивий житний два рази денно, всїлякого рода булки і т. п.

За сумлїнне виконанє, умірковану цїну і услугу ручить

Антонї Ґорецкий, пекар

при улици Камінній (Steingasse) Ч. 14.

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку

продає по найтаньших цїнах

Лев Кинїґ

ґандель папіру

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і честно особи кождого стану у всїх місцевостях без капіталу і ризика продажию законно дозволених льосів. — Предложеня адресувати: Ludwig Österreicher, VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекураційне, (**препоручене** Всеч. Духовеньству і всїм вірним Впреосьв. Митроп. і Преосьв. Еп. **Ординаріятами** всїх **трех епархій**) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сіно в стогах і будинках **против шкід пожарних.**

„Днїстер“ вступив в 6-ий рік своєї дїяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів ґваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.		
Резерва премій	64.263 „ 12 „	}	гов. 880 зр. 57 кр.
Фонд основний	45.000 „ — „		
Резерва спеціяльна	842 „ 40 „		

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди лїквідують ся **безпроволочно.** Полїси „Днїстра“ принимає **Банк краєвий** при пожичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнїйших** комбінациях.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** за оплатою $6^1/_2\%$ за інтабуляцию або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає **вкладки** до опроцентованя від 1. липня 1899, будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошеня о удїленє аґенциї в окрестностях, где **нема** близько аґенциї **„Днїстра“ приймають ся.**

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

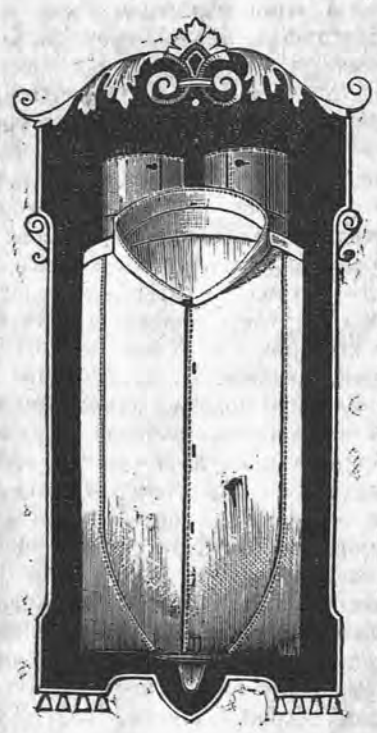

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, маншети, фіранки** і то в всяких красках, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портіери, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і піки,** далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисторане біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумлїнне виконанє, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Август Чернявский,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Чернівців приходять:

з Відня, Снятина, Неполоківців

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер; особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви Глїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселиці, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівців відходять:

до Неполоківців, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глїбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселиці:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межибороди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Глїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межибороди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівтірки та пятницю);

До Гадікфальви приходять:

з Радівців:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальви відходить:

до Радівців:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходить:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять:

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківців приходять:

з Вашківців, Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківців відходять:

до Вашківців, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середно-европейский іде о 46 мінут пізнїйше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

Ч. 86. Чернівці. середа дня 21. липня (2. серпня) 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20	Кор.	— сот.
на пів року . . .	10	„	— „
на чверть року . .	5	„	— „
на місяць . . .	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Нотатки полїтичні.

Про скликанє парляменту.

Угода австро-угорска вже є, §. 14 і тут зробив своє, отже правительству як тра на що парляменту, то тільки в цїли вибраня спільних делеґаций, бо вже членів делеґаций іменувати не можна.

Але се не перешкаджає потїшати ся де кому і видумувати ріжні програми праць парляментарних. І так пишуть, що ґр. Тун мав би предложити австрийскому парляменту, котрий зараз по его скликаню в вересни державний закон о охороні національних меньшостий в Австриї. В сїм законї були би в загальних нарисах означені права сих меньшостий. Наколи би державна рада приняла такий закон, то ґр. Тун виїс би відтак в поодиноких краєвих соймах предложеня, котрі би точнїйше означували права національних меньшостий в поодиноких коронних краях.

Се дуже обурило Поляків, именно, що закон для всїх країв виданий відносив би ся і до Галичини, удїльного царства польскої шляхти. Остро накинула ся польска ґазета „Przegląd“ на дотичний проєкт, именно на статю молодоческого посла Спіндлєра, що заповідає правительственний проєкт дотично охорони народних меньшостий у всїх провінциях. Сю статю зве „Przegląd“ сплетнями і інсинуациями і питає з обуренєм: У всїх краях? Се одно слово так его діткнуло, що каже дальше: В практицї ся інсинуация не значить нич другого, як давні молодоческі прилещуваня до скрайних Русинів, є грозьбою против Поляків. Нїмецка лївиця в своїй знаній програмі виразно признала язиковий status quo в Галичинї, упорядкований відповідно до історичного розвою перед 30-ти роками, з яким зрештою розумні Русини не збаламучені пустими фразами про абсолютну рівноправність народів і не підюджувані нашими ворогами, легко годять ся. Натомість наші молодоческі союзники заявляють охоту вмішувати ся до справ Галичини. В такій хвилї легко забувають про автономічні засади, а зазначують свою „славяньскість“ в антипольских симпатиях для Русинів. In der Hitze des Gefechtes шановний орґан польского консерватизму сам напляв сплетень та інсинуаций. Відкликує ся на програму лївиці — коли для полїтики самого кола польского є міродайною заява правиці, що буде стреміти до справедливої рівноправности всїх славяньских народів. З того загального означеня „всїх“ викидає Русинів, хоть сего нїгде нема в програмі теперішної більшости парляментарної. Історичний розвій кінчить на 30 роках тому в зад, хотяй знає, що історичний розвій не має кінця і підсуває інсинуацию „розумним“ Русинам, що они вже перед 39 роками запечатали свою народну справу! Вкінци навіть сам спогад тої засади, яка лежить у слівци „всїх,“ уважає грізьбою против Поляків і антипольскими симпатиями Молодочехів до Русинів! Авторови тих вигадок відай дає ся в знаки липневе горячо. Але при теперішних частих дощах нехай встромить голову під ринву, то трохи охолоне.

Против §. 14-ого.

Против §. 14 іде акция в цїлім розгарі. На 28 го с. м. заповіджені були у Відни збори „Тов. приятелїв поступу“ де пос. Перґельт мав говорити про §. 14. про угоду, та про становиско свого сторонництва „нїмецко-поступового“ супротив теперішної ситуациї, в Бернї розвязано збори социяльних демократів, задля скрайних бесїд, які виголошувано там против нового підвисшеня податку від цукру.

В Зальцбурґу адвокацка комната ухвалила протест против §. 14. і его застосованя до накладаня податків. Такі самі протести ухвалили ради громадскі в Ґрацу, Зальцбурґу і Райхенберґу. Онодни опавску Schlesische Ztg. сконфіскувала прокуратория за вступну статю, в якій передруковано протест нїмецкого, поступового сторонництва, а вчера доручено бурмістрови Зальнбурґа рескрипт краєвого правительства з завішенем онодашної ухвали ради міскої против застосованю §. 14. до угоди і податків.

Одним словом в цїлій Австриї відбувають ся тепер збори і засїданя громадских рад, на котрих ухвалюють протести против господарки §. 14-го. Правительство звичайно такі збори або забороняє, або розвязує, а ухвали громадских рад уневажнює. У Відни розвязано два віча. В Лїнцу намістництво завісило ухвалу ради міскої з протестом против угоди з Угорщиною на підставі §. 14-го. Така сама судьба жде подібні ухвали міскої ради в Градци, Ґмунд, Мінштад, Райхенберзї, Теплицях і иньших містах. Міска рада в Райхенберзї ухвалила не дати правительственним властям асистенциї нї взагалї найменшої помочи при переведеню додаткового оподатковання.

Львівскі социяльсти відбули в сих днях збори, на яких ухвалили резолюциї проти нових консумцийних податків від цукру, пива та горівки, а також домагають ся зненя §. 14. на підставі якого увійдуть сесї податки в житє.

Відгук сих протестів обізвав ся і у нас. Посол др. Штравхер протестує у вступній статї „Buk. Post“ против господарки §. 14 і скликає на 5. с. м. збори в Чернівцях, а на сих зборах має ся приняти відповідні резолюциї.

Против новим податкам.

Новоналожені податки звертають на себе увагу чим раз ширших кругів і викликують чим раз сильнїй-

---

Наталя Кобринська.

Сьв. Отець Николай.

Настунина мати богомільна була. Бувало нїхто у цїлім селї так пости не держить, тай так щиро не молить ся, як вона.

Як лише учує, що дзвін у церкві ударить, то хрестить ся, підносить руки до неба, тай просить Бога, щоби помилував ї, тай увесь християньский мир.

„Господи Боже, Йсусе Христе, Матїнко сьвята, тай ти сьвятий Отче Николаю, помилуй нас“ — молить ся вона глубоко зітхаючи.

Церков була недалеко, а стареньский пан-отець день у день мав службу божу. Як лише може вирватить з хати, аби чоловік не зазрів, закине на плечі сердак або кептар, тай біжить до церкви. Поганого мала чоловіка, за що будь вчепить ся, аби лиш жінку гнобити. Як узрить, що жінка іде до церкви, то зараз дорікає: „що хоче сьвята бути, бо сьвятим добре дїе ся: не мають що робити, лиш сидять собі в небі, та те хоть кого кортїло би.“

— А тебе лиш кортить до корчми ходити тай спати; в Бога не віриш лише в спанє тай горівку — відгризала ся жінка.

Коли бувало іде до церкви, Настуня возьме ся за нею тай собі біжить до Божого дому як мати нераз ї взяла.

Мати припала на колїнки, бє поклони тай молить ся до всїх сьвятих, а найбільше до сьв. о. Николая, що був у самім вівтарі, а Настуня і собі так само приклякає, бє поклони тай хрестить ся. Сьвятий Николай стояв цїлий в золотім фелонї якби на службу ставав і нїби брив по колїна в водї. В одній руцї держить книжку, другу підніс в гору, а очима так і водить в округ гейби живий.

Як лише Настуня прийде з мамою, то він просто на ню дивить ся тай так нїжно позирає, що вона сама нераз не знає, що має з собою зробити.

Раз перед самим сьвятом сьвятого о. Николая мати пішла до міста тай купила сьвічку.

Чоловік узрів тоту сьвічку тай зачав ся сварити. Вона не стерпіла, слово по слові тай і до бійки прийшло; страх як він ї тогди бив, а потому ухопив сьвічку переломив на двоє тай кинув під поріг.

— Ироде, нехрещеннику, вороже непокаяний, най тя Бог побє, сьвята земля не прийме, — кляла жінка плачучи.

Другої днини взяла поломану сьвічку, обвинула папірчиком, обвязала ниткою, тай понесла до церкви.

— Коби лиш люди не видїли що сьвічка зломана, — говорила вона до дїтий, — а сьв. о. Николай не подивує, він з неба усе видить: знає мою біду тай чорну недоленьку.

Настуня по тихоньки побігла за нею, тай пильно поглядає в округ, чи люди не дивлять ся, що мама несе поломану сьвічку. Коли мати поклала на престіл межи иньші сьвічки, тай припала на колїнки, щоби помолити ся, Настунї видїло ся, що сьв. о. Николай так приязно дивив ся на поломану сьвічку та що на нїяку иньшу сьвічку так приязно не дивить ся, що лице сїяло з такою добротою і радостю.

* * *

Чоловік Настуниної мами був уже другим ї чоловіком. Настуня була від першого, то вітчим дуже ї не любив.

Доки еще его дїти були малі, то було як було, але як дїти стали вже на ноги, то відчим зачав ї між чужі люди гонити.

— Неробо, лежо, іди си від мене, абим тя на очи не видїв, не доста маю своїх бахорів, та ще вона буде менї тут коло хати валяти ся.

Господоньку сьвятий, що менї з нею робити — журить ся нераз мати, — коби хоть яка де служба трафила ся, то далабим ї, бо ще убє колись ворог дитину.

Перва сестра Настуниної мами з малку служила у містї. Як часом сходила з служби, то приходила до сестри, щоби якийсь час перебути, доки друга служба найде ся. Чоловік хоть який був поганий, не гнївав ся за те дуже, бо вона бувало нїколи голоруч не прийде: то бохонцїв, то горівки принесе; а мине ся одна фляшка горівки, вона дасть котрій будь дитинї грошї тай посилає до корчми по другу.

— Може би ти де мою Настуню у містї примістила? — казала раз мати до своячки.

— Чому нї, у містї хоть хто приміститься, — як хочеш то я єї вже десь приміщу.

Гірко мати плакала як дочку випряджала тай наказувала, щоби нїколи за Бога не забувала, тай у жидів не служила: бо то вже остання година, як християнска душа жидам служить.

* * *

Не вело ся Настунї на службі. Якось не мала великої дотепности. Де побуде троха, то або ї не хотять, або так тяжко, що витримати не може.

До дому не мала чого вертати. Мама умерла, вітчим знов оженив ся, майна нїякого не було, бо то все, що лишило ся, вітчим казав, що его.

В службі капарила свій вік, а признаки з того нїякої не було, лише здорове ішло.

Все в роботі, та в роботі. Люди ідуть до церкви, а вона або при кухни чіпить, або підлоги витирає, а як коли піде до церкви, то хиба лише на вечерню.

Але де вже служить, то служить— до жидів не іде, бо все нагадувала ся ї мати, як наказувала, аби по жидах не служити.

Нераз кажуть ї служниці, що у жидівки лїпше часом нїж у пані, але вона все таки не хотїла у жидів на службу ставати.

Прийшло ся раз так, що тоті пани, у котрих вона служила, виїхали, у других не мож було служби найти, а ту нема де дїти ся.

Дві неділї була без служби. Аж каже факторка, що ї службу найшла, тай грошї принесла.

Іде вона за факторкою, — дивить ся, а вона ї до жидів привела.

— Я тут не буду служити, — фукнула ся на факторку,—аби я вже на таке нерейшла, аби у жидів служити, не дочекаєш того!

ший рух. Справедливо замічають, що правительство замісць підносити податок на цукор, могло піднести податок на спіритус. Піднесенє податку на спіритус принесло би державі яких 15 мілїонів зр. Не було би то нїчого доброго, але як наложенє нових податків було конечне, то вже з двох податків милїйший би був всїм податок на горівку, нїж на цукор. Тимчасом стало ся инакше. А що до зміни законів горівчаних, то наступає ще така зміна, що доси можна було вирабляти 40.000 гектолїтрів спіритусу поза контингентом на виріб оцту. Нинї потрібний на оцет спіритус треба буде брати з контингенту. Вправдї удало ся із загальної суми контингенту 1,878.000 гектолїтрів виторгувати для Австриї 1,017.000 гектолїтрів т. зн. о 19.542 більше, то таки в порівнаню до згаданих 40.000 гектолїтрів контингент зменшив ся, а наслїдком того спіритус вже нинї підскочив о 50 кр. на гектолїтрі. Але те ще нїчо, надвижка у відповідній хвили піде ще висше в гору, а тим самим мусить і подорожіти оцет спіритусовий, а за те заплатить також консумент. Вправдї нинї можна заступити вже оцет спіритусовий квасом оцтовим, але сли сей лише прийде на ширшу розпродаж, то фабриканти оцту виеднають собі таку саму охорону їх оцту перед квасом оцтовим, яку нинї має цукор перед сахариною.

Про віче руско-української молодїжи.

Не можемо нїчо про се віче більше подати, як подалисьмо оногди за „Русланом“. Що шановні читачі интерересують ся вічем — се понятне, тому і запитуєте нас. Ми отже просимо пождати, поки появить тя заповіджена книжочка видана комітетом. Про се була і у нас нотатка. Додаємо лише від себе, що відносилисьмо ся з просьбою о справозданє, відтак о звістку, хто з Буковини післав телеґраму і кілько всїх буковиньских телеґрам наспіло на віче. Та на се не дістанесьмо нїякої відповіди; дарма, що комітет поручаючи нам передрукувати відозву з „Дѣла“ заповідав, що буковиньска Україна побачить, що і т. д. . . . . .

Подаємо тут бесїду Олександра Кобиляньского, репрезента „Союза“ виголошену на згаданому вічу. П. Кобиляньский подав нам її і позволив надрукувати. А за решту будьте вибачні — адже і Громадяне мусять виїхати на ферія. Заповіджена пропамятна книжа може вийде навіть в часї ферій.

Панове Товариші!

На орлиних крилах понесла ся по цїлій Руси-Украйнї радісна вість, що ви — панове товариші скликаєте віче — і ось мов на голос могутнього вічевого дзвона поспішила вся молодїж, що в серцях єї тліє зарево любови до вітчини, прибула, щоб своїм числом показати, як оправданий є поставлений вами постулят. І ми руско-українські академики з Черновець уважали за свій сьвятий обовязок прибути на віче і підперти горячо порушену вами справу, що має посунути наш бідний — ляцкою і росийскою кормигою придушений народ наперед в здобуваню всесьвітного знання і культури — що має дати підставу до зрівнаня нас з иньшими культурними народами.

А що надійшла ся хвиля, котра дає нам спроможність перед цїлим сьвітом висказати одну з наших пекучих потреб і домагати ся справедливого єї полагодженя, завдячуємо се в першій мірі вам, товариші, із „Академічної Громади“.

Скликаючи сей з'їзд ви перші давним обновленим домаганям надали якусь реальну форму і для того витаю вас панове в імени „Союза“ а заразом складаємо вам сердечну подяку, що не забули ви і на нас, починаючи се дїло, котре прийде в недовгім часї на порядок дневний і в нашій тїснїйшій вітчинї на Буковинї.

З'їзд сей має для нас Буковинцїв велике значінє ще і з того згляду, що стаємо тут поруч муж при мужу до спільної боротьби і працї і від тепер чей, як не постійно, то хоч частїйше нїж доси спільно іти мемо рука в руку, спільно помагати собі, бож і одна цїль наша; не будемо, як до тепер жити мов два відрубні народи.

Як коли була конечність думати над здвигненєм нашого народа зпід тяжкого ярма, котре тяжить на нїм більш як лїт пятьсот, то тепер прийшла вже пора над здїйсненєм наших замірів, пора до реальної працї в користь поступу, бо пригляньмо ся, як в культурній роботї ми зістали далеко позаду иньших народів.

Панове! Не без причини наші непрошені оцінкуни старають ся усїми силами утримати застій на поли нашого шкільництва народного середнього і висшого, бо вони знають сей правдивий аксіон „Знанє — то сила, сила — то знанє!“ Аксіон грізний для них вже нинї, а ще грізнїщий з хвилею, як дістане ся до уст маси. Однак ми, товариші, сей оклик пригадаймо собі нинї і стремім до того, щоб його правдивість показала ся живим прикладом і на українсько-рускім народї, котрий нинї не маючи природного центру стислої науки, almam matrem, тулить ся з роботою на тім полї під дах і крила приватного, незасібного наукового товариства. Що нам кажуть учити ся на чужій мові, хоч рівночасно роблять малі уступки в урядованю з партиями в мові рускій, мові сих сторін — се аномалїя. Що три мілїоновому народови накинено чужу мову в науковій його працї се аномалїя в кождій державі, а тим більше в державі конституційній. Але сю анамалїю ми усунемо. Товариші, ми поборемо усї препони. Ви чули тут з уст передбесїдника референта М. Галущиньского, який є постулят укр. руского народа висказаний устами укр. рускої молодїжи, зібраної на нинїшнім вічу ви чули усї речені виводи і аргументи, за слушностїю постуляту і як они поникають до здїйсненя сего постуляту. Тому я що до формального боку засилюча горячо підпираю резолюції референта і в імени „Союза“ голосувати буду за ними, а всїх присутних також взиваю, щоб так голосували; під себе-ж скажу тільки, що наша борба, хоч вона мусить бути довга і дуже завзята усьвятить ся побідою. До нас належить розясненє справи, агітация за нею в найширших кругах, а коли єї вага, єї розуміне буде у цїлої суспільности так у інтелїґенциї, як серед сїрої маси — тоді панове від сего розуміня справи мілїонами як від елементарної сили упаде мур, упаде стїна, що заслоняє нам сьвітло і дорогу до поступу, упаде сама з себе, мури перед Єрихоньскими трубами. Сею єрихоньскою трубою має бути для нас повітний оклик: знанє то сила — сила то знанє! Оклик, що наш ґенїй, Тарас Шевченко перед сорок роками висказав в иньших троха словах:

Учіте ся брати мої,
Думайте, читайте!...

З американьскої Руси.

(Наші здобутки на поли церковнім за 15 лїт.)

—

В послїднім числї американьскої „Свободи“ о. Нестор Дмитрів пише:

З нагоди маючого відбути ся з'їзду гр. кат. сьвященників в Філядельфії дня 18. липня с. р. хочу я бодай в головних нарисах перейти історию рускої церкви в Америцї і виказати ті здобутки, які ми придбали на тім поли за цїлих майже 15 лїт.

Істория рускої церкви в Спол. Державах починаєсь з кінцем 1884 р., коли о. Іван Волиньский приїхав до Шенандоа, Па. 18. сїчня 1885 р., заложив в тім містї перше руске братство св. о. Николая, а в роцї 1886, в день св. Арх. Михаїла, доверпив посьвячени першої церкви в Шенандоа, Па.

Вже в самім початку побуту о. Волиньского в Америцї віднеслись духовні рим. кат. власти до него, яко жонатого гр. кат. сьвященика, дуже ворожо. Виклинали его по костелах і ставили під ноги ріжні колоди, щоб лише не допустити розвоєви гр. кат. церкви в Америцї. рішучий і енергічний о. Волиньский, опираючись на своїм правнім післанництві, опираючись на розпоряженях свого епископа митрополита С. Сембратовича, не дав ся зломити і не зважаючи на накости злобних Айришів, і Поляків, з'орґанїзував не тілько свою партию, але постарав ся о закупи землї під церкви в Hazleton, Pa., Kingston, Pa., Olyphant Pa., Freeland, Pa., Jersey City, N. J., Linneapolis, Minn., Schomokin, Pa., і др.

Майже 3 роки був о. Волиньским одиноким сьвящеником в Спол. Державах, відтак додано зму до помочи молодого, дуже енергічого чоловіка о. Зиновія Ляховича, ко-

---

Витягнула гроші тай кладе на стіл, а жидівка, єїн — з неї хустку тай до куфра.

Потому і жид вийшов, та зачали говорити, що їй добре буде, що оден місяць не вік, най вибуде оден, а потому як схоче, то піде, нїхто її не буде спирати.

Що було робити! — як з жидами сварити ся? Оден місяць справдї не вік, якось перебуде, доки де у християн місця не дістане.

— — — — — — — — —

Вибула вона оден місяць, вибула другий, а потому і на третий стала і далї рік за роком пішов.

В днину як в днину, роботу робить, тай про нїчо иньше не гадає, але як у вечер іде спати, то все собі нагадує яка її мати богомільна була, як бувало молить ся до всїх сьвятих, а найбільше до сьв. Отця Николая та як їй наказувала, щоби до церкви ходила тай у жидів не служила.

Упре очи в маленькім віконцю і блудить душею в сяєві місяця.

А вершки гір яснїють срібною мраков, а довгі тїни пересувають ся в сьвітлянїм облаку.

— — — — — — — — —

Душа її тріпотала в страшнім непокою, віщувала, що надходить велике чудо.

Аж ясний облак спускає ся з небес і іде д'нїй як сьвітло через сьвітло, розливає в филях облаків, пливе тихо як тихо надходить днинка, говорить ранок в чистім полї, підносить ся зрошене колося.

І все те зливає ся в оден далекий звук, що ще дитиною будив єї з просоня, будить і розводить її душу.

„Сиротище, ти бідне, що з тебе зробило ся? бувало до церкви ходиш, перед святими сьвічки кладеш молит ся, а тепер нї в церкві тебе не видко, нї пости не держиш, в жидів служиш.“

І ходить вона як не своя. Душа її розриває ся у великій тузї до того блеску, що видїла, до того, що чула звуку, і лиш нічки божої чекає.

Лежить на вузкім тапчанї маленької жидівскої кухні, — слухає чи його не учує? — дивить ся, чи його узрить?

Щось єснуло нею, протирає очи, всюди темно, тихо, нїчо не видко, нї чути. Знов щезло і знов нічо — лише одна чорна тишина ішла филою, переливає ся з посуди в посуду і заливає усї кути.

Перед очима пересували ся маленькі, темні колісця, а в ушах шумить темним беззвучним шумом.

Одно колїсце стануло, обкрутилось і блиснуло ясним обручем. Беззвучний шум добирав звуків филюючої води.

Поволи рідшїла темрява і виринала стать старого з бородою чоловіка. Ще раз більша робила ся ясність, золота куруна сїяла як сонце на довгім срібнім волосю, а одно плече перевязувала блискучими красками дуга.

Конець дуги впав в воду і почорнів. Вода спінила ся, піднесла в гору, накрила цїлу стать старця, потемніла і все запало в темряву.

Кожда проте надходяча ніч, перейнає її страхом і радостю, а сьвятий приходить, жалує тай наказує, щоби пости постила тай до церкви ходила.

У службі я в неволї, сьвятий Отче Николаю — извиняє ся вона — радаби до церкви піти, та нема коли, радаби пости постити та на службі треба їсти що дають.

Як бись хотїла, то на все знайшов би ся час і постами не грішилабись і у жидів не служила, — говорить сьвятий.

Коли рано встане, жидівка сварить ся, що вона з кимсь по ночах говорить та не дає їй спати. Але вона і пари з губи не пустить, боїть ся, щоби сьвятий не прогнівав ся, якби сказала, що се св. о. Николай до неї приходить.

Одної ночи кинуло таким блиском, що аж искри летїли. Сонечко в полудне не сьвітить так ясно, не пронизує чистої водиці, не блищить пекучними промінями. Небо отворило ся широко а тріскучий блеск обливав цїлу стать сьвятого, кождий рубець его риз і кождий волосок его бороди сьвітив ясним прозорим блеском.

— Хоть як уже була привикла до блеску сьвятого, зразу не могла дивити, аж коли потемнїли троха блески, узріла, що сьвятий відвертає ся від неї, блудить очима, і оминяє її погляду.

(Дальше буде).

трий побувши 6. місяців в Шенандоа, Па., умер наглою смертию в Willkes-Barre, Pa.

Інтриґи айриских епископів против жонатого сьвященика не устават. скарги до Риму, а з Риму до Львова сипались, однак натрафляли на рішучість митрополита, котрий покликував ся на ріжнородні папскі булї, котрі запоручили права унії з римским престолом. Остаточно митрополит уляг і в 1888 році відкликав о. Воляньского, а на его місце вислав о. Конст. Андруховича, котрий обняв місце по своїм попереднику з усїма приналежними і неприпалежними ему правами.

Від'їзд о. Ів. Воляньского до Галичини був першим великим блудом в істориї нашої церкви в Америці. Се була побіда латиньского клеру, непризнане гр. катол. обряду на рівні з обрядом латиньским, поруганє тайни супрожества у сьвящеників гр. кат. обряду.

Консеквентно пійшли дальші наслїдки того історичного промаху.

Майже рівночасно з прибутем о. К. Андруховича, прийшло більше число сьвящеників із угорскої Руси до Спол. Держав, як: оо. Евг. Волкай, К. Гулович, А. Дзубай, Запотоцкий, Н. Стецович і др. Айришскі епископи не спали, вони не могли стерпіти таких „аномалій“ як жонаті сьвященики і на скаргу айришского епископа до „Propaganda Fide“, видає префект тої пропаганди Simeoni, дня 14. липня 1891 р. No. prot. 929 формальне розпорядженє, в котрім рішучо забороняє епископам висилати до Америки жонатих сьвящеників, а если-б такі вже находились, безпроволочно їх відкликати. В тім розпорядженю находимо і ту клявзулю, що кождий гр. кат. сьвященик має підчинитись юриздикциї того латиньского епископа, в котрого диецезиї находить ся. Мимоходом згадаю, що епископи латиньскі в Канадї застосувують нинї то саме розпорядженє взглядом гр. кат. сьвящеників.

В тім році 1891 перейшов о. А. Товт, сьвященик пряшівскої диецезиї з цїлім приходом в Міннеаполїс, Мінн. на православіє. Які причини склали ся на той факт, не буду нинї доказувати із-за недостатку документів.

Як я згадав — префект пропаганди видав дня 14. липня 1891 наведене розпорядженє, а дня 29. жовтня 1891, загрожені сьвященики в своїй еґзистенциї і обурені подібним диким розпорядженєм, збирають ся на раду до Passaic, N. J., де був приходником недавно прибувший молодий, уже спосібний і ревний сьвященик бл. п. о. Никифор Ханат. В тих нарадах, крім згаданого сьвященика, взяли участь: оо. Евг. Волкай, А. Шереґи, Авг. Лавришин і Гр. Грушка. Понеже протоколів з тих нарад не лишилось, годї знати, о чім радили ті сьвященики, однак то певно мож знати, що розбирали питанє, що робити з розпорядженєм пропаганди.

Невдовзї, бо вже 3. грудня 1891, збирають ся майже всї гр. кат. сьвященики на збори до Гейзелтон, Па. Там були присутні: Евг. Волкай, К. Лавришин, Авг. Лавришин, Ст. Яцкович, А. Шереґи, Т. Обушкевич, Асекеий Товт, Вл. Молчани, Гавр. Вислоцкий, Ал. Дзубай, Гр. Грушка. Не було на тих зборах оо. Андруховича і К. Гуловича.

Понежи і з тих зборів нема нїякого протоколу, а ґазетцї К. Андруховича не мож вірити тай приватних ревеляциї годї публично подавати — не знати про що ті сьвященики радили. Одно певне мож сказати, що були то збори для обговореня особистого становиска сьвящеників взглядом розпорядженя пропаґанди і взглядом тактики в відношеню ся до айришских епископів. Про якусь церковно-народну орґанїзацию не було там бесїди, отже збори ті мають виключно кастовий характер, маловажний для церковно-народної справи.

(Дальше буде.(

НОВИНКИ.

Черновцї, 30-го липня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Заступник президента, радник двору В. Помпе сьвяткує завтра 1. серпня 25-лїтний ювилей урядової служби.

Віче академиків сийонїстів радило у Львові в середу і четвер. Зібрало ся коло сто участників. Першу точку порядку дневного загальне положене жидів референував акад. Шіфлер з Станїславова. Ухвалено завязати орґанїзацию академичних сийоньских товариств — старати ся, щоби на университетах признано жидівску народність — і стреміти до з'орґанїзованя жидівского университету людового. Під конець обрад ухвалено також, щоби академики сийонїсти анї не польщили анї не нїмеччили своїх імен. Ухвалено в коротцї виелати до университетів петициї о признане жидівскої народности. Як бачимо, починають і жиди вже чим раз більше рухати ся.

Пишуть з Репужинець. Нинї о год. 4 з полудня надтягнула від заходу чорна хмара і навістила село страшна туча. З разу почав падати густий град величини лїскових оріхів, якого досить було, щоби наробити великої шкоди. Але природа, якби хотїла показати свою еще більшу силу, дала довід своєї могучости, бо ото посипав ся густий град величини волоских оріхів, який тревав через мінут, чоловік на вид такого сильного і великого граду не знав, чи подивляти силу природи, чи думати над спостопеном, якого наробив до тепер невиданий град. — Всї засїви так тїтні як і осїнні зовсїм знищені, овочі лежать грубою верствою на землї, навіть галузе дерев поломане. Шоби вікон від стороны західної повибивані а не одна ґаздиня плаче тепер, що лютий град побив ей дріб домашний.

Еміґрация з Ясельского. Під таким заголовком приносить нинї Kurjer lwowski деякі цїкаві дати. З ранною весною нанував там великий рух еміґрацийний, а скінчив ся в маю. Тепер за-для послїдної повени рух еміґрацийний знов відживає. Вівторок (18. с. м.) виїхала партія з 40 людий на заробітки, дівчата і жінки. З слезами в очах пращали дорогу земленьку, котра їх не може вижившти. Впрочім дописуватель Kurjera стверджує, що еміґрация се одиноий дохід тамошного убогого народу. Зароблені гроші в Америцї йдуть на сплату довгів в рідним краю і на поправу підупавшого господарства. Після урядового почтового виказу відобрана в 1898 році на чотирох почтах ясельского округа загалом 97.000 зр., пересланих еміґрантами з Америки. Яку квоту переслано в замкнених листах, або банковими асиґнатами, се не дасть ся обчислити. Повертаючі з Америки, відповідно до перебутого там часу, привозять з собою 1.000 до 5.000 зр. готівкою. Така еміґрация приносить краевий дохід і хоронить многі родини від нужди та від утрати батьківщини. Однак еміґрация — каже дописуватель викликує брак робітника, а доказом сего є теперішні жнива, що за-для браку рук до працї йдуть пинявo. Цїна робітника в Ясли 70 кр., а в околицї 50—60 кр. Ще більше дає ся з причини еміґрациї відчувати недостаток служби, особливо жіночої. Одні виїхали до Америки, а другі водять іти на жниво, як служити (всюди та сама істория!). Виїзжаючі до Америки дівчата виходять там добре замуж за робітників фабрачних. Переодягають ся скоро в „паньскі сукнї“, а на фотоґрафіях, пересиланих до рідні, красує ся „пан молодий“ в анґлезї, при годиннику, а „панна молода“ в білій сукнї з материї. Се заохочує иньші дївчата з старого краю еміґрувати за море, де надіють ся найти — добру партію.

Непостійна натура. Знаний в Кракові ке. Стасіньский, котрого суспендовано, бувший співробітник збанкротованого краківского дневника Kurjer polski, утїк був в товаристві молодої красної дївчини до Нїмеччини, там перейшов на протестантизм і мав стати пастором. Довший час не було про него вістки, аж тепер доноїть нїмецкий дневник Beobachter виходячий Бразилиї, деякі блисні вістки сего екс-ксьондза. Стасіньский — пише той дневник — приняв був протистантизм в Берлинї, а з-відти яко пастор-місіонар прибув до Бразилиї. Тут перебував якийсь час в Парані, а відтак удав ся до Rio Grande de Sul, де з початку був пастором, а опісля перейшовши на вільномулярство став адвокатом.

В справі проєктованого товариства руских сьвящеників в Америцї пише о. Т. Обушкевич в „Свободї“:

„Вже насїло до моїх рук немале число зголошень від Вєч. оо. духовних в справі нашого товариства, а у всїх тих письмах высказана мисль о доконче потрібним злученю нашім та желане поскоряти з уконституованєм сего братства. Щоби отже в порядку наш проект перевести і в житє впровадити, маю честь всїх інтересованих Вєч. оо. дух. увідомити, що дня 1. червня с. р. вечером, в домі Вєч. о. Матяцка, душпастыря в Cleveland, O., відбуло ся специяльне зібране тих сьвящеників, котрі по случаю конвенциї „Соединенія“, яко делеґати в згаданім містї знаходились. На тім то першім приготовляючім засїданю в Cleveland, O. присутні були сьвященики: О. Обушкевич, А. Дзубай, Дамянович, Сатала, К. Лавришин, А. Камінський, Матяцко, Г. Мартяк, Н. Молчані, Ів. Дзубай, Ів. Ардан, Злоцкий, Галько, Воленьский. По короткім вияснению цїли і прочих потрібностий за-для основаня братства сьвященичого, одобрили проект і рішили:

1) Вибрати комітет редакцийний задля виготовленя начерку статутів; в склад того комітету увійшли оо. Т. Обушкевич, А. Камінський, Гавр. Мартяк і Іван Ардан. Тому то комітетови припоручено зійти ся разом і по можливій скорости приладити начерк статутів, щоби потому на головнім зібраню улекшити наради.

2) Місце на перші головні наші збори означено не Harisburg, а Philadelphiю, і то на день 18. юлія с. р., о чім ще раз буде в наших ґазетах увідомлено, а крім того програма і прочі информациї будуть предложені“.

Наконець о. Обушкевич каже, що майже третя часть сьвящеників не взяла доси в тім проекті нїякої участи, тож в імени комітету просить, щоби у власнім своїм інтересї поспішили з своїми гадками.

Росийский бальон з двома офіцирами упав дня 26. с. м. в Маґерові коло Рави рускої. Були се офіцири Петро Петрович Сомиловский і Евгеній Александрович Росийский. Взнесли ся они на бальонї „Версаль“ дня 26. с. м. о 9. годинї рано з Модлина, а того самого дня о 8 годинї 15 мінут по 11-годиннім воздухоплаваню упав бальон в Маґерові, відбувши дорогу около 300 кільометрів. Подорожні вийшли щасливо зі свого „воздушного коня,“ а громада селян з цїкавостию пригладала ся чужим, незнаним гостям, що впали з воздуха. Один з подорожних пустив ім „віца“ висипуючи пісок з мішків, сказав: „Привезли-сьмо вам нашої землї!“ і цїкаві видцї кинули ся дивитись. Хитрий Москаль, але хитрійший наш Малорос, — так і Маґерівцї на вид росийского дарунку закликали: „Дурний, то такий пісок, як і у нас!“ Були між Маґерівцями навіть такі мудрецї, що казали, що один з офіцирів є сам — цар. Вкінци дістали золоту 5-рублївку на „ачщенную.“ помогли зложити бальон, а відтак офіцири в товаристві жандармів відїхали до Рави.

Погріб без небіщика. В Одесе в Данїї мав бути похований вояк, що утопив ся. Виступив віддїл войска, аби віддати послїдні гонори, трумну вставлено на караван і похід рушив. Коли вже були недалеко кладовища, надбіг посланець з донесенем, що запевно взято иньше тїло, бо вояк той находить ся ще в кістници. Цїлий похід вернув ся до каплиці, де показало ся, що трумна була порожна. Служба забула по простy вложити небіщика до трумни.

Конфіската лямпок перед образи. Жид М. Крайзлер, ґандляр нафти в Кракові мав на складї богато лямпок перед образи сьватих з виображенем Ісуса Христа, Матери Божої, св. Йосифа та иньших сьватих. Магістрат виходячи з справедливої засади, що продаж таких предметів жидом є чистою профанациею, наказав комісареви сконфіскувати лямпки.

Радикальний проєкт упорядкованя университетских відносин в Росиї подають „Московскія Ведомости“ пропонуючи усунене всїх теперішних професорів а покликане на їх місце нових.

Капелюхи в театрі. В Атенах можна жартувати з справою капелюхів в театрі. Декрет грецкого міністра внутрішних справ зборонив жінкам входити в капелюхах до театру. В сих днях ввійшла одна пані в капелюсї на салю. Комісар полїциї візвав ї, аби вийшла із салї, або скинула капелюх. Дама в відповідь усьміхнула ся байдужно, та ще й рушила раменами. Справа станула перед судом, що засудив еї за зневагу представителя властий на 15 днів арешту.

Славна французка артистка драматична Сара Бернгард загадала грати ролю Шекспірового „Гамлета“ і справді виступила в тій ролї насамперед в Парижи, а дня 13. с. м. в Льондонї. Як кажуть справоздавцї — Гамлет в особі артистки виходить цїкавий, оригінальний, але не вірний і не величний. Передовсїм не можна набути илюзиї, що має ся перед собою мужчину, а женщину, а в сценї Гамлета з Офелїею голос і пристрасть Гамлета такі видатно жіночі, що при найлучшій волї трудно уявити собі, що ті дві особи не одного пола. Впрочім темперамент артистки не надаєсь на Гамлета: она намагає патосом і пристрастию, а не показує Гамлета яко мислителя. В одній лиш сценї викликує незвичайне вражіне, именно підчас гри вандрівних акторів.

Почтові посилки та податок від цукру. Міністерство торговлї видало розпорядженє, що всї почтові пересилки з цукром, цукорцами та солодженими напоями, які будуть висланї перед 1. серпня, та аж потім дни мають дійти до місця призначеня, мають бути ревідовані перед тим днем податковими властями. Такій ревізиї підпадати муть всї пересилки, що будуть приходити до Австриї з Угорщини або з Босни та Герцоґовини.

Почтового голуба з печаткою Königstein і кількома иньшими невиразними знаками сконфіскувала дрогобицка полїция одному хлопцевн, що власне виніс его на продаж.

Складки. На „Народний Дім“ зложили: Вкладкі членьскі. Лучаньский 10 зр., Климинтина Кордашевска 10 зр., Ф. Холоднюк з Прилинча 50 зр., Чернецкий учит. в Хлївищах 2 зр., Юрій Аннюк учит. в Гаврилівцях 5 зр., Волод. Григорович надуч. з Кліводин 28 зр. Жертви добровільні. Др. Константин Клим полковий лїкар з Зомґора на Угорщинї 50 зр., п. Іля Храпко 21 зр. 38 кр., Т. Козак 4 зр., Ташчук 2 зр., Ів. Кіцул 10 зр., Щербанович 2 зр., Іван Брага зібрав 1 зр., Кірстюк зібрав 7 зр. 50 кр., Івоніка Стирча 70 кр., Данчул за бльок 5 зр., „Боян“ 100 зр., Влад уч. Мусурівка 2 зр., Дамян Сімович 4 зр., Г. Никорович 1 зр. 25 кр., Головач Гаврило з Каменки 1 зр., Білецкий 50 кр., Наталїя Левицка зібрала за бльок 3 зр.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольозічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отсї шкільні друки на складї:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і *дешевше як де инде.*

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Сим повідомляю Вп. Публику, що **дня 8. липня отворив я**

КАРЛЬСБАДСКУ

пекарню

в Чернівцях, при ул. Камінній, ч. 14, в котрій печу хлїб правдивий житний два рази денно, всїлякого рода булки і т. п.

За сумлїнне виконанє, умірковану цїну і услугу ручить

Антонї Ґорецкий, пекар

при улици Камінній (Steingasse) Ч. 14.

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку

продає по найтаньших цїнах

Лев Кинїг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і честно особи кождого стану у всїх місцевостях без капіталу і ризика продажию законно дозволених льосів. — Предложеня адресувати: Ludwig Österreicher, VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, (**препоручене** Всеч. Духовеньству і всїм вірним Впреосьв. Митроп. і Преосьв. Еп. **Ординаріятами** всїх **трех епархій**) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід пожарних.**

„Днїстер“ вступив в 6-ий рік своєї дїяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів ґваранцийних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.		
Резерва премій	64.263 „ 12 „		
Фонд основний	45.000 „ — „		гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва спеціяльна	842 „ 40 „		

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди лїквідують ся **безпроволочно.** Полїси „Днїстра“ принимає **Банк краєвий** при пожичках ґіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнїйших** комбінациях.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** за оплатою $6\frac{1}{2}\%$ за інтабуляциею або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає **вкладки** до опроцентованя від 1. липня 1899, будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошеня о удїленє аґенциї в окрестностях, где **нема** близько аґенциї **„Днїстра“ приймають ся.**

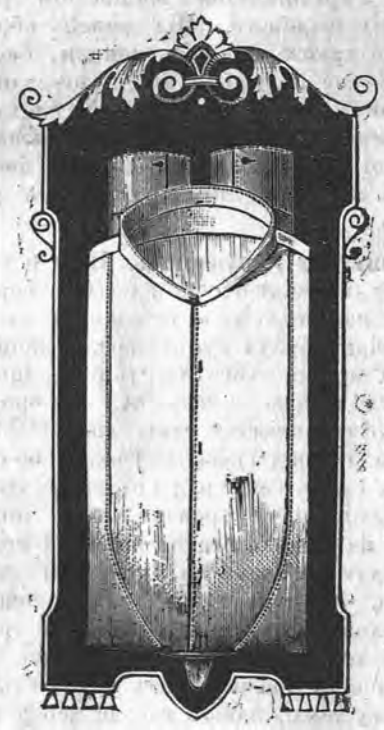

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, маншети, фіранки** і то в всяких краскаx, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портіери, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і піки,** далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі лїтні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумлїнне виконанє, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Авґуст Чернявский,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, Снятина, Неполоківцїв

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер; особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

в Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальфи Глїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселиць, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:

до Неполоківцїв, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глїбоки, Гадікфальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселиць:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Глїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальфи приходять:

з Радівцїв:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальфи відходить:

до Радівцїв:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходить:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять:

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківцїв приходять:

з Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківцїв відходять:

до Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середно-европейский іде о 46 мінут пізнїйше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 87. Чернівці, пятниця дня 23. липня (4. серпня) 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улица Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року . . .	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Чернівці, 3. серпня.

III.

1. Pensum domesticum.

Натерти чуба „Буковинї“, евентуально і „Дїлу“ за статю „Буковини“ в ч. 82.

Виріб.

(Не друкуємо його, бо сумлїнно списана нота, яку дістав школяр позваляє без труду догадати ся, який був текст.)

(*Нота:*) Треба пильно прочитати тему і знати взагалї, про що має ся писати. „Буковина“ в ч. 82 не нарікає на порядки черновецкого, але новоселицкого двірця. З Чернівцїв до Новоселицї 36 км. і оба сї слова не подібні до себе звуками, тож диво відки прийшла вам ся гадка? Пізнаю в сїм того розтрїпаного, що з Ржеґоржа етноґрафа зробив стеноґрафа ческого в „Gazet-ї Polsk-ій“ з д. $^{13}/_{7}$ а з Ів. Каспровича славного польского поета, зробив посла, (в ч. 59. G. P.) хоч Ржеґорж з стеноґрафії не жиє, а Каспрович не думає лїри заміняти за меч. Ну, та сї слова хоч схожі, але Новоселиця-Чернівцї?!... Далї, в „Буковинї“ сказано, що портиєр викликав в III. кл. лиш по польски, в II. кл. по польски і по нїмецки; очивидно, що по руски не викликав, а ви представили в вашім еляборатї справу так, наче-б „Буковина“ гнївала ся за польский оклик попри оклики в мовах краєвих, між тим коли „Буковина“ упоминає ся власне о оклики в мові рускій. Далї пишете, мов то „Буковинї“ немило, що кондуктори між собою говорять по польски. Поминувши, що в „Буковинї“ сего нема, то ще дивно нам відки ви впали на таку думку? Прецїнь кондуктори між собою говорити можуть навіть „на міґи“ так як глухонїмі, а нїхто не мішав би ся до сего; о таку дикість поглядів не можна без підстави навіть панів з „Буковини“ і „Дїла“ підозрівати, а сам сей дотеп ваш вістре сего закиду звертає против вашій інтелїґенциї. Звісна річ, що як подорожний жалує ся на мову кондуктора, то лиш на мову його підчас урядової функциї, отже в першій лїнії на мову, в якій звертає ся сей до пасажирів; се могли би і ви знати, хоч видко, що мало їздите желїзницями. Мало їздите, коли не завважалисьте, що в ваґонах, які курсують на просторі Чернівцї-Львів є написи польскі, за тим нїмецкі, а на кінци рускі. Як могли ви впасти на думку, що на просторі Львів-Снятин могли би курсувати вози без польских написів?

Так само вже не видумкою, але безстидним перекрученєм факту є ваша замітка, мов би „Буковину“ гнївило, длячого п. Гусак не уживає рускої мови до всїх сторін, тільки звертає ся до них на ріжних мовах. В інкримінованій статї, в стрічках 43—45 з гори є сказано: „Ми констатуємо, що п. Гусак не повинен був сьвідка портиєра переслухувати на польскій мові; отже тут ходить „Буковинї“ не о сторону, але о підчиненого п. Гусакови функціонера зістаючого в службі. А разом з тим упадають ваші недотепні дотепи про натуральну чемність неосьвічених людий і т. д., до котрих на науку посилдете ваших товаришів по пері з „Буковини“ і „Дїла“.

Так само недотепні є ваші дотепи, що сї „скарги Буковини — се може ошибка зецера?“ Хто з етноґрафа зробив стеноґрафа, а з поета посла, той на 2 роки тратить право дорікати, а тим меньше інсинуувати комусь помилки зецера.

Є у вас і фантазия; от видумуєте, що в Чернівцях желїзнична прислуга говорить тільки по руски. Правда, що говорить, але між собою, а з гостем, то зараз таки по нїмецки, або вже по польски.

Про історию не стану з вами говорити, бо після всего, що ви по писали видко, що з істориєю ви дуже були-б не в згодї, коли ви в незгодї з теперішностю, з фактами, на котрі кождий власними очима дивить ся. — Загальна нота: недостаточна.

Кілька слів „Gazet-ї Polsk-ій.“

Уся біда з сего, що відправу для нас писав якийсь волюнтар, котрий або не розуміє рускої мови, або заправляє ся до небезпечної а поганої манєри перекручувати факти подані противником і відтак поборювати свої видумки в тій мисли, що поборює противника.

Най не гнїває ся на нас редакция за те, що не вспоминаємо ся за права буковиньских Поляків, але у нас тілько ворогів, а роботи тілько треба, що нема вже сили дбати за Поляків. Нам симпатична кожда борба за свободу, змаганє кождої нациї до вибореня і зреалїзованя своїх прав, отже ми на певно не віднесемо ся так ворожо до справедливих постулятів польских, як Поляки до наших. Але жадною мірою не позволимо, щоб нас кривджено ва кошт Поляків, що має именно місце в желїзничній области, бо ся власне підлягає галицкій (польскій дирекциї в Станїславові. Нас болить серце, що як лиш переїдеш буковиньску границю — зараз впадаєш в царство польскої шляхти, хоч знаємо, що по той бік Дністра, такіж Русини живуть як ми; наші рідні брати і ми не хочемо попасти в таке ярмо, в якому вони ходять. Ми бачимо, що желїзниця (і ту не треба „risum teneте“, можете пановє сьміяти ся на цїлу губу, з повної груди), розвозить по нашій країні baccilum galicianum— і того бацїля ми не пустимо в наш край. Жадаєте на двірци в Черніцах четвертої напису в польскій мові? Добре, жо-ж нам се шкодить? Жадайте і допишіть своє, але рука вам всохне, як схочете стерти нашу напись. Так само не вийде вам на добре, що Новоселицю, погранічну стацию хоче ся робити і робить ся польскою твердинею перед очима Росиї.

„Gaz. Pols.“ здає ся, що ми в „розмаху пера“ або через ошибку зецера“ написали замість кривда „польскій“ — кривда „рускій“ мові.

Боже! то най собі п. редактор поїде желїзницею до Львова (а має прецїнь вільну карту їзди) і най трібує усюди говорити по руски — чи далеко він заїде рускою мовою? З всякою певностию нїхто не відповість йому по руски на його рускі запити; кондуктор, що з мужиком говорить по руски, до него

Камінний хрест.

Студия

Василя Стефаника.

Присьвячую о. Кирилови Гаморакови.

Від коли Івана Дїдуха запамятали в селї ґаздою, від тоді він мав усе лиш одного коня і малий візок з дубовим дишлем. Коня запрягав у підруку, сам себе в борозну; для коня була ремінна шлия і нашильник, а на себе Іван накладав малу, мотузяну шлию. Нашильника не потребував, бо лївою рукою спирав може лїпше, як нашильником.

То як тягнули сноши з поля, або гній у поле, то однако і на кони і на Іванї жили виступали, однако їм обом під гору посторонки моцували ся як струнви і однако з волочили ся по земли. До гори лїз кінь як по леду, а Івана як коли би хто буком по чолї тріснув, така велика жила напухала йому на чолї. З гори кінь виглядав, як би Іван його повісив на нашильнику за якусь велику провину а лїва рука Івана обвивала ся сїтею синїх жил як ланцухом із синьої стали.

Нераз ранком ще перед сходом сонця їхав Іван у поле пільною доріжкою. Шлиї не мав на собі, лишень ішов з правого боку і тримав дишель як би під пахою. І кінь і Іван держали ся крепко, бо оба відпочали через ніч. То як їм лучало ся сходили з горба, то бігли. Треба було і коневи його кіньску волю зробити. Бігли в долину і лишали за собою слїди колїс, копит і широчезних пят Іванових. Придорожне зїля і бадиля гойдало ся, вихолїтувало ся на всї боки за возом і скидало росу на ті слїди. Але часом серед найбільшого розгону, на самій серединї гори Іван починав налягати на ногу і спирав коня. Сїдав коло дороги, брав ногу в руки і слинив, аби найти тото місце, де бодяк забив ся.

— Та цу ногу сапов шкребчи, не ти її слинов промивай, — говорив Іван з пересердя.

— Дїду Іване, а батюгов того борозного, най біжит, коли овес поїдає... Се ґтось так брав на сьміх Івана, що видів його придибашки зі свого поля. Але Іван здавна привик до таких сьміхованців і покійно тягнув бодяк дальше. Як не міг бодяка витягнути, то кулаком його вгонив далї в ногу і встаючи казав:

— Небіси, вігниеш тай сам віпадеш, а я не маю чьису з тобов панькати си...

А ще Івана кликали в селї Переломаним. Мав у поясї хибу, бо все ходив схилений, якби два зелїзні краки стягали тулуб до ніг. То його вітер підвіяв.

Як прийшов з войська до дому, то не застав нї тата, анї мами, лишень хатчину завалену. А всего маєтку лишив йому тато букату, горба що найвисшого і що найгіршого над усе сїльське поле. На тім горбі конали жінки пісок і зївав він ярами та печерами під небеса, як страшний велитень. Нїхто не орав його і не сїяв і межі нїякої на нїм не було. Лиш один Іван узяв ся свою пайку копати і сїяти. Оба з коньом довозили гною під горб, а сам уже Іван носив його мішком на верх. Часом на долїшні ниви спадав з горба его голосний крик:

— Е-ех, мой, як тобов грьину, тай по нитцї розлетиш си, який жес тьижкий!

Але відай нїколи не гримнув, бо шкодував міха і поволи його спускав з плечий на землю. А раз вечером оповідав жінцї і дїтям таку пригоду.

— Сонце пражит, але не пражит, аж вогнем сипле, а я колїнкую з гноєм на верьх, аж шкіра з колїн відпадає. Піт ізза кождого волоска просїк, тай ми солоно в ротї, аж гірко. Ледви я добив си на гору. А тут такий вітрець дунув на мене, але такий легонький, що аж! А підїт же, як мене за мінуту в поперецї зачьило ножами шпикати — гадав-сми, що мину си!

Від сеї пригоди Іван ходив усе зібганий у поясї, а люди прізвали його Переломаний.

Але хоч той горб його переломив, то полїтки давав добрі. Іван бив палї, бив кіля, виносив на него тверді кицки трави і обкладав свою частку довкола, аби осїнні і весняні дощі не сполїкували гною і не заносили його в яруги. Вік свій збув на тім горбі.

Чим старів ся, тим тяжше було йому, поломаному, сходити з горба.

— Такий несїй горб, що стрімголов у долину тручьие!

Нераз як сонце заходячи застало Івана на верху, то несло його тїнь з горбом разом далеко на ниви. По тих нивах залягала тїнь Іванова, як велитня схиленого в поясї. Іван тодї показував пальцем на свою тїнь і говорив горбови:

— Отос нї, небоже, зїхав у дугу! Але доки нї ноги носьи, то мус родити хлїб! Не меш за дурно їсти сонце і дощ пити!

На инших нивах, що Іван собі купив за гроші принесені з войська, робили сини і жінка. Іван найбільше коло горба заходив ся.

Ще Івана знали в селї з того, що до церкви ходив лиш раз у рік, на великдень, і що курей зїцїрував. То так він їх научував, що жадна не важила ся поступити на подвіре і порпати гній. Котра раз лапкою драпнула, то вже згинула від лопати або від бука. Хоть би Іваниха хрестом стелила ся, то не помогло.

Тай хиба ще то, що Іван нїколи не їв коло стола. Все на лаві.

— Був-сми наймитом, а потім вібув-сми десїть рік у воську, та я стола не знав тай коло стола минї їда не йде до трунку.

Отакий був Іван, дивний і з натурою і з роботою.

(*Дальше буде.*)

зверне ся з польскою, а від Чернівців до Іцкан з нїмецкою мовою! А що вже в Галичинї, то і не казати.

На се потїшає нас „Gaz. Pols.“ таким: що, годї — каже — від кондукторів, що надїхали з Кракова жадати рускої мови. Справедливо замічає „Дѣло“, що як би до Кракова, чи де небудь їхала чужа обслуга, що не вміє польскої мови, се Поляків в Галичинї гнївало-б і на се-б вони не призволили.

Впрочім, чомуж зроблених нами закидів нїхто не опрокинув? Прошу — чекаємо; пишучий сї стрічки сам був сьвідком описаних в ч. 82 подїй — чекаємо опрокиненя. Чекаємо запереченя, що служба желїзнича дістає „інструкциї“ (книжочка з приписами, в мові нїмецко-польскій, що розклад їзди „Fahrplan“ друкований в Галичинї і для Галичини, розпродує ся у нас на стациях. А далї як ми упоминаємо ся о свої права, то най на Поляках не тріщить зараз шкіра, бо то не значить, що ми против них виступаємо; ми виступаємо против них о стілько, о скілько нас кривдять на їх кошт. А що нас кривдять — се факт і се ми викажемо. Нераз ще прийде нагода вказати нам наші кривди. І се не будуть „скарги не-Єремії“, як то „Gaz. Pols.“ зволила назвати нашу статю в 82 ч. „Буковини“. Се не є скарга, бо нашого Єрусалима ще не збурили Нї панове, не збурили, бо він на сильнім фундаментї, на прозріваючім хлопі збудований; ми-ж не напливовий елемент що держить ся лиш по містах. Ми тільки вказуємо наші кривди і сим накликаємо ся, а за окликом ідемо в борбу і — побідимо. Starszy Pan Bóg niż pan Rymsza.

За те не по людськи вже есть, що „Gaz. Pols.“ своему співробітникови позволила натяком на історию кинути нам в очи: істория Буковини відмовляє вам права вважати своїм краєм Буковину і розгосподаритись на сїй землї. Ба і теперішність відмавляє вам сего права.

Звольте-ж почислити Русинів в краю: є їх понад 270.000, Волохів є до 210.000, а Нїмців з Жидами до 140.000. Чи так? Сей молодий пан може собі затямити кілька сих дат статистичних. А що до істориї? Хотїли би ми знати на котру історию покликаєте ся. Бо от великий учений Ончюл відкрив, що і Галичина була волоским краєм — не то Буковина і за се відкрите покликаний зістав до Букарешту на унїверзитет.

В наших злобних часах не тяжко, щоб істория доказувала сего, чого будь кому забагнеть ся. Що значать історичні права, се і ми і ви на власній шкірі винесли: наших москвофілів-ренеґатів учить істория, що ми з Москалями „адїн народ“, московский ряд на підставі „історичних прав“ гнете вас так як Прусак, так як Фінляндію, як Маояре Славян, як цар московский Україну, а польска шляхта Галичину. Але ми і ви плюнемо в лице „історичним правам“ і добудемо те, що нам належить ся. Правда? желаємо того і собі і вам з щирого серця. І віримо в побіду; starszy Pan Bóg, niż pan Rymsza, стоїть у Міцкевича — старші ми нїж історичні права наших ворогів.

Потреба рускої ґімназиї в Станїславові.

Читаємо в „Дѣлѣ“: Справдї час звернутись до Станїславівцїв з питанєм: Родичі Русини! чому-ж ви не домагались до тепер основаня рускої ґімназиї в Станиславові? Таж вже від трох лїт маєте до сего повне право, — вже від трох лїт число учеників-Русинів в І-шій клясї було більше як 40. Ґімназия станїславівска і так переповнена і потребує конечно подїлу. Се Ваша справа Родичі! нїхто иншій, лиш Ви маєте право домагатись для своїх дїтий рускої ґімназиї! А Ви вже три роки змарнували! Чи Вам не сором перед Тернопільцями, котрі домагались рускої паралєльки для своїх дїтей в І. клясї і дістали ґімназию. Доки ще будете ждати? Крайна отже пора!

В зимі сего року появила ся в „Дѣлѣ“ статя, котрої автор доказав основно на підставі чисел, винятих із справоздань ґімназияльних почавши від 1894 року, потребу рускої ґімназиї в Станїславові. Не буду тут его речей повтаряти, бо кождий може до того числа „Дѣла“ заглянути, постараюсь лиш доповнити его допись на підставі справоздання ґімназиї станїславівскої за рік 1898/9, котре на днях появило ся.

Загальне число учеників-Русинів в станїславівскій ґімназиї 1898/9 роцї було 155, а в зіставленю з ученики инших наций і в розложеню на поодинокі кляси представлялось оно так:

Число учеників:

В клясї	Русинів	Поляків	Жидів
I.	46	46	54
II.	28	33	37
III.	15	35	30
IV.	18	28	24
V.	12	29	11
VI.	6	16	11
VII.	11	13	10
VIII.	9	14	10

Коли звернемо увагу на дві найнизші кляси, бо сесї нас головно вбходять, то побачимо, що в першій клясї було рівне число Поляків і Русинів, а в другій клясї Русини мали навіть перевагу над Поляками і над Жидами. Минувшого року мали Русини в першій клясї більшість. Від минувшого року зросло число Русинів в першій клясї о 4, а коли зіставити теперішне число Русинів в І. клясї з числом із перед трех лїт, то оно в трійню збільшилось. (В 1895/6 роцї було в V клясї 18 Русинів, а в 1898/9 роцї було їх 46). Се найлучший доказ, як скоро росте число учинників-Русинів в станїславівскій ґімназиї. Тепер вже могли-б они заповнити один віддїл, а вскорі показали би ся потреба поділити его на два віддїли. Паралєльку в Станїславові ввести в житє легко в сей спосіб.

Паралєльку в Станїславові легко ввести в житє в сей спосіб, що в однім з трех віддїлів першої кляси заведено би викладовий язик руский. І о професорів не трудно, бо в самій станїславівскій ґімназиї є 10 професорів Русинів.

Згадати ще треба, що Станїславові є при учительскій семинарии взірцева школа вправ з руским язиком викладовим, котрої ученикам трудно приходить в ґімназиї призвичаюватись до иншого викладового язика. Правда, що є в нас такі інтелїґентні „патріоти,“ котрі мимо того, що є у нас руска школа, записують свої дїти до польских нормальних шкіл, — — чи не сором?! Все-ж таки при основаню ґімназиї рускої не треба би у нас отвирати осібних кляс підготовляючих.

Справа основаня ґімназиї рускої тепер на часї, тож домагайтесь, родичі-Русини станїславівскі, рускої ґімназиї!

Ю. Є. Олесницкий.

В справі Чорногори і ґірничої академії в Лубні (Леобен.)

Від кількох лїт появляють ся стало в наших часописях статї, що заохочують молодїж до посьвяченя ся котромусь зі станів технїчних. Так само слухачі висших шкіл технїчних поза границями краю уважають собі за обовязок удїляти молодим товаришам інформациї що до пляну наук і обставин житя. Годї однак сказати, щоби ті поклики мали великий успіх; техніків; а іменно ґірників у нас ще все дуже мало. Старші відносять ся до станів технїчних якось дуже недовірчиво, а молодшим і байдуже.

Видно, що наша суспільність не зрозуміла інтересу, хоть би зі становиска національного в станах технїчних, між тим як в них лежить головна вага матеріяльного добробиту. Між тим, як Потяки та Росіяне творять в закладах технїчних за границею значний процент слухачів (Поляків пр. в Леобен около 30%) то Русинів в обох академиях ґірничих в Австриї нема більше як 20 (около 7%). Що до Росіян, то тих по оголошеню в росийских ґазетах о академиї леобеньскій, зголосилось понад 100.

Ми кличем отже до нових товаришів, щоби над тим застановились і котрі чують охоту та здібности, щоб приїхали на академію ґірничу в Леобен!

Звертаємо увагу, що плян академії обіймає два фахи: ґірництво, (о видобуваню з землї материялів опалових, пр. уголь, і материялів сирих) і ґутництво (о переробцї материялів сирих на металї, евентуально на продукти мінеральні, які приходять в промисел.)

Кождий з тих фахів кінчить ся в трех лїтах, а оба в протягу 4 лїт, так як декотрі предмети є спільні на обох фахах. Близші інформациї що до пляну наук знайде кождий в програмі академії, котрий висилає кождому на жадане ректорат академії (Rectorat der k. k. Bergakademie in Loeben, Steiermark), що до обставин і способу житя удїляє охотно інформациї товариство „Чорногора“ (Landsmannschaft „Czornohora“ in Leoben, Bergakademie) а в часї вакацій товариш Михайло Безпалко в Городилові, почта Золочів (Галичина).

Желаючи новим товаришам веселих вакацій, здоровимо старогірничим „Щасть Боже.“

За видїл:

Ю. Мудрак. Е. Теодорович.

Наталя Кобринська.

Сьв. Отець Николай.

——

(Конець.)

Серце її скорчило ся з великого жалю, вона знала що сьвятий вже відходить від неї, — що він вже не верне.

„Избранний чудотворче, сьвятий угодниче Христов,— неизчерпає моє чудеє море, восхваляю та сьвятителю Николаю“! — молила ся вона сьвятими церковними словами.

Але святий не вертав ся.

Плентає ся як сновида, по три рази у тижни постить, тай молить ся цїлими ночами.

Сьвятий не вертає, — лише раз у раз мерещить ся їй її село маленька церковця, той престіл св. о. Николая.

Раз, у пятницю купила дві великі сьвічки убрала в червоні з блискучими зеркалами квітки і перевязала зеленими биндами.

У суботу випросила ся у жидівки, що піде до свого села.

В недїлю рано убрала ся, що мала найлїпшого тай пішла в дорогу.

Село не далеко було від міста, та лиш її стежки позарастали, давно вона ними не ходила.

Коли зробила ся у чистім поли, то видїло ся їй, що вийшла з якоїсь довго запертої комори. Всюда було тихо якби у церкві; зелене колося збіжа гойдало ся від вітру і кидало филю за филею.

З поміж колося визирав високий блаватець, червоні маки і на пів запалений куколь. З під межів порхали перепелиці, а високо над кругле поле жайворонок бив крилцями в гору і сьпівав все одну і ту саму пісню, ніби виговорив Отче-наш, потому Богородице-дїво і знов Отче-наш.

Самітна вандрівничка била ся в груди; ослаби, остави, однусти согрішеня наша — вимовляла тихим здавленим голосом.

Із за горбка заграло довгими, поважними звуками дзвонів. Ох! як давно не чула вона їх голосу. Сльози бризнули їй з очий а дзвони дзвонять а питають: „Чи се вона, чи се вона?“

Забілїли хати, зазеленїли садки, село присїло в долинї і слухає, а дзвони дзвонять і питають: чи се вона, чи се вона?

Надвис облак з неба, а дзвони облаків питають: чи се вона, чи се вона?

— — — — — —

Коли прийшла до церкви, пан-отець ставав на службу-Божу. З сьвічками в руках ішла просто до вівтаря сьв. о. Николая, а люди розступили ся як перед якою панею.

Поклала сьвічку на престіл і припала на колїна на тім самім місци, де колись молила ся її мати.

І молила ся довго, молитвою бідної пониженої людьми, без захисту і долї сироти, що не мала ні одного серця щоби її любило, ні одної душі, щоби жалувала. Молила ся щастем небесної ласки — молила ся тяжкою розпукою і важкими сльозами її втрати.

Коли вже люди розходили ся, стала і вона з колїнок і глипнула на лице сьв. отця Николая. — Воно було таке веселе, ясне, погідне, а очи дивили ся так привітно, як тогди коли еще дитиною була.

КОНКУРСИ.

В кіцманьскій школї рільничій є пять вільних місць почавши від 1-го жовтня 1899 на два роки. Питомцї, що будуть приняті на ті вільні місця до сеї школи, отримують там безплатно науку, помешкане, харч, пране, осьвітленє і в разї потреби лїкарску поміч.

Ті місця вільні є особливо для селяньских синів з Буковини, що укінчили 14—15 лїт, скінчили народну школу з добрим успіхом, є здорові і добре розвинені до господарства.

Хто з хлїборобів має такого сина, що на него має колись перейти

господарство, той повинен доконечно старати ся, примістити свого сина в тій школї на науку господарства, аби він відтак добре умів коло свого господарства ходити.

При принятю на безплатні місця Видїл краєвий зовсїм не уважає на маєток, а противно чий син заможнїйщий, того радше приймають, бо знають, що він колись тим певнїйше буде на своїм добре ґаздувати. Видїл краєвий може роздавати ті вільні місця і так, що треба буде половину т. зн. 60 зр. на рік доплачувати.

Просьбу о наданє безплатного місця в тій школї треба подавати до Видїлу краєвого і найдальше до 15-го вересня 1899 р. переслати до дирекциї господарскої школи в Кіцмани.

До тої просьби треба додати: 1. метрику, 2. сьвідоцтво приналежности до якоїсь громади на Буковинї, 3. заявленє родичів, аби їх син був принятий до тої школи, 4. сьвідоцтво увільненя з школи, 5. сьвідоцтво лїкарске від лїкаря громадского потверджене лїкарем повітовим і 6. виказ про маєткові стосунки родичів.

Користайте з того добродїйства, братя хлїбороби, і віддавайте своїх синів, що мають колись бути ґаздами, на науку до сеї школи, а тим дасьте, своїм дїтям спосіб до жития!

НОВИНКИ.

Чернівці, 3-го серпня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагоді збирайте складки.

Будова „Народного Дому“. Оба крила, лїве і праве вже під дахом. По серединї величава саля сягне вище, як се бачив кождий на ілюстрациї. Через тиждень то і вона може буде вже під дахом. Дуже на часї тепер складки надсилати. — Надсилайте!

П. призидент ґр. Бургінїон вже опять виїхав до Дорни і забавить там до половини серпня.

Читальню в Кадобівцах відкрито дня 1. с. м. в присутности дра Стоцкого і п. Клима.

Збори на ратушу відбудуть ся дня 5. с. м. в суботу; скликає їх посол др. Штраухер, що телеґрафічно заявив Перґельтови свою солїдарність в опозициї против §. 14. і обговорювати буде австро-угорску угоду впроваджену центральним правительством на підставі §. 14.

Нову молочарню „Тіволї“ отворена буде при ул. семигородскій коло дому каїк.

Будова дому каси щадничої в Чернівцях. Концесию на сю будівлю дістав міський будівничий Ю. Бохнер і в жовтню 1900 має віддати готовий будинок до ужитку.

Важне для бувших довжників банку селяньского. Комітет лїквідациїний бувшого банку селяньского вже почислені має хвилї, а в книгах банкових видніють ще великі претенсиї, хоч були вже раз колись сплачені — але бувші довжники або держать в скринї екстабуляційні деклярациї, або по відібраню готових деклярацій не зголошують ся. Як комітет лїквідацийний розважє ся, то і не буде кому зізнати деклярациї і треба буде в дорозї судовій жадати признания претенсий бувшого банку неважними (на підставі документів), а се подучене з коштами. Длятого всї, кому лежить на серцю добро народа най наглить бувших довжників банку селяньского, щоб їшли переконати ся, чи сплачений ними довг вичеркнено з книг? Сю приватну акцию повинні в урядовій дорозї підперти, або й розпочати видїл краєвий, громадскі уряди і уряди парохіяльні.

Клясіфікация питомців-ґімназиястів бурси „Народного Дому“ в Чернівцях з кінцем року шкільного 1898/9 випало ось як: I. клясї отримали Василь Дронь, син селянина з Лашківки, Семен Іванюк син селянина з Черепківців, Іля Кудриньский син селянина з Нових Мамаївців і Григорій Ревуцкий, син дяка з Плоскої першу клясу з відзначенєм, а Юрій Загороднюк з Дорошівців, Дмитро Лютик з Вилавча, Петро Мойсюк з Репужинців, Іван Мошак із Садаґури, Юрій Прядка з Кіцманя, всї сини селяньскі, Денис Сушиньский, син лїсничого з Суховерхова, Іван Фрундзей, син кушпїра з Рогізної і Григорій Пігуляк, син надучителя з Жучки першу клясу, а Николай Дутчак, син селянина з Плоскої поправку. В II. клясї отримали: Стефан Мак син міщанина із Садаґури, Іван Морґоч, син селянина з Кіцманя, Іля Оленчук, син селянина зі Стрілецкого-Кута і Іван Смеречаньский, син селянина зі Дзвінячки першу клясу з відзначенєм, а Дмитро Будзиньский із Василева, Юрій Душелевич із Неполоківців, Вуюл Копачук із Вовчинців, Григорій Стрільчук з Черепківців, всї сини селяньскі, та Евгенїй Андрієвич з Путилова і Корнило Пігуляк із Старої Жучки, оба сини учителїв, першу клясу. — В III. клясї дістали: Дмитро Войнович із Новой-Жучки, Іван Городиньский із Черепківців, Антін Гриник із Малятинців, Петро Дарійчук із Добринівців, Петро Катеринюк із Хлївища, Николай Святинчук із Кіцманя, Іван Сорочан із Станівців долїшних і Іларій Стефюк із Хлївища, (всї сини селяньскі) і Іван Жулиньский, син міщанина із Старої Жучки першу клясу з відзначенєм а Кость Гаврилець з Рогізної, Дмитро Лаґадин з Нових Мамаївців, Іван Неґрич із Малого Кучурова, Осип Никуляк з Кіцманя, Николай Семенюк з Малятинців і Олександер Кисилиця з Лукавця н. С., всї сини селяньскі, першу клясу. Разом 17 першу з відзначенєм, 20 першу а 1 поправку. — Сей незвичайний успіх сьвідчить найкраще про взірцеве веденє бурси. Супроти румунїзаторки-ильоткарки додаємо ще, що всї отсї питомці є православної віри а иньших нїяких не було. На жаль не можливо було ще побільшити їх число задля недостачі материяльних средств.

На підвисшенє платні для урядників желїзничих призначило правительство 3 мілїони зр.

Вісти з Канади. Американьска „Свобода“ пише: „Урядове справоздане виказує число емігрантів до Канади зі всїх сторін світа за пять місяців с. р. поважну суму, бо 30.000 голов. В тім справозданю сказано, що в трох слїдуючих місяцях досягне число емігрантів до 60.000. В минувшім роцї прийшло емігрантів до Канади 28.000. Найбільше число емігрантів прийшло сего року з Галичини і Буковини, духоборцї і Нїмці з Росиї і з Австриї. Всїх Русинів з Галичини і Буковини рахують на 17.000 душ в Канадї, духоборців на 8.000 душ, а Нїмців, що прийшли сего року з Росиї, Австриї і зі Сполуч. Держав 10.000. Часть Русинів з Галичини і з Буковини запровадили сеї весни на E. Selkvik Assa в числї 1298 душ, але ледви 75 там остало: прочі забрались: до Едмонтон 100, до Форк Рівер 300, до Порктон 500, а прочі до Beausejour і до Whitemouth. Парлямент в Оттаві ухвалив будову желїзницї зі Саскачеван до Едмонтон. Буде то получене Едмонтону з Prince Albert. Той шлях буде переходити через Едну, отже через руску найбільшу кольонїю в Канадї, то причинить ся в великій мірі до зросту і добробиту нашої кольонії. Дотепер мають наші кольонїсти в Едні більше як 50 миль до першої желїзничої стациї в Едмонтон. Двох Русинів і одна женщина, котрі потерпіли при вискоченю поїзду з шин близько Едмонтон дістали від компанії желїзничої 7·50 долярів. Красна нагорода! Дня 18. червня с. р. приїхав до Halifax корабель „Бразилія“ і привів 400 Русинів емігрантів з Галичини. Наш кореспондент, державний урядник К. Генык виїздив против емігрантів, щоби спровадити їх до Вінніпеґ.“

Праскі цукорники задумують в оригінальний спосіб задемонструвати против нового податку від цукру. Ухвалено на згромадженю в Празї, що 1. серпня, т. є. нині, мають бути позамикані всї цукорнї і цукорничі варстати. Около полудня відбуде ся похід через головні улицї міста, почім велике згромадженє при участи всїх чеських послів до ради державної.

Бакцилї індийскої джуми. В Празї урядив професор ческого університету Кушарек формальний інститут для годованя ріжного рода бакцилїв не зважаючи на жадні приписи санїтарно-полїцийні. Знаходили ся там також бакцилї індийскої джуми. Стверджено далї, що кіт, котрому впущено такі бакцилї, ходив цїлком свобідно і що з ним бавили ся дїти. Власти зарядили строге слїдство а дім замкнено.

Грибами отруїло ся чотирнацять женщин на ланах обшарника Торосевича в Полтві під Львовом. Гриби зварила на вечерю кухарка, жінка з Перегноева. Девять осіб умерло, а пять боре ся зі смертию.

Молоко від встеклої кози. Інститут Пастера в Будапештї побільшив ся о цїлу родину, зложену з батька, матери і четверо дїтий. Є се убога родина з Деаки, препбурского комітату. Кормили ся они молоком кози, котру на нещасте покусали встеклі пси. До сего не привязували они великої ваги, тим більше що рани скоро загоїли ся і кози молоко далї. Нараз виступили у кози ознаки встеклини. Лїкар громадский доніс о тім полїтичній власти, а ся перенесла бідаків до інституту.

Дїланє грому є дуже ріжнородне, оно залежить з одної сторони від скількости електричности а з другої сторони від предмету в який ударить. Цїкава пригода лучила ся в піренейских горах. Именно пасло ся там стадо овець злożене з 450 штук. Нараз зірвала ся буря, вівці збили ся в купу в загородї, щоби охоронити ся перед бурею. В загороду вдарив грім і забив 203 овець, а решту позаголомував.

Зморщки. Як відомо не лиш лїта але також хороби і гризоти лишають на твари чоловіка слїди. Фізиоґномісти говорять, що по таких зморщках можна пізнати вік і давне житє чоловіка. Прості зморщки межи очима мають означати розвагу і перебуті гризоти, а зморщки на чолї мають бути доказом фізичних і моральних терпінь. Зморщки на лици близько очий доказують глибокої досить старости. Длятого то часто густо виглядає ся на фотоґрафії молодше як в дїйсности, бо фотоґраф опускає зморщки.

Учене немовля. З нагоди сотної річницї винаходу стосу Вольти уміщено в селї Брунате над озером Комо в одній сїльскій хатї памяткову таблицю з написом: „Тут жив немовлятем Олексей Вольта, голований своєю мамкою Елисаветою Педраґліо, Ей чоловік фабрикант барометрів Людвік Монті вповував вже тодї в дитину любов до науки що відтак була жерелом винаходу „стосу Вольти.“ Сеся напись познакомлює нас з тим, що Вольта вже як немовля мав приступний для фізики розум. Так на жаль всї біоґрафи Вольти висказують противну гадку, они заявляють рішучо, що Вольта зачав розвивати ся лише в 16. р. житя, бо доси був такий тупоумний, що родичі мусїли его відобрати з публичних шкіл і учити дома.

Спродане горло. Аделїна Патті, як доносять з Льондону, мала продати своє цїнне горло одному американьскому мілїонерови за пів мілїона франків. Богач однак буде міг тїшити ся своїм скарбом доперва по смерти сьпівачки, котра нині еще так богато гроша має в своїм дорогім горлї, що висьпівае ним далеко більші суми за житя.

Подружня вартітсь. Одна панночка зломила собі ногу в часї катастрофи французкої Орлеаньскої желїзницї. Єї родичі позвали управу желїзницї до суду, жадаючи відшкодованя. Суд присудив ій 40.000 франків, мотивуючи сей засуд тим, що вона стратила на вартости в подружю. Розуміеть ся, що сеся сума піднесе сильно її вартість.

Нова дефравдация — та на щастє не у нас! В Капош-вар на Угорщинї здефравдував бухгальтер 32.000 зр. та утїк із ними.

Злочин в Неаполї. До вчерашної новинки о сїй справі, додаємо, що самоубийця називаєть ся Кісельовский, 20-лїтний офіцир при драґонах. Молода бльондинка, яку він застрілив зоветь ся Маґдалена Водгер родом із Пешту.

Небезпечний шпорт. Найновійший шпорт, яким занимає ся італїйска інтелїґенция, є — боротьба з медведями. Ввів се в житє перший князь Мольфетта, що купив собі перед кількома роками молодого карпатского медведя і привчив его до боротьби. Чудацкий сей князь спрошує від часу до часу гостий, та стає на їх очех до борби з медведем. Розуміе ся все побідить, бо хоч медвідь е сильнїйший чим чоловік, все-ж таки чоловік проворнїйший. В часї борби медвідь має на лабах рукавиці. В останнїх днях виступив князь Мольфетта до борби з медведем в однім публичнім городї на публичній забаві на добродїйні цїли. Королеви Гумбертови так припала забава до вподоби, що зложив за те, що приглядав ся їй, 10.000 лїрів для убогих дїтий Медіоляну.

Найстарша женщина в Австриї Юлїя Ебнер умерла недавно в Дольбах, місточку Долїшної Австриї. Мала она 102 роки. До остатної хвилї житя тїшила ся добрим здоровем.

Мілїони за цьвіти. Недавно тому якийсь Американець наробив богато шуму тим, що заплатив 120.000 корон за один звоздик. А то впрочім не так дуже дивна річ, бо анґлїйскі і американьскі богачі платять величезні суми за рідкі цьвіти, щоби ними украшати підчас балїв і пирів свої столи. Найлїпше платять ся т. зв. зазулинці або головеньки (Orchideae). Деякі дуже рідкі зазулиний (н. пр. Cattleya Arianae) платять ся по 4.000 до 5.000 корон а за иньший рід (Cattleya Reineckiana) заплачено одного разу навіть 20.000 корон. В Анґлїї взагалї видають величезні суми на цьвіти. Анґлїйці обходять сьвято первоцьвіту (Primrose Dey). Того дня минає ся до 550 тон (тона — 1.000 кіло) первоцьвіту, званого також ключиками або божими пальчиками, уживаного лиш до закосичуваня дїрки від ґузика, а то значить на гроші 1,600.000 корон. Коли же зважити, кілько того цьвіту уживає ся до украшеня приватних помешкань і домів, то можна напевно сказати, що мілїони видають ся за той цьвіт.

Коняк з вишень. Треба розтерти 2 кіло вишень, додати до того 2 лїтри чистого спіритусу (95-процентового) і 2 лїтри коняку та поставити в бутли на кілька місяців, щоби натягав. Відтак треба ту мішанину видушити і перецідити, заварити вів кіло цукру з водою на сируп і засолодити. Вишневий коняк особливо змішаний з водою дає дуже приятний напиток.

Як ловити дощівку до підливаня. Кому треба до города богато води, а нема еї близько, то й повинен ловити дощівку, що очевидно лиш тогди надає ся добре, коли під кришою е ринва. Під соломяну стріху можна повісити деревляний жолїбець, зроблений із двох довгих а вузких дощок, в котрий зі стріхи збігала би дощівка. Під такий жолїбець або під ринву ставить ся бочку (н. пр. бочку з нафти, котру можна дешево купити), коло тої другу, коло другої третю і четверту. Всї ті бочки сполучає ся в горі з собою вібповідними рурками. Дощівка ловить ся в першу бочку, а коли та вже повна, виливає з неї руркою до другої, опісля з другої до третої, і так можна наловити кілька бочок дощівки.

Чому лин в червни і липни у нас дешевий а вся иньша риба дорожша, як звичайно? Тому що в тих місяцях жиди не хотять лина їсти. В книзї їх ученого Габріса стоїть написано, що лин в тих місяцях дістає ноги і з него робить ся пуголовиця, а иньші жиди кажуть, що з лина робить ся водний щур, і длятого не можна его їсти. Правда на тім всїм тілько, що в часї, коли лин тре ся, зміняє трохи свій вид, нїби бере на себе весїльну одїж і тогди показують ся з боків коло голови і коло підхвостної плавки якісь наростки, котрі по терлї щезають. А звістно, що лин тре ся від мая аж до серпня.

Сьвіже листє з волоского оріха дуже добре від молїв: его треба накласти до шаф і скринь межи одїж, футра і кожухи, а молї від него вигинуть. Але на само листє не треба спускати ся, лиш нищити молї при кождій нагодї.

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получити в
Друкарні „Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4
котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентаційні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і
дешевше як де инде.

Друкарня
„Рускої Ради“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 4.
має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кобилянської	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлія. Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Залїсе. Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 новісток „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве! Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15. Гарне, добре і дешеве!

Перед тим
Маркус Фурер
Маґазин одїжи для дам і панів
в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.
Поручення з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї
найновійші плащі
жіночі, для дївчат і дїтий
(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)
жакети, мантильки, рбтунди, порохівники з шовку і могару
з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги
для
панів, хлопців і дїтий,
загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,
Менчикови, Гавельоки
і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

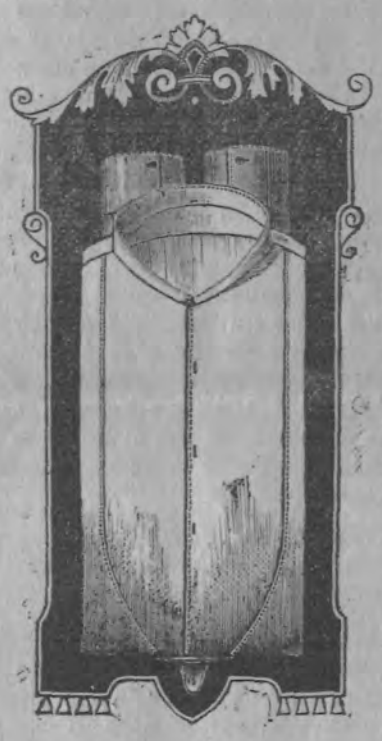

Перворядна американьска
пральня
припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, манжети, фіранки** і то в всяких краскаx, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і піки**, далї вправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумїнне виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:
Авґуст Чернявский,
улиця Палати краевої число 16 А., власний дім.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА
що день сьвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,
БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лашшинї
почта Бережани.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 годин рано.

Рух поїздів зелїзничих
від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Чернівців приходять:
з Відня, Снятина, Неполоківців
посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер; особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви Глїбокої:
посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;
з Новоселиці, Бояна, Садаґури:
мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;
З Чорткова, Залїщик, Лужан:
мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Снятина, Відня:
посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.
до Глїбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:
посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;
до Садаґури, Бояна, Новоселиці:
мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;
До Лужан, Залїщик, Чорткова:
мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:
мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).
З Глїбоки відходять:
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:
мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальви приходять:
з Радівців:
мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.
з Бродини:
мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.
З Гадікфальви відходять:
до Радівців:
міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.
до Бродини:
міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:
з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:
мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.
З Гатни відходять:
до Качика, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:
мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходять:
з Сучави:
мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.
З Іцкан відходять:
до Сучави
мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:
з Драґоші
мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.
з Рус-молдавиці
мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.
З Вами відходять:
до Драґоші
мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;
до Рус-молдавиці
міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:
з Чудина н. С.:
мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.
З Карапчева відходять
до Чудина н. С.
мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківців приходять:
з Вашківців, Вижниці:
мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.
З Неполоківців відходять:
до Вашківців, Вижниці:
мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:
із Чорткова, Залїщик:
мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.
З Лужан відходять:
до Чорткова, Залїщик:
мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:
З Путни:
міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.
З Карльсберґа відходять:
мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.
Час середно-европейский іде о 46 минут пізнїйше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 88. Чернівці, неділя дня 25. липня (6. серпня) 1899 р. Рочник XV.

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерата платні в Чернівцях.

На буковиньских ц. к. державних желїзницях не знаютъ і не хотять знати рускої мови.

Пан Титко Ревакович, радник вишшого суду краєвого у Львові приїхав д. 8. липня до Лужан з Станїславова і мав їхати відтїль до Кіцманя. Яко Русин говорив своєю рідною мовою: по руски. Але при касї не розуміли його, або не хотїли розуміти (се останнє скорше);— білети видавав асистент Станислав Вінтер.

Пан радник хотїв відтак дізнати ся, чи його річи надані на фрахт день перед тим в Галичинї, наспіли вже до Лужан, чи міг би їх відобрати? Але начальник стациї Пшибила, (тепер вже в Галіквальві) не розумів рускої мови; запустив ся з ним в довшу розмову, дуже радо і чемно інформував його про курсованє поїздів, але — по руски не піймав і п. Ревакович був змушений в обох случаях звертати ся до функционарів ц. к. державної желїзницї з мовою нїмецкою.

Дня 22-го липня на стациї в Кіцмани мав пан радник Т. Ревакович надати посилку і зажадав рускої листа фрахтового. Але що-ж він собі гадав той п. Ревакович, що у нас на Буковинї можна жадати руских фрахтів? Адже тут не Русь тут Буковина — він дістав фрахт нїмецко-румуньский. Та тепер виступив з іще дивнїщими претенсіями, іменно хотїв, щоб на стациї умїли відчитати руске письмо цїлком читке і виразне. Вельми шановний і ласкавий пан урядник, що нїколи не був на Руси, бо приїхав аж з Чернівцїв на заступство до Кіцманя, в терпких замітках звернув увагу п. радника, що нїхто з урядників не є обовязаний по руски читати. Вправдї силував ся відчитати адресу другий урядник п. Чоботар, але лекше прийшлоб ся їм читати написї на пірамідах египецких. Мусїв читати сам надавець і дістав на се поквітованє під ч. 443 виставлене очевидно в мові нїмецкій.

Так так Русначе! Податки заплатити мусиш, бо як не заплатиш, то екзекутник забере, що лиш попаде під руку — але се, що робить ся за гроші твої з податків, се вже не для тебе робить ся. І коли хочеш користати з таких річей, як желїзниця, хоч подрожуєш по рідній землицї — то мусиш ще учити ся чужої мови. Як ти кажеш „на“, тодї тебе розуміють, але як скажеш „дай“ — ого!

Желїзні дороги що протинають руску землю з руским населенєм, мали би істнувати в першій мірі на користь того-ж населеня, а тих 20—50 ну, най 80 урядників повинні би примінитись до 270.000 населеня; так бути-б повинно, тимчасом тисячі мають примінюватись до одиниць.

Чого-ж хочете — на те ми в Буковицї.

Як в такі чисто рускі повіти, як Кіцмань, Заставна, Вашківцї, Путилів, Станівцї, або повіти з переважно руским населенєм як Чернівцї, Садаґура, Сторожинець і Серет наставляють урядника, то за кваліфікацию з рускої мови нїхто його не питає. Тому як звернеш ся з рускою мовою до нього, він каже, що не розуміє.

Що-ж, мамку руску, мав, пістунку, покоївку, кухарку руску, з перекупкою по руски мусить розмовити ся, з мужиком також по руски — але прийди до нього сурдутовий Русине, тодї він не розуміє рускої мови, руского письма читати не знає. А чому? бо йому можна не розуміти по руски.

Сему тра положити конець. Отже взиваємо усїх Русинів, щоб все послугували ся тільки рідною мовою на кождім кроцї, у всїх урядах, а як дотичні урядники не зрозуміють їх, тодї сей час жалобу списати, подати до відомости нам, нашим послам і „Рускій Радї“. Пан совітник зробив початок і на дотичних панків пожалував ся перед мінїстерією в Відни.

Лист з України.

(*Археольоґічний з'їзд в Києві; Обрусательні змаганя; Нові желїзницї*).

Мінїстер осьвіти д. Боголїпов не дозволив таки на зборах археольоґічного з'їзду у Києві (від 1—20 серпня ст. ст.) читати галицьким Русинам учені реферати писані мовою українською... Росийські часописи мазані миром „Нового Бр.“ „Кіевлянина“ і т. инч. аж в долонї бють на радощах. Тимчасом коли-б у таких людий були усї клепки в голові, мусїли-б вони тямити, що отся заборона, навіть з погляду чисто-державного, не тілько пляма на урядованю д. Боголїпова, а просто величезна шкода взагалї задля Росийської імпериї і не виправдиш її навіть такою безглуздою дурницею, як пильнованя довести окраїни імпериї до того, що й вони нїчим не відріжняли ся від центральних ґуберній Росиї (Орловскої, Рязанської і инч. семи ґуб.) Сьміх і сором бере коли нагадаєш собі, що уряд росийський, маючи більш мілїона раз-по-раз зазброєного війська і цїлу армію „соглядатаїв“ боїть ся, щоб держава його не перекинулась до гори ногами єдине через те, що на ученому з'їздї кілька учених чужинців вичитають кілька учених рефератів з археольоґії, написаних тією мовою, якою говорять в Росиї 25 мілїонів підданків Росиї і якої уживати в Росиї заборонено!... З тужливим прапором темноти виступає д. Боголїпов в XX. вік!... Бути керманичем осьвіти і разом воювати проти осьвіти і культури — чудно!

Треба додати, що в отсїй сумній справі найбільш працювали проти дозволу нашої мови професори київського унїверзитету Фортинський (ректор) та Фльоринський...

Не скажу, кому саме і чому прислужить ся отся дивозвижна заборона, тільки певне не тим, хто повинн-б дбати про духово-моральний добробит росийських окраїн і про симпатиї всїх народів, які входять в склад Росиї.

Коли-сь, не що давно, чули ся в Росиї і такі голоси, що задля ко-

---

Камінний хрест.

Студия
Василя Стефаника.

(*Дальше.*)

II.

Гостей у Івана повна хата, ґазди і ґаздинї. Іван спродав усе, що мав. Сини з жінкою наважили ся до Канади, а старий мусїв вкінцї подати ся.

Спросив Іван цїле село.

Стояв перед гостями, тримав порцию горівки у правій руцї і, видко, каменїв, бо слова не годен був заговорити.

— Дьикую вам файно, ґазди і ґаздинї, шо-сте нї мали за ґазду, а мою за ґаздиню...

Не договорював і не пив до нїкого, лиш тупо ґлядїв навперед себе і хитав головою, як би молитву говорив і на кожде її слово головою потакував.

То як часом якась долїшня хвиля викарбутить великий камінь з води і покладе його на беріг, то той камінь стоїть на березї тяжкий і бездушний. Сонце лупає з него черепочки давнього намулу і малює по нїм маленькі, фосфоричні зьвізди. Блимає той камінь мертвими блисками відбитими від сходу і заходу сонця і камяними очима своїми ґлядить на живу воду і сумує, що не гнїтить його тягар води, як гнїтив його від віків. Ґлядить з берега на воду, як на утрачене щасте.

Отак Іван дивив ся на людей, як той камінь на воду. Потряс сивим волосем, як гривою кованою зі сталевих ниток і договорював:

— Та дьикую вам красно, та най вам Бог даст, що собі в него жьидаєте. Дай вам Боже здорове, дїду Міхайле...

Подавав Михайлови порцию і цїлювали ся в руки.

— Куме Іване, дай вам Боже прожити ще на цїм сьвітї та най Господь милосерний щасливо запровадит вас на місце тай допоможе ласков своєв наново ґаздов стати!

— Коби Бог позволив... Ґазди, а проще, а доцьигнїт же.. Ґадав-сми, що вас за стїв пообсажую, як прийдете на весїле синове, але инакше зробило си. То вже таке настало, що за що наші дїди тай тати не знали, то ми мусимо знати. Господна воля! А законтентуйтеж си, ґазди, тай вібачьийте за решту.

Взяв порцию горівки тай піддійшов 'д жінкам, що сидїли на другім кінцї стола від постелї.

— Тимофіхо, кумо, я хочу до вас напити си. Дивю си на вас тай ми, як якис казав, молоді лїта нагадують си. Де, де, де-е? Ото-сте були хлопенна дївка, годна-сте були! То-сми за вами неодну нічку збавив, то-сте в данци ходили як сновавка — так рівно! Ба, де, кумо, тоті роки наші! Ану-ко пережийте тай вибачьийте, що-м на старість данец нагадав. А проше...

Ґлянув на свою стару, що плакала межи жінками і виймив з пазухи хустину.

— Стара, ня, на-ко тобі платину та файно обітри си, аби я тут нїяких плачів не видїв! Гостий собі пилнуй, а плакати ще маеш доста чьису, ще так си наплачеш, що очи ти вітечут.

Відійшов до ґаздів і крутив головою.

— Шос бим сказав та най мовчу, най шіную образи в хатї і вас яко ґрешних. Але рівно не дай Боже нїкому доброму на жіночий розум перейти! Адї, видите, як плаче, та на кого, на мене? На мене, ґаздине моя? То я тебе вікорінував на старість із твої хати? Мовчи, не хлипай, бо ти сиві кіски зараз обмичу тай підеш у ту Ґамерику як жидівка.

— Куме Іване, а лишіт же ви собі жінку, таже вона вам не воріг тай дїтем своїм не воріг, та її банно за родом тай за своїм селом.

— Тимофіхо, як не знаете, то не говоріт анї дзелень! То її банно, а я туда з вискоком іду?!

Заскреготав зубами як жорнами, погрозив жінцї кулаком як довбнею і бив ся в груди.

— Возміт та вгатїт ми сокиру отут у печінки, та може той жовч пукне, бо не вітримаю! Люде, такий туск, такий туск, що не памньитаю, що си зо мнов робит!

III.

— А проше, ґазди, а озміт же без церамонїї та будьте вібачнї, бо ми вже подорожнї. Тай минї старому не дивуйте си, що трохи втираю на жінку, але то не за дурно, ой, не дурно. Цего би нїколи не було, як би не вона з синами. Сини, уважьиете, письменні, та як дістали якес письмо до рук, як дістали якус нашу та як підійшли під стару, тай пилили, пилили, аж перерубали. Два роки нїчо в хатї не говорило си, лиш Канада тай Канада. А як нї дотиснули, як-ем видїв, що однако нї мут на старість гризти як не піду, тай-ем продав усе що до крішки. Сини не хотьи буги наймитами після мої голови тай кажут: „Ти наш тато, тай заведи нас до землї та дай нам хлїба, бо як нас роздїлиш, тай не буде з чим кивати си“. Най їм Бог помагає їсти тот хлїб, а минї однако гинути. Але, ґазди, а минї переломаному до ходів? Я зробок — цїле тїло мозиль, кости дрихлаві, що заки їх рано зведеш до купи, то десїть раз йойкнеш!

— То вже, Іване, пропало, я ви собі туск до голови не пипускайте. А може як нам дорогу покажете, тай усї за вами підемо. За цим краєм не варт собі туск до серця брати! Ца земля не годна кілько народа здержати тай кількі білї вітримати. Мужик не годен і вона не годна, обоє вже не годні. І саранчі нема і шпениці нема. А податки накидают, що-с платив лева, то тепер петь, що-с їв солонину, то тепер барабулю. Ой, з'золили нас, так нас їмили в руки, що с тих рук нїхто нас не годен вірвати, хиба лиш тїкати! Але колис на цї земли буде покаянїе, бо нарід поріже си! Не маете ви за чим бануватн!...

— Дьикую вам за це слово, але його не приймаю. Певно, що нарід поріже си. А тож Бог не гнївае си на таких, шо землю на гиндиль пускают? Тепер нїкому не траба землї, лиш викслїв та банків. Тепер молоді ґазди мудрі настали, такі фаермани, що за землев не згоріли. А дивіт-но си на ту стару скрипку, та пускати і її на гин-

ристнїйшого і швидчого обруселя Украіни треба, щоб зелїзниці з півночі на південь минали Київ... — Оттаку клясично-чудорняцьку пораду-обрусителї Украіни виводили з заповіту Катирини II., висловленному его в листї її до князя Вяземського. де вона написала про Украіну так: „Сіи провінціи нужно привести къ тому, что бы они обрусыли, что бы на вѣкъ і имя гетьмановъ изчезло“. — Правда, що такий заповіт віоповідав заданню, що червоною питкою приходить через всю історию відносин Росиї до своїх окраїн: культурні голови на окраїнах стинати, а маси людности не випускати з темноти. Правда, що сего заповіту не відцурали ся, не покинули і досї докази тому плодять ся що дня; одначе можна спостерегти інколи вже і инче прямования де-коли з висших урядників Роаиї. Можна помітити, хоч ще і вельми невеличку течію противолежну, ту де обрусеніем починають розуміти загальний добробит усїх частин Росиї, досягаючи такого обрусенія заходами культури та осьвіти. Тякий зразок я добачаю саме в будованю на Украіні зелїзниць, колись — як ще проектовано зелїзницю до Одеси, радили, кажу я „въ видахъ обрусѣнія“ повести сю дорогу на Харків, а не на Київ. Бачте була думка спинити просьвітно-культурний розріст Києва. Хоча сего проекту тодї не принято, але довгий час зелїзниць по Украіні було вельми скупо; лишень за останнї 5—6 лїт трохи схаменули ся і тепер будують вже дві вельми важних з погляду економічного нові зелїзницї: з Петербурга і з Полтави до Києва; небавом будувати мають ще й трету з Києва до Ковеля; але вага сїеї дороги, — коли не едине тілько, так переважно військова, стратегічна.

Лишимо до инчого разу говорити про причини, з яких наші полїтики виводять потребу отсїеї зелїзницї. В усякому разї, кожна нова зелїзниця становить культурне придбаня для краю, а найпаче тепер придасть ся будованя нової дороги, коли недорід і сподїваний голод приневолять народ шукати заробітків.

Семен Жук.

(З „Руслана“).

Заграница.

Мирова конференция.

Мирову конференцию замкнено в суботу на явнім засїданю, на котрім оголошено, що відносячі ся до замкненя конференциї акти підписали всї держави. Конвенциї в справі полюбовних судів, дальше в справі способу, в який має вести ся війна на суши і приміненя женевскої конвенциї до морских воєн не підписали слїдуючі держави: Нїмеччина, Австро-Угорщина, Анґлїя, Італїя, Турция, Хіна, Япан, Швайцария, Сербія і Люксенбурґ. Декларация в справі заборони викидуваня з бальонів вибухових материялів, уживаня куль розширюючих затроюючі ґази, і куль „думдум“, не підписали: Нїмеччина, Австро-Угорщина, Анґлїя, Італїя, Швайцария, Сербія, Люксенбурґ і Япан.

Відтак представитель Франциї высказав бажане, аби збори не були кінцем, але початком дїла зверненого до уморальненя і скріпленя загального мира. Голяндский мінїстер заграничних справ зазначив, що хоть конференция не могла здїйснити мрії утопістів, то все таки виказала ся бесосновність чорних пророцтв песимістів. Моральний наслїдок нарад конференциї вже тепер видимий, а безперечно що-раз більше буде показувати ся в будучности. Відчитано письмо голяндскої королева до папи, в котрім королева просить о моральне поперте дїла конференциї. Відповідь папи була зредаґована в як найприязнїйших словах. Папа прирік не лиш моральне поперте, але також чинне співробітництво. Прощальну промову виголосив репрезентант Росиї, амбасадор Сталь. Бесїдник зазначив, що хоть доконане дїло не є повне і скінчене, то на всякий случай оно справедливе, практичне і мудре; тут розходить ся о погодженє двох засад, становлячих підставу права народности: засади зверхности держав з засадою справедливої міжнародної солїдарности. Нїмецкий делеґат ґр. Мінстер, подякував Стальови за провід конференциї і на тім конференцию замкнено.

Кріза кабінетова в Бельґії.

В Бельґії вибухла кабінетова кріза. Через те, що комісия для виборчої реформи відкинула всї правительственні предложеня і всї внесеня в справі виборчої реформи, на вчерашній кабінетовій нарадї всї мінїстри одноголосно заявили, що цїлий кабінет мусить подати ся до димісиї. По кабінетовій нарадї президент мінїстрів був у короля і зголосив димісию цїлого кабінету, котру король приняв. На вчерашнім засїданю парляменту президент кабінету повідомив палату, що з причини результату голосованя в комісиї для виборчої реформи, подав ся з всїма товаришами до димісиї.

Рівночасно бесїдник заявив, що коли парлямент не має нїчо против того, то правительство заки утворить ся новий кабінет, стоїть палатї до розпорядимости для полагодженя біжучих справ. Против того виступив социялїст Вандервельд і домагав ся, щоби з огляду на се, що не істнує правительство відвічальне перед парляментом, здержати ся від всякої дискусиї. Король покликав до себе Де Смет де Наера і предложив ему місию утворення нового кабінету. Той випросив собі дводневний речинець для відповіди, чи утворить новий кабінет.

На ґенеральній радї робітничої партиї ухвалено відкинути всяку виборчу реформу, як довго о гадку не буде запитаний цїлий край. До найблизшої виборчої кампанїї, котра здасть ся відбуде ся в маю 1900 року, запевнена вже коалїция всїх противклерикальних партій.

Революция.

В американьскій републицї Сан Домінґо, революция. Революциї в середно- і пелуднево-американьских републиках відзначають ся тим, що їх жертвою падуть президенти републик. „Звичайно суть они першою жертвою революциї. Так і тепер стало ся. Революция зачала ся убитем президента Геро, чоловіка рідкої енергії і способностий. Більшість горожан ненавидїла его, бо був мурином чистої крови, а до того для републиканців за енергічний. В додатку ще мали против него інтриґувати Сполучені Держави, котрі загорнувши іщпаньскі посїлости, хотїли би взяти всї антильскі острови. Убійник замордував президента в білий день на улици і утїк. По замордованю президента революцийний рух зачав прибирати щораз ширші розміри. Повстанцї збирають ся на великий напад, супротив котрого військові власти суть безсильні.

Напад на гладкій дорозї.

Перше всего просимо наших читачів узяти до рук 86. ч. „Буковини“ і прочитати сих кілька слів, якими редакция в статї „Про віче руско-украіньскої молодїжи“ попередила промову Союзаньского делеґата на згадане віче. Написалисьмо сих пару слів длятого, що з всїх сторін запитували нас о близші вісти про віче академиків. Замісць иньших назвемо ту лиш нашого ветерана патріота от. Федоровича з Ревної, котрий від себе вислав привіт украіньскій молодїжи.

П. Д. Лукіянович, співробітник „Буковини“, а тепер і заступник бувшого редактора п. Турбацкого, відпїс ся до комітету згаданого віча з просьбою о вість, хто з буковиньских Русинів надіслав телеґрами на віче так само як передтим просив о справоздане з віча. На се не було нїякої відповіди. Очевидно, що если комітет вічевий відносив ся до редакциї з просьбою передрукувати відозву комітету з „Дѣла“ (хоч відповіднїще булоб прислати редакциї відпис згаданої відозви і до просьби о передрук не долучати своїх неумістних уваг), очевидно, що если комітет уважав за відповідне листом (recomandirt-express) просити о вступну статю про віче і заохоту Буковинців до висиланя привітів (а наша ґазета солїдно сповнила свій обовязок), то не від річи булоб вволити волю редакциї і прислати справоздане, або хоч кілька слів про участь Буковинців в згаданому вічу, о що редакция просила. Позаяк сего не зроблено редакция мала повне право до написаня кількох уваг в ч. 86.

На се „Руслан“ в ч. 164 помістив таку нотатку:

„Напад на гладкій дорозї. Нї сїло нї пало накинула ся „Буковина“ на товаришів з „Академічної Громади“, що ще до тепер не видали памятковой книжки віча, що відбуло ся 13. липня у Львові в справі заснованя украіньскоруского университету. Се є по просту штубацтво підозрівати товаришів громадян о байдужність і недбалість в сїй справі. „Буковина“ каже що тов. Громадяне роз'їхали ся на ферії а про книжку забули, коли тимчасом люди з великою нетерпеливістю очікують появи еї. Се чиста брехня, бо книжка друкує ся. Если шановна редакция „Буковини“ не знала о тім, що книжка обіймаюча кілька аркушів друку мусить друкувати ся найменьше зо два тижнї, то могла поінформувати ся об тім у видавця „Универсальної Бібліотеки“ в Чернівцях п. Д. Лукіяновича. Він, що розуміе ся дуже добре на таких справах — бувби шановну редакцию о тім повчив, так що була би подібних дурниць у сьіт не пустила.“

Нїяких уваг від себе не пишемо. Кождий бачить, що редакциї „Буковини“ не ходило о книжку про віче, яка друкує ся, лише о коротку відповідь на лист її, з запитом про участь Буковинців у вічу. Противно, навіть сказало ся від нас, що книжка може ще й вийде в часї ферий. Видко, що замітку в „Руслані“ писав власне штубак, і се нам анї не дивно, анї не думаємо з штубацтвами воювати, нам лише дивно, що редакция „Руслана“ сю ельокубрацию помістила в поважнім своїм дневнику в цїлій її основі з епітетами і чемними словами як „брехня“, „дурниці“ звернені прямо против редакциї „Буковини“. Сего від „Руслана“ нїхто не міг ожидати.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5-го серпня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Прощальний вечер в честь от. совітника Манастирского запровіджений на 26. липня відбуде ся д. б. с. м., в сю неділю в Заставній. Деканат тамошний (духовеньство) виїде напротив от. совітника до мал. Кучурова привитати і приняти його.

Професор тут. университету І. Вробель з нагоди перенесеня в стан супочинку удостоїв ся цїсарскої похвали.

Зміна розкладу їзди на шляху Гатна—Кімполюнґ і Вама—Руска Молдовиця. Від 10. с. м. мішаний поїзд

диль?! Таже то дуплава верба, кинь пальцем, тай маком сьиде! Та гадаєте, що вона зайде на місце? От, переверне ся дес у окіп тай пси розтьягнут, а нас поженут далї і подивити ся не дадут. Вітки таким дїтем має Бог благословити? Стара, а суда-ж!

Прийшла Іваниха старенька і сухонька.

— Катерино, що ти собі, небого, у своїй голові гадаеш? Де тьи покладу в могилу? Ци риба тьи має з'їсти? Та тут порьидні рибі нема що на один зуб узьити. Адї!

І натягав шкіру на жіночій руцї і показував людям.

— Лиш шкіра та кости. Куда цему, ґазди, йти з печи? Була-с порьидна ґаздиня, тьижко-с працувала, не гайнувала-с, але на старість у далеку дорогу вібралас си. Адї, видиш, де твоя дорога тай твоя Канада? Отам!

І показав її через вікно могилу.

— Не хотїла-с іти на цу Канаду, то підемо сьвітами і розвіемо си на старість як лист по поли. Бог знае, як з нами буде... а я хочу з тобов перед цими нашими людьми віпрощити си. Так як слюб-сми перед ними брали, та так хочу перед ними віпрощити си з тобов на смерть. Може тебе так кинут у торе, що я не буду видїти, а може мене кинут, що ти не меш видїти, та прости ми, стара, що-м ти нераз договорив, що-м може тьи коли скривдив, прости минї і перший раз і другий раз і третий раз.

Цїлювали ся. Стара впала Іванови на руки, а він казав:

— А то тьи, небого, в далеку могилу везу...

Але сих слів уже нїхто не чув, бо від жіночого стола надбіг плач як вітер, що з помежи острих мечів повїяв і похилив усї голози мужиків на груди.

IV.

— А тепер ступай собі стара межи ґаздинї та пилнуй, аби кожду свое дїйшло та на, нашій си раз, абим тьи на віку видїв цену.

— А вас, ґазди, я ще маю на два ґатунки просити. Дес може сини пустьи в село на пошту, що нас із старов уже нема. Та бим просив вас, абисте за нас наймили служебку тай абисте си так як сегодне зійшли на обідец та віказали очинаш за нас. Може Пан Бог менше гріха припише. Я гроші лишу Яковови, бо вінмолодий тай слушний чоловік та не сховає дїдів ґрейцїр.

— Наймемо, наймемо і очинаш за вас вікажемо...

Іван задумав ся. На його тварі малював ся якийсь стид.

— Ви старому не дивуйте си тай не сьмійте си з дїда. Минї самому гей устид вам це казати, але здае ми си, що бим гріх мав, як бим цего вам не сказав. Ви знаєте, що я собі на своїм горбі хрестик камінний поклав. Ґірко-м го віз і ґірко-м го на верьх вісажував, але-м поклав. Такий тьижкий, що горб го не скине, мусит го на собі тримати так, як мене тримав. Хотїв-ем кілько памньитки по собі лишити.

(Дальше буде.)

Н. 2954 з Кімполюнґа відправляти будуть не о 1. год. 10 мін. але о 12 год. 1 мін. в пополудне, а в Ґатнї о 4. год. 42 мін. і має получене до поспішного Н. 302. Потяг Н. 351 буде від Ґатни до Іцкан становити продовжене потягу Н. 2951. Відповідно до сеї зміни раньше будуть курсувати потяги Н. 3075 і 3076 на просторі Вама — руска Молдовиця.

Перестанок електричного трамваю коло дому калік має бути перенесений на місце біля міської рогачки. В сій справі відбуде ся пересправа комісиї д. 5. с. м. в маґістратї о 9. год. рано в бюрі ред. Швема. Перед комісиею мають явити ся інтересовані.

Матери рускі! Живемо в наших дїтях! Най нам і терне встелює дорогу, коб їм рожами розцвитала путь! О будьте-ж і на дїлї для них мов ті пеликани! розідріть власну грудь, щоб їм долї придбати. О, подайте Вашим дівчаткам спромогу користати з того ясного сьвітла науки, котрого дучі увесь вже сьвіт обнимають. Матери рускі! зложіть Вашу любов на жертвеннуку народнім і пришлїть дорогі Ваші дівчатка до нашого **Інститута в Станїславові**, де навчимо їх служити Руси і людности. Покажіть сим чином, що руска жінка не запльонїла ще поміж жіноцтвом сьвіта, що й она йде з духом часу, що й она відчуває всїм серцем потреби народу свого і готова на всяку жертву в оборонї народних сьвятощів. Матери рускі! на Вас покладаємо усю нашу надію і ждемо Ваших зголошень до 31. н. ст. липня у п. Емілії Дольницкої (Банк Звязковий в Станїславові). — Станїславів 20. липня 1899. За видїл Товариства Руских женщин: Клявдия Черненькова, Константина Малицка.

Ремісниче товариство „Gwiazda“ в Чернівцях устроює в неділю 6-го л. серия прогульку з танцями в лїску на Горечи. Комітет постарав ся о розличні забави.

Опуст в податку ґрунтовім виносить на рік 1899-ий $12^1/_2$ процент, т. зн. $12^1/_2$ кр. на кождім леві, а опуст в податку домово-клясовім $11^2/_{10}$ т. зн. $11^2/_{10}$ кр. на кождім леві. Прошлого року виносив той опуст лиш по 10 процент, отже в сім році знов трохи зменшив ся податок ґрунтовий і домово-клясовий, а то о нових близько 4 кр. від лева, так що хто в р. 1897 платив за ґрунт 1 зр. податку, то в р. 1899 платить вже лиш 87 і $^1/_2$ кр. податку. А що і податки краєві рахують ся від податку державного, то і тут также зменьшив ся податок на сей рік.

Кривда хлїборобів на желїзниці. На св. Івана їхали ми до Сучави і в дорозї терпіли велику кривду і невигоду у тих возах, що призначені на ходобу, бо людий ихали у ті вози що на худобу, ихали по 40 і по 50 осіб! Правда, було на той час знижене на половину цїни, але ми мали білет третої кляси. Чому-ж нас не давали до третої кляси? Леда який панок в сурдутї, і его вже поважають і его дають до третої кляси, а наш сарака сердак уже так понижений, що хоть має такий самий білет, як панок, то его ихають там, де худоба має бути. Чому-ж панів не ихають у вози від худоби? Та-ж ми мужики платимо ту саму клясу, що і пани, а чому-ж би ми не їхали у тій клясї? Тай таки вже крайна пора, щоб дирекция наказала всяким урядникам на желїзницях обходити ся з мужиками як з людьми, бо цего вже за богато, що з нами роблять. Тут штурхають, тут кричать як на худобу, а кождий у него ти, хоч платив би і в десятеро тілько податку як він, скоро лиш на нему сердак, так вже таки пропадай, не почуеш ні доброго чесного слова, не зазнаеш пошанованя. В такім поневірку мужицкий сердак, але пора нам братя привести его назад до пошанованя, а зробимо се таким чином, що не будемо терпіти від нїкого зневаги і будем за нашу честь упоминати ся. І отсе подаем до ґазети щоб дирекция про нашу кривду дізнала ся і зробила порядок.

Яків Клим Кулерка,
з Виженки.

Стипендию ім. Шевченка в сумі 100 зр. призначену для літератів і малярів надало Тов. „Просьвіта“ маляреви Трушови. Видїл краєвий повідомив заряд товариства, що субвенция буде виплачена аж з кінцем року. Просьби знова о субвенцию для вандруючих учителїв господарства сойм не увзгляднив.

П. асистент на желїзничій стациї в Лужанах Стан. Вінтер дуже чемно обходить ся з проїзжими. П. радник Титко Ревакович прибувши до Лужан, мав відправитись до Кіцманя, але поїзд припізнив ся з відїздом о цїлу годину. Тодї Ревакович враз з иньшими пасажирами вийшов з воза і проходив ся по перонї, а побачивши п. Вінтера в червоній шапцї, отже зістаючого в службі, звернув ся до нього з чемним запитом, чому потяг не від'їздить? Тодї сей молодий панок сказав: „Weil er eben steht“ — не, де, бо стоїть на місци. І на те він сам і всї товариші його, що забавляли ся з ним розмовою, зареготали ся втїшно з великого дотепу. П. Ревакович відійшов і запитав якогось послугача о імя і назвиско чемного п. асистента — очевидно служачий зараз про се повідомив п. Вінтера. Тодї сей панок прибіг до п. Реваковича і крикнув на него як на хлопчика малого: „Туда не можна ходити, ідїть, сїдайте в купе“. А треба знати що п. Ревакович ходив попри бічні будинки желїзничі на яких 8—10 метрів подалеко від шин. Щоб мати поняте про чемність і приличність п. Вінтера, завважаємо, що п. Ревакович чоловік старший, сивий вже і упереджаючо для всїх вічливий.

Зїма бувший директор щадниці галицкої не дочекав ся процесу — умер нагло в вязниці на удар серця.

„Вправний злодїй з Відня.“ На місци перегонів в Тотіс украв хтось п. Осипови Нїчманови золоту шпильку в формі підкови з 9 брилянтами вартости 300 зр. Шпилька та була так зроблена, що еї не можна було безпосередно витягнути з краватки і злодїй міг еї дістати в свої руки хиба тим способом, що відтяв еї якимсь інструментом. До такої роби треба очевидно великого сприту і то есть дїйстно загадкою, як міг еї злодїй украсти. Не без причини сказано длятого в поліцийнім рапортї, що сеї крадежі міг допустити ся лиш вправний злодїй з Відня. За відшукане шпильки, взглядно за зловлене злодія визначено 50 зр. нагороди.

Рабівники дїтий. В Новім Йорку ширить ся новий рід злодїйства, який дає ся добре взнаки родичам, що мають дїти. Досї сесї розбишаки ловили домашнїх звірів, пси, коти, улюблені птахи і т. и.; відтак ждали, аж властитель оголосить нагороду на еї річи і тодї зголошували ся до него з краденим предметом по нагороду. Тепер новойорскі злодїї розширили свою дїяльність в тім напрямі, що крадуть дїти до трех лїт житя, аби опісля жадати за них великої винагороди. Знають они добре серце родичів тому вижидають два — три днї по оголошеню нагороди, і аж тодї дают їм знати, що дитина е в безпечному місци і що еї можна відобрати за таку а сяку квоту. Досї зрабували они дїти кількох заможнїйших родин, поліция однак не може прийти на їхнїй слїд.

Великі несподіванки приготовляе комітет паріскої вистави, що відбуде ся на другий рік. Там будуе ся так звана „палата мілїонів“. Над головною фасадою буде стояти мармурова статуя представляюча „фортуну“ в видї красної женщини в товаристві льва і иньших алеґоричних фіґур, представляючих штуку, науку, промисл і рільництво. На то всьо зливає „фортуна“ свої дари. В палатї знова буде знаходити ся поглядову історія золота, срібла і гроші ріжних країв і часів. Ту збирачі старих гроший знайдуть рідкі окази. Найстарший оказ гроша пришле до „палати мілїонів“ британиске музеум — е се гірш з VII. віку перед Христом. Є то кавалок бурштину, що важить 14 ґрамів. Взагалї в „палатї мілїонів“ знайде ся всьо, що має стичність з грішми. Будівничим палати е п. Ґуневич.

Забезпечене уроди. В Сан Франціско е товариство для убезпеченя жіночої уроди. Кожда з женщин може свою красу забезпечити на довільну суму гроший. мусить однак заплатити відповідну таксу. Товариство убезпечає женщини від лїт 15—30 і обовязуе ся виплатити певну суму в разї, если забезпечена стратить свою уроду з причини слабости, або если узнаеть ся сама за „бридку“. Ся остання причина здає ся трафить ся дуже рідко.

Староста з Березова ґр. Авґуст Дідушицкий, котрому недавно маркізь Гі де Боазебер дав публично два позаушники і сам оголосив в дневниках, мав дістати недобровільну відпустку, а управу староства поручено комісареви Дністряньскому.

Мілїоновий скарб. В нїмецкім селї Льосав коло Шляйц зробив померший там сими днями у 86-тім роцї житя майстер мулярский Р. велику несподіванку своякам і цїлій громадї. Коли судова комісия взяла ся списувати спадщину по помершім, знайшла на стриху і в пивници того дому, де Р. доси мешкав, сховані межи старим драптем дві великі бляшанні скринки, в котрих знаходило ся цїнними паперами 1,700.000 марок (1,000.000 зр.) Нїхто навіть его рідні доньки і зятї не знали того, що померший був мілїонером, тим більше, що покійник жив дуже ощадно і н. пр. з засади не їздив желїзницею инакше як лиш четвертою клясою. Так їздив він часто до Липска, щоби на тамошній біржи робити інтереси; але хоч его рідне село лежало при саскій желїзници, він ішов три години пішки аж до прускої стациї Крильпа длятого, щоби звідтам аж до Липска їхати четвертою клясою, бо на саских желїзницях нема четвертої кляси. Основу до того княжого маєтку дала ему виграна на льотериї в сумі 35.000 марок, котра незадовго стала борзо побільшати ся через заробок майстра та через проценти і проценти від процентів. Громада Лесав тїшить ся тепер сим мілїоновим скарбом так само як і спадкоемцї тайного мілїонера, бо не лиш що від найденої суми буде тепер що року ішов на громаду значний податок, але спадкоемци будуть мусїли заплатити ще додатково 50.000 марок податку, позаяк покійник нїколи не робив заяви (фасиї) і нїхто не знав, який есть его маєток.

Чому обпадають недоспілі яблока і грушки? То не вітер обтрясає недоспілі яблока і грушки, але по найбільшій части причиною того есть „червак“ а по правдї усеница мотилика, званого ябловцем. Мотилик той лїтає при кінци мая, в червни і на початку липня, а самичка зносить червонаві ячка поодиноко на наснілі яблочка і грушки. В десять днїв опісля вилазять з тих ячок усеницї, котрі вертять дїру в овочи і вгризають ся аж до самого зернятника, бо головно живлять ся зернятами. Ще заким продїравлений овоч спаде з дерева, спускає ся усеница на паутинцї, котру собі пряде, а овоча на землю, а відтак лїзе на дерево, щоби там де під корою перемінити ся в куклу. Часом вже в липни вилазять з кукли нові мотилики, котрі опісля зносять так само ячка на позісталі ще здорові овочі. Яким способом можна позбути ся сего шкідника, показуе ся вже з цїлого его способу житя. Червоні овочі легко відпадають і їх треба пильно визбирувати, бо в них знаходять ся черваки. Усеничкам яблівця не треба дозволити вилазити на дерево; длятого в липни треба пнї дерев обвязати пасками паперу намащеного лином брумата, на котрий они ловлять ся. Лин той повинен бути густий і его треба часто віднавляти.

Друге жниво. В теплїйших сторонах, де осїнь буває лагідна і мірно вогка, можна часто по озимім збіжу мати на тім самім поли ще й друге жниво, але до того треба вибирати такі ростини, котрі можна сїяти на стерню, а котрих можна всїляко ужити. До таких ростин належать ті, що борзо ростуть і розвивають ся, як н. пр. рінак, вика, горох, і ин. Тогди має ся однаковий хосен з того, чи ті ростини призначуе ся на нашу, чи на зелений гній, чи на збірку насїня. Навіть не потреба наперед означати, до чого має ся ужити тих ростин. Хто постановить собі, що має сїяти ростини на зелений гній, має в осени таку масу зелених ростин, що не може всего згодувати. Але як у всїх змінах господарства, так і при заводженю зеленого погною, треба вже цїле господарство відповідно до того вести. Хто то зробить, побачить, що можна обсївати стерню і мати друге жниво навіть серед таких обставин, які доси уважало ся недогідними.

На шпилях Монте Неро в надморских Альпах вірли мали своє гніздо в прогалинах скал. Два мисливі Мартіно і Левалїї хотїли вибрати із сего гнїзда живі молоді вірлята та стали дертн ся на скалу, високу 300 метрів. В половинї дороги напав на них старий орел і почала ся завзята боротьба. Орел вдарив кловом Мартіна в око, що стратив рівновагу по причинї сильного болю та провалив ся в пропасть. Левалїї застрілив вправдї вірла та забрав з гнїзда живі вірлята, але втратив за се приятеля, що осиротив жінку та двое дїтей.

Ріпа стернівка, звана в Анґлії турнїпс, в Нїмеччинї Stoppelrübe, дає дуже добру пашу для худоби, і есть важною ростиною для тих господарів, що кладуть велику вагу на годівлю худоби та на молочарство. Стернівка потребуе лиш короткого часу до росту після своїх відмін 6 до 14 недїль, і небогато тепла! длятого можна сїяти еї в стерню по збіжу в серпни або з початком вересня. Стернівка любить обірник і суперфосфат, а сїе ся еї або рядками або з руки. В першім случаю треба на гектар 1 до $1^1/_2$ кільо насїня. Коли сїяна рукою, треба еї, коли зійде, стягнути боронами, щоби тим способом еї прорідити і повирівати хопту. Іноді сїють стернівку вже в червни межи збіже на пни, а по жнивах обсапують еї і підливають гноївкою. Тогди буває она велика. По стернівцї не добре сїяти ярий ячмінь.

Щоби церату відсьвіжити, треба розтопити 5 ґрамів чистого воску і влляти до него тілько терпентини, щоби та его лиш закрила. Тогди треба церату добре витерти чистим і сухим платком, вмочити кусень фляненї в повисшу мішанину і натерти добре церату а відтак сухим платком так витерти, щоби сьвітила ся.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Руска Рада ч. 15: Перед судом — Письмо з Драчинець — Письмо з Рогізної — Угода з Угорщинею, а Народи в Австриї — Всячина — Камінний хрест *(В Стефаника)*.

Дзвінок ч. 15. Казки братів Ґріммів — Хлопчик Нагадав — Князь Ігор *(Василя Чайченка.)*

Оповіщене.

До бурси „Народного Дому“ в Чернівцях будуть на слїдуючий рік приняті тілько православні ученики рускої ґімназиї. Ученики, що хотять бути приняті мають явити ся з своїми родичами або опікунами 1. лат. вересня с. р. о 4. год. пополудни в „Народнім Домі“ і виказати ся послїднім сьвідоцтвом шкільним, докладним сьвідоцтвом убожества та що найменьше 4 парами всеї білизни і доброю одежою. Умовлену плату місячну, 1 зр., на пране і 2 зр. на інвентар мусить кождий зложити зараз при вступі. — *Від заряду бурси „Народного Дому“ в Чернівцях.*

Складайте ся
на будову
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Для шкіл народних

ВИЙШЛИ ЦІЛКОМ НОВІ ДРУКИ

можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

которі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентаційні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку

продає по найтаньших цїнах

Лев Кинїґ

ґандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Нинїшним маю честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що **віднупив я**

ДРОҐУЕРИЮ

п. Вільгельма Водічка

і під моєю власною фірмою буду провадити.

За добірний товар, добру обслугу і як найуміркуваньшу цїну ручить

Марцель Аксентович

властитель склепу при улици Ратушевій ч. 3.

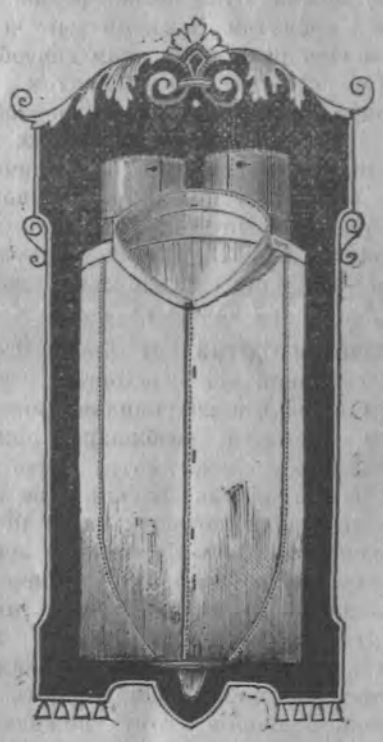

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, манжети, фіранки** і то в всяких красках, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. л., також приймає **портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і піки**, далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі лїтні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумлїнне виконане, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Авґуст Чернявский,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, Снятина, Неполоківцїв

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер; особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Ґадікфальви Ґлїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселиць, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:

до Неполоківцїв, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Ґлїбоки, Ґадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселиць:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Ґлїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го линя до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Ґлїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано, мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го линя до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Ґадікфальви приходять:

з Радівцїв:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Ґадікфальви відходять:

до Радівцїв:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходять:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківцїв приходять:

з Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківцїв відходять:

до Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·50-рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путил:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середно-европейский іде о 46 минут пізнїйше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 90. Чернівці, пятниця дня 30. липня (11. серпня) 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улица Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20	Кор.	— сот.
на пів року	10	„	— „
на чверть року . .	5	„	— „
на місяць	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Чернівці 10. Серпня.

Дня 2. серпня с. р. завязала ся у Зубрі під Львовом спілка селяньска для найму землї. Цїлею ї, як легко догадати ся, є наймати землю і роздїляти піднаймити своїм членам. Важна се поява характеристична для галицких аґрарних відносин і важна для економічного поступу дрібних капіталїстів і зарібників в одній особі: наших мужиків.

Не тільки мужик не вмів належито господарити на своїй землї, не може звести кінцїв до купи в своїй господарцї, бо паде під тягаром зрастаючих податків і не може видержати конкуренциї більших господарств, не тільки мужик дає ся визискувати хитрому шахрайови і посередникови між купцем а продавцем, не тільки мужик кидає матїр-землицю і їде за море в сьвіт за очи — ми бачимо що і паньскі двори чим раз частїще попадають в жидівскі руки. Жид зразу займає землю в найми, але по більшій части не вилазить вже з дворища, до котрої і так був вірителем і поволи стає паном дзедзїцом.

Правда, що жид робив так і з мужиками, та се не впадало в око, хиба що хто відважив ся статистичні дати оголосити. Колиж паньскі маєтки стали переходити в жидівскі руку, коли один польский дїдич на виставу галицку 1894 р. післав свою чисту табулю яко рідкий оказ — настала тревога між дїдичами, та ї не дуже показували.

Дала ся тепер почути потреба відповідних арендаторів паньских ґрунтів. Коли поступові, людові партиї вказали на мужицкі спілки яко пригідних арендаторів — преса консервативна крикнула: гайдамаки. Сей оклик звертав ся в першій мірі против „Громадського Голоса.“ Та отся сама пресса тепер радо витає вість про завязане мужицкої спілки для найму землї. Може бути, що за пару лїт сї панове помудріли, але того причина в тім, що ся спілка завяза ся між мазурскими кольонїстами. Шляхта польска не могла пережити проявы щоб рускі мужики узялиб в руки руску землю посїдану доси через польских поміщиків — отже щоб сему зарадити стоял навіть і стоїть ще плян парцеляциї велицких посїлостей і спровадженє на них Мазурів з західної Галичини на місце руских мужиків захоплених прихильно толерованою еміґрациєю. Очевидно тепер, коли польска господарка безприкладними на кулї земскій крадїжами у всїх фінансових інституциях галицких до тла скомпромітована, тяжко буде фондам краєвим узяти на себе обовязок сповненя шовіністичної примхи — з другої сторони еманципация народнїх мас іде в гору. Могучою підіймою між організаторскими средствами є засада спілок системи Райфайзена. Навіть видїл краєвий галицкий звернув на сю систему увагу і вислав д-ра Савчака на спеціяльні студиї над сим системом. — — —

У нас, на Буковині спілки системи Райфайзеньскої звісні: „Руска Рада“ що раз більше кас пожичкових тої системи закладає по селах і висилає усїм готовий, друкований статут таких кас і треба надїятись, що густою сїтию закриють сї каси цїлу нашу країну. А ось з'являє ся новий спосіб вихіснованя сеї системи іменно до гуртового найму землї. Не сумнїваємося ся, що людові партиї і в нас і в Галичинї звернуть на се пильну увагу. У нас є тисячі морґів землї православного релїґійного фонду в руках жидівских. Стараймо-ж ся, щоб сю землю аренду вали Райфайзенівскі спілки мужичі. Управа релїґійного фонду могла звинятись, що мати до дїла з сотнею мужиків — дуже тяжко для неї, але тепер мати ме вона до дїла з одноцїльною запротоколованою спілкою. — Крім земель релїґійного фонду є у нас і приватні маєтки до наймів.

Щоб наші народні робітники могли краще розглянутись — подаємо витяг з статутів мужицкої спілки в Зубрі.

Фірма: Спілка для ощадности і пожичок в Зубрі, стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою.

Ціль: Підносити добробит членів а) дати льокацию ощадностям б) підпирати газдівство наймом земель двірских і віддїлюване менчих парцель в піднайми членам спілки. в) підмагати змаганє до поправи рільного хазяйства, плеканя скоту, набілу і т. д. г) затягати спільні пожички і роздїляти їх між членів за достаточною порукою. — — —

Вписове виносить 2 корони, удїл 10 корон з обовязком солїдарної поруки до трикрать деклярованої суми. Член вплачує стілько удїлів, кілько морґів арендує від спілки.

Смерть Зїми,

б. директора галицкої каси ощадности.

„Бувший директор галицкої каси ощадничої Франц Зїма станув уже перед трибуналом, котрий нїколи не милить ся і не вагаєсь, а є неумолимий і заразом милосердний... Зїма сконав серед проявів отруї... Єст се вість незвичайно сензаційна і потрясаюча, коли зважити всї антиценденциї тої смерти, котра замикає раз на завсїгди уста чоловіка, маючого ключ до неодної загадки, доси невияненої... Перед недавним часом голошено, що до процесу не прийде, та що треба сподївати ся аболїциї. Не допускано, що та поголоска така близька правди, тілько з сею страшною зміною, що та аболїция мала прийти в видї наглої смерти обжалованого, безперечно злочинця, але він міг стати ся також обвинителем...

„Зїма ще молодцем в 1848 році брав участь в повстаню угорскім. Вже тогдї пізнав ся з Фльоріяном Земялковским. По капітуляциї Ґердея виїхав до Туреччини, потім тиняв ся по Франциї, аж наконець дістав якусь посаду в Шеффільдї в Анґлії. Тут ему пощастилось, завдяки спритови і здібностям з'єднав собі довіре, оженив ся з Анґлійкою і осїв там стало. Однак рік 1863 не дав ему остатись в Анґлії; він поїхав до краю. Тут, увязнений пізнав ся і заприязнив ся з князем Адамом Сапігою. Увільнений вернув ся до Шеффільду, але все удержував свої зносини навязані наново в краю з визначними личностями того самого типу і покрою, що він, а в листах писаних з Анґлії заявляв велику тугу за краєм. Просив виробити ему посаду відповідаючу досить вибагливим его вимогам, а в заміну за те обіцював внести до запущеного краю новочасний подув заходу, котрого сином почував ся. Земялковский, будучи

Малий хлопчина зневажливо віддув уста і шепнув до мене: „от дурний неґус; ...правда, що лиш лихі царі вмирають і то вмирають так?!

Я не відповів лиш узяв їх обох попід руки і мій зачарований плащ поніс нас в инше велике, чуже місто. Перед високою царскою палатою стояли тисячі людий і дожидали вістки про здоровє улюбленого царя. І як ми там ще хвилю постояли в гуртї зачули не одно слово вдяки і пошани для царя.

— Правда? Се був добрий цар — поспитав хлопець з сіяючими очима.

Та враз показала ся чорна хоруґва на даху палати і звільна, филясто повисла. І один оклик залунав: Він вже помер.... вже помер... помер... Придавлений плач поніс ся з всїх сторін, а ми всї три пішли перед браму.

Біля дорогосказу присїли вони оба.

Вже на лицї анї на очах не було у них непевности анї здивуваня.

Сїли і притулили голову до голови і білий князь і чорний цар Неґрів, а їх сльози мішали ся.

Тепер уже знали, чи царі вмирають.

Людвік Йиковский.

Чи вмирають царі?

(Конець.)

В глубокій Африцї, серед одного села над дельтою Нїґру злетїв я на землю ураз з моїм короликом. Я хотїв бути йому учителем, щоб він прийшовши до лїт не питав: „чи вмирають царі?“ лиш, щоб знав „як царі живуть“; в тій думцї я звернув його увагу на красу природи. Рідкі розлогі пальми стояли перед хатками похожими на вулиї вкриті соломяними дашками, а в їх галузє крили ся золотисті птички перед свавільними малпами. За рядом хаток підіймали ся два кургани термітів, а горою понад ними летїв наш зір на незмірime поле, а на ньому працювали пильно цїлі заступи Неґрів. В селї було дуже тихо, тільки з одної далекої хатини долїтав правильний, гострий гуркіт каміня, що молов чемерицю на пшоно.

— Тут поселив ся проворний, невибагливий люд, — кликнув я одушевлений — тут найдеш спокій і рівновагу духа, ходїм лиш, дощаря загостимо.

— Що? — кликнув здвований королик — і ту є мої дядьки?

Я не відповідав лиш роглядав ся поміж хатками, щоб вишукати царский дім. Та не зробили ми ще 10 кроків, як з царскої хати виповала якась постать, а ноги у неї такі обмазані червоною глиною, що були такі червоні як пурпурові штанї у мого королика.

Як лиш побачив нас, кинув ся до мене, а перепуджений хлопчик ховав ся за мій плащ.

— Мудрий мужу — заклинав він і знесилений потягнув собі з лушпи з тикви повної мерісси — ти мусиш мене ратувати. Мій приятель Бунґо помер Але я, цар Попель з Бонни не хочу вмирати. Хочу тривати так як тепер.

— Але подумайте, що по смерти можете попасти в місце прегарне дуже миле.

А тодї і малий хлопчина показав голову зза моїх плечий і дерев'яни з страху поглядав на свого чорного брата.

Цар Попель зараз промовив „Я того знати не знаю і не відаю, я лише знаю що тут живу, маю богато жінок, богато Неґрів і човнів. Я є цар і богато кораблїв приїздить у мій край. Більше нїчо я не знаю, але при житю хочу остати ся.

— „Але-ж... Боже?“ крикнув я бачивши який переляк малює ся на блїдому стомленому обличю королятя.

Та тодї кинув ся цар Попель мов дикий звір. Лице його горіло і він несамовито крикнув, а так голосно, що в селї неи завили: „Ех, якби я тут мав в своїх руках Бога, я вбив би його на місцї.

Менї з страху аж бесїду відіймило, не так їзза скажености царя Попеля, як радше їзза мого князя, що з налаючим зором підняв до неба пястуки, та в сїм страху рішив ся и скоро. Одною рукою білого — другою чорного царя я вхопив і мій зачарований плащ поніс нас усїх трьох понад землею, понад сині моря. В одному городї, на великому майданї злетїв я на землю. Величезна товпа людий стояла неподвижно перед чорним шафотом і зирала ся на вязницю, а перед вязницею стояв кат і держав у голій руцї блискучий меч. Налякані глянули і оба королї, як по ступнях підняв ся на шафот иньший якийсь цар, а кат здер йому з плечий багряницю і золоту корону з голови. Царска голова похилила ся, блискучий топір чвагнув у воздусї і голова уняла на деревяне руштоване, а люд завив з радости, але так грімко, що оба мої королики не попускалч ся мене. Заплакав голосно цар Попель, бо вже знав тепер, що і царі вмирають; густі слези текли по лицях, а він потягнув з тикви здоровий лик марісси.

президентом Львова, впливами своїми осягнув, що Зїму іменовано директором галицкої каси щадничої по спенсіонованю Кравчикевича і по поминеню заслуженого бухгальтера тої інституції Димитра Кочиндика. Поки Кочиндик, чоловік фаховий і непорочної чистоти характеру, був бухгальтером, дотя Зїма вів з ним тяжку борбу в інституції. По уступленю Кочиндика, котрий чув ся покривдженим, бо не сповнено навіть тих обіцянок, які єму роблено при покликаню Зїми, Зїма почув ся всевладним паном в інституції.

„Як правив нею, загально відомо. Процес, що мав небавом розпочати ся, мав нам дати повний образ звиродженя тих понять фальшивого лїбералїзму, примінених до власного „я“, не знаючого нїяких границь. На памяти небіщика тяжить важкий закид обманьств і спроневірень. Однак не він сам один сповняв їх. Акт обжалованя виразно вказує двох помічників (бухгальтера Вендриховского і муляря Карпиньского) і одного інтеллектуального виновника вин Зїми (Щепановского). Публична опінїя виповідає голосно назвище таких помічників і таких інтеллєктуальних виновників, котрих справедливість досягнути не могла. Нагла смерть Зїми приходить для них давно в пору!...

„Яка там і є причина смерти Зїми, то одно певне, що она є новим нещастем в тій нещасливій справі. Як-раз тогди, коли опінїя голоснїйше нїж коли-небудь домагає ся виведеня на яву всего, що було брудне і зле, щоби по вирізаню боляків очистити кров суспільности, — річи замотують ся так трагічно і загадково таємничою смертию. Тим більше пекучою є конечність, щоби процес співвинних небіщика, пп. Вендриховского і Щепановского о сповнені ними обманьства перевів ся як найдокладнїйше, найбезвзглядньїйше і найявнїйше.

Як відомо, уже вівторок сего тиждня дістав небіщик Зїма і его товариші акт обжалованя, обнимаючий 425 сторін великого формату плід шестимісячного слїдства. (Розправа, кажуть, відбуде ся у вересни сего року і потреває около чотири тиждни. Де она відбуде ся, не знати; де хто догадує ся, що в котрімсь із міст західної Галичини). Слїдчий судия радник Милашевский їздив сими днями до Відня і лично зреферував о цїлій справі мінїстрови судівництва д-ру Руберови.

На кілька годин перед смертию Зїми відвідала його жінка і дїти. По сих відвідинах вернувши в свою килю і по якімсь часї зажадав содової води. Воду подали, але як її випив склянку, незабаром почув болї і коло 9 вечер візвані лїкарі сконстатували смерть.

Син Зїми зажадав секциї трупа, тим більше, що у Львові нїхто не вірить в природну смерть покійного. Замість секциї судової заряджено секцию перед санїтарно-полїцийною комісиєю, а в її склад вийшли: міські лїкарі дри Рознер, Шміт і Франковский, а з сторони полїтичної власти повітовий фізик др. Обтулович. Секцию виконав проф. др. Семірадзкий, дри Крижановский і Кльойзеб.

Оречене комісиї звучить:

„З уваги на очевидні зміни в цїлім знарядї круженя треба з всею рішучостию припустити, що смерть покійного була нагла і природна.

„Брак якого-небудь ушкодженя в жолудку або кишках виключає всяку можливість зажити отруї місцевої (жручої), а тим самим і смерть наглу насильну.

„З уваги на повисші два висновки є майже рішучо виключене дїлане якоїсь отруї загальної, яка спроваджує зміни анатомічні, як пр. алькальоідів; ею непевність усуне вповни розслїджене змісту жолудка.

„Безпосередною причиною смерти було пораженє [illegible] серцового з причини его надзвичайного розросту і хороба цїлого знаряду круженя крови (судин), походяча зі старости а полягаюча на звапненю майже всїх судин“.

Мимо того оречена лїкарского мало хто в місті хоче вірити, що смерть Зїми була природна. Ударяє також і в самім ореченю дивна мішанина рішучих і нерішучих висказів. Що се за дивоглядний висказ: „з усею рішучостию належить припустити“ або: „майже рішучо виключене є дїланє якоїсь загальної отруї“? Є се хиба фіртки, котрі оречене лишає собі на всякий випадок, коли би випало завернути ся.

Ся невіра мусїла ще скріпити ся, коли Ruch Katolicki подав значно відмінне справозданє о секциї тїла.

„Виспїдок секциї — пише Ruch Kat. — такий: Комісия сконстатувала ідеально здоровий орґанїзм. Обявів, котрі би нехибно сьвідчили о природній смерти, спровадженій хибою серця, отже пукненя судин кровних, або запального стану не найдено зовсїм. За те найдено звапненє артериї аорти, ідучої із серця; однако серце саме було цїлком здорове. Таке звапненє при пізним віцї і при заходячих обставинах могло спровадити смерть; але рішучої певности, що спровадило, нема.

„Независимо від обявів, котрі могли оставати в причиновій связи з самою смертию, ствердженo поважне завидїнє мозку. В жолудку не найдено видних слїдів отруї.

„З уваги на те комісия по дуже довгій, оживленій диспутї зібрала оконечний свій вивід в сих точках:

„В першій каже, що смерть імовірно наступила нагла але природна. В другій точцї сказано, що неправильности, знайдені в околицї серця, могли спровадити наглу смерть. В третій точцї комісия з уваги на важність справи і на ходячі слухи промавляє за тим, щоби зміст жолудка переслати для хемічного розбору до медичного факультету віденьского або пражского.

„Таким чином секция не видала результатів, рішучо вияснюючих причину смерти. Оконечне порішенє залежать від ореченя одного з факультетів, котрий предметово розслїдить зміст жолудка. Зміст той переховано в слою і опечатано.

Тїло покійного видано зараз по секциї родинї.

Зараз по секциї одягнено тїло таки на клїнїцї, замкнено в домовину і не позволено еї відчиняти: тож не диво, що люде не тілько не хотять вірити в природну смерть Зїми, але ще й ширять всїлякі нові вісти.

Длятого з уваги на загальний настрій і на вагу самої справи дуже прихильно принято вість, що зміст жолудка має бути відосланий для хемічного розбору до Відня або до Праги. Тимчасом сегодня читаємо, що вже в суботу в полудне краєвий суд карний віддав жолудок пок. Зїми до хемічного розслїду тутешному хемікови і властителеви хемічно-мікроскопічної аналїтичної лабораториї Валер. Влодаїрскому, і він зараз забрав ся до роботи. На докладний розслїд потрібно кілька днїв часу. Таким чином річ певна, що нїкого, хто не вірить в природну смерть Зїми, не переконає ся, що она справдї була природна.

НОВИНКИ.

Черновцї, 10-го серпня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

П. президент бар. Бургінїон вертає дня 15. с. м. до Чернівців.

Витяг з протоколу з засїданя ради шкільної повіта черновецкого заміського. Просьби о грошеву запомогу відіслано до ради краєвої з відповідними внесеннями. Справу обсади місця надучителя при 2 кл. школї в Каменій і Лукавцї, місця учителя при 3 кл. школї в Старих Мамаївцах і 1 кл. школї в Ревній а місць підучителїв при 5 кл. школї в Магалї і 4 кл. школї в Боянї з відповідними докладами предложено радї краєвій. Туди-ж відіслано 2 просьби о додаток службовий. Провізорично надано місця учителїв Якубовичови при 3 кл. школї в Шубранци, а далї в Остри-

Камінний хрест.

Студия

Василя Стефаника.

——

(Конець.)

Стулив долонї в трубу і притискав до губів.

— Так баную за тим горбом, як дитина за цицков. Я на нїм вік спендив і окалїчив-ем. Кобим міг, тай бим го в пазуху сховав, тай взьив з собов у сьвіт. Банно ми за найменшов крішков у селї, за найменшов дитинов, але за тим горбом таки нїколи не перебаную.

Очи замиготїли великим жалем, а лице задрожало, як чорна ріля під сонцем дрожить.

— Оцеї ночи лежу в стодолї та думаю, та думаю: Господи милосерний, ба шом так гльибоко зогрішив, шо женеш нї за сьвітові води? Я цїле житє лиш роб тай роб тай роб! Нераз як днинка кінчила ся, а я впаду на ниву тай рівно молю ся до Бога: Господи, не покинь нї нїколи чорним кавалком хлїба, а я буду все працувати, хиба бим не міг нї руков, ні ногов кинути...

— Потім такий мене туск напав, шо-м чиколонки гриз і чупер собі микав, качьив-ем ся по соломі як худобина. А потім нечисте цукнуло ся до мене. Не знаю і як і коли вчинив-ем ся під грушков з воловодом. За малу филю був бим ся затьив. Але Господь милосерний знає, шо робит. Нагадав-ем собі за свій хрест тай мене гет відійшло. Ий, як не побіжу, як не побіжу на свій горб! За годинку вже-м сидїв під хрестом. Посидїв, посидїв довгенько тай якос ми лекше стало.

— Аді, стою перед вами і говорю з вами, а тот горб не віходит ми з голови. Таки го вижу тай вижу, тай умирати буду тай буду го видїти. Все забуду, а його не забуду. Співанки-м знав тай на нїм забув-ем, силу-м мав тай на нїм лишив-ем.

Одна сльоза котила ся по лиці, як перла по скалї.

— Та я вас просю, ґазди, аби ви, як мете на сьвіту неділю поле сьвітити, аби ви нїколи мого горба не минули. Будь котрий молодий най вібіжит та най покропит хрест сьвіченов водицев, бо знаєте, шо кеьондз на гору не піде. Просю я вас за це дуже ґрешно, аби сте мині мого хреста нїколи не минали. Буду за вас Бога на тім сьвітї просити, лиш зробіт дїдови його волю.

Як коли би хотїв рядном простелити ся, як коли би добрими, сивими очима хотїв на віки закопати в серцих гостий свою просьбу.

— Іване, куме, а лишіт же ви туск на боцї, гет його відкиньте. Ми вас усе будемо пагадувати, раз на завше. Були-сте порьидний чоловік, не лїзли-сте натарапом на нїкого, нїкому-сте не переорали, анї не пересїяли, чужого зеренца-сте не порунтали. Ой, нї! Мут вас люди пагадувати тай хреста вашов на сьвіту неділю не минут.

Отак Михайло розводив Івана.

V.

— Вжом вам, панове ґазди, все сказав, а тепер хто нї любит, та тот буде пити со мнов. Сонечко вже над могилов, а ви ще порцию горівки со мнов не вїпли. Заки-м ще в своїй хатї і маю гостї за своїм столом, то буду з ним пити, а хто нї навидит, тай буде вкож.

Почав ся пїятика, тота пїятика, що робить з мужиків подурілих хлопїв. Незабавки пяний уже Іван казав закликати музику, аби грав молодїжи, що застугала цїле подвіре.

— Ой, маєте так данцувати, аби земля дуґала, аби одної травички на току не лишило ся!

В хатї всї пили, всї говорили, а нїхто не слухав. Бесїда йшла сама для себе, бо треба їй було конче сказати, мусїло ся сказати, хоч би на вітер.

— Як-ем го випущував, то був випущував, котре чорний, то як сріблом посипав по чорну, а котре білий, то як маслом нїг помастив. Конї були в мене в ордку, цїсар міг сїдати! Але-м гроший мав, ой, мав, мав...

— Кобим учинив ся серед такої путнї — лиш я та Бог аби був! Абим ходив як дика звір, лиш кобих не видїв тих жидів, нї панів, нї кеьондзів. Тогди би називало ся, шо-м пан! А цеземля най западає ся, най ся і западе, то-м не згорів. За чим? Били та катували наших татїв, та в ярем запрягали, а нам уже кусня хлїба не дають прожерти... Е, коби то так по мойому...

— Ще не находив ся такий есквертант, аби шо з него стяг за податок, ой нї! Був Чьих, був Нїмец, був Полак — г...., пробачьийте, взьили. Але як настав Мадзур, тай найшов кожушину аж під вишнев. Кажу вам, Мадзур біда, очи печи тай гріху за него нема...

Всякої бесїди було богато, але вона розлїтала ся в найріжнїйші сторони, як надгнилі дерева в старім лїсї.

В шум, гамір і зойки і в жалїсливу веселість скрипки врізував ся сьпів Івана і старого Михайла. Той сьпів, що його нераз чути на весїлях, як старі хлопи доберуть охоти і заведуть стародавнїх сьпіванок. Слова сьпіву йдуть через старе горло з перешкодами, як коли би не лиш на руках у них, але і в горлї мозилї понаростали. Ідуть слова тих сьпіванок, як жовте осїнне листє, що ним вітер гонить по замералій землї, а воно раз-на-раз зупиняє ся на кождім ярочку і дрожить подертими берегами, як перед смертю.

Іван тай Михайло отак сьпівали за молодїї лїта, що їх на кедровім мостї здогонили, а вони вже не хотїли назад вернути ся до них навіть у гостї.

Як де підтягали в гору яку поту, то стискали ся за руки, але так крінко, аж сустави хрупотїли, а як подибували дуже жалїсливе місце, то нахило-

ній Іл. Дашкевичу, в Магалї І. Жемнї, в Лукавицї Завіховскому, в Молодії Стшижевскому, в Раранчу Н. Топущакови. Повідомлено раду краєву про активоване 2. кл. школи в Новоселицї. Н. Ярошиньскому, надучителю з Раранча, Неделці з Топорівців Проданови з Щировець удїлено признане за взірцеве проводжене школи. За успішну науку прав. релії висказано признане 7 духовникам-учителям сего предмету.

Д-ром Штраухером скликані збори відбули ся на ратуши д. 5. с. м. при участи досить численної публики. Посол обговорював, як тяжко зносити горожанам господарку § 14., заявив, що переходить до опозиції в парляментї і предложив зборам резолюцию, котрою сей крок одобряють. З присутних соціялдемократів домагали ся голосу в дискусиї, але правительственних комісар загрозив розвязанем зборів, як тільки котрий з соціялдемократів стане промовляти. Протести против такого поступованя дали комісарови претекст до розвязаня зборів.

В послїднім роцї шкільнім було в Чернівцах дїтий обовязаних до школи 8454 а то 4236 нїмецкиу, 1634 руских, 1350 волоских, 1209 польских а 25 иньших. З них ходили до шкіл народних 7025 а то 3212 нїмецких, 1468 руских 1204 волоских, 1123 польских а 18 иньших. Цїкаве при тім то, що хоч нїмецкі дїти становлять лиш половину обовязаних а богато, бо о 3000 меньше як половину всїх записаних дїтий, то на 13 шкіл черновецких аж для руских дїтий, що становлять пятину всїх дїтий обовязаних, взглядно записаних нема й одної школи рускої.

Василь Василєвич Тарнавский дуже заслуженый Українець, властитель цїнного музея украиньскої старини помер у Київі минувшого місяця. Про нього самого і про його музей напишемо пізнїйше.

Нововіднайдені твори Шевченка. С. Є. з України пише до „Літер. Наук. Вістника“: „Д. О. Коніському пощастило-ся знайти в бібліотеці одного з живих ще приятелїв Шевченка три великі зшитки Шевченкових поезий, писані власною рукою поета. Більшість поезий в сих зшитках — се варіянти вже надрукований, але між ними є і кілька надрукованих ще і нїкому взагалї не відомих поезий нашого кобзаря, на пр. поема „Юродивий“ і иньші. Взагалї кажучи, се знахіока дуже великої ваги, бо окрім нових поезий вона дає чимало певних хронольогічних дат і богато варіянтів далеко лїпших від тих, що відомі з різних видань „Кобзаря.“ На підставі сіеи знахідки можна буде виясньти деякі неясні події в біографії поета, рішити деякі непорозуміня що-до хронольогії його творів і т. п. Бажано було-б, щоб знахідку сю подано до загальної відомости як найшвидше. Та запорукою сього є імя того чоловіка, що знайшов сей скарб — відомого біографа нашого кобзаря.“

Мордко Мустаца каже в своїй „Post,“ що коли вільно уніятови Стоцкому видавати посланіе прав. Митрополита (й тим очевидно прославляти православного владику,) то й нехристови вільно ганьбити князя христіяньскої церкви. І щоби показати свою жидівску відваженгайт називає шафар архиправославного Мустаци посланіе Митрополита Гакмана памфлетом, те саме посланіе, з котрого вписав научки для Митрополита Чуперковича. Та владика Гакман вірно схарактеризував румунізаторску прасу вже 34 роки тому назад такимм словами: „Was von der Presse überhaupt gilt, das gilt auch von der nationalen Presse insbesondere, nur hat diese noch einen specialen Beruf, sie gilt nämlich auch als der Ausdruck der Bildung, der Denkungs und Gesinnungsart, des moralischen Charakters und des Geschmackes der zuständigen Nation. Wie bedauernswert ist daher eine Nation, in deren Presse jeder unreife Knab, jeder unbefugte Stümper, jeder die Wahrheit verdrehende Charlatan moralisch und liberarisch ungestraft hinein kann.“ („Sendschreiben,“ стор. 211.) І нинї румунізаторскі ґазети, волоскі чи нїмецкі, не лїпші, хиба ще гірші, се не тільки наш а загальний суд, тим ми й потїшаємось...

Тїло 10—12-лїтного потопельника найдено на лївім березї Прута на грунтах Старої Жучки, а в неділю викинув Прут на правий беріг тїло Йосифа Домбровского, аґента зі Станїславова. Папері покійного були при нїм в карманї.

Подяка. Онодги знищив огонь мою хату з усїми двожимостями. Щасте, що збігли ся сусїди і не пустили дальше огню на иньші мої будинки і сусїдних ґаздів. Найбільше в тім заслужив ся паламар М. Малиш і йому на сім місці складаю сердечну подяку, неменьше належить ся подяка нашому панотцеви Боканчі, почмайстру Корябіовскому і всїм порештї людям, що збігли ся серед ночи дати менї поміч в тяжкім нещастю.

Саірідіон Луцик з Рус-молдавиці.

Пишуть нам з Садаґури: Минувшої неділї сполудня зібрали ся численно тутейші Русини, перед помешканем Вч. о. Лесиницкого в Садаґурі, і під проводом того і Високоповажаних Панів „Бемера і Білевича“ рушили всї на прогульку до лїса в новій Жучиї. По дорозї грала музика а на переміну співаки і сьпівачки під проводом Б. Урбаньского сьпівали народні пісні. В лїсї покріпившись чистою водою (бо напитків нїяких не було) розпочали участники веселу забаву. — Були також деклямациї, а між иньшим, деклямациї п. Летушиньского Сіваковского і п. Ольгі К. випали дуже добре. Від 7-ої години почали ся охочі танції а о 9-ій годинї всї гуртом при музиці і сьпіву, з факлями і лямпіонами рушили учасники домів і впровадили шановних проводирів до їх помешкань. Честь нашим аранжерам за сю людову забаву якої в жидівскій Садаґірі ще нїхто не бачив. Також щира подяка належить ся паньству Schwatzer-ам за те, що зволили ласкаво своєю присутностию нашу чисто руску забаву звеличати.

Оригінальна причина самоубийства. В Тополяцанах на Угорщинї позбавив себе житя один ад'юнкт судовий, доктор прав. Будучи перше на посадї в Сеґединї, він засудив був одну покоївку на сїм днїв арешту, давши цїлу віру тій пани у котрої покоївка була на службі, а не старав ся розслїдити справу основнїйше. Як-раз коли дївчина сидїла кару арешту, висказала ся ей невинність. Ад'юнкт так взяв собі ей кривду до серця, що заняв ся дївчиною дуже красною, залюбив ся і оженив ся. По часї уродив ся їм синок. Здавалось би, що сеся радістна пригода в родинї звеселить батька так ий! Він від того часу став ся задумчивим, роздразненем Єго на кождім кроцї мулила гадка: „що то буде, як син підросте і довідає ся, що батько засудив его маму невинно на арешт? яке настане тоді відношене сина до вітця?“ Не міг розвязати собі того питаня вдоволяючо для себе і наложив на себе руку...

Похорон Зїми відбув ся в суботу вечером з-під ч. 40 при улици Стежковій, де родина Зїми заняла скромне мешкане, випровадивши ся з палати щадниці. Вже на пів години перед назначеним часом почали сходити ся товпи народу. Були там урядники щадниці, відпоручники охотничої сторожи огневої, деякі радні міста і краевого видїлу. В тім якась цїлком незнана жінка перетиснула ся крізь людей, здерла посмертну картку з муру дому і швидко віддалила ся в бічну улицю. Подібний випадок лучив ся і в пятницю: якась кількаиадцятилїтна дївчина в жалобі прийшла перед катафальок, зложила вязанку рож і швидко відійшла, не глянувши на нїкого. — Винесено вінці і пообвіщувано ними караван. Вінців було десять, між иньшими був вінець від урядників а другій від возьних щадниці, один з анґлійскою написю від щирих приятелїв Юрія—Марґарети, один без написи, один з написю „З сердечним співчутем для траґічної долї“. За хвилю винесено домовину. Попереду чорний хрест, дальше евангелицкий пастор Ґрафль, чорна домовина, за нею вдова з сином, дві доньки і кількох кревних. Похід рушив на кладовище Личаківске. Сам похід за домовиною був невеличкий, тілько всюди ставало по обох боках богато цїкавого народу. Похід ішов тихо, без сьпівів і дзвонів. Над отвореною могилою поставлено домовину, а пастор промовив кілька слів. „Хоронимо — каже — Франца Зїму, котрий умер в 72 роцї житя. Над отвореною могилою кінчать ся всї суди людскі, а лишає ся лише милосерде Боже... „Остави нам долги наша, яко же і ми отпущаєм дожникои нашим“. Тїло поховано в родиннім гробі Зімів.

Міста Украіни жидоватїють! Дописуватель „Нового времени“ з Кременчука, підносячи, що Кременчук послїдними роками розріс ся на 65.000 мешканців, сумує рівночасно, що більшість мешканців жиди, бо є їх там аж 45.000. В сабаш місто немов вимирає, всю торговлю захопили жиди в свої руки. І так само — каже — майже у всїх містах вздовж Днїстра. Сумно!

Божевільність на тлї §-у 14-го. У Відни на одній площи з'явив ся оногди якийсь „полїтик“ і почав держати огнисту кандидатску промову. Стараючись о мандат посольскій до сойму в Долїшній Австриї, безоглядно скритикував § 14 і его наслїдки. Цїкава товпа „виборців“ окружила зденервованого кандидата і вкінци пересьвідчила ся, що він збожевольв. Віддано его опіці лїкарскій.

„Хто матїр забуває, того Бог карає, чужі люди цурають ся, в хату не пускають.“ Отсї золоті слова правди нашого Тараса сповняють ся й на наших перекинчиках, що пристали до Волохів. Ото волоскі посли зреклись в сеймовій комісиї черновецкого інспектора Жанковского, що пристав до них, писне ся Janeboseht і служать румунізациї руских шкіл вже кількандцять років, а оногди зреклась „Patria“ уч. Остафійчука, що вчителював кількандцять років в Романи. Тепер коли на підставі сего і кваліфікациї з волоскої мови дістав посаду в містї, кричить „Patria“, що він не Волох і не вміє по волоски, що він Русин, ще й „Omelianist.“ Добре їм так!

Переїхала парова молотарка в Вікнї Кароля Мельника, двірского наймита при транспортї машини.

Еміґрация з всхідної Галичини до Бразилії відбуває ся через цїле лїто. З Ярослава доносять, що через сю стацию далї що дня переїздить по кілька родин до Америки. В останних днях найбільше виеміґрувало з повіту равского.

Справа Драйфуса. Дня 8. с. м. о годині 7 рано в Rennes розпочала ся розправа против Драйфуса. Драйфус станув другий раз перед судом. Увага цїлого цивілізованого сьвіта звернена тепер на мале місточко Ренне, де розправа відбуває ся. Тут не ходить тепер виключно о бувшого капітана, ту ходить о щось більшого. Тепер ходить о те, хто возьме гору в Франциї, чи поступові елементи, чи реакция.

Переписка редактора.

Н. К. Прийміть до відомости, що я коректи не проваджу і за похибки друкарскі, хоч би які — не відповідаю. Всеж похибок нема таких, щоб зміст статей був незрозумілий. В фейлетонах звичайно коректа добра. Наша ґазета не книжка, в ґазетї на форму не кладе ся надто великої ваги.

Оповіщене.

До бурси „Народного Дому“ в Чернівцях будуть на слїдуючий рік приняті тілько православні ученики рускої ґімназиї. Ученики, що хотять буги приняті мають явити ся з своїми родичами або опікунами 1. лат. вересня с. р. о 4. год. пополудни в „Народнім Домі“ і виказати ся послїдним сьвідоцтвом шкільним, докладним сьвідоцтвом убожества та що найменьше 4 парами всеї білизни і доброю одежою. Умовлену плату місячну, 1 зр., на пране і 2 зр. на інвентар мусить кождий зложити зараз при вступі. — *Від заряду бурси „Народного Дому“ в Чернівцях.*

Складайте ся
на будову
„Народного Дому“
в Чернівцях.

вали ся до себе і тулили чоло до чола і сумували. Ловили ся за шию, цїлували ся, били кулаками в груди і в стіл і такої собі своїм заржавілим голосом туги завдавали, що врешті не могли жадного слова вимовити, лиш: Ой, Іванку, брате, ой, Міхайле, приятелю!

VI.

— Дьидю, чуете, то вже чьне віходити до колії, а ви розсьпівали си як за добро-миру.

Іван витріщив очи, але так дивно, що син побілів і подав ся назад. Іван поклав голову в долонї і довго щось собі нагадував. Устав ізза стола, підійшов до жінки і взяв її за рукав.

— Стара, гай, матїр, инц, цвай, драй! Ходи, уберемо си по панцки тай підемо панувати.

Вийшли обоє.

Як уходили назад до хати, то ціла хата заридала. Як би хмара плачу, що нависла над селом, прірвала ся, як би горе людське дунайську загату розірвало — такий був плач. Жінки заломили руки і так сплетені держали над старою Іванихою, аби щось з гори не впало і її на місці не роздавило. А Михайло ймив Івана за барки і шалено термосив ним і верещав як стеклий.

— Мой, як-ес ґазда, то фурни тото катране з себе, бо ты віполичкую як к....!

Але Іван не дивив ся в той бік. Ймив стару за шию і пустив ся з нею в танець.

— Польки мині грай, по панцки, мам гроші!

Люди задеревіли, а Іван термосив жінкою, як би не мав уже гадки пустити її живу з рук.

Вбігли сини і силоміць винесли обоїх із хати. На подвірю Іван танцював дальше якоїсь польки, а Іваниха обчепила ся руками порога і приповідала:

— Ото-сми ты віходила, ото-сми ты вігризла оними ногами

І все рукою показувала в повітрю, як глибоко вона той поріг виходила.

VII.

Плоти по-при дороги трищали і падали — всї люди випроваджували Івана. Він ішов зі старою, згорблений, в цайґовім, сивім одїню і що хвиля танцював польки.

Аж як усї зупинили ся перед хрестом, що Іван його поклав на горбі, то він трохи прочуняв ся і показував старій хрест.

— Видиш, стара, наш хрестик? Там є вібито і твоє намено. Не бі си, є і моє і твоє...

(З Л. Н. Вістника.)

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Для шкіл народних

ВИЙШЛИ ЦЇЛКОМ НОВІ ДРУКИ

можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях. ул. Петровича ч. 4

которі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Перша буковиньска

спеціяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в п. к. технольоґічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважуюсь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в виді остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним припадом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, заною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день съвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лапшинї почта Бережани.

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Маґазин одіжи для дам і панів

в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручена з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї

найновійші плащі

жіночі, для дівчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)

жакети, мантильки, ротунди, похівники з шовку і могару з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дїтий,

загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекураційне, (**препоручене** Всеч. Духовенству і всїм вірним Впреосьв. Митроп. і Преосьв. Еп. **Ординаріятами** всїх **трех епархій**) обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід пожарних.**

„Дністер“ вступив в 6-ий рік свої дїяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів ґваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 95 кр.	
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	гот. 880 зр. 57 кр.
Резерва спеціяльна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди лїквідують ся **безпроволочно.** Полїси „Дністра“ приймає **Банк краєвий** при пожичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнїйших** комбінациях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** за оплатою 6½% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає **вкладки** до опроцентованя від 1. липня 1899, будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошеня о удїленє аґенцнї в окрестностях, где **нема** близько аґенцнї **„Дністра“ приймають ся.**

Нинїшним маю честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що **відкупив я**

ДРОҐУЕРИЮ

п. Вільгельма Водічка

і під моєю власною фірмою буду провадити.

За добірний товар, добру обслугу і як найуміркованьшу цїну ручить

Марцель Аксентович

властитель склену при улици Ратушевій ч. 3.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Сим повідомляю Вп. Публику, що **дня 8. липня отворив я**

КАРЛЬСБАДСКУ

пекарню

в Чернівцях, при ул. Камінній, ч. 14,

в котрій печу хлїб правдивий житний два рази денно, всїлякого рода булки і т. п.

За сумлїнне виконанє, умірковану цїну і услугу ручить

Антонї Ґорецкий, пекар

при улици Камінній (Steingasse) Ч. 14.

!Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і честно особи кождого стану у всїх місцевостях без капіталу і ризика продажию законно дозволених льосів. — Предложеня адресувати: Ludwig Österreicher, VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і съвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 91. Чернівці, неділя дня 1. (13.) серпня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

До ситуациї.

Так енергічної акциї против неконституційних розпоряджень, яку в послїдних днях розвинули соціяльні демократи і опозиційні міщанські партиї нїмецкі, правительство не надїяло ся. Правительство гадало, що підвисшенє податків населенє Австриї прийме так спокійно, як замкненє парляменту. Тимчасом стало ся инакше. Виборцї, що спокійно приняли були вість о замкненю парляменту і не дуже протестували против непарляментарних переговорів правительства з Угорщиною, стратили психічну рівновагу, коли прийшовши до грайзлєрника довідали ся, що кільограм цукру дорожший о 6 кр. Для бідняїшого населеня нїмецких міст се такий удар, як для нашого селянина подвоєний ґрунтовий податок. Доперва тепер, коли § 14-ий сягнув своєю рукою до кишенї австрийского горожанина, пізнав він вартість навіть такої конституциї, як австрийска, пізнав, що § 14-ий не такий невинний, як се зразу здавало ся. Доперва тепер, довідавши ся „по чому цукор“, зачало апатичне доси на всю полїтику населенє, протестувати не лиш против підвисшеня податків, але взагалї против § 14-го, і домагати ся привернення нормальних відносин парляментарних.

Акция населеня в тім напрямі прибирає що-раз острійші форми, а в Зальцбурзї прийшло вже навіть до поважних забурень, пригадуючих забуреня в Брукселї, вимірених революційною робітничою клясою против реакційної реформи виборчої. В спокійнім і тихім гірскім кутику на західній граници держави, в колишній резиденциї удїльних архіепископів, в філїстерскім Зальцбурзї потекла перша кров з причини протестів архикатолицкої людности против розпоряджень гр. Туна. Товпа найльояльнїйших доси католиків товкла шиби в редакциї католицкого дневника. Полїцию привитано градом каміня, а знайшов ся також такий, що вистрілив до неї з револьвера. Сили полїциї були за слабі, щоби розігнати демонстрантів, тож прикликано жандармерию, а тая зробила ужиток з стрільного оружя і поранила богато осіб. Доперва о 2-ій по півночи повело ся сполученим силам полїциї, жандармериї і війска розігнати демонстрантів. Вчера вечером демонстрациї знов повторили ся.

Се має тим більшу вагу, що з Зальцбурґа рекрутує католицке людове сторонництво, союзник правительства. І другий союзник, Люеґер показує зуби, бо рада громадска міста Відня ухвалила протест против § 14.

Люеґер, від коли зачав кандидувати на бурмістра, зачав грати двозначну ролю. Позискавши своїми опозиційними виступами круги „з долу“, зачав для доповненя своєї карієри надрабляти в „горі“; щоби зробити ся „regierungsfähig“, він із звичайного аґітатора, котрий не має нїчого до страченя а виграти може все, перемінив ся в статочного полїтика і зачав бавитись в дипльоматию, зачав грати дволичну ролю. Маючи до розпорядимости значне число голосів, є він для кождого правительства і небезпечний і потрібний. Правительство Баденього, мусїло з ним числити ся, мусїло старатись позискати єго голоси або що-найменьше заткати єму рот, зробити єго нешкідливим. Перший раз використав Люеґера Баденї, предложивши єго вибір на бурмістра до цїсарскої санкциї. Люеґер з вдячности і з надії, що Баденього потрафить ще дальше виексплоатувати, змінив був свою тактику в парляментї і не до пізнаня спокірнїв. Коли від обструкциї аж мури парляменту трясли ся. Люеґер з своєю кумпанією сидїв тихо. Доперва коли побачив, що дни Баденього почислені і він єму вже нї на що не придасть ся, коли в цїлій Австриї залунали оклики: „проч з Баденїм!“ Люеґер виступив з резерви і прилучив ся до обструкциї. Такою тактикою він хотїв осягнути ще одно: хотїв показати, що доперва тогди, коли виступив він, великий Люеґер, рішає ся судьба Австриї в сей чи в той бік, що доперва він увільнив Австрию від тиранії Баденього.

Хитрий сей лис і тепер придержує ся тої самої тактики. Все старав ся для правительства добрим бути приятелем а притім виторгувати щось від гр. Туна, от як санкцию реформи громадских виборів. Люеґер і тепер гамував як міг аґітацию против § 14-ого і задекретованої угоди з Угорщиною. Тимчасом податок від цукру покирив всї плани Туна і Люеґера. Аґітация між виборцями прибрала такі розміри, що коли-б антисеміти не причинились до протестуючого населеня або ще і підпирали теперішне правительство, то при найблизших виборах вийшли би дуже здесятковані і Люеґер стратив би ті голоси, котрі нинї становлять єго силу в торгах з правительством. Сей карієрович бачить, що звізда Туна гасне, що напір з долу за сильний, аби він міг з ним не числити ся. Хоч дальша карієра Люеґера зависить від єго відносин до правительства, то все таки підвалиною єго сили суть голоси виборцїв. Аби тих не стратити, Люеґер мусить іти з рухом з долу, а Туна полишити єго власній судьбі.

Історичний музей
Василя Тарновского.

Читаємо в „Руслані“:

В червню с. р. помер у Київі Василь Василевич Тарновский, властитель історичного українського музея, подарованого їм Чернигівському земству. З одного боку величезна вага і значіння сего високо-коштовного памятника нашої істориї, а з другого, наша щира і глубока вдячність до небіжчика за його старанність патріотичну зібрати музей і за подарунок сего скарбу на користь рідної Украйни, примушують мене розказати, хоч доки що коротко, історию музея і його, так мовити, сегодняшну долю.

Від давна жив в Борзонеському повіті в селї Качанівці рід Тарновських. В рр. 30- і 40-их нашого віку володарем Качанівки і Парафіївки, так само і иньчих великих дібр по київщинї був Григорій Тарновський. Прегарний дворець і ще лїпший сад-нарк у Качанівці, гостинність і приязнь Григорія Степановича і любов його до штуки, письменьства і науки в загалї, а найпаче, коли вони стосовали ся до Украйни, приваблювали в Качанівку чимало Художників, музик, письменників і ученых. У Качанівці нераз і подовгу перебували такі відомі люде як Глинка, Штеренберґ, Маркович Микола, Забіла, Шевченко і ин. Прості, але щиро сердечні відносини Тарновського до Шевченка добре знані з листів поета, писаних на початку рр. 40-их. Тодї то Тарновський розпочав заво-

---

Людвік Якобовский.

Мій слїпий приятель.

Край шляху сидїв він на малім, старім стільчику. А що стільчик не мав спинки, тож він подавав ся на перед і горбив ся, горбив ся. Мала шапочка плетена з червоної вовни ледви накривала клаптї сивого волося, а довгі руки, що все лежали на колїнах, були червоні, а худі. На грудях висїла у нього пушка з старої заржавілої бляхи, а на нїй наліпдена картка з написею: „слїпий з уроди“.

Вісїм років минуло, як я побачив його у перве. Тодї я був молодим студентом з тонким вусом і порожною модестою. А побіч мене ішла струнка бішонкою. А побіч мене ішла струнка бішонкою. А побіч мене ішла струнка бішонк

дити музей, про який моя річ: між иньчим він придбав і відому картину Шевченкову „Катерина“.

Григорій Тарновський вмер бездітним. І всї свої маєтности він записав своєму далекому родичеві Василю Тарновському, чоловікови зовсїм не богатому, але з доброю осьвітою, розумом і патріотичним серцем. Василь Тарновський, родом з Черниговець, скінчивши р. 1826 ґімназию висших наук у Ніжинї, пішов потім на унїверситет в Москві і скінчивши правничий факультет, пішов був урядником в петербурському контролю; але небавом покинув ту службу і пішов учителем істориї в житомирську ґімназию, бажаючи перегодом добути катедру на унїверситетї в Київі. Одначе лихі обставини житя родинного примусили його лишити учительство і йти господарувати в своє рідне село на батьківщинї. Отодї він добре побачив на власні очи тяжкий побит крепаків, спізнав народ і йото потреби і переняв ся думкою і в чому спроможеть ся помужати народові і попильнувати коло знесеня крепацтва.

То був час найвисшого розцьвіту реакциї і годї було Тарновському — що небудь чинити реально відповідно пекучим потребам краю. Лишень коли Бібіков заходив ся своїми „інвентарями“ попіложити долю крепаків на правому березї Днїпра, так Тарновському тропило ся вложити свою маленьку лепту в сю справу.

Тимчасом помер Григорій Тарновський і всї свої добра (шість тисячів крепацьких душ і землї) відписав Василеві. Василь з сїєї спадщини видїлив трохи не половину братові і сестрам.

Колиж за царя Олександра II. зайшла річ про знесення крепацтва, Василя Тарновського покликали в редакцийний комітет, де він чимало попрацював. По снесеню крепацтва він чи мало працював в Полтаві коло упорядкования нового ладу в житю визволених. Колиж заведено в Чернигівщинї земство, він перенїс свою працю в Чернигів, але яко земець працював недовго, бо 4 (16) грудня 1865 помер.

Не ще давно були оголошені Куліїшеві листи до Василя Тарновського і з иих добре знати, якої великої запомоги дістав Куліш від Тарновського.

Після Василя перейшла до сина його Василя-ж. Знаємо, що й молодий Василь пішов у слїд батька, яко український патріот; знаємо, що він приятелював з Шевченком; і по смерти поети висловив бажання перевезти прах національного ґенія в Качанівку. Звістно такого бажання, потрохи чудового не могли вволити і не мали на те жадного права найблизші до Шевченка приятелї його. На превеликий жаль у молодого Василя не було батьківського характеру, з чого і користували ся часто-густо вороги України — їй-ж такі „дїти“; лишень з початку рр. 80-их Василь позбув потроху впливу отсїх „дїтей“ ворогів України і жваво став пильнувати, як коло помноження свого музею, так і коло доброї думки, зібрати до музею що тілько можна з Шевченкових манускриптів, з його малюнцїв і в загалї з усего, що або належало Шевченкові, або так чи інак чепияло ся до Шевченка. Коли з початку рр. 80-их зауважено на пекучу потребу полагодити Шевченкову могилу, Тарновский в сїй справі приняв участь більшу нїж хто иньчий і коштами і працею; досить сказати, що краса Шевченкової могили-хрест, що коштував більш 1000 карб. Тарновський спорудив власним коштом. Кільки лїт назад Тарновський овдовів, а тимчасом стало під'упадати і здоровє його. Отсе і иньші умови примусили його продати свої маєтности в Качанівцї і Парафіївцї. (Купив їх відомий Крез-Харитоненко за 2 з чимсь мілїони кард.) Тодї зайшла річ — як бути з музеєм? Тарновський перевіз його у Київ і була у його думка, подарувати його Київу, але з повною і певною увезпекою, що нї одна річ нїколи і нї в якому разї не вийде з музею в инчі руки, — хочаб чиї вони були, і музей на віки мати ме свій украïньский характер. На жаль так не стало ся і Василь Василевич подарував музей чернигівському земству.

Між иньшими умовами свого найкоштовнїйшого дару, Тарновський висловив бажання, що-б музей помістити в історичному домі Мазепи, що стоїть на березї Десни. Земство згодило ся на всї умови і призначило кошти на перевіз музею з Київа і на упорядкования його. Дім Мазепи, давно взято на власність мінїстерства вн. справ; поміщено тут архів і нїхто нїколи недбав про догляд і береження сего історичного памятника. Земство через ґубернатора (на се треба зауважити) вдало ся до мінїстра, просячи його продати земству Мазепи будинок і вказуючи, що земство потребує сего домику на те, що-б помістити тут музей Тарновського.

З'їзд гр.-кат. руских сьвящеників в Philadelphia, Pa.

Нераз уже з'їздились рускі сьвященики, щоб зорґанїзуватись самим та покінчити вже раз з орґанїзациею руских церквей в Америцї, але ті заходи нїколи не здїйснились. Після таких з'їздів сьвященики жили собі осібняком і кождий рядив ся на свою власну руку, а в зарядї громад панувала також та сама анархія. Таке безголовє тревало аж доси і мабуть кождому вже надоїло, бо коли о. Обушкевич піднїс голос в справі заведеня порядків в наших церковно-народних справах, майже всї сьвященики і сьвітскі люди відозвались прихильно про полагоджене так важної справи, хоч не без того, щоб сесю орґанїзацию понимав кождий на свій лад. Нераз мож було чути між людьми, що сьвященики потрафили зорґанїзувати людей в місцеві товариства, аґітувати за „Союзом“ або „Соединеніемъ“, а самих себе чомусь не могли зігнати до гурту, а звязавшись в товариство, усунути личні непорозуміня і взятись до полагодженя церковно-народного безголовя.

День 18. липня буде днем епохальним в істориї американьскої Руси. На той день з'їхалось до Філядельфії 27 руских сьвящеників, щоб порадитись над церковно-народними справами і довести їх до якого ладу.

Того-ж дня, після служби Божої, відсьпіваної о. Обушкевичем і Ів. Сабовом в міській рускій церкві, всї присутні сьвященики удали ся до „Вендїї Готель“, де о. Т. Обушкевич привитав зібраних теплим словом, поясиив цїль зборів, а опісля предложив вибір предсїдателя і двох секретарів на час нарад. Стали ними: о. Т. Обушкевич яко предсїдатель, а оо. П. Кашеляк і Н. Воленьский секретарями. О. предсїдатель попросив зібраних, щоби кождий з присутних сьвящеників вписав ся на папері, а імена присутних ось які: А. Бончевский, Гулович, Гавр. Мартяк, Н. Воленьский, М. Підгорецкий, П. Тимкевич, Ст. Макар, Дзубай, П. Кешеляк, Чургович, Салата, В. Волошин, Злоцкий, Грабар, А. Камінъский, Дамянович, Ів. Ардан, К. Лавришин, К. Чучка, Галько, В. Мартяк, Ів. Сабов, Ів. Константкевич, М. Стефанович, Волкай і Іляшевич.

Декотрі зі сьвящеників, що задля важних причин не могли явитись на зборах, понадсилали письма або ґратуляцийні телеґрами.

Після оживленої а палкої дискусиї: чи передше мають збори полагодити деякі справи личної натури і аж опісля приступити до читаня статутів, порішено перейти до иньшого готелю „Bingham House“ задля тїсної і душної салї в попереднім готелю. Рано ухвалено: сейчас пополудни приступити до дискусиї над статутами товариства, полишивши всї менше важні справи на сам конець.

Товариство сесе, в котре звязати ся з'їхались гр.-кат. рускі сьвященики, охрещено на з'їздї „Товариство гр.-кат. сьвящеників імени сьв. Кирила і Методия“. Цїлею того товариства має бути тїсна звязь руско-американьских сьвящеників, щоб задержати свою віру, зберечи ненарушеним свій обряд та враз з народом наглядати над нашими церквами, школами та иньшими справами, що ведуть наших людий до добра матеріяльного і морального. Се товариство є лиш початком до дальшої, ширшої народно-рускої орґанїзациї, бо що року мають відбуватись загальні збори, на котрих будуть присутні всї сьвященики і делеґати сьвітскі по одному з кождої церковної громади для обговореня матеріяльних і просьвітних справ.

Поки-що збори гр.-кат. сьвящеників, передискутувавши через два дні всї точки статута виробленого о. Обушкевичем, ухвалили его з деякими змінами. Коли статут буде переписаний на чисто, подамо его в цїлости, а поки-що обмежимось на головнїйші точки з ухвал, що становлять головний зміст статута товариства руских сьвящеників ім. Кирила і Методия.

1) Товариство має наглядати, щоб заховати віру своїх батьків і наглядати над одностайностию і чистотою рускої обряду.

2) Щоби той обряд міг удержатись в своїй повній красотї, кожда громада має принимати дяків з гарним голосом, молодих і іспитованих. Єсли в котрій з громад церковних опорожнить ся місце дяка-учителя, громада даної місцевости напише прошене до совіта сьвящеників, котрий розпише конкурс, а опісля за порозумінем сьвященика даної громади і парохіян видасть свій осуд.

3) Після материяльної спроможности має видавати ся малі книжочки для народа релїґійно-морального змісту, має виходити релїґійний квартальний шематизм і час від часу будуть пересилатись від совіта куренди.

4) Єсли-б котрийсь зі сьвящеників провинив ся, то перший раз совіт удїляє ему нагани, опісля суспендує его яко члена товариства, в більших провинах виключає з товариства, а в случаях якого скандалу зі сторони члена совіт постараєсь у краєвих епископів о відкликане его до старого краю. На случай виключеня члена з товариства, прислугує тому право відкликатись до загальних зборів.

5) Совіт сьвящеників має означити по можности границї кождої парохії.

6) Кождий сьвященик має обовязок заступати свого сусїдо-товариша підчас его слабости, а коли-б хто по здоровому від'їхав на довший час, заступець має побирати половину доходів і платню за недїлю.

7) Підчас похоронів котрого зі сьвящеників всї члени мусять віддати послїдну прислугу помершому товаришови.

8) Єсли померший сьвященик лишає дїти, похорон відбуваєсь на кошт товариства.

9) Після смерти сьвященика, его жінка і дїти мають користати через три місяцї з половини доходів наслїдника.

10) Коли-б котра з громад потребувала свого священика, має подати прошене до совіта, а той по розслїдженю справи і по порозуміню з людьми удасть за таким до старо-краєвих епископів, еслиби его не було в Америцї.

11) Совіт має повідомити апостольского делеґата в Вашингтонї і краєвих епископів о істнованю товариства.

12) Священикам забороняєсь самовільна обміна парохій без дозволу на се совіта, так само громади не можуть самовільно будувати нових церков без дозволу того-ж совіта.

13) В справах адмінїстрацийних, взагалї материяльних кожда церков має що року висилати одного делеґата на головну конвенцию, котра відбуватись буде враз зі сьвященниками по черзї в кождій з громад. Підчас такої конвенциї відбувати ся будуть богослуженя з проповідями, а вечером відчити, представленя і т. и.

14) По можности товариство враз з громадами має старатись у дотичних властий о свого епископа.

15) Кожда з громад подасть точне число руских поселенців, а виданем шематизма на рік 1900 мають занати ся оо. Ів. Ардан, П. Кешеляк і Гаврило Мартяк.

16) Кождий новоприбувший священик з старого краю має виказатись перед совітом своїми документами, а той повідомить про его прибуте католицкого епископа, котрому новоприбувший має представитись. Єсли айрішский католицкий епископ не згодив би ся узнати его за сьвященика за те, що у него жінка або що церков не записана на него, сьвященик без взгляду на те має обняти свою посаду, а вже совіт постараєсь постояти за него у відповідної власти.

легкий румянець, але до мене не промовила нї словечка нї споглянула на мене. Зложила вінець на могилу, оглянула корч жасміну, що ріс в головах і пощупала пальцем пупінки, чи скоро вже пустять листочки. Відтак відхилила дві віти і прочитали на хрестї імя сестри, а уста їй шепнули без звуку: Грете Верн.

Тодї почув ся близько нас дїточий голосочок. „Татку я не можу найти маминої могили; в котрім рядї?“

Шелест мужеских кроків, промигнула біла хлопяча одїж, а відтак нїчо не видко і не чути.

Тодї підняла Марта голову, споглянула на мене і промовила: „Мати булаби вже найшла гріб, як би ту їй мала спочивала.“ Вона наморщила чоло і глянула в той бік, куди відійшла мала дївчина.

І вона гадками відбігла далеко. Мабуть до неба, що було таке блакітне як її очи, а може і далї, куди не сягав вже мій зір, бо нагле всьміхнула ся і промовила:

— Ти мусиш йому від тепер також милостиню подавати.

— Слїпцеві?... дуже радо мій скарбе... і також за Гретхен.

Я мабуть осьміхнув ся при сих словах, бо вона пригризла губу зубками і сказала: „Нї, нї, не треба. Тиж поганин, ти в нїщо не віриш.“

Я осміхнув ся і просив вибачіня. Вона вперла ся, аж як вийшли перед цвинтарну браму і я справив ся на греблю, щоб подати гріш убогому слїпцеві, вона приязно кивнула головкою, всунула свою лїву руку під мою праву і ми стояли біля стільця.

Пушка бряскнула, а Марта промовила: за Гретхен!

Наче сьвітло перебігло по зівялому лиці старого. „Най Бог благословить її“ відповів тонкий, дряхлий голос.

— Тепер старенький двічи діставати мете милостиню; туди від мене, а назад від... мого... вона спаленїла нагле і благаючим помочі потлядом глянула на мене. Я докінчив за ню: „від моєї судженої і від мене.“

Вона ще більше спаленїла, бо старець був перший, що дізнав ся про се, що було тайною між нами. А він знов промовив своїм тонким, дряхлим голосом: „Най вас обоїх благословить милостивий Бог, а найбільше вас паннунцю!“

НОВИНКИ.

Чернівці, 12-го серпня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагоді збирайте складки.

П. президент бар. Бургінїон через непогоду скоротив час побиту в Дорні Ватрі і вернув вже до Чернівців.

П. Маршалок Лупул д. 8. с. м. виїхав на обїздку і через Радівці, Сольку, Ґурагумору і Кімполунґ прибув до Дорни, де застав гарні порядки і про них дуже похвально висказав ся перед начальником громадским Деакон.

З черновецкого суду повітового. Віддїл процесовий сего суду переносять з д. 1. вересня до дому Mozeca Берля при ул. Камінній (Steingasse.) Маґістрат яко полїцийна власть узнав теперішні убікації судові невідповідаючими санїтарним вимогам і наймив згаданий дім (16 кімнат) на час 3 лїт. Коли до того часу не стане нова палата судова, то найм очивидно продовжать.

На трамвай скаржить ся якийсь дописуватель Bukow. Nachr. Пише именно, що рано о 6 год. виїхав з ул. семигородскої, а до двірця їхав мінут 62! з того на перестанки пішло лиш 50 мінут марно. Багато флеґми у сего пана мусїло бути, коли не пішов піхотою хочби там з жінкою і дитиною.

Купіль у нас, в Чернівцях дуже дорога бо трамвайом до Прута дуже тяжко дістати ся, хиба їхати фіякром. Але знов за місце в будках дуже дорого платить ся, именно від особи 20 кр., а з прислугою то і 30 кр., не рахуючи за біле, котре везти з дому недогідно, а за котре треба осібно платити. Добре як купає ся одна особа, але зважмо, що нераз з одного дому хоче 3—5 осіб скупати ся. Нам бачить ся, що маґістрат без потреби позваляє свому пахтяреви немилосерно здирати публику. В Коломиї за будку платить ся 4 кр., а навіть у Львові, в місті $2^1/_2$ більшім ніж Чернівці, за місце в будці при ставі Полчиньскім, котрого удержанє коштує щось, (Прута чей ма ґістрат не чистить?) коштує також 20 кр. Длячого властиво маґістрат позваляє одиниці збогачувати ся коштом горожан?

Надужитя при війску. Недавно видало мінїстерство розпорядженє, котре заказує бити жовнярів по голові і вухах. До сего розпорядженя так застосував ся рахунковий підофіцер 11. компанії 30. полку піхоти у Львові Кох, що при видачі чобіт, так сильно ударив чобогом по оцї Михайла Булика, що сей мало не осліп. Коли капітан п. Шілер запитав его що ему стало ся, то бідачиско Булик боючи ся секатури, сказав, що сам ся вдарив через неосторожність. Чи то так при війску виповняє ся закони? Чи би власти військові не вглянули вже в сю поведінку ріжних фрайтрів, капралів та фірерів, що видно для власної приємности обходять ся правдиво по звірски з бідними вояками. Чи військові власти не прийшли еще до того степеня цивілїзациї, щоби в простім вояку видїли таку саму як і они людину.

Жіночий суд присяжних. В Новім Йорку опрацьовують тепер проект закона, після якого дїти нище 12 лїт будуть суджені трибуналом зложеним зі замужних жінок. Ті, що поставили внесенє на таке право, виходять із тої засади, що одиноким компетентним судією дитинячих переступків є мати.

Зміна календаря в Росиї посунула ся вже наперед. Петербургска Академія наук котру питано о раду згодила ся на зміну і то еще сього року. Если мінїстерство просьвіти, рільництва і справ внутрішних не викажуть мотивів, щоби спротивляли ся змінї, то вже на другий рік буде в Росиї запроваджений григориянський календар.

У страха великі очи. Онодги зголосив ся на полїцийну інснекцию якийсь старий чоловік і зізнав, що переходячи Замковою улицею видів, як якійсь вояк і дві женщини „шось“ закопували в землю. Він чим скорше утїк і зі страху ж за слаб. Прийшовши трохи до себе, а повідомив полїцию, бо там певне погребано трупа, а він може показати місце. Оповіданє таке було сензацийне, що вислано на місце аґента, аби справу розслїдив. Старець вказав зі страхом місце. По хвили нетерпеливого дожиданя, коли покликані робітники відкопали землю, витягнули з ями здохлого пса, обвиненою брудною шмагою...

Горівка та кримінал. У французкім двотижневнику Quinzaine появила ся статя Павла Боґара, в якій автор зі статистикою у руцї доказує, що департаменти, які стоять на першому місци що до спожитя алькоголю, стоять також на першому місци в криміналїстицї. І так на 100.000 мешканців є у Фінїстерр засуджених 645, у Сен Інферіе 809, в Рон 863, а в полудневих департаментах, де алькоголь не є вже так сильно в ужитю лише 50. В Белґії на 235 засудів на досмертну тюрму є 40·7% переступників, що були пяні, а 54.6% налогових пяниць. У Получених Державах в цїлім числї засуджених в 1897 р. 94% пило, 17% пило дуже богато, та лише 6% не пило цїлком. У Німеччинї виказують статистичні дати др. Баера, що 77% переступств проти моралї допущено ся по пяному. Не лїпше дїють ся також зі статистикою самоубійств. Коло 1840 р. припадало у Франциї одно самоубійство на 13.000 мешканців, нинї 1 на 5000. Від 1835 р. до 1898 число самоубійств по причинї піяньства росте із 139 на 880 річно, а иньших випадків смерти по тій самій причинї з 220 на 530.

Нові секти жидівскі. В Кишиневі в Росиї умер адвокат жид Йосиф Рабінович, котрий утворив в полудневій Росиї нову секту жидівску, котра знаходить приклонників. Тая секта узнає Ісуса Христа правдивим Мессїею і приняла на підставу системь релїґійної, що письмо сьвяте старого і нового завіта є впливом сьв. Духа і належить виповняти приписи закона Мойсеєвого як і евангельского, винявши листи сьв. Павла. Хрест і сьв. вечерю узнала они за тайни божественні, а науку о сьв. Тройци і о рівночаснім божескім і чоловіческім походженю Христа Рабінович, відкинув називаючи еї висліджком фільозофічних спекуляций грецких фільозофів. Друга секта повстала таки в найновійшім часї, а безпосередним товчком до еї повстаня дала ревізия процесу Дрейфуса. Именно недавно тому в Одесї зібрало ся значне число жидів, щоби обговорити справу Дрейфуса і его долю. В часї сеї наради встав оден молодий а дуже талантовитий жид і виголосив з великим жаром довгу бесїду, в котрій доказував, що щасливо введена в дїло ревізия процесу Дрейфуса накладає обовязок на жидів: подумати о вироку смерти виданім перед віками старшиною жидівскою на пророка Ісуса з Назарета і перепровадити ревізию процесу Ісуса. Мимо страшного обуреня і крику, який піднесли ортодокси, по сторонї молодого бесїдника стануло велике число членів збору і ідея ревізиї процесу Ісуса здобуває щораз ширші круги приклонників, именно в кругах молодо жидівских. Приклонників сеї ідеї звуть в Росиї „ревізіонїстами.“ Ґадаємо, що ідея сеся могла би дуже скоро перейти в чин, бо на нїй жиди нїчого не стратять, а на кождий случай зискають серед християньскої суспільности, осуджуючи своїх предків, а тим змиваючи вину з себе, бо мовляв — з засудом Ісуса не годять ся.

„Цїлуюча блощиця“. В Америцї появила ся нова комаха дуже небезпечна для людского здоровля, яку названо Кіссінґ-Буґ (цїлуюча блощиця). Сотки людий покусаних сею комахою захорували серед признак отрутя. Першою жертвою була дитина в Філядельфії. Шпиталї переповнені. Хорим пухнуть перед усїм уста. Американьске правительство дало ентомольоґічній лябораторії у Вашинґтонї специяльну субвенцию в цїли прослїдженя прикмет сеї комахи та захоронних средств.

Корова убила Марію Савчук в старих Бросківцях. Жінка водила її на посторонку обмотала шнур навкола руки і пасла її на толоці але корова наполохавшись стала волочити її по ровах і каміню і так нещасна жінка найшла свою смерть.

Велике нещастє лучилось минувшої неділї по полудни в Дубію, в пов. Брідскім. Надтягнула від півночи чорна хмара і почав падати грубий дощ перемішаний градом. Пастухи повтїкали з поля скрили ся в трупарни на цвинтари за селом. Декотрі надїючи ся, що туча довше потягне, покинули трупарню і повтїкали до села; остались лиш господар Іван Прихідко, і парубки Стах Міллер та Данило Бабяк, котрий привязав до штахет під трупарнею свою корову. — Нараз вдарив грім в трупарню і запалив еї, а вітер в одній хвилї розсипав горіючу стріху до окола будинку. Заким люди оглянулись вже горів і зруб. Коли огонь устав, почали гаками шукати поміж огнем і добули два звуглені страшно з'обезображені трупи Івана Прихідко і стаха Міллера. Данило Бабяк жив еще з годину. — Того самого дня запалив грім кілька кіп збіжа на поли.

Сок з падалиць і лїсниць. У неодного господаря, що має садок, марнує ся богато таких яблок, що самі падуть з дерева, бо їх червак підгриз. Так само марнують ся і лїсниці або квасниці, котрих нї продати нї сирими зїсти. Такі яблока можна з'ужиткувати опісля до всїляких страв. Сок з тих яблок робить ся в той спосіб: Визбирані яблока полоче ся, коли дуже нечисті, або лиш обтирає ся чистенько, крає ся на кусні, вирізує ся з них червачливе місце плівочки разом з зернятами, та кидає ся до великого, поливаного горшка. Обирати яблок з лупини не треба. Опісля наливає ся до горшка тілько води, кілько треба, щоби закрила яблока і варить ся доти, доки аж зовсїм не розварять ся. Коли відтак трохи простигнуть, вливає ся їх до полотняного чистого мішочка або на чисте сито але не дротяне і лишає ся так, щоби вивварений сок скапав в підставлений чистий горнець. Мішати або видушувати розварені яблока не треба. До того соку додає ся відтак цукру, на лїтру 125 грамів і варить ся через чверть години, при чім збирає ся з верха шумовину. По тім, коли сок ще горячий, зливає ся его в чисті і сухі, трохи огріті фляшки, котрі добре затикає корками та опечатовує ся ляком. З оставшої маси робить ся повила. Масу перетирає ся через сито, доки в нїм Не остане ся лиш сама лупинка, а коли-б була занадто густа додає ся ще троха кипячої води, трохи цукру і смажить ся на огни доди, доки аж добре не згусне, так, щоби ложка встромлена сторцом могла в нїй стояти. При тім треба й добре мішати, щоби повила не пригоріли. Готові повила складає ся відтак в поливані горшки і завязує ся зверхи грубим, чистим папером. Щоби повила лїпше держали ся, можна ще казати зробити собі в антицї салїцилеви тинктуру (5 ґрамів салїцилю на 50 ґр. алькоголю) і тою тинктурою виполокати листок білої бібули і вкрити нею повила, а відтак завязати зверха перґаміновим папером. Так зроблені повила можуть держати ся і цїлий рік. — („Народ. Часоп.“)

В Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“

прибуло в місяци липни с. р. 8.505 важних полїс на суму 3.874.955 зр. обезпеченої вартости з премією 36.195 зр. 02 кр.

Разом від 1. сїчня до кінця липня видано 37.662 важних полїс на суму 20,649.677 зр. з премією 175.926 зр. 06 кр.; попереднього року за той сам час було 30.104 важних полїс на 16,906.326 зр. обезпеченої вартости з премією 144.435 зр. 67 кр.

Шкід в липни с. р. було 72 случаїв; разом всїх від початку року до кінця липня було 345 шкід, з котрих 331 вже виплачено, 1 шкода находить ся в лїквідациї а виплату 13 відшкодовань (в сумі загальній 1.521 зр. 63 кр.) на разї з причин правних вздержано.

Сума всїх тих шкід разом з коштами лїквідациї виносить brutto 92.357 зр 93 кр., а по потрученю части реасекурованої лишаесь на власний рахунок 46.961 зр. 10 кр.

Фонд резервовий з кінцем червня с. р. виносить 110.524 зр. 56 кр. і зложений в цїнних паперах.

На житє обезпечило ся через „Дністер“ в Товаристві Краківскім с. р. до кінця липня 62 осіб на суму 88.100 зр. обезпеченого капіталу, — случає ся однак еще часто що члена нашого Товариства подають свое обезпечене житєви до Товариства Краківского через иньших посередників з полишеним „Дністра“ і наших аґентів а тілько кажуть поліси свої присилати до „Дністра“ для заплати через „Дністер“.

Звертаємо проте увагу всїх бажаючих заключити обезпечене житєве в Товаристві Краківскім щоби звертали ся до Дністра або аґентів Дністрових і посередством „Дністра“ обезпечили свое житє.

Львів, дня 8. серпня 1899.

„Дністер“ Товариство взаїмних обезпечень.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою за місяць липень 1899.

I. Стан довжний:	Кор. сот.	II. Стан чинний:	Кор. сот.
1. Удїли членів	64301·65	1. Пожички удїлені:	
2. Фонд резервовий	5003·04	а) стан на початку місяця кор. 600.030 с. 79	
3. Специяльна резерва	446·25	б) удїл. в липн. 30.990 „ —	
4. Вкладки: а) стан на початку кор. 630.513 с. 92		разом 631.020 „ 79	
б) вл. в черв. „ 30.709 „ 59		в) спл. в липни 5.615 „ 35	
разом „ 661.223 „ 51		Стан з кінцем 625.405 „ 44	625.405·44
в) винято „ 35.394 „ 60		2. Готівка в касї з днем 31. липня 1899	1618·81
позістає з кінцем липня „	625.828·91	3. Цїнні папери фонду резер.	4.379.68
5. Сальдо процентів [побраних]	18287·54	4. „ „ инші	70.602.50
6. Кредит банковий	4000.00	5. В тов. і банках	12.995·54
7. Неподнята дивід. за р. 1897	493.16	6. Тов. взаїм. обезп. „Дністер“	2.804·—
8. „ „ „ „ 1898	1412·29	7. Сальдо коштів адмінїстр.	3.025·94
9. Кошта спору	91·64		
10. Льокациї сторін	875·50		
11. Рах. біж. Банку краєвого	91·93		
Сума пасивів	720831·91	Сума активів	720.831·91

Членів прибуло в липни 48, убуло 2, оставало з кінцем липня 1899 р. 1671 членів з 1713 деклярованими удїлами в сумі 85.650 кор.

Стопа процентова від вкладок почавши від 1. липня 1899 р. 4%, від пожичок удїлюваних з провізією на кошта адмінїстрациї $6^1/_2$%.

Львів, дня 30. липня 1899.

Товариство взаїмного кредиту
„Дністер“
стоваришене зар. з обмеженою порукою.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Для шкіл народних

ВИЙШЛИ ЦЇЛКОМ НОВІ ДРУКИ

можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Перша буковиньска

специяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольозічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
специяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько загранічних шкір.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день съвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лашшинї почта Бережани.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одїжи для дам і панів

в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Порученя з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї

найновійші плащі

жіночі, для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, порохівники з шовку і могару

з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дїтий,

загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, (**препоручене** Всеч. Духовеньству і всїм вірним Впреосьв. Митроп. і Преосьв. Еп. **Ординаріятами** всїх **трех епархій**) обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід пожарних.**

„Днїстер“ вступив в 6-ий рік сво^{єї} дїяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів ґваранцийних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва специяльна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди лїквідують ся **безпроволочно.** Полїси „Днїстра“ принимає **Банк краєвий** при пожичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Днїсгер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнїйших** комбінациях.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** за оплатою 6½% за інтабуляциею або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає **вкладки** до опроцентованя від 1. липня 1899, будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошеня о удїленє аґенциї в окрестностях, где **нема** близько аґенциї **„Днїстра“ приймають ся.**

Перворядна американьска

пральня

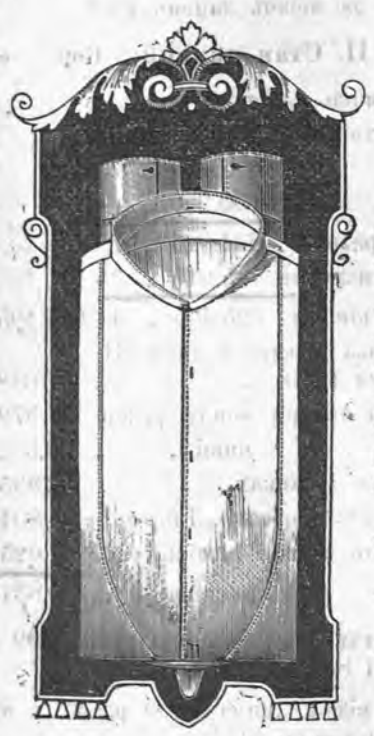

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, манжети, фіранки** і то в всяких красках, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портіери, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і піки,** далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумлїнне виконане, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Авґуст Чернявский,
улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Сим повідомляю Вп. Публику, що **дня 8. липня отворив я**

КАРЛЬСБАДСКУ

пекарню

в Чернівцях, при ул. Камінній, ч. 14, в котрій печу хлїб правдивий житний два рази денно, всїлякого рода булки і т. п.

За сумлїнне виконане, умірковану цїну і услугу ручить

Антонї Ґорецкий, пекар

при улици Камінній (Steingasse) Ч. 14.

! Купуйте книжку !

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і честно особи кождого стаиу у всїх місцевостях без капіталу і ризика продажию законно дозволених льосів. — Предложеня адресувати: Ludwig Österreicher, VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і съвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 92. Чернівці, середа дня 4. (16.) серпня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20	Кор.	— сот.
на пів року . . .	10	„	— „
на чверть року . .	5	„	— „
на місяць	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Історичний музей

Василя Тарновского.

Ґубернатор проти постанови земства не змагав ся, написав до міністра і міністер згодив ся. Окрема комісия з губернаторских урядників і репрезентантів земства оцінила Мазепин будинок і землю і земство згодило ся заплатити десять тисяч карб.

Але показало ся, що дім той дуже малий, музей в йому незручно помістити, найпаче уважаючи на те, що з часом музей зростати ме неминуче. Тай Тарновський, спостерігши отсю незручність, відрік ся від умови містити музей в домі Мазепи, лишень стояв за те, що-б „земство ніколи нїчого не відчужалоз музею і не мало права переміняти характер музея, або переносити його з Чернигова деінде.

Д. 2. (14) лютого с. р. ґубернскі збори земства прирадили прияти від Тарновского на власність земства подарований ним історичний музей, збудувати на его поміщенє новий будинок за 20.000 карб., а поки не вибудують той будинок, просити Тарновского, щоби музей переховав у себе. Крім того постановлено звати музей іменем Тарновского і просити иньші українські земства і приватних людей о поміч, щоби музей Тарновского зростав.

В три дни по тій постанові член земства Федір Лизогуб (син знаного Андрія, Шевченкового приятеля, і рідний брат теж знаного Андрія Лизогуба) подав земству підписаний ним і иньшими 25 гласними протест против історичного музея. В протестї сказано між иньшим, що нарід темний, народних шкіл нема, то і музея не треба; земство має право дбати про народну осьвіту, але не заводити музеї та дбати про висший культурний розвиток людности; врешті видатки на музей не по силї земству.

Постанова земских зборів пішла по закону до ґубернатора разом з протестом Лизогуба, Гамалиї, Псьола, Вроньского, Ширая і п. Ґубернатор не звернув чомусь уваги на давнїйшу постанову земства і на те, що через его таки руки йшла просьба земства в справі купна Мазепиного дому на поміщенє музея, а станув по сторонї протесту і не затвердив постанови земства, а передав справу до розгляду „ґубернского по городским дїлам присутствія“, доводячи, що орґанїзация музея не відповідає місцевим потребам. Однако більшість „присутствія“ не пристала до думок ґубернатора. Тогдї він запротестував против постанови „присутствія“ і всю справу переслав до міністра внутрішних справ. Як скінчить ся справа, трудно вгадати. Коли би міністер хотїв прихилити ся до гадки ґубернатора, то по закону мусить сам подати всю справу на розгляд державної ради, а в таким разї затяглось би дуже довго.

В сїчни с. р. пок. Тарновский власним коштом видав ілюстрований дуже цїнний катальоґ свого музея. Заведено до него 2693 річей і подїлено їх на три періоди: в доісторичнім виказано 400 річей, у великокняжескім 1328, в козацкім 866. Є там цїлий іконостас одного з Черниговских церков, 20 більших образів сьвятих українскої живописи, 8 луків, шабля Богдана Хмельницкого, рушниці, пистолї, гетманьскі булави, перначі, між ними пернач Семена Палія. Є портрети: Хмельницкого, Виговского, Дорошенка, Мазепи, Апостола скоропадского, Ханенка, Полуботків, Адама Киселя, Галагаків, Туптала, Гонти, Тетері і и.; портрети: Петра Могили, Горленка, Заборовского, Конисього, Леванди, Сулими, і и., є ґравюри, старі книги, картини, богато автоґрафів, між ними: Апостола, Бруховецкого, Безбородька, Дорошенка, Киселя, Кочубея, Мазепи, Многогрішного, Самойловича, Сапіги, Тетері, обох Хмельницких і и.

До катальоґу его не заведені річи, що належать до Шевченкового музея. Є тут крім бюстів і портретів поета пашпорт, з котрим проживав Шевченко, портфель его, каламар і перо, фляшочка і скринка з фарбами, палїтра і иньші малярскі потреби: є Тарасова сорочка, червона китайка, котрою була покрита постова домовина, як перевозили тїло его з Киева під Канїв; є тут богато малюнків листів і рукописей Шевченкових.

Була би велика кривда для всеї Украйни-Руси, коли би побідив протест Лизогуба і его товаришів і позбавлено би не тілько сам Чернигів, а і всю Украйну можности оглядати так цїнні історичні скарби, зібрані пок. Тарновскими!

Перегляд часописей.

(Deutsche Hochschulzeitung (в Липську) про віче українсько-рускої молодїжи у Львові Dzienik polski тїшить ся.)

Р(*оман*) С(*ембратович*) подав до студентского нїмецкого орґану „Deutsche Hochschulzeitung“ вістку про віче українсько рускої молодїжи у Львові. Сю допись враз з увагою редакциї подаємо понизше:

З всхідної Галичини одержуемо допись, в котрій дуже наглядно представлена методa, якою махери полїтичні, панове Поляки і Чехи послугують ся, щоби своїм „меньшим“ братам славянским утруднити істнованє. Слїдуючі стрічки дотичать віча руских академиків. Наш поважаний кореспондент зараз по вічу подав нам телеґрафічно відомість о перебігу віча. *Ся депеша не дісталась в наші руки.* Польско шляхоцке правительство виловило її після своєї звичайної практики.

Най хто приватний затаїть денешу — він *буде злодїєм*; але-ж правда: Si duo iaciunt idem, non est idem*)

Подаємо допись нашого кореспондента:

13. лиия с. р. відбуло ся віче академиків, на котрім обговорено справу отворенія университету рускаго. Всї руські академічні товариства в Австриї були заступлені. 500 руских студентів зґромадило ся, *щоби* запротестувати проти мачушиного трактованя їх народу-навіть на поли культурнім. Вже саме число участників вказує, що руский университет мав би богато слухачів. (Належить пригадати, що рускі теольоґи не могли взяти участи в вічу з причини заборони зі сторони ц. к. польского намістництва.) Число слухачів на университетї черновецькім виносило з початку

*) За те саме Івана повісять, а пана пустять на волю.

Парфюма.

...Отсей лист пишу без надписи.

„Люба Тересо“ не має в теперішнім моїм настрою змислу, а „Ласкава Пані“ видаєть ся мені по пережитих останніх місяцах ще більшою нїсенїтницею.

Як-би я не був тебе случайно вчера побачив у театральній льожі, то й не писав би до тебе. Але як побачив твоє дрібне біле личенько, оточене потвою чорних кучерів, те саме личенько, яке я так часто держав у руках, — не годен був далї держитись осторінь. По першій дії ти вийшла, а коли йшла крізь товпу народу, ми стояли одну хвилю напроти себе, око против ока, ненависть проте ненависти. Відтак твоя повозка проторохтїла обіч, немов усего один раз ударили копитами порскаючі коні, а я все ще стояв там — з капелюхом на голові.

Неправда-ж — ти здвигнеш на те плечима? Хоч я бив тебе мов безумний... то повинен був здїйняти бриля. Так був би поступив собі кавалер!

Отсе то й е! Длятого я бив тебе. Вперше і в останнє. Я — плебей! Чи зрозумієш ти мене, длячого?

Все я питав себе, що спонукало тебе притиснути одного дня свою головку до моїх грудей? Що привело мене, аби я бажав собі затримати тебе? Так отже, найгіднїйша любови, маленька пані, найгордїйша головка, яка коли украшала аристократичну шию, найнїжнїйша рука, яка коли лежала в моїх великих, широких пальцях... нема в мене доволї слів, аби сказати тобі чим ти була для мене. І длятого окружала тебе моя нїжність як чари, з котрих ти не могла видобутись, хоч би втїкла була на конець сьвіта, бо все було повне моєї любови, а ти в моїй мовчаливій власти.

Ти се знала, Тересо, і проте допустила, щоб я бив тебе?

Так, Тересо, ти завинила!

Знаєш, звідки я родом. З познанського закутка, де мій батько був шинкарем, позаментарем, кравцем, торговельником поживи, шкір та коней, все в одній особі. І все задля вічно недужої жінки і девятьох хлопців: один другого бісноватїйший та химернїйший, один другого голоднїйший та більше простацький. В Америцї загирило ся трьох, четвертий повісив ся, пятий — у війську провинив ся проти свого лейтнанта і вмер у казематах торунської кріпости, три иньші мужиками, а ось я — девятий.

Я мав щастє. Школа була для мене лише забавкою. Длятого я отримав свобідну науку в висшій реальній школї. Я був перший. У кождій класї. Лиш моє поведенє не було ніколи „зовсїм добре,“ що найбільше „вдоволяюче.“ Граючись поздавав я всї іспити. І як тебе пізнав у Берлїнї, — се було в театрі, ти мала на собі темночервону сукню — то був уже славним інжинером. Але я мав мало оглади.

Та сего вчить ся чоловік скоро. Швидко я їв риби вилками, ніколи більше не розрізував картофель ножем, не прикладав сервети до уст і вчив ся обходити ся без довбачок до зубів.

Те все я розумів, ще заки ввели мене на твій сальон.

Тепер настали тиждні...

Тересо, знаєш ти їх? Чи тямиш іще про них?

Коли я тебе ненавидїти-му колись як свого найлютїйшого ворога, то сама згадка про ті часи змягчить мене як недужого і ослабить як дитину. І усьміх тревати буде в менї і сьвітло сияти надо мною, а моя вічна подяка привяжеть ся тобі до ніг, поки годні будуть ходити, або поки моє серце не перестане бити ся.

Ти, баронесса von Вернер, і я, син мельциньского торговельника шкір!

Та проте ми не чули сеї ріжниці, бо наші уха були чуткі лише на одну мельодию нашої любови.

Але одного дня... Дивно, як я ніколи не завважав того. Я-ж усе з нїжною радістю постерігав, які нїжні парфуми в твоїх сальонах виливали свої мовчаливі хвилї, як пахло твоє темне волосє, а я ввесь у роскоші, в запахах та в одурі схиляв ся на твої рамена.

Тому шість тижднїв, тямиш іще певно, ти хотїла оглянути величезну галю машин, в котрій були збудовані мої нові льокомотиви і дінамо-машини. З гордістю я похожав по тій салї, бо кожда лїнїя була дїлом моїх рук, і кожда частинка зелїза покірна моїй волї. І як ти з обома приятельками хотїла, щоб вас проводити по салї виробів з зелїза, а я „допустив ся“ того, що в синїм кабатї опроваджував аристократок,... то не прочував, що твоя холодна здержаність відповідає твоїй катурі, але залюблений чув я лише ту важну ролю, яку грала моя любка перед сьвітом у тій галї серед лоскоту машин на очах пятнацятьсот робітників. Часто спочивав мій погляд на твоїй головцї, часто він пробігав по нїжній кістцї, коли твоя рука не значно підбирала хорошу прогулькову сукню, а хоч дуже прикро діймало мене, що ти не відповіла ні на один мій погляд, то проте я признавав тобі справедливість.

(*Дальше буде.*)

мало що більше як 200, а до нині ще не піднесло ся до 400, — руский університет у Львові мавби найменьше 600 слухачів.

Адже до тепер багато Русинів все учило ся на університетах нїмецьких кого лиш економічні обставини не примушували студиювати на університетах польских у Львові та Кракові. Однак від хвилї заложеня університету рускаго у Львові, всї они лишилиби ся в краю. Піднести треба, що Русини в Галичинї мають в дїйсности чисельну перевагу, а однак обидва університети, політехнїка, академія штук, ветеринарія та всї иньші вищі заведена є польскі. Віче академиків рішило звернути ся з меморандум до міністерства просьвіти і енергічно домагати ся заведеня університету рускаго у Львові. В вічу участвовали межи иньшими декан правничого факультету др. Стебельский і доцент тогож факультету др. Дністряньский. На віче насыпало поверх 150 привітних депеш з краю і заграници, між ними від руских професорів, що переслїдувані Поляками, дістали посади на університетах нїмецьких, як від др. Пулюя, др. Горбачевского др. Зобкова і и.

Цїла руська преса без ріжниці партий повитала радісно віче і загріла молодїж до енергічного ширеня своїх постулятів.

Dziennik polski з великою радістю передрукував з „Нового Времени“ подлу напасть на Русинів під ідіотичним заголовком „грає, грає, боропає“. Сказано там, що львівскі сепаратисти мали виступити з рядом відчитів в малорускім жарґонї, але що на щасте міністерия заборонила на з'їздї жарґоном говорити, то „хохломани“ уряджують иньшу демонстрацию, а именно видрукують усї реферати в своїм лейборґанї „Записках тов. Шевч.“ Далї денунциює ся київских членів тов. Шевченка і заповідає ся, що сї члени виходити муть з салї кілька рази прийде до слова котрий з галицких москалофілїв. А ся статя викопана на сьмітнику, котру тількы „Новое Время“, „Галїчанїн“ і „Dziennik polski“ зважать ся помістити в своїх шпальтах: Грушевский і Франко не возьмуть участи в з'їздї археольоґічнім. Не велика з того школа, бо вартість тих найновіщих „ученых“ є аж треторядної формациї, тільки їх приятелї трубять їх велику славу, що має прислонити славу Карамзіна і Шлецера. П. Грушевский зріс і вивчив ся в Росиї за стипендийнї грошї, а тенер забув мову, в котрій учив ся тілько лїт. Займає катедру рускої істориї у Львові, а по росийськи говорити не знає: щож робити, коротка память!..

Видко, що навіть „Новое Время“ зміркувало, що о тілько віків старша Русь має більше археольоґічних памятників нїж Москва, і що в старім Київї „матері руских городів“ ми маємо повне право промавляти украïньским словом; се батюшка зміркував, отже каже що проф, Врушевский не сьміє не говорити по московськи ізза того, що він в Росиї зріс. Помнимо і претенсиї батюшки, щоб професор істориї у Львові мусїв уміти говорити по московськи, бо батюшка забув, що панованє московської мови кінчить ся над Збручем і лиш запевняємо батюшку, що проф. Грушевский не забув еще по московски. Кождий знає великі заслуги і Грушівского і Франка на полї науковім, а останнього в лїтературі і публїцистиці, отже оборонити їх перед лаянєм цуциків, що біжать за ногами і брешуть не стоїть, а звернемо лиш увагу на те, що „Dziennik polski“ залюбки повторив цїлу статю. Як співробітник Dziennika перекладав сю статю, то перо йому відмовляло послуху, папір дер ся, бо їм давно було, як польский демократ може станути на точцї московских катів і радувати ся і приплескувати їх убійчій роботї. Але воно так, Dziennik polski сердечне радує ся з сеї заборони, бо длячогож би передрукував згадану статю? Правда, редакция додає від себе: для нас важна статя, бо говорить ся в нїй про особи знані на львівскимя руку хоч не дуже промовляє до нас своїм содержанєм — алеж то не є оправданєм. Зваживши, що нї Франко, нї Грушівский не є брукова постать, поки не знизили ся ще до ради тих панів від Dziennika тількы вони є знані між Славянами і поза славяньскими краями яко сьвітлї мужі науки там, де не долїтає лаяне цуциків — міг собі Dziennik дарувати перепечатане згаданої статї. Але нї, не міг, бо „Новое Время“ видерло йому з серця цїлу статю. Dziennik як би міг то заборонив би нам не тілько університету у Львові і украïньских рефератів в Київї — він заборонив би нам воду пити і віддихати, тількиж се вже не в його силї. Але що буде, як мінїстерия росс. надумає ся і такой допустить нашу мову на з'їзд? Посрамленї будете, ви що так скоро повторилисьте враз з Галичанином подлу лайку на нас. А поки що, то сама судьба позволила вам призадуматись над сим, чи дуже то мило, як неправно не допускають якоїсь мови на сьвітове форум. Ледви гакатисти подякували Богу за заборону нашої мови на архиольоґічному з'їздї, вже прийшло ся польскій прессї заплакати над забороною польскої мови на вічу католицкім в Нїссї.

Пресса польска має рацию і ми прилучаємо ся до єї протестів, але гакатистам відповідаємо: Nie ciesz się bratku z cudzego przypadku, dzisiaj mój, jutro twój...

НОВИНКИ.

Черновцї, 15-го серпня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Цїсарску санкцию одержав ухвалений буковиньским соймом закон дотично поставленя митової рогачки і побираня плати мита на приватній дорозї між Бергометом и. С. а Шипотом.

Управу бук. льокальних залїзниць перенесено з Відня до Чернівців і віддано їй надінспекторови і начальникови секциї Михайлу Калмуцкому.

Банкет в честь радника консисторского от. Манастирского випав сьвітло. На стрічу от. радникy вийхав декан от. Бежан і привіз його екіпажом до шкільного будинку, де чекали вже комітетові і много участников між иньшими був там радник от. Ганїцкий, мало не все духовеньство з деканату і т. д. За стіл засїла поверх 70 осіб, а перший тоастував от. Бежан а высказавши радість з іменованя от. Манастирского яко чоловіка, що тїшив ся загальною симпатиєю в повітї — піднїс слова подяки цїсарю за се іменованє. В відповіди на те от. Манастирский высказав також подяку Преосьв. Митрополитї і и. президентови Бурґінґонови, котрим в другій лїнії за своє іменованє до вдячности почуває ся, а з дальших слів його можна було знати, що всї надії які привязувано до його іменованя — сповнить ся. — Тоастів було ще дуже богато, а танцами забавили ся гостї пізно в ніч.

Клопіт румунїзаторам і то великий з тим, що в школї і при конскрипциї не питають, хто до якої нациї причисляє ся, а якою мовою говорить; бо се для уряду а тим більше для школи єдино важна річ. Румунїзатори, що усюди особливож між попами мають своїх аґітаторів, що вмовляють в темних мужиків, що вони Волохи, бо належать до волоскої церкви, хотїли би, аби в школах і при конскрипциї записували, не як хто говорить, але до котрої нациї при-

---

Людвік Якобовский.

Мій слїпий приятель.

(Дальше.)

Вона нахилила ся до мене і ми говорили з старим жебраком. Цїкавий він був собі. „Гарних похоронів“, тих „похоронів з музикою“ він не любить. Тодї кождий їде екіпажом то повозкою, нїхто не йде пішки а він тодї не дістане навіть гузика. Але коли надходив похорон „другої ранґи“, він вже з далека пізнавав туркіт колїс і тодї вже було на нього добре. Тодї раз по раз калатало щось в його пушцї... А таких щоби цїлими роками щось подавали йому, як от паннунця, таких мало проходить сею дорогою... І сяєво радости відбило ся на лицї його, як своє оповіданє закінчив благословенством: „милостивий Бог най вас благословить панно люба, най вас щастем подарить і добрими дїточками.“

„Пращайте“ сказала Марта коротко, вирвала ся від мене і побігла греблею. З усмішкою дігнав я її, але минуло чверть годины, а вона все бокувала і нїчо не говорила до мене. Щоб її завзяту мовчанку зломити, я став фільозофувати. Я пояснив їй, що при желанях не так треба класти вагу на те чого бажають, як радше на добру волю желаючих. І тут неважне є що саме бажав дїдусь, а важне намірене його, щось милого їй сказати.

— Ой ти,.. ти... — шепнула вона і схопила мене за праву руку. І так за руки тримаючись вернули ми в місто.

Кождого місяця ходили ми обоє складати квіти на гробі. Як ішли геть, то в пушку старця кидала Марта гріш і з уст її легко зсували ся слова: „за Гретхен“, як ішли назад, то подавав я ленту, а старий ще довго наслухував, як за нами відходячими губили ся наші кроки.

Так минуло два роки.

Я вже видержав докторский іспит і вибирав ся в дорогу до Вірцбурґа, щоб там студиовати ще через два курси і вернути ся молодим лїкарем на родину. Марта саме скінчила для мене гарну робітку, коробочку на рукавички; зробила її з червоного плюшу, вишила фіялками — а се був її любимий цьвіт — і лягла, щоб більше нїколи вже не піднести головки. Двацять день безпамяти, відтак здавало ся, що сила тифу зломана, вона проснула ся і залепетала невправним, дїточим голосочком — се часто лучає ся у хорих на тиф — найперше моє імя, відтак: на-на, ма-ма, Грете... по слогам, тяжко... Відтак ослабла знов і по тяжкій боротьбі житя з смертю отворили ся корчом стиснені руки. Вона померла.

Такого погідного весняного дня я вже не затямив як той, коли я кілька груд землї кинув на вузку домовину. А від великого горя і болю сила моїх змислів здвоїла ся, кождий шелест листочка, голос пташини, скрипіт стебелця трави чув я наче біля мене, а найдальші блакітні лїнії овиду здавало ся були близько, саме перед очима. А до того через весняне повіте перепливав дивний якийсь особливший запах і ярко осьвічувало сонце кору заплаканих верб і сумно похитував ся жасмін. Усе те дивно мене вражало.

Сидїв я на возї біля розплаканих родичів моєї помершої, а побіч мене мала її сестра, остання з трех доньок. Тодї заглянув я нашого слїпого приятеля. Коні вільно йшли і я побачив, як він сидїв собі на своїм низькім стільчику, а полиняла шапка і широкий парасоль закривали його безцьвіте лице від сонця.

Ой, нїколи вже не підійдуть до його легкі ноженьки її, не впаде в його пушку гріш з набожно вимовленими словами „За Ґретхен“. І він потеряв сьогодня троха сонїшного сьвіта, і він, старий її приятель не почує її голосочка нїколи вже, нїколи...

Через пять років вернув я до Берлїна. Віддали менї управу одного з міських шпиталїв і се спонукало мене покинути Вірцбурґ, шукати долї в старім, моїм родиннім Берлїні. Житє добре переїхалось по минї. Сам мій розум розганяв багато моїх чувств, але дивна охота відвідати її ґріб була сильнїща, нїж мій медицинерский розум, що казав сьвідомости, що померша, як полежала 5 років під землею уже цїлком неподібна до колишньої, любої дївчини.

І я пішов в гору до Britzer Kirchhöfen у велику пятницю як оногди, перед роками.

Якже відмінило ся передмістє. Широкий шлях на сьвіжо мощено, а нові уличкы з чужими іменами пересїкали його густо. Давні сади зникли, а на їх місцї видно скрізь ресторани, то городи спацерові знов з неможливими іменами. Я ішов далї і пильно розглядав ся, а дуже мило мене зворушував усякий вид і спомін, що нагадував менї проходи з моєю Мартою. Тут старезна береза — ми з неї надлупали кусень білої як перла кори: там на краю садочка буда песяча — Марта завжди бояла ся собаки, що там перед будою вигрівала ся на сонцю, а тут знов будка стражника з спадистим почорнілим дахом — раз зірвав менї вітер капелюха і гнав його аж до сеї будки, а Марта підбігла і притримала його своєю парасолькою, там...

Так, там... — Деж слїпець?

Оглядаю ся, чи я не помилив уже його — але неможливо. Таж тут напротив останнього саду, перед великою березою... тут стояв його стільчик.

Я не помиляю ся. Нї, не може бути.

Мого старого, слїпого приятеля уже немає...

І його не стало! — І я стою на греблї і жаль ворушить ся у мому серцю; ворушить ся і гризе моє серце, гризе. Але... давить мене за горло і менї так є, наче пульс бє два рази скорше і віддих сперло в груди. — Зайшов я у крайний сад, щоб розпитати про старого.

Городник не підіймає ся з землї, лиш числить собі преспокійно визанки левкої і каже:

— А, старий Даберков... О, нема вже його. Торік дістав під бік соперника, та ще той чапів шагів двацять перед ним. І удар поразив його; зразу ще лазив тут, але і половини з нього не було... А одного ранка не прийшов.

Я попращав ся і пішов.

Отже і він помер. Не буде вже сидїти тут з пушкою. Милого голосочка „За Гретхен“ він вже нїколи не почує, але не почує вже і мого. Нїколи!...

Я і не знав, які банальні були моі думки — мій розум не снамятав менє. Моі уста дрожали, а серце стукало ся.

І нїколи не відчув я і не зрозумів грізної сили пориваючого усе часу так, як у тую хвилю...

(Дальше буде.)

числе ся. Тому розписала ся „Patria“ в послїднім числї широко об тім, що після рішення найвисшого трибуналу констатує ся, до якої нації хто належить, в той спосіб, що питає ся его по просту, куди належати хоче. Але тимчасом знає принце конскрипційний лише „Umgangssprache“ а школа „Muttersprache,“ а не питає про Nationalität. Тому даремні заходи румунїзаторів, що радї би витворити на Буковинї штучну волоску більшість. Ми надїємо ся, що раз і Русини подбають о то, аби румунїзатори не закрадали Русинів, нїяким способом і жадаємо, щоби особливо в мішаних громадах настановлено комісарями конскрипційними людий строго безпартийних а не будь кого, котрий би як н. пр. ревізор худоби Майслер в Рогожештах робив, що згодив ся з попом-румунїзатором Шандром, записати 300 Русинів за Волохів, що дїйстно й стало ся.

Посланіє видав митрополит Чуперкович против клеветників, що з ненависти і зависти обчорнюють его. Румунїзатори висьмівають сей пастирский лист в „Patri-ї,“ лають в огидний спосіб голову церкви, котрої „вірними“ синами чванять ся бути, а нехрист Мордко Мустаца знов дає науки християньскому владиці, котрий після безличної жидівскої льогіки повинен був простити волоским студентам та „Patri-ї,“ що его безчестить ба ще й проклясти Русинів Еремійчука і Пігулака, відтак повинен владика слухати єпітрона Мордка Мустаци, себто пищити Русинів. Сего й надїесь від митрополита жидівско-румунїзаторский меклер й обіцює за те амнестию від румунїзаторів. Шкода, що не сказано заразом, кілько заробить Мордко, як ему удасть ся сей ґешефт. Готов ще відкупити всї мошії від барона Николця...

Хитрі Даки, але й „Deutscher Michel“ не дурний. „Patria“ именно старає ся доказати в послїднім числї Нїмцям, що їм грозить на Буковинї заглада від Славян, як се стало ся в Галичинї; тому радить кукона, аби Нїмцї помогли Волохам мати волоскі школи „з долини аж до гори;“ бо нїмецка школа ослабляє у Волохів віднорну силу супроти „Славян.“ Як бачите; стара панна з тріколором хоче конче піддурити нїмецкого Міхля, шкода тільки, що дурними арґументами; бо Нїмець добре знає, що з Галичини щезли Нїмцї як раз через те, що допомогли Полякам запанувати над Русинами; Русини бідують, але не згинули, а по Нїмцях і слїд пропав. Таке жде їх на Буковинї, як підуть за радою панрумуньскої баби.

Реакция проти румунїзаторів-загорілців репрезентованих „Patri-єю“ росте між Волохами. Відомо вже, що капітан краю Лупул не принял вибору до екзекутивного комітету волоского клюбу, що має виробити скаргу на мнимe переслїдуваннє Волохів. Так само не брав і барон Жорж Василько навіть участи в сих парадах. Волоскі сьвященники черновецкого повіту поклонили ся під фірмою місцевих рад шкільних ненависному старості Вірфльови. А о то в послїднім числї „Patri-ї“ виступає волоский ветеран проф. др. Збера явно против калюмній „Patri-ї“ на митрополита ба навіть на звісного правительственника о. Воробкевича з Кучурова. Шовінїсти продовжають справдї свою загорілу борбу в „Patri-ї“ супроти всїх і вся котра знов піднадає безперервний конфіскатї, але ряди загорілців малїють.

Реакция в Росиї знова сьвяткує новий тріюмф. Она причинила ся до розвязаня правничого товариства при московскім університетї, котрого роботї много завдячує наука права в царскій державі. Се товариство, до котрого належали всї визначнїйші професори московского університету піднесло високо науку права. Часопись сього товариства „Юридический Вістник“ була неначе катедрою звідки проповідала ся справедливість. Товариство підлягаючи поступовим ідеям уживало свого впливу на се, щоби бороти ся з петроградними забітами московских націоналів та з варварскою полїцією. Гірне своїм вольнодумним поглядам вислало товариство письмо на ювилей Пушкина в котрім вихваляє его яко поета, що висвободив росийску індивідуальність з під зверхности власті. Коли письмо се прочитав предсїдатель товариства проф. Муромцев, викликало оно в таборі ретроградників велике невдоволеннє і огірченє. Понесли ся — як звичайно в Росиї — доноси до міністра, будьто бы тов. побуджувало росийску інтелїґенцию до непослуху для правительства. І ретроградники доказали свого. Міністер просьвіти Боголїпов розвязав се товариство, майно его сконфіскував і казав заложити нове. Як цїлий учений сьвіт росийский незадоволений, з сього можна пізнати хоч-би з того, що міністерске роспоряджене лише найбільше ретроградні „Московскія Вѣдомости“ з великою радостию приняли.

В Перемишли дня 6. с. м. о годинї 8-ій вечером 3 вояків 40 п. замордувало на ринку сторожа, батька численної родини. Виновників ще до тепер не зловлено.

До нехриста Мордка Мустаци. Ви дивуєтесь, чому ми в передпослїднім числї „Буковини“ пропустили раду бл. п. митрополита, щоби Волохи заложили собі „ein literarisches Nationalpressgericht aus gesinnungstüchtigen geistig und moralisch gediegenen Männern?“ Нїчого дивного, що ми се умисне пропустили, бо межи християньскими і румунїзаторами не було, нема і не буде таких людий.

Складки. Аркадіє Кібідевич, еромонах з Сучави жертвував на „Народний Дім“ 2 зр. 50 кр., Омелян Манастирский зібрав в Старих і Нових Мамаївцях і Стрілецкім кутї показуючи образки маґічною лїхтаркою 8 зр. 2 кр.

Дїло наслїдованя гідне зробив п. надучитель Іван Бажаньский. Ого сими днями передав він заощаджених сто зр. тов. „Руска Школа“ на фонд для запомоги бідних учеників мужицкого роду з кіцманьского повіту. Се перша того рада фундация руска на Буковинї і вийшла вона також з лона жертволюбивого руского учительства. Дяка і честь щедрому фундаторови та дай Боже, щоби за его приміром пішли і другі Русини, а е в нас не один, що би міг, дати й більше, коби тільки була охота.

Вудова „Народного Дому.“ Уже і мансард на седрединій будівлї вкритий бляхою. Фацияти і стїни прикрашені вже, а внїшна виправа усїх стїн не потребує вже довше як тиждень. — Надсилайте складки!...

Українско-руский, народний театр, одинока руска труна в Галичинї прибуде як читаємо в „Дѣлѣ“ до Чернівців д. 1. сентября. Не сумнїваємо ся, що сала театральна заповнена буде все по береги, і то не лиш з патриотизму, щоб піднерти одиноку нашу руску трупу, але і длятого, що там кождий правдиве вдоволене, бо театр на висотї своєї задачі. Могли ви нераз по часописях вичитати який репертоар нашого театру, але і ми подамо тепер заголовки кількох штук виставлюваних в нашім театрі, щоб ви бачили, що не тільки всї народні песи найдучші і найновіщі є в репертоарі, але як появить ся що доброго на чужих сценах, то дирекция старає ся виставити у себе сю штуку в перекладї. І так дає наш театр „Чумаки,“ нову драму Тобілевича, тогож славнозвісного драматурґа: „Сербін,“ далї усї конкурсові штуки. „Нахмарило“ „Торговля жемчугами,“ „Нещасне кохане,“ „Не ходи Грицю“ перекладн: Наші переселенцї (з житя еміґрантів), Візник Геншель (Гавптмана) Любощі (Шиїцлера) і т. д. З опер і опереток назвемо: Запорожець за Дунаєм, Барон циганьский, Cavaleria rusticana. Prodana nevesta (славна чеська опера), Різдвяна ніч, опера М. Лисенка і т. д. Всї рускі сили артистичні, які були в Галичинї, скупили ся тепер коло руского-народного театру, цїлий ряд молодих сил виступив і піддержує славу театру. З артистів і артисток назвимо режісерів пп. Гембіцкого, Ольшаньского, Стадника, дуже доброго артисту п. Полїщука і звісного баритонїсту п. Рубчака. З артисток довгі лїта тримає ся рускої сцени і збирав заслужені оплески п. Осиповичева, з молодих сил вибивають ся на перше місце панна Гембіцка, і покінчивші віденьску консерваторию пп. Бучманівна і Рубчакова. — Не сумнїваємо ся що Русини з околиці Чернівців пильно будуть відвідувати наш театр, але і з дальших околиць вишукають собі якусь орудку до міста, а при тій нагодї відвідають сьвятиню нашої штуки. Зважте, що театр від кількох лїт не гостив у нас, а хто знає, чи скоро загостить другий раз.

На археольоґічний з'їзд до Київа виїхали з Чернівців др. Стоцкий і п. Ольга Кобилянська, зі Львова др. Кацоцовский і посол Барвіньский.

При закупнї товарів. Просимо купувати товари тільки в таких склепах, котрі анонсують свою фірму в „Буковинї“ і при купівлї у анонсованих у нас фірм просимо все покликати ся на нашу ґазету, най купець знає, що з анонсованя в рускій ґазетї має якийсь хосен.

Вістку про збори руских сьвященників в Америцї подамо незабавом, як тільки появить ся дальше справоздане в американьскій „Свободї“.

Будова масарнї і стайнї „Підгірской Спілки“ в Станїславові вже на укінченю. Сли яка важна перешкода не зайде, то з кінцем вересня увійде масарня в рух. Потрібні машини вже замовлено, на разї ручні, пізнїйше будуть може парові. Тепер дирекция тої спілки, глядає здібних масарів, в першій лїнії Русинів. Хто би о таких знав, зволить їх до внесеня подання наклонити або дирекцию Спілки о їх місци побуту повідомити. Рівнож рада би дирекция знати, які вироби приготовити. То-ж Вп. купцї, намірюючі побирати товари, зволять написати, які товари у них найбільше минають ся, бо заким оголосить ся, що масарня отворена, мусять бути вироби готові на складї. В кінци замічає ся, що закупно парцелї, котра обіймає 1 морґ, і сильна, а при тім величава будова масарнї, стайнї, пивницї і прочі всї будинки мурованї — коштують великі грошї, отже лишило ся дуже маленько грона на закупно безрог, тож дирекция просить умильно о надсиланє удїлів.

Експльодуючий лист. В Будапешт надав хтось на почту лист до Мезике пешду з написею: „Взірцї без вартости.“ Коли урядник почти вечером сортував листи і взяв той лист до руки, він вибухнув з гуком і став горіти. Урядник перепудженний гуком, кинув горючий лист на другі предмети, ті займили ся і зачали також горіти. Огонь угашено, а за виновником слїдить полїция.

Вояцке насильство. До староства в Кракові прийшло письмо від п. Ант. Розманїта, властителя більшої посїлости в Краківци під Краковом, в котрім він жалує ся на правдиво варварске заквартироване 40 драґонів в его господарских будинках. Хоробрі сини Марса з припорученя офіцира Ожеґальского вїхали дня 8. с. м. на подвірє п. Розманїта, викинули его коні зі стайні, розбили возівню і ворота до двох стодол, повикидали все з відтам і умістили свої коні. Не тілько без дозволу і заплати позабирали солому, снопи і вязанки сїна для своїх коней, але ще урядили собі на подвірю в ставі куніль серед білого дня, не зважаючи на родину п. Розманїта анї на присутну службу. В селї дїє ся так само. В кождій стодолї стоять коні, а драґони безкарно забирають селянам снопи і сїно та годують ними свої коні. Чи такого насильства вимагає закон кватирунковий? „Мені — кінчить своє письмо п. Розманїт, не остає нїчо иншого, як хиба утїкати з дому, а все лишити на поталу жовнїрам. Доси (від години 11. до 3. пополудни) драґони спасли або згноїли мені уже до 20 сотнарів метричних конюшини і сїна, не числячи соломи, котру забрали всю, стелячи під коні на тоцї. Моє збіже зістає в поли, бо не маю его де складати, а о поведеню тих людий лише той може видати осуд, хто бодай хвилю на все дивив ся. Сьвітле п. к. староство зволить взяти нас в оборону перед тим насильством, а о забране насильно сїно і конюшину якою дорогою маю шукати справедливости? Чи маю внести жалобу до суду?“ — Справдї, і в часї війни гірше вже не могло би бути!

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

—

Будучність ч. 4. По поводу українсько-руского університету. — Шкільництво в Галичинї а Украйнї (М. Л.). — З малярскої робітнї (як повстає образ) І. Труна. — Науковий огляд (*матеріялїзм в історіософії*). — Полїтичний огляд. — Дрібні замітки і нотатки. — Фейлєтон: Мій приятель Тома а ґр. Тун. — § 44 в подружах. — Проекти виборів до делеґацій. — 4 днї гіркі. — § 14 а конфітури. — Латина, грека, цилїндер, поєдинки і нігтї мандаринів хіньских. Брандес у Львові. — Предплата на „Будучність“ виносить 3 зр. до кінця року. Хто сего бажає може дістати одно число „Будучности“ на показ. Адреса редакциї: Львів, ул. Длуґоша ч. 21. II. поверх.

Учитель ч. 15. Відозва видїлу тов. педаґоґічного. — О границях пізнаня природи (перекл. В. Левіцкого). — Справоздане з загальних зборів філії руск. тов. педаґ. в Самборі. — Довірочні збори українско-руских академиків у Львові в справі рускаго університету. — В справі дївочого інститута в Станїславові. — Відозва в справі запису дїтий до руских шкіл у Львові. — Вість. — Іменоване. — Конкурси. — Оповіщеня. — Адреса Редакциї: Львів, ул. Собіщини ч. 7.

Українско-руский університет, памяткова книжка першого віча студентів Українців-Русинів всїх висших шкіл Австриї в справі основаня українско-руского університету. Зібрав і видав Михайло Крушельвицький у Львові, накладом вічевого комітету. Ціна 1 корона, сторін 52. — Редакция каже, що ся книжочка має бути „памяткою для участників сього віча, а також інформациею для загалу Українців про се віче.“ І тут усї промови делеґатів, реферат М. Галущиньского і мемориял до правительства, далї усї привітні письма і телеґрами, які насьпіли на віче. Мемориял і деякі промови подамо незабаром.

Приказки, необходима книжочка для веселих людий; ціна 8 кр. — Як бачите книжочка не дорога, за веселу забаву і за сьміх ваш не богато прийде ся вам платити, тож купуйте усї ту книжочку. Видав еї звісний редактор „Добрих Рад“, а вже в „Добрих Радах“ читали ви багато сьмішного і се запорукаю для вас, що в книжочцї є що читати.

Складайте ся
на будову
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Виданя „Видавничої Спілки“:

1. *Стефан Ковалїв:* ДЕЗЕРТИР; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
2. *Іван Франко:* ПОЕМИ: ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
3. *Ольга Кобилянська:* ПОКОРА; ціна 50 кр., в оправі 70 кр.

можна получити в Чернівцях
у пана
МИХАЙЛА ІВАШКА.
улиця сьв. Николая число 8 А.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Для шкіл народних

ВИЙШЛИ ЦЇЛКОМ НОВІ ДРУКИ

можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА.

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обувє для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до витідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, такою обелугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день съвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лашнинї почта Бережани.

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Маґазин одїжи для дам і панів

в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї

найновійші плащі

жіночі, для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)

жакети, мантильки, ротунди, похівники з шовку і могару з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дїтий,

загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекураційне, (**препоручене** Всеч. Духовеньству і всїм вірним Впреосьв. Митроп. і Преосьв. Еп. **Ординаріятами** всїх **трех епархій**) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід пожарних.**

„Днїстер“ вступив в 6-ий рік своєї дїяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	
Резерва премій	64.263 „ 12 „	гов. 880 зр. 57 кр.
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціяльна	842 „ 40 „	

Визначені шкодк до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди лїквідують ся **безпроволочно.** Полїси „Днїстра“ приймає **Банк краєвий** при пожичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнїйших** комбінацийх.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** за оплатою 6½% за їнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає **вкладки** до опроцентованя від 1. липня 1899, будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошеня о удїленє аґенциї в окрестностях, где **нема** бляшко аґенциї **„Днїстра“ приймають ся.**

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

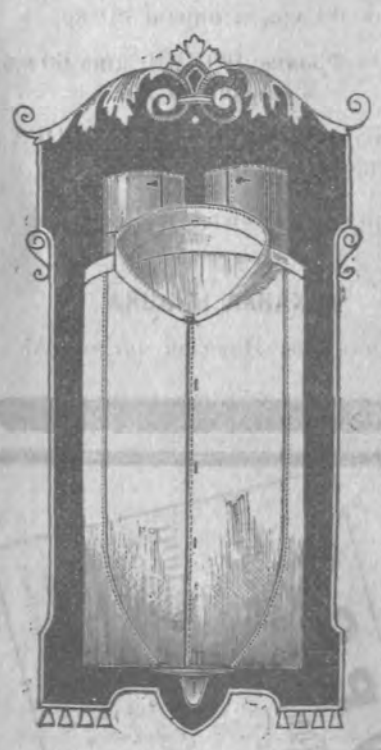

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, манжети, фіранки** і то в всяких краскаx, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портіери, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і піки,** далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі лїтні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумлїнне виконанє, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанєм:

Авґуст Чернявский,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на коних.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Сим повідомляю Вп. Публику, що **дня 8. липня отворив я**

КАРЛЬСБАДСКУ

пекарню

в Чернівцях, при ул. Камінній, ч. 14,

в котрій печу хлїб правдивий житний два рази денно, всїлякого рода булки і т. п.

За сумлїнне виконанє, умірковану цїну і услугу ручить

Антонї Ґорецкий, пекар

при улици Камінній (Steingasse) Ч. 14.

!Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і честно особи кождого стану у всїх місцевостях без капіталу і ризика продажию законно дозволених льосів. — Предложеня адресувати: Ludwig Österreicher, VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і съвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 93. Чернівці, пятниця дня 6. (18.) серпня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улица Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Quousque tandem?

Дуже гарну статю помістила „Православна Буковина в ч. 14—15 під повисшим заголовком і ми подаємо її в скороченім перекладї:

„Православна Буковина“ дуже часто підносила вопіючі кривди, які буковиньский правосл.-руський нарід терпить на полї церковно-народнім і виказувала анормальні відносини на тому полї.

Із вступленєм на метрополичий престіл Преосьв. Аркадия почав віяти троха відраднїщий для нас дух, здавало ся, що прийде краща для нас ера — та ми ошибули ся.

Яко перше огірчене вказує „Пр. Бук.“ на іменованє двох радників консисторських Русинів і професора Єремійчука. Але очивидно цїлком не слушно, а на сїм місцї спорити з шановн. редакциею не станемо, бо наше становиско ми вже раз зазначили і пару слів ще скажемо опісля. — Далї є бесїда про заміщуванє румунами руських парохій та про „Candel-y“ і сї уваги наводимо:

Наша буковиньска архіепархія числить 262 правосл. приходів, з чого на чисто руські припадає 134, на мішані 35, а на румуньскі 93. Хоч чисто руських є значно більше, прав. консисторія не думає їх заміщувати відповідними кандидатами т. є. такими, щоб промовляли до вірних мовою тих же вірних. Як зайдеш у церков в чисто руській селї, то почуєш і богослуженє і проповідь румуньску. Так само нема і бесїди про веденє в руській мові урядів парохіяльних, хоч консисторія ще в 1873 р. се наказала. Ба і в Чернівцях не дїє ся лучше. Із катедрального собора, серця правосл. архіепархії проганоцерковно-славянь. лїтургію і проповідь (хоч т. зв. руський проповідник бере солені гроші) а наші милі славяньскі мельодиї в кат. церкві строго заборонені. В семинарии і школах сьпіну не вчать наших сьпівів вже від 10 лїт. Тепер ще зачуваємо, що консисторія наслїдуючи унїятского епископа Ступнїцкого з Перемишля хоче приняти однораменний хрест намісць дотеперішнього трираменного „росийського“. Далї руські приходи закидаєть ся зі сторони консисторії виключно румуньскими книжками друкованими в Румунії і Семигородї (як читанка Пумнула) для Русинів цїлком непригідними, або нїмецкими в тім числї протестантськими (консистория вислала в рускі приходи замісць руского сьв. письма нїмецке протестантське) — аби тільки не руське! Руських книжочок усего три!!

Як маємо чого ожидати від сеї консисторії, то хиба наказу, щоб сьвященики голили бороду.

„Candela“.

З часів попереднього метрополита Сельвестра Морара звісного румуньского шовінїста видає консисторія духовно-лїтературний журнал: „Candela“. — § 11 відносного статута з 1882 р. зобовязує кождого сьвященика предплачувати сей журнал.

Та якаж користь з журнала руським сьвященикам, коли на руську часть ледво $^1/_{10}$ його віддає ся? За те є в „Candel-ї“ постійна рубрика „сгопіса“ а в нїй зареґістровані справи тільки ромуньского житя публичного, як некрольоґи румуньских дїячів сьвітских і духовних про стремлїня национальні і події на полю полїтичнім церковнім, економічнім, шкільничім серед Волохів не то буковиньских, але й угорских і семигородских і румуньских, далї вісти про посланія волоских архієреїв і многих иньших чисто румуньских справах, що не стоять в найменьшій звязи з офіцияльним, духовним журналом. Чи не краще було би сї шпальти заповнати вістками про руске житя, або якою рускою проповідею? Впрочім є там часом і деяка проповідь але переложена з румуньского і то в такій гарній мові, що не дай Бог, що кождий сьвященик повинен чути ся обиджений, що його мову так коцеркають і осьмішують. І тому вже много з наших сьвящеників надумує ся: 1. Чи Candela відповідає своїй задачі яко духовно-лїтературний журнал буковиньскої православної Церкви? 2. чи на руску часть не має припасти половина журнала? 3. чи не викинути румуньскої хроніки? 4. чи має руське духовеньство терпіти коверкане рускої мови в журналї? 5. чи замісць „утракві-стичної“ Candel-ї не видавати осібно руського журнала? 6. як видавцї Candel-ї не вдоволять слушним вимогам, чи не звертати їм їхнього журнала?

Не хочемо рішати сего, що зареґістровано з дневникарского обовязку, най рішає духовенство само; але як ворожий вітер у нас віє, то чужі клином серед нас всувають ся на шкоду православію і обом коренним народам.

Крайна пора вилїчити ся від шовінїзму, тому і кличемо: caveant consules, щоб не було за пізно.

Тілько „Православная Буковина“, від себе подамо уваги в слїдуючих числах.

Про віче Українско-руськоі молодїжи в справі у. р. університету.

Вістки, які ми оногди подали зараз по відбутім вічу доповняємо тепер на підставі виданої вічевим комітетом книжки памяткової. Именно подаємо мемориял висланий в справі університету до міністериї підписаний через 506 академіків — і де які привіти, що насьпіли на віче. Привітних писем було 12, між тими одно від професора политехніки в Празї дра Івана Полюя. Телеґрам було 106, з того 24 припадає на Буковину, 12 на иньші краї коронні, а решта на Галичину.

Подаємо тут буковиньскі телеґрами:

1. Вашківцї н. Ч. — Великого успіху желає вам в загаданім

Людвік Якобовский.

Парфюма.

(Конець.)

Наша таємниця спонукувала тебе до здержаности! І я годив ся з тим. І проводив вас далї. І говорив далї. Зовсїм до річи, цїлком спокійно, навіть учено. Лиш иногдї, коли робітники з пошаною вступали ся на бік і поздоровляли мене, коли що пять мінут один-другий інжінер заєзгав у мене поради, був я в глубинї душі щасливий. Бо й ти бачила се. І я був би найрадше взяв тебе за руку, ще раднійше пригорнув до грудей і сказав: „Люба, те все моє, то моє дїло. А однак, як ти захочеш, сю одробину житя і працї положу тобі на лоно і за те хочу лише, щоб ти гладила нїжно мені волосе“.

Я мусїв бути сайшим, бо аж тепер побачив, що ти тримаєш хустку перед носом і тепер почув твій фіялковий запах. Занитав тебе — обі княгинї лишили ся трохи за нами — чи тобі не добре? А твоя відповідь?

— Нї, але та маса людей! То так прикро заносить!

То був початок, Терезо!

Я ожидав одного малого, любого слова: „ой, ти!“ або „мій любий!...“ Але слово не вийшло, а я зажурений чув, як ти також і в тій хвилї грала свою ролю дальше. Але ти права, сказав я собі знов. Тисячі очей глядїли на нас. Так хоч одно слово для моїх робітників, моїх вірних і чесних помічників, без яких я був нїчим і не міг нїчого вдїяти! Але і те слово не вийшло.

— Прошу, промов до котрого з робітників! — благав я, підчас коли гуркіт і стукіт машин шумів довкола нас.

— Не жожу. Той запах зі всїх тих людей! — Се була твоя відповідь.

Се вже все.

Я дивив ся на тебе і ти на мене також.

Иногдї заглянемо в очи чоловікові, що цїлі роки був нам любимцем і довірником. І той погляд дивує і відчужує нас. Так як-би я та він нечайно дістали иньші очи і нежданно подивили ся иньшим поглядом. Не пізнаємо себе більше, хоч знаємо ся докладно. Бачимо, що той другий цїлими роками таїв щось, що аж тепер відслонила одна хвиля. Мигом блискавки чуємо в тім другім чужий і зимний елемент.

Таке сподїялось і в тій хвилї.

І коли тепер обі княгинї приступили близше, сказала одна, тота струнка, білява, котрої ти не могла нїколи стерпіти:

— Аж тепер я навчила ся подивляти працю!

— Чи позволите менї поцїлувати з вдячности вашу руку? — відповів я на се і з одушевленем взяв її руку.

Вона зізволила усьміхаючись. Ти придивляла ся тому насьмішкувато, а я закликав:

— Ласкава баронесса чує тільки людський занах там, де ви подивляєте працю.

— Я не година того нїяк знести! — відповіла ти на се.

Така відповідь була дитинна, нечемна, нї, щось більше — вона була мерзка.

Але який-же спір не потахне перед мягкими жіночими руками! Один поцїлуй жіночих губок пївечить найтерпкійші слова, які ті уста промовили, а довгий погляд здобуває більше прощеня, ніж того вимагають лихі слова.

Длятого вже на другий день було знов усе гаразд.

Але перед самою розлукою ти зачала ще раз. Ти й не винна тому. Ти, — треба раз то сказати — естетична натура: про злий занах не година стерпіти і найлїпшого чоловіка. Нераз в товариствах заінтересував тебе мужчина, але опісля наступило ненавистне порушене плеча, негарний рух хусткою до носа, зла парфума... о, цїлий десяток таких річий сказала ти менї в роздразненю до очий. Ти хотїла себе боронити і замість осороми допустила ся в одній хвилї десятьох нових проступків.

Прощаючись я поцїлував тебе як звичайно. Але в ту-ж хвилю я зненавидїв тебе і всю твою натуру.

Слова твої западали менї в душу як каплї жарючої руди. Я зачав давати на себе позір. Шість разів здирав я з себе краватку, заки завязав її до ладу. Ставав перед зеркалом і рознимав губи, щоби оглянути свої зуби. Став перед склепом з парфумами і оглядав виложені в вікнї річи. Ящичок з предметами зі слонової кости займив мою увагу. Глянувши пильнїйше, я начислив у нїм одинацять предметів, що всї мали вживатись до чищеня нігтїв. Одинацять предметів за 44 марки для десятьох нігтїв!

Але я не стратив розуму. 44 марки ледви заробляв за цїлий тиждень найзручнїйший старший робітник у фабрицї машин моїх шефів! І з тих 44 марок жили чоловік, жінка та дїти, дїтий троє, може шестеро. І ще задоволені! І ще дякували Богу за хлїб насущний!

І в одну мить я відвернув ся.

То була перша година з полудня.

Вечір о 6-ій годинї була готова остання машина у великій галї. На 8-му годину заповіли шефи в мою честь великий бенкет. Я мав лише від нів до 7-ої до нів до 8-ої години час, щоб вирвати ся до тебе. Просто з галї приходив я, бо й кому-ж иньшому мав я зложити до ніг моє сьвято, мою радість, мою гордість, як не тобі першій!

Но що я повторяю тобі те, що стало ся в тих кількох хвилях!

Я прийшов зносереди працї та поту машин до тебе. І коли я тебе, у своїй сїрій блузї, пригортав до грудей і хотїв сказати, що тепер я управитель най-

дїлї громада вашковецьких Русинів — др. Петрівський.

2. Вижниця — Стократне „славно“ і успіху борцям за рідне слово. — Вижницькі Русини над Черемошем.

3. Глибока — Боріть ся — поборете, вам Бог помагає — Матейків, Урицький, Мосевич, Тронґуш, Буска Евстафієвич, Оляриюч.

4. Кіцмань — Ми солїдаризуємо ся з Вами в домаганю укр.-руськ. унїверзитету — Русини.

5. Кіцмань — Честь вам, що подалисьте гадку отворення укр.-руськ. унїверзитету у Львові яко огнища науки в Австрийській Руси — Видїл філії „Руської Школи.

6. Кіцмань — Руське жіноцтво в Австриї бажає як найвисшої просьвіти, томуж і воно повитало би отворене укр.-руськ. унїверзитету у Львові з найбільшим одушевленем — Учительки женьскої школи.

7. Лужани — Щасть Боже до вашого нинїшнього подвигу. — Єрофтей Федорович.

8. Сторожинець — Під одну хоругов стаємо разом з Вами за нарід наш руський в борбі з ворогами. Тож сьміло наперед. Щасть Боже — Філія руської школи в Станівцях; Данчул, Веонич, Кушнїрюк.

9. Чернівцї — Щасть вам Боже — „Народний Дім“; Ясенїцкий.

10. Чернівцї — Слава вам, що борете ся за сьвяті права України Руси — „Руська Бесїда“.

11. Чернівцї — Щире „помагайбі“ шле від товариства „Руська Школа“ — Омелян Попович.

12. Чернівцї — Щасть Боже при працї для добра і слави України-Руси — Міщаньска читальня.

13. Чернівцї — Укр.-руська молодїж висшої черновецкої ґімназиї засилає сердечний привіт з нагоди так важної хвилї.

14. Чернівцї — Молодій Руси сердечне „вперед“ — Евгенія Ярошиньска.

15. Чернівцї — Привіт молодій відважній Руси — Ольга Кобиляньска, Франтїшек Ржегорж.

16. Чернівцї — Боріте ся, поборете — Танас Руснак, Левко Бачиньский, Денис Лукіянович.

17. Чернівцї — Желаю хорошого успіху. — Посол Єрофтей Пігуляк.

18. Чернівцї — Щасть Боже молодим борцям за права рускаго народа до висшого культурного розвитку — Професори: Сергій Шпойнаровский, Корнило Козак, Атаназ Левіньский.

24. Чернівцї — І оживе добра слава, слава України і сьвіт ясний невечерний тихо просіяє. — Власюк.

19. Чернівцї — Працюйте, а певно засьвітить і в наше віконце правда і сонце. — Професор Кобиляньский.

20. Чернівцї — Боріте ся — поборете, вам Бог помагає. — Професор Клим.

21. Дай Господи побіди в борбі за наші сьвяті права.

22. Чернівцї Боріть ся, жадайте; на Русь-неньку не забувайте. — Професор Ісопенко.

23. Чернівцї — Домагайте ся, а дістанете. Най жиє українсько-руский унїверзитет. Др. Галїп, авскультант Федорович, концепіст Костецкий, нотарияльний кандидат Єх.

Дословний текст мемориялу ось який:

Високе ц. к. Міністерство!

Культурні змаганя, осьвітні потреби українсько-руського народу в Австриї зросли до того степеня, що дотеперішні українсько-руські едукацийні інституції цїлковито не суть в силї їх заспокоїти. Поминувши людове шкільництво та середні школи, що в неодному зглядї завдяки зарядови псевдо-утраквістичної, а для осьвітних змагань українсько-руського народу неприхильної галицької ц. к. Ради шкільної краєвої, суть недостаточні, невдоволяючі фактичних потреб — українсько-руський нарід відчуває кромі сього пекучий брак найвисшої, від всякого галицького утраквізму осторонь стоячої, наукової інституції, де би на рідній мові міг свобідно розвивати свої духові сили. Маємо тут на думцї унїверзитет, якого задачі не могуть чейже сповнити ні народні, ні середні школи. Потребу українсько-руського унїверзитету відчуває весь нарід, вся українсько-руська інтелїґенция, а в першій мірі українсько-руська унїверзитетска молодїж.

Факт, що Високе ц. к. правительство до тепер не подбало о заспокоєне сеї потреби, не дасть оправдати ся нїякими зглядами — ні числом українсько-руської народности в краю, ні еї недостаточним культурним підготовленем, ні вкінци браком потрібних на ту цїль фондів.

По неприхильному нам в високій мірі урядовому обчисленю з 1890 р. жиє в одній масї в Галичинї та Буковинї 3,104.000 українсько-руського народу, а коли до сього дочислимо еще 500.000 угорських Русинів, то покаже ся дуже поважна цифра 3,604.000. Наколи отже зважимо, що девять міліонів Нїмців має аж 5, а звиш 3 міліони Поляків 2 унїверзитети, то чейже півчетверта міліона Українців-Русинів повинні мати бодай один унїверзитет.

Українсько-руському народови належить ся унїверзитет і задля його великих тягарів, які поносить для держави. Поминаємо великий контінґент рекрутів, який дають Русини, а перейдемо до самих сум податкових. Зі суми $11\frac{1}{2}$ міліона безпосередних податків, які платить Галичина (дати з 1897 р.), припадає на українсько-руський нарід певно звиш третина. Докладнїйше можна обчислити посередні податки. Галичина заплатила їх в 1897 р. 55,710.000, а що Русини становлять 42·3% населеня Галичини, то на них припадає 24,565.000 отсього поголовного податку. Тому то нарід, що вносить річно в державні каси понад 30 міліонів, мусить мати запевнену від держави хоч можність повного культурного розвитку.

Вкінци українсько-руський нарід мимо всїх невідрадних і ворожих обставин розвинув ся культурно так високо, що з одного боку є в станї власними науковими силами обсадити катедри, а з другого боку достарчити зовсїм лицюючого унїверзитетскій новазї числа слухачів. Досить вказати з одного боку на наукові працї професорів Українців-Русинів на польських, московських, чеських, нїмецьких та хорватських унїверзитетах та техніках, з другого боку на цїнну наукову дїяльність Товариства ім. Шевченка, щоб переконати ся про наукову силу Українців-Русинів. А вже щодо числа слухачів, то не заходить найменша обава. На самому тільки львівському унїверзитетї виписало ся на рік 1898/9 553 Українців-Русинів а число се перевишає о 176 всїх слухачів черновецького унїверзитету, де на рік 1898/9 вписаних було тільки 377 слухачів. Тут належить еще запримітити, що досить поважне число академиків-Русинів записало ся на унїверзитети в Черівцях, у Відни, Кракові, Градцу і т. д.

Що більше: число ґімназияльних учеників українсько-руської народности що раз зростає. І так в десятилїтю від 1886-го до 1896-го з числа 1.896 зросло на 2.370, а з отворенем нової українсько-руської ґімназиї в Коломиї та Тернополи число се піднесло ся в 1898/9 р. понад 3.000. Таке число ґімназияльних учеників є також повною запорукою, що осібний українсько-руський унїверзитет заповнить ся. А знати треба, що з трех тисячів українсько-руських ґімназиястів понад 1.200 учить ся в українсько-руських ґімназиях, а ті по приписам закону не обовязані учити ся по польськи. Вступивши однак на один з краєвих унїверзитетів змушені суть слухати польських викладів і вичувати ся лекциї та здавати іспити на польській мові.

Стан такий і не педаґоґічний і для українсько-руських слухачів дуже некористний.

Вправдї цїсарським розпорядженем з 4. липня 1871-го р. (рескр. мін. віроісповідань і осьвіти з 11. липня 1871 р. ч. 523.), коли знесено виклади на нїмецькій мові, постановлено, що й всякі ограниченя, які дотепер стояли на перешкоді українсько-руським та польським викладам на правничому та фільозофічному видїлах львівського унїверзитету мають від тепер зовсїм устати, а на катедри на тих видїлах можуть бути покликані в будучности лиш особи вповнї спосібні викладати на одній з краєвих мов. Однак, коли на папери зроблено львівський унїверзитет утраквістичний, то на дїлї правительство сприяло „tacite“ скорому спольонїзованю унїверзитету, що відбувало ся покаванно між роком 1871-им а 1882-им, а вже рескриптом ц. к. міністерства осьвіти з 3. V. 1882 р. ч. 5204 заявлено отверто, що професори львівського увіверзитету мають по правилу (in der Regel) викладати по польськи, крім випадків, де правительство уже інакше постановило, або на будуче інакше постановить. Так отже тим рескриптом надано львівському унїверзитетови майже виключно польський характер, а рівночасно спинено українсько-руській мові вступ до найвисших шкіл і через те позбавлено українсько-руський нарід способу духового розвитку, бо чейже ті шість катедр з українсько-руською викладовою мовою, які тепер істнують на львівському унїверзитетї, не можуть відповідати ні степеневи духового розвитку українсько-руського народу, ні вдоволити наукові та практичні вимоги українсько-руських слухачів.

Зваживши отже, що українсько-руський нарід займаючий чисельно так поважне місце між народами Австриї, поносячий так значні тягари державні і просьвітно та культурно так високо розвинений — позбавлено способу розвивати свої духові сили на його рідній мові в найвисшій науковій інституції — уважають українсько-руські слухачі дотеперішнїй стан річий на львівському унїверзитетї кривдячим та обиджаючим українсько-руський нарід і тому домагають ся отсим креованя Високим ц. к. Правительством унїверзитету у Львові з українсько-руською викладовою мовою.

Українсько-руська академічна молодїж заявляє заразом, що лиш креоване цїлого і повного унїверзитету, а не кількох нових катедр заспокоїть еї домаганя і народно-культурні потреба Русинів в Галичинї і Буковинї.

У Львові 13. липня 1899.

(Слїдує 506 підписів.)

більшої фабрики машин у Нїмеччинї, що від тепер мій дохід доволї великий, аби міг мою розпещену малу даму ввести в бажаний малий замок,... ти затисла обі руки проти моїх грудей, тодї як я обнимав твій стан, і задерла назад голову так далеко, що я бачив білий підбородок і...

Той фізичний перестрах у твоїх очах!

...Не забуду его нїколи! Що стало ся далї, не знаю.

Але без памяти мусїв я бути, бо лише в безпамяти міг я бити женщину.

І ще свою женщину бити!

Тебе, Терезо! — — —

Так, тепер моя сповідь скінчила ся.

На тебе я не гнїваю ся, бо ти не могла інакше чути, нїж чула.

Але не відмов права і менї чути, як можу.

Лиш те, що я бив тебе, лежить менї важко на серцї і наповняє жалем. Для того прости мене!

А все таки, як пригадаю ту хвилю, здаєть ся менї, немов плебей у менї посмирив аристократичну істоту в тобі, ту істоту, котру з глубини душі ненавидить і з невгасимою тугою любить.

Будь задоволена сими останнїми словами!

Переклав **В. Р.**

Голоси пресси.

(Будучність дає відправу Dziennik-у польскому, Czas-ові і Руслан-ові за їх виступи против українсько-руського унїверзитета у Львові.

Будучність в ч. 4. навела деякі уступи з згаданих ґазет і пише від себе:

Отсе суть слова „Czasu“ і „Dziennika Polsk-ого“ а навелисьмо сї безличні помисли польонїзаторської мудрости невно не задля якої небудь полемїки, бож зі злобою і шовінїзмом розумними арґументами хіба нїхто не полемізує. Так і на щож приміром полемїка з замітами що до недостачі молодїжи, коли вистарчить заглянути до першого лїпшого справозданя унїверзітету у Львові (вже перед торік було на львівскім унїверзітетї 510 Українців:) щоб переконати ся що ввесь заміт польскої преси нїчо більше, як „Schlag ins Wasser!“ Рівнож не треба полемізувати а „арґументом“ що до недостачі професорських сил, бо тоті сили ми вже по части і маємо, а зрештою в жадній суспільности — навіть і в тій, що становить przedmurze cywilizacyi — не родить ся якась осібна категорія людей так названих унїверзїтетских професорів, лиш в кождій суспільности професори дочерва виховують ся, і вистарчить, щоби держава дала відповідне число стіпендій, а професорів будемо мати в 2—3 роках і за богато. Що до заміту, що ми добиваємо ся унїверзітету для посад і особистої карієри, то той заміст є просто сьмішний, бо в такім разї требаби позносити і всї иньші унїверзітети, не виключаючи і обох польских, коли в істнованю унїверзітетів не будемо бачити нїчого більше, як тільки средство для забезпеченя вигідного житя для певної групи людей. Зрештою цьвіркати нам в очі, що ми хочемо висших інстітуцій публичних тільки на те, щоби наші люде могли з них особисто „покріпити ся,“ не мають хіба права ріжні Dziennik-и polski і Czas-и, бо се хіба не у нас стало ся, що власне люде високих публичних становиск — „obywatele kraju“ — використовували становиска тоті для себе, порозкрадавши публичний ґріш, так що одні постріляли ся, другі повтїкали, а треті сидять і доси в слїдстві „между разбойниками“... Врешті що до звісного „quos ego“ — що мовляв „унїверзітету руського не буде і не може бути“ — то ми взагалї не знаємо, що в тій справі польонїзатори мають і можуть мати до балаканя, коли справа унїверзітетів не належить ще — Богу дякувати — ні до польского сойму ні до польскої Ради шкільної краєвої, ни то так названої польскої edukacyjno-i komisyi. Бо-ж на скілько знаємо, §. 11. lit. і зак. осн. з дня 21. грудня 1867 ч. 141 Д. З. Д. і відповідно до того унормований поділ в управненях екзекутиви в справах шкіл і просьвітних інстітуцій не зістав еще знесений, і о нашім унїверзітетї рішати буде міністерство, а ґроші дасть держава; не край. Значить ся, і справа українсько руського унїверзітету — то виключно справа наша з державою і властями центральними і не розуміємо, при чім тут в такім разї Поляки? Если-ж би польонїзатори хотїли мати голос власне через те, що і польский ґріш йти'ме з державних податків на наш унїверзітет, то в такім случаю нехай дарують — ми не будемо супротив них в рестанції, коли з нашого ґроша, зложеного в державних податках, йде вже тепер (і від довгого часу) не на один а аж на два польські унїверзітети!

Як однак кажемо, голоси польскої преси навели ми не для того, щоби з нею полемізувати, бо голоси тоті не вимагають полеміки, а видумки, сположенні шовінїзмом і нетерпимостью національною, падуть і без полеміки самі із себе. Если подаємо виписки з Czas-ів і Dziennik-ів — то робимо се тільки для того, що вони дуже характеристичні, бо показують нам два покревні елементи, що ідуть хоч не отверто, а все таки разом против наших інтересів. Вони показують, що кілько разів українсько-руський нарід підиесе сильнїйший голос

в оборонї своїх прав та поставить хочби найсправедливійше національне жадане, тілько разів наше москвофільство, стає ся помічним фактором в руках польських полїтиків для знищеня наших і найсдушнїйших домагань. З голосів праси польскої ми власне можемо переконати ся, що наші москвофіли — се не лиш тоті, що унеможливляють нам розвій нашої лїтератури, роз'єдиняють нашу суспільність, стоять переноною, що не можемо перетворити ся в оден нарід і зрости в велику культурну силу — але що вони також тоті, що становлять найлїпше орудіе в руках Поляків в боротьбі, яку веде українсько-руський нарід з Польщею о свої слушні права. Тим орудіем виграли Поляки після 1866 року боротьбу з Русинами перед центральним правительством, ним здобули вони самоволю в Галичинї, відтяли нас від тих центрів, в котрих „творить ся історія“ загарбали в свої руки всї вплави у Відню і Римі; ним врештї зїхнули нас до ролї гельотів та стали нашими панами в справах церковних та в нашім житю полїтичнім і культурнім. І з голосів польскої преси, які ми навели, не можна також сумнївати ся, що й тим разом, коли ми допоминаємо ся нашого університету, москвофільство буде для Поляків власне сим випробованим орудіем, котрого вони ужнють, щоб спинити зреалїзоване нашого слушного жадання може на довгі часи. — А если так і справдї стане ся, если ми справдї не дібемо ся так скоро свого університету, — того конечного чинника для нашого національного розвою, — то се стане ся немипуче також тому, що є шайка очайдухів-ренегатів, що в безсовісний спосіб затроюють нам вже тілько лїт нашу суспільність та мечуть нам раз у раз колоди під ноги на потїху Полякам!...

Далї констатує „Будучність,“ що такиж прислугу зробив і „Руслан“ своїми увагами, немовто Русинам „вистарчить осущене на польскім університетї давно признаного права до катедр з руським язиком викладовим,“ а осібного руського університету не треба. Але справедливість каже нам признати, що Руслан свою похибку справив, бо тепер враз з усею пресою підносить голос за осібним університетом.

НОВИНКИ.

Чернівцї, 17-го серпня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Іменованя. Інспектор податковий в Чернівцях Сольоґ іменований над'інспектором.

Професор при школї державній ремісничій школї в Чернівцях Я. Крамеріюс перенесений до VII. ранґи.

Черновецкий полк інфантериї Нр. 41. 22. с. м. відходить на цїсарскі маневри до Галичини.

Срібне весїлє обходив дня 10. с. м. директор тутешньої почти п. Пош.

Читаємо в „Дѣлѣ“. З причини що в Бережанах виставлено новий будинок ради повітової, то старий будинок пійшов на лїцитацию. Набули его на власність рускі товариства за цїну близько 8.200 зр.. Побіч иньших патріотів за їх поміч фінансову належить ся щира вдака за заходи около того дїла д-ру Андрієви Чайковскому. В тім будинку знайдуть поміщене: товариство кредитове Надія, Боян, Читильня і Бесїда, а буде і заїзд. Покищо — орґанїзация!

Снїги і то дуже обильні упали в Сїнаї.

В процесї в справі галицкої каси щадничої — котра має відбути ся перед трибуналом присяглих таки у Львові — проводити буде трибуналови радник Оленьский або радник Голковский, а обжаловане вносити буде сам прокуратор Гайдерер. (Немов, щоби добрати сил, виїздить п. Гайдерер сими днями на відпустку, а в урядованю заступати буде его за той час п. Квятковский.) На лаві обжалованих засядуть: Вендриховский, Карпиньский, Щенановский і Фурманова.

Внутренности небіщика Зїми все ще у хеміка Влодзїмірского і від часу до часу попаде вістка в якусь польску ґазету, що пан кемік сеї або тої отруї не відкрив, але ще має тамтої пошукати... Люде вже сміють ся з цїлої тої істориї, знаючи на перед, що п. Влодзїмірски нїчого не знайде.

Хрест в Мірамаре. Дневники доносять, що з дерева корабля, котрий завіз був бл. п. цїсаря Максимилїяна до Мексика а відтак повернув з тїлом его до вітчини, мають зладити великий хрест, котрий стане під замком в Мірамаре.

Величезний водопровід. Австралїя посьпішає за Америкою прискореним ходом на поли розвою промислового. Так н. пр. щоби заосмотрити в воду сухі поля золотодайної Австралиї західної, предпринято будову величезного, 525 км. довгого водопроводу, котрий денно буде достарчати 22 мілїонів літрів води. Кошта будови мають винести 81 мілїонів зр. Сей величезний наклад може оплатити ся, коли побільшить ся видатність копалень золота, що і так величезні суми приносить. В 1898 році принесли сї терени 34 мілїони.

„Bank parcelacyjny“ завязали вчера Поляки в Банку краєвім під проводом директора д-ра Домашевского. До надзорчої ради увійшли: посол Бойко, Бедронь, др. Домашевский, др. Країньский, др. Павликовский, Поплавский, посол Сьреднявский, посол Станиньский, др. Стечковский Вюпцек і посол Жардецкий. Як бачимо самі Поляки, отже Банк має характер чисто польский. Банк краєвий, розуміє ся, заневнив гроші тому „Банк-ови parcelacyjn-ому“ і грішми краєвими, за котрий ручить і руский нарід, буде той Банк оперувати в цїлій Галичинї.

Нові поклади золота. До Frankfurter Ztg. доносять з Ню-Іорку: В Кльондак відкрито нові нечувано богаті поклади золота. Робітник заробляє на нових золотодайних теренах по 600 долярів тижднево. Зі всїх осад Кльондайка сьпішать робітники на нові терени, а кораблї перевозові беруть за перевіз величезні суми.

Нещасна пригода в паслідок великого прибутя води в Прутї Лесь Кухарець, син Юрка, молодий як дубчак, двацять і кілька лїт з Заріча йшов до Делятина в брід через Прут з бесагом на плечі, аби купити муки кукурудзяної. Коли дійшов до половини русла впрочім вузкого, надпливла страшною струєю велика фаля і в мить звалила парубка і понесла аж до застави камеральної, збудованої до вилапуваня дерева. Двох гуцулів видістали тїло парубка і віднесли до трупарнї в Делятинї. Цїлу трагічність випадку може зрозуміти той, хто хоть раз в житю видів блискавичну скорість виливу Прута коли в его допливах прибуде вода но дощах в Чорногорі. Майже не можна оком запримітити сеї наглої зміни.

Злодії розгосподарили ся. В Тернополи в ночи з пятниці на суботу вкрали ся злодії до загороди господаря Йос. Сеньковского при улици Микулинецкій і розбивши стаенні двері викрали пару коней і корову. В хвили коли запрягали коні до воза, господар збудив ся і злапав одного „любителя чужої власности,“ а другий утїк. Але придержаний злодій добув револьвера і вистрілив. Господар настрашив ся і випустив злодія з рук, а задержав лиш капелюх, плащ і парасоль. В тій хвили надбігли домівники й полїция і зачали лапати злодія, однак той, давши ще кілька вистрілів з револьвера, серед темної почи утїк. В плащи знайдено 19 куль револьверових. — В тій самій порі добували ся злодії до шпихлїра Теодора Чикала на ул. Микулинецкій; полїция їх сполошила, але виловити не могла за-для тьми.

Канал Дортмунд - Ємс. Цїсар Вільгельм отворив оногди ново-вибудований канал Дортмунд-Ємс. На промову мінїстра цїсар відповів, що сей канал є доперва частиною великого цивілїзацийного дїла. Як він, так і его правительство будуть старати ся дальше поступати в тім напрямі, а треба надїяти ся, що репрезентанти народу в парляментї попруть ті заходи. Зазначивши конечну потребу побудованя великих водних доріг в інтересї промиcлу і рільництва, цїсар скінчив: „Надїю ся, що народна репрезентация уможливить скоре виконане проектованого правительством каналу. Сила великої, сполученої і одну волю сповняючої держави має виявити ся також в сім великім дїлї“. Підчас принятя в дортмундскім ратуши цїсар між иньшим сказав, що на его приказ знаходять ся в стадії переведеня великі проекти, котрі мають злучити північні провінциї і Шлеск з морем. Також у всхідних провінциях є проектовані великі водні будівлї для добра і піднесеня рільництва.

В Франциї нова сензация! Арештовано Деруледа і 9 иньших осіб, а заносить ся на ще численнїйші арештованя. Говорять, що відкрито небезпечний заговор против республики. В заговорі мали взяти участь ґрупи: роялістична, антисемітска і патріотична лїґа. Вже від хвилї звістної афери Деруледа з ґенералом Рожетом зачало правительство підозрівати, що істнує серіозний заговор. Від того часу підозрінє що раз більше скріплядо ся і правительсто прийшло до переконаня, що заговор істнує вже від липня 1898-го року. Між иньшими арештовано також секретаря Орлеаньского князя Біфета в хвили, коли хотїв перейти бельґійску границю. Льокаль патріотичної лїґи опечатано. Говорять, що Дерулед наміряв виконати державний атентат в спілцї з Мерсієром. Президент антисемітскої лїґи узброєний в ніж і револьвер забарикадував ся з товаришами в домі лїґи і заявив, що полїції не впустить. Полїция рішила не брати дому приступом але розпочала формальну облогу. Дім обставлено сторожею, відтято воду, телефон і замкнено ґаз. Замкнені члени лїґи розставивши на даху сторожу з набитими револьверами рішили видержати облогу до остатної хвилї заявляючи, що скорше висадять цїлий дім в воздух, а не дадуть ся арештувати. Цїлій тій авантурі придивляє ся велика товпа народу.

На „Народний Дім“ зібрали Петро Войновский і Дамян Сїмович в селї Юрковцях: О. К. Тарновский 5 зр. 59 кр.; Ґеорґій Попович Никол. 2·50, Вікторія Войновска і Ілїя Костюк начальн. по 2 зр.; Петер Зиман, Н. Дровта, Марія Дроздовска, Дамян Сїмович, Николай Костюк, Іван Задорожняк, Ґеорґій Мигалинюк, Василь Голубашенко, Ілїя Гоминюк, і Василь Побурян по 1 зр.; Николай Попович 80 кр.; Ґеорґій Костюк Н. 60 кр.; Антін Нидїй, Дмитро Зибачиньский, Адольф Лїнтнер, Марія Гайдеш, Доровтей Віщук, Василь Віщук, Марія Запотічна, Ґеорґій Фарбатюк Ильч., Іван Костюк, Василь Корущак, Ґеорґій Данилюк, Ґеорґій Костюк Теод., Пантелемон Мацко, Ґеорґій Мізуньский, Василь Корущак Стеф., Мозис Кудиш, Давід Гершковіцц, Вольф Шацер Николай Довганюк по 50 кр.; Никола Мацко 40 кр.; Василь Костюк Теодора, Шак Илинбоґин, Лїтман Вендер, Іван Корущак Геор., Тимофтей Олексюк по 30 кр., Теодор Головка, Каролїна Возьна, Якоб Розинблят, Давід Елинбоден по 25 кр.; Петро Максимчук, Варвара Ковальска, Никола Задорожняк, Петро Гудимка, Андрей Костюк Геор., Ілїя Попович, Іван Бабюк, Василь Молодик, Ґеорґій Попович Івана, Михиль Стершеін, Василь Довганюк, Домна Чайковска, Іван Рубіньский, Дмитро Захарійчук, Ернст Лїнтнер, Лев Гайдеш, Василь Задорожняк, Николай Серафінюк, Аксинтій Костюк, Николай Рудик, Василь Попович Стеф., Салямон Розинсток, Марійка Ватиш Петра по 20 кр.; Осипа Войновска, Теодор Мацкуляк, Іван Головка, Ілїя Лисий, Іван Мацко, Василь Пурич, Іван Запотічний, Іван Сїрман, Василь Войчук, Марія Максимчук, Ґеорґій Гулька, Вероніка Качуровска, і Іван Задорожняк по 15 кр.; Николай Українець 12 кр. Максимилїян Войновский, Марійка Віщук, Марійка Костюк, Параска Скакун, Домна Мафтейчук, Єлена Корущак, Николай Марунчак, Іван Вережак, Домна Скакун, Занфіра Костюк, Екатерина Бабюк, Єдокія Гоминюк, Ефрозїна Тимофійчук, Домна Молодик, Олекса Гайдиш, Василь Голяр, Іван Довганюк, Николай Домчук, Николай Головка, Іван Пурич, Іван Николюк, Вокодимир Войновский, Іван Фарбатюк, Михайло Рудик, Дмитро Молодик, Теодор Корущак, Іван Сремійчук, Ілія Корущак, Емануиль Голубашенько, Домна Голубашенько, Дмитро Мацкуляк, Іван Казїмірский, Василь Стефанюк, Ілїя Голубашенько, Ілїя Колїсник (Ротар), Домна Довганюк, Ґеорґій Серафінюк, Василь Скакун, Єлена Мигалинюк, Домна Гудимка, Єлеонора Ковальска, Занфіра Побурян, Василь Коштка, Іван Корущак, Домна Задорожняк, Єлена Качуровска, Домна Яремко, Занфіра Козуб, Занфіра Головка, Дмитро Попович, Екатерина Козуб, Мозес Шихтер, Василь Віщук, Євдокія Данилюк, Єлена Пиндрюк, Дмитро Яремко, Онуфрій Бабюк, Георґій Голяр, Афтанасій Серафінюк, Екатерина Мелничук, Іван Мізуньский, Вікторія Пакит і Василь Задорожняк по 10 кр.: Наталка Войновска, Ольга Войноска, Николай Задорожняк, Євдокія Корущак, Василь Мигалинюк, Євдокія Сїрман, Григорій Ганей, Дмитро Мацко, Юрко Костюк Василь Попович, Василь Мостовий, Пантелей Фарбатюк, Іван Козуб, Марія Олексюк, Іван Чорний, Николай Фарбажнюк, Ілїя Ганей, Іван Корущак, Єлена Форост, Занфіра Гнатюк, Параска Гнатюк, Василь Мацко, Єлена Сїчковска, Параска Щур, Занфіра Запотічна, Занфіра Козуб, Зеновія Голубашенько, Марійка Корущак, Занфіра Задорожняк, Василь Прокінчук, Василь Яремко, Ґеорґій Гримайло, Єлена Костюк, Домна Леса, Євфрозїна Костюк, Василь Костюк, Василь Голубашенько, Николай Сїрман, Онуфрій Голубашенько, Іван Сїрман, Михайло Скакун, Іван Корущак, Василь Рудик, Кароль Кучумаевский, Теодор Фарбатюк, Ілїя Костюк, Васелина Задорожняк, Василь Молодик, Олекса Козуб, Николай Мелничук, Іван Мелничук, Кость Чорний, Стефан Чорний, Аксентий Горотовский, Василь Корущак, Пангелей Солодкий, Дорофтей Корущак, Стефан Колибаба, Іван Скакун, Николай Бабюк, Василь Запотічний, Дмитро Благун, Николай Олексюк, Михайло Гриньків, Іван Скакун, Теодор Задорожняк, Параска Голубащенько, Олокса Николюк, Ґеорґій Ґулька, Єлена Запотічна, Василь Гиґюк, Ґеорґій Данилюк, Ґеорґій Мацкуляк, Іван Задорожняк, Єлена Рудик, Іван Погирла, Євфрозїна Олексюк, Домна Захарійчук, Марійка Корущак, Домна Голубашенко, Марійка Гиґюк Домна Щур, Марійка Задорожняк, Домна Федюк, Екатерина Хрін, Параска Довганюк, Євфрозїна Задорожняк, Василь Сїрман, Євфрозїна Молодик, Марійка Задорожняк, Занфіра Марчук, Марійка Корущак, Марійка Мацкуляк, Стефан Попадюк, Домна Попадюк, Василь Мізуньский, Ілїя Запотічний, Євгенїя Фрацїян, Домна Молодик, Стефаня Максимчук, Домна Мацко, Єлена Костюк, Николай Гримайло, Екатерина Українець, Домна Довганюк, Домна Побурян, Євдокія Корущак, Іван Войчук, Ілїя Сїрман, Сонфіра Олексюк, Дмитро Віщук, Іван Віщук, Дмитно Гнатюк, Ілїя Апостолюк, Никола Хрін, Никола Швець, Василена Бурик, Екатерина Войчук, Ілїя Запотічний, Екатерина Мізуньска, Анна Ґулька, Ілїя Стрижиборода, Николай Молодик, Єлена Задорожняк, Марійка Мостова, Іван Козуб, і Занфіра Козуб по 5 кр.;

Складайте ся

на будову

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Для шкіл народних

ВИЙШЛИ ЦЇЛКОМ НОВІ ДРУКИ

можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Перша буковиньска

спеціяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольозічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовляю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирадом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день съвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лапшинї почта Бережани.

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одїжи для дам і панів

в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї

найновійші плащі

жіночі, для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, похівники з шовку і могару з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дїтий,

загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекураційне, (**препоручене** Всеч. Духовеньству і всїм вірним Вирос. Митроп. і Преосьв. Еп. **Ординаріятами** всїх **трех епархій**) обезпечає будинки, ураджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід пожарних.**

„Днїстер“ вступив в 6-ий рік свої дїяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів ґваранційних з днем 31. грудня 1898 виносять:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	
Резерва премій	64.263 „ 12 „	гот. 880 зр. 57 кр.
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціяльна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся **безпроволочно.** Полїси „Днїстра“ принимає **Банк краєвий** при пожичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Днїгер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнїйших** комбінациях.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** за оплатою $6\frac{1}{2}\%$ за інтабуляцию або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає **вкладки** до опроцентованя від 1. липня 1899, будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошеня о удїленє аґенциї в окрестностях, где **нема** близько аґенциї **„Днїстра“ приймають ся.**

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

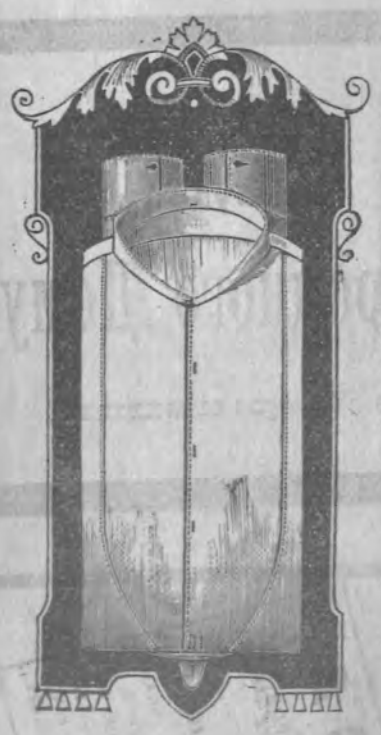

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, манжети, фіранки** і то в всяких красках, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портіери, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і піки,** далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумлїнне виконане, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Авґуст Чернявский,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

Сим повідомляю Вп. Публику, що **дня 8. липня отворив я**

КАРЛЬСБАДСКУ

пекарню

в Чернівцях, при ул. Камінній, ч. 14,

в котрій печу хлїб правдивий житний два рази денно, всїлякого рода булки і т. п.

За сумлїнне виконане, умірковану цїну і услугу ручить

Антонї Ґорецкий, пекар

при улици Камінній (Steingasse) Ч. 14.

! Купуйте книжку !

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кождого стану у всїх місцевостях без капіталу і ризика продажею законно дозволених льосів. — Предложена адресувати: Ludwig Österreicher, VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і съвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 94. Чернівці, неділя дня 8. (20.) серпня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20	Кор.	— сот.
на пів року	10	„	— „
на чверть року . .	5	„	— „
на місяць	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Чернівцї, 19. серпня.

Хто читав останнє число „Православної Буковини“ (14—15) той мусїв руки заломати.

Статю „Quousque tandem“ ми виписали відтїль і подали її вчера в перекладї, та нїхто не бачивши на власнї очи, не повіривби, що в сїм самім числї редакция „Православної Буковини“ повторила статю за тяжкими ворогами руского народа, за волоскими шовінїстами і то без нїякого застереженя. Тай ще статю подиктовану смертельною ненавистю до всего, що руське.

Нас власне застановляє ся дивна неконсеквенция

„Православна Бук.“ підносить, що з вступленєм на престол теперішнього метрополита почала ся хоч троха прихильнїща для нас полїтика в митрополичій палатї, а рівночасно повторяє за Patri-єю“ тяжкі зневаги против метрополита, виписує, що митрополит „то напасть для нашої церкви, в слїд за ним ходить прокляте. Його кождий вчинок приносить ганьбу Церкві, митрополит приносить нещастє. Не має він знаня, анї мудрости, анї ревности апостольскої, нїколи не говорить правди, є неморальний, недостойний, одним словом негідний архіерейского престола... Затім в монастир його замкнути, най кає ся о многих гріхах своїх.“ — Подібних місць в передній статї „Пр. Бук.“ є більше, бо Волохи в такий спосіб воюють з митрополитом від коли зміркували, що під його правлінєм може і начне ся нова доба для Русинів на церковному полї. В тих диких канїбалих відожила кров їх предків і от вони обкидують смердячими яйцями найвисшого достойника Церкви, посилають йому стричок, раді би його заперти в монастир, а на престол посадити другого Сильвестра, або якого иньшого людоїда. А „Пр. Бук.“ хоч виказує Русинам, великі кривди зі сторони Румунів і накликає нас Русинів, щоб станути в оборонї здоптаних консисторією (лише?) наших прав, рівночасно повтаряє лайку за тимиж Румунами і то лайку за дрібку справедливости, яку ми здалека побачили. Москвофіли видко не можуть поняти, що Румуни бажають лиш згуби нашої, а що привчили ся за ним усе повтаряти, тож і тепер повтаряють лайку на митрополита, а рівночасно нїби то вступають ся за наші права. Не диво отже, що кукона Patria уважає нас за автора статей „Проч з раболїпієм“ і „Русини а Румуни,“ хоч ми подали жерело, відки черпаємо сї статї.

В „Добрих Радах“ найдете в гуморесцї, що піяк Іван зарікав ся горівки і намавляв других до тверезости; вже впав під лаву в коршмі, а ще казав, що він тверезий і намовляв усїх до тверезости. Мабуть, що не далеко від тверезого Івана відбігли москвофіли.

Дальші похибки.

є в самій статї „Quousque tandem“. Усїх наших кривд і усеї біди причиною є митрополит, ц. к. правительство, Стоцкий, Попович, Пігуляк, Єремійчук і... ну... і консистория. А що Волохи на кождім кроцї давлять нас, що консистория іде поруч з шайкою шовінїстів — сего москвофіли не піймають. Дуже характеристичні для типічного Рутенця є плачі „Прав. Бук.“ Нарікає вона, що постанова з 1873 р. є лиш на папері і жадає нової ще важчої постанови, начеб не знала, що постанову мусить хтось виконати, а тим хтось є тут саме сьвященьство. Бож провадженє урядів парохіяльних належить до сьвященика, а так само і мову в якій переписка з властями має іти, управильнить маса, сьвященики, а не хто другий. Най усї сьвященики Русини пишуть до консисторії по руськи і най не приймають анї писем, анї ґазет иньших, тільки руські, най румуньскі письма безусловно звертають назад до консисторії, то еще місяць не обіжить довкола землї, а вже буде у нас троха инакше. Се тим лекше зробити, що дотична постанова вже є на папері.

Та треба подивити ся, чи багато сьвящеників є спосібних до такого патріотизму і до такої солїдарности? А если не, то і митрополит тут не богато поможе, а если не, то винуваті тут москвофіли. Бо доси вони все ішли і йдуть рука в руку, а властиво під руку Волохам. За цїну ненависти до Українофілїв вони дали розсїсти ся у нас Волохам, а навіть тепер, коли зайшли вже так, що нї рушити ся нїкули, то ще дїдька чешуть з рідка. Дивлять ся на те, чи Єремійчук твердь, чи нї; як не твердь, то вже він неспосібний на катедру, а його місце най радше займе якийсь Волох. Бачите, що по шовінїстї з під чорної звізди Сильвестрі Морарі не легко зробити перелім, а як його зробив митрополит Аркадій, то дурні цуцики зараз пристають до гоньчих псів і всї разом лають, брешуть і скавулять, Волохи за те, що два радники Русини, а москальофілї за те, що вони не твердого закала. З такоюж лайкою звертають ся і на українофілїв, як ми без обиняків кажемо слова правди сьвященикам за те, що доси вони не сповнили своєї задачі, а навіть служать на згубу народа. Не тільки лають, але і висилають депутацию до п. президента з жалобами, що „Буковина“ нападає на сьвященьство. „Православна-ж Буковина“, що власне тим більше заслужила, на те, щоб піти скаржити на неї перед п. президентом, бо вона на Голову Церкви напала не з оправданими докорами, але з простацкою лайкою, щоб тепер не договорити ся до того самого, що ми писали про сьвящеників, то каже „най духовеньство само рішає“, що робити. Та ми знаємо, що хто хоче подужати, той перше всего мусить знати свій стан здоровя і для чиїхсь красних очий не промовчимо слів правди, а скажемо, що орґанїчну роботу треба починати 1) від себе самих 2) з долу, від маси. Звернїть увагу на семинарії, не похваляйте семинаристів за те, що Голову Церкви обкидують смердячими яйцями — від смердячих яєць не починає ся реформа.

Не повтаряйте за Patri-єю лайки на митрополита, бо в такім раз сьвященьство за вами не може піти і не піде. А власне се сьвященьство треба накликати до патріотичної роботи, щоб перестало бути яничарами в руках шовінїстів консисторських. Будьте собі тверді, пишіть собі і два тверді значки, але не ідїть під лад нашим ворогам і знайте, що є спасенїє і дорога до царства небесного і поза вашими плечима.

Впрочім сьвященьство не має так дуже богато часу до роздумованя, чи рішити ся за рідним словом і чи забрати ся до цирої пра-

---

Денис Лєкіманович

Багнїтки.

——

Сирота; мама покинула її молоденьку і лиш у снї потїшали її мамині цїлуї і пестощі серед злиднїв у чужих людий, в сирітських домах, в училищах.

Батька не знала, хоч носила імя його; мати нераз з слїзми згадувала про нього, а вже потому дізнала ся, що він жив з мачухою і не дбав за неї. Як їй було вже 16 років, через кілька місяцїв так було, що він дожидав її кождої днини, як ішла зі школи, давав їй овочів і ласощів, а раз в недїлю пішов з нею в парк і на відлюдній ливочцї пестив її та плакав, плакав ревними сльозами,

З того часу не бачила його вже нїколи, тільки на кожді свої уродини діставала від нього дарунки і лист. — Одного разу прийшов лист скорше нїж на уродини; то був пращальний і благаючий опрощеня лист, а на уродини вже листа не було. — — —

Мягка, криласта вдача стрічала ся всюди з холодом, і від него палкі її мрії сїдали инеєм, над нею збивалась хмара смутку. Грижа сїдала в розжалобленій душі і відчужувала молоду дївчину від сьвіта.

Зрікла ся любови до всїх, бажала найти щиру душу подруги. Не найшла, не мала приятеля, як повійка без тички росла, і все їй чогось недоставало.

I.

Його одного мала на цїлім сьвітї, відколи житя своє злучила з його судьбою. Нераз цїлувала його в руку і наче батька цїлує, нераз приклякла перед ним, їй здавалось, що пригортаєть ся до сизої зазульки-мами.

*

І через що він тепер такий прикрий, такий дивний став? Тїкає з дому, щоб з нею найменьше говорити, вертає ся пізно в хату і без сьвітла роздягшись, лягає в ліжко. Вона чує, що він не спить, але як обізветь ся до нього — він удає сонного. Цїлу днину не бачить його і не говорить з ним.

Все, все так.

Умирала з жалю, аж раз зважила ся на рішучий крок: пішла до нього і лягла в його постїль, обіймила, поцїлувала його і шукала милої розмови.

Але він воняв горівкою, неохочо відповідав на її запити, вкінци позїхнув, відвернув ся до стїни і буцїм заснув.

Так твердо заснув, що й не чув, як вона на своїй постелї плакала, заходила ся від плачу.

*

Вона вже знає, чого він хоче: він хоче зломити її волю, а при тім мстить ся за те, що вона поважила ся не слухати його.

Вже раз було так, як він погнївав ся з її батьком. Не пускав її відвідати тата в слабости буцїм через те, щоб не принесла зарази до Лесї. Так, Леся то душа її, її житє... але не відвідати батька в слабости який би він і не був там, не бути на його похоронї, хоч би і задля Лесї — сей спомин нераз відймає супокій її совісти, а стає перед нею непрошений, некликаний то в хвилях смутку, наче докір, то в ясні хвилї, наче посол від горя.

І все для його примхи — Боже не карай хоч маленької Лесї!

Вже вона не буде йому слїпо послушна.

Але цїлий сьвіт її в нїм, в його ласцї, любови. Без него жити не може, а має дивити ся на його гнїв, мають так жити як тепер, то радше гострий нїж в серце. Вона в золотих снах леліяла одну думку: віддати себе з своєю судьбою в руки любої людини, зіляти ся з ним в одно житя. Найже сповнюють ся її мрії, житя в любві.

Вона любить його і свою донечку і сю дитинку почату в утробі. Їх усїх тройко згадує все вкупі, в своїх задушевних мріях, в горячих молитвах. До них через сон усьміхає ся і в снї їх пестить. — — — А муж хоче, щоб одно з них уступило ся. Тоє найменьше, що так коротко ще живе своїм дивним житєм, тоє що зі своєю мамою становить одно тїло і кров, що найбільше потребує своєї мами. — — І за що, чи воно кому що завинило таке малюсїньке сьвіта денного не бачивши?

Зачав з того, що Леся ще маленька, що се шкодить Лесї... Щож вона сьому винна? Леся вибачить: їй вже два рочки минає. Таке буває по людях — і перехитрити себе не дала.

То знов почула, що дїдів не треба на сьвітї.

Самій їй біднота прямувала то закручувала тай тернем посипала стежку житя, але її син... Вже змалку лїпший від других дїтий, мудріщий від товаришів в школї, вийде на великого чоловіка. Чому не має се бути талан, чому не може стати і великим богатирем, чому має бути дїдом? — він дїдом не буде!

Та муж так мислити не думав і прийшло ся їй страждати.

Вона не мала иньшої мети в житю, як тільки щасливе семейне житє завести. Між чужими людьми зросла і ті добра її не дуже навчали. Сама з того, що де зачула, що нагадувала, що бачила, а по троха читала — найбільшеж з своїх думок передуманих на самотній лавочцї під сосною виткала свій сьвітогляд. Чого

ції над народом. А чому? тому, бо невчене око загляде їм в душу і то глубоко. Меньший брат пізнасть ся на тім, хто йому приятель, хто йому потрібний, а хто ні і — зробить своє. Не бажаємо сьвященьству діждати сеї хвилї.

Археольоґічний з'їзд у Київі.

Дня 13. серпня в університетскім будинку отворено XI. археольоґічний з'їзд в Київі. Регулямін з'їзду зіставзатверджений дня 17. мая 1898 через міністра просьвіти, а всї працї перепровадив комітет в царскім археольоґічнім товаристві в Москві. Почетним предсїдателем сего комітету є великий князь Серґій Александрович, дійстним предсїдателем є гр. Уварова, секретарем п. В. Трутовский. На предсїдателя київского комітету покликано проф. В. Антоновича, на секретара проф. Ясїнского а на скарбника п. Каманїва, зарядцю київского центрального архіву.

З'їзд ділить ся на 11 секций а іменно: 1) первістні старинности, 2) історично-ґеоґрафічні і етноґрафічні старинности 3) памятними штуки, 4) житя домашне, правне, суспільне і військове, 5) церковні старинности, 6) памятники мови і письменьства, 7) старинности класичні, візантийскі і західноєвропейскі, 8) старинности західних і полудневих славян, 9) стар. всхідні, 10) нумізматика і сфрайстика, 11) памятники археоґрафічні.

З'їзд має тревати 20 днїв. В часї его обрад, за ініціятивою проф. Антоновича мають відбути ся прогульки для розкопуваня могил. І так будуть розслїджувати могили: під Вишгородом (16 верстов від Київа — 80 могил;) під „Кітаювскою пустинею“ (8 веретов від Київа — 300 могил), на горі Батия (100 могил.) Крім того мають участники зробити дві дальші прогульки іменно мають звидїти: Бердичів, Дубно, Почаїв, Луцк, Холм, дальше: Білу, Церков, Корсунь, Черкаси, Канїв, Переяслав і Тріполе.

При з'їздї будуть уряджені археольоґічні вистави. З київских інституций приймуть участь в виставах: університет св. Володимира, Історичне тов. Нестора, Духовна Академия, Лавра Печерска і Тов. штуки і старинностий. Реферати приготовані на з'їзд суть вже в друку. Загалом є до тепер рефератів 172; крім того приготовлено 73 питаня, на котрі з'їзд хоче отримати відповіди і виясненя.

Ось більше інтересні реферати:

A) Справи загальні:

1. Розслїди археольоґічні холмской землї. Реф. М. Біляшевский делеґат архіву варшавскої палати скарбової.

2. Археольоґія в Польскім Королївстві, реф. В. Віттиґ.

3. Розвій археольоґічних дослїдів в краях полуднево-західних в часї останних 50 лїт. Реф. К. Пйотровского.

B) В секциї II.

4. Старинні памятники в містах холмскої землї з княжого періоду. Реф. проф. Антоновича.

5. Татарскі оселї на Волини. Реф. проф. Антоновича.

6. Топоґрафія битви під Берестечком і позіставші по ній слїди. Реф. проф. Антоновича.

7. Де знаходить ся старинне місто „Волинь“ і які по нім лишили ся слїди. Проф. Антоновича.

8. О походженю полудневої козаччини. Реф. проф. Дашкевича.

9. Територия Волини в княжім перйодї. Реф. Пйотровского.

10. Наукова клясифікация славянских язиків і нарічий. Реф. проф. Фльориньского.

C) В секциї III.

11. Литовскі замки на Волини. Реф. проф. Антоновича.

12. Найстарші божниці на Волини XIV—XV в. Реф. проф. Антоновича.

13. Дім гетьмана Мазепи в Чернигові. Реф. Пйотровского.

14. Археольоґічні памятники в Луцку. Реф. Пйотровского.

15. О істориї замків єпископів сїверских в Королївстві Польскім. Реф. Пйотровского.

D) В секциї IV.

16. Література ґенеальоґічна росийска і польска. Реф. Пйотровского.

17. Цехи і цехова організация на Україні. Реф. Лучицького.

18. Гандель на Україні, его розміри і зносини з Ґданьском і Шлеском. Реф. Лугиньского.

19. Форми володїня землею на Україні. — Реф. В. Мякотіна.

E) В секциї VI.

20. О початках і розвою друкарства в Киеві. Реф. Т. Істомина.

21. О впливі малорускої мови на стару і нову білоруску. Реф. Карского.

F) В секциї VIII.

22. Городище, як також „Вежа Вітолдова“ і „Вітолдовий ґай“ в селї Великі Підгайцї пов. луцкого. Реф. Пйотровского.

23. Коли Славяни перейшли на полудне за Карпати. Реф. Нїдерлього.

24. Старі і нові тези о походженю польскої шляхти. Реф. проф. Фльориньского.

G) В секциї IX.

25. О декотрих памятниках вірменьского письменьства в біблютеках і архівах західного краю. Реф. Пйотровского.

H) В секциї XI.

26. Ревізия і інвентарі волиньских замків в VI. і VII. в. Реф. Пйотровского.

27. Проект реформи архівів. Реф. Самоквасова.

28. Доля книг актових, відносячих ся до істориї полуднево-західних країв. Реф. Левіцкого.

В дотепер виготовленім списї рефератів нема праць, які мають представити заграничні учені. Комітет з'їзду буде видавати що дня друковані справоздання з перебігу нарад.

З'їзд гр.-кат. руских сьвящеників в Philadelphia, Pa.*)

(Конець.)

Дальше збори сьвящеників радили над статутами сьвященичого товариства імени Кирила і Методия і ухвалили такі точки:

17) Кождий нововступаючий член-сьвященик до згаданого товариства має заплатити 5 долярів вступного. а доляр місячної вкладки.

18) Коли совіт збираєсь на наради, то до правосильности ухвал мусить бути присутних найменьше 5 членів.

19) Єсли між сьвященіками лучить ся якесь непорозуміне, то спорячі сторони годить мировий суд, а коли-б повстали спори між сьвящеником а громадянами, то совіт висилає на місце своїх делеґатів, розслїджує справу і по можности годить спорячі сторони.

20) Одного і того самого предсїдателя товариства вибирає ся по черзї найбільше два рази.

21) Совіт має постаратись як найскорше о статути для церковних громад.

22) Маєтки церковні належать виключно до громади і не сьміють бути записані на католицкого епископа в Америцї. Совіт має старатись, щоби ті церкви, що вже записані на епископа, стали ся назад власностию руской громади.

23) Має бути основний місийний фонд, на котрий пійде одноразова коллекта в роцї у кождої громади. Коллекта сеся може бути або в церкві, або з пікніку, або иньшим яким способом, а грішми тими буде ся запомагати біднійші громади. Рівнож совіт має старатись о обсадженє сьвящеників в Канадї.

24) В виду заснованя місийного фонду не приймаєсь ані не висилаєсь коллекторів по чужих громадах, так само не приймаєсь коллекторів, що збирають гроші на старокраєві церкви.

25) До розвязаня товариства потреба ¾ членів, а коли в товаристві есть найменьше 12 членів, то оно ще істнує. На случай розвязаня товариства маєток его переходить на ті рускі церкви в Америцї, що мають найбільше довгу.

26) Напослїдок вивязалась досить оживлена дискусия про заснованє руских шкіл та про підручники, з яких мають учити ся дїти. Наслїдком тої дискусиї запала ухвала, що в кождій громадї мусить бути руска школа, а роздїл науки і добір підручників, поки що, лишаєсь виборови сьвященика, котрий зарядить усе після даних обставин.

27) Послїдною точкою програми був вибір видїлу (совіта) товариства руских сьвящеників імени Кирила і Методія. До того видїлу увійшли: о. Т. Обушкевич яко предсїдатель, о. Т. Дамянович яко містопредсїдатель, о. П. Кешеляк яко секретар, о. К. Лавришин яко касиер, а яко радні: о. Ів. Сабев, о. М. Підгорецкий і о. Гавр. Мартяк.

Після вибору видїлу приступлено до полагодженя деяких справ майже чисто личної натури, по чім розійшли ся всї домів.

„Треба ту згадати, — пише Свобода“, — що на тих зборах визначились два напрями. Одні бажали церковно-народної організациї, в котрій забирали-б голос представителї громад, а другі уважали за відповідне мати самих лише сьвящеників одинокими управителями так в справах духовних, як і в материяльних. Ті два напрями стерли ся з собою в першім дни нарад так, що другого дня наради велась спокійнійше і по деяких уступках з обох сторін ухвалено

*) Початок гляди: 90 ч. „Буковини“.

їй не доставало в житю — з того зробила собі ідеал. Вона й відкрила його свому судженому, йому першому висповідалась, розказала усе, а він мабуть приняв усї думки за свої, коли нїчо не відповів їй, не перечив. І що вона би дала за се, щоб мир і згода вернули в її пороги, щоб любов сїла в головах її супружеского ложа; вона би дала рік два щасливої жизнї минулої. Чи минулої безповоротно?

Він хоче взяти усе на себе, та чи їй лекше від сього?

Але в безсонні ночи, коли вона молода, здорова, повна житя і охоти до житя, доволї живої вдачі людина сама лежала в ліжку, а о пару кроків під другою стїною рівно віддихав її муж, коли вона по довгій мітрузї обіймала його, пригортала, але проснувшись бачила, що се тільки сон..., тоді бистріще помічала і думала нїж в день. Вона помічала, що муж відвикає від хати і мабуть розпиває ся... Якийже конець сьому буде? Не зіпсуеж вона долї дїтям, коли з їх батька зробить пяницю? О Боже! яке житя... одчиняти пяниці двері в ночи, а то і побої од нього носити? І вона сїдала на ліжку; хотїла усе сказати йому, але він снав і вона розплакавшись лягала назад, затулювала обличе в подушку, щоб не хлипати на голос. А як на хвилину вспокоїла ся, чула як він рівно дихає і як у снї буяє невинна Леся.

А крізь вікно заглянув мелянхолїйний місяць. Він в тиху нічку сумовито сьвітить і кличе її з хати.

Зажурена пристала. Чому їй не можна піти, поцїлувати мужа? покласти руку на Лесину головку і заснути? —

На дворі у провесну стояли безлисті дерева і дожидали чуда, коли весняний подув розіве їх пупінки в листочки і вкрие їх цьвітом. Нетерпячі брандушки і підлїшки зацвили були, розцвили ся, а тепер вже полиняли, зате фіялки ще не виказали своїх пишних головок з пупинків зелених. За пікільним городом в чагарику високі трепети і заплакані берізки і головаті верби дрімали собі. За чагаром перекидав ся на другий беріг потічка гущавник зарослий лїщиною, калиною, терниною. З трепетів і з верби раз за разом летїли багнїтки, летїли тихо і ще тихіще падали на чорну землю. Нїхто їх не жалує, бо се не листе, не плодовитий цьвіт, се багнїтки як плід непрозаблий. Але хто стане на них ногою — лишає ся на землї багровий, кровавий слїд.

Багнїтки летїли, зсували ся по галузках падали на землю але було тихо. — Вона ходила, думала, і серце їй пукало. Не знала за що Бог її карає, бо гріху за собою не бачила. Той гріх доперва висїв над нею.

З багна, що застояло ся на толоцї нїс ся крик жаб, а з гущавника чути було соловйовий щебет, та жаби змагали ся з ним. Зійшла над потічок засїла невеликий камінь і задумала ся. Переходила своїх знакомих. У кого дїтий доволї, але у богатьох поменьше. І то здаеть ся у тих багато дїтий, де їх нїчим дїлити, де одно одному частки не забере і в мужика, де дїти робучим інвентаром. Чому воно так, про се вона нї з ким не говорила, не має з ким говорити, стидалаб ся.

Ну, вже опісля, най і в них так буде як у других людий, як в містах, але чогож тепер він від неї відсунув ся так напрасно і так уперто. — — — Най там, але чому він з нею нїчого не говорить, чому не дїлить ся з нею прочими своїми думками, чому втїкає з дому?...

І жаби одолїли, соловія не було чути. Їй зробило ся холодно, справилась д хатї. Ступала по багнїтках миняких як гусельниці і без сьвідомости пригадала собі, що вони лишають кервавий слїд, а сьвідома думка пригадувала їй, як онодги вона покорилась чоловікові, а третя думка, що вона її відсувала від себе і викидала з голови, думка, що вона і тепер покорить ся йому — десь з дна душі свое жало гостре випускала — — — — — — а ту жаби кричать без перестанку і наче молотом валять її в голову, а ту побачила, що зьвізда котить ся з неба і погадала, що в тій хвилї Бог комусь смерть назначив. Вона утїкла до хати, а багнїтки летїли, падали на землю.

III.

Тяженька туга не перестала її давити, лице її як марнїло так марнїло, зате на переміну раз нападав її супокій засудженого на смерть, обоятного на все чоловіка, другий раз від дикої тревоги кождий нерв її, кожда жилка в нїй дрожала. В недїлю пішла до церкви, але з перед самого порога вернула ся. Вдома упала на колїна і потапаючи в слезах молила ся, аж мала Леся прийшла до неї з прутиком в руцї і розплакала ся і тодї обі потїшали ся в садку на призпі.

Вона дожидала, коли муж прийде її спитати, чи покорить ся йому, коли прийде кат кликати її на смерть — але він не приходив і вона хвилями ненавиділа його всею силою своєю. Та опісля знов докоряла собі за те. Може він помиляє? А він далї жив як жив, утїкав з хати.

Але мусїв відгадати її думки і її борбу. Чомуж би не мав відгадати. Так тілько рази грудею притискав ся до груди, тілько рази чув своїм тїлом стукіт її серця, через чотири роки вона з ним жила і не затаїла перед ним ні одної думки своєї, з душі читав він як з отвертої книги, він вже з кождої лїнії тїла її, з кождого руху її руки міг читати її чувства і замисли...

І він приспішив приїзд лїкаря.

Сей бував у них що два місяці і записував мужикам рецепти, а тепер на третий тиждень від останньої вілити мав знов приїхати. Муж заказав се дїтям в школї — їй нїчо не сказав. Але за столом по вечері, як попивали вино чарку за чаркою, тодї то він, то лїкар стали тревожитись, що вона слаба, що помарнїла, що треба лїки приняти. Була ще молодша вчителька за столом, також хотїла прохати поради і вийшла з лїкарем до другої салї, де до вечері він ординував мужикам.

скликувати на річну конвенцию по одному сьвітскому делеґатови.

Розуміє ся, що висше згаданий статут не есть ще повний та й не всї ухвали можуть подобатись, однак коли зважить ся, що се початок, зроблений лише самими сьвященіками, та що перед нами ще головна конвенция сьвящеників і делеґатів, ми певні, що делеґати ті піднесуть голос і тогдї неодно додасть ся, а що хибного — поправить ся.

Одно ще мали би ми сказати до тих сьвященикiв, що схрах богато будують на своїм достоиньстві, і котрим здає ся, що лиш їм дана власть житя і смерти над людьми: Уважайте, в яких обставинах живете, з кого і для кого живете, та що ви не можете силою викидувати виключно свого „я“ там, де нарід має найповнїйше право сказати і своє „я“. Уважайте, що з народом ми сила, а без народу — велике нїчо, а всї наші параґрафи ще більше нїчо.

Більше про товхриство писати не будемо, а заждемо на его дїяльність, сподїючись, що не лиш усї сьвященики приступлять до товариства, але строго держати ся будуть постанов статута.“

(„*Свобода*“.)

НОВИНКИ.

Черківцї, 19-го серпня 1893.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

День Цїсарских уродин сьвятковано урочисто. Ще в вечір 17-го перейшла військова музика містом, головними улицями, а довше грала перед палатою ц. к. правительства краєвого, перед резиденциєю і ґенеральною командою. В сам день уродин у всїх церквах відправлено *богослуженя*, а в жидівскім темплюм рабін виголосив відповідну проповідь. В катедрі целебрував службу божу митрополит Чуперкович, а на майданї військових вправ (Sturmwiese) окрім служби божої відправленої капеляном Нїдерманом в декорованім шатрі відбула ся також дефіляда війска в присутности ґенерал-майора Реберґера. В церквах були достойники, шефи урядів і властий враз з перзонажом урядничим, а відтак начальники властий, урядів і корпораций зложили в руки президента краю барона Бурґнїона слова преданости і привязаня для Є. В. Цїсаря і пануючої Династиї.. О 2. год. в полудень п. президент дав торжественний обід, а між иньшими участниками були на нїм присутні: митрополит, капітан краю, румунський і роснйський конзуль, ґенерал-майори Реберґер і Мат, радник Помпе, президент суду Кляр, крилошанин Костецкий, заступник бурмістра Ґрегор, ректор Скедль, надінспектор Калмуцкий, директор домен Ульман і иньші. — Кождий дальший рік житя, який дарує цар царів нашому для всїх горожан однаково дорогому монархови наповняє наші серця щирою радостию, а з глубини душі несе ся пісня-молитва: *Боже буде покровитель* Цїсарю, Его краям. (О.)

Пан адюнкт О. Манастирский складає подяку п. надучителеви Савіцкому за удїлену поміч при уряджуваню вистав маґічною лїхтарков, з котрих дохід відано на будову „*Народного Дому*“ в Чернівцах.

Ошибка. В 91-м числї Буковини подано, що пр. Аркадій Кібедевич, ерамонах з Сучави жертвував на „Народний Дім“ 2 зр. 15 кр., простуємо сю нотатку о стілько, що пр. Аркадій Кібедевич есть ерамонахом в Сучавиці.

Смертельність в Чернівцях. В місяцю липню померло в Чернівцях і на передмістях 137 осіб т. є. 22·8% на тисячу. На передмісте Рош припадає 27, на Клокічку 8, на Горечу 0, на Манастириска 10, а на місто 83. Мущин умерло 30, жінок 30, дїтей 77 (46 і 31), що до віроісповідання було 29 правосл., 20 ар.-кат., 41 рим.-кат., 2 еванг., 45 жидів.

Нові друки шкільні видала краєва рада шкільна а то: Classenbuch, Wochenbuch, Schulmatrik, Inventar, Bibliothekskatalog, Schulkataster, Lehrerkataster, Jahresausweis, Quartalausweis, Qualificationstabelle, Auszug aus den Schulbesuchstabellen і Завізваня до вписувана дїтий до школи і до посіщаня школи. Сї нові друки приписані вже від слїдуючого року шкільного. Всї вони і всї иньші незмінені, як сьвідоцтва, повідомленя шкільні і др. є на складї в нашій друкарнї по дешевших нїж деннде цінах, на що звертаємо увагу вп. управителїв шкіл народних.

До відомости родичів. Багато родичів записує своїх синів, що покінчили на селї цїлу школу народну до черновецких шкіл, аби привчили ся більше нїмецкої мови. Задля нїмецкої мови *завдовой* приймають їх *ледво* до 3. кляси, через що ойціи не допускають хлопців до вступного испиту до ґімназий. Звертаємо на се укагу родичів, щоби старали ся о приняте своїх синів до 4. кляси черновецких шкіл хоч добра сільска школа може сама підготовити ученика до вступного испиту, отже кошта удержаня в Чернівцях здвині й не стратить ся дальших кілька років. Також не повинні вступати до ґімназиї хопцї старші як 14 років, бо є мало надїї, що покінчать школу перед асентирунком. Старші хлопцї повинні вступати до уч. семинарий і до иньших фахових шкіл.

Обильні поклади нафти надибано у всхідних околицях Семигороду в Карпатах.

Паперцї циґаретові в опаскаx прикрашених портретами Шевченка, Котляревского, Костомарова, Волод. Барвіньского має в своїй руский торговлї пан Власюк. Некуріть иньших паперців, лише сї; бібулка дуже добра, пачка коштує тільки 1 кр.

Забавна історія. „Patria“ накинула ся в послїднім (305.) числї на „Буковину,“ Ucraiinişti-в,“ „Rutenii tineri“, Nouerişti-в,“ др. Смецкого, інсп. Поповича і на правительство за статї надруковані в ч. 84. під написом „Проч з раболїпіем“ та в ч. 85 під заголовком: „Русини а Румуни на Буковинї.“ Сарака кукона аж пукає зі злости, що хтось сьміє уважати Русинів за найстарших мешканців Буковини, за найчисленнїйшу народність в краю, що Волохи мріють про „Велику Дакію,“ що Українцї приготовляють знов велике віче, що Русини старали ся жити в згодї з Волохами і т. д. Все те називає ся праведниця, котрій сам суд закинув конфіскатами вже 25 раз брехливість, крутарство, клевету і т. п. хороші прикмети, бріхнею, денунциює Русинів, що мріють о „великій Україні“ і Бог знає ще що. А тим часом переслїпила кукона, що першу статю взяли ми з Козаркевичової „Православної Буковини“ а другу з Купчанкового „Просвѣщенія,“ що ми й виразно зазначили, підкїсши в нашім додатку відрадний факт, що вже й Кацани вилїчили ся з погубного романофільства. А може герої з „Patri-ї“ не мали відваги стати до бою-лайки з колишними приятелями? Можливе ще й то, що румунїзатори стидають ся за поличники, які дістали від своїх колишних льокаїв? Одно певне, що „Patria“ чогось боїть ся „Прав. Буковини“ і „Просвѣщеніе“ тикати, навіть відважний жид фін дер „Post“ мовчить...

Прогулька до Константинополя відбуде ся д. 17 сентября тільки під тою умовою, як зберe ся достаточне число участників (найменше сто). Зголосити свою участь треба в клюбі туристів (в Чернівцах) найдалї до 25. с. м. а именно у секретара клюбу п. Германа, Міттельмана, ул. семигородска ч. 12; при зголошеню треба зложити 30 зр., а ся сума буде звернена на случай, як до прогульки не прийде. Кошт прогульки обчислений на 130 зр., именно за їзду желїзницею II. кл., кораблем I кл. удержане в подорожі, побут в першорядних готелях, вступ до театрів, фіякри і всї можливі видатки в подорожі. Товариство д. 26/9 рухає з поворотом до Чернівців.

Песячий іспит. Нинї настали такі тяжкі часи, що навіть вже й пси мусять здавати испит, именно же ті, що вступають до служби войскової. Иньші пси поки що увільнені ще від испитів (що найбільше здають приватно). Такий песячий испит войковий відбував ся в днях 3. і 4. липня на прускім Шлеску в місцевости Ельс, на поли засїяним збіжем близько лїса. До испиту приступило 16 псів, а именно з лїпшого роду 5 т. зв. Колїес (Collies — мішанцї шкотских і анґлїйских псів вівчарских), два нїмецкі пси мисливі, чотири пси вівчарскі і один пудель-понтер а всї прочі — самі простї, мішанцї яких небудь родів. Испит обнимав слїдуючі предмети: 1. Поведене пса на вартї. — 2. Поворот з патрулї до проводиря. — 3. Хід від проводиря на патрулю. — 4. Ходжене за слїдом проводиря. — 5. Віддаване. Задля браку часу відпали ще слїдуючі предмети: Ведене на шнурку, доношене патронів, вишукуване ранених і даване знати о них гавканем. Клясифікация була остра і дуже скомплїкована. Остаточно здало испит всего лиш 6 псів, а именно пудель-понтер Міртель з відзначеném — дістав першу нагороду і нагороду почетну і 5 псів Колїес з добрим поступом. Прочі поперепадали з одного, двох або й більше предметів. Чи дозволено їм поправки здавати — того вже не звістно. Додати ще потреба, що всї пси здавали испит лиш в нїмецкім язицї яко викладовім. Отже испит сей показав, що лиш сїм псів дало гарканем знати о тім, що підсуває ся неприятельска патруля, 5 наробило зараз богато крику, а 4 дістало третю клясу з пильности, бо навіть і не рушили ся, коли „неприятель“ надходив. Переносити вісти мусїли молоді пси на $2^1/_2$ кільометра а старі на 3 кільометри від польної сторожі до патрулї і назад. Девять псів робило службу посланців дуже добре. Псам, що виказали недостаточний поступ в сїм предметї, не позволено вже дальшого испиту робити. Цїкаво також, що 8 псів не уміло їти за слїдом своїх проводирів і не вернули до них, бо або стратили їх слїд або таки не уміли его віднукати; они очевидно спускали ся за богато на очи а за мало на ніс. Добру ноту з пильности і обичаїв одержали лиш згадані пять колїес, бо они виказали ся жвавими, послушними, з добрими носами, а при тім дичина їх зовсїм не кортїла. Сего року відбуде ся ще й другий испит в зимі на снїгу і в лїсї а першу нагороду вже висначено в сумі 1000 марок. (Н. Ч.)

Тепер муж ласкаво взяв її в обійми, а їй морозом по плечах посипало, узяв на колїна малу Лесю, милу, гарну щебетушку і казав їй прохати мамцї, щоб лїчила ся з недуги. Мала, невинна птичка зложила дрібні рученьки навколо мамуної шиї, притулила личко до її лица і з заслезавленими очицями залепетала передаючи батькові слова, не знаючи до чого номовляє маму. Та мама сама знала.

Знала добре, а рішучість хвилї, натовп думок, і Леся потрясли нею цїлою, дрощили її аж до спазмів — в очах блиснула слеза. А через відхилену квартирку долетїв з города або причув ся бідній шелест зсуваючих ся, легких як снїг *багнїток*. . . .

IV.

Дорого заплатила за супокій, але не купила його. Її совість не знала супокою, нщйпаче у снї, по ночах. А тодї відкрив ся їй ще один бік цїлої справи. Прийшло їй на гадку, длячого муж жадав від неї і як міг жадати такої жертви. Вона його любить, то і жертв від нього не хоче, а навпаки — сама зробилаб усе для нього. Згадала його холод, як тодї лягла при нїм.

Мабуть, що не любить її.

Боже! по щож їй жити тепер? Кому принесла вона в жертві свою супокійну совість?

З більшим ще острахом помітила, що і вона відмінила ся. Як офіцияльно він зблизив ся до неї, то не могли від разу пиренути леди, не годен було так без ... стерти дотеперішний тнїв і так вже лишило ся. А раз чи два почула той мороз за плечима, ту дивну відразу до мужа.

Незабаром станула між ними згода, як він одного разу приїхав над досьвітком з гостини від вуя весслий, в добрім гуморі. Він розказав їй аж тепер свої думки і пляни, серед пяних залицянок сказав їй лагідно се, що перше брутально від неї вимусив, що вона вже знала з болю, з слїдів терпіня, які лишили ся на днї душі. Вона тут дуже пізнавала думки одного з сусїдів, що мав лиш одного сина, а з жінкою жив в згодї і може в щастю. За те зранила її тонші чувства розмова, яку в пару днїв опісля навязав її муж при тароку. Його партнерам: старому кавалерови і 18 дїтньому хлопакові байдуже було журити ся, чи поповнить чоловік свій довг супротив людства і природи, коли зродить одного чоловіка чи нї, чи є нашим законом зужити всї сили на затримане чоловічого роду, чи навіть лиш одну дитину виховати се річ дуже не легка...; усе те байдуже було його партнерам, але-ж се говорило ся не задля них, а задля неї. Се вона знала і знала, що він десь нахапав сих думок.

А тимчасом щасте давне, давна любов і милість не бертала ся під їх стріху. Дорога ваза зарисувала ся, відтак розбила ся; можна її склеїти, але вона буде вже склеєна. Все їй здавало ся, що се він узяв вазу і сам розбив. За те вона обвинувачувала його, хотїла його покарати. Нераз мимохіть пригадувалось їй, що свого часу вона дивилася на його, як на ката, і подібне чувство її тепер переймало але як знов бачила, що розлад у них зрастає, що і він що робить, то робить з примусу — тодї хотїла його утримати в нетрях любови, хотїла його знов підбити послухом і покорою, якої він завжди домагав ся від неї і без намислу робила і пила і їла, що він їй казав. Що їй тепер — мокрий не змокне. Але нераз мусїла подумати, що не розбудить приспаного чувства, не відзискає страченої любови, страченої безвинно. То знов лишала все судьбі, час усе злагодить, само собою поладнаєть ся. Але час минав, а чим більше грунту вимулював під її ногами, чим більше привязувалась до своєї донечки.

Ся мала пташечка мала звязати її з сьвітом, мала ратувати її від розпуки, загибелї... І вона тою страстною, безграничною любовю, яку міг також муж її посїдати — обгорнула одну свою маленьку ангелицю. Порошиї не дала упасти на неї, но руках її цїлувала, не спускала її з ока, і через те занедбала таких знайомих, де не могла піти з Лесею і здивачіла на тілько, що з всяким, з жінкою, з молодцем, з попом і з дїтьми не говорила нї про що, тільки про свою Лесю. Не заснула не проклавши руки на її головку, приклякала перед її ліжочком, як дитя прокидалось, вигягаючи дрібні рученята на добридень роказувало мамі свій сон.

А з мужом було все гірше, з легка докоряв їй за Лесю, а затім так мало говорив до жінки як оногди, коли карав її. Тепер вже бачили, що лучить їх одна Леся, що він зійшов на порядного мужа про людеке око, а вона була жінкою „на місцї“, хоч ще не давно була йому дружиною. І поволи обоє згодили ся вже з судьбою. Мало не мовчки обідали, поза конечну розмову говорили тільки з дитиною; нераз так було, що він учительцї казав, куди поїде або хто у них буде. Лиш задля того казав, щоб і жінка чула. Пильнували, щоб не лишатись на самотї, він до хати приходив на обід і на ніч і що раз рідше тра було їм говорити з собою.

Так тягнули ярмо.

* * *

А згодом перечула, що він ходить до дївки на селї, до давної своєї служниці з кавалерских часів. — що там ходить і запиває ся у неї, що відновили тепер знакомство, бо він вже ходив до неї в зимі. — Се, правду сказати, упало на таку вже перетїлу від горя душу, що вона не спалахнула, тільки більше пригнула ся до землї, плакала кілька днїв і кілька ночей, а відтак закаменїла. І скалою була для всїх без виїмку і для сих, що з щирого серця, або от так собі потїшали її оглядно і делїкатно, або без обиняків як і для сих, що недискретно трібували ганити її мужа. Для всїх, хоч всї відгадували під скалою вулькан горя і жалю.

(Дальше буде.)

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

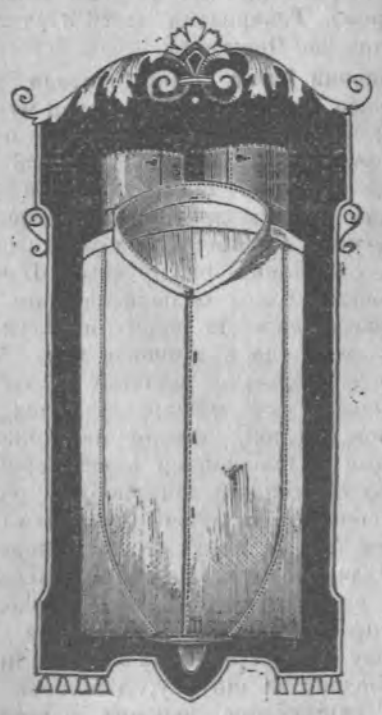

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, маншети, фіранки** і то в всяких краскаx, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портієри, біле не крохмалене свїлякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і піки**, далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисторане біле до прасованя в поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумлїнне виконане, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Авґуст Чернявский,

улиця Палати краевої число 16 А., власний дім.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свято від 9 до 11 години рано.

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

Сим повідомляю Вп. Публику, що **дня 8. липня створив я**

КАРЛЬСБАДСКУ

пекарню

в Чернівцях, при ул. Камінній, ч. 14, в котрій печу хлїб правдивий житний два рази денно, всїлякого рода булки і т. п.

За сумлїнне виконане, умірковану цїну і услугу ручить

Антонї Ґорецкий, пекар

при улици Камінній (Steingasse) Ч. 14.

! Купуйте книжку !

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кождого стану у всїх місцевостях без капіталу і ризика продажею законно дозволених льосів. — Предложена адресувати: Ludwig Österreicher VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Для шкіл народних

ВИЙШЛИ ЦЇЛКОМ НОВІ ДРУКИ

можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентаційні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Перша буковиньска

спеціяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею в Відни.

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложенім приридом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день съвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лапшинї почта Бережани.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середньо-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, *Снятина, Неполоківцїв*

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер; особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальфи Глїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселиць, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:

до Неполоківцїв, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глїбоки, Гадікфальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 *в ночи*;

до Садаґури, Бояна, Новоселиць:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 *по полудни*. (На просторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Глїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальфи приходять:

з Радівцїв:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальфи відходить:

до Радівцїв:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходять:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 *по полудни*.

З Карапчева відходять

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківцїв приходять:

з Ванківцїв, Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківцїв відходять:

до Ванківцїв, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середньо-европейский іде о 46 минут пізнїйше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 96. Чернівці, пятниця дня 13. (25.) серпня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	—	сот.
на пів року	10 „	—	„
на чверть року	5 „	—	„
на місяць	1 „	70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Пастирске посланіє

Єго Преосьвященьства православного Архиепископа і Митрополита буковиньского і дальматиньского.

— —

Єго Преосьвященьство Митрополит Аркадій видав дня 31-го липня слїдуюче пастирске посланіє:

Аркадій

з Божої ласки прав. Архіепископ і Митрополит буковиньский і дальматиньский.

Всїм нашим улюбленим дїтям во Христї, сьвященикам і вірним, патронам і добродїям наших сьв. Церков і всїм богобоїним християнам — мир і ласка від Бога, а наша прихильність і архипастирске благословенє.

За помочию найласкавійшого Господа, що в Своїй незмірімій ласцї услухав піднесені перед Єго вівтаром молитви Нашого улюбленого клера дисцезального, повернули Ми щасливо з Відня, де Ми перебували, щоби Є. В. нашому наймилостивійшому Цїсарю зложити глубоко відчуту подяку за ласкаві добродїйства для нашої архидіецезиї з нагоди ювилею Єго 50-лїтного панованя.

Коли Єго Величество приняв ту подяку з особлившою ласкавостию і прихильностию, Ми повернули до Нашої столицї і втїшені тим, що можемо знов перебувати посеред Нашої пастви, витаємо Вас з цїлого серця.

Однак чим більша була наша втїха і розрада задля повороту, з тим більшим жалем довідали ся Ми, що в послїднім часї повстали між дисцезанами ріжні непорозуміня і невзгодини, котрі дійшли до того, що Ми — стараючи ся о поступ Церкви і добробит Нашого сьвященьства та православного люду — спонукані підняти Наш архипастирский голос, аби остерегти незадоволених перед путем, що має на цїли лише шкоду нашої православної Церкви і має своє жерело єдино в зависти, ненависти і клеветї.

Сї з собою сполучені пристрасти загрожують не лише мир і братерске пожитє між людьми, спиняють всякий поступ, всякий природний розвиток відносин на кождім полї людскої дїяльности, они і затроюють душу. Так як червак не лише обгризає кору і дерево, але входить в саме ядро рослини і доводить еї до смерти, так нищать ненависть і клевета не лише виїшне житє чоловіка, але огортають також єго душу і доводять еї до упадку, до вічної погибели.

Як сліпа пристрасть ненависти огортає людске серце, то перемінює вона і наймирнїйшого в люте звіря; таких прикладів подає нам істория досить. Хто був би подумав, що ті самі уста, котрі в Цьвітну неділю витали Христа при вїздї до Єрусалиму словами „Осанна“, через день пять кричати муть слова лютої ненависти: „Распни, распни єго!“ І що-ж було причиною тої величезної зміни? Як змінила ся горяча любов з Цьвітної неділї через день пять в таку непримиримy, люту ненависть против того, котрого перед пяти днями витано окликом: „Осанна“?

Чи провинив ся Ісус в тім часї такими поганими вчинками, що могли би витолкувати ненависть до него, усправедливити єго засуд? Ні, преціньвеї добре знаємо, що було причиною такої скорої зміни.

Вірючи в клевети, якими обкидували кілька фарисеїв Ісуса, став легковірний нарід єго так непримиримо ненавидїти, що лише смерть Ісуса могла єго успокоїти. — І помимо що клеветники-фарисеї заслужили вічну погибель, Христос, їх жертва, молив на хрестї: „Отче, прости їм, не знають бо, що творять!“

Клеветник старає ся винайти неправдиві і огидюючі бесїди, котрі шкодять добрій славі чоловіка і розширює їх. А коли він не може свому ближньому пошкодити дїлом, то шкодить він ему часто десять разів більше словами; він скритий ворiг, против котрого нападаний не може боронити ся, бо він єго не бачить, не знає єго оружя, лише відчуває єго удари і не знає, відки они приходять.

Своїм поганим поступованєм краде клеветник свому ближньому товариске, а собі самому вічне житє.

(Конець буде.)

Румунїзация правосл. церкви а руске духовеньство.

II.

Фактом є, що бук. кацапи сьвідомі і несьвідомі рекрутують ся, винявши кількох майже лише мірян унїятів (!) із самих православних сьвящеників. Але й межи православними сьвящениками є вже Богу дякувати щирі Русини, а то всї ті, що беруть участь в нашій національно-культурній роботї, зносять ся з прочими патріотами-Русинами, є ревними членами наших народних товариств, бачать ретельну працю наших щирих труженників-проводирів і переконали ся, що далека їм всяка підступна гадка, всяка польска чи унїятска інтриґа про яку плещуть московскі та румунїзаторскі наймити, щоби баламутити легковірних, що сторонять від нас і вірять клеветникам, замість приступити близше, приглядатись усему, що і як дїє ся, (ми з нїчим не криємось), та брати й собі чинну участь у всїм, а тим то й мати вплив на все, чим найлїпше можна устеречись від мнимої унії та Польонії. Але наймити московскі та румунїзаторскі не допускають тих, що несьвідомо ідуть за ними, щоби не зблизились до нас, бо тодї щезло би придумане ними марево унії й польонії, а наймити остали-б ґенералами без війска. Що воно так, на те найлїпшим доказом факт, що за короткий сорозмірно час збільшилось дуже значно число Ру-

---

Людвік Жоковский.

Як я за милого Бога забув.

——

Я був малий. Був чемний і милував Господа. Кождого ранка цїлував батька в руку, а матїр в чоло. Як в неділю голос церковного дзвона понїс ся, я зараз складав руки і почував ся двічи побожнїщим. А як ішов в жарку, сонячну днину через лани вкриті золотим колосем пшениці, тодї я бачив на кождім кродї ласку і благодать Божу. Як же зашуміла буря і хитала верховітем високих лип, що росли перед нашою хатою і гнула до долу скрипливі галузи, тодї товкло ся з остраху моє хлопяче серце, а в бурі чув я грізну силу Божу. А як я стояв на гробі моєї сестрички, що тогід померла, тодї саме як менї минуло девять років, а ту шелестить вітер в зеленім густім листю розцвилого, білого жасміну, я погадав собі, що тисяч ангелів сидить вінком під Божими ногами і дуже хотїв би я знати, чи моя сестричка, що далеко не така чемна була як я, сидить тепер в близькому ряді, чи воло самих ніг любого Бога?

Я справдї любив Господа, бо я був молодий і чемний.

* * *

На різдво подарував менї батько велику, товсту книжку. Дарунок був просто від Бога, бо такі гарні образочки і малюнки червоні, сині і золоті бачив я тільки в вікнах церкви сьв. Михайла. Зараз в ранцї отворив я книгу і став вичитувати, а там були побожні слова: „Гріхи безбожних хлопів і як вони против власти своєї збунтували ся“.

Ех, погане хлопство! — гадав я собі, бо я був дуже молодий ще і був чемний, любив Бога.

І читав я...

— — — — — — — — —

Того дня я вже не змовив молитви перед обідом, бо мої уста негідні були слово Боже вимовляти. Розгнїваний батько казав менї відійти проч від стола, а мати не підвела блїдого лица при сїм наказї. Тодї я хильцем викрав ся з дому і в лїсї ляг на моху під папоротю. Тодї забув я милого Бога і всї мої мольби до нього.

Бо в великій книжцї стояло написано:

„Ганзі був неспокійний дух. Хоч мав вже двацять років і був найбіднїщий на цїле село, був все гордий. „Не піду на панщину на три днї кождого тиждня з возом і з плугом, бо воза не маю, а мій плуг розбили менї двірські посїпаки. Крадуть менї кати одиноку мою коровицю — буду красти і я“. Так говорив безбожник до своєї матері, що лежала на голій соломі в своїй старій хатинї. „Ганзі, я голодна!“ застогнала вона і безпомічна глядїла на його. А він знов глядїв в далеку далечінь через шпару в стінї похиленої лїпянки. Там тягнули ся поля можного ґрафа, а над ними сонце розіляло золотий блеск, наче сьвітило тільки для нього, а ґрафський замок з берега високої скали сьміло глядїв на просторі низини, що стелили ся під скалою.

І дивний гнїв заволодїв ним.

„Принеси менї редьковцї!“

„Пси здруть менї кафтан з тїла, як буду її красти.“

„То проси, щоб дали в дворі пару костомах обглодати.“

„О, там добре бють, нагайки у них дротяні... вже менї вони знані.“

І його лице почервонїло від сорому і пересердя. „Пожди,“ зашепотїв „сеї ночи спечете ся ви так, як мою едину коровицю спекли.“ І лишив стару маму одну, а сам пішов до шинку „під буйволом“.

Там було глїтно і гамір, бо серед мужиків стояв якийсь головусий хлопака, якийсь недокінчений школяр з вітемберґскої школи, і голосно говорив і викрикав. Усї мужики й собі голосно говорили і викрикали і був такий галас, що сусїд сусїда не розумів. Але вітемберґский хлопак ревів за всїх голоснїйше: „В котрій же нїмецкій країнї має ще хлоп свої старі права? Де є спільне право до лїсів і пасовиск? Де власні суди? Пожаль ся Боже! І сї і другі права колишнього вольного стану хлопского занапастили ся, а як їх хто згадає, то зараз він ворог держави і бунтівник і жде його кара на гроші, вязницю, а то і смерть“.

— Пусте балаканє! — крикнув Ганзі так голосно, що всї оглянули ся на нього. — Граф Фалькенштайн прецї казав: „Коневи батіг, ослови уздечка, дурному хлопови нагайка!“ То ми маємо бути кіньми, ослами і дурними хлопами? Сего я не стерплю! Хибаж не присягли ми перед Богом пустити двір з димом? Га? Хто за мною?

— Всї! — крикнули нещасні хлопи і в нетямі хопили за вила, і заржавілі піки і серед ночи рушили дорогою під паньский двір. Та горе! Зле їх принято. Якийсь старий, осторожний мужик доніс про все Фалькенштайнові і графські слуги узброєні в галябарди, мушкети і булави прогнали бунтівничу ватагу.

Тільки Ганзі не втїкав і попав ся в неволю.

Прийшов до нього піп у келїю, щоб приготовити його на смерть. Але Ганзі нї пари з уст на всї запити. Хоч піп згадував Бога і слова сьв. Павла „хто противить ся власти, той противить ся Божому ладови“ — Ганзі нїчо не відповів. А як прийшов ранок і засьвітило сонце, вже готовий був для нього костер. Та все не промовив ще анї слова.

Вже підступив до нього, привязаного до стовпа перший клуб диму з трісок і бухнув йому в обличе.

Тодї він промовив гірке слово:

— Ах, я вже вмираю, а ще нїколи в житю моїм не з'їв хлїба до сита.

А полумінь підступав і вже-вже вчинила ся високим стовпом, яким горіла Содома і Гомора....

* * *

Тодї то було, що я за милого Бога забув.

синів-народовців, а кацапска ґарда меньшає з дня на день і примушена спасати ся перед погибелю тим, що спроваджує кацапів-у н і я т і в з Галичини та баламутить молокосів-недоростків. Се повинні би зміркувати всї ті, що не закаляли своїх рук московским рублем, анї не перекинулись очайдушно в московских яничарів, всї ті, що щиро бажають жития й добра свого рідного руского народу Вони повинні пристати до наших народних товариств, розглянути всю нашу роботу власними очима і переконавшись о підлих клеветах московских і румунїзаторских наймитів, взяти ся спільно з нами до роботи: ратувати руский нарід від погибели, яку готовлять ему его національні і економічні вороги.

Так диктує простий розум, так повинно би бути, але на жаль ще далеко до того, бо мало ще самостійних людий, а богато таких, що слїпо йдуть за наймленими гавкунами, котрі баламутять своїми клеветами.

Не так то давно було се, бо за часів великого деспота-Русоїда, тодї іменно бути щирим Русином було . геройством, бо грозила такому що найменше Голодівка; нинї-ж Богу дякувати, ті часи минули й минуть безповоротно, але тільки тодї, коли всї Русини постоять непохитно за свої сьвяті права, бо самі бачите, як встекло кидаєсь румунїзаторска гидра на всїх, головно-ж на вашого, панотцї, найвисшого настоятеля, що би привернути назад страшні часи „великого“ Русоїда. Не вже-ж не вірите ви, що та гідра хоче поглотити руский нарід, а передусїм православне священство руске? Ну то прочитайте отсей вірний переклад, котрого ориґінал найдете в ч. 302 „Patri-ї“ з дня 6. н. ст. серпня сего року.

„Patria“ пише дословно ось що: „Ми (Волохи) повинні заобезпечити і характер історично-національний церкви, що попала в крайну небезпечність через фарси „ausgleichende Gerechtigkeit-у“. Церков є після свого єства консервативною і нїхто не сьміє виставляти еї течіям воюючої полїтики, котра що хвилї виносить і понуряє нові елєменти.

Не можемо допустити, аби правительство уважало гідности церковні за полїтичні прислуги на иньшім поли і не можемо допустити, щоби на перворядні місця діставались індівідуа, що не мають до сих місць кваліфікациї, хоч би вони на иньшім, церкві чужім поли, поклали не знати кілько заслуг.

Не можемо й допустити, щоби історичний національний характер церкви змінив ся і став неприродним. **Церков наша є дочкою церкви молдовскої**, а діставшись під покров Габсбурґів **повинно бути на далї волоскою.**

Та не тілько традиция й істория, але навіть власні інтереси істнованя церкви жадають характеру національного волоского. Східна церква є всюди національною і Буковина не може творити виняток в сїм зглядї. Нарід волоский в краю є **одинокий елємент піддержуючий церков**, бо він один звязаний традиціями і зріс ся своїм житєм зі східною церквою.

Руский нарід на Буковинї, будь вів автохтонний, чи зайшлий, є елемент припадковий, котрий вагає ся безперестанно межи папством а православієм і не може бути під нїяким услівієм представителем харак-

теру національно історичного церкви, особливо, з тої причини, що доктрина „українїзму“, інфільтрує ся тепер рускому народови під покровом правительства, дискваліфікує зовсїм сей нарід навіть щоби мати претенсию до репрезентациї інтересів церкви східної.*)

В сих двох точках кульмінують постуляти нашої церкви і ми обовязані забезпечити їх всїми леґальними дорогами і всїми способами конституційними, доки істнованє нашої церкви буде обезпечене від всїх впливів шкідливих.“

Ось вам, православні Русини, а в першій лїнії вам, православні сьвященики рускі, віз і перевіз від румунїзаторів, що жадають нї меньше нї більше, як цїлковитої румунїзациї православної церкви на Буковинї, себто сповненя планів і завіщапя „великого“ Сильвестра.

Се для нас не є нїчого нового, нїчого дивного; але дивно і жалїсно, що є Русини, а головно сьвященники-Русини, що причиняють ся до сего самовбийства; бо самовбийство поповняють ті Русини, що виступають н. пр. в „Цареславній Буковинї“ проти митрополита, що згодившись на іменованє двох совітників і професорів-Русинів, зробив перелом в румунїзаторскій полїтицї „великого“ Мораря, за що румунїзатори з такою встеклостию кидають ся на Митрополита.

Самовбийством є, коли православні сьвященики-Русини помагають румунїзаторам демострувати проти посла Пігуляка, що виступив на тогіднім вічу як раз проти румунїзациї церкви, про яку „Patria“ в своїй нерозважній загорілости высказала ся так щиро. Припустїм, що посол Пігуляк нехотячи ужив навіть яке слово, що могло не сподобати ся й сьвященикам-Русинам. то із всеї его дотеперішної дїяльности на поли церковнім, ба навіть із его промови на вічу виходить ясно, що він боре ся супроти румунїзациї православної церкви, о котру, як се вже чей кождий, хто тілько вміє читати, видить із „Patri-ї“, румунїзатори добивають ся всїма, бо й нелеґальними й неконституційними способами, бо насильством і тероризмом навіть на самого владику.

---

*) „Patria“ забуває очивидно на семигородских ба й Боянецких Волохів-Унїятів тай на те, що Украіна як раз православна.

Процес Дрейфуса.

Перед переслуханем сьвідків розходило ся о виясненє факту, що дня 18-го сїчня 1895 р. на острові Ре знайдено в кишени Дрейфуса бордеро. Дрейфус пояснив, що хотїв мати дословний відпис документу, о котрім довідав ся був доперва підчас своєї розправи. Президент трибуналу заявив, що обжалованому прислугує право робленя копій з актів процесу і на тім справу закінчено. (Противревізийні дневники голосили, що копію знайдено зашиту в підшевцї каптана Дрейфуса).

Відтак приступлено до переслуханя сьвідків. Перший сьвідок Делярош зізнавав в справі відцифрованя депеши італїйского військового атташе в Парижи Паніцардіого до свого правительства того змісту: „Если Дрейфус не мав з нашим правительством зносин, було би властивою річею поручити нашому амбасадорови, аби оголосив офіциальне dementi, аби не допустити до коментарів“. На підставі тої відцифрованої депеші Мерсіе казав виготовити иньшу того змісту: „Дрейфус арештований, міністер війни Мерсіе посїдає докази его зносин з Нїмеччиною, заряджено строгі средства осторожности“. Після зізнань Деляроша, та друга депеша є рішучо сфальшована.

З великим напруженем вислухано зізнаня слїдуючого сьвідка, б. президента републики Казимира Періера.

О справі Дрейфуса сьвідок довідав ся від Мерсіера, котрий прийшовши до него заявив, що знайдено документ з словами cette canaille de D., і що документ відносить ся до Дрейфуса. По засудженю Дрейфуса прийшла до нїмецкого амбасадора в Парижи Міністера під нїмецкого цїсаря слїдуюча депеша: „Цїсар має цїлковите довіре до президента републики. Сяи доказано, що Нїмеччина не мала нїчого спільного зі справою Дрейфуса, то най Періе оголосить се публично.“ Періе заявив Міністерови, що яко невідвічальний шеф держави, не є обовязаний давати вияснень, але коли зацельовано до его льояльности, то скаже, що в нїмецкій амбасаді знайдено документи компромітуючі француского офіцира і переконано ся, що Нїмеччина займала ся шпігунством. Амбасадора дуже здивувало се вияненє і він зажадав від президента кабінету, аби той оголосив офіциально дементі. Коли Дюпї заявив, що того не може зробити з огляду на другі держави, Міністер повідомив сьвідка, що уважає справу за полагоджену. Що до тайного dossier, то сьвідок нїчого о тім не знав. Міністри відбували наради без відомости сьвідка, а доперва по засудженю і деґредациї Дрейфуса, Періе довідав ся о его зізнаних. „В них говорено, що до мене приходили члени родини Дрейфуса і просили о протекцию — се фальш. На честь мого колишнього становиска, на честь републики, не можу допустити, аби президента републики посуджувано о розмову з родиною чоловіка посуджуваного о зраду вітчини“. „Не піду — закінчив Періе з того місця, доки не викрие ся, хто брехав. Во я не брехав — то річ певна.

По переслуханю Періера покликано дальшого сьвідка, ґенерала Мерсіера, котрий увійшов на салю з якою документів під пахою. Підчас зізнань того сьвідка прийшло до острої перепалки між ним, а Періером і Дрейфусом. На самім вступі Мерсіе заявив, що нїмецкий цїсар лично займав ся тими шпігуньскими справами, і що в деяких виняткових случаях, шефи шпігуньских центрів в Парижи, Штрасбурґу і Брукселі безпосередно і лично кореспондували з цїсарем. Се виходить впрочім з зізнань сьвідка Мілєря, котрий бачив в спальни цїсаря Вільгельма примірник Libre Parole з зачеркненим синим оловцем уступом: „Капітан Дрейфус арештований“. Коли Мерсіе обговорював листи Дрейфуса в справі приречень Періера, Періе замітив, що як раз ті листи сфальшовані. Мерсіе: „Цїлком не думаю, щоби Періе знав що небудь о тих листах“. Періе з іронією: „Дякую за комплїмент пане ґенерале“. Обговорюючи депешу Паніцардіого сьвідок твердить, що она автентична. Педед касацийним трибуналом не хотїв всего сказати — тепер скаже все, що знає. Тогди з причини Дрейфуса грозила війна, француско-росийский союз ще не був запевнений, армія не була зорґанїзована, і тому ми все робили в тайнї, аби з того не вийшли дипльоматичні конфлїкти. Періе помиляє ся, коли думає, що ми дїлали на власну руку. Противно, ми о всїм повідомлювали его яко президента републики. (Періе: прошу о голос!) На запитане оборони Мерсіе признав, що Паті ді Клям сказав ему дословно: „Дрейфус не зложив мені нїяких зізнань, не сказав нїчого, що могло би его оправдати — моя місия була нещаслива“. Сьвідок вказує дальше на небезпеченьство війни з Нїмеччиною, говорить, що дав лиш моральний наказ достарчена документів, але лично їх не достарчував, дїлав все в добрій вірі. Я бідний чоловік — додав — бороню Францию власними средствами, коли Англія і Нїмеччина зложила 35 мілїонів на справу Дрейфуса. Свою промову Мерсіе закінчив просьбою до суднїв, щоби засудили Дрейфуса, бо хоч би навіть не написав бордеро, то все таки є зрадником. Коли би не мав того переконаня, признав би ся відразу до помилки і сказав би, що Дрейфус невинен. Однак тепер він переконаний о его вині. На ті слова Дрейфус зірвав ся і з піднесеним пястуком крикнув: „Брешете, ґенерале, я не винен, сто раз не винен, вперед докажіть мою вину. Се, що ви кажете, безличність!“ Капітан жандармериї утихомирив Дрейфуса, котрий був так зїритований, що дуже легко міг був кинути ся на Мерсіера. Мерсіе ще дальше відчитував документи і повторав свої виводи о війні. Именно высказав ся, що коли Періе конферував з Міністером, здавало ся, що кождої хвилї вибухне війна. На се Періе в голос розсьміяв ся. Мерсіе скінчив свою промову і вийшов.

Навіть вірне справоздане з розправи годї подати, бо залежить від того, чи кореспондент дневників симпатизує з Дрейфусом, чи нї — відповідно до того представляє ся одних сьвідків в ясним, других в темнім сьвітлї і зізнаням їх приписує ся більшу, або меньшу вартість. Ще тяжше знати, чи справді Дрейфус винен? Факт є, що не дають нїяких доказів його вини, але з другої сторони Дрейфус ограничає ся до голословного заперечуваня, а його найжвавіший оборонець Пікар сконфронтований з ґенералом Мерсіе давав дуже неясні відповіди (если можна вірити справозданям) — тілько певна річ, що не сам Дрейфус виноватий. — Він навіть міг завинити найменьше, та прийде ся йому спокутувати за все. Нинї вже майже не піллягає сумнївам, що він буде повторно засуджений. Могла би Нїмеччина назвати правдивих своїх агентів — та до сего не прийде. Правда Daily Chronicle (анґлїйский дневник) грозить публїкациею якихсь документів, але тяжко привязувати до сего більшу вагу. О скілько вмішані в справу посторонні держави і зізнаня важнїщих сьвідків подамо в дальших числах.

НОВИНКИ.

Чернівці, 24-го серпня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Перзоналія. Проф. др. Стоцкий вернув з Киіва дня 22. с. м. — Росийский конзуль виїхав на довшу відпустку. — Прокуратор н. Міхальский, інспектор Ізопескул вернули з відпустки.

Вписи до жіночого лїцею міського відбудуть ся 31. серпня і 1. вересня від 8—12 рано; вписове виносить 1 зр., оплата 10 зр. на курс, а сю можна сплатити ратами. Вписи до I. кл. відбудуть ся 1. і 2. вересня від 8—10 год. рано; в тих самих днях складати можна іспити вступні: — ученицї, що не скінчили 10 лїт, не приймуть.

Два цїсарскі розпорядженя на підставі § 14 оголошує Wiener Ztg. именно запроваджують полекші в оплатах переносних і підвишене платн для служ державних на час від 1 сентября до 31 грудня.

Руско-украінський народний театр під управою „Рускої Бесїди“ у Львові приїздить тут на другий тиждень з Снятина і від нинї за тиждень т. є. в пятницю 1. н. ст. сентября дає перше виставу, именно дуже ефектовну оперету Артемовского-Гулака „З а п о р о ж е ц ь з а Д у н а є м“ і музичне дїло Нїщинского „В е ч е р н и ц ї“ з ориґінальним танцем женїв (укладу п. Нїжанковского) у другім актї. Не лиш патріотичний обовязок підпиранє одинокої нашої сцени, але і слава, якою той театр тїшить ся від довшого вже часу в цїлій Галичинї гей заохотить вас буковиньскі Русини до численної участи. Приїздіть, не дайте ся завстидати меньшим провінціональним містам галицким, з котрих виїхали артисти з добрими спомиками і добрим материяльним повожденем. — Репертоар подамо в числї з неділї.

Директором семинарії учительскої в Заліщиках іменований учитель львівскої семинарії учит. женьскої, радним двору Тит Слонєвский.

Австрийскі жандарми мають дістати новий мундур і нове оружиє. Замість стрілецких капелюхів будуть носити шеломи з лакированої шкіри. Кабати будуть на два ряди нумерованих гузиків. Замість дотеперішних зелених шнурів дістануть жовті, але будуть їх но-

сити лише на параду. В лїтї буде їм вільно носити легкі штани з сірого полотна, а ладівниці будуть містити о 20 набоїв більше.

Парохію в Оршівцях одержав от. Дмитро Козарищук з Неполоківців.

З почти. Новий уряд почтовий в Мамаївцях входить в житє з днем 1. сентября з звичайним кругом дїланя для місцевостий: Мамаївці нові і старі, Стрілецкий кут, Ревна і Бурдї.

Із Нових Мамаївців. Дня 18-го серпня с. р. Домна Смерека, котра перед 6 місяцями вийшла другий раз замуж і знов овдовіла в 19. роцї житя — прийшла до свого батька Семена Гаврищука, а не було тодї нїкого дома. Вона пішла до ями (пивниї), взяла з собою капелюшну від коня і завісила ся. Семен Гаврищук увидївши перед ямою новий сердак, вступив до ями і побачив, що его донька вже нежива. Дали знати до жандармериї, прикликано з Садаґури лїкаря, але той казав тїло відтяти і поховати. В суботу 19. серпня поховав останки тої нещасної о. Андрейчук на полї за цвинтаром. Питаємо де таких самоубійців ховати, як призначеного для них, осібного кладовища нема, чи цвинтар не може і для таких служити? Бо в містї ховають самоубійців на головнім цвинтари, чи не може то само і на селї бути? Причина смерти до нинї не відома. — Селянин. (Савіцкий), надучитель.

Обікрали церков в Іоґолинї невисліджені злодії в ночи з 14. на 15. с. м. Через вікно ваїзли до церкви, отворили двері, винесли скарбонку і розбивши ю, забрали 49 зр. 41 кр.

Скажений чоловік. З Гогенмавт доносять про страшну сцену, місцем котрої був тамошний парк: В маю сего року укусив робітника Венцля Чапека в руку скажений пес, котрого він хотїв палицею відогнати з тротоару перед якоюсь трафікою. Чапек поїхав зараз до Відня до пастерского інститута лїчити ся і за 20 днїв випустили его звідтам яко зовсїм вилїченого. Чапек вернувши наймив ся у купця Червінки до роботи, де прасував сїно. Може 8 днїв тому назад вибухла у него нараз скаженість і его треба було звязати та відставити до шпиталю в Гогенмавт. Ві второк вечером (тиждень тому назад) удало ся звязаному розірвати на собі шнури, вирвати крати у рікнї, та перелїзти через кілька мурів і дістати ся до парку, де як-раз було повно людий, именно-же жінок і дїтий. Чапек представляв так страшний вид, що всї пустили ся втїкати з парку. Він був цїлий облитий кровю а з рота точило ему пїну. Він хотїв як-раз кинути ся поміж найгустїйшу куну людий, коли якомусь покривальникови дахів Шаверови удало ся скаженого вхопити з заду і повалити на землю. Зараз кинули ся на него і другі люди, его вкруго відтак коцами і звязано знову та віднесено до шпиталю, доколо его постелї поставлено сторожу. Нещасливий вив тут так страшно, що цїлий шпиталь ходив і всї зі страху дрожали. Але вже не довго мучив ся, бо ще того самого вечера помер. Коли він втїкав, подрапов челядника від коваля Штаха і той мусїв поїхати до Відня до пастерїского інститута.

Джума в Европі. З Лїзбони доносять, що в Опорто було 89 случаїв знаедужання, а 13 случаїв смерти на джуму. Зараза дістала ся з залогою корабля, що прибув з Індий.

Подвиг руского епископского ординаріяту в Перемишли. В хвили, коли всюди в Галичинї відбуває ся борба о наші національні права і о рівноуправненє нашої мови, в хвили, коли руске патріотичне духовеньство на своїх соборчиках постановило з всякими властями переписувати ся по руски і приймати лише рускі письма — в тій хвили видав ординаріят перемиский — як доносить „Dziennik Polski“ в останнім Вістнику Перемиской Епархії розпорядженє, щоби парохіяльні уряди переджене, щоби парохіяльні уряди перемиской діецезиї принимали від урядів польскі письма і на них по польски відповідали. Можна зложити найнизшу конволенцию перемискому ординариятови. Се чисте безголове. Цїлком природно, що таке розпоряджене Dziennik ови аж страх припало до смаку, називає его навіть „prawdziwie męski, godny uznania etc.“ Ми поступоване ее назвалибисьмо властивим і належним ему іменем і назвемо тодї, як переконаємо ся, чи то дїйстно правда. А знов в „Дѣлѣ“ читаємо, що те саме зробив митрополичий ординаріят у Львові, зістає ще станїславівский. Нема сумнїву, що і сей не дасть ся застидати.

Поєдинок. В пятницю підчас обіду з нагоди уродин цїсарских прийшло між двома офіцирами 24. п. у Львові до суперечки, а потім чинної зневаги. Річ так ся мала. Підчас банкету внесено тоаст на честь цїсаря. Всї офіцири крикнули „Hoch“ лиш один, сусїд Шпренґа Чех крикнув „Слава.“ Се образило нїмецку думу Шпренґа, котрий напімнув Чеха кулаком під бік. Чех відновів на тое ударом в твар і так зачала ся бійка, в котрій обидва попадали на землю. З тої причини відбув ся поєдинок на револьвери під дуже остримі услівями так, що наперед вже передвидїли смерть одного з них. Поєдинок відбув ся на військовій стрільници і скінчив ся смертию Німця Шпренґа.

Огонь знищив стайню і худобу Гр. Гачковского в Раранчу.

Утопила ся Єлена Попюк, переплываючи Черемошом на галицкий бік.

Цукор а фортепян і двоколесник. Як звістно, наложено тепер на цукор податок, через що він подорожів. Се дало якомусь Віденцеви нагоду післати до ґазети „Fremdenblatt“ слїдуючу, дуже розумну допись: Новий податок від цукру викликує велику заворуху і обуренє, що есть річ зовсїм природна. Бо податок від цукру відбиває ся лиш на бідних людях, котрі дуже часто жиють лиш кавою. Богачеви все одно, чи він платить кільо цукру по 40, чи по 50 кр., підчас коли бідна мати, що обдїлює родину лиш кавою, мусить тим дуже журити ся, коли еї видаток збільшить ся. Чи не можна би оподаткувати фортепяни, скрипки а особливо двоколесники (біцикл)? Їсти мусить кождий, а коли не може позволити собі дорогого мяса, то заспокоює свій голод кавою! Але грати на фортепянї або на скрипцї, та роздирати сусїдам уха, — без того може обійти ся. Так само треба наложити податок і на колесо до їзди; всї що їздить на двоколеснику для розривки, особливо дами, повинні платити податок.

Час то гроші. Одна льондоньска ґазета подає цїкаві вісти о тім, як дуже есть утруднений рух на головних улицях Льондону, де ходить пішки величезне число людий. Згадана ґазета каже, що „нїчим подорож через пралїси Африки супротив проходу головними улицями в Льондонї. Коли хто хоче іти милю (анґлїйску, — чверть нашої) дороги улицею, то мусить бути приготовленим на то, що або буде перетискати ся помежи кілька сот людий, що ему не завсїгди удасть ся, або буде їх мусїв оминати викрутасами, через що его дорога стане о 50 або й 100 процент довша, як первістна еї довгота. Від такої дороги несуть ся не лиш чоботи, але й тратить ся дуже богато часу, а час то гроші. Обчислено, що в той спосіб пропадає на день що найменьше 10.000 фунтів штерлїнґів (звиш 100.000 зр.), коли почислити страту кождого поодинокого чоловіка лиш на 2 процент і припускаючи, що на день перейде мілїон людий. На цїлий рік дає тота страта красну суму 3,600.000 фунтів штерлїнґів.

На „Народний Дім“ зібрали: Кирило Дінес з Іспаса зібрав: Кирило Дінес 1 зр., о. Конст. Данилевич з Мілієва 50 кр., о. М. Купчанко 50 кр., Georg Sorochan 20 кр., Евгенія Андрюк-Попович учителька 1 зр., Petro Mazuriak 10 кр., Kurelo Stefiuk 10 кр., Fedor Nowosiwski 5 кр., Остафій Кусек, Андрій Труфен, Стефан Павлюк і Петро Токар по 10 кр., Василь Лучек 5 кр., Олекса Єрема 10 кр., Ґеорґій Дінес 5 кр., Николай Кусек 4 кр., Остафій Семенюк 5 кр., Теофіл Попович учитель 50 кр., о. Яворовский Кость з Іспаса 50 кр., Ґеорґій Павлюк 20 кр., Стефан Доленчук 10 кр., Алек. Іусин 10 кр., Олекса Труфин 5 кр., Ґеорґій Дінос 5 кр., Іван Гакман 5 кр., Дмитро Новосївскі 5 кр., Міхайло Новосївскі 10 кр., Іполїт Омельский учит. з Малятинців 20 кр., Танасій Руснак учит. з Іспаса 1 зр., Юрій Майковский 1 зр., Андроник Винницкий 40 кр., о. Pachore з Іспаса 50 кр., Пилип Андрюк уч. з Іспаса 50 кр. — Громадяни в Лашківцї: о. Елевтерій Дашкевич 5 зр., Antonie Prodan (яко 1. рату членьску в кл.(3 зр., Анна Івасюк 50 кр., (Яков Дронь.) даскал 50 кр., Захарія Веренка 1 зр., Николай Пенюк 10, Андрей Морозовецкий 10, Дмитро Москаль 5, Василь Сорохан 2, Яків Маковійчук $8^1/_2$, Парафтей Маковійчук 20 кр., Maria Sanndberg 2 зр., Василь Анд. Пенюк 10 кр., Семен В. Попович 2 кр., Роман Івасюк 10 кр., Елена Івасюк 10 кр., Володимир Івасюк 10 кр., Зеновія Канюк, вдовиця 50 кр. Читальники в Лашківцї: Василь Пенюк 5 кр., Андрей Запаринюк 10 кр., Василь Запаринюк 5 кр., Стефан Запаринюя 10 кр., Стефан Марусяк 5 кр., Кифа Олїйник 20 кр., Николай Мелничук 10 кр., Іван Андріяшик 10 кр., Тодор Капацин 10 кр., Іван Северин 10 кр., Тодор Горґійко 10 кр., Антонїй Андріяшик 5 кр., Тодор Северин 10 кр., Іван Маковійчук 5 кр., обіцяв. Іларій Марусяк 5 кр., Танаско Олїйник 5 кр., Міхайло Маковійчук 32 кр., Іван Фочук 50 кр.. Григорій Запаринюк 20 кр., Кифа Іванюк 10 кр., Гаврило Іванюк 15 кр., Григорій Шлемко 10 кр., Николай Запаринюк 6 кр., Василь Запаринюк 10 кр., Николай Горґійко 20 кр., Николай Северин 1 зр. 15 кр., Іван Андріяшик 5 кр., Олекса Северин 1 зр., Тодор Маковійчук 10 кр., Тодосїй Горґійко 5 кр., Іван Тушичка 5 кр., Калина Олїйник 2 кр., Петро Грижук 2 кр., Віктор Воляньский 5 кр., Олекса Маковій 4 кр., Семен Тушичка 4, Параска 5 кр., Андрей Рудяк 5 кр., Настасїя Рядяк 2 кр., Василь Драґанюк 20 кр., Іван Кознюк 20 кр., Тодосїй Кознюк 5 кр., Андрей Твердохлїб 5 кр., Антон Маковійчук 5 кр., Іван Боднарюк 20 кр.

Умерла жена п. президента судового Сімоновича. — У Львові др. Дністряньский Северин, радник двору, б. директор учительскої семинариї в Тернополи, б. інспектор краевий.

Ради господарскі.

Добрий тік можна зробити в той спосіб, що до звичайної глини, після того, чи она дуже масна чи ні, додає ся одну, дві або й три части дрібненько пересїяного попелу з вугля камінного, котрий можна за дармо дістати на кождім двірци зелїзниці. Попіл той розробляє ся рідко з водою і замішує ся нею глину, котру відтак лишає ся на якийсь час на купі, щоби трохи згусла. Тою глиною вимащує ся приготовлений тік на 5 центиметрів грубо і убиває ся шировими довбеньками. Відтак мастить ся ще другу і трету верству і знов убиває ся довбеньками. Скоро би глина пукала, то треба еї бодай що другий день убивати довбеньками. Наконець коли тік вже зовсїм гладкий, вимащує ся его ще два рази асфальтовим тером. Так зроблений тік держить в двоє лїпше як звичайний, а есть лиш мало що дорожший.

Як можна кури борзо і добре утучнити? Кропиви есть всюди подостатком і она не коштує нїчого а еї можна дуже добре уживати до тученя курий. Сухе листє кропиви і насїнє треба стерти на порошок, домішати до того житної муки і ґрису, залити помиями, або водою, котру сцїдить ся по звареню обібраної бульби і замісити тїсто. З того тїста робить ся або клюски, котрими напихає ся кури, або лиш затирку, котру кидає ся їи. При тім треба курем давати що дня три рази по трохи вівса. В той спосіб кури утучнять ся дуже добре до трох недїль, а мясо буде делїкатне і смачне. Листє і насїнє кропиви треба насамперед добре усушити, а відтак утерти на порошок.

Що то есть анґлїйска хороба (Rhachitis) і що робити від неї. Анґлїйскої хороби дістають малі дїти від другого місяця аж до шестого року житя. Кости у них не відживляють ся добре, не дістають з поживою потрібних т. зв. вапнених солий і стають длятого мягкими та вигинають ся. Анґлїйска хороба показує ся звичайно аж по відлученю дитини. Дитина есть блїдонька, шкірка на тїлї звисає, мушкули мягонькі, дїти не беруть ся борзо ходити, не можуть добре травити і западають часто на бігунку. В шестім місяци житя пізнати у дитини анґлїйску слабість по тім, що головка у неї мягонька і подає ся під пальцями, а так само і ребра. Пізнїйше роблять ся у дїтий руки і ноги в кістках значно грубші; пороблять ся нїби грубі обручки, а ніжки вигинають ся, стають мов шаблї бувають вигнуті до середини (О-ноги), або вигнуті від поля (Х-ноги). Слабість та може бути або родова, або ей причиною бувають холодні, вогкі і нездорові помешкана, а найчастїйше винувате тому зле живленє дитини: штучне плеканє, годоване дїтий занадто рідким молоком і стравами, котрі дають костем замало вапна. Від анґлїйскої слабости помагає найбільше добре живленє дитини. В другім і третім роцї треба таким дїтям давати богато нерозпущеного доброго молока, два рази на день потравку з телятини, або зупи з добре уваренного і перепущеного через сито гороху, печене мясо, яйця на мягко і пшеничний хлїб, але питльований. Не лише давати дїтям цукру і всїляких солодких річий, мучних страв і бараболь та страв квасних. Також треба зважати на то, щоби дїтий не перегодували. Дальше треба дїти купати в соли (на одну куплль чверть тонки соли) і виходити з ними на сьвіжий здоровий воздух, особливо до лїса і в гори.

Щоби лїтом мати студену воду або який иньший напиток в хатї, треба так зробити: Змочити платок у водї і обвязати ним пляшку або збанок та поставити на отвертім вікнї і відчинити двері. Від продуву буде вода з платка борзо парувати, черос що відбирає фляшцї або збанкови тілько тепла, що вода або напиток в нїм зробить ся студена як з леду. Так само можна і в ночи мати в збанках і баньках студену воду, скоро обвяже ся їх мокрим платком і поставить ся в тїни. Коли нема платка, то можна збанок обгорнути сьвіжо розкопаною землею або таки закопати его у вохку землю.

Як повинен господар будувати ся. Будинки господарскі то так само важна річ для ґвсподаря, як і хата. Але коли у нас вже хати нуждєні, то в десятеро нужденнїйші бувають будинки господарскі особливо стайні і хлїви. Дуже богато господарів бувае мабуть тої гадки, що звірині не треба нї вигоди, нї тепла нї чистоти А то як раз противно; кожда звірина так само як чоловік потребує всего того, що потрібне для еї здоровля і сили. Длятого то стайні і хлїви та курники треба ставити так, щоби они відповідали тим вимогам. При ставленю будинків господарских треба зважати на то, щоби они не забирали богато місця, не так самі собою, як не відповідним їх розміщенем. Через розкинене будинків господарских поменші господарі у нас марнують дуже часто богато землї, котру можна би дуже добре на город або сад ужити. Правда, кажуть, коли будинки розкинені, то безпечнїйші від огню; огонь не так легко би перекинув ся з одного будинку на другий. Але від огню треба і можна стерегти ся инакше а не марнованем землї. В декотрих краях ставлять будинки господарскі разом з хатою так, що з хати через сїни можна просто зайти до стайнї, з стайнї до колесні а з колесні до стодоли; коли господар стане на порозї в сїнех своєї хати, то видить все що дїе ся в середині его будинків господарских.

Осторожно зі салїтрою уживаною на навіз! Нїмецкі товариства господарскі роблять уважними на то, що салїтра чилїйска, уживана на навіз може бути дуже небезпечна, бо легко займає ся і вибухає; навіть міхи, в котрих була салїтра, суть небезпечні, бо треба лиш одної искри, щобисони запалили ся.

(„Народна Часопись“).

Складайте ся
на будову
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

З причини опізненої пори знежені цїни товарів на ріжні сезони:

ЛЇТНІ ПАРАСОЛЇ

чорні чисто шовкові .	від зр. 3·— до 8.—
„ пів „ . .	„ „ 1·50 — 2·50
модного цьвіту чисто шовкові .	„ „ —·3 — 7·—
„ „ пів „ .	„ „ 1·25 — 2·50
Дїточі парасолї . . .	„ „ 0·80 — 2·50
Парасолї від дощу . .	„ „ 0·95 — 0·10

Для дам і мущин.

Обув. Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Carek у Відни, з французкої шкіри, а також иньших сорт а все в найлучшім ґатунку для пань, панів і дїтий ясних, жовтих і чорних з ґузиками, до шнурованя і з ґумою

мужескі в цїнї . . .	від 3·50 зр. до 8.—
дамскі „ „ . .	„ 3·— „ — 7·—
дїточі „ „ . .	„ 1·10 „ — 3·50

Домові мешти і пантофлї до лявн-тенїсу, методи Кнайпа, Лямана і т. д.

Соломяні капелюхи

мужескі в цїнї . . .	від 80 кр. до 3 зр.
для хлопцїв в цїнї . .	„ 40 „ „ 1·50

Лїтні капелюхи фільцові не тяжші як 35 ґр. всякого модного цьвіту в цїнї від 1·59 зр. до 2·50 зр. Капелюхи „Lodeu“ з фабрики А. Піхлера в Ґрацу.

Виключна продаж славних італїйских капелюхів з фабрик: Barsalino, Ginserpo, і надворної фабрики Генр. Іта у Відни.

Циліндрів і кляків великий вибір

Мужескі кашкити і шапочки найновішої моди для панів, хлопцїв і циклїстів.

Лїски, палицї і капи до подорожі для циклїстів шапочки, обув, поньчохи, пояси, рукавички, палички і рейтпейтші.

Краватки

у всїх модних фарбах. Всяких сортів сорочки для панів і то шовкову, полотняні і зефірові. туристки шовкові, зефірові і сатинові в цїні від 1·20 зр. до 5 зр. Краватки шовкові і до праня є на складї, а що тиждня приходять в свїжі посилки після найновішої моди.

Прибори до подорожі, як: чемодани, несесери, плахти і куферки у великій скількости до вибору.

Також несесери з накритем до стола, пуделка на капелюхи мужескі і дамскі, піхви на парасолї, ремінцї до клунків пледи і плахти на пледи і шуби.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Для шкіл народних

ВИЙШЛИ ЦЇЛКОМ НОВІ ДРУКИ

можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Перша буковиньска

спеціяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушування.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обелугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день свїжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лашшинї почта Березани.

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Маґазин одїжи для дам і панів

в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Порученя з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї

найновійші плащі

жіночі, для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, похівники з шовку і могару з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги

для

панів, хлопцїв і дїтий,

загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секереского.

За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

Ч. 97. Чернівці, неділя дня 15. (28.) серпня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улица Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"

на цїлий рік	20	Кор.	— сот.
на пів року	10	„	— „
на чверть року	5	„	— „
на місяць	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Пастирске посланіе

Єго Преосьвященьства православного Архиепископа і Митрополита буковиньского і дальматиньского.

(Конець.)

Щоби відповісти вимогам свого стану і розвинути хосенну дїяльність, потребує кождий чоловік конечно чести і доброї слави, бо без них его цїла дїяльність не може мати бажані наслїдки. Тому не лише горожаньске, але і Боже право хоронять честь і добру славу кождого і зобовязують старати ся не лише о власну, але і о добру славу кождого иншого. — Вже в старім Завітї наказує Господь, щоб ми не складали фальшиве сьвідоцтво против ближнього, а той самий наказ подибуємо також в новім Завітї. Отже клеветник нехтує Боже і горожаньске право, він не знає нїчого о богобоязни, о пошанованю і любови до людий; він не може стерпіти, щоби ближнїй жив у супокою і щастю, і так довго не покидає свого ремесла, поки не відбере ему одно і друге. — Сегодня кидає він підозрінє на свого ближнього брехнями, а завтра підсуває его дїлам нечестні мотиви і цїли; сегодня він старає ся оклеветати перед настоятелем, а завтра він підоджує підрядного. І то все робить клеветник так хитро, що нещаслива жертва навіть не знає, хто під нею копає яму, і часто чинить ему ще не одно добро. — В своїм діявольскім заслїпленю клеветник не має більшої втїхи, як коли здискредитує впливового чоловіка, унещасливить щасливого, збезчестить поважаного, унеможливить дїяльність рухливого чоловіка, — і тодї серце его розливає ся з діявольскої втїхи. — Тому цїлком правдиво каже пословиця, що найбільше хищими звірами в лїсах і горах є вовки і медведї, а в містах і по селах клеветники.

Чи можливо, щоби стілько злорадности остало без кари? — Той, що доводив иньших до розпуки, відбирав часто иншим насущний хлїб, витискав сльози без міри, затроював стілько сердець ненависти і доводив до стілько гріхів, — чи той мав би остати безкарним?

Вічна справедливість Божа не допустить до того і кождий злочинець буде покараний; та проте безгранична милостивість Бога, котрий не хоче погибели грішника, его наверненя і житя, — се милосердє не опускає і найбільшого грішника, а все наново промовляє до его серця і жадає від него наверненя і скрухи.

Тож і Ми в стараню о добро Нашої пастви сповняємо отеим горяче бажане і наш обовязок і промавляємо до серця тих, котрі з власної волї або заведені другими, посередно чи безпосередно, з злорадности чи легкомисности і нерозважности нанесли шкоду добрій славі ближнього, і напоминаємо їх до скрухи і поправи, бо дорога, на яку они пустили ся, загрожує спасенію їх душ і шкодить Церкві. Уноминаємо їх, аби хоронили не лише власну, але і честь і добру славу ближнього; аби терпеливо і справедливо, без пристрасти судили блуди ближнього і не думали, що, коли відкривати муть блуди иньших і клеветати муть, то тим закриють свої власні блуди. В покушенію нехай все тямлять дуже поучаючу притчу Спасителя о митарю і фарисею.

У всїм, що відносить ся до чести і доброї слави ближнього, поступаймо все дуже осторожно, бо коли єї раз відберемо, то не можемо назад віддати, так як не можна рознесений вітром порох позбирати.

Яко християне і уломні люди ми обовязані, покривати евентуальні гріхи ближнього евангельскою любовію, але не ему ще иньші додавати, які ще він не поповнив; ми обовязані, уважати кождого за найлїпшого, его наміри за найчистїйші, его цїли за найчестнїйші, як довго ми не пересьвідчили ся о противнім.

Евангельска любов, що не допускає нїчого поганого, вимагає сего від нас, а всемилостивий судия — котрий каже: „Не судїть, щоби вас не суджено" — буде нас з терпливостию і милостию судити, так само як ми судили иньших справедливо і ласкаво.

Бажаючи, щоби ся наука впала на плодовиту землю і хоронену перед хищими птахами принесла добрі овочі, надїємо ся, що Ви, мої любі, як доси, так і на дальше останете щиро піддані і вірні Єго Величеству нашому наймилостивїйшому Цїсарю Франц-Йосифу I. і нашій православній Церкві і молимо для вас о ласку нашого Спасуселя Ісуса Христа і любов Господа во віки-віков.

Черківці, дня 19. (31.) липня 1899.

Румунїзация правосл. церкви а руске духовеньство.

III.

Спитайте ся, отцї духовні, свого власного сумлїня й скажіть собі по щирости, чи не головна в тім заслуга пос. Пігуляка, що інавгурована 25 лїт тому цїлковита румунїзациа православної церкви на Буковинї захитала ся, що православні Русини вирвали з кігтїв румунїзаторской гідри дещо із загарбаних нею церковних прав своїх? Хто заступав ся в соймі і поза соймом за кривди прав. Русинів на поли церковнім, як не пос. Пігуляк? Чи може романофільска полїтика архиправославного Тиміньского здобула хоч би що чорне під нігтем, під прихильником тої полїтики бар. Кравсом?

Хто терпів переслїдуваня судові та дисциплїнарні за сьмілу оборону прав Русинів православних, як не пос. Пігуляк? На кого вїдає румунїзаторска „Patria", що як бачите, жадає румунїзациї прав. церкви, та еї жидівска помічница „Post", волоскі посли, консистория і вся волошня, як не на пос. Пігуляка? Вороги знають лїпше, хто їх румунїзаторским плянам стоїть на завадї. Ви, Русини обурюетесь разом з румунїзаторами на лагідну критику пос. Пігуляка дотично ворожої рускому народови роботи чи недбалости сьвячених румунїзаторів, а не один з вас платить за „Post", де нехрист сьміє лаяти первосьвященика православної церкви, втуруете „Patri-ї" і т. п., що обезчещають сьвящеників-Русинів, кричите разом з румунїзаторами: Расини „еретика" Єремійчука! через те тільки, що він не з вашої „парафії", а забуваете, що Русини-народовці задля спиненя румунїзациї правосл. церкви не тілько не виступали проти проф. Козака, хоч мають багато важкого материялу, але противно причинили ся головно і рішаючо до основаня его катедри і его іменованя, без чого він, хоч як тепер дує ся, не був би нїколи став тим, чим є. Русини згодили ся, як бачите навіть на такого чоловіка, щоби тілько проти румунїзациї прав. церкви поставити нову катедру-твердиню, котра має причинити ся до того, щоби церковна мова наша стала ся зрозумілою сьвященикам а тим то й народови, та кромі релїгійно-моральної користи спиняла уживане волоскої мови по наших церквах.

Знаєте також, хто були наші кандидати на консисторских совітників; іменовано иньших, а ми не то, що не виступали проти них, але приняли їх іменованє прихильно, вижидаючи дїл, радуючись фактом, що ото правосл. Русини здобули дві преважні позициї в борбі супроти румунїзациї церкви.

На остаток ще одно. Румунїзатори придумали, кацани підохотили а православні сьвященики повірили, що ми тягнемо до унії. Де докази на се? Кажете, що наші скарги на деяких прав. панотців. Просимо, покажіть нам хоч одну статю, в котрій би скарги не до-

Духове значінє Індиї для Европи.

Індиї — се до певної міри чарівне слово: оно робило вражінє на старинних Греків і Римлян, що уявляли собі там маси золота і срібла; робило вражіє на Португальців, що з відтам вивозили коріне, а й до нинї робить вражінє на Анґлїйців, що зробили собі з Індиї перлу своїх кольонїй.

Але не лиш материяльно мала і має Індия значінє для Европи. — Індия була великою скарбницею духових маєтків, а обсяг їх так великий, що коли їх нинї менше-більше докладно прослїджено, то повстала цїла нова наука — наука индольогії.

Вже перший культурний нарід Европи — Греки — жив в дечім під впливом Індийців. І так майже доказаною є річею, що звістний фільозоф Пітаґорас, що голосив науку так суперечну з понятями грецкими, взяв головні єї основи або просто з Індиї, або — як то пускає учений Ґарбе, — з Персиї. Давнїйше думали, що теория вандрівки душ, яку голосив Пітаґорас, походила з Єгипту, але найновійші дослїди еґіптольоґів доказали, що в Египтї такої віри не було; отже сли Пітаґорас зачерпнув де свою теорию, то лиш у Індийців, бо наука его з їх наукою згоджує ся у всїх головних зарисах. Рівнож так зване пітаґорейске правило знане вже було давно в Індиях перед Пітаґорасом, а також поняте чисел уроєних (irrationale Zahlen) яке голосив Пітаґорас. З Індиї мусїв взяти Пітаґорас і поняте пятого елементу, етеру, котрого Греки не знали.

Також богато промовляє за тим, що Індия мала вплив на науки Ксенофанеса і Парменїда, бо понятя їх згоджують ся у многім з Упанішадами і Ведантою, а то само можна сказати і о фільозофах натури — о Анаксімандрі, Геракліті, Емпедоклю, Анаксаґорі і Демокріті (але то гіпотеза, бо доказів на се нема).

Александер Великий викликав ще живійші зносини між Індиями і Европою. Наступники его, що панували в західних Індиях, вибивали монету з образом своїм а написи були грецкі і індийскі, а навіть один з діядохів Менандер (150 перед Хр. мав мати вплив на розвій буддизму. Пізнїйше йшли впливи індийскі до Европи через Александрию і тут викликали они християньский ґностицизм, новоплятонїзм, науку Плотина, Порфирія і и. Тогдї то переходили і перші понятя буддизму до Европи.

В середних віках посередниками між Індиею а Европою стали Араби.

Араби перенесли з Індиї до Европи десяточний систем чисельний, яким нинї рахує цїлий сьвіт. Ми називаємо ті цифри звичайно арабскими, а Араби індийскими. І дїйстно се доказана річ, що ті цифри походять з Індиї, а яке они мали значінє не лиш для розвою культури, але і для розвою людскости, о тім чейже не треба навіть говорити.

Математичні способности Індийців довели до великого розвою математики і ґеометриї. Спеціяльно-ж обробили Індийці дуже основно альґебру, придумали альґебричні знаки і терміни. Дуже основно обробили они теорию означених рівнань, самостійно і науково поставили загальну теорию чисел, а навіть много зробили в теориї неозначених рівнань.

В IX-ім віцї познакомили ся з аритметикою і альґеброю Індийців Араби і они перенесли альґебру до Европи. Через те має ся наука ще й до нинї арабску назву.

Тут треба згадати ще про один ґенїяльний винахід индийского духа — про шахи, що мали бути зображенєм війни і чотирох родів військ: піхоти (хлопцї), возів воєнних (бігуни), кінниці (коні) і слонів (вежі). Лиш нинїшна „королева" пережила зміни, бо в индийскій ґрі ґрає она ролю дорадника короля або після наших понять шефа ґенерального штабу. Ґра в шахи рознирила ся по цїлім сьвітї і задержалась доси. Нинї уряджують ся аж міжнародні ґри в шахи, в котрих беруть участь навіть визначні люде. Шахи мають свою теорию, свою історию, свою лїтературу і свої фахові часописи.

З Індиї походить також теория музики, бо Індийцї перші розрізнили сїм тонів октави і назвали їх: sa, ri, ga, ma, pa, dha, ni. Від Індийців перейшла теория ґамми до Персів, що назвали тони такими назвами: da, re, mi, fa, sa, la, be. Від Персів перейшла ґамма до Арабів, а з відси взяв єї Ґвіддо до Ареццо назвавши поодинокі тони: ut, re, mi, fa, sol, la, si.

Дуже великий вплив на житє,

тичили національної кривди народу через румунїзаторів, моральної шкоди від недбальства або матеріяльної від здирства. Такі самі наріканя підносимо, скоро донесуть нам о них, і на гр. кат. сьвященників, н. пр. на недбальство гр. кат. пароха в Заставнї.

Коли-б нам розходилось о кат. пропаґанду, то мусїли-б бути вже й скутки. А де вони? Скажете може: в Раранчу? Спитайте тамошних людий, хто їм відраджував, чи не мя, а хто порадив до такої демонстрациї супроти великого румунїзатора Мораря, чи не ваш бувший архиправославний посол. Спитайте в Лужанах, хто стримав переступ їзза Дана, чи не мнимий апостол унії.

Легко говорити, але годї доказати те, про що нїкому й не снить ся. Таж румунїзаторска ідея о волоскій церкві на Буковинї, котру задумували здїйснити вже за митр. Ґакмана, як се видно з его „Sendschreiben“, аж пищить, аби Русини на Буковинї стали унїятами, се-ж для сих ісповідників прав. релїґійного фонду едино спасительний спосіб; а коли хто, то лиш Русини-народовці з пос. Пігуляком на чолї не тілько, що стояли румунїзациї прав. церкви на завадї, але й посунули здїйснене сеї мрії далеко, далеко назад. Щоби-ж сю утопію зовсїм унеможливити а зробити православну церкву щирою матерю і для Русинів, задля їх морального, матеріяльного і взагалї культурного піднесеня, на те треба, щоби нїхто з Русинів, що не запродав ся ворогам, не тільки не спомагав румунїзаторів в їх хочби на око як невинній акциї на церковнім полї, але нїякий щирий для свого народу сьвященик-Русин не повинен належати до нїякого товариства спільно з Волохами, противно повинні-б сьвященики-Русини злучити ся в осібне товариство, котре в спільних всїм сьвященикам справах, як оборона моральних і матеріяльних інтерссів духовеньства, могло-б прилучити ся до голосу волоского, за те в дїлах, що хочби найкрутїйшими манївцями стреміли до осущеня румунїзаторского ідеалу, зрадженого „Patri-ею“ було-б найсильнїйшим средством оборонним не тілько в інтересї церкви і руского народу, але і в інтересї самого руского духовеньства так з морального як і з матеріяльоого боку. Рускому духовеньству вічно тямити-б, що коли румунїзатори жадають вкороченя дотеперішного впливу правительства на справи ґіерархічні, то вони бажають сего тільки і едино задля лекшої румунїзациї православної церкви на Буковинї.

Подумайте тілько, що стало би ся з православними Русинами на Буковинї, коли-б прийшло дїйсно до вибору, замісць іменованя митрополита! Хто засїдав би тогди на митрополичім престолї, як не самі „великі“ Silvestr-и, що не то Русинів-сьвящеників але внуків і правнуків їх ницили-б аж до скутку, себто аж до цїлковитої румунїзациї прав. руского народу. Згадайте недавний час „великого“ Мораря, подумайте, кому завдячуємо, що теперішний владика згодив ся по великих заходах на ту крихітку полекші, яку дізнали прав. Русини в справах церковних, а котра ще така далека від цїлковитої рівноправности, яка належить ся прав. Русинам з Волохами по закону Божому і цїсарскому. Будьте-ж осторожні, щоб не стратити й те, що по тяжкій і довгій борбі узискано, а противно щоб здобувати далї, аж не осягнемо все, що нам належить ся.

Майте все перед очима цїль румунїзаторів, що то еї виявила „Patria“ в наведених вище автентичних словах! Ми супроти неї бороти ся будемо завсїгди і зі всїх сил, а так само супроти кождого, що до румунїзаторскої сокири стругати ме топорище з рускаго дерева.

Наші сьвященники повинні-б призадумати ся над тим, чи добре вони роблять, коли воюють супроти нас і тим посередно, ба навіть спільною з румунїзаторами акциєю, як на недавних зборах сьвященичого товариства, просто пособляють румунїзаторам в їх борбі не тільки проти нас, але ще більше против правительства і митрополита за їх малесеньку уступку на користь тяжко покривджених прав. Русинів. Руске духовеньство повинно би застановити ся дуже докладно, чи йти ему за голосом тих кількох кацапів, ба навіть плачених аґентів росийских, а товаришів-приятелїв наших румунїзаторів, що надїють ся, обкидуючи нас болотом, запровадити в Австриї московску мову і правопись. Пуста їх робота, ми про те з ними і змагатись вже не хочемо, щоб не тратити на радість і едину користь румунїзаторів дорогого часу а вжиємо его і всю нашу силу для культурного розвою нашого народу, що можливе тілько в его рідній мові з всякими можливими полекшами, до котрих належить і фонетика.

Отсе уважали ми своїм патріотичним обовязком піддати зрілій розвазї тих православних сьвящеників-Русинів, в котрих не згасло почутє до свого рідного народу, в преважну хвилю, коли орґан румунїзаторів, котрі рекрутують ся по найбільше з волоских сьвященників, виявив вселюдно довго таєну, хоч усїм незасліпленим давно відому паролю цїлковитої румунїзациї православної церкви на Буковинї.

Процес Дрейфуса.

Одним з важнїщих сьвідків був ґенерал Рожет. Він уважає виновним Дрейфуса, а згадуємо про него і задля перепалки, яка вивязалась між ним і Дрейфусом і адвокатами.

Признав він, що для ратованя Естергазого, котрого вважає поганцем, пропав важний документ і то „з вини“ Паті ді Кляма, але се „нїчо злого, бо Паті ді Клям вважав Естергазого невинним“. Далї сказав сьвідок, що Естергазі дістав від родини Дрейфуса 600.000 франків за те, щоб признав ся до авторства бордро.

На се оборонець Деманж: „отже в який спосіб витолкуєте се, що Естергази, будучи в порозуменю з родиною Дрейфуса, писав клевети, підбурюючі против Дрейфуса статї?“ Рожет: „Певно тому, що взагалї не знав, як справа стоїть“. (На сали сьміх), Рожет (з'ірітований і звернений до Дрейфуса): „Що до себе скажу лиш тілько, що коли-б мене обжаловувано о зраду, я знайшов би спосіб доказати свою невинність. (На сали крик і протести). Чому він лиш голословно заперечує, а не дає доказів?“ (Деманж з легковаженем махнув рукою). Дрейфус: „Тут не я маю доказувати, лиш ви. Все, що тут менї закинено, є неправда. Всї міністри, що тут виступали против мене з обжалованем, не опирали ся нї на одним фактї, але на голословних твердженях і комбінациях. Що.ж я маю доказувати? нехай они доказують!“

Прихильним для Дрейфуса сьвідком був слїдчий судия Бертюлю, котрому поручено розслїдженє справи Дрейфуса, коли она віджила. Сьвідок зізнає, що раз прийшов до него Анрі і зажадав видання деяких актів. Бертюлю відмовив. Анрі страшно просив, говорячи, що тут розходить ся о честь армії, але судия і тим разом відмовив, заявляючи, що між паперами має лист від Естергазого. „Листи сї, пане полковнику — мовив Бертюлю — ставлять вас в дуже лихім сьвітлї. Там сказано, що ви довжник Естергазого, а відносить ся се до часу перед процесом Дрейфуса. На підставі тих листів можна би навіть піднести против вас дуже тяжкий закид, що ви Естергазому видали дуже важний документ“. На се Анрі кинув ся на фотель і зачав плакати, відтак обійнаючи Бертюлю, просив его: „Пане, виратуйте нас! Естергази розбійник!“ Тогдї сьвідок спитав Анріого: чи Естергази не написав бордеро? Анрі не сказав нї сяк нї так і закінчив словами: „Прошу не напирайте на мене, бо честь армії стоїть по-над всїм“. Сьвідок сказав, що Дрейфус не винен. Говорить се з глубокого переконаня і на підставі совістної студиї актів. Нема найменьших доказів вини Дрейфуса і брак всяких причин, а без доказів нема злочину. Що-до бордера, то оно складало ся не з дрібних кавальчиків, як тут сказано, але з трех більших кусків. „Ще раз повторяю — кінчив сьвідок, — що я переконаний о безвинности Дрейфуса і уважаю моїм обовязком се тут сказати“.

Слїдуючим сьвідком був полковник ґен. штабу Пікарт. На самім вступі запротестував против підозріня киненого Рожетом, що він з тайного dossier усунув один некорисний для Дрейфуса документ та що нарочно кинув підозріне на одного цілком невинного офіцира. Підозріне звернуло ся з разу против того офіцира, бо его власний вуйко, Паті ді Клям кинув се підозріне. Пікарт заперечив, мов би Дрейфус дрожав в хвили, коли за диктатом Паті ді Кляма давав пробу свого письма. Ді Паті сам признав, що окрім бордеро нема нїякого обтяжаючого доказу против Дрейфуса, а бордеро показало ся фальшфікатом. О тім, щоби Дрейфус сам признав ся був до вини перед капітаном Ренольдом, сьвідок нїчого не знає. Против Естергазого сьвідок зачав слїдство доперва тогдї, коли відкрив подібність его письма на бордеро. Відтак слїдство виказало легкодушний та картярский спосіб житя Естергазого, а формувало ся користнїйше для Дрейфуса. Що-до мадаґаскарскої ноти, котру опрацював був ді Паті, а котрій в процесї против Дрейфуса приписувано велику вагу, то она була цїлком неважним документом і лежала на верха майже у кождого урядника міністерства війни і кождий чужий атташе, що бував у бюрах міністерства, міг був дуже легко еї собі взяти. Ді Паті в загалї, дуже неосторожно поступав собі з тайними документами і давав їх переписувати простим воякам, а не офіцирам. Він казав пофальшувати дати на бордеро, аби здавало ся, що вичислені там документи видано перед вступленем его до міністерства. Дальше заявив Пікарт, що оречене знатоків в справі бордеро уважає за користне для Дрейфуса. Що-до закиду, що Дрейфус дуже часто сходив ся з чужими офіцирами, то хоч би се була правда, нема в тім нїчого злого. Дуже богато офіцирів з французского ґенерального штабу жие в приязних відносинах з військовими членами чужих амбасад. Лист зі словами „cette canaille de D.“ не може відносити ся до Дрейфуса, а що важнїйше, того листу не писав Шварцкоппен до Панїцардіого, але на відворот. Більша часть документів в тайнім dossier сфальшована. Вла-

---

думки і лїтературу европейских народів мали індийскі казки і байки, а передовсїм велика їх збірка: „Панчатантра“. Ту збірку переложено в VI-ім столїтю на перске з приказу шаха Козру Анушірвана. З Персиї перейшла Панчатантра до Арабів, з арабского переложено еї на еврейске, а з еврейского переложив еї в XIII-ім столїтю на латиньске Іоан з Капуи. В XV-ім столїтю появив ся переклад нїмецкий, потім ішпаньский, італїйский, французский і анґлїйский. Який вплив мала Панчатарта на народи Европи, то доказують студиї фольклористичні, бо богато казок і байок, живучих в устах народів европейских, находить там свої первовзори. Крім того перейшло богато казок до Европи дорогою устного переданя, а то через Персів, Арабів і Монґолів.

По революциї французскій і війнах Наполеоньских писало кількох урядників індийских і місіонарів дещо про духове житє Індийцїв і деякі індийскі твори подали в анґлїйскім перекладї. На то звернули увагу зараз Ґете і Гумбольдт, але одушевили ся творами індийскими доперва романтики нїмецкі, а передовсїм їх провідники братя Шлеґелї. Фридрих Шлеґель написав і видав свою книжку: „Ueber die Sprache und Weisheit der Inder“, а Авґуст Вільгельм Шлеґель став основателем санкритскої фільольоґії, видав „Bhagavagit-y“ і „Ramayan-y“ і заложив часопись присьвячену науцї о Індиї: „Indische Bibliothek“.

З того розвинула ся індольоґія, що обіймає студиї мов і діалектів, релїґій і мітольоґії, як також розвиток культурний і матеріяльний. В тій приготовуючій праци над житем Індий взяло участь богато ученых, а скористали дуже богато новоповставші порівнуючі науки, як порівнуюча мітольоґія, порівнуюча наука лїтератури, основана Бенфеєм, наука права, і етольоґія (наука о обичаях і звичаях) і загальна порівнуюча етнольоґія.

Поезия індийска мала в Европі успіх великий. Перерібки індийских поем „Наль і Дамаянті“ та „Мудрість Браманів“ зладжені нїмецким поетом Рікертом є перлами нїмецкої лїтератури. Драму „Судрака“ переложену під заголовком „Вазантазема“ давано навіть на сценї і она мала великий успіх. В послїдних часах впливає Індия на анґлїйску лїтературу, приміром Едвіна Арнольда „Light of Asia“ (Сьвітило Азиї) а також і у нас можна добачити в послїдних часах вплив індийскої поезиї, казок, байок і понять на Івана Франка.

Індийска фільозофія мала також свій вплив в Европі. Опирає ся передовсїм на нїй і на Кантї великий фільософ пессимізму Артур Шопенгавер. Він знав лиш „Упанїшади“ і головні основи буддизму, а о одній части „Упанішад“ писав: „То найбільше підносяча духа і найбільше вартна лектура, яка лиш можлива в сьвітї; она була потїхою мого житя і буде потїхою моєї смерти“. То само можна сказати о другім нинїшнім фільозофі нїмецкім Ед. Гартманї і о Ришардї Ваґнері.

В послїдних часах проявив ся навіть в досить численних ґрупах нахил до студиюваня житя Будди і буддизму, а навіть тут і там появляють ся люде з буддаїстичними пересьвідченями. В Парижи прим. відправляють буддаїстичні богослуженя. Але той новий буддизм не є властиво буддизмом, бо одною з основних наук буддизму є вандрівка душ, а сеї віри чейже нїхто не прийме; полишають ся отже приписи моралї буддаїстичної, аскетизм і буддаїстичний пантеїзм (по індийски „tat tvam asi“ — а се не є повна наука Будди.

Були люде, що в науцї індийских релїґій і сект доглядїли якесь чарівництво, оккультизм, „тайний буддизм“. Перший дав до того початок Жаколїо своєю книжкою „La bible dans l'Inde“, а тепер нїмецкі видавцї видають під голосними заговками того рода книжки, що мають бути переложені з індийского орігіналу. Але на конґресї оріенталїстів в Женеві секция індольоґічна заявила, що того рода книжок в індийскій лїтературі релїґійній нема і що такі видавництва є простими містифікациями.

Той цїлий рух індольоґічний, той „індийский ренесанс“ має велике значіне тепер і на будучність. Він поглубив і поглубить наші відомости про початковий розвій людскости, про розвій релїґій і фільософії. Нинї вже істориї фільософії не зачинають від грецкого Талеса, але від Індийцїв... (З „Дѣла“)

сне слїдство сьвідка привело его до переконана, що автором бордеро е Естергази. Тайне dossier взагалї викликало у сьвідка розчароване. Оно не має ні одного важного документу, сьвідок не знайшов там нїчого обтяжаючого анї против Дрейфуса, анї против Естергазого. Ґенерали Боадефр і Ґонс не позволили сьвідкови провадити дальшого слїдства в цїли виясненя справи Дрейфуса. — На слова Пїкарта, що істнують поважні сумнїви о винї Дрейфуса, Ґонс відновів: „Коли нїкому того не скажете, нїхто о тих сумнївах не буде знати“. Оба ті ґенерали заборонили також провадити дальше слїдство против Естергазого. В справі завуальованої дами, котра приносила Естергазому фальшовані документи, аби его виратувати, Пїкарт заявляє, що Патї ді Клям не дїлав тут з власної охоти. Сеся заява робить на присутних велике враженє. — Коли ґенерал Мерсіе заявив, що нїколи не згадував о дорученю тайних актів судови. Пїкарт сказав: „Дуже добре пригадую собі, як полковник Морель сказав, що посїдає тайні акти замкнені в куверті“. Сфальшоване депеші pebit bleu, котре в справі Естергазого відграє велику ролю, закидають Пїкартови. Тимчасом можна доказати, що депешу поцїшкробувано доперва тогдї, коли она вже вийшла з рук сьвідка. Патї ді Клям кождого тиждня приймав Шварцкопена і Паніцардіого в своїм власнім урядовім бюрі. Его коментар до тайного dossier не був призначений для інформацийного бюра. „Стверджую, — казав Пїкарт, — що ґенерал Мерсіе попросту казав сей кокумент усунути. В 1894-ім роцї окрім бордеро не було абсолютно нїякого иншого доказу вини Дрейфуса, але по его засудженю „докази“ вирнали нагле цїлими масами. Коли тілько якій обманець хотїв з інформацийного бюра видурити яких 100 франків, зголошував ся з заявою, що докладно знає, де знаходять ся докази вини Дрейфуса. По засудженю Дрейфуса дуже часто пропадали з міністерства війни деякі документи, але тогдї вже не розходилось о Дрейфуса. Естергази мав довги і просив, аби его частїйше висилано на маневри; він виготовляв також відписи документів. „Поважана особа“, від котрої Анрі мав одержати бордеро і о котрій він висказав ся з таким респектом, що не потребувала за се нїякої заплати, бо страшно богата, — то така богата, що я сам виплачував їй за посередництвом Анріого по 1200 франків і ще меньше! Як збирано докази вини Дрейфуса, доказує слїдуючий факт: Дрейфусови доручено лист якогось „Вайлера“ з донесенем, що его донька віддає ся. На тім листї було кїлька уступів написаних „симпатичним“ атраментом такого більше-менше змісту: „Нїчого більше не розуміємо · придержуйте ся знов давнїйшої системи. Скажіть, де е шафи з тайними замками? Ми тепер готові до дїланя“.

НОВИНКИ.

Чернівці, 26-го серпня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагоді збирайте складки.

Особисті відомости. Президент краю барон Бурґгінґон виїхав до Відня. Преосьв. епископ В. Рента виїхав на довшу відпустку до Остенди.

Іменованя. Кандидат нотаріяльний Сауерквель з Чернівців іменований нотарем у Вижниці.

Про виїзд президента бар. Бурґгінґона до Відня подали тутешні ґазети вість, що він поїхав покликаний, другі лучили се покликане з приняттем консисторскої депутації через п. президента, між тим з п. к. правительства краєвого простують ширені вісти і заявляють, що давно намірений виїзд п. президента в урядових справах наступив аж тепер, бо залежить він від присутности президента міністрів ґр. Туна.

Новий почтовий уряд від 1. вересня настане в Яблоници, для буковиньскої і галицкої Яблониці і Конятина.

Принятє буковиньскої православної консисторії під проводом Преосьв. Митрополита і Архієпископа через п. президента краю з нагоди цїсарских уродин дня 18. с. м. „Czernowitzer Zeitung“ подає промову, яку в відповідь на бесїду Пр. Митрополита виголосив п. президент. Він наперед звернув ся до самої особи Пр. Митрополита і найбільшу вагу поклав на слова, які до того вимовив Є. В. Цїсар при останнїй авдієнції Митрополита і до сих слів навязав дальшу свою промову. — Найвисше тое узнанє — казав п. президент — урадувало все православне сьвященство, бо воно в своїй льояльности і патріотизмі його поділяє. Але при сїй нагоді не можу промовчати, що коли се сьвященство або само, або члени їх родини носять барви і відзнаки сусїдної, хоч би і приязної держави, сї сьвященики могли би в відповіднїщий спосіб виявляти свою вірність для цїсаря, свій патріотизм і любов до рідного краю, бо через те, що буковиньский православний сьвященик барву чужої, сусїдної держави остентативно носить, через те він цїлком не заявляє своєї льояльности і патріотизму, як каже пословиця: Das ist die wahre Liebe nicht. Так само не можу номинути одної обставини, що свого часу всїм кинула ся в очи і немило всїх вразила. Помину той сумний обяв тую каригідну демонстрацию, якої жертвою впали Ви, Преосьвящений Владико на черновецкім двірцї зелїзничім при від'їздї до Відня, але підношу, що коли Ви з подорожі Вашої вернули ся, то на приняте Вашого Преосьвященства не явили ся два преподобні отцї радники консисторські, а до сего їх кроку привязувано загально демонстративні наміри. Маю на стілько добрі поняття про їх политичну мудрість, що сего не вважаю за демонстрацию. Але з другої сторони мушу сказати, що колиб після такої зневаги на мое привитанє, Ваше Преосьвященьство, так як тепер на Ваше, не явили ся два з ґремії моїх урядників, а я мав би лиш яку небудь підставу вважати се за демонстрацию з їх сторони — то ще того самого дня я казав би пустити їх у пенсию.

З руско-українського народного театру. По близшім розглянею обставин показало ся неможливим дати 12 вистав в Чернівцях. Поки що даємо репертоар на 4 вистави, а всякі близші інформациї подамо в слїдуючім числї, як приїдуть тут директор театру Ґембіцкий і референт театральний п. Заячківский. Порядок вистав такий: 1-го вересня (в пятницю) „Запорожець за Дунаєм“ і „Вечерниці“ (в другім актї танець женців), 2-го вересня (в суботу) „Малка Шварценконф“ штука в 5 актах Ґабріелї Запольскої, в перекладї Ґембіцкого, 3-го вересня (в неділю) „Понихайло“, комедия в 5 актах Шуткевича грана з великим поводженем у Варшаві, Кракові, Львові, 4-го вересня (в понеділок) „Не ходи Грицю на вечерницю“ сценічний образ на тлї історичнім зі співами і танцями в 5 актах Олександрова і М. Старицького. Надїємо ся, що театральна сала буде битком заповнена і длятого не додаємо від себе нїякої заохоти і поклику.

З Устя-Путилова пишуть нам, що в Мареничах торжественно відсьвятковано день уродин цїсарских, именно відправою служби божої і проповідею.

Немила для нас ошибка в 96-ім ч. „Буковини“ зайшла при ломаню шпальт з новинками. Именно з третьої шпальти з виказу жертв на „Народний Дім“, імя надучителя Савіцкого, дістало ся до рівнолежної першої побіч підчеркненого слова „селянин“ і на тім місци не дає нїякого змислу.

Трамвай елєктричний ушкодив малого 4 лїтного хлопця, що підсунув ся під віз напротив акцийного бровару. Доходженя виказали, що кондуктор цїлком невинний. — А знов коло народного городу поперед сам віз, що був в повнім розгонї переїздив мужик і близька була катастрофа, але кондуктор Уряньский зумів в критичній хвилї цїлою силою здержати віз. За те належить ся йому повне признанє.

Краєві конференциї учительскі. В сім роцї перший раз відбудуть ся (не одна, як давнїйше), але три конференциї учительскі: у Львові, в Перемишли і в Кракові. Краєва конференция учительска у Львові розпочала ся дня 24. с.м, богослуженем в церкві Успеньскій і в катедрі латиньскій. Конференциї проводить радник Болеслав Барановский, краєвий інспектор. Того самого дня розпічне ся конференция в Перемишли під проводом радника Людвіка Дзедзіцкого, краевого інспектора. Конференция в Кракові розпочалась днем с корше, т. е. 23. с. м. під проводом радника Мечислава Залеского, краевого інспектора. З конференциї львівскої, яко варте занотованя пишуть, що підносили ся голоси за еліміованем із шкіл нїмецкої мови. Як відомо в Галичинї вчать в руских школах більше польскої мови нїж рускої, щоб не згадувати вже про школи, котрим надано польский характер. Щоб ще більше часу віддати на польску мову, то з 4-клясових шкіл мала би уступити наука нїмецкої мови. Панове, що розрикали ся за сим проектом, забувають, що мужицкі дїти ідуть в ґімназиї, ідуть до війска і в жандармерию, ідуть до шкіл ремісничих і фахових, що їм ся дрібка нїмецкої мови в шхолї удїлена е дуже потрібна. На разї проект упав, але він характеристичний для відносин на полї галицкого шкільництва народного.

Відносини робітничі в Румунії. Урадова Wiener Zeitung з дня 15. с. м. підносить, що правительтво румуньске з причини сегорічного недороду рішило зорґанізовати акцию ратункову для своєї людности сїльскої. Аби запевнити населеню як найбільше праці, оно зарядило видалити робітників чужосторонних, щоб не віднимали роботи домашним. Заряженя ті дали ся дуже діймаючо відчути великому числу робітників з Австро-Угорщини занятих в Румунії Много з них зголошує ся тепер до урядів консулярних будь-то з просьбою о підмогу, будьто о висланє їх до дому коштом правительства. А позаяк ті відносини не скоро мабуть змінять ся на лїпше, то робітники з Австро-Угорщини певне через цїлий рік не будуть мати в Румунії нїякого зарібку. О тім отже повинно ся повідомити людий в околицях, звідки робітники старають ся о пашпорти до Румунії.

В будущім 1900-ім роцї після юлїяньского (старого стилю) календаря місяць лютий буде мати 29 днїв, а після ґригоріяньского (нового стилю) лише 28. Отже варшавскі ґазети вже заздалегідь звертають на се увагу з оглядів практичних, бо вже появили ся в оборотї векслї платні на 29. н. ст. лютого 1900 року. Знов же росийскі дневники підносять при сїй нагоді, що Росия, де обовязує календар юлїяньский, від слїдуючого року останесь ще о один день позаду загально-европейского числена часу. Впрочім, як відомо, тепер в Росиї правительственні круги зовсїм поважно займають ся квестиею принятя календаря ґригоріяньского.

Дефравдация в „Дністрі“. Одержуему письмо з просьбою о поміщене: „Деякі польскі дневники, як „Słowo Polskie“ і „Dziennik Polski“ помістили в новинках вість, немов полїция арештовала Петра Заганевича, бувшого функціонаря нашого Товариства, котрий втїк здефравдувавши на нашу шкоду 140 зр.

Та вість е неправдива, бо жаден функціонар нашого Товариства не спроневірив нїколи грошій, а срава представляе ся так: В роцї 1893 був в Скалатї аґентом нашого Товариства Петро Заганяч і той присвоїв собі певну квоту з агентних грошій; дотичну справу представила була Дирекция на загальних зборах, а спроневірену квоту взято на страти товариства. Той аґент втїк і укривав ся дїйстно перед судовими властями, а придибаний у Львові зістав увязнений. Ріжниця між функціонарем а аґентом е загально звістна, тож подане звістки о дефравдациї через функціонанаря Товариства уважаємо злобою, вимірену нарочно на шкоду нашого Товаства.

Дирекция Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові.

Слюб небіщиків. Хіни се край найріжнороднійших дивацтв. Під взглядом звичаїв і обичаїв — заходить велике між Европою а ними — противеньство. І так пр. підчас жалоби носять білї суки; на коня сїдають з правої а не лївої сторони, як е звичай в Европі, обід починають від десеру а кінчать на зупі. Але се, то ще дрібниця. Є ще в Хінах звичай, що переходить всї дивацтва. Є се „слюб небіщиків“. Хінцї вирнуть що житє позагробове преставляе для людий нежонатих богато неприемностий. Длятого кождий горожанин хіньский, хотячи уникнути тих неприемностий старае ся як найскорше оженитись. Коли наш-місць умре якийсь нежонатим, то родина его старае ся в сей спосіб зарадити, що вишукують незамужну женщину, що умерла в тім самім дни, що нежонатий Хіньчик. Потім вносять еї до тої хати, де знаходить ся его тїло, уставляють обоє в рядї і відбуває ся слюбна церемонїя після звичаю Хіньского. Пізнїйше виносять їх на кладовище і суть дуже задоволені, що помершому заощадили богато прикростий.

КОНКУРСИ.

Ч. 2756. В цїли провізоричної обсади управителя при провізоричній 3-клясовій школї народній в Кадубівцех з р у с к о ю мовою викладовою, а нїмецкою яко предмет, розписує ся отсим конкурс.

Стараючі ся о се місце мають просьби враз з вимаганими залучниками на доказ, що суть кваліфіфіковані до науки повисших мов— в приписаній дорозї внести до п. к. ради шкільної окружної в Кіцманю найдалї до 29. с. м.

Ч. 2514. В цїли дефінїтивної, або провізоричної обсади місця учителя при чотироклясовій школї народній у Веренчанцї з рускою мовою викладовою, а нїмецкою яко предмет — розписує ся отсим конкурс.

Стараючі ся о се місце мають просьбу з вимаганими залучниками в приписаній дорозї внести до ради шкільної окружної в Кіцмани найдалї до 30. с. м.

НАУКА. ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Дзвінок“ письмо ілюстроване для науки і забави руских дїтий і молодежи, ч. 16, містить в собі: „Чародїйка“ казка (Перро); „На чужій сторонї“ оповіданє І. Спілки (конець); „Омелько селяньский та барабан царский“ казка Л. Толстоя; а з поезий: „Хлопчик Нагадай“ казка Школиченка (конець).

Сольо-терно! оповіданє з льотерийних пригод Льва Лопалиньского, передрук з „Руслана“ накладом А. Хойнацкого. Цїна 15 кр. а. в.

З теки самоубийця. Психольоґічний образок у замітках і поезиях Петра Кармановского; передрук з „Руслана“ накладом А. Хойнацкого 48 стор. на гарнім, велїновім папері. — Цїна 20 кр. а. в.

„Прапор“, місячник суспільно-политичний і економічний для рускокатолицкого духовеньства, рік III. ч. 6. (за червень), Зміст: Будучність Руси. — Образ релїґійно-суспільних відносин Руского Великокняжого Двора в XI. столїтю. — Консервация церквей. — Борба о права рідної мови в урядах. — Голоси клеру. — Поручаємо неподїльній увазї.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

З причини опізненої пори знежені цїни товарів на ріжні сезони:

ЛЇТНІ ПАРАСОЛІ

чорні чисто шовкові	від зр. 3·—	до 8.—
„ пів „	„ „ 1·50	— 2·50
модного цьвіту чисто шовкові	„ „ —·3	— 7·—
„ „ пів „	„ „ 1·25	— 2·50
Дїточі парасолї	„ „ 0·80	— 2·50
Парасолї від дощу	„ „ 0·95	— 0·10

Для дам і мущин.

Обув. Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відни, з французскої шкіри, а також иньших сорт а все в найлучшім ґатунку для пань, панів і дїтий ясних, жовтих і чорних з ґузиками, до шнурованя і з ґумою

мужеські в цїнї	від 3·50 зр.	до 8.—
дамскі „ „	„ 3·— „	— 7·—
дїточі „ „	„ 1·10 „	— 3·50

Домові мешти і пантофлї до лявн-тенїсу, методи Кнайна, Лямана і т. д.

Соломяні капелюхи

мужескі в цїнї	від 80 кр.	до 3 зр.
для хлопцїв в цїнї	„ 40 „ „	1·50

Лїтні капелюхи фільцові не тяжші як 35 ґр. всякого модного цьвіту в цїнї від 1·59 зр. до 2·50 зр. Капелюхи „Loden“ з фабрики А. Піхлера в Ґрацу.

Виключна продаж славних італїйских капелюхів з фабрик: Barsalino, Ginsepro, і надворної фабрики Генр. Іта у Відни.

Циліндрів і клякіс великий вибір
Мужескі кашкити і шапочки найновішої моди для панів, хлопцїв і цикліетів.

Лїски, палиці і капи до подорожі для циклїстів шапочки, обув, повійчохи, пояси, рукавички, палички і рейтшейтші.

Краватки

у всїх модних фарбах. Всяких сортів сорочки для панів і то шовкову, полотняні і зефірові. туристки шовкові, зефірові і сатинові в цїнї від 1·20 зр. до 5 зр. Краватки шовкові і до прання є на складї, а що тиждня приходять в свїжі посилки після найновішої моди.

Прибори до подорожі, як: чемодани, несесери, плахти і куферки у великій скількости до вибору.

Також несесери з накритем до стола, пуделка на капелюхи мужескі і дамскі, піхви на парасолї, ремінї до клунків пледи і плахти на пледи і шуби.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Для шкіл народних
ВИЙШЛИ ЦЇЛКОМ НОВІ ДРУКИ
можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Перша буковиньска

спеціяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольозічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконічастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день свїжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,
БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Ланшинї почта Бережани.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одїжи для дам і панів
в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Поручення з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї
найновійші плащі
жіночі, для дївчат і дїтий
(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)
жакети, мантильки, рбтунди, порохівники з шовку і могару з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги
для
панів, хлопцїв і дїтий,
загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,
Менчикови, Гавельоки
і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 98. Чернівці, середа дня 18. (30.) серпня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улица Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20	Кор. —	сот.
на пів року	10	„ —	„
на чверть року	5	„ —	„
на місяць	1	„ 70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Чернівцї 29. серпня.

„Gazeta Polska“ (ч. 65) у перве промовила до нас супокійно і тільки через те ми забираємо тепер слово, бо властиво до сего, що сказане було від нас в 87 ч. не маємо нїчого додати. Ми констатуємо лише, що Gazeta Polska остаточно признала нам слушність, констатуємо що галицкі Поляки без згоди і волї тутешнїх, о скільо засягне їх можний вплив, витягають хоч кінцї пальцїв своїх тяжких рук понад границю буковиньску. А наші Поляки не хотять, як каже Gazeta Polska, щоб baccilus galicianus на Буковинї ширив ся, вони хотять лиш вибороти і утримати права належні 30.000 народности польскій на Буковинї. Нїхто нам не докаже, а навіть не повинен нам закидати, що ми против таких змагань коли не будь виступали. І если се щиро, з душі заявляють Поляки, то щасть Боже до їх працї — коли-ж нещиро будуть поступати, то в застуні руских борцїв найдуть однодушного, завзятого ворога.

Та не можемо поминути ще одної справи, як: неточне розумованє Gazety Polsk-ої, історичні спомини і т. д.

Gaz. Polsk-ій здає ся, що Русин між Поляками не винародовить ся, що се небезпеченьство грозить йому скорше вже між Нїмцями. Ну, не знаю, чи хто повторить таку гадку, бо здоровий розум каже, що як ходить о асіміляцию, о винародовленє, то се має скорше місце на користь елемснту найблизшого, а де вже треба учити ся другої мови, бо без науки її не зрозумієш — там і про винародовленє тяжко говорити. Всї цїхи відрубности даної нациї і то навіть зверхні, між котрими першу ролю грає мова, є як раз заборолом против асіміляциї і винародовленя. Важну в тім ролю відіграла ріжниця обряду і віроісповіданя і тому то вороги рускаго народа вели довгі війни релїгійні і казали його шляхтї заприсягати на соймі унїю, вели війни, котрі і їх самих знищили. Не розуміємо проте, чому сойми, унїя і всякі історичні спомини наших взаємин, на котрі в інтересї Поляків найкраще кинути би заслону забутя, не дають спати Полякам і мають по їх думцї бути підставою до порядкованя нинїшних наших взаємин. Та щоб не переливати з пустого в порожнє, скажемо, що Русинам не грозить винародовленє взагалї, а Буковинцям специяльно. Нинї вже розходить ся о се тільки, коли Русь-Украйна достигне своєї цїли назначеної їй культурним розвитком XIX. ст., а не о то чи она до сего покликана, або чи взагалї може станути в рядї иньших народів.

А що дотичить ще наших домашних рахунків на Буковинї, то дивно нам, що рівночасно инакше нїж Gazeta Polska промовляють дописї в Dziennik-y Polsk-ім, в тім самім, що забороною нашої мови в Київі і в переписцї з урядами в Галичинї так сердечно радував ся, а нашого сьвіточа Франка, котрого найкультурнїйший нарід ставив би в першім рядї своїх робітників — зве „postać brukowa“ — так як би Франко з письмаками свинї пас.

В згаданій дописї сказано, що у[illegible] буковиньский кривдить Поляків і Румунів (!!) на користь Русинів. Отже ми мусимо закликати „Precz z rękami“ і желати собі і вам, щоб люде виявлених в сїй дописї засад і поглядів не надавали тону вашій полїтицї. Бо вже як правда, що хтось кривдить Волохів, котрі мають більшість у видїлї краєвім, в консисториї, котрих написї скрізь стоять на першім місци, а се вже чужому впадає в очи, котрі мають більшість і перевагу у всїх пожитках і користях, вже як правда, що тут відібрав хто якесь право Полякам, а дав його Русинам — то хиба правда, що тепер маємо місяць листопад, що цукор є гіркий, а 2 + 2 = скотина.

За увагу про нотаріяти і суди спаси бі; займаємо ся і сим по черзї бо звістно, що треба іти по черзї і від зверхнього, публичного, унормованого, до внутрішнього і того, де нормує ініциятива одиниць, а що до споминів вдячности за поміч — на те буде ще час і нагода.

Реформа оплат від перенесеня власности.

Wiener Ztg. оголосила цїсарске розпорядженє в справі реформи оплат від перенесеня недвижимої власности, видане на підставі §. 14. Розпорядженє се заводить з одної сторони велике упрощенє в цїлій системі виміру належитости від переношеня движимої власности, а з другої сторони значно обнижає ті оплати. Доси так замотані постановы що до виміру тих оплат, як і сама їх висота, давали ся діймаючо відчувати, особливо малим посїлостям, а передовсїм селяньским. Хоч новеля з д. 31. марта 1890 р. принесла деякі пільги, то були они так незначні і так мало людий могло з них користати, що невдоволенє інтересованих майже не уменшилось. Правительственне внесенє, котре мало зарадити слушному невдоволеню населеня, особливо селяньского, не могло статись законом через звістний розлад парляментарний. Сталось оно тепер згаданим розпорядженєм цїсарским.

§. 1. сего розпорядженя ріжняє три ґрупи перенесень власности. Перша обіймає всякі перенесеня недвижимої власности межи родичами, дїтьми і супругами; друга перенесеня в разї смерти і перенесеня межи живими з титулу даровизни; третя перенесеня через продаж межи особами, не обнятими першою ґрупою.

В першій ґрупі виносить оплата 1% при вартости до 30.000 корон, а 1½% при висшій вартости. Таким чином залишено ріжницю межи оплатою від переношеня даровизни а оплатою від переношеня власности, набутої через продаж і купно, коли ходить о перенесенє власности з родичів на дїтий або на відворот. Доси в першім разї платило ся 1½% оплати і 25% додатку, чи то разом 1·875%, а в другім разї 4·375% (3½% оплати і 25% додатку); тепер в обох случаях установлено однакову оплату, і то так низьку, що найвисший єї вимір не рівнає ся ще дотеперішній оплатї від найнизше обтяжених переносин.

В другій ґрупі, значить при переносинах в разї смерти межи особами, не обнятими першою ґрупою, і при переносинах даровизни межи такими особами живучими — виносити буде оплата 1½% при вартости до 20.000 корон, а 2% при висшій вартости. Буде се в більшій части випадків значна пільга, бо доси оплачувало ся 1·875% (1½% оплати і 25% додатку), та й то тілько від необтяженого гіпотечно майна, а вартість гіпотечно обтяжена, підпала оплатї 4·375%. так що той, хто набував задовжену реальність, мусїв поносити більший тягар, нїж той, хто набував незадовжену, — инакше кажучи, чим менша була вартість набутого майна, тим більша оплата від перенесеня єго власности.

Для третої ґрупи установляє цїсарске розпорядженє такі оплати: при вартости до 10.000 корон 3%. при вартости над 10.000 до 40.000 корон 3½%, при вартости над 40.000 корон 4%, так що навіть найвисша оплата є ще низша від давної звичайної, котра виносила 4.375%.

§. 2 цїсарского розпорядженя приносить ще иньші значні пільги при переносинах малих посїлостий сїльских і міских. Після сего параґрафу увільнені є від оплати при переносинах власности межи родичами, дїтьми і супругами будинки, уживані властителем, і посїлости, для рільничих цїлий призначені, а самим властителем управлювані, коли їх вартість не висша над 5.000 корон; при вартости над 5.000 до 10.000 корон виносить оплата ½%. Крім того при переносинах таких реальностий на кревних в бічній лїнії або поміж особами чужими обчисляти ся має належитість при вартости до 5.000 корон на половину, а при вартости до 10.000 корон на ¾ звичайної оплати, установленої в §. 1-ім, коли той, хто реальність набуває, сам єї має уживати чи то управляти.

Важні є також пільги, які виходять з обниженя оцїнки доживітя. Коли родичі відступають дїтям ґрунт, то буває, що крім якої там цїни за те відступленє вимавляють собі ще мешканє в відступленій хатї, харч або і якусь готівку, платну в умовлених речинцях. Вартість тих вимовлених річий дочисляє ся для виміру скарбової належитости до цїни, умовленої при відступленю власности. Доси при оцїнцї тої вартости брано за підставу десяти- або пятнайцяти-разову їх вартість річну; тепер підставою оцїнки буде їх пяти-разова вартість річна.

До дальших пільг належить знесенє оплати від тих недвижимостий, котрі становлять сервітут права ужиткованя, лагіднїйше як доси трактованє контрактів списуваних при подїлї і роздїлї власности; а опісля постанова, що при продажи реальности, котру набуто титулом спадку перед несповна двома роками, належитість за перенесенє платити ся має лиш раз.

Важна є постанова, що в разах коли спадщину обіймає оден з кількох, маючих до неї право, спадкоємців, залишена буде практикована доси фікция різних нових, оплатї підлягаючих інтересів правних межи живучими особами, а такі спадкоємства мають бути уважані і обтяжувані, як набуте в дорозї спадку.

Правительство обчислює, що убуток в державних доходах вийде при переносинах в простій лїнії на звиш 2 міл. зр., а при инших переносинах на звиш чверть міл. зр., але заразом надіє ся, що убуток той верне ся через иньші постанови цїсарского розпорядженя Одною з них є знесенє т. зв. „опусту оплати“ (Gebührennachlass). Той опуст опирав ся доси на тім, що при правних інтересах, підлягаючих оплатї або і вільних від оплати, силою котрих наступало перенесенє недвижимого майна, вимірювано тим низшу належитість, чим коротший час минав від послїдного перенесеня. Таким чином скарб позбував ся доходу як-раз при таких інтересах, котрі найменьше заслугують на пільги, бо при інтересах, що виходять з простої спекуляциї. Иньші постанови розпорядженя цїсарского дотикають острійшого пильнованя, щоби так движимі як і недвижимі спадщини не ухиляли ся від оплати за переносини власности; особливо звертають ті постанови увагу на те, що доси як-раз економічно найсильнїйші найлекше ухиляли ся від оплати належитостий і що передовсїм движиме майно з сего огляду в далеко користнїйшім є положеню нїж недвижиме, котре легко можна сконтролювати.

Відповідь Дмитра Ґрищука

мужика з Садаґури,

Всечеснійшому отцю В. А. Велигорскому,*)

сотрудникови в Новій Жучці і „дільному патріотъ“ з „Православной Буковины“.

——

В 14. і 15. числї „Православної Буковини“ під заголовком: „Украйномманская мерзость и подлость безъ конца“ — подані виразно слова висказані проти мене о. Велигорским на зборах „Общества православного духовенства на Буковинї“.

Слова ті наводжу, бо хочу довести їх безпідставність. Сказано там: „в крамницѣ Дмитра Грыщука собираются часто безнравственнѣйшіи и безчестнѣйшіи индивѣдууми, тамъ панствуютъ, играютъ въ карты цѣлими ночами, устроиваютъ просто оргіи, между которыхъ попадаются и честніи люди и соблазняются, разоряютъ свое состоянїе и приводятъ своихъ семействъ въ нужду, бѣдствіе и нищету, а Дмитро Грыщукъ все то допускаетъ и зъ того користь для себе извлекаетъ, и что такіи люди якъ онъ, Дмитро Грыщукъ, не имѣютъ права нѣкого осуждати, нѣ самыхъ себе за просвѣтителей и благодѣтедей народа выдавати.“

Слова такого чоловіка, як о. Велигорский мене обидити анї істнованя моєї торговлї підкопати не можуть. Що в моїм домі збирають ся розличні люди, се чиста правда, бо на те-ж у мене шинок. Оргії нїякі у мене не відбувають ся, бо до мене не приходить о. Велигорский, котрий би проводив таким оргіям. Трафить ся, як звичайно в шинку, що дехто перебере міру; трафить ся й те, що зайдуть до мого шинку любителї гри в карти, але руйновати ся у мене нїхто не руйнує, бо до мене не заходить один славний картяр, котрого всї доокрестні добре знаємо. В тім не моя вирочім вира, а таких „індивідуумів“.

Виганяти їх зі свого дому я не можу, бо на те у мене склеп і шинок, щоби я з них мав користь, а не страту, бо я плачу за се 600 левів річно. А если би я таких „індивідуумів“ навіть вигнав зі свого дому, то они пішли би до жидівского і там в далеко гірший спосіб деморалїзували би ся. Взяли би собі приклад з о. Велигорского, бо той все заходить до жидівских господ. Що діє ся в жидівских шинках, се о. Велигорский добре знає. Ото одного разу один сьвященик, именно на сьв. Ілії, упив ся в ресторанї Гекля, аки безобразная скотина і витинав solo гопака так, що всї присутні мусїли огірчити ся таким поведенем духовної особи. А потому до безпамяти пяний обригав чесного міщанина Мотилевского. Ми знаємо також, що оден панотець в жидівскій кавярни в Садаґурі цїлу ніч пересидїв при картах і аж о 9-ій годинї рано встав і пішов „служити Богу“. Хто се такий порядний? — се отець Велигорский без труду може донитати ся.

Але власне длятого, що я не позволив би у себе виправляти такі оргії, длятого не заходять до мене дотичні особи. От. Велигорский також не заходить. А все-ж таки повинен о. Велигорский і ему подібні підпирати свої руські інституції, свої товариства, своїх людий, бо з них они живуть і нехай би гріш лишав ся в руских, а не жидівских руках. Я вже сїм лїт борю ся з жидами, щоби моя торговля могла істнувати, але в тій боротьбі рідко хто з інтелїґенції мені помічний, моя торговля стоїть самим простим народом. Ба, що більше, жиди є меньшими ворогами моєї торговлї як ті, котрі повинні ї підпирати, як багато панотців, котрі всюди нанастують мене і мою торговлю, замість мені, чоловікови невченому в моїх ошибках пробачати і давмти раду.

О. Велигорский кидає на мене болотом, але оно до мене не прилипне ся. Я перед лицем цїлого сьвіта чистий, нїкого не ошукую, а за „благодїтеля“ народу я не видаю ся, але нарід сам знає, хто ему добре желає, а хто ему ворогом. Краще, нехай о. Велигорский стане приятелем народа, тодї і він буде его „благодїтелем“ і „дїльним патріотом“ не лише в „Православній Буковинї,“ але в дїйсности. Нехай о. Велигорский бере собі приклад з наших правдивих патріотів або душпастирів иньших віроісповідань, як о. Лісинецкого, унїятского адмінїстратора в Садаґурі і кс. Ґріґля, латиньского адміністратора в Садаґурі. Оба они тимчасові, але неутомимо працюють над добром свого стада. Унїяцка парохія така бідна, що до тепер не мала навіть приходского будинку, але заходами о. Лісинецкого станув приходский будинок, відновляє ся церков, куплений дім, де має містити ся склеп і читальня. Се все стараня одного чоловіка. Також кс. Ґріґель не старає ся лише о свою калиту, але противно з пожертвованем працює коло добра своїх вірних. Его заходами закладає ся склеп з читальнею, він старає ся про розвій сего товариства, заходить там майже що дня, шконтрує касу, доглядає, загріває до роботи. Він є душею товариства. Він не питає на те, що незадовго відходить з Садаґури, але працює без упину. Він не дорікає тим, котрі провадять склеп, за те, що там по ночах люди забавляють ся і сьпівають, бо знає, що ще в гіршім степени робили би се в жидівскім шинку.

Если би о. Велигорский і ему подібні заняли ся такою орґанїчною роботою як згадані душпастирі, то певно не мали би часу і охоти до нанастий на людий, котрі дуже часто з пожертвованем працюють над піднесенем моральним і материяльним своїх братів.

„Друзя“ о. Велигорского, як каже „Православная Буковина“, радили ему, щоби він піместив ся і научив розуму Дмитра Ґрищука, але о. Велигорский зрік ся сего в імя „христіанского миролюбія“. Знаємо ми, який то миролюбивий чоловік о. Велигорский, тож радив би і я ему, щоби він мене „навчив розуму“, може би при тім і він де-чого розумного навчив ся. — Та які то „друзя“ о. Велигорского?! Одем „рицар-фон“ дре шкіру з свого менчого брата Івана Ткачука, бере на заповіди 3 леви, опісля не видає ему позволеня до заключеня супружества, кажучи, що нема его в метрицї, хоч він его парохіянин і після его метрики був покликаний до війска. Тодї той отчик жадає ще 7 левів; ледво сторгували на 5, але як прийшло до слюбу, то такой мусїв Ткачук дати еще 1 зр. 50 кр., а за другого 1.50 поручив ґазда оден, що именно Ткачук відробить панотчикови за того півтора лева панщину.

За другого „друга“, також панотця, побирає жид его платню з уряду податкового, котру він програв в карти в шинку за одну ніч. А вже старий труп, п. редактор „Прав. Буков.“, також великий „друг“ о. Велигорского, як міг він помістити в своїй часописи таку погану нанасть на мене, коли він сам належить до тих „індивідуумів“, котре в моїм шинку упило ся так, що треба було его відвезти до дому. Иньшим разом, упивши ся у моїм шинку, пішов ще до кавярнї і там пив дальше аж до раня так, що пяного треба було експресом відставити до дому. Я пана редактора не міг викинути за двері. Вже для їх становища і учености треба мати для них пошану. А ту о. Велигорский дорікає менї тепер, що до моєї торговлї заходять такі „безнравственнѣйшіи индивідуумы“; чому-ж п. редактор не пояснив в своїй шматї „Царославній Буковинї“, що він сам запивав ся у мене, або чому тої допису не кинув в кіш?

О. Велигорехий каже, що видане менї сьвідоцтво моральности через начальника з Садаґури і барона Мустацу було би мене в суді здискредитовало. Але я злого сьвідоцтва дістати не міг би, бо я поверх 40 лїт живу, а нїяка кара не тяжить на менї за моє поведене, — так само „отношенія“ мої до Орлецких, котримп хоче мене о. Велигорский знищити, не є такі, якими хотіли би їх мати о. Велигорский і его „друзя“. Се признав сам Орлецкий занятий от. Кисилевским. Вирочім нехай о. Велигорский і Кисилевский не мішають ся до моїх родинних справ, — я їх родинного жита не зачіпаю.

Я маю ще богато материялу, з котрого можна би виплести довший батіжок на тих „друзїв“, але поки що завяжу ґудз. А захочуть доконче „друзяки“, то я той батіг продовжу. Фактів і сьвідків у мене під рукою аж за багато.

Правдивий жаль менї, що мушу діткнути ся такої дразливої справи, але на такі безличні нанасти мушу відповісти. Я повинен поважати своїх панотців, — більшість з них заслугує на те, — але що-ж я винен тому, що деякотрі з них так поступають, що їх не можна поважати. Паршиві вівці знайдуть ся і між найдобірнїйшим стадом. Се не робить встиду цїлому стадови, але тим одиницям, котрих скоро можна відріжнити по їх поганих прикметах. Если я кого чим образив, то нехай простить менї, але правду, — хоч ще не всьо — мусїв я сказати, щоби раз увільнити ся від нанастий.

В Садаґурі, дня 22. серпня 1899.

Дмитро Ґрищук,
купець в Садаґурі.

---

*) На відповідальність дописувателя поміщуємо його статю тільки длятого, щоб дати нагоду нанастованому боронити ся, хоч радилибисьмо п. Ґрищукови не уважати на веїх, що гавкають на него. На те живуть деякі животини, щоб гавкати. Ми зі свого боку покінчили свої рахунки з мерзенними существами, котрим на імя: кацап. В останнім числї „Правосл. Буковина“ замість полїтичної статї витягнула приватні рахунки людий і то ще брехливо; — сим звільняє вона кождого чесного чоловіка від полеміки і простованя всїх калюмній, які появлять ся в чїй шматї. Від тепер „Прав. Бук.“ замінила ся в сплювачку, де кождому можна харкнути.

Русини а буковиньскі зелїзницї.

— —

Наша редакция не дуже то часто займає ся справами зелїзничними, бо звичайно, коли прийде ся про них говорити, то спіткнемо ся о дуже дразливі справи і потім нам закидають шовінїзм, несправедливість, тенденційність і т. п. А проте остає фактом неоспоримим, що Русини і на сьому полї покривджені. Не можемо отже промовчувати ті кривди, щоб не сказали qui tacet, consentire videtur; бо годї мовчати о таких вопіючих кривдах.

Отсе ми дістали знов допись з просьбою о поміщене і ми ї поміщаємо, пропускаючи лише деякі дразливійші місця. От она:

З початком ферій я вибрав ся на прогульку по Буковинї, щоб віддихнути по цїлорічній мозольній праци. Тому, що я хотїв звидїти передовсїм наші гори, я часто уживав комунїкацию зелїзничу. І тут нераз серце защеміло, глядячи на разяче нехтоване прав руского народу. На кождому кроцї побачиш, як то на нашій земли, в нашім краю маловажать собі руску мову; як державні функціонарі, на котрих удержане руский нарід платить кервано зароблений гріш, помітують рускою мовою, ба, кпять собі з того, коли знайде ся Русин, що постоїть о свої права! Накипїло досить жалю в моєму серцю і не можу не виявити его, щоб дізнав ся о тім сьвіт і рішаючі сфери.

Піду по черзї для порядку:

Приходжу на черновецкий дворець. Дивлю ся на головну напись і читаю великими буквами вимальовану напись „Czernowitz“. Дивлю ся з правого, дивлю ся з лївого боку — ні, таки нема рускої написи! Чому? Чому нема? От, тепер скінчили відновлене двірця, то була добра нагода, направити давний блуд. Так ні! Ігнороване рускої мови вже так вкорінило ся у тих панів, що не можуть навіть подумати о тім, що Русинам хоче ся мати рускої написи!

Вступаю на перон, — тут вже инакше. Тут вже найдеш і руські написи побіч нїмецких і волоских. Зроблено дещо, але і то не так, як повинно бути. Именно в тих написах найдеш тілько помилок, що аж споленїеш зі встиду!

Надійшов час купувати білети. З касиером я з тяжкою бідою порозумів ся по руски і ему з лица видко було, як немило ему, що найшов ся інтелїґентний Русин, котрий на своїй рідній земли хоче говорити по руски. Беру карту, — на нїй лише *по нїмецки означена* стация і ціна. Питаю ся: чому лише по нїмецки? Що зробить селянин, котрий вміє лише по руски, а таки хотїв би знати, чи касиер видав ему таку карту, якої він зажадав? Чей же се справедливе жадане, щоби кождий подорожний міг в своїй мові перечитати кінцеву стацию на купленій картї... Міг заряд зелїзниць видати нїмецко-польскі карти, то може і мусить видати також нїмецко-рускі карти! Се маємо право жадати за наші гроші. Тимчасом всюди лише бачимо перевагу польску... От і з портирами мусиш говорити по польски, коли хочеш від них довідати ся то, чого потрібно. Чи вже справдї нема людий між зелїзничими слугами, котрі би вміли з подорожними порозуміти ся в краевій рускій мові? Так зле оно не є. Знаю дуже добре, що найшли би ся, як би їх лише покликано до тої служби.

Ще гірше в тім зглядї стоїть справа з кондукторами. Ті вже офіціяльно, підчас служби — жадаючи від подорожних карти — говорять майже виключно по польски! І нехай хто хоче сто разів заперечує се, то оно така правда! Правда, ті кондуктори при деяких поїздах приходять зі Львова, иньші знов з Чернівців; але-ж і в Львові і так само в Чернівцах є досить таких кваліфікованих служащих, котрі можуть з подорожними порозуміти ся в краевій рускій мові. А чому їх не придїлять до тої служби? Gazeta Polska онодї звиняла заряд зелїзниць, що, мовляв, не можна для красних очий Русинів змінати кондукторів на граници буковиньскій. І ми тої гадки. Але-ж руска мова преціньна Буковині так само краєва, як і в Галичині; значить: вже зі Львова чи Станїславова повинні при поїздах бути такі кондуктори, котрі вміють по руски говорити. Се-ж добре зачлачене право Русинів! Може дехто скаже, що нема так богатого числа руских кондукторів. Сей закид був би цїлком не на місци, бо не розходить ся о те, щоби кондукторами були самі Русини, але лише такі, котрі вміють по руски і можуть се потвердити сьвідоцтвами. А то зачуваю, що як який прийде просити о приняте, то питають сейчас: „A pan umie po polsku?“ — „Umię.“ — „A pan ma na to swiadectwa?“ — „Nie, nie mam.“ — „Nu, to ja panu nie pomogę.“ — Чи таке саме дїє ся що-до рускої мови? О, ні! Тут вже вистарчить сказати, що вміє ся по руски, — а про сьвідоцтва нїхто не питає!

Заряд зелїзниць державних має для Русинів лише чемні слова та обіцянки на складї, а коли прийде ся щось зробити, то вимавляє ся недостатком (!) людий або материяльних засобів (sic!). Хто лише трохи знає сю важну інституцию, той мусить прийти до того заключеня, що такі вимівки цїлком неоправдані і не на місци, бо державні зелїзницї нїяк не можуть вимавляти ся браком материяльних засобів; а коли є справдї брак людий, то о тих можна при добрій волї легко постарати ся. Ба, але де-ж та добра воля?... До того треба заряд державних зелїзниць спомусити, бо на справедливість нема що шукати ся!

Іду далї. Дивлю ся крізь вікно, а там стоїть велика напись нїмецка „Kuczurmare“ — а побіч неї руска „Кучурмаре“! Гей, панове з станїславівскої дирекциї, та і ви з черновецкої управи зелїзниць! Чи ви не знаєте того, що знає кождий селянин на Буковині? Ви не знаєте, що те село по руски називає ся Кучурів великий, а не Кучурмаре? Ви сего не знаєте? А коли справдї самі не знаєте, то чому не спитали ви котрого небудь руского селянина?!

Коли вже написи стацій випали по руски такі кумедні, то що сказати о написях в самих же стациях?! Сором і ганьба! Читаєш: „Ицкани“ або „Ц. к. уріадъ желѣзницѣ державныхъ“, або „Стаціонный заль I. казсы“ або „Для мужчинбвъ“ або „Для мужцизнъ“ і т. д. І се мають бути руські написи? Сим хоче заряд зелїзниць задовольнити буковиньских Русинів? І як довго ми маємо терпіти таке нехтоване прав наших? як довго маємо терпіти легковаженє нас? Як довго маємо ми вдоволяти ся обіцянкою, що небавом буде лад в тім зглядї? Як довго?

А, не скорше, аж дирекция поручить руські переклади Русинови і згодить ся на малий видаток для зміня

тих „руских“ написий. А то зачуваю, що в черновецкій управі зелїзниць нема ні одного Русина, котрий би міг тим заняти ся, а в дирекциї в Станїславові є перекладчиком п. Ґордзїкевич, Поляк, котрому поручено рускі переклади тому, бо він виказав ся, що в народних школах учащав перед 30 лїтами на науку рускої мови! Ну, розуміє ся, коли станїславівска дирекция уважає такого чоловіка здібним до перекладів руских, то нема чого дивувати ся, коли рускі написи і рускі переклади всяких оголошень виходять такі карикатурні, що кождий вважає їх маловаженем рускої мови державною інституциею! Тут треба доконечно енергічної акциї наших послів, щоби рускі переклади так в Станїславові, як в Чернівцях поручено Русинам, котрі справдї володіють рускою мовою докладно і можуть се доказати свідоцтвами, — але не з народних шкіл, а що найменьше з ґімназиї або таки — як повинно бути — з університету. Так дїє ся що-до иньших мов, так повинно бути також що-до рускої мови. Се нам належить ся, се наше право — і ми мусимо его сповненя так довго жадати, аж поки не наступить повна рівноправність під кождим зглядом.

Як бачить хв. Редакция, то я можу лише подати мої помічена що-до внїшних обставин, і ті вже дуже сумні. А що то доперва дїє ся що-до внутрїшного устрою державних зелїзниць зглядом Русинів? Се варто би знати. Може дещо довідаю ся, то не залишу хв. Редакцию повідомити о тім.

С. Л.

Новітний Горострат.

Новітним Геростратом називають нїмецкі та росийскі орґани військові шведского електрольоґа Акселя Орлїнґа. Він винайшов спосіб, яким можна знищити не то цїлі армії, але цїлі народи. Але супротив великої сили нового способу знищеня може небезпеченьство вибуху війни зменьшити ся; бо при таких страшних услівях ледви чи котра держава зважить ся віддавати своїх горожан на очивидну загубу. Винахід шведского електрольоґа опирає ся на найновійших здобутках на поли електрики. Нїмецкий професор Рентґен винайшов невидні для людского ока лучі, які назвав X. лучами. Сї лучі сьвітять, як звісно, через непрозрачні тїла і через те віддали великі присуги у хірургії. А знов італийский електрольоґ Марконі винайшов спосіб телеґрафованя без дротів, вихіснуваши прикмету електричної струї, що витворює у воздусї филї, які летять чим раз дальше і дальше а коли натрафлять в дорозї тїло вражливе на сю струю, викликують в нїм таке саме дрожане, як в апаратї, висилаючім струю. Тому, що всяке дрожане у воздусї викликує звук, то і звучний апарат, висилає електричну струю, видає звуки, а в принимаючім апараті витворюють ся такі самі відзвуки. На сїм опирає ся телеґраф без дроту Марконього, в котрім дріт заступають „електричні филї“. Стук, виданий в апаратї пересилаючім, відбиває ся у принимаючім апаратї на віддалене сотки миль. Нинї Марконього телеґраф удосконалений вже так, що не лише „вистукує“ депеші, але і переносить звук голосу на величезні віддаленя.

Аксель Орлїнґ схіснував оба сї винаходи для своїх цїлий. З рентґенівских X-лучів він зміг віддїлити ще якісь иньші лучі, які назвав „У.“ Сї нові лучі ріжнять ся тим, що не ломлять ся і не відбивають ся, коли переходять з одної відбивають ся, коли переходять з одної якоїсь сферы у другу. Лучі сонця пр. ломлять ся у водї і ідуть в иньшім напрямі, а часть їх відбуває ся від поверхні; так само рентґенівскі лучі. А нові лучі Орлїнґа переходять свобідно, не ломлячи ся і не відбиваючи ся через воду, зелїзо, землю і величезні скали, а де лише натрафлять вразливу бляшку, викликують в ній таку сильну електричну струю, що може викликати іскру. Є се немов кресало на віддалене.

Ся маленька іскра стає страшним оружем в руках стратеґіка. Цїлі міста і порти можна окружити страшними дунками вибухових материй, чи то запурених у водї, чи закопаних глубоко в землї. Навіть усю границю державы можна би в сей спосіб зробити неприступною. Бо ото, коли лише полки війска вступлять на місце, де закопаний такий страшний набій, або корабель приплине до місця, ен находять ся така торпеда, треба лише з далекої твердині, або з бальону пустити У-лучі на се місце, а они перейдуть в простій лїнії через стїни торпеди і викличуть іскру в набою бляшкї. При нинїшних страшливих материях вибухових залежить лише від величини набою, ніби вихликаним в такій спосіб вибухом цїлу околицю перевернути до гори корінем та під скалами і землею погребати відразу цїлі полки, або затопити на дно морь хотьби і найбільший корабель. При тім навіть не треба довго мірьти сими У-лучами, абы найти місце, де лежить набій. Лучі виходять з апарату через сїтковатий інструмент і розширають ся тим більше, чим дальше мірять. Віддалене двох миль сніп лучів є вже широкий на 100 стіп. Але можна би висилати ті лучі і на дальші віддеглости, о скілько лише випукліть землї дозволяє на се. З того виходить, що новий винахід робить війну на суши і на мори майже неможливою. Та окрім того можна ще і з воздухів пускати страшні набої на неприятеля: малі бальоники з ладуноками випускати при сприяючім вітрі в сторону неприятельскої армії, а відтак з відлеглости, як вже виказали досьвіди, на пять до шість миль, приводити їх до вибуху за помочию У-лучів. Щоби неприятель, прийшовши в посїданє такого, або подібного апарату, не міг сам спровадити вибуху, відтак безпечно вступити на територию, придумав Орлїнґ також спосіб Іменно треба при его апаратї, аби бляшка в ладунку була така сама, як в апаратї, висилаючім лучі. Лише така блишка може викликати електричну струю в електромаґнесї. Так отже кождий набій є мов заклятий чарівним словом: треба перше знати, яка в нім накодить ся бляшка.

Все те виглядає мов казка, але що винахід може справдї бути зреалїзований, доказує факт, що анґлїйский фабрикант оружия Армстронґ з поручення анґлїйского правительства купив сей винахід від Орлїнґа і хоче его зужиткувати до военних цїлий. Коли би се здїйснило ся і сей винахід став власностию цїлої людскости, то був би се безперечно найвисший трибунал, супротив якого мусїли би ся навіть народи і їх коронованї голови числити з своїми експанзивними забаганями та правом „свобідного розвою“. Був би се такий примус конечности для народів піддати ся трибуналови справедливости, яким є тюрма для одиниць. Зникло би право пястука і самопомочи для народів, як зникло вже для одиниць суспільности. І тодї настав би справедливий і конечний час для другої Ґаґскої конференциї, бо супротив конечности не радила би вже чи і о скілько, але як найсправедливійше унормувати міжнародні відносини.

І так здає ся, аж геростратекі дїла рафінованого чоловікоубийства переконають людскість о цїлій гидотї і безцїльности кровавих воєн. Страшне обличе безмірного знищеня наповнить людскість відразою, страхом і погордою до проливу крови. Тодї може і зникне війна з обличя землї.

НОВИНКИ.

Черновцї, 29-го серпня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Президент барон Бурґіньон вернув з Відня.

Інспектором огороду заіменував міністер просьвіти університетского огородника в Чернівцях др-а К. Бауера.

З дирекциї руского народного театру. З днем 31. с. м. дружина театру переїде із Снятина до Черновець, де вже на 1-го вересня дасть на перше представленє „Запорожець за Дунаєм“ оперу Артемовского в 3 актах і „Черницї“ музичне дїло Петра Нїщиньского. Дальший репертуар такий: в суботу 2-го вересня „Малка Шварценконф“ в 5 актах Ізабрелї Снежко-Запольскої; в неділю 3-го „Попихайло“ комедия в 5 актах Шуткевича; в понеділок 4-го „Не ходи Грицю на вечерниці“ народний образ зі сьпівами і танцями в 5 актах; в вівторок 5-го „Ямарі“ опера в 3 актах Целлера; в середу 6-го „Нещасне кохане“, народний образ в 5 актах; в четвер 7-го „Верховинці“ а 9-го в суботу „Чумаки“. Тяжко місцевому комітетови розвинути акцию на провінції, але потїшаємо ся, що тої акциї не потреба. Надіємо ся всїх доохресних Русинів побачити 1 вересня в театрі, і бачити їх на всїх виставах.

Пригадуємо, що вписи до низшої ґімназиї і паралєльних руских кляс відбудуть ся 1 вересня між 8 — 9 год. рано. Родичі, або опікуни кандидатів мають в назначенім речинци предложити метрику, сьвідоцтво шкільне з IV. кляси народної школи і таксу (3 зр. 60 кр.) Хто в біжучім роцї не ходить до школи, має при вписї подати, які приготовляючі науки побирав. Самі іспити відбудуть ся в вище означених днях, а то від 10. до 1. рано письменні, а від 3. до 6. сполудня устні, по чім зараз подасть ся результат іспиту. Хлопець має мати скінчених, або в сїм роцї календаровім скінчити 10 лїт. Замість сьвідоцтва з IV. кляси, (Frequent-Zeugnis) можна предложити повідомленє, Schulnachrichten, але на нїм повинна бути збірна нота з викладової мови і приміток, що заряд школи повідомлений про перехід хлопця в ґімназию. З 3-го року шк. не приймає ся до ґімзиї. Материю мову подають родичі. Уміти тра з релїґії те, чого вчать в 3. і 4. клясї, з рускої мови вправно читати, і писати, знати основи словотвору, розбирати положеня, деклїнацию і конюґацию, правила ортоґрафії (диктат), з рахунків чотири дїланя рахункові, з нїмецкої мови знати засіб слів з підручника Рот-Ґлїбовіцкий.

Помилуванє. Станїслав Лаба, засуджений д. 5. червня с. р. тут. судом на смерть за убийство дістав від цїсаря амнестию, а кару смерти замінено на 18 лїтню тяжку вязницю.

В паровім млині Штайнера, робітника Рафку придавили мішки з мукою так сильно, що ребра йому поломили і Рафка мусїв піти до шпіталя.

Перед судом присяглих відбула ся вчера карна розправа против Дьордя Воронки з Горечої. Підсудний закрав ся до помешканя Буца, забрав вартостеві папери на 825 зр. і иньші вартістні річи на 140 зр. — Обжалував прокуратор Міхальский, предсїдателем трибуналу був п. Ончул; присяжні потвердили одноголосно питаня і Воронку, засудив суд на 8 місяцїв тяжкої вязниці.

Ради господарскі.

Капітал в господарстві зміняє ся дуже, переходить з одного в другий а головно буває двоякий: 1) Капітал ґрунтовий; — 2) капітал руховий (не оборотовий, бо оборотовий капітал есть лиш частию капіталу рухового, котрий служить до удержаня в руху цїлого господарства). Капітал ґрунтовий не дасть ся рушити, двигнути, називає ся длятого недвижимим; він есть зложений в земли. Той капітал дістає ся господареви або в спадщинї, або дарунком, або через заміну за иньший капітал (купно) або через право до уживаня (наєм, аренда, посесия). Той хто має капітал ґрунтовий, називає ся ґрунтовим посїдачем або поміщиком; хто лиш наймає, називає ся арендарем. Хто має ґрунт, мусить его часто поправляти (копати рови і спускати воду, дренувати і т. п.), а в ту поправу треба також вложити капітал. Отже з капіталом ґрунтовим держить ся разом і капітал мелїорацийний. Так самo стоять на ґрунті і будинки, а на ті також треба видати капітал; отже до капіталу ґрунтового треба зачислити і капітал будинковий. Наконець може на ґрунтї спочивати якесь право, котре або господареви дає якусь користь (н. пр. право до пасовиска, право до побиранья дерева з лїса, право польованя, право ловленя риб і т. п.), або накладає на господаря обовязок (сплата, податок і т. п.). Все те разом складає ся на капітал ґрунтовий. Длятого зібравши все разом можемо сказати: 1) Капітал ґрунтовий творять: 1) Кавалки ґрунту: Поля, сїножата, почва на тих ґрунтах, положене, підсоне (клїмат); есть то капітал земельний. — 2) Мелїорациї: Наводнюваня і відводнюваня, греблї і гати, дрени, рови, скопи і насипи і т. п. (капітал мелїорацийний). — 3) Будівлї (будинки): Хата, будинки господарскі, обійсте, огорожа, стежки, перелази, суголовки, дороги, переїзди, мости, керниці, брами і ворота, окопи, брук і т. п. — 4) Неречеві части ґрунту: а) право: до пасовиска, до перевозу або переїзду, до польованя, до дерева в лїсї, до риболовства, до якоїсь оплати, до корнетана з громадского майна і т. д. — б) обовязки: незмінні оплати грошеві або натуралїями, сервітути; — зміняні оплати: податок ґрунтовий, домово-клясовий, доходовий, чиншевий, асекурация.

Як запрягати і як ладувати на віз? Головний, найбільший тягар треба класти на возї з переду, на санех з заду. Се розуміє ся тогди, коли на віз набирає ся предмети всїлякої ваги. Впрочім можна тягар розкладати рівномірно на цїлім возї; однакож не треба нїколи задної части перетяжувати. Коні треба запрягати коротко; але скоро віз має низькі колеса, то не можна за коротко запрягати. Так само було би зле, як би запрягало ся коротко і висше понадто місце, де тягар спочиває. В сїм случаю тягнуло би ся тягар з гори в долину, через що збільшило би ся терте колїс об оси і землю. Чим близше сила, що тягне, до тягару, котрий тягне, тим лїпше дасть ся она використати, але тогди посторонки ідуть зовсїм поземо. При тім же треба мати на увазї висоту колїс і зьвірить, що тягнуть. Коли зьвіря високе, а колеса низькі, то посторонки від шлиїв ідуть з гори на долину, або кінь н. пр. тягне віз не лиш наперед, але й трохи в гору, через що значна часть сили коня марнує ся іменно тогди, коли то на рівній твердій дорозї. Коли же ґрунт під возом нерівний і мягкий, то лїпше, коли посторонки ідуть трохи з долини в гору. Дишель повинен так стояти, щоби був скорше повисше як понизше лїктів у коний. До упряжи лїпше уживати хомутів як шлиїв. Щоби ярмо не стирало волам карків і не ранило їх, добре оббити его циновою бляхою.

Як пізнає ся мясо чи добре. Воловє мясо, коли есть сьвіже і зовсїм добре, повинно бути червоне, а товщ на нїм тверда (не рідка) і ячої барви сметанковоґ; товщ жовтава есть недобра. При купнї мяса не треба вибирати найхудїйше, бо оно малої вартости; але й не треба брати дуже товстого, бо при вареню богато страти і оно необдїльне. Впрочім за товсте мясо ест і нездорове. Найлїпше брати мясо середної вартости. — Баранина з добре утученого і нестарого барана, повинна бути трохи темнїйша як воловина, в пальцях повинна почувати ся твердавою і неликоватою, а товщ повинна бути біла. Скоро баранина есть блїдо червона, мягка і ликовата а товщ жовтава, то найлїпше нїти до иншого різника. — При купнї свинини і телятини треба особливо на то уважати, щоби мясо було сьвіже, бо кожде біле мясо легко псує ся, тогда есть не лиш несмачне, але й нездорове а навіть небезпечне. Шкіра на сьвіжій, добрій свинині повинна бути тоненька і чиста, під пальцями повинна давати ся почувати ся холодною і елястичною. Само мясо повинно бути блїдо червоної барви, дрібкатне і твердаве (не таке, що роздазить ся) товщу на мясї не повинно бути за богато, а сама товщ повинна бути твердава і сметанковоґ барви. В такий самий спосіб пізнає ся теля тину.

Оголошеня звичайні приймаютъ ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

З причини опізненої пори знежені цїни товарів на ріжні сезони:

ЛЇТНІ ПАРАСОЛЇ

чорні чисто шовкові . від зр. 3·— до 8.—
„ пів „ . . „ „ 1·50 — 2·50
модного цьвіту чисто шовкові . „ „ —·3 — 7·—
„ „ пів „ . „ „ 1·25 — 2·50
Дїточі парасолї . . . „ „ 0·80 — 2·50
Парасолї від дощу . . „ „ 0·95 — 0·10
Для дам і мущин.

Обув. Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відни, з французкої шкіри, а також иньших сорт а все в найлучшім ґатунку для пань, панів і дїтий ясних, жовтих і чорних з ґузиками, до шнурованя і з ґумою

мужескі в цїнї . . . від 3·50 зр. до 8.—
дамскі „ „ . . . „ 3·— „ — 7·—
дїточі „ „ . . . „ 1·10 „ — 3·50

Домові мешти і пантофлї до лявн-тенїсу, методи Кнайпа, Лямана і т. д.

Соломяні капелюхи

мужескі в цїнї . . . від 80 кр. до 3 зр.
для хлопцїв в цїнї . . . „ 40 „ „ 1·50

Лїтні капелюхи фільцові не тяжші як 35 ґр. всякого модного цьвіту в цїнї від 1·59 зр. до 2·50 зр. Капелюхи „Loden“ з фабрики А. Піхлера в Ґрацу.

Виключна продаж славних італїйских капелюхів з фабрик: Barsalino, Ginsepro, і надворної фабрики Генр. Іта у Відни.

Цилїндрів і кляків великий вибір
Мужескі кашкити і шапочки найновішої моди для панів, хлопцїв і циклїстів.

Лїски, палицї і капи до подорожі для циклїстів шапочки, обув, поньчохи, пояси, рукавички, палички і рейтшейтші.

Краватки

у всїх модних фарбах. Всяких сортів сорочки для панів і то шовкову, полотняні і зефірові. туристки шовкові, зефірові і сатинові в цїні від 1·20 зр. до 5 зр. Краватки шовкові і до прання є на складї, а що тиждня приходить в свїжі посилки після найновішої моди.

Прибори до подорожі, як: чемодани, несесери, плахти і куферки у великій скількости до вибору.

Також несесери з накритем до стола, пуделка на капелюхи мужескі і дамскі, піхви на парасолї, ремінцї до клунків пледи і плахти на пледи і шуби.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Для шкіл народних
ВИЙШЛИ ЦЇЛКОМ НОВІ ДРУКИ
можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортонедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі наросты на ногах.

Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько заграничних шкір.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА
що день сьвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,
БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лашшинї почта Бережани.

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Маґазин одїжи для дам і панів
в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Поручення зноса міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї
найновійші плащі
жіночі, для дївчат і дїтий
(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)
жакети, мантильки, рбтунди, похівники з шовку і могару
з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги
для
панів, хлопцїв і дїтий,
загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,
Менчикови, Гавельоки
і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.
За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

Ч. 99. Чернівці, пятниця дня 20. серпня (1. вересня) 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улица Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

До ситуациї.

Рада державна має зібрати ся в першій половинї жовтня. Недалекий речинець скликаня парляменту викликує найрізнїйші здогади в справі наміреної правительством акциї аби зробити парлямент спосібним до працї. Говорять, що правительство думає поважно о знесеню язикових розпоряджень. На слїдуючий тиждень мінїстер Кайцль поїде до Праги, аби одержати згоду молодо-Чехів на акцию правительства. На девятого вересня скликано збори молодо-ческих мужів довіря, котрі займуть ся також приреченями правительства, які має предложити Кайцль титулом рекомпензати. Narodni Listy доносять що правительство наміряє поробити Чехам далеко сягаючі концесиї, в напрямі ческих постулятів в язиковій справі. Виконанє тих постулятів має наступити в спосіб, котрий не провокував би і не дразнив Нїмцїв. За те, Чехи згодили би ся на замкнені язикові округи і на се, аби німецкий язик був язиком для зносин в цїлій державі, окрім Галичини.

Справа виборів до делеґациї, викликала — як пише Budapesti Hirlap — острий конфлїкт між мінїстром справ заграничних Голуховским, а президентом мінїстрів Туном. Гр. Голуховский обстає при тім, щоби вибори до делеґациї відбули ся в Австриї в спосіб цїлком леґальний, бо лише перед таким тїлом міг би станути і заступати справи свого ресорту. З огляду на се, що цїсар цїлковито подїляє гадку Голуховского, здаєть ся не улягати нїкому сумнївови, — хто буде муєїв уступити. Сегодня Голуховский виїздить на цїсарский двір до Ішлю.

Бувший президент палати послів п. Катрайн виголосив перед своїми виборами промову, в котрій заявив, що яко Нїмець все стане в оборонї прав Нїмцїв і нїмецкої цивілїзациї, о скілько того вимагали би державні інтереси, але нїколи не піде рука в руку з тими, що поборюють католїцизм і старають ся підбурити нїмецкий елемент против ідеї австрийскої. Бесїдник є рішучо за таким рівноуправненем, котре відповідає культурному, національному і полїтичному розвоєви. Яко найважнїйшу задачу правительства уважає уміщенє дороги до порозумїня, і в тій справі правительство може цїлковито числити на поперте людового сторонництва. Бесїдник надїє ся, що через сьвідоме цїди і розумне поступованє неменше взаїмними уступками, поведе ся злучити до спільного дїланя всї ті умірковані елементи, котрим так дуже залежить, щоби Австрия цвила і розвила ся. Що до §. 14-го, то коли рада державна відкидає управнені жаданя правительства, обовязком правительства є в иньшій дорозї старати ся о заспокоєнє потреб держави, а тую дорогу як раз предвиджує конституция. Хто протестує против §. 14-го і домагає ся скликаня ради державної, має також обовязок старати ся о правильну єї дїяльність і поборювати обструкцию.

Розрухи в північній Чехії.

З північної Чехії доносять о дуже поважних і дуже сумних розрухах. Именно дня 19-го с. м. відбули ся перед палатою староства в Градцї демонстрациї, котрі прибрали широкі розміри. В старостві вибито більше як 200 шиб і держано будинок староства більше як годину в облозї. В наслїдок того староста на другий день скріпив жандармерию о 15 людий. В неділю вечером демонстрациї повторили ся. Жандармерия хотїла розігнати товпу. Нагло з товпи посипав ся град камїня на будинок, в части з улиці, в части з пивварї по противнім боцї улиці. Жандармерия арештувала шість осіб і старала ся опорожнити пивварню, але без успіху. Товпа з вікон і дахів кидала склянками, чарками, цеглами і вуглем. Жандармерия заарештувавши десять екцедентів, мусїла усунути ся о яких сто кроків. Депутация зложена з бурмістра і ще двох міщан пішла до шефа староства, домагаючи ся усуненя жандармериї і увільненя арештованих, запевняючи в заміну, що товпа розійде ся. Староство на те не згодило ся. В ночи бурмістр знов явив ся в старостві з тим самим жаданем. В тій хвили з товпи вистрілив хтось до жандармериї, а один вахмістр тяжко ранений каменем, упав на землю. Жандармерия зробила ужиток з оружия. По першім вистрілї два екцеденти упали трупом, а один тяжко ранений. Рівночасно з різних домів упали стріли на жандармів. Взагалї ранено 6 осіб, з котрих одна умерла в ночи. В ночи спроваджено з маневрів баталїон піхоти і скріплено жандармерию. Шефа староства по дорозї до уряду вигань-блено і обкинено камінєм. Додати треба, що екцеси розпочали ся, коли войско з околиці відійшло на маневри. Ситуацию в північній Чехії уважають за дуже напружену.

За участь в тих розрухах арештовано в четвер властителя головного готелю. Окрім того арештовано пенсіонованого капітана Горація і двох молодиків. Коли се стало ся, пішла депутация міської ради з послом Гофером до радника намістництва Мавріца і домагала ся випущеня арештованих. Радник заявив, що не може мішати ся в справу, котра вже пійшла на судову дорогу. Коли Гофер остримі словами зачав домагати ся сповненя жаданя, радник показав ему двері. Сейчас зібрала ся на засїданє міска рада і ухвалила вислати з жаданєм випущеня на волю увязнених, телеґрами до надпрокураторії в Празї, до намістника і президента мінїстрів. До Туна телеґрафовано, що огірченє за велике, аби міска рада могла взяти на себе відвічальність і ручити за спокій.

Коли би гр. Тун не казав сейчас увільнити увязнених, рада ін corpore зложить свої мандати. Властителя готелю випущено вчера. Тамті три ще сидять. Радник Мавріц умістив в N. fr. Presse слїдуюче спростоване: „Жандармерия стріляла доперва в конечній оборонї. Доказано, що на жандармів кидано камінєм і кількох з них ранено. Окрім того два рази стрілено до жандармів. Команданта жандарме-

---

МАТИ.*)

Андрія Ш. Баара.)**

Було коло третьої години з полудня. З посаїдної хати під Кленчим вийшла стара жінка з кошем на плечех. Тріснула дверми, вийняла з замку клямку і, добувши з кишенї кусок хлїба, побігла муравою в гору до лїса.

Ледви поступила кілька кроків, почула крик:

— Гей, а то куди? По дрова? по дрова? — питав старий Фридак. То був старий наймит, що пас гуси у садку, звістно, на ласкавому хлїбї.

— Йду за труском (пеньками) до лїса. Кучно менї дома. А ви що? пасете? А диви, яке стадо у вас! — заговорила жінка, заглядаючи через пліт, та й спитала: А не знаєте, кілько вже їм?

— Знаю, саме на сьвятого Йосифа повилазили. А є їх рівно двацять.

— О, то будуть грошї! По жнивах дадуть за них богато, то і ви дістанете за догляд...

— Ха-ха-ха! А то вгадали! Наша молода? То ви єї хиба не знаєте! — і старий наймит закусив губи, відняв від губи коротку люлечку і гірко... Хотїв відвернутись, але халупниця караз кликнула:

— Ей дивіть, де вже сонце! Мушу бічи... оставайте з Богом! — і як молода побігла під гору.

— То має вигоду! — шибнуло їй в голові по дорозї, — от так волочити ся з гусятами по межах і муравах... Зазнав таки добрих часів... А я що придбала? Мов той кінь у кіратї, все в однім колесї, з роботи в роботу...

Нараз задержала ся на краю високого зрубу. Скинула кіш і стала рискалем довбати коло надгрупішілого пня. Не йшло!

— Ще здоров, дзвонить ще! — примітила і ще раз потягнувши рискалем пішла дальше в зруб глядїти за иньшими. — Лиш галузе та труски можу збирати, а що ту довкола красних дров! Вже-ж би пан ґраф через той кусник не збіднїв... на домовину ще би для нього досить лишило ся...

В тім зігнула ся — знайшла гриб. Красний гриб!

— Ей, ти не будеш ту сам, — прийшло їй на гадку, — буде вас ту більше! — і вже поскочила жваво за другим, третим, найшла цїлу їх родину і виняла геть з корінєм. — Все таки маю щасте, — тїшила ся, — буде до юшки...

Поступала далї хильцем, очи спустивши в долину, ногою шпортала в моху і заглядала. Так дійшла аж до зрубу.

— Ту повинно їх бути найбільше і що найкрасших! — пригадала собі несподївано. Знала той зруб від давна. Ходила що день на губи, раиїсїнько, коло четвертої години, і все ту їх знаходила.

Зігнула ся ще низше, рукою розгорнула низький поріст буйного моложавнику, підносила галузки і спускала. Глядїла. На труски забула як на смерть. Дуже забаглось їй назбирати грибів, то задержувала ся хвильку, то підбігала... Он під мохом певно визирає гриб, там буде сморж, он-там певно, там... Повзалась згорблена, зворушена, обома руками розгорнула гиляки і — остовпіла, мало що не скрикнула з переляку. Що то? отворила широко очи... Але нараз спокійно весело усьміхнула ся: „Вже знаю!“ Перед нею в траві коло сморжа, під тими гилячками, що держала в руцї, лежало двоє сорокатих сернят. Супокійно спали біля себе, притуливши. Був то красний вид і подобав ся жінцї. Вона почула радість і роскіш, що плила з єї душі при погляді на ті два немічні сотворіня. „Які вони гарні! які вони гарні!“ Щось єї пхнуло... „Зловлю їх немов блискавицею“ майнуло їй в голові. Забула вже на губи і труски... „Маю кіш... в коші сховаю їх. Ото буде чоловік дивувати ся... А продасть їх, о, дорого продасть! він же й потребує стільки гроша. Боже! Коби лиш не пробудились та не втїкли!“ Аж трисла ся з переляку, що відбивав ся в єї очах і здавалось кермував єї нервовими рухами. По тихоньки здіймила одною рукою кіш з рамен, а в другій держала рискаль, „Убю їх, убю!“ і протягнула руку, „Обоє нараз? Е, так зле... готово одно утечи...“ і спустила руку. Нараз надумалась: взяла полотняну запаску за кінцї, розтягнула і нагле накрила ложе сернят. Ті, пробуджені хотїли вирватись з під запаски, та она не пустила, пригортаючи обома руками запаску до себе. Вже їх має обоє, має! Чула, як їй з рук хотїли вирвати ся, з під запаски. Все-ж не пустила, притискаючи обома руками запаску к собі. Вже їх має! Чула як їй з рук хотїли вирватись — тріпотали ніжками... Она вкинула їх до коша, а з верха накрила і перевязала запаскою.

Удало ся! Тому й радувалось єї серце. Вертаючись з кошем до дому укьміхала ся.

То будуть дивувати ся! — немов хмарки по небі перелїтали їй по голові думки. — Відтак сховаю їх до хлївця... о, не до хлївця, до комори їх запру і продам... А що за них?... Лише щоби

---

*) Перекладчик подає в „Дѣлѣ“ таку увагу: „Сей образок молодого ческого писателя поміщений в Nov-ім Zivot'i з 1898 року звернув загальну увагу на автора, а ще перед роком був в перекладї пересланий редакциї „Літ.-наук. Вістника“. Однак чомусь доси не поміщено его, хоч обіцювано. — *Перекл.*“

**) Автор сего образця і одного передше поміщеного в „Дѣлѣ“ під заг. „Після закону“ зветь ся Баар, а не — як було хибно надруковано: Бавер.

рий ударено так каменем, що той упав на землю.“

В середу відбув ся похорон погибших від жандармских куль чотирох офір розрухів. похорон відбув ся при величезнім здвизї народа. Над гробом промовляли посли: Гофер і Феркавф. Похорон пятої офіри відбув ся вчера.

З угорскої Руси.

Від пару лїт, як економічне положенє угорско-руских селян стало через жидівску різнородну лихву вже просто невиносимим, звернуло угорске правительство свою увагу на Русь і — як відомо нашим читателям — почато яку-таку акцию для піддвигненя руского селяньства. Радила в Пештї анкета, в котрій засїдали представителї правительства посли з Руси і унґварский епископ Юлій Фірцак, анкета подавала різні ради, а в слїд за тим правительство уложило програму акциї і потрохи взяло ся до дїла. Декуди постарано ся о винаєм полонин від дїдичів для селян, дано селянам поміч до полїпшеня раси худоби і т. и. Розуміє ся, все акция поки що в малім розмірі, а з часом — сли вірити обіцянкам правительства — має она усе більше ширшати.

Що теперішний мінїстер рільництва Дарані має добру волю зробити щось для полїпшеня невідрадного положеня угорско-руского люду, о тім сьвідчить і недавна єго подорож на угорску Русь, щоби лично познакомити ся з потребами тамошного селяньства, рэзглянути ся в причинах єго зубожілости а вслїд за тим зміркувати, яких способів треба ужити на поратівлю і піддвигненє єго з материяльного упадку і нужди.

Після опису угорско-руских часописей, мінїстер Дараній дня 26-го липня з Бережскої столиці перейшов до Мараморощини через полонини Стой і Границкі ями до села Ріки березницкої. Прибувши сюда о 11. годинї перед полуднем загостив до „каштіля“ (двора) барона Допалда Шемберґа на короткий відпочинок. О 1. годинї прибув туда епископ Фірцак. Коло каштіля ждали вже селяне з вісьмох сїл руских зі своїми сьвященниками і „півцеучителями“. При каштілю мінїстер в товаристві епископа принив депутацию. В імени єї промовив до мінїстра титул. каноніk о. Демянович, так чутливо описуючи горе народу і так сердечно просячи о поміч, що епископ Юлій аж прослезив ся, а мінїстер обіцяв зробити для поправи тяжкої долї народу в Мараморощинї все, що буде в єго змозї а відтак піднїс, що епископ Фірцак дуже щиро пильнує тої справи, бо нема місяця, ба й тиждня, щоби лично або письменно не удавав ся до мінїстерства. О. Демянович зложив подяку владищї. Депутация вручила мінїстрови просьбу на письмі, а відтак рускі дївчата передали єму в дарі „обрусята“ та ручники з підписами в імени своїх сїл. Мінїстер приняв і щиро дякував. Потім дружно розмовляв із сьвященниками та півцеучителями і заохочував їх поучувати нарід у всїм користнім, аби були дїйстними провідниками свого народу. Епископ зпов від себе сказав, що він рад був, аби мінїстер власними очима побачив, що нарід не через піяньство та лїнивство на нужду сходить, але через біди що обсїли єго на пісній земли. При прощаню удїлив усїм архиєрейского блалословеня. Потім мінїстер оглянув тамошні полонини і пересьвідчив ся, що випас худоби на полонинах міг би народови подати значну користь. В селї Березниках мінїстер з епископом і з иньшими панами вступили до одної хижі і побачили „бідствіе“ селянина.

З Ріки переїхав мінїстер з епископом четвірнею до Свалави. При вечери еп. Юлій піднїс тоаст за здоровлє мінїстра, дякуючи єму в імени духовеньства і народу руского за єго труди для поправи долї народу, а вже й доси є успіх тих трудів. Мінїстер знов від себе піднїс щирі стараня епископа в тій же справі.

Другого дня рано приймав мін. Дараній депутацию від вісїмдесять і сїмох руских громад під проводом пос. Едмунда Барта. Той. яко речник депутациї предложив мінїстрови просьбу, щоби дорогу в Мараморощинї улучшити, при чім нарід знайшов би заробок; щоби старати ся о пасовиска для випасу селяньскої худоби, щоби худобу селяньску переминити на лучшу породу — і т. и. Мінїстер знов обіцяв старатись о піддвигненє „патріотичного“ руского люду і висказав надїю, що по части при помочи президента мінїстрів, а по части при співдїланю родини ґр. Шенборна (котрий там має полонини) і греко-кат. духовеньства удасть ся єму витворити услівя до добробиту народного в сїй околици.

Подаємо се за угорско-рускими часописями, бо оно все цїкаво знати, що там дїє ся у того нашого „раненого брата“ (як то небіщик Драгоманов назвав раз Русь угорску). Впрочім для нас Буковинцїв сам факт такої поїздки мінїстра на села та ходженє по полонинах і заглянанє до хиж мужицких є чимсь оригінальним. Такого „чуда“ у нас на Буковинї та й загалом в Австриї не буває...

Нова устава против піяньству в Анґлії.

При кінци липня с. р. прийшла під обради анґлїйського парляменту нова устава против піяньству, котру парлямент приняв майже одноголосно. Те нове право постановляє, що особи, котрі допустили ся якогось каригідного чину в станї нетверезім, можуть бути карані вязницею, або також буде їх можна віддавати до дому поправи для піяків. Устава приписує за тяжкі провини рівночасно вязницю і дім поправи, а то длятого, що засуджене піяка лише на примусове замешкане у тім шпитали для піяків, могло би йому видавати ся злагодженєм кари, бо там справдї обходять ся з піяками не як з вязнями, лише як з людьми недужими.

Устава подрібно вичисляє причини, для котрих можна засуджувати переступника на побут в домі для піяків. Для фірмана приміром є такі острі параґрафи, що если його поліцай подибле четвертий раз під „доброю датою“ на вулици, то вже буде вільно віддати його до дому для піяків. Після устави піяк може бути засуджений найвисше на 3-лїтний побут. Одначе, вже по 9 місяцях можна його випустити, наколи фактично наступила поправа. Обчислено, що пересїчного піяка дасть ся вилїчити в протягу одного, або півтора року.

Поправчі заведеня для піяків будуть в руках лїкарів, або також приватних предприемців, але надзір над ними буде справувати правительство.

Для упрямих піяків хотїли з разу запровадити яко средство поправче, батоги, але по глибшій нараді сей способ лїченя відкинули і найтяжшою карою має бути накладане так зв. „кафтанів для божевільних“, в котрих не годен рушати ся і відмова харчу.

Осібні будуть заведеня для мущин, а осібні для женщин. В женьских заведенях сторожами будуть женщини. Кожде таке заведенє мусить бути положене за містом і мати город способний під управу. Вязнї встають о 6 годинї рано, а ідуть спати о 11 вечер. Потрави дають їм лише взглядно добрі, а то длятого, позаяк показало ся, що то для вилїченя піяка потрібне.

Сеся устава не увійде в житє зараз, позаяк брак ще достаточної скількости того рода домів поправи. Однак наступить се доволї вчасно, бо тою справою дуже в Анґлії заінтересували ся і вже богато громад рішили з власних фондів побудувати такі заведеня.

Щось подібного здало би ся і у нас.

НОВИНКИ.

Черновцї, 31-го серпня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Перше представленє руско-українського народного театру відбуде ся в пятницю, дня 1. вересня в міскім черновецкім театри. Даною буде незвичайно ефектовна оперета Артемовского-Гулака „Запорожець за Дунаєм“ і музичне дїло Нїщиньского „Вечерниці“ з оригінальним танцом женцїв (укладу п. Нїжанковского) в другім актї. З сеї нагоди кличемо ще раз до наших П. Т. патріотів: Родимцї, приходїть до нашого одинокого українського театру, не отягайте ся, се-ж Ваш моральний і сьвятий обовязок підпирати горячо рідну сцену, а звістно, що від материяльного поводженя зависить теж і слава театру і артистів. Спішіть юрбами!

Виділ філії тов. „Руска Школа“ у Вижницї уконституував ся дня 12. лат.

не ошукали! Треба наперед вивідатись, по чому продають... А як они силують ся вирвати з коша! Ну їм то дивно, не знають де вони... Товчуть ся небожатка, товчуть!... В коші не так мягонько, як там на траві в зрубі під сосонкою... Як вони кидають ся! А може то не в коши?... І з цїкавостию озирнула ся назад себе.

Побачила за собою серну, стару, рослу. Серна стояла на краю лїса і з переляканими очима глядїла оперед себе на село, поле і луки.

„Мати!“ озвав ся голос в душі жінки.

„А вже-ж певно стара“, подумала, задержалась і глядїла на неї. І серна задержала ся та мекнула.

„Коли-б то єї можна зловити! за неї дістала-б я більше!“ подумала і заслонила рукою очи від сонця. — „Але де там, єї нїхто не зловить!“ і вже обернула ся і йшла далї дорогою. Та щось здержувало єї. За хвилю оглянулась. — „Боже! вона йде за мною!“ скликнула голосно і станула. І серна задержалась тай обоє глядїли на себе.

„Ей, верни ся дурна!“ воркнула халупница — „вже я їх тобі не верну! Не я, то хтось иньший забрав би тобі їх або застрілив би... Іди лиш назад, іди, іди!“ і розбігла ся проти неї. Серна скочила кілька кроків в зад, а халупница пішла стежкою дальше.

Щось заворушило ся в єї душі. „Нї, то також любов!“ говорила до себе — „она може мати, а то єї дїти. Боїть ся за них...“ Цїлим єї єством жінки, заволодїло дивне чувство. Серна знов мекнула, а сернята в коші на плечах відкликнули ся. — „Як вони жалібно мекають! немов би плакали...“

Наближалась уже до саду, де старий Фридак пас гусята і заглядав вихиливши поза пліт сиву голову. Жінка перелякалась і знов задивилась на серну; що таки йшла кілька кроків за нею.

„Бачиш, — шепнула — то мама відпроваджує свої дїти“. І рівночасно пригадала собі, як то було в містї на зелїзничому двірци. Вона відпроваджувала колись двоє дїтий нараз. Посилала їх до Відня. Дївчину на службу, а хлопця на науку. Ішла з ними, Ще нинї чує той гук, як поїзд в'їзджав на дворець, а она ще не попращала ся з ними. „Скорше! скорше!“ гулюкав навістний кондуктор, отвираючи двері. Щось писнуло, свиснуло — та й уже поїзд рушив! А кілько мала вона ще їм наговорити!... Кусень дороги бігла ще по-при той віз, а з него крізь вікно виглядади єї дїти і вони плакали, й вона плакала, а бігла, кликала, але де-ж їх здогонити? Станула і сумна та безпомічна дивилась за тим рядом летячих возів. А на двірци сьміяли ся з неї: „Вам забагло ся перегонити поїзд?“ Ах, який осоружний був їй той сьміх!...

В тім серна мекнула — і жінка спочула увесь біль звірини і порівнала зі своїм болем, що зазнала єго тогдї у містї на двірци.

„Мати! мати!“ Тее слово мов брила на ріцї лежало в єї нуртї... Думки йшли, йшли, наразі о тее одно слово ломились з гуком, пінились і вертїлись.

— Дай Боже щастя тїтко! що там маєте в коші? А хто то вас так проводить? — допитливо закричав з далека старий наймит.

— Сернята, татусю, сернята найшла я і тут їх маю на плечах... А гляньте на матїр, вона від самого лїса йде за мною і не дає ся нїчим відогнати, — хвалила ся жінка і говорила голосно, немов хотїла свою душу заглушити.

— О, то щасте, мамуню велике щасте маєте!... Пождїть но хвильку, пождїть... я скочу по стрільбу, ха-ха-ха! дістанемо й стару! — і старий стрілець, весь оживлений застромив людечку в кишеню і рознявши губи, побіг до хати.

„Боже! він єї застрілить!“ немов занекло жінку в душі і знов їй пригадало ся пращане на двірци.

„А де-ж він? батько? Де той рогатий сернюк?“ прийшло їй на думку. — „Волочить ся десь по лїсах, та не журить ся, що дїеть ся з дїтьми...“

І пригадала собі свого старого, ненаситного піяка, що зневажав єї мов худобину і побивав. Вона приводила дїти на сьвіт, старала ся на них, а нераз ще й на нього...

Знов серна мекнула... Жінка почула близько тую серну і в очах єї станули гіркі сльози.

В хатї рипнули двері. Знак, що старий вертає зі стрільбою... Стрілить до серни і вбє єї. Сернюка казала би й сейчас застрілити радо, але єї... о нї!.. бо то мати.

В саду між деревами знов показала ся сива голова, а до сонця блиснула цївка стрільби.

„Забе!“ вкололо єї в серци.

„О нї! не вбе!“... Сїла на зелену мураву, відвязала з коша запаску і перевернула кіш горі дном. Серна і сернята прискочили до себе і враз великими скоками помчали в лїс... Жінка стояла, дивилась за ними, аж сховали ся за перші дерева.

— А то з вас дурна баба! — гримів за нею захриплий голос старого.

Але їй зробило ся солодко на душі, як всїм бувае по довершеню доброго дїла. Йшла спокійно, бурмотячи дорогою пісоньку, а коли станула дома, поставила порожний кіш і голосно съмїяла ся: „Не маю нї грибів, нї дров, нї сернят, але менї весело... так весело і любо!“ — потрясла головою, протерла з радости заплакані очи і пішла куда инде на боротьбу о житє.

З ческого переклав **Пл. К.**

линия с. р. вибравши п. Пилипа Андрійюка, учителя з Іспаса головою, п. Бернгарда Рубіша, учителя з Вашківців заступником голови, п. Сидора Годованьского, учитея з Лукавця каспером, п. Николая Буйнїцкого, учителя з Чорногузів секретарем а п. Севастияна Балошескула учителя з Дихтиниа контрольором. Маємо надію, що новий видїл займе ся ревно справами товариства, і що вижницка філія тов. „Руска Школа“ буде красно розвивати ся.

Румуньский шовінїзм. З Цурина пишуть до „Bukowiner Nachrichten“: На румуньскій коморі в Маморниці від якогось часу поводують ся нечуваним шовінїзмом, именно пускають через границю тільки Румунів, щоб закуповували в поблизьких граничних містах траву, котра в Румунії дешевша ніж у нас — для Русинів і жидів граница заперта. Таке поступованє викликує оправданне огірчене серед покривджених народностий, занесено жалоби до ц. к. краєвого правительства буковиньского і маємо надію, що сваволя тая прикоротить ся.

О димісиї намістника ґр. Пінїньского уже від якогось часу повторяють ся вісти то в краєвих то в заграничних часописях. Недавно подала таку вість одна нїмецка часопись з Градца. Таких вістий годї вже з гори приймати за фальшиві, бо відома річ, що ґр. Пінїньский хорує ще від зими на горло і значну часть сего року перебув поза краєм, а в намістництві рядять иньші люди. Мав прибути до Львова на уродини цїсарскі — не приїхав, бо знов здоровле его погіршило ся. Деякі ґазети подають уже імена наступників ґр. Пінїньского: Głos narodu каже, що кандидатом есть бувший мінїстер Білїньский, знов же до N. Reform-и телеґрафують зі Львова, що у Відни рефлектують на трех: на ґр. Станислава Баденього, на президента апеляциї д-ра Тхуржницкого і віцепрезидента краєвої дирекциї скарбу д-ра Коритовского. Супротив усїх вістий о димісиї ґр. Пінїньского забрав слово Czas і каже, що ті вісти виходять очевидячки з одного і того самого жерела та ширять ся з методою, але редакция Czas-у може на основі автентичних інформаций заявити з всею рішучостию, що в тім нема анї тїни правди і ґр. Пінїньский не думає уступати зі свого уряду. „Творене і розширюване тих байок — каже далї Czas — есть імовірно виразом побожних бажань тої кліки, для котрої становище заняте ґр. Пінїньским в справах львівских фінансових скандалів есть дуже невигідне.“ При тій нагоді Czas звіщає, що здоровле ґр. Пінїньского значно поправило ся та що він поверне до Львова в перших днях вересня.

Карна розправа в процесї за гал. касу щадничу розпічне ся на певно 2. жовтня с. р. перед львівским судом присяглих. Рішено вильосувати до тої справи спеціяльну лаву присяглих, так, що в жовтни с. р. урядувати будуть в львівскім судї карнім рівночасно дві лави присяглих: одна у великій сали розбирати буде справу каси ощадности, а друга в малій сали судити буде біжучі справи, призначені на четверту каденцию судів присяглих. — Президент краєвого суду карного п. Жмінковский виїзджає слїдуючого тиждня на кілька тиждніе на відпочинок, а верне перед 1-им жовтня.

Про еміґрацию до Босни пишуть з місточка Нижнева до львівскої „Свободи“: З нашого місточка виеміґрувало сего тиждня кілька родин (около 30 душ) до Босни, в околиці Банялюки. Виселенці їдуть там, аби дешево набути землї або зарібками підратувати ся, хоч тут поміж населенем нема ще такої тїноти, щоб конче покидати рідну землю. Тоті, що відїхали, не мають нїчого певного в руках, бо анї заневнили ся про користне набуте землї, анї не знають близше тамошних відносин дотично зарібків. Було би проте річию дуже вказаною, аби наші староства постарали ся о потрібні інформациї від краєвого правительства в Босні, та кождого часу подавали певні інформациї про условини для еміґрантів, щоби нарід у нас непотрібно не нищив ся поквапним випродуванем ґрунтів і переселюванем на гіршу недолю.

У „віконци“. В Корнайбурзї під Віднем відбув ся недавно процес, цїкавий з огляду на обичаї нїмецкого люду в Зальцкамерґутї. Панує там по селах традиційний звичай т. зв. „Fensterl“ (віконце). Вечерами любко пукає до віконца своєї любки, она відчиняє віконце і веде ся люба розмова. Отже в однім селї під Корнайбурґом один парубок запукав до віконця дївчини, она отворила а він при помочи ще двох парубків схованих, привязав еї до віконця посторонками і так полишив. Була се месть, що дївчина не лиш ему одному відчиняє віконце. Дївчина з разу мовчала, але коли посторонки зачали в'їдати ся в тїло, не було иньшої ради — почала кричати. З того пішла слава і насьміх по цїлім селї. Зневажена дївчина пізвала парубків до суду, а хоч они боронили ся таким „звичаєм“ серед народу, судия засудив їх по шість тиждніе арешту.

Паперцї циґаретові в опасках прикрашених портретами Шевченка, Котляревского, Костомарова, Волод. Барвіньского, має в своїй рускій торговлї пан Власюк. Не куріть иньших паперців, лише сї; бібулка дуже добра, пачка коштує тільки 1 кр. Всюди на провінциї повинні Русини жадати у склепарів і трафікантів тих паперців. Иньших не куріть, най трафіканти спроваджують їх від п. Власюка з Чернівців.

Бідні богачі. Минувшого четверга померла у Відни на Верінґу якась бідна женщина, 86-лїтна Мария Едлінґерова. В суботу по полудни мав відбути ся похорон. Як раз перед похороном номер нагле і чоловік покійниці, Ігнатій Едлінґер, котрому було 83 лїт. Едлінґерову поховали, а тїло Едлінґера відвезли до трупарні. До мешканя тої бідної, але як показало ся, дібраної пари, прийшла комісия, щоби урядово списати річи. Аж тепер виказало ся, що тих двоє людий, котрі жили в найбільшій нуждї і майже нїколи не виходили зі свого мешканя, були взглядно великими богачами. В сїнниках, шматах і шафах знайшла комісия гроші і цїнні папери разом на суму 18.000 зр.

50 лїт войскової служби в „Manschaftstand-ї“. Сими днями помер в Комарні в 70. році житя фельдвебель 12. піх. полка, Іван Пустельник, котрий вислужив у войску повних 50 лїт. Його асентеровано в Сяноцї в 1849 р., брав участь в кампанїях 1849, 1859 і 1866 рр., мав 8 відзнак за хоробрість. Покійний лишив жінку і 4 дїтий, з котрих наймолодший син числить 12 лїт.

Самоубийство. В. Кальтенлентґебен застрілив ся віцесекретар мінїстерства рільництва, Александер Петріно. Денат походив з Буковини, а причиною самоубийства були непорозуміня з жінкою, з котрою минувшого року оженив ся, а з котрою недавно тому був змушений розвести ся.

Хори і музики будуть вже хиба злишні, бо п. Бот, директор товариства електро-технічного в Лондонї, заанґажував перворядну орхестру, котрої продукциї за посередництвом електрофона абонувати будуть могли всї, хто лиш уряджує вечерок. До сего часу зголосило ся над 400 абонентів, а проби з музикою балевою випали знаменито. Кожду ноту чути так виразно, як би орхестра була уміщена в сальонї, а не апарати електрофона уміщені під стелею салї балевої.

Невинно засуджений. Перед пяти лїтами замордовано в Росиї вдову по ґенералї, Болдиреву. Підозріне впало на офіцира Тальму і суд засудив его на поселене на острові Сахалинї. Тепер по пяти лїтах дійшло до відомости, що хто иньший замордував Болдиреву. Именно прокуратор Грушицкий з Пензи повідомив телеґрафічно брата засудженого полковника Тальми, що убийником ґенералової есть бляхар Карпов і вже признав ся до вини.

Чесні „патри“ Єзуїти недавно розкинули чисто по американьски написані картки: „Білет на подорож до неба“. Поїзди відходять кождої години а приходять коли Господь схоче.

I. кляса (поїзд поспішний). Непорочність, муки, або виконане рад евангельских убожества, чистоти і послуху.

II. кляса (поїзд особовий). Покута, надія на Бога і добрі дїла т. є. молитва, піст і милостиня.

III. кляса (поїзд звичайний). Виконуване заповідей Божих і церковних і виконуване обовязків свого стану.

IV. (дуже рідко). Навернене на смертній постели.

На другій сторонї білету написано:

Примітки:

1. Поїзди не вертають.

2. Поїздів для розривки нема.

3. Малі дїти, котрі не прийшли еще до розуму не платять нїчо, если лише належать де церкви католицкої.

4. Просить ся подорожних, щоби забирали з собою лише дїла добрі. В противнім случаю можуть ся на поїзд спізнити, або наразити ся на неприятний побут на переднослїдній стациї (чистилищу), де позістануть всї иньші покупки.

5. На цїлій дорозі і на кождій стациї приймає ся подорожних.

6. Кождий білет має бути заосмотрений в знамя ласки осьвящаючої.

7. Подорожні, підчас їзди, з низших кляс можуть переходити до висших; переходити з. висших до низших кляс задля небезпеченьства, заборонене.

Подарунок для Драйфуса. Одна з жидівских часописий в Ню-Йорку в дорозї добровільних складок зібрала значну суму гроший, щоби закупити шафірову шаблю для Драйфуса. Позаяк узбирано більше гроший, длятого заряджено закупити еще золоте перо для Золї і золотий пугар для Пікарта. На телеґрафічне запитане чи приймуть подарунки — надійшла відмовна відповідь.

Кілько гроший на дорогоцїнности видають мілїонери в Ню-Йорку, Льондонї і Парижи, нїхто би майже не повірив. Они як ті сороки або круки збирають все що лиш свїтить ся а дуже дороге. Мілїонери в самім Ню-Йорку мають дорогоцїнностий на суму 4 мілїонів. Сама панї Джорждж Ґульд має дорогоцїнности, котрих вартість обчисляють на два мілїони. Найбільшим скарбом межи ними есть нашийник з перел, що сам один коштував 192.000 зр., а одна брошка з перлами вартости 24.000 зр. — Мілїонерка панї Маршаль О. Робертс, котра хвалить ся тим, що має найкрасшу збірку перел в цїлій Америцї, має нашийник, за котрий заплатила 370.000 зр. і пару ковтків з величезними грушковатими перлами вартости 96.000 зр. Межи дорогоцїностями мілїонерки Кальвін Бріс, котрі цїнять на два мілїони, знаходить ся диямантова зьвізда пречудної краси, зроблена зовсїм так, як та, котру носила росийска царица Катерина. — Мілїонерка Джордж Вандербільт має то щасте, що есть властителькою найкрасших рубінів на сьвітї за котрі заплатила величезну суму, бо 708.000 зр. Вага золотих монет, які би треба зложити на ту суму, була би така, як цїлої родини, зложеної з 9 душ. — Мілїонерка Гікс Ляв носить на шиї диямanти і перли вартости 300.000 зр., а панї Тіффані пару мотилїв, зроблених з самих дорогоцїнних каменїв всїлякої барви, так, що ті мотилї виглядають як би живі; они навіть не конче богато коштували, бо лиш 60.000 зр. — Молода княгиня Марльборо (Marlborough) має дорогоцїнности на 840.000 зр., між котрими перше місце займає шнурок перел вартости 420.000 зр. Дві еї окраси до волося представляють вартість 180 тисячів зр., а в одній з них есть смараґд, котрий сам один оцїнюють на 42.000 зр. а друга представляє зьвізду зі смараґдів і диямантів, вартости 24.000 зр. — Дорогоцїнности жени мілїонера Віллема Астора представляють вартість 1,560.000 зр., а межи ними знаходить ся богато таких, котрі мають історичне значіне. Она має намисто з 13 рядків уложених в дугу з всїляких красок, котре носила колись королева Мария Антуанета, і диямантову окрасу, котру перед півтретя сотки лїт дарував король Людвик XIII свому мінїстрови кард. Рішелїе. Але найчудній шу збірку дорогоцїнних каменїв з цїлого сьвіта має мілїонерка панї Леленд Стенфорд; ту збірку цїнять навіть 4,800.000 зр. В тій збірцї знаходять ся диямanти, що колись належали до королевої Ізабелї; один нашийник з синих каменїв має сам один вартість 660.000 зр. Славні суть також дорогоцїнности баронової Бурдет-Кутс, котра, коли убрала ся в них на торжество коронациї анґлїйскої королевої Вікториї, представляла на собі вартість 1,200.000 зр. Але сю баронову закасувала недавно тому жена мілїонера Артура Паґета. Она явила ся на балю у княгинї Девоншір перебрана за египетску королеву Клеопатру і була цїла від голови аж до ніг убрана в диямanти і другі дорогоцїнні камені, котрі сьвітили ся на ній мов грань і представляли вартість 3 мілїонів. Наконець мілїонерка Целїя Воллес має нашийник з чорних диямантів, котрі збирано через 18 лїт на цїлім сьвітї. В тім нашийнику есть 14 чорних диямантів, з котрих кождий есть обложений довкола рядком білих диямантів. Славний сей нашийник представляє вартість 600.000 зр. — От які то суми спочивають в дорогоцїнних камінчиках! Лиш отсї найбільші збірки в руках найперших мілїонерів представляють 14,940.000 зр. отже можна сказати кругло 15 мілїонів зр. Кілько би то такими грішми можна доброго зробити. Тимчасом за такі суми убирають ся жінки мілїонерів лиш на то, щоби показати ся на балю і засьвітити камінчиками!

Дотепна дитина. Італїйскі ґазети розповідають таку забавну подію: Недавно тому їшла Італійска королева улицею на далекім передмістю в Римі, а побачивши там дуже красну маленьку дївчину закликала еї до себе і спитала: „А чи вмієш ти шити і робити панчохи“. — „Умію, відповіла мала, я сама роблю панчохи“. — А ти мене знаєш? — „А чому-ж би нї, ви королива“. — То зроби менї пару панчох і пришли менї до резиденциї. — В якійсь час по тій стрічи прислала дївчина королевій панчохи власної роботи, а королева післала пильній дївчинї пару рожевих панчіх: одна була повна цукорків, а друга гроший. За кілька днів дістала королева таку подяку: Сіньора! Ваш красний дарунок наробив менї богато смутку: тато забрав гроші, брат поїв усї цукорки, а мама хоче сама носити рожеві панчохи.

Жінки перского шаха. Недавно розійшла ся по сьвітї поголоска о хоробі і нервовім розстроєню перского шаха. Вість сю заперечили представителї его в Европі. Сеї вістки хопила ся одна новойорска часопись і пише, що знає, що розстроїло нерви шахови. Шах має 800 жінок і як раз журба о їх утриманє спровадила хоробу. Цїкавий є спосіб в який шах вибирає собі жінки. Як давнїйше так і тепер з нагоди вступленя на престол і кождого слїдуючого року приводять шахови найкрасші дївчата до вибору. З них король вибирає 25 щороку. Дня 25 грудня родичі мають мати вже дочки приладженими а 25 сїчня слїдує виборче сьвято. Дївчата в білих, сьвяточних строях громадять ся на вільній площи. Стають в рядах, шахови представляють їх за порядком. Один рух головою і вже жінка вибрана. Як комплет з 25 готовий, тодї шах вертає до палати. Вибрані чують ся дуже щасливими а відкинені плачуть над своїм пониженем. Теперішний шах має 800 жінок. Нераз з одною не можна дати собі ради а щож доперва з 800. Не дивниця, що нерви ему розстроїли ся.

Весїлє наколесне. Недавно відбуло ся у Відни в костелї сьв. Марґарети вінчане молодого властителя торговлї приборів циклїстичних, члена 32 клюбів спортових і учителя їзди на біциклю, з панною, котру пізнав в школї їзди на колесї. До костела приїхали паньство молоді на біциклях в супроводї двох сот циклїстів. Він був одягнений в циклїстичний стрій з сирого шовку, а она в шавариках такої самої материї і білій блюзці. Дружби і дружки мали букети привязані до рукояти біцикля, а сприхи колїс були замаєні цьвітем. По вінчаню цїле товариство виїхало жвавим темпом за місто на весїльний пир до одного огорода в околиці.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

З причини опізненої пори знежені цїни товарів на ріжні сезони:

ЛЇТНІ ПАРАСОЛЇ

чорні чисто шовкові	від зр. 3·— до 8.—
„ пів „	„ „ 1·50 — 2·50
модного цьвіту чисто шовкові	„ „ —·3 — 7·—
„ „ пів „	„ „ 1·25 — 2·50
Дїточі парасолї	„ „ 0·80 — 2·50
Парасолї від дощу	„ „ 0·95 — 0·10

Для дам і мущин.

Обув. Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відни, а також иньших сорт а все в найлучшім ґатунку для пань, панів і дїтий ясних, жовтих і чорних з ґузиками, до шнурованя і з ґумою

мужескі в цїні	від 3·50 зр. до 8.—
дамскі „ „	„ 3·— „ — 7·—
дїточі „ „	„ 1·10 „ — 3·50

Домові мешти і пантофлї до ляви-теплїсу, методи Кнайпа, Лямана і т. д.

Соломяні капелюхи

мужескі в цїні	від 80 кр. до 3 зр.
для хлопців в цїні	„ 40 „ „ 1·50

Лїтні капелюхи фільцові не тяжші як 35 ґр. всякого модного цьвіту в цїні від 1·59 зр. до 2·50 зр. Капелюхи „Loden“ з фабрики А. Піхлера в Ґрацу.

Виключна продаж славних італїйских капелюхів з фабрик: Barsalino, Ginserpo, і надворної фабрики Генр. Іта у Відни.

Циліндрів і клякіс великий вибір

Мужескі кашкити і шапочки найновішої моди для панів, хлопців і циклїстів.

Лїски, палиці і капи до подорожі для циклїстів шапочки, обув, поньчохи, пояси, рукавички, палички і рейтпейтші.

Краватки

у всїх модних фарбах. Всяких сортів сорочки для панів і то шовкову, полотняні і зефірові, туристки шовкові, зефірові і сатинові в цїні від 1·20 зр. до 5 зр. Краватки шовкові і до прання є на складї, а що тиждня приходять з сьвіжі посилки після найновіщої моди.

Прибори до подорожі, як: чемодани, несесери, плахти і куферки у великій скількости до вибору.

Також несесери з накритем до стола, пуделка на капелюхи мужескі і дамскі, піхви на парасолї, ремінцї до клунків пледи і плахти на пледи і шуби.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Для шкіл народних

ВИЙШЛИ ЦЇЛКОМ НОВІ ДРУКИ

можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі наросты на ногах.

Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тілько заграничних шкір.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день сьвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Ланшинї почта Бережани.

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Маґазин одїжи для дам і панів

в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї

найновійші плащі

жіночі, для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, похівники з шовку і могару з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дїтий,

загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Французский Інститут для пончочок

ул. Франца ч. 12, (Franzensgasse).

Наука французкої, англїйскої, нїмецкої румуньскої мови і музики.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і честно особи кождого стану у всїх місцевостях без капіталу і ризика продажию законно дозволених лосів. — Предложеня адресувати: Ludwig Österreicher VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 100. Чернівці, неділя дня 22. серпня (3. вересня) 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
Улица Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20	Кор. —	сот.
на пів року	10	„ —	„
на чверть року	5	„ —	„
на місяць	1	„ 70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Українцї на археольогічнім з'їздї в Київі.

Коли росийскі „об'единителї“ постарали ся о заборону Галичанам рефератів в їх рідній руско-українській мові на XI. археольогічнім з'їздї в Київі, — галицкі Русини не взяли участи в з'їздї. Натомість росийскі Українцї, хоч як болючо діткнула їх ся заборона, просто не могли усунути ся від участи в з'їздї — при нинїшних обставинах в Росиї — навіть годї було-б від них сего вимагати. Впрочім они самі головно займались підготованєм з'їзду, они самі устроювали при з'їздї виставу, они врешті заповіли дуже багато незвичайно важних рефератів — значить ся: Українців росийских вязали з'обовязаня супротив „императорскаго археолоґическаго общества,“ а вкінци і супротив самого з'їзду. Кромі сего мусимо взяти на увагу також інтерес науки.

Хто би одначе думав, що росийскі Українцї приняли цїлком холоднокровно і байдужно ту брутальну обиду і очевидне знехтованє українського язика на науковім з'їздї, — сей грубо помиляв би ся. Противно, они манїфестують ся з протестом і обуренєм, де лиш можуть. А доказом сего слїдуючий факт:

Дня 6. (18.) серпня вечером відбула ся в лїтнім льокали „київского купецкого собранія“ вечеря в честь славяньских і других заграничних гостей, устроєна „русскими“ членами з'їзду „по подпискѣ“ (т. є. складками). Отже послухаймо, що о тім пише справоздавець московских „Русскихъ Вѣдомостей“:

„На вечери було понад 100 осіб з ґрафинею Уваровою. Межи тоастами були також говорені по чески, по сербски і по французки. Однак межи Славянами не було анї одного Галичанина та й місцевий малорускій елємент по-найбільше усунув ся. (Що може знайшов ся такий, що пійшов на вечерю і не додержав солїдарности, се усюди буває). Як кажуть, до Київа приїхали деякі галицкі учені, але не записали ся в члени з'їзду і не брали в нїм участи. Поясняє ся се, очевидно, тою обставиною, що на з'їздї не допущено малорускаго язика. Впрочім перед самим з'їздом наспіло повідомленє з Петербурга, що міністерство внутрішних дїл не бачить перешкоди до допущеня малоруского язика на з'їздї, але не на публичних засїданях і при участи лиш 25 осіб. Однакож учений комітет узнав за річ неможливу покористувати ся таким „разрѣшеніемъ“ задля неможливости уживаня „полицейскихъ мѣръ для допусканя членів лиш у визначенім числї. Отже будучи таким чином непризнаними офіцияльно за окремішну народність і очевидячки не бажаючи змішувати ся з прочими „русскими“ в принятю славяньских заграничних гостей, многі видні представителї місцевої українськоґ („украинской“) інтелїґенциї узнали за неможливе взяти участь в спільній товарискій вечері, а волїли зібрати ся того вечера окремою компанїєю.“

Тактика росийского правительства зглядом університетскої молодїжи.

Під таким заголовком помістив „Руслан“ в ч. з 31-го серпня с. р. дуже інтересну статю, котру позваляємо собі в цїлости навести.

Від часу останних студентских розрухів, — пише згадана газета — що тілько заколоту наробили в Росиї — дасть ся спостеречи зворот тактики правительства зглядом університетскої молодїжи. Ряд одною рукою гнете в найбрутальнїйший способ студентів, другою рукою гладить їх, щоби лекше могли зносити ріжного рода гнобленя. Правительство вже добре зрозуміло, як великої ваги є взагалї справа студентства навіть для политичного розвою держави. Зрозуміло також правительство, що вільнодумні і поступові течії як раз найбільше принимають ся в молодих умах; з другої сторони, що коло студентского руху ґрупує ся все, що Росия має вільного і поступового і що не згоджує ся з брутальностию росийского деспота.

Студентскі орґанїзациї в Росиї, се моральна сила і підклад будучої политичної сили. Вже в останних роках можна було бачити, що разом зі студентством ішли всї поступові елєменти суспільности.

Тим як раз дасть ся витолкувати обставина, що забуреня студентскі прибрали так великі розміри і що цїла майже суспільність з напруженою увагою приглядала ся поодиноким фазам сего руху і живо ним інтересувала ся.

Навіть правительство мусить числити ся з студентами як з силою моральною. Давнїйше то ряд на всякі студентскі розрухи мав одно лїкарство: шибениця, Сибір, а в найлїпшім разї релеґация зі всїх університетів.

Вскорі однак могли ся правительственні круги переконати, що така тактика не доведе до нїчого. Брутальність правительства не викоренила революцийного духа серед молодїжи, а надала єму лиш иншу струю. Революцийний терориз згинув майже безслїдно, за тоє студентскій рух поглубив ся і обняв далеко ширші верстви. Як раз тамтого року зложили студенти докази своєї сили, витревалости і солїдарности. Цїла майже суспільність, що давнїйше відвертала ся від студентів яко небезпечних нїгілїстів і терористів, тепер спочувала солїдарно з студентским рухом і попирала їх змаганя.

Дорадники царскі спостерегли, що самою брутальностию не дасть ся викоренити революцийного духа, що й так вже удїлив ся був широким верствам суспільности, длятого постановили всякими способами так виливати на молоді уми студентів, щоби за всяку цїну з'єднати їх для цїлий деспотичних.

Радикально поступити собі з студентами правительство бояло ся і знало, що се на нїчо не придало

Мої рефлексиї.

От я вже й став фейлєтонїстою „Буковини“, значить ся, одна одинока з моїх послїдних мрій сповнила ся. Сей факт так мене одушевив, але рівночасно і настроїв так якось дивоглядно, що я, просто, не знаю чи і як дякувати провидїню за сей особливший довід ласки. Чи втру я сему дїлу носа — не знаю, так як не знаю, з відки у мене взяла ся тая кортячка до пера. Ну, але така вже видно моя вдача, я рад би все знати, до всего чіпаю ся, всего учу ся, хоч вмру таки... вправдї не цїлковитим дурнем, але й не дуже мудрим чоловіком. І мінї не раз здає ся, що наша сїромашиско, українська муза десь певно вже анї спати анї їсти не може з гризоти, що повірившн мінї на „слово“, позволила „паламарам“ впустити мою „зїлополезну“ особу до „бабинця“ своєї сьвятинї. Але нехай вона собі там здоровенька плаче і ридає, а я вже мілїон разів забігмав ся, що буду її держати ся як ріпяк кожуха, аж поки не винесе мене до гідности свого „гофархиеврея“. Знаю, що се буде дуже тяжко і скорше кс. Стояловский зістане біскупом у Варшаві, а господин господинович Вовчаловский „оберкатом“ на українців в Київі, а я й кадила не понюхаю в закристиї сьвятинї української музи, се більше, нїж певне.

Зі мною, бачите, якось не виразно, клепки в моїй нищотній та незарібній головоньцї жиють не в згоді, чи їх за багато, чи помішали ся, чи може таки й бракує з одної... Моє житє було так „неховато тихе“, що я нинї не дав би анї одного крайцара за те, що гуси, качки і т. д. лиш побачивши мене зближаючого ся до Прута — не поздихали би; а так знов було „солоденьке“, що за який ще може рік, а найвисше за два — виплюю послїдний півкватирок крови. Сей „супокій“ і „солодич“ вплинули на мене дуже деприиуючо, а в кінци дійшло до того, що я дуже часто себе запитую: чи се я, чи не я? чи я жию, чи мене нема?...

От, прошу лишень послухати, а я близше представлю ся.

Отже, наколи я мав би вже справдї вірити галицкому катехізмови, то я сотворений властиво на образ і подобіе „обивателя“ з V. курії, а цїль мого сотвореня чейже та, аби тут, на земли а „спріч“ в „Івановій хатї“ кількадесять лїт перемервити, а по смерти, в замін за те, дістати ся там, „їдіже всї сьвяті праведні супочивають“, nota bene, наколи лишень чесні „ойцове“ Єзуїти видадуть „фрайкарту до неба“. Однак увзгляднюючи факт „артистичного неладу“ моїх клепок в голові — мінї страшенно тяжко з тими доґмами погодити ся і я уважаю себе нинї за дуже дивоглядне боже сотвореніе. Належу до громади сотворінь, котрі — сам не знаю з якої рациї — називають себе... людьми, до ґрупи хлїбожерно-славяньскоі, ґатунту українъско-рускоґо. Походжу з чудних, колись лїсистих околиць Збруча, однак цивілїзацийна рука ерусалимских „культуртреґерів“ виперла мене з відтам. Довго, довго блукав ся я по сьвітї, в кінци таки вернув назад до свого рідного краю. Ой вернув, та мабуть виключно лишень на те, аби дальше мучити ся. Лїтною порою замешкую всякі можливі і неможливі закутки галицких великоміских парків та огородів, а зимою втискаю ся силоміць до муроваиих ґнїзд моїх соплємянників, з котрими я однак вічно в „столкновенію“, а то з тої простої причини, що вони жиють ще в стані майже пів-дикім і не можуть чи не хочуть того зрозуміти, що сотворіне справдї уцивілїзоване, могло-б приняти до свого, нераз і за обширного ґнїзда і друге, бідиїйше від себе сотворіне, не жадаючи зараз за комірне якихось бляшок або папірців, котрі загально тут називають ґрішми.

Поживленем моїм давно була кулеша, хлїб, борщ, лобода, що неділї гречана каша з молоком і два рази до року мясо. Нинї-ж, ню майже виключно саме молоко, та біда лиш в тім, що теперішні корови, то здаєсь, в водї пасуть ся і ночують.

Правда, давнїйше було мінї троха лїпше. Моі батьки уходили поміж незнаючити їх за доволї заможних; они мали своє ґлиняне ґнїздочко і два кавалки поля. Що осени купували корову, а що весни продавали шкіру, але таки разом з коровою, а кромі того на обістю все можна було подибати одну або й більше свинок, як не своїх, то чужих. Я був президентом того живого інвентаря. Врешті покійний мій родич віддав мене до місцевого заведеня тресури, котре — теж не знаю з якої рациї — називають в Галичинї: школою. Заведене тресури містило ся в старій стодолї одного з богатих місцевих соплємянників і там часто відбували ся „вправи“. Ми сьпівали найчастїйше: „Боже всперай“, „Сердечна матко“, „Боже цось польске“, „Єщо Польска не зґінела“, „Нех жие нам“ і „Многая лїта“, но-за тим — головним занятем нашим була: гра „в кічки“ і ловленє — таки в клясї воробців, котрих все було в „заведеню“ більше, чим призначених до тресури молоденьких ремондиків.

Наш директор мешкав „кутом“ у властителя „школи“, з котрим теж був у вічнім „столкновенію“ із-за чиншу і я не раз чув як він бідняга арґументував, що ось-ось, за леда пару місяців і він дістане вже пенсию. Бідний директор, давно вже вимізґрував на лоно Авраамове. Ц. к. повітовий фізик екоистатував був у него либонь „stłuszczenie serca“, а знов ґаздиня говорила раз моїй матері до уха, що днем перед смертию покійний зажадав — лишень пів ґарца печених бараболь, бо хтїв хоч раз в житю цїлковито заспокоїти жолудок. Хто там мав рацию — Господь знає!

Торговля коровами йшла мому покійному родичови так, що при послїдній продажи шкіри, анї не счув ся, як его ґнїздо, разом з двома кавалками поля, перейшло в липкі руки ерусалимских „культуртреґерів“.

Не було ширшої ради, як попращати ся із Збручем, лїсами, оселю — і їти в сьвіт за очи, а то тим більше, що дома кромі мене, було ще щось з осмеро „дробязку“. Ну і пішов же я собі. Чого? Ну, чого-ж би? — цивілїзувати ся.

Де я не був, чого я не бачив і чо-

би ся. Длятого з одної сторони замикано унївертитети і видалювано студентів, а з другої сторони сам цар мішає ся в сю справу і полагоджує еї нїбито прихильно для студентів, дальше зарядив слїдство против полїциї і жандармериї, що то своїм брутальним поступованєм спровокували студентів. Слїдство натурально нїчого не доказало, бо проваджено єго лише так про око, але зроблено се, що студенти успокоїли ся. Так отже в підступний і зручний спосіб залагоджено справу студентів тамтого року.

Коли в сей хитрий спосіб удало ся правительству успокоїти студентів, — тодї зараз посипали ся як з рукава укази і розпорядженя, щоби не допустити другий раз до чогось подібного Примусове віддаванє студентів до війска має бути лише відстрашаючим средством, однак можна напевно сказати, що будуть єго уживати і в практицї.

Заложенє інтернатів при унїверситетах, на що призначено півчверта мілїона рублїв, не має на цїли нїчо иньшого, як се, щоби студентске приватне житє піддати контролї урядовій і полїцийній.

Замкненє знова студентских товариств, а закладанє нових при унїверситетах та під зверхностию правительства має на цїли піддати вишу науку полїцийним впливам.

Вкінци заказ переношеня ся студентів з одного наукового округа до другого має на цїли перешкодити ширеню ся революцийних струй, та знищити солїдарність між студентами. Такими брутальними способами. гідними хиба найбільших деспотів з середних вікув, старає ся правительство спинити розвій росийского студентства.

Крім сих розпоряджень видав мінїстер Боґолєпов ще иньше, що має на цїли зискати прихильність студентів. Именно удїлено нагану всїм майже полїцийним властям за їх поступованє з студентами, а по друге увільнено з служби всїх тих кураторів наукових округів, що неприхильно відносили ся до студентів.

Чи ся тактика росийского правительства задоволить унїверситетску молодїж і чи спинить розвій поступових ідей у неї, се ще велике питанє. Молодїж ся—хоть не вся — съвідома своїх цїлий і знає, що лиш революцийний дух становить еї моральну силу і лучить еї з всїми поступовими елєментами росийскої суспільности.

Процес Драйфуса.

В Ренне заряджено строгі средства осторожности, бо не лиш Ляборі, але вже й президент трибуналу одержують безнастанно листи з погрозами. Всїх присутних зревідовано, вікна в пивницях позабивано і заборонено приносити до салї розправ фотоґрафічні апарати. Найважнїйшим съвідком був тепер полковник Кордіє. Він мав вже бути оногдї переслуханий, але заявив, що найважнїйших зізнань зложити не може, бо его вяже урядова тайна. На жадане президента трибуналу правительственний комісар телеґрафічно постарав ся о звільненє съвідка від урядової тайни. Съвідок зізнає, що Драйфус любив часто хвалити ся, все відзначав ся великою цїкавостию і скоро прийшов до переконаня, що яко жид не довго лишить ся в ґенеральнім штабі. Цїкавість Драйфуса съвідок пояснює собі тим, що Драйфус знаючи, що не може довго лишити ся в ґенеральнім штабі, старав ся набути відомости, котрі відтак придадуть ся ему в чинній служби. Що-до документу Cette canaille de D. то сей документ дуже старий, правдивий антик. Се неправда, що в ґенеральнім штабі підозріне відразу упало на Драйфуса. Противно! Коли бордеро прийшло до статистичної секциї, нїхто не підозрівав Драйфуса. Підозріне було звернене виключно на одного аспіранта ґенерального штабу. Бордеро надійшло до секциї 24. вересня, а доперва 8. жовтня зачали підносити деякі підозріня против Драйфуса. „Коли розповідано тут о всїх подробицях, то лише тому, аби віднерти прямо негідні зізнаня мого бувшого майора Лявта, зложені перед касацийним трибуналом. Лявт запевняв, що заки бордеро прийшло до мінїстерства війни, нїхто не знав о тім документї. Оно прийшло до мінїстерства війни „звичайною дорогою“. Поясню, що се значить. Именно до інформацийної служби уживано певного аґента. Той бував пильно в трех домах, в котрих однак старав ся більше познакомлювати ся з покоївками, як з панами домів. З відтам приносив дуже часто подерті на кусні папери, а ми бавили ся складанем їх. Суть именно люди, для котрих се така ґабавка, як викладанє карт. Згаданий аґент удержував зносини з одною дамою, котра доручувала ему папери, забрані з нїмецкої амбасади. Сеся женщина є тою „звичайною дорогою“ і так еї називали в мінїстерстві. Раз була посварила ся з бюром, але се недовго тревало. Вернула знов і принесла якийсь документ. Стало ся те тогдї, коли надійшло бордеро. Здогадую ся, що то она его принесла. Крадежи в мінїстерстві війни були ще перед вступленем Драйфуса до штабу. Коли показало ся бордеро, нїхто не думав о Драйфусї. В першій хвили підозрівали 45-лїтного офіцира, котрого в тім часї навіть декоровано. В 1898 роцї съвідок вірив в вину Драйфуса, хоч против него говорив лише один документ: бордеро. Однак від хвилї, коли довідав ся о слїдстві Пікарта, він нейохотно переконаний, що Драйфус не винен. Ненависть і інтриги Анріого против Пікарта съвідок пояснює тим, що Пікар був перешкодою авансу Анріого. Він хотїв свого зверхника усунути і занати его місце.

Коли майор Лявт звернур увагу съвідка на се, що він сам є антісеміт, і висказав своє невдоволене з того, що жида приняли до ґенерального штабу, съвідок сказав: Так, я антісеміт, але мій антісемітизм нїколи не зайшов так далеко, аби я мав складати фальшиві зізнаня, хоч-би против жида. Я честний чоловік і маю совість. Коли ґенерал Роже спитав, котрі то его зізнаня съвідок уважає за фальшиві, Кордіє сказав: „Все що Роже сказав, є лож“. Ґенерал Мерсіе потверджує зізнаня съвідка, що брат Драйфуса нїколи не пробував підкупити ґенерала Сандгера.

Другим дуже важним съвідком був бувший мінїстер війни Фрейсіне, на котрого покликував ся був Мерсіе в справі надісланих з заграници 35 мілїонів на драйфусівску аґітацию. Съвідок висказує переконанє, що у Франциї сесю кампанїю ведено цїлком безінтересовно. За границею она могла коштувати. На питанє Ляборіого съвідок заявляє, що не має найменшої підстави вірити в поголовску, що в ревізиї процесу відограв яку-небудь ролю заграничний гріш. Съвідок заявив також, що цїнить високо несплямлений характер Шайер Кестнера.

По переслуханю кількох меньше важних съвідків, з котрих один ґрафольоґ Вельом заявив, що бордеро не походить від Естергазого. але є сфальшоване, закінчено розправу.

О справі Драйфуса монархістичний дневник „Gaulois“ пише: „Ґенералови Мерсіерови під загрозою тяжкої кари не позволено сказати цїлої правди, а она така: Драйфус написав „бордеро“ т. є. рахунок за доручені Нїмеччиї акти і післав до Берлина, аби ему заліквідовано гроші. Цїсар Вільгельм сам переглянув бордеро, а обурений великим рахунком, написав на нїм слова: „Та каналїа Д. рішучо за богато вимагає“, казав письмо відіслати до своєї парискої амбасади, аби ґр. Мінстер чи Шварцкопен поторгували ся з Драйфусом. Бордеро викрав з нїмецкої амбасади французский аґент. Коли Дрейфуса арештовано, перепуджений Мінїстер впав до Елізейскої палати і загрозив Перієрови війною. Се була хвиля, о котрій зізнали: Ґенерал Мерсіе, що війна з Нїмеччиною висїла на волоску, а б. мінїстер заграничних справ, що ситуация була дуже поважна. Правительство викрутило ся з клопоту в той спосіб, що Естергазому казали, наслїдуючи письмо Драйфуса, скопівати бордеро з поминенем слів Вільгельма і доперва сесю копію показали воєнному судови з 1894 року. Коли з Берлїна енерґічно зажадали звороту оригїналу бордера, віддано его мінстрови. Перед тим однак Мерсіе казав бордеро відфотоґрафувати і сесю фотоґрафію до нинї посїдає в своїх актах. Отже се правда, що бордеро, котре лежить на столї суду в Ренне, написане рукою Естергазого“.

Ґамбрінус а пиво.

Не багато людий знайшли-б ся в клопотї, коли би їх хто спитав: хто винайшов пиво? Був се Ґамбрінус, король Фляндриї і Брабанту, — сотки разів бачили его яркий портрет в реставрациях, як з короною на голові, з мечем при боцї, подає мускулярною рукою приглядаючим ся йому куфель пива. Очевидно, на такім портретї є звичайно більше або меньше удачні вірші, що вихваляють під небеса „винахідника ячмінного екстракту“.

Учені люди однак не вірять в те, чого неневні і о чім не знайдуть метрики в істориї, бож відома віч, що пиво знане було вже в часах старинних. Отже учені ті доводять, що Ґамбрінус є лише постатию фантазийною, нїколи на съвітї не жив, позаяк нїгде не мож було відкрити его слїдів.

Доперва новійші досліди виказали, що Ґамбрінус є перекрученем назвиска, що властиво називав ся він „Іван Прімус“ і що его назвиско лише случайно згубило ся зі знаним вже давно варенем пива.

Іван І. родив ся в 1251 р., забито його в турнею в Барі в 1294 р., був князем Брабанту, чоловіком на скрізь лицарським і великим приятелем простонародя, знано його теж яко трубадура в язиках фламандскім і французскім. З варенем пива не мав нїчо спільного, але за те яко князь-хлопоман не вагав ся приступити до цеху бруксельских пивоварів в характері почетного члена. Пивоварі з вдячности за оказану їм честь вивісили его портрет в своїй господї. А що пивоварі умістили на портретї також куфель з пінючим ся пивом — се була річ цїлком природна, бо они хотїли не лише віддати честь князеви, але рівночасно і своєму пивови зробити голосну реклямy.

Опісля, коли Іван І. і его рід давно вже спочивав в гробі, а завіса вікув заслонила минувшість, Івана Прімуса змінено на „Ґамбрінуса“, а его портрет вивішений в пивоварскій господї в Бруксели, був причиною, що його почато уважати яко винахідника пива.

НОВИНКИ.

Чернівці, 2-го вересня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагоді збирайте складки.

Коломийске товариство „Родина“ просить нас оповістити, що дня 21. н. ст. вересня с. р. устроює в Коломиї в е ч е р з т а н ц я м и. Запрошеня розсилають ся. За видїл — о. Т. Курпяк.

Іменованя. Професор висшої ґімназиї в Чернівцях Іван Пепяк перенесений до Штеер. Іменовані сталими учителями: провізоричний учитель при ґімназиї в Радівцях Франц Панак професором в угорскім Градису, супдент др. Альфред Натаньский з моравского Берна для висшої ґімназиї в Чернівцях, а супдент Николай Слюсарюк з висшої ґімназиї в Чернівцях для ґімназиї в Радівцях. — Укінчений правник Антін Бараньский іменований концептовим практикантом при фінансовій дирекциї в Чернівцях.

З театру. Наколи не помиляюсь, уплинуло вже 12 лїт, як Чернівцї не бачили україньско-руского театру, очевидно, з виїмкою хиба народного съвята Котляревского. Се було велике лїпшество если вже не блуд, властивої управи україньско-руского театру, що аж 12 лїт казано нам на те чекати. Передвчерашне перше представленє новинно би здаесь мінї, вистарчити дирекциї руского театру і переконати її, що просто не годить ся... про нас забувати. Черновецка Русь була одушевлена першим виступом руских артистів. Театр запрезентував ся вічно новою народною оперетою Артимовского-Гулака „З а п о р о ж е ц ь з а Д у н а є м“ і музичним дїлом талановитого україньского композитора, Нїщиньского, „В е ч е р н и ц ї“. Лишаю собі на пізнїйше оцїнку гри поодиноких артистів, тут лише запримічу, що ансабль зложив ся зівсїм удачно, темпо гри було просто без закиду. Всїх артистів, котрі лише брали удїл в передвчерашнім представленю викликувано по кілька разів і горячо оплескувано. Розентузиязмована публика оплескуючи оригїнальний танець в 4 пари (укладу п. Нижанковского) — кричала безнастанно: „ще раз! повторити!“ — не увзгледняючи навіть змученя дансерів. Одна лишень музика місцями, мовляв, „шванкувала“. Театр був битком набитий. На друге представленє (субота 2. вересня) вибрано голосну драму звістної польскої писательки Ґабриелї Снежко-Запольскої, п. з. „Малка Шварценкопф“. Початок точно о год. пів до 8-ої.

Нова народна школа в Чернівцях. В пятницю отворено нову двокласову народну школу при станциї Фольксґартен. Управу сеї школи поручено уч. Іванови Ольшаньскому, а мол. учителькою тамже іменовано п-ну Іванну Островску. Окрім того придїлено до тої школи ще п-ну Елисавету Терлїфай.

Демонстрация против митрополита Аркадия. В сій справі відбула ся в середу, дня 30-го серпня, карна розправа перед черновецким судом повітовим. Обжалований академик Служаньский тодкував ся, що не мав наміру уживати своєї палицї, а коли се зробив, то дїлав у власній оборонї против ударів доньки митрополита, п. Косовичевої. — З надісланого з Відня зізнаня п. Косовичевої виходить, що она ще в час довідала ся о намиреній демонстрациї і сейчас, коли повіз з митрополитом над'їхав, приступила до батька, щоб его боронити. І в тім роздражненю і в оборонї свого батька-митрополита вдарила обжалованого парасолькою, бо саме він найбільше вимахував палицею против митрополита. По промовах прокуратора і оборонців суд засудив Служаньского на грошеву кару 15 зр. або 3 дни арешту, а п. Косовичеву увільнено цїлковито. Прокуратор вніс відклик до висшої інстанциї задля малого виміру кари.

го не робив — Господи! аж бою ся оповідати, боюсь, аби мої дорогі соплемяники не зіхтїли часом (з великої любови до мене) поговорити з управителем знаного заведеня для божевільних, сице нарицаємого Кульпаркова. Скажу лише коротко, що я був вже і пастухом і дяком і шевцем і ковалем і міхоношом і матрозом і купцем і актором і побережником і музикантом і громадским писарем і фірманом і — Дух съвятий при нас хрещених — полїтичним аґітатором, а звкінци... о, Господи! став фейлетонїстою „Буковини“. Найкоротше був я музикантом, а найдовше — інспектором съвіжого воздуха.

Вернувши по роках в рідні сторони — я не пізнав анї себе самого, анї моєї вітчини. Тут мене анї в зуб не зрозуміли: я говорив, мої соплемяники мовчали; я мовчав — они гнївали ся; я просив хлїба — они мене били по руцї. З всего того отже виходить, що або они за той час ще гірше здичіли, або я перецивілїзував ся. Я дуже довго силкував ся над розвязанем сего проблему і таки до нинї не знаю, що оно є? В голові шум, клекіт, нечуваний лябіринт думок; в серцю — если не жаль до моїх соплемяників, то на певно туберкульози, натомість в кишенях повно... але воздуха.

Ось вам і мій портрет. Представившись в той спосіб Вп. Читачам „Буковини“, відкладаю перо, аби троха відсапнути і набрати сил до другого фейлетону.

Шершенко.

Буковиньскі волоскі посли мають в понеділок зійти ся на нараду. Посли Фльондор і Гормузакий скликують всїх волоских послів до ради державної і сойму на нараду. Мабуть знов будуть радити над „сумним“ політичним положенем Волохів на Буковинї та їх „переслїдованем“ краєвим правительством. От, бавлять ся наші буковиньскі бояри!...

Відомости шкільні. Іменовані: пп. Іларіон Клим сталим учителем в Стар. Мамаївцях, Петронеля Зажицка учителькою в Рогожні. Михайло Кракалія управителем в Стрілецкім Кутї, Евфрозина Сіменович молодшою учит. в Магалї, а учитель Василь Сольонар в Дорнї іменований старшим учителем в Тереблестіє.

Торжественне посьвяченє масарнї і прочих будинків „Підгірскої Спілки“ в Станїславові відбуде ся дня 29. вересня с. р. (в лат. сьвято сьв. Михаїла). Тепер будинки майже готові, але до цїлковитого викінченя потреба ще кругло 700 зр., котрі вийшли понад визначену на будови суму. Не гарно би то для Русинів було, щоби Спілка таку малу квоту потребувала зичити і щоби хтось на єї ґрунтї інтабулював ся, бо фонду призначеного на закупно безрог не вільно рушити. В інтересї отже Русинів лежить, щоби та квота як найскорше була зложена. Адресувати: „Підгірска Спілка“ в Станїславові.

Страшна похибка. В замку Марчальскім, належачім до ґр. Павла Шехенього, приключив ся оноді страшний випадок. Чотиролїтний синок ґр. Шехенього заслаб і візвано до него окружного лїкаря д-ра Філіппа. Лїкар хотїв дитинї для усмиреня болїв вприснути сублїмату квасу винного. Отже написав рецепту на 500 ґрамів сублїмату квасу винного і на 500 ґрамів карболю, котрого потребував для цїлий десінфекцийних. Тимчасом в антицї поміняно написи на фляшках, а лїкар з причини сильного нежиту (хоть нюхав плин у фляшчинках) не завважав обмінц і вприснув дитинї дозу карболю. Дитина в годину пізнїйше умерла. Лїкареви і антикареви виточено слїдство.

Великодушний запис. Померший в сїчню с. р. Йосиф Шнайдер, властитель дібр Білий Камінь в Галичинї, золочівского повіта, призначив цїлий свій маєток, а то: фільварки і готівку, вартости понад 2 міліони зр. — на заведене сиріт. Заряд над тим заведенем будуть мати Сестри Милосердя з Клепара.

Герб на гербі. В Переворску у всхідній Галичинї, обійме староство ґраф Морстін. а на практиканта має бути придїлений ґраф Лось. Парохом обряду лат. є там каноник ґраф Коморовский, а повномочником дїдича князя Любомірского, є ґраф Мицельский.

З Бразилії о. Роздольский пише до „Руслана“, між иньшим: Близші відомости дотично житя Русинів в Ріо-Кляро подам або я сам, або може хто з наших людий в півн.-амер. „Свободѣ“. Тимчасом згадаю лиш коротко, що Русини на кольонії Барра-Феї поставили нову церков, трохи меньшу як на 5. кольонії, віддалену від церкви на 5. кол. двайцять чотири км. Посьвячене єї відбуло ся при великім здвизї народа з всїх кольоній Ріо-Кляроских і Баррафейских дня 11. липня 1899 р. в день храмовий тої-же церкви, св. верх. Апост. Петра і Павла. — Трета церков в Ріо-Кляро ставить ся вже на кольонії першій вісинал II. Та церков буде найбільша і має бути до Різдва готова, коли не зайдуть які непредвиджені перешкоди. — Проф. др. Яхно з Станїславова переслав для нашої школи руского азбуку і посилає своїм коштом для нашої читальнї галицку „Свободу“ і черновецку „Руску Раду“. Обіцяв також заняти ся нами і на дальше по можности. За те на сім місци щира подяка. — П. Теофіль Косевич подарував нашій читальнї кілька руских книжок. Щиро дякуєм. — Чи би не могли наші брати в Галичинї дещо нам прислати, взагалї щирійше нами заопікуватись, нами будучими богатирами, але поки-що бідними харлякаки? — Ріо-Кляро, V., 18. липня 1899.

Добрий звичай панує в Новій Зеландиї. Там усїх піяків фотоґрафують на державний кошт, а фотоґрафиї розсилають всїм шинкарям. І коли би шинкар дав напити ся такій особі, то платить доволї велику кару. Що правда, то і в нашій Австриї є устава против пияньства, але хиба не дотикає „браці мойжешовеґо визнания“.

Перші кари за цукор. З Праги доносять, що два купцї зістали засуджені на 700 зр. кари, — кождий за се, що затаїли запаси цукру.

Лист рускаго жовнїра з Куби до американьскої „Свободи“: „Тїшить мене дуже, що вам там в Спол. Державах несогірше веде ся, лиш за то менї прикро, що ви там собі прогульки та пікнїки виправляєте, коли я тут, вместо забави, мушу сидїти поміж дичиною. Але що-ж робити, коли раз на три лїта запроданий? Така моя доля! Хотяй менї тут не зле, таки все тужно за своїми. Житє тут нудне, бо що-дня то само. В день нїгде не можна вийти, бо велике горячо, та волить собі чоловік десь в тїни полежати, а вечером хотяй холоднїйше, та де-ж чоловік вийде, коли тут нїяких забав нема та навіть зимної склянки пива не мож дістати. Тож звичайно сидимо дома, читаємо або граємо в карти. Касарна наша есть з грубого муру, длятого дуже холодна, а особливо ночі тут холоднїйші в порівнаню до ваших. Для охорони від комарів маємо клїтки мушїнові навколо і з верха ліжок, котрі виглядають як би менажерия повна диких звірий. Для нас суть они дуже добрі, бо тутешні комарі тнуть страшно. Вместо сьвічок спровадили великі лямпи нафтові, котрі дають ясне сьвітло. Спровадили також печи кухонні, в котрих дровами палить ся. Мундури наші зміняли на лекші льняні і соломяні капелюхи. Словом, все застосували до тутешного горячого клїмату, так, що здаєсь, довший час тут будемо. Була поголоска в ґазетах, що мають нас вислати на Філіппіни, але не знати, чи тому правда і менї не хоче ся вірити, бо на що-ж всї ті приготовання, як би-сьмо їх мали покинути?“ Ciege de Avila, в котрім стоїмо, є дуже мале та занедбане в страшний спосіб. Доми о однім поверху, збудовані з дощок негибльованих, покриті листем пальмовим або дахівкою (ґонтів тут нема) та побілені вапном. Суть також доми муровані, але тілько у богатших та дуже рідко. Повали в домах не мають задля великого горяча, тож виглядають як у нас стайнї. Кубанцї — се нарід дуже лїнивий, волочать ся по улицях заваляні як цигани, бо навіть вмитись їм не хоче ся. Ось що з них зробила іспаньска неволя! Кождий Кубанець, а навіть малі хлопцї від 10 лїт, носять за поясом ніж або шаблю, а декотрі мають також револьвери. Найбільше їздять кінно, можна часами побачити цїлу родину і всї домові знаряди зладовані на трое маленьких коняток. Вози мають на двох колесах дуже великі та незручні, так, що кінь має що самого воза тягнути. Земля тут буйна і принесла би не мало пожитку, коби еї було кому управляти, а так лежить пусткою, поросла дикою хонтою. Ой, наших тут хлїборобів, наших! Цитрина, помаранча, горіхи кокосові і всї иньші овочі, ростуть дико, а що сказати, слиби їх хто годував? Нема кому, чи не хоче ся видобути із землї богатство, котре в нїй знаходить ся. Погода тримає досить добре. Горячо велике (100—120 степенїв). дощ тепер поливає частїйше, громи страшно сильні бувають, але скоро минають. Ми вже до сего клїмату добре призвичаєні та не дуже зважаємо на горячо і було-б все all right, коби не туга за своїми. Кінчу, а иньшим разом напишу більше.

Т. Лабовский.“

Отроєнє грибами. В Фільварках малих під Бродами отроїла ся грибами родина Ковальчиків. Дитина умерла в кілька годин по їдї, а батька і матїр відвезли ще до шпиталю в Бродах, але мимо енерґічної помочи лїкарскої Ковальчикова умерла, а Ковальчик лежить без надії.

В очи цїлювати небезпечно. Професор окулїстики вроцлавского університету представив на клїнїці хору, що через поцїлуї утратила цїлковито взір. Муж еї, властитель дібр на Шлеску, мав звичай цїлювати еї в очи. Коли жінка зголосила ся на клїнїку, довго шукали лїкарі причини хороби. Вкінци стверджено, що причиною сильного запаленя рогівки були „пневмококи“, що знаходили ся в слинї мужа хорої і котрі через поцїлуї дістались до очної ями. Позаяк остаточно кождий чоловік може в слинї мати такі „пневмококи“, отже треба бути дуже осторожним з цїлованем в очи.

Арабскі приповідки. Араби то нарід мислячий подібно як наш, та має так само велике множество приповідок, що творять его мудрість, фільозофію народну. Але як у нас так і у Арабів чужі люди збирають ті приповідки, щоби їх списати в одну книгу і так зберегти набрану з практики мудрість людску дальшим поколїням та показати иньшим народам. Часопись нїмецкого товариства „Сьвятої Землї“ оголошує тепер велику збірку таких приповідок, котрі зладив Л. Бавер. Ось маленька пробка арабских приповідок: Чоловік подібний до моста, через котрий іде і зле і добре. — Огонь не пече нїкого, хиба того, хто его хоче затоптати. (Треба мати на увазї, що Араби ходять босо). — Нїхто не може два кавуни в одній руцї нести. (Годї двом панам служити). — Его батько чесник, его мати цибуля, звідки-ж міг у него взяти ся запах? — Твій язик то кусень мяса, як ним крутиш, так він обертає ся. — В тїсній хатчинї помістить ся і 100 приятелїв. — Порожна керниця не наповнить ся від роси. — Пусти другого напереднь себе у воду. (То само, що наша приповідка: Не змірявши броду, не лїзь у воду). — Межи одинокими будь і ти одинокий. — Зверха мармор, а в серединї саджа. — Питай досьвідного, а не ученого.

Мід яко лїкарство вже від давна знаний на Руси і нїмецка часопись Hofburga радить його дуже на блїдачку і недокровність. На доказ наводить примір, що одна дївчина, швачка, була вже так ослабла, що о власній силї не могла з ліжка піднести ся. Вкінци дали їй ще нчільного меду в гербатї по 2 ложки. Дївчина швидко набирала лїпшого апетиту, відтак збільшувано їй даня меду в чаю, опісля давано вже самого меду і по пів роцї прийшла цїлком до здоровля. Причиною є тут се, що мід містить в собі такі складові части, котрі приспішують обіг крови, скріпляють нерви, побуджують травленє, отже все те, що причиняє ся до здоровля.

НАУКА. ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Підручник ґімнастичний“ (Methodik des Turnunterrichtes). Звістний буковиньский ширитель ґімнастики в школах, п. Франц Ґріллїч, видав дуже пожиточну, а популярну книжку, Підручник ґімнастичнай для шкіл народних на Буковинї. Сей підручник оброблений основно і після приписів наукового плану буковиньских шкіл народних і містить в собі багато здорових і розумних приміpів. Книжка видана Ромуальдом Шалї і коштує 50 кр.

Складайте ся

на будову

„Народного Дому“

в Чернівцях6

Справоздане касове „Рускої Каси“

за місяць липень 1899 року.

А) Приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло			З кінцем місяця	
зр.	кр.		зр.	кр.	зр.	кр.
50	79	1. На фонд резерв. загальний	3	—	53	79
186	21	2. „ „ „ товариства	—	—	186	21
1503	83	3. Вложено паїв	85	—	1588	83
15005	48	4. Вложено вкладок щадн.	1425	—	16430	48
3756	68	5. Звернено пожичок на скрипти	1005	04	4761	72
2092	50	6. „ „ на векслї	281	88	2374	38
1041	35	7. Побрано відсотків	154	93½	1196	28½
—	—	8. Кошта спору	13	97	13	97
3200	—	9. З банку гіпотечн. вибрано		—	3200	—
189	11	10. На адмінїстрацию побрано	38	45	227	56
27025	95		3007	27½	30033	22½
1335	40	11. Готівка	160	11	1335	40
28361	35		3167	38½	31368	62½

Б) Розходи.

На початку місяця		в протягу місяця убуло			З кінцем місяця	
зр.	кр.		зр.	кр.	зр.	кр.
41	29	1. На фонд резервовий загальний	—	—	41	29
186	21	2. „ „ „ товариства	—	—	186	21
643	09	3. Виплачено паїв	7	16	650	25
7090	47	4. Виплачено вкладок щадн.	1590	96	8651	43
11872	63	5. Дано пожичок на скрипти	1090	—	12962	63
5000	10	6. „ „ на векслї	270	—	5270	10
438	13	7. Виплачено відсотків	25	—	463	13
1750	—	8. Вложено до банку гіп.	—	—	1750	—
12	—	9. Виплачено коштів спору	31	30	43	30
182	83	10. Виплачено коштів адм.	19	27	202	10
357	30	11. Виплачено коштів основ.	—	—	357	30
6	47	12. Оплати скарбові	5	62	12	09
620	72	13. Розділ чистого зиску	—	—	620	72
28201	24		3039	31	31240	55
160	11	14. Готівка (Сальдо)	128	07½	128	07½
28361	35		3167	38½	31368	62½

В місяцю цьвітни вступило 6 нових членів з паями деклярованими на суму 120 зр., виплаченими на суму 85 зр. — кр. Виступив 1 член з паями виплаченими на суму 7 зр. 16 кр.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

З причини опізненої пори знежені цїни товарів на ріжні сезони:

ЛЇТНІ ПАРАСОЛЇ

чорні чисто шовкові . від зр. 3·— до 8.—
„ пів „ . . „ „ 1·50 — 2·50
модного цьвіту чисто шовкові . „ „ —·3 — 7·—
„ „ пів „ . „ „ 1·25 — 2·50
Дїточі парасолї . . . „ „ 0·80 — 2·50
Парасолї від дощу . . „ „ 0·95 — 0·10
Для дам і мущчн.

Обув. Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відни, а також иньших сорт а все в найлучшім ґатунку для пань, панів і дїтий ясних, жовтих і чорних з ґуманками, до шнурованя і з ґумою

мужескі в цїнї . . . від 3·50 зр. до 8.—
дамскі „ „ . . . „ 3·— „ — 7·—
дїточі „ „ . . . „ 1·10 „ — 3·50

Домові мешти і пантофлї до ляви-тенїсу. методи Кнайпа, Лямана і т. д.

Соломяні капелюхи

мужескі в цїнї . . . від 80 кр. до 3. зр.
для хлопців в цїнї . . „ 40 „ „ 1·50

Лїтні капелюхи фільцові не тяжші як 35 ґр. всякого модного цьвіту в цїнї від 1·59 зр. до 2·50 зр. Капелюхи „Loden“ з фабрики А. Піхлера в Ґрацу.

Виключна продаж славних італійских капелюхів з фабрик: Barsalino, Ginserpo, і надворної фабрики Генр. Іта у Відни.

Цилїндрів і клякіс великий вибір
Мужескі кашкити і шапочки найновішої моди для панів, хлопців і цикліетів.

Лїски, палиці і капи до подорожі для цикліетів шапочки, обув, панчохи, пояси, рукавички, палички і рейтпейтші.

Краватки

у всїх модних фарбах. Всяких сортів сорочки для панів і то шовкову, полотняні і зефірові. турістки шовкові, зефірові і сатинові в цїні від 1·20 зр. до 5 зр. Краватки шовкові і до праня є на складї, а що тиждня приходять в свїжі посилки після найновішої моди.

Прибори до подорожі, як: чемодани, несесери, плахти і куферки у великій скількости до вибору.

Також несесери з накритем до стола, пуделка на капелюхи мужескі і дамскі, піхви на парасолї, ремінцї до клунків пледи і плахти на пледи і шуби.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Для шкіл народних
вийшли цїлком нові друки
можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4
котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізванє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до пигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА
що день съвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,
БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає **Двір в Лапшинї почта Бережани.**

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одїжи для дам і панів
в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.
Поручення з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї
найновійші плащі
жіночі, для дївчат і дїтий
(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)
жакети, мантильки, рбтунди, порохівники з шовку і могару з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги
для
панів, хлопців і дїтий,
загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,
Менчикови, Гавельоки
і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

Французский
Інститут для пончочок
ул. Франца ч. 12, (Franzensgasse).
Наука французкої, англїйскої, нїмецкої румуньскої мови і музики.

100—300 зр. місячно
можуть заробити певно і честно особи кождого стану у всїх місцевостях без капіталу і ризика продажию законно дозволених льосів. — Предложеня адресувати: Ludwig Österreicher VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.
За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

Ч. 101. Чернівці, середа дня 25. серпня (6. вересня) 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Перегляд полїтичний.

Ческі дневники зачинають дуже темними окулярами дивити ся на ситуацию. Покликанє Хлюмецкого до Ішлю зденервувало їх так, що стратили рівновагу і ц. к. прокуратория мусить їх утихомирювати. Послїдне число Narodni-x List-ів сконфісковано за статю, в котрій збентежені Хлюмецким Чехи грозять обструкциєю при виборі делеґаций. Орґан молодо-Чехів стверджує, що язикові розпорядженя дїйстно мають бути знесені, а теперішний кабінет подасть ся до димісиї. Коли в Ішлю ради Хлюмецкого побідили, в такім случаю судьба кабінету ґр. Туна порішена. Ще оногди заявили, що становиско Туна певне і що цїсар згодив ся на все, що правительство зарядило для зломананя опору Нїмцїв. Коли би так дїйстно було, подорож Хлюмецкого до Ішлю була би злашна. Впрочім звістна річ, що Бадені ще день перед тим, коли був змушений подати ся до димісиї, чув ся цїлком певний на своїм становиску. О скілько знаємо — пишуть Nar. Listy — удержуємо, що мінїстерство Туна упаде. Коли би навіть вірність польских союзників не улягала нїякому сумнївови, то під нїяким услівєм не мож вірити в католицко-людове сторонництво. Щодо опозициї при помочи обструкциї, то більша посїлість не піде з Чехами, так, що Чехи знайдуть ся в парляментї цїлком відокремлені.

Хлюмецкий по своїй авдиенциї в Ішлю приїхав до Відня і конферував з своїми приятелями полїтичними, а найбільше з членами нїмецкої вірноконституцийної партиї. В кругах нїмецкої поступової партиї до покликаня Хлюмецкого не привязують нїяких більших надїй. Сумнївають ся, чи сей факт є поважним кроком до зміни полїтичної ситуациї. Здогадують ся, що справа стояла в звязи з подорожею цїсаря до Чехиї.

Slovenec доносить в листї з Відня, що в другій половинї вересня зачне ся угодова акция між Чехами а Нїмцями. Правительсiву іде о се, аби від Чехів виторгувати дозвіл на цофненє язикових розпоряджень, за що в заміну мають одержати різні концесиї і відповідний язиковий закон. Але Чехи не мають на стілько довіря аби на се згодити ся і акцию мож з гори уважати за безуспішну.

Фінляндска справа стоїть щораз гірше. Росийске правительство старає ся консеквентно, крок за кроком знищити слїди еї автономиї. Одинокою підпорою Фінляндців на царскім двори був фінляндский секретарият, на котрого чолї міг доси стояти виключно Фінляндець. Тепер і се відобрано Фінляндцям, бо секретарем іменовано сенатора Плєвого, бувшого директора полїцийного департаменту і помічника мінїстра внутрішних справ під царем Александром III. Сей чоловік є правою рукою найбільших противників фінляндскої автономиї. Генерал Прокопе, послїдний фінляндский шеф державного секретарияту ужив всяких средств, щоби недопустити до іменованя росиянина заступником інтересів Фінляндців на царскім двори. Але ему не повело ся, бо побідила підпольна робота против фінлядскої партиї. Тепер розходить ся лиш о се, яке становиско супротив того факту займе фінляндский сенат.

Пруске правительство остро бере ся до консервативних урядників, що в соймі виступали против правительственного предложеня. Reichsanzeiger оголошує правительственне розпорядженє до вищих президентів, в котрім сказано: не лиш висші полїтичні урядники, але також королївскі ляндрати суть покликані і обовязані підпирати і заступати звістні їм погляди правительства, улекшувати переведенє правительственної полїтики, головно в важних справах і ширити між населенем зрозуміне тої полїтики, але під нїяким услівєм не мають права утруднювати правительственну акцию на підставі своїх личних поглядів. Розпорядженє кінчить ся словами: Віримо, що вистарчить звернути на се з цїлою рішучостию увагу полїтичних урядників і висказати надїю, що в будучности не буде причин до заряджена дальших средств.

Научка румунїзаторам.

В послїднім числї черновецкої „Рускої Ради“ знаходимо слїдуючу статю:

Румунїзатори межи нашими Волохами, — пише ся там—від коли прилучено Буковину до Австриї, все плачуть, що наш край віддїлено від Молдови, з котрою оба краї разом були 125 лїт тому під Турком. Особливо-ж від коли настало осібне королївство румуньске, вздихають румунїзатори з Буковини і з Угорщини за прилученєм їх до Румунії. А коли 25 лїт тому Буковина сьвяткувала радістний празник, що вже сто лїт находить ся під батьківским правлїнєм австрийских цїсарів, поїхало кількох головних румунїзаторів з Буковини до Румунії і там плакали разом з тамошними Волохами над тим, що Буковина не належить вже до Румунії. Від тогди старають ся румунїзаторскі голови, щоби й у волоскім народї на Буковинї, котрому й не снить ся зрікати ся свого милостивого для всїх Цїсаря австрийского, викликати незадоволенє з австрийским рядом а тугу за прилученєм Буковини до Румунії. Особливо в послїднім часї розвинули румунїзатори страшну аґітацию за тим, від коли австрийский ряд зглянув ся й на Русинів і спиняє по трохи румунїзацию в церкві і школї.

Як се побачили румунїзатори, що, як сказав покійний Федькович, годї їм вже рускими перекинчиками „набивати свій порожний хлїв“, накинули ся вони на настоятелїв буковиньских шкіл, відтак, як звістно, й на владику, ба й на самого президента краю, і кричать на весь сьвіт: „ґвавт, Волохів рущать!“ себ-то не можна вже Русинів так руму-нїзувати, як за бувших інспекторів шкільних, за владики Мораря та за президента Алезанього або Кравса. Крім того крику придумали румунїзатори ще й носити червоно-жовто-сині бинди, котрі то краски є на королївских фанах в Румунії, щоби таким способом вполїти в Волохів, що вони повинні стреміти до прилученя Буковини з королївством румуньским. А посол Янку Фльондор сказав публично в соймі, що він старати ся буде, аби, як его підозрівають, на правду заслужяти на імя румуньского іредентіста, себто зрадника, що хоче відорвати Буковину від Австриї а прилучити до Румунії.

Отсе вороже для нашої австрийскої вітчини поступованє румунїзаторів спонукало президента краю, коли на Преображенїе яко в день сьвітлих уродин нашого найяснїйшого Монарха прийшов наш митрополит із духовенством до него, аби намістника цїсарского завірити о любови, вірности і преданности православного духувеньства для осьвяченої особи Монарха, — сказати митрополитови і сьвященству, що президент вірить в сї слова, але що нещира то любов, коли сьвященники волоскі і їх родини носять румуньскі бинди. А висказавши Митрополитови похвалу самого Монарха за справедливе для всїх вірних поступованє Митрополита, зганив президент тих двох совітників консисторских (румунїзаторів-перекинчиків Калиновского і Бажана), що не вийшли на стрічу Митрополитї, коли він по нападї румунїзаторских студентів на него вернув з Відня.

Сї слова правди з уст заступника самого Цїсаря вкололи румунїзаторів дуже і вони за те страх лютять ся на президента і на Митрополита і жадають, що-би обох скинути. Ну, та до того ще далеко, бо є ще й православні Русинн, що не допустять, аби президентом і Митрополитом стали люди, котрі би, як колись Алезанї і Морар румунїзованєм Буковини помагали румунїзаторам в їх кертичній роботї, себто до приготованя відлученя Буковини від Австриї, а злученя з королївством румуньским. Памятаймо-ж і ми, панове братя, що борючись против румунїзациї в школї, в церкві і всюди, боремо ся не тілько за справу руску, але й за нашого найяснїйшого Монарха, котрому хотїлили-б румунїзатори-вороги забрати наш рідний край, нашу любу Буковину.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5-го вересня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Будова „Народного Дому“ в Чернівцях іде так швидко вперед, що буде готова багато скорше, як з будівничим умовлено. Тепер вставляють вже піддоги, печі, вікна і головні еходи. З надвіря є ще тільки мала часть до зануцованя, а готова вже часть фронту презентує ся дуже гарно, а середний дах хороша імітация мідяної бляхи. Саля друкарнї зовсім готова, в ній покищо приміщена на 2 недїлї бурса. Надїємо ся, що всї щирі Русини, що сими днями любувались видом нашої пишної палати народної поспішать з членьскими вкладками.

З фінансової дирекциї. Концепіста Николая Костецкого придїлено до уряду виміру належитостий, а практиканта Вінкентия Кешмана до дирекциї.

З суду. Концептовий практикант фінансової дирекциї Антін Артур Міґдал іменований авскультантом при черновецкім суді.

Перенесенє. Заступник прокуратора судового в Коломиї Казимір Антерман перенесений до Чернівцїв.

З державних зелїзниць. Аспірант др. Генрик Бальтінестер придїлений до служби при управі зелїзниць в Чернівцях; Асистент Станїслав Вінтер — про котрого „тактовне“ поведенє ми оногди писали — перенесений з Лужан до Ґлїбокої, а аспірант Гавриїл Буркутян з Ґлїбокої до Лужан. — Мінїстерство зелїзниць заострило услівя при принятю до служби, а іменно мають лїкарі як найдокладнїйше сконстатувати у всїх петентів, чи они що-до взору здорові, чи годні розріжнити докладно барви і чи мають добрий слух. Сї постанови відносять ся головно до урядників руху.

Цїсарску санкцию одержав ухвалений буковиньским соймом закон о заведеню рогачки при громадскій дорозї з Шипоту приватного до Бергомету н. С. і о побираню належитости рогачковой тамже.

На черновецкім унїверситетї буде лїкар др. Маер в новім шкільнім роцї викладити судову медицину. Недавно тому оголосила урядова віденьска ґазета, що мінїстер просьвіти згодив ся на приватну доцентуру д-ра Маера, котрий габілїтував ся на краківскім унїверситетї. Звістно, що др. Волян такий хорий, що не може викладати на унїверситетї, тож тепер его заступить др. Маер.

В православній консисторії мають небавом радити над реформою монастирів буковиньских. Проект реформи вже готовий. Справдї вже крайна пора була, забратись до сеї реформи!

З ради шкільної краєвої. На засіданю з дня 30-го серпня с. р. ухвалено розширити школу в Милишівцях на 4-клясову, а школи в Кучурові великім на 3 клясові. — При середних школах іменовано Юлія Гельцля помічним учителем для рисунків при черновецкій висшій ґімназиї; Осипа Садовского помічним учителем ґімнастики тамже; Валерия Серфаса суплентом при ґімназиї в Серетї; Осипа Маковея суплентом при учительскій семинариї; кс. Станіслава Шіе рим.-кат. катехитом при серетскій ґімназиї; Антона Рижа помічним учителем для рисунків і ґімнастики при ґімназиї в Сучаві; кс. Людвика Вінтера рим.-кат. помічним катехитом при учительскій семинариї в Чернівцях. — Сталого учителя Івана Тірона потверджено в учительстві при рускій ґімназиї в Чернівцях. — Для народних шкіл іменовані сталими учителями в Чернівцях: Кость Остафійчук для хлопячої школи при улиці палати краєвої, Пилип Федорович для школи при улиці двірскій, Тит Бевка для клокічки, Петро Маґас і Денис Бендевский для Калїчанки, Корнило Салабан для Мънастириск; сталими учительками в Чернівцях іменовані: Каміля Вайсман і Марія Тельман для дївочої школи при ул. палати краєвої, Евелїна Зорґер для дївочої школи при ул. семигородскій, Марія Бевка для Клокічки, Євгенія Хотинчан для Рошоша; мол. учительками іменовані: Єті Шварц для школи при ул. семегородскій і Амалія Малїкевич для школи при ул. двірскій. — Несї Паролю іменовано сталою мол. учителькою в Сучаві. — Дальше іменованї надучителями взглядно надучительками: Євгеній Серетян для волоских Бадівців, Іван Мольнар для Андреасфальви, Пилип Брец для Сатульмаре, Василь Сольонар для волоских Тереблешт, Іля Балошескул для Камени, Іван Молдован для Горішного Вікова, Ефроім Іспескул для Низшого Вікова. — Провізоричним управителем школи в Іджештах іменовано Івана Григоровича. — Сталими учителями взглядно учительками іменовані: Осип Подвишиньский в Шварценталь, Михайло Кракалія в Ревнї (Стрілецкім кутї), Мартин Кордашевский в Новій Гутї, Николай Бардиянчук в Бабинї, Іван Барбір в Петрівцих коло Сучави, Герміна Вайсман у Вижници, Петронеля Заржицка в Рогізнї, Іля Клим в Старих Мамаївцях, Матильда Вальтер в Бобівцях, Параскева Прокопович в Кіцмани (при дївочій школї), Катерина Григорович в Йорданештах, Петро Попович в Красній. — Сталими мол. учителями взглядно мол. учительками іменовані: Евфрозина Сімйонович в Магалї, Василь Паламар у Волівцах, Ґеза Мольнар в Андреасфальві, Домника Боднар, в Радівцях, Іля Храпко в Оршівцях, Тодор Банатюк в Суховерхові, Марія Дроздовска в Юрківцях, Артемій Українець в Кіцмани, Марія Григорко в Красній. — Перенесено учительку Веронїку Стефуряк з Нових Фратівців до Горішного Городника. — Признано службові додатки: уч. А. Веренції у Вашківцях перший, надуч. Никифорови Боканче в Стражі другий, надуч. Вікторови Івасюкови в Лашківцї і Дарієви Пігулякови в Старій Жучці третий, а надуч. Іванови Ярошиньскому в Раранчу четвертий додаток. — Окрім того полагоджено кілька подань о ремунерациї і запомогу грошеву та ще деякі иньші меньше важні справи.

„Наука читаня і писаня“ в 1. році шкільнім, звістна вже бук. учительству методика проф. Омеляна Поповича вийде сими днями в другім поправнім виданю. Управителї руских шкіл народних повинні би звернути увагу учителїв і учительок особливо молодших, на сей конечний для них підручник, про котрого потребу і вартість свідчить рідкий у нас ще факт, що перший наклад розпроданий зовсїм. Книжку висилає друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях (улиця Петровича ч. 4.) і почтою за ціну 50 кр.

Заступник жидівского кагалу в раді шкільній краєвій, п. Нафталї Тітінґер зложив свій мандат яко член тої ради. Жиди хочуть тепер вибрати енергічнїйшого заступника.

Школу малярства і рисунків для женщин проваджену артистою-малярем п. Николаєм Івасюком, вітворено дня 1. вересня. Писемні зголошеня адресувати: Новий сьвіт ч. 38. Устні інформациї, як також зголошеня приймає сам п. Івасюк в четвер і пятницю в промисловім музею на I. пов. від 10. до 1. год. в полудне.

Чим воюють наші кацапи. Не потребуємо сказати чим, бо се вже всї люди добре знають, що клеветою і ложию. Кілько то таких напастий мусїли ми зносити від них і їх „орґанів“ „Буковинскихъ Вѣдомостей“ і „Цареславной Буковины!“ Нам вже і навприкрило ся, відповідати на ті клевети. Але не лише нас оклевечує та „чесна“ компанія. От забрали ся они і до наших буковиньских липованів і в статї „Старообрядовцѣ“ обвиняли липованьского епископа з Фонтини Альба, Атанасия Макурова, що він збогачує ся майном громадским і таким чином кривдить свою паству. Коли минувшого четверга прийшло за ту статю до карної розправи перед судом, заступник обжалованих Осипа Крушиньского і Олександра Кострижа, адвокат др. Лупу, відкликав всї ті клевети, звиняючи редакцию „Бук. Вѣдомостей“, що она писала все те на підставі ложних інформацій... Як би таке дучило ся між порядними людьми, то они з того набрали би науку і не оклевечували би безпідставно чесних людий; ну, але по наших кацапів того не можна надіятись, бо то вже їх ремесло і без того они не можуть жити...

Волоскі сьвященики демонструють. Православні волоскі сьвященики кімполунґского деканату ухвалили минувшого четверга запротестувати против звістної промови краєвого президента до депутациї прав. клеру в уродини цїсаря і вислали відповідну телеґраму до консисториї з жаданем, щоби той протест подати до відомости цїсаря, бо закиди краєвого президента „неоправдані і походять лише з незнаня відносин“...

От вам рівноправність! Онодї наш дописуватель жалував ся про несправедливість, яка дїе ся Русинам від заряду державних зелїзниць. Дало би ся на сей темат дуже богато ще писати, але ми поки-що подаємо отсей просто неімовірний образочок „рівноправности“ Русинів, про який ми довідали ся з достовірного жерела. Коли має ся оголосити яке розпоряджене станїславівскої дирекциї державних зелїзниць, котре відносить ся специяльно до Буковини, то дирекция посилає то розпоряджене в нїмецкій мові черновецкій управі зелїзниць. Тут перетолковують то розпоряджене на волоску мову і відсилають знов до Станїславовова. Тамошний „рускій“ переводчик, п. Гордзїевич, перетолковує те роспоряджене на „руску“ мову і — аж тепер посилає станїславівска дирекция цїле роспоряджене в нїмецкій, „рускій“ і волоскій мові до друку до друкарнї Екгарта в Чернівцях! І такі короводи дїють ся задля браку руского переводчика в черновецкій управі державних зелїзниць! Задля тої недбалости спізняють ся у нас всякі оголошеня і виходять до того всего ще такі карикатурні! Як би се не було фактом, то не хотїло-б ся просто вірити, що щось таке можливе в конституційній державі, де істнує артикул XIX основних законів. Чи діждемо ся ладу в тім згляді і коли?

Не чини другому, що тобі немиле. В послїднім числї „Buk. Post“ боронять ся Волохи против закиду нельояльности, котрого їм не робить ся як загалови, а лише декому. Привід до того дало демонстративне ношене румуньскої tricolore, се е: барв Румунії. Не будемо сперечати ся, чи сей закид оправданий чи ні. Нам ходить лише о те, що тепер наші Волохи страшно обурені задля того закиду і кажуть, що він цїлком неоправданий і длятого він їх — як кажуть — так дуже болить. Коли такий закид болить Волохів, то як мусїло се обурити Русинів, коли в соймі встав Волох і прилюдно закидав Русинам, що они тягнуть до Київа! І то сказав Волох, котрий руских відносин не знає добре; а коли-б їх знав, то була се з его сторони тим більша несовістність! Тепер же відчувають наші Волохи на собі правду нашої пословицї: „Не чини другому, що Тобі немиле!“

Волохи не можуть успокоїти ся. За ту промову краєвого президента, про яку згадуємо у вступній статї, написали свого часу черновецкі „Buk. Nachrichten“ статю з закидами против демонструючих радників консисторских о. Calinescu і Bejan. Тепер оба отці простують ті закиди і вимовляють ся, що они не могли бути при принятю повертаючого з Відня митрополита, бо тодї они були на урльопі по-за Чернівцями і зрештою не знали доклядно, коли митрополит Аркадій приїде. На те замічають Buk. Nachrichten, що 1) консистория не вислала — як то звичайно робила попередними місяцями — митрополитови пенсию за місяць липень, отже надїяла ся скорого приїзду митрополита; 2.) в урядовій Czernowitzer Zeitung з 6-го липня виразно стояло, що митрополит приїзджає дня 8-го липня; — ну, а чейже консистория вже перед тим оголошенем мусїла о приїздї знати. Значить, оо. Calinescu і Bejan не можуть вимавляти ся незнанем — і надужмають терпеливого § 19-го прасового закону...

Для заснованя фабрики цукру на Буковинї вже зібрано зголошеня на потрібні до того 4500 морґів поля, щоби на ньому саджено бураки. В сїм тижни зійдуть ся заступники інтересованих фірм, щоб нарадитись над остаточним переведенем сего для нашого краю так хосенного фінансового пляну.

В справі від'їзду і пращаня митрополита Куїловского із Станїславова. одержало „Дѣло“ з відтам письмо, затитуловане „Зрада народної справи“, а підписане псевдонїмом: „Р. Ґ.“, котре *наводимо в цїлости. Р. Ґ. пише:* „Вчера виїхав зі Станїславова митрополит Куїловский, а має приїхати еп. ґр. Шептицкий. З тої пагоди голова тутешної капітули митрат о. Вас. Фаціевич розіслав до всїх тутешних урядів запрошене до участи в повитаню нового архипастиря рускої церкви. Однак, хоч і станиславівска капітула і о. В. Фаціевич уважають себе Русинами, і то не звичайними, а найлїпшими предетавителями руского народу, а також домагають ся, щоби весь руский нарід уважав їх за таких, то мимо того всї ті запросини були написані і підписані о. В. Фаціевичем по нїмецки! „Доборолась Україна до самого краю — гірше Ляха свої дїти її розпинають!“ — плакав колись Шевченко, а ми ще нині, но тілько лїтах, мусимо на кождім кроцї пізнавати правдивість его слів. Коли нарід рускій підняв ся до завзятої боротьби за свої права, домагаючись самостійного культурного розвитку для себе; коли в боротьбі за права руского народу потекла навіть хлопска кров; коли врешті в цїлій рускій части Ґаличини підніс ся могучий оклик: „Домагаймо ся від властий рускої переписки, добуваймо рускій мові належні її права!“ а руске духовеньство майже всюди підняло в сїй важній справі свій голос — в такій власне порі настоятелї духовеньства зраджують народну справу, покидають народний стяг без найменшої причини, бо-ж за запросини в нїмецкій мові не впаде хоч-би найдрібнїйша окрушина, а знов за запросини в рускій мові нїкому не впаб би був і волос з головм. Тут лиш винна ледача натура, що каже цурати ся свого рідного, а вживати чужого. Так то „помагають“ наші висші духовні бороти ся нам з тяжкими противниками: Що-ж дїяти! Коли пастирі так ідуть, то „треба вівцям пасти ся самим!“ як сказав поет Франко. І рускій нарід так поступить. Він, мимо всїх ворожих затїй, здобуде собі те, що ему по закону Божому і людскому належить ся; але ті Русини, що в найважнїйших хвилях не йшли так, як вимагало добро руского народу, не будуть мати місця і права до участи в спільнім радістнім сьвятї народнім в обновленій рускій хатї!“

Митрополит Куїловский приїхав *оногди вечером о год. 7. до Львова.* На двірци очікував его мітрат Білецкий сам, без асистенциї, бо приїзд митрополита мав цїху цїлком приватну. З'явило ся однак на двірци много осіб з рускої інтелїґенциї. Митрополит приїхав в сальоновім ваґоні в товаристві крилошан Литвиновича і Ткачуника. Зараз на другий день виїхав до Відня, щоби зложити присягу в руки цїсаря. Митрополит замешкав у о. д-ра Сембратовича, де від кількох днїв у тій справі мешкає теж о. Андрій Шептицкий, епископ станиславівский. Деякі дневники доносять, що інсталяция митрополита Юліана Куїловского має відбути ся дня 3-го вересня. Однакож ми довідали ся з довірочного жерела, що інсталяция відбуде ся доперва в першу неділю *по* 8. вересни з тої причини, що цїсар есть тепер на маневрах, а митрополит Куїловский заінсталюєсь доперва по зложеню присяги в руки цїсаря. Дня 10-го вересня рано о год. 9½ має відобрати від митрополита присягу або архіепископ Ісакович, або архіепископ Моранский і один з них вложить митрополитови palion, надіслане з Риму. Відтак відправить сам митрополит торжественну Службу Божу, підчас котрої відчитає декан капітули 2 булаї, одну до сьвященьства, другу до народу. Опісля *підпише* митрополит всї грамоти, а о. прокуратор Левицкий забере їх з собою до Риму.

Зі Львова пишуть нам: Перед нашими очима *послїдне* число „Вістника епархіяльного“ станїславівскої епархії. Підносимо се прилюдно з щирим узнанем, що не бачимо тамже славетної „Директиви“ як відгадувати „думки“ правительства. Спасибі за зворот в станїславівскій консисторії сьлїдний вже не в однім напрямі. Сумно, що аж наймолодша консистория мусїла дати науку старшим сестрицям що робити з непокликаними „директивами“. Ще сумнїйше, що навіть в Перемишли, чого доси там не бувало, такий могучий вплив на справи епархіяльні, могуть мати всякого рода „perły“. Чи тамошний совіт консисторский мав би хиба бути на те, щоб головами кивати, коли найлїпші адмінїстрациї та другі посади душпастирскі, дістають з кривдою других сьвящеників, *своіяк епископа?* В імени проте поваги руского владики кличемо: Тут нема иньшої ради, як відкликати чим скорше „директиву“ не згідну з духом права канонїчного, котрої тому жаден сьвященик не обовязаний виповняти“.

З'їзд партиї москальофільскої з причини 15-лїтнього ювилею тов. ім. Качковского відбуде ся у Львові дня 8. вересня с. р. З'їзд буде полученний зі зборами, людовими забавами, концертами та балями, но і певно з гавканем на „украинофильскихъ сепаратистовъ.“

Новий подїл округів шкільних семинарий учительских в Галичинї поміж краєвих інспекторів шкіл установило міністерство просьвіти. Новий той подїл входить в житє з днем 1. вересня с. р. — В загалї: 1. До краєвого інспектора шкіл п. Болеслава Барановского будуть належати: семинарії учительскі муж. і жень. у Львові і муж. в Тернополи, як також округи шкільні: Бібрка, Перемишляни, Рогатин, Бережани, Підгайцї, Тернопіль, Збараж, Скалат, Теребовля, Гусятин, Чортків, Бучач, Борщів, Заліщики, Львів округ мійский, Львів округ замійский. — 2. До краєвого інспектора шкіл п. Людвика Дудинского будуть належати семинарії учительскі мужескі в Сокалі, женьска в *Тернополи* і округи шкільні: Перемишль, Мостиска, Ціпанів, Рава, Сокаль, Камінка Струм., Жовква, Яворів, Городок, Рудки, Ярослав, Броди, Золочів, Сянок, Лїско, Добромиль. — 3. До краєвого інспектора шкіл п. М. Залевского будуть належати семинария учительска в Кракові і округи шкільні: Хшанів, Біла, Живець, Вадовицї, Краків округ мійский і замійский, Підгіре, Величка, Мисленицї, Бохня, Лїманова, Бжеско, Новий Тарґ, Новий Санч. — 4. До краєвого інспектора шкіл п. Т. Токарского будуть належати семинария муж. в Тарнові, Ряшеві і Коросні і округи шкільні: Тарнів, Мелець, Дуброва, Пільзно, Ропчицї, Кольбушова, Тарнобжеґ, Нїско, Грибів, Горлицї, Ясло, Коросно, Ланьцут, Ряшів, Березів, Стрижів. — 5. До краєвого інспектора шкіл, котрого посада не є ще обсаджена, а заступництво на разї обняв п. Б. Барановский будуть належати семинария учительска муж. в Самборі, Станїславові і округи шкільні: Самбір, Старе місто, Турка, Дрогобич, Стрий, Жидачів, Долина, Калуш, Станиславів, Товмач, Богородчани, Надвірна, Коломия, Косів, Снятин, Городенка. — В сей спосіб надзір шкіл цїлої Галичини зістав подїлений між 5 краєвих інспекторів шкільних. Доси було їх лише чотири.

З'їзд славяньских фільольоґів в Празї в 1901 р. З нагоди археольоґічного з'їзду в Київі зібрали ся там — як доносять дневники — видиїйші славяньскі учені на нараду і ухвалили на внесене ческих археольоґів, скликати з'їзд славяньских фільольоґів в Празї в 1901 роцї. З'їзд розділить ся на кілька секций, а то: фільольоґічну, етноґрафічну, історично-літературну і палеоґрафічну.

Раскольники в Росиї. Число православних сектярів „Раскольників" у Росиї не є докладно звісне по тій причинї, що їзза переслїдованя криють ся перед правительством. Помимо того можна їх число означити у приближеню на $1^1/_2$ до 2 мілїонів людий. Над самою Волгою в дисцезиях долїшно-новогородскій, самарскій та саратовскій є їх до 270.000, у вятскій дисцезиї 72.000, в полоцкій 90.000, в черниґівскій 50.000. На Сибірі в трех лише дисцезиях числять їх на 300 тисячів. Замітити треба, що число раскольників помимо переслїдовань правительства збільшає ся раз у-раз більше та розрастає ся у державі в сильний, ворожий та навіть бунтівничий елемент.

На вісїм місяців вязниці засудив окружний суд карний в Перемишли бувшого війта із Стоянець, Іосифа Адамишина, котрий був головним виновником кровавої пригоди при баденївских виборах 1897 року. Війт впровадив власти в блуд, що нїби в Стоянцях заносило ся на розруху, отже прислано до села оружну силу, а тимчасом без сего було би обійшло ся, як би війт не був фальшиво заалярмував власти. Війта засуджено, але з его вини один чоловік погиб від жандармскої кулї, деякі були поранені, а в додатку кількадесять людей засудив суд на вязницю. До розправи против війта було покликаних сорок сьвідків. Засуджений вніс рекурс против вироку.

Позбавлені хлїба. Зі взгляду на сумний стан фінансів в Румунії і з огляду на злий збір сегорічний, ограничило тамошне правительство всякі публичні роботи до minimum, увзглядняючи лише потреби краевих робітників, а відправляючи заразом заграничних робітників, між котрими є найбільше робітників з Австриї, а головно з Буковини і Галичини. Так отже наші селяни позбавлені і того малого заробітку.

Для руских шкіл! Купець Матей Гендлер в Кіцмани взяв з нашої друкарнї всї друксорти для шкіл на розпродаж. У него можна також набути шкільні учебники і всякі иньші для шкіл і учеників потрібні прибори в як найлїпшій якости і по найдешевших цінах. Поручаємо длятого склеп згаданого купця нашим руским учителям!

Жертви на „Народний Дім" в Чернівцях на руки о. Дм. Добротвора місцевого гр.-кат. сотрудника зложили слідуючі П. Т. Добродії: о. Емануїл Воробкевич, гр.-ор. катехит 1 кор., Іван Воробкевич, начальник рентового уряду при дирекциї релїґ. правосл. фонду 1 кор., Евген Шепарович, ц. к. податковий контрольор в Снятинї 1 кор. і Николай Заячківский, референт руско-народного театру 1 кор.

З театру.

„Малка Шварценкопф".

(Драма в 5 актах Ґабриелї Снежко-Запольскої, переклад Т. Ґембицкого.)

Коротенький зміст сеї драми ось який:

В домі колишнього конторника, молодого Маврикія Зільберцвайґа, дуже весело. Він недавно рантом обогатів, а почувши себе богатим і самовільним, сульнув у вір житя подаючись на аристократа. Очевидно, „приятелї" і „приятельки" збігли ся мов круки, почувши жир. Натягають молодого і трошка цинічного але в ґрунтї чесного Маврикія, а майстром від „помпованя" є колишний простий „Мойше", а нинї „шляхтич", Колюмна Віденьский, індівідуум на скрізь підле і безличне. Шампан лле ся струями. Старенька Ґлянцова, приятелька дому покійної Зільберцвайґової просить, протестує, а в кінци, бачучи, що еї просьби на нїчо не придадуть ся — опускає дім Маврикія на завше. В тім як раз приїжджає зо шкіл Малка Шварценкопф, бідна сирота, бо без матери. Приїхала до дому своєї покійної добродійки, котра своїм коштом ложила на еї образованє. Маврикій приймає еї цинічно, просто мов уличницю, збігає ся веселе товариство, порывають еї між себе. Обурене Малки не має границь. В оборону бере еї Яков Леві, адвокатский заступник, чоловік добрий і інтелїґентний, котрий побачивши дорослу вже а при тім незвичайно гарну приятельку — влюбив ся в неї на забій. Малка відновіла йому горячою взаїмностю, не знаючи, що Леві вже заручений з иньшою.

Малка опускає з погордою дім Маврикія і рішаєсь замешкати постійно в домі старого батька торговця сїрниками, котрого теж подибала у Маврикія по двох літах розлуки. Чорний дух Маврикія, Колюмна Віденьский, загадав зробити з Малки любовницю для свого приятеля, але вона остає вірною свому любкови. Та щасте еї не судилось. Малка довідує ся від Єнти Тішебух, звичайної „ганделески", що еї укоханий заручений з другою і в короткім часї має навіть відбути ся его весїле. Розпука її безгранична. Між тим однак, сваха Паке Розенталь, радить Малцї, а також і старому Шварценкопфови, аби Малка вийшла замуж за властителя половини склену, вправдї молодого, але нашів з'ідиотїлого Йойну Фірулкеса. Малка буде мати чоловіка, буде кому доглядати склену, а старий Шварценкопф не буде потребував більше ходити з сїрниками та папіросами, а тим самим перестане „наїдати ся лише раз на тиждень", знч., що шабасу. Малка не хоче об тім і чути, однако довідавшись, що еї милий заручений з другою, зломана морально віддає руку Йойнї, знаючи, що йде просто на загибіль. Підписує підсунену їй жидками — особливо хитрим Маршалком — угоду і виходить заміж за Йойну, не слухаючи щирих просьб, анї своєї подруги, Рожі Горн, анї уцтивої Ґлянцової, анї опамятавшого ся Маврикія. Гірко її жити з нелюбом, вона його вправдї шанує, склену доглядає, ба, удає навіть щасливу, а бодай вдоволену, силкуєсь на спокій — але дарма, доброї та зичливої Ґлянцової не здурить. Ґлянцова бачить, як її пупілька вяне, никне мэйже в очах і дораджує Малцї розвід з Йойною, а то тим більше, що власне недавно довідала ся, що Леві зірвав всякі зносини із своєю нареченою і тужить за Малкою. Сеся послїдна, почувши те, трохи з ума не зійшла з радости. Значить ся, він еї таки любив! В одній хвили рішає ся зробити все, що лишень можливе, аби тільки позбути ся нелюба і вийти швидко за того, котрий був для неї усїм на сьвітї. Та не хоче на се пристати, анї шаліючий з розпуки Йойна, анї старий Шварценкопф, котрому тепер дуже добре, анї старий Фірулкес, тим більше, що Малка нанесла на цїлий дім неславу, позволяючи собі цїлуватись з ущасливленим Левім, неславу, котру лишень один рабін може змазати. Малка мізериїе що раз гірше, сумує, не спить по ночах. Прикликано лїкаря, котрий записує еї фляшочку морфіни „на спанє".

Між тим, лакомий звичайно на гроші Шварценкопф, дає ся в кінци переконати Єнтї, що наколи він позволить Малцї розвести ся з Йойною, то і сам буде мати гроші і Малка буде здоровою і щасливою. Леві маючий чоловік, зачлатить йому і поверне всї кошта Фірулкесам, на що всї годять ся з виїмкою дурного Йойни, в котрого серцю зайшла величезна метаморфоза. У нїм збудило ся самопізнанє, житє, почуте гідности і вартости чоловіка. Має ся розуміти, було се випливом незвичайної краси, нїжности, доброти і — так би сказати — тої теплоти серця Малки. Він бачучи, що інакше не може вже бути — тож хоч з великим жалем годить ся на розвід з Малкою, але „не продасть" її за гроші, бо — каже — за гроші серця анї продати, анї купити не годен. „Але він знає, що має тепер мислити".

Леві приходить до дому Фірулкесів, аби з ними остаточно полагодити рахунки. Будять спачу за параваном Малку, та дарма, більше її вже не збудили. Вона, проклята сфанатизованим вітцем, не бачучи для себе иньшого виходу — випила цїлу фляшочку морфіни і отруїла ся.

Зайвим було-б додавати що Маврикій Зільберцвайґ, теж виключно лише Малцї мав до завдяченя, що пристаткував, оженивши ся з еї подругою Рожею і прогнавши раз на все від себе Колюмну.

Отже як бачимо, тема вправдї не дуже нова, та за те скілько житя у цїлій штуцї, скілько там правди!

Авторка, котрій, по моїй думцї, цїлком несправедливо де-хто закидає тенденцийний фільосемітизм — влила здаєсь цїлу свою душу в постать бідної Малки. Але, наколи се малаб бути постать типова, то авторка поповнила просту похибку, так принайменше я думаю. Пересічна жидівка, будь вона і як образована, є звичайно горяча, пристрастна, а такий скрайний сентименталїзм у женщин, швидче можна-б приписати расї словяньскій, а специяльно українській. Малку грала панна Ґембицка і треба признати, що ролю свою віддала чудово. Власне той сентименталїзм лежить мабуть в кругї еї ріль і се артистиї — навіть сказав бим, до лица. Знаменито секундував еї п. Стадник в роли Левіого. Артист се безперечно талановитий і незвичайно інтелїґентний. Я певний, що він рішучо вибив би ся на перше місце, коли-б лише покинув ролї драматичні, в котрих він звичайно сходить в патос. Ролї легких амантів — от тут для него справдїшний тріюмф. Знаменитими були пп: Ґембицкий (Шварценкопф), Полїщук (Колюмна Віденьский), Ольшаньский (Маршалок) і Осиповичева (Єнта). Сеся артистична чвірка — то справдїшна окраса і гордощі нашого театру. Найнезначнїйший і майже цїлком не говорячий за себе дотеп — виходить з їх уст таким, що просто неможливо не сьміяти ся. Тичить ся се специяльно пп: Осиповичевої і Ольшаньского. П. Григорович в роли Маврикія Зільберцвайґа представив ся нам яко скінчений артист. Не можу однако нїяк зрозуміти, як можна зимовою порою ходити... лишень в тужурку і то такому як Зільберцвайґ богачеви і нееккентрикови? Се або недбалість, або легковажене собі публики. Прикро мінї, але такої аномалиї промовчати просто не вільно. Також п. Стадник повинен о тім знати, що на баль не іде ся у фраку, білій краватцї, а з сивим капелюхом в руцї. На се режісерия повинна звертати бачнїйшу увагу.

В роли дурноватого Йойни Фірулкеса виступив п. Юрчак. Не легку мав задачу, однак вивязав ся з неї несподївано добре. На симпатичну згадку заслугує теж п. Стечиньска (Паке Розенталь), ветеранка руского сцени, п-на Косаківна (Ґлянцова), дальше пп. Нижанковский, Шеремета, Бучманівна і Рубчакова. Всї вони грали без закиду, навіть п. Рубчак, хоч роля лїкаря-сальоновця цїлком не відповідає его талантови.

В неділю дня 3. вересня відіграно по раз перший комедию в 5 актах І. Шуткевича в перевод Стадника п. з.: „Попихайло". Штука сама собою дуже гарна і з житем написана. Що до гри артистів, то коротко сказавши, був се справдїшний концерт. Героїнею вечера була п. Ґембицка в ролї Марії і грала, як звичайно, знаменито. Також п. Стадник віддав ролю Жаровского без закиду, бракло йому лише в важнїйших моментах тої сили драматичної. Се однак не его вина, бо — ще раз повторяю — він не до драм. П. Полїщук яко барон Здобивский зискав загальну похвалу авдіторії. Часть комічна спочивала знов у вправних руках пп. Ґембицкого, Осиповичевої і Ольшаньского, (Ян, Марґарета і Ґнат.) В „Попихайлї" вирізнив ся теж п. Шеремета в ролї дружби Михайла зі своїми комічними порывами. Однако перші скрипки держали тут пп.: Ґембицкий і Осиповичева. Публика просто клала ся від сьміху, а було її новиїсїнько.

В понеділок дня 4. вересня теж при виповненім по береги театрі, відограно драму в 5 дїях з народного житя з сьпівами і танцями Старицкого, „Ой не ходи Грицю та на вечерницю". Зайвим було-б розписувати ся та захвалювати чудну гру наших артистів. Найлїпше про се сьвідчать предовгі і безнастанні оплески, якими дарила їх роз'ентузиязмована публика. П. Стадник в роли веселого сьміхованьця підпарубочого, був рішучо незрівнаний і мусїв на жадане публики повторити і свій танець і аранжоване хором. Отже довід що я, що до его таланту, цїлком не помиляв ся. Годить ся також піднести прегарний сьпів пп. Григоровича (Грицько), Рубчакової (Галина) і Бучманівни (Дарина). Сеся послїдна, хоч на сценї працює доперва кілька місяців — грає і сьпівае як стара артистка. Очевидно і тут домінувала п. Ґембицка. Що до п. Полїщука, того універсального артиста, то справдї, годї не подивляти его величезної і інтенсівної праці і его Хома відіграний був з незвичайним зрозумінем, лишень характеристика була за ярка. Взагалї цїлий ансабль випав цїлком солїдно, особливо при гарних декорациях і осьвітленю.

Публичне признане назежить ся без сумнїву і п. Заячківскому, референтови і властивому управителеви театру, котрий хоч не грає, та за те докладає всїх сил, аби піднести до можливої висоти одиноку для Галичини і Буковини українсько-руску сцену.

В кінци сливце до П. Т. Публики: Наколи вже тут такий звичай, що до театру треба доконче з чверть години спізнити ся, то я не мав би остаточно нїчо против тому. Але пробіг! Той сам „добрий тон", що наказує „з засади" спізняти ся, в кождім разї обовязує теж спізнившого ся до певного рода чемности і зглядом передше прийшовших, значить ся, повинно-б ся тихонько всунути до лавки, чи в льожу і не перешкаджати другим в слуханю. Так „добрий тон" наказує.

Дальший репертуар українсько-руского театру є такий: В середу дня 5. с. м. „Ямарі" оперета в 3 актах Целлера; в четвер „Нещасне кохане" образ драматичний з народного житя з сьпівами Манька; в пятницю, на побільшене емеритального фонду для артистів руской сцени — „Честь", комедия в 4 актах Судермана; в суботу „Верховинцї", драма в 3 актах а 9 відслонах Корженьовского (в 7 відслонї танець опришків); в неділю „Чумаки" комедия в 5 актах Карпенка-Карого. Недільне представлене призначене на дохід нашого „Народного Дому". Надіємо ся, що буковиньска, а специяльно черновецка Русь, розуміючи незвичайно велику вагу розвою „Народного Дому", а тим самим і всїх иньших руских товариств, для здвигненя нашого национального руху на Буковинї — поспішить на те представлене громадно і тим заявить свою солїдарність з нашими змаганями і свою власну політичну зрілість.

О. Ш.

Виданя „Видавничої Спілки":

1. *Стефан Ковалїв:* ДЕЗЕРТИР; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
2. *Іван Франко:* ПОЕМИ; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
3. *Ольга Кобилянська:* ПОКОРА; ціна 50 кр., в оправі 70 кр.

можна получити в Чернівцях у пана **МИХАЙЛА ІВАШКА,** улиця сьв. Николая число 8 А.

Складайте ся **на будову** **„Народного Дому"** в Чернівцях 6

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

З причини опізненої пори знежені ціни товарів на ріжні сезони:

ЛІТНІ ПАРАСОЛІ

чорні чисто шовкові	від зр. 3·—	до 8.—
„ пів „	„ „ 1·50	— 2·50
модного цьвіту чисто шовкові	„ „ —·3	— 7·—
„ „ пів „	„ „ 1·25	— 2·50
Дїточі парасолї	„ „ 0·80	— 2·50
Парасолї від дощу	„ „ 0·95	— 0·10

Для дам і мущчн.

Обув. Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відни, з француской шкіри, а також иньших сорт а все в найлучшім ґатунку для пань, панів і дїтий ясних, жовтих і чорних з ґузиками, до шнурованя і з ґумою

мужескі в цїні	від 3·50 зр.	до 8.—
дамскі „ „	„ 3·— „	— 7·—
дїточі „ „	„ 1·10 „	— 3·50

Домові мешти і пантофлї до лявн-тенїсу, методи Кнайпа, Лямана і т. д.

Соломяні капелюхи

мужескі в цїні від 80 кр. до 3 зр.
для хлопців в цїні „ 40 „ „ 1·50

Лїтні капелюхи фільцові не тяжші як 35 ґр. всякого модного цьвіту в цїні від 1·59 зр. до 2·50 зр. Капелюхи „Loden“ з фабрики А. Піхлера в Ґрацу.

Виключна продаж славних італійских капелюхів з фабрик: Barsalino, Ginserpo, і надворної фабрики Генр. Іта у Відни.

Цилїндрів і клякіс великий вибір
Мужескі кашкити і шапочки найновішої моди для панів, хлопців і цикліетів.

Лїски, палиці і капи до подорожі
для циклїстів шапочки, обув, поньчохи, пояси, рукавички, паличкі і рейтпейтші.

Краватки

у всїх модних фарбах. Всяких сортів сорочки для панів і то шовкову, полотняні і зефірові, туристки шовкові, зефірові і сатинові в цїні від 1·20 зр. до 5 зр. Краватки шовкові і до праня є на складї, а що тиждня приходять в свіжі посилки після найновішої моди.

Прибори до подорожі, як: чемодани, несесери, плахти і куферки у великій скількости до вибору.

Також несесери з накритем до стола, пуделка на капелюхи мужескі і дамскі, піхви на парасолї, ремінці до клунків пледи і плахти на пледи і шуби.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Для шкіл народних
вийшли цїлком нові друки
можна получити в
Друкарнї „Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4
котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і
дешевше як де инде.

Перша буковиньска
спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,
що скінчив промисловий курс в ц. к. технольозічнім промисловім музею в Відни
Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА
що день съвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,
БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає **Двір в Лапшинї почта Бережани.**

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим
Маркус Фурер
Маґазин одіжи для дам і панів
в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.
Порученя з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї
найновійші плащі
жіночі, для дівчат і дїтий
(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)
жакети, мантильки, рбтунди, похівники з шовку і могару з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги
для
панів, хлопців і дїтий,
загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,
Менчикови, Гавельоки
і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Сезон зимовий і лїтний.
Перший карльсбадский склеп обуви
М. ТІРСТ
Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

Французский
Інститут для понночок
ул. Франца ч. 12, (Franzensgasse).
Наука французкої, англїйскої, нїмецкої румуньскої мови і музики.

100—300 зр. місячно
можуть заробити певно і честно особи кождого стану у всїх місцевостях без капіталу і ризика продажию законно дозволених льосів. — Предложеня адресувати: Ludwig Österreicher VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 103. Чернівці, неділя дня 29. серпня (10. вересня) 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20	Кор. —	сот.
на пів року	10	„ —	„
на чверть року	5	„ —	„
на місяць	1	„ 70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Вісти полїтичні.

З огляду на теперішню ситуацию в Австриї пише „Slovenski Narod“: Ми Словінцї та Хорвати мусимо бути приготованими на всякі евентуальности. Загальне положенє є таке, що з певностию прийде до якоїсь зміни, що нинїшна більшість розпа є ся і зложить ся нова, в якій, здаєть ся, не буде місця анї для Чехів, анї для Словінцїв та Хорватів і против якої словіньскі посли будуть мусїли виступити з острою опозицією. Мусимо також бути приготованими на се, що правительство не буде з нами так поводити ся в рукавичках, як з инїциаторами антидинастичних забурень в Аш, в Краслицях та других місцевостях в Чехії, але що виступить против нас з цїлою безвзглядностию. Але се не повинно нас перестрашувати. Гірше, як тепер, не може нам бути навіть під правлїнєм такого Хлюмецкого. Доконечним є лишень, аби ми держали ся наших вірних, правдивих приятелїв, репрезентантів ческого народа, та аби ми доказали, що від опозициї навчили ся, як належить вести полїтичну борбу, щоби осягнути додатні висліди. Над сполученими Словінцями і Чехами навіть такий Хлюмецкий не перейде до дневного порядку.

Польскі дневники, нотуючи сї песимістичні виводи словіньского орґану, запевняють, ще Коло польске не подасть причини до змін у теперішній більшости парляментарній, та що жаль і нарікання Slov. Narod-у зовсїм безпідставні.

Politik заявляє, що зміна ситуациї у внутрішній полїтицї може наступити лише в парляментї. Приготованя до того вже пороблено. Се один позитивний факт, котрий може бути поданий до публичної відомости. Се певна річ, що істнує плян скликаня ще в тім місяци спільної конференциї, на котрій має бути розвязана справа, в який спосіб треба стреміти до осягненя результатів в язиковій справі. Надїють ся, що се дасть ся осягнути повторенєм нарад, які в падолистї 1897-го року відбули ся між сторонництвами, найбільше заангажованими в язикових розпорядженях, без інтервенциї правительства. Ті наради скінчили ся на вічім в наслїдок того, що упав кабінет Баденього. Мерітум змінених Ґавчом язикових розпоряджень і тепер не повинно давати не поборимих трудностий. Більші перепони ставить винайденє форми, в якій мало би наступити знесенє язикових розпоряджень. Lidove Noviny, орґан п. Странского, доносять в телеґрамі з Відня, що парляментарна комісия правиці збере ся в другій половинї вересня і що ще перед скликаними до Праги зборами клюбу ческих послів — западуть дуже важні постанови.

В найблизшім часї має прибути до Петербурга висланик Папи монс. Тарнассі, аби порозуміти ся в деяких важнїйших справах католицкої церкви в Росиї з правительством. Именно розходить ся тут о зложенє з уряду епископа плоцкого Сімона, обсаду кількох опорожнених епископств, управильненє науки в духовних семинариях, уживанє росийского язика в т. зв. додаткових богослуженях в католицкій церкві і взагалї о управильненє справ внутрішної автономії римо-католицкого духовеньства.

Онодїшна тайна розправа в Ренне потревала довше, як спершу думано, з огляду на приказ міністра війни Ґалліфета, щоби на тім засїданю переслухати лиш Чернуского та видобути від него назвище того дипломата, у котрого бачив спис шпіґунів чужих держав у Франциї. Мимо того розправа тайна тревала майже 2 години, около 9-ої години рано розпочала ся розправа явна. Участь публики була незвичайно велика. Прийшло відтак до острої вимінн слів між президентом а оборонцем Ляборім, котрому президент відобрав кілька разів голос. В хвили знов, коли ґен. Білльо обжалований Драйфуса, той з піднесеними кулаками запротестував против того. — Тепер рішає ся справа, чи запрошені оборонцями заграничні військові аташе являть ся при розправі або чи зложать зізнаня перед своїми правительствами. Справу має рішити цїсар Вільгельм в порозуміню з королем Гумбертом.

Штурк панька в око.

Галицка кацапня вже витискає з себе послїдні содухи, а удержує ся виключно лише самими фаєрверками, штучно, чим від часу до часу пригадує ся нам, а властиво петербургскому „Славянскому благотворительному обществу.“ От, з нагоди „25-лїтняго юбилея много заслуженного просвѣтительнаго общества им. Мих. Качковского“ орґан львівскої кацапнї виступив з цїкавим проєктом реформи народних шкіл в Галичинї і на Буковинї Зміст тої солоденької статї, котра носить заголовок: „Наши домашніи дѣла“, більше-менше такий:

Всякий, хто лиш троха хоче мислити і спостерігати, мусить признати, що для „малороссовъ“ в Галичинї і Буковинї знане „русского литературного языка“ показує ся невідпертою конечностию. Без того знаня „малороссъ“ не в станї пізнати свою „народно-русскую“ історию (?!) нї лїтературу. Дальше: в нинїшних школах молодїж не вичує ся нї одної мови такої, котра би подавала їй доступ до всесьвітної науки і культури. Старші наші поколїня вичувались бодай нїмецкої мови; а тепер учать лиш по польски та „по малорусски фонетическимъ правописаніемъ,“ анї одна нї друга лїтература не година виказати ся не то гарними, але хоч би якими небудь перекладами з усїх найновійших наук. При нинїшнім станї річи руска молодїж може ширшої науки глядати лиш в польскій, зовсїм недостаточній лїтературі.

Давнїйше, коли в школах уживано етимольоґії, були рускій молодїжи приступні „русскін сочиненія“ і церковні книги. Тепер по заведенію фонетики і се пропало, так що згодом не тілько підупаде церков, але перерве ся і всяка звязь з закордонною „Русью,“ а тим самим і межи самими „малороссами,“ що живуть у нас і за кордоном, а молоде руске поколїнє прийме польску культуру та цїлком відчужить ся від остальних „малороссов“. Який був пок. Драгоманов. а і він радив „малороссамъ“ в Австриї учити ся „русского литературного языка“.

„Виступати против образованія малоруского нарічія нїт у нас повода, так як оно отдало і отдаст прислугу рускому дїлу“. „Кто честно і совістно трудить ся над

Ремінїсценция.

Поїзд задержав ся на одній маленькій стациї; тут мав минути ся з другим. Я прокинув ся з дрімоти і відчинивши вікно у ваґонї, вихилив голову, щоби хлипнути троха сьвіжого воздуха. На двірци рух був не великий, найбільше було видно лахматих жидків, що увивали ся з куферками, торбами та ріжнородними вузликами, викрикуючи при тім так, як коли-б, що найменше, двірець стояв вже в поломіни.

Я страшенно всяких таких криків не люблю. Мінї навкучилось великомійске житє і я чув ся щасливим, що хоч на хвилю його опустив. Зачинивши вікно від сторони двірця, я глянув у друге, противне.

Перед моїми очима розстелив ся чудовий краєвид. Село, луги, річка заросла кущами зеленої вільшини, а ген, ген... синїють ся гори...

Я глянув туди і згадав минувше. По лузї проходжували ся корови, на березї річки сидїли купками качки, грїли ся до сонця... весела дїтвора бігає, грає ся, накрикуючи одно до одного. У мінї серце затрінотїло ся, щось немов його потрясло... Адже не так ще давно, як і я був хлопчиком. От, от, здаєсь, вчера, передвчера, моя голова була легка, вільна від тяжких думок, серце не знало жадних смутків, горя, болю, я був свобідний, безжурний, щасливий... я не знав житя... А нинї?...

Ах, страшно подумати. У тій нещасливій школї житя я втратив все, що лиш міг втратити. Мій вік парубоцкий проминув як яка страшна буря з тучами, та громами, по котрій лишилось не сонїчко на голубім небі, лише слота, а тим докучливійша, що тиха і монотонна.

Ах, нема нинї щастя!

— Як нема? — промовило ся мінї. — Он, гляди лиш добре, то й побачиш.

Я повернув головою в другий бік. Під невеличким корчиком зеленої вільшини стояв хлопець з дївчиною. Вони обнимали ся і цїлували неначе мінї на глум. Я бачив виразно еї гарне личко окрашене румянцем дївочого встиду, чорні мов гебан брови... Він обняв їй одною рукою за гнучкий станок, а другою пригортав до свого серця. Їх очи горіли огнем невисказаного щастя. Мінї здавало ся, що я чув навіть їх слова:

— Соколику мій дорогий, любиш ти мене?...

— Люблю, люблю тебе моя зірочко.

Частина їхного щастя і мінї поневольно удїлила ся. Якийсь дивний і незрозумілий для мене голос шептав мінї заєдно до вуха:

— Бачиш щастє? Як то солодко любити і бути люблений. Любов — житє, без любови — не має житє вартости. Ти повинен, ти мусиш любити, бо інакше ти пропаща одиниця.

Мінї на души стало так солодко, так любо... здавало ся, що в тій хвили і смерть була-б солодкою. Пара коханків, чудовий краєвид, животворний бальсам незнаного мінї голосу, котрий не шептав, а просто сьпівав мельодиями Аркадиї і Олїмпу — уколисали збентежене та змучене серце до хвилевого сну. Воно забуло на всї давнїшні муки, на всї кривди, на страшний біль... а обнимало в тій хвили образ тої, котру я колись любив, а котра мене обожала.

— О, так, я повинен, я буду, я мушу любити! Хиба я не чоловік? хиба природа установила для мене иньші права як для других? хиба-ж мінї сьвіт не милий?... Жонатий... жонатий... Ну і що-ж в тім великого? Хиба моя в тім вина, що жінка не дала мінї щастя, бо, просто, дати його вже не могла?... О, я прорву оті золоті кайдани і залюблю ся ще раз, один одинокий раз, залюблю ся до шалу, до утрати розуму, бо я чоловік і до житя маю повне право, таке, як і другі люди. Я мушу бути щасливим!...

До моїх вух долетїв здалека сумний голос вівчарової сопілки, квакіт качок, мукане вертаючих з пасовиска домів коров... бренькіт кіс, я чув запах сельского диму... о, він дорожший був мінї в сій хвили від найдорожших парфум... Мінї привидїло ся моє рідне село, моя рідна загорода. Я бачив себе знов молодим парібком, в обіймах укоханої дївчини. Вона шептала мінї сьвяті слова любови, а я цїлував еї синї як небо очи.

— Любиш ти мене? — казала.

— Люблю, над житє!...

Моє щастє не мало границь, я відчув його тим глубше, що лише в мріях і що нинї мінї його як раз не стає...

Примкнувши очи, я укрив лице в долонї і цїлком не старав ся розганяти тих чудових привидів фантазиї, не хтїв себе позбавляти того одинокого мого щастя.

Поїзд летїв мов бішений, минав стациї, села, поля, лїси... а я все ще бачив себе в обіймах любки і мрів... о пропавшім щастю.

Нараз машина засвистала, поїзд задержав ся. Я, прокинувши ся з того чудового сну, глянув через вікно і — о іронїо! перша особа, котру я побачив, була — моя жінка.

Осип Шпитко.

его образованіем, заслугует на признательность.“ Але при тім всїм ми повинні старати ся знати також і русскій литературний язик“.

З уваги на те все „русскіи галичане и буковинцы“ повинні плюнути на чужу опіку, зібратись на нараду і обговорити сю справу всесторонно та рішити, що нам конечно треба „учити ся въ школахъ не лишь нашего нарѣчія, но также и литературного русского языка.“ Коли би за сим рішенем станула вся наша Русь як оден муж, то щезли би наші партийні спори і ми могли би з більшим нїж доси поривом взяти ся до економічної і культурної роботи. Тогдї щезли би також або бодай стратили би ґрунт під ногами люде, що сегодня роблять особистий інтерес на язикових спорах і величають себе патріотами, хоч сьвідомо служать ворогам „русской“ ідеї.

Коли би так стало ся, то і в Росиї „малорусское нарѣчіе“ могло би здобути деякі права; бо тепер „русское общество“ за кордоном може легко приходити на гадку, що сторонники „малорусского нарѣчія“ в Росиї — „измѣнники своего государства“, а тогдї се змінилось би.

Отже як бачимо, „Галїчанїн“ має дуже скромненькі бажаня, хтїв би він, нї більше нї менше, лише запровадженя росийскої мови в народних школах в Галичинї і на Буковинї. „Русская“ мова, чи, як „Галїчанїн“ каже: „русскій литературный языкъ“ може один лиш „препятствувати“ польонїзациї Русинів Поляками і охоронити церков, котра наслїдком запровадженя фонетичної правописи в „малорусскомъ нарѣчію“ упадає. Так каже бідний „Галїчанїн“.

Річ цїлком ясна, що і сами менери з „Галїчанїна“ не вірять в осущенє своєї дивоглядної думки, ну, але „Галїчанїнови“ брак очевидно теми до писаня и коли нема чим... то хочби ликом, адже треба доконче з чимось від часу до часу виїхати, треба дати знати сьвітови, що партия хвостатих паламарщиків ще клигає. Ми одначе добре знаємо своїх „господинів господиновичів“ і оті грушки на вербі, котрі нам показують — можуть собі самі позривати, очевидно тодї, коли-б Боже сохрани забракло рублїв.

Ми з „Галїчанїном“ не входимо в полеміку в тій материї і то мимо факту, що він обіцює нам навіть „извѣстныи права малорусскому нарѣчію въ Россіи“, бо цїла статя таки собі нїврoку глупенька і писав єї видно якийсь головусий „младенець-какойорчик“, котрому залежало лишень на пустій демонстрациї, аби при тій нагодї показати себе патріотою і дістати з „благотворітельнаво общества“ кількадесять рублїв на... пальто, та шапку на зиму.

Але у тій статї „Галїчанїна“ є одна мудра гадка. Він, зложивши ся мов сцизоричок (що то може бути московска „саманария!“), радить нам „плюнути на всякі чужі опіки і опікунів“ і брати ся самим до дїла. Забуло бідацтво, або може і нарочно не хтїло писати, що ми давно вже наплювали всяким посторонним опікунам, ми вжо й самому „Галїчанїнови“ не раз плювали в очи, але він завше каже що.. „дощ паде“. А з такими „существами“, котрі слину приймають за дощ — поважна полеміка неможлива.

---

†

Вчера, т. є. дня 9. вересня всї край австро-угорскої монархії обходили сумну річницю смерти пок. Цїсаревої Елисавети, упавшої жертвою здичілого, та кровопийного анархізму. Злочинця зачинено в дожизненій тюрмі, але Австриї не стало не лише цїсареви, але і невинної, доброї та благородної женщини. Земля нехай Ѣї буде пером!

НОВИНКИ.

Черновцї, 9-го вересня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Рускій публицї черновецкій і доохрестній пригадуємо, що в понедїлок дня 11. вересня, українько-руский народний театр дає послїдне представленє, а чистий дохід із сего представленя призначений на руску бурсу „Народного Дому“. Родимцї! в тім дни в театри не повинно бракнути нїкого, анї одно місце не повинно *лишити ся порожним*. Приходїть до театру, убавите ся знаменито і сповните довг народний. Покажім сьвітови, що ми культурний нарід і що уміємо цїнити руску штуку і руску науку, не даймо ся чужим людям завстидати! В понедїлок, все що жиє — до театру! Се наша повинність, се обовязок патріотизму. В понедїлок відіграють „Модного жениха“, незвичайно веселу 4-актову комедию з сьпівами і танцями Старицкого, а закінчить дїло музичне Нїщиньского „Вечерницї“. Сніпіть ся з закупном білетів!

Руский театр виїзджає у второк до Вижницї на 12 представлень, де вже дня 14. с. м. відіграє оперету Колера „Бідне дївча“. Представленя відбувати ся будуть кождої неділї, вторка, четверга і суботи в готелю Фріста.

З театру. Нема то таки, як наша рідна українська драма і музика. Для нас найгірша українська комедия, красша і дорожша від найлїпших чужих. По віденьскій плиткій оперетцї Целлера „Ямарі“ — *якже-ж мило було нам учути драму з житя українского зі сьпівами і танцями в 5 дїях Манька, „Нещасне кохане“.* А драма се написана з такою правдою і з таким знанем житя люцкого, — що, справдї, хтїло-б ся Ї слухати вічно. П-на Ґембицка віднесла в четвер справдїшний тріюмф. Роля нещасливої Варки — се єї пописова роля, п. Ґ. відіграла Ї з таким чутем, *особливо в послїднім актї*, що і сама сплакала і між публукою видно було сльози. Добре грали теж — як звичайно — пп. Стядник (Семен), Полїщук (Осип), Ґембицкий (Михайло), Осиповичева (Калина) і Шеремета (Хведот). Загально подобав ся сьпів пп. Рубчакової (Феська) і Бучманівної (Малашка). На похвалу заслугує теж поправна гра п. Стечиньскої, котра ролю Зинки, сельскої сплетниці віддала без закиду. Одним словом, штука відіграна була дуже добре, за що публика нагороджувала артистів довгими оплесками. За те в пятницю 8. вересня веселила ся публика в театри, як може ще нїколи. Грано Янчука „Вихованця“. П. Осиповичева граючи Катерину, *утвердила лише всїх в переконаню*, що се артистка par ekscellence і що жадної ролї, яка-б вона не була — нїколи не поп*с*уе. В сухій роли Омелька, вихованця залюбленої в нїм Катерини, виступав п. Григорович і треба признати, що вивязав ся із своєї гадачі без найменшого закиду. Також пп. Рубчаки (Семен, невимовний і Олеся) чули ся цїлком в своїх ролях. Що до пп. Ґембицкого і Ольшаньского, то просто брак слів на назву їх гри. Оба артисти ривалїзували між собою о першенство, котре мусимо признати першому, але лишень тому, що его роля в загалї була „маснїйша“ і більше сама за себе говорила. При кождій появі на сценї одного з тих артистів — публика буквально клала ся від сьміху. *Они* — просто не зрівнані у своїх ролях. Оплескам не було кінця. На симпатичну замітку заслугує теж гра молоденької п-ни Стечиньскої (Наталка). Рілька се епізодична, але п-на Стечиньска грала єї дуже добре і презентувала ся так, що навіть така „избалована“ на точнї театру публика як черновецка, ворожить Ї на сценї гарну карієру. Сокундував єї цїлком удачно п. Юрчак (Ваньо). Одним словом, „Виховання“ грано концертово. Театр був повний.

Репертуар українько-руского театру змінений о стілько, що в понедїлок дня 11. вересня на дохід „Народного Дому“ в Черновцах відіграють артисти, не як було передше заповіджено: „Наталку Полтавку“, лише „Модного женіха“ комедию в 4 дїях з сьпівами і танцями Старицкого і Нїщиньского „Вечерницї“.

Отже таки нє одноголосно! Ми в послїднім числї згадали про послїдну нараду волоских послів і додали, що тверджене „Patri-ї“, немов би ухвали запали одноголосно, не є згідне з правдою. *Отже так і є.* В послїднім числї констатує сама таки „Patria“ на жадане краевого маршалка Лупула, що ті ухвали не запали одноголосно, бо п. Лупул усунув ся перед голосованем. „Patria“ додає ще, що їй не розходить ся о те, чи ухвали запали одноголосно чи нї, а розходить ся їй о те, чи п. Лупул годить ся з тими ухвалами, чи нї. І се *є знов* дуренем сьвіта, бо-ж і „Patria“ і всї волоскі посли добре знають, що п. Лупул тому вийшов з салї нарад перед голосованем, бо не годить ся з тими ухвалами! Отже по що ще питати?... Бачимо, що між волоскими послами нема вже згоди і все більше і виразнїйше зарисовує ся рїжниця в поглядах на теперішну ситуацию, а тим самим і рїжниця в поглядах, як поступати супротив краєвого правительства. Бачить іменно одна часть волоских послів, що нарїканя на „гнет“ цїлком неоправдані і є лише виливом загорілости і шовінїзму. Та ми Русини про се вже давно знаємо...

Завели ся мабуть дуже наші сердечні приятелї поляки на о. Андрею Шептицкім, новоіменованім епископі станиславівскім. О. Шептицкий — як нам доносять з достовірного жерела — представляє ся дуже добре і в станиславівскім *„польскім бецирку“ викликав велике* розчарованє. Всюда по урядах говорить лишень по руски і то дуже добре. З рїжними „партиями“, чи то гербовими, чи негербовими, говорить виключно по руски. Маршалкови станиславівского пов. казав учити ся по руски, а про себе сказав, що яко рускій епископ л и ш е п о р у с к и в м і є г о в о р и т и. *В справах епархії орієнтує ся швидко* і дуже добре. А вжеж річ певна, що не таким хтїли його бачити хитрі полячки.

Реставрация рускої катедри в Станиславові скоро поступає і за два місяцї надіятись, буде готова. Тепер йдуть роботи малярскі і золоченя. Малярску роботу провадить артист Макаревич. — Також поступає скоро будова рускої бурси. Вже доходить до даху. А буде се будинок о двох поверхах, з шістьма мешканями, а кожде буде складати ся з чотирох просторих комнат.

Реєстр рефератів, що мали бути виголошені на археольоґічнім з'їздї членами тов. імени Шевченка: 1. Про положенє галицького Звенигорода, 2. Розкопи в селї Чехах, 3. Молотовський скарб, 4. Анти і їх прародина, 5. Розвідка про руських Хорватів, всї проф. Грушевского, 6. Причинки до істориї Угро-руської мови і лїтератури, дра Олександра Колесси, 7. Русини Пряшівської епархії і їх говори, 8. Пісиї про Яношіка у Словаків, Поляків і Русинів, оба В. Гнатюка, 9. Руські землї польскої корони при кінцї XV. в., 10. Козаки між 1626—1630 р., оба Ст. Рудницкого, 11. Діалект і вірування Гуцулів, В. Шухевича, 12. Історичне тло в Слові о полку Ігоревім, дра В. Коцовского, 13. Якуб Ґаватович (Ґават), автор перших руських інтермедий, М. Павлика, 14. Карпаторуське письменство XVII—XVIII в., 15. Новий причинок до пізнаня лїтературної дїяльности Ів. Вишенського, 16. Уривки старорускої поеми на апокріфічні теми, 17. Псевдо-Матвієве евангелие про вродженє і дїтство Марії і Ісуса і його слїди *в українско-руській апокріфічній лїтературі* — всї чотири дра Івана Франка, 18. Зносини Виговського з Польщею Д. Коренця, 19. Орнаментика галицько-руських писанок, 20. Суспільні вереси Галичини XIII. в., оба дра М. Кордуби, 21. Угро-руські діялекти з неподвижним акцентом, Ів. Верхратского. 22. Причинки до розвою лїтературного языка в Галичинї на основі рукописних материялів, І. Кокорудза, 23. Пріщини укр.-руської акцентуациї і 24. Причинки до пізнаня звичаєвого права гал.-руского народа, оба дра В. Охримовича.

Народна осьвіта на Поділю. В „Подільских Губернских Відомостях“ урядовій газетї, появила ся статя, що доводила на основі урядових справоздань, лихий стан церковних парафіяльних шкіл (звичайного типа школи в правобічній Україні); тодї начальство сих шкіл удало ся до адміністрациї з прошенем — не пускати в урядову газету статей, що могли-б дискредитувати церковні школи в очах селян.

Ориґінал. В Парижі арештовано в сих днях якесь індивідуум, що уважало задачию свойого житя брати участь в похоронах, та при сїм брало на себе рїжні ордери. Полїциї заявив, що бере на себе лише такі ордери, які після його гадки, повинні належати ся небіщикам. Арештовано його тому, що носив резету офіцира почетної французскої легії. Комісар полїциї випустив дивака на волю, але дав йому добру раду, аби перестав „шанувати мерців“ у французских ордерах, які не належать ся йому.

Скандал в одескім театрі. В одескім театрі стала ся цїкава пригода: поставили там „драматичний памфлет“ на Жидів, як його кваліфікують ґазети, під титулом „Сини Ізраеля“. Театр був порожний окрім самих верхів; коли піднесли куртину, підняв ся крик і від акторів зажадали, аби вони кинули пєсу. Актори так і зробили, але полїция арештувала щось 40 манїфестантів і змусила акторів грати далї.

Вісти з Унії Американьскої. В недїлю 17-го с. м. відбуде ся в Мт.-Кармель (в Пенсильвенії) благословенє відновленої рускої церкви і посьвячене цвинтаря. — З Ансонії (в Connecticut) робота йде добре, тому руска кольонія там зростає. Церков там нова і вже яко тако украшена, а ще замовлено зі старого краю деякі річи, на котрі пожертвували ансонькі Русини. При церкві є читальня, школа і три братства: старе сьв. Ап. Петра і Павла (оно було основою рускої громади і церкви), братство молодцїв сьв. Володимира Вел. (від надолиста м. р.) і братство дївчат сьв. Єлени (від 3½ місяця). Наука в школї відбуває ся кождої суботи *для молодших пополудни*, а для старших вечером. В тім місті лучила ся нещаслива пригода: В ночи з 8. на 9. серпня якийсь збожеволїлий Словак чи Моравець Павло Реваля, пострілив небезпечно з револьвера Русина, Андрея Підбережняка, жонатого, батька чотирох дїтий, властителя „сальону“ (шинку), касиера старшого братства.

Ювілей 25-лїтного московского хрунївства. „Многозаслуженное просвѣтительное общество им. Мих. Качковского“, котрого „сотворителем“ був сумної памяти пок. Іван Наумович, обходить як раз у Львові 25-лїтний ювілей свого істнованя. „Дѣло“ подає про се поки-що слїдуючі коротенькі дати: „Богослуженє в Успеньскій церкві відправив о. др. Дельцевич в сослуженю сьвященників предсїдателїв філій. Сьпівав хор з Бродів під управою дяка. По панахидї скінчила ся відправа о годинї пів до 11-тої. Проповіди не було. З церкви нарід удав ся з прапором до Народного Дому. Засїдане отворив предсїдатель общества Б. Дїдицкий і предложив на предсїдателя збору о. Красїцкого з Дернова, а на заступників пп. Савчиньского, нотаря з Белза і дяка Петрова з Підмихайля. На секретарів покликано о. Сеника і селянина Луника. Правительственим комісарем був п. Урбанович з поліциї. Потім вибрано комісию контрольну (о. Генр. Поляньского, о. Ів. Монцїбовича і Барабаша). О. Сеник відчитав справоздане видїлу а відтак в імени контрольної комісиї поставив внесенє: удїлити видїлови абсолюторию. Дискусиї майже нїякої не було. Опісля вибрано новий видїл: Б. Дїдицкого (предсїдателем), оо. Петрушевича, Дельцевича, Павликова і Яримовича, др-а До-

бряньского, Апол. Ничая, д-ра Лзголу і Пелеха (сотрудника „Галичанина“) а заступниками д-ра Л. Павенцкого, д-ра В. Ясеницкого. О годинї три чверти на 1-у вийшов з Народного Дому похід на Високий замок. — Участників збору було около 1.200.

Гарний звичай. В Бельгії запроваджено від 1897 р. дуже гарний звичай обдаровуваня кождого новороджа щадничою книжочкою на 1 франка. Сему звичаєви дав початок адвокат Еміль Бурляр з Монс. Аби однако унеможливити усуненє франка, в книжочцї так записано: „За житя властителя не вільно редукувати зложеної суми понизше 1 франка“. „Загальну щадничу книжочку“ приняли широкі маси люду дуже симпатично. Кошти повстаючі із закупу однофранкових книжочок, покривають ся дорогою складок, або мийскими і сельскими касами. В той спосіб кождому новонародившому ся горожанинови Бельгії вціплює ся вже з малку наклін до ощадности. Звичай се дуже гарний і гідний наслїдуваня.

Важна похибка, сей справдїшний „чортик“ друкарский, закрала ся в послїднім числї „Буковини“ в справозданю касовім „Рускої Каси“. „Чортик“ був такий великий, що уважаємо відповідним подати другий раз цїле справоздане.

Зі „шпорту“ злодїйского. Епідемія крадїжей і дефравдацій у Поляків, здаєсь, не скінчить ся нїколи, а нова „ойчизна“ Кешковского, Кратера, Шидловского et tutti quanti, заповнює ся щораз то свїжими „силами“. Ось свїжа „слава народу“. Сими днями донесли дневники, що віденьска полїция розписала гінчі листи за якимсь Марияном Свенцїцким, котрий на більшу суму надув фірму „Юрій Руле“ в Рамсі, що торгує шампаном і чмихнув з Відня. Отже про того пташка так пише Monitor: „П. Мариян Свенцїцкий належав до недавна у Львові до „золотої молодежи“ та буфоновав і дмухав висше, нїж ему выросла губа. Гостини по склепах і тінґлї — се его поле. Постійний гість славної Еллї, скоро в храмі появляв ся підкасаної музи, стрічав ся з остентацийним привітом ґаздинї Frau Mudderl і жеркинь: „Wie geht's, Herr Graf?“ а то певно тому, бо на всї боки кидав десятками і сотками. Титул ґрафа надано ему імовірно тому, що довший час був „секретарем“ ґрафинї Марини Потоцкої. Через то мав також вступ до аристократичних товариств. Конець его легко можна було вгадати. Нещасний рік 1899 задзвонив і на него. Коли не найде ся у віденьскім криминалї, то з певностию вирине в Новім Йорку, де в спілцї з Кратером і Шидловским будуть роздумувати про „золоті часи львівскі“.

Ради господарскі.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

Цїна рогатої худоби на віденьскім торзї. На торг дня 29 м. м. пригнано рогатої худоби призначеної на зарізь 6,105 штук, між тим з Галичини і Буковини 92 штук. Цїна без зміни. — Волів з Галичини і Буковини продано 60 штук по 25 до 30 зр., 62 штук по 31 до 34 зр., 68 штук по 35 до 38 зр., бугаї без ріжняцї походженя плачено по 26 до 33 зр.; корови підтучені по 25 до 30 зр.; худу худобу по 20 до 24 зр. — все числячи за метричний сотнар живої ваги.

„Народна Часопись“ поміщує слїдуючий інтересний для рільників лист мужика з нов. гусятиньского. „Прошу для добра рільників оголосити в цїнній Вашій часописи що слїдує: Хто бажає для себе добра, нехай сїе жито „Трiюмф“. — Минувшого року спровадив я 5 кільо того жита з „Рускої Торговлї“ в Рудниках, почта Більче-Волиця і посїяв его на земли глиниковатій. Сего року зібрав я 89½ кільо чистого, красного, грубого зерна, помимо сегорічної посухи. Стебло доходить до 2 метрів, а колос 8 до 10 центиметрів. Раджу кождому рільникови розвести собі тее жито.

З поважанем
Стефан Оринюк,
рільник в Сидорові коло Гусятина.“

Притинане або відмолоджуване дерев овочевих. Місяць вересень найдогіднїйший до того, щоби старші дерева, а також і молодші, котрі слабо родять, притинати і тим робити їх нїби молодшими та додавати більше родючої сили. Притинане дуже помагає іменно тогди, коли рівночасно землю в споді добре погноїть ся. Притинає ся дерева в тих місцях, де суть молоді пагони або бодай здорове родяче дерево з молодими пупінками. Рани треба добре вигладити і замастити тером. Через притинане число пупінків, які дерево має живити, зробить ся значно меньше, дерево буде тим лїпше відживляти ся, а від того на весну тим сильнїйше розвивати ся. Відмолоджувати треба такі сорти, котрі дуже обильно і вчасно родять а сливи і вишнї треба таки конче відмолоджувати. На другу осїнь можна новоповирасталі галузки впорядкувати; де они за густо, там їх повідтинати а лиш ті лишити, котрі покажуть ся придатними на галузе.

Дріб у вересни. Майже весь більший дріб піритъ ся тепер (пускає піре) і длятого потребує сильного, поживного корму, отже кукурудзи, ячменю або заминки з молоком а де можна то і заминки з відпадками з мяса. Курки несуть ся тепер далеко меньше, декотрі таки зовсїм перестають нести ся. Расовий дріб не треба вчасно рано випускати з курника, коли на дворі мрака, а коли дощ або студїнь то таки через цїлий день не треба випускати. Простому дробови не шкодить нїчого, коли ходить по дворі, хиба в зимі, коли велика студїнь і снїги.

Годівля раків. У кого суть млаковини на ґрунтї або багна, той може осушити їх бодай в части в той спосіб, що зробить там копанку і спустить воду до неї. А в такій копанцї або де можна, в саджавцї, в потоцї в якійсь охабї і т. п. можна розмножити раки і годувати їх або для власного ужитку або на продаж. Годівля раків оплачує ся. Хто би хотїв взяти ся до годівлї раків, нехай в сїм місяци або в жовтни постарає ся, о самички раки і пустить їх до своєї води. Молодий рачок лїпить ся (скидає з себе шкаралупку) в першім роцї три рази а за кождим лїненем росте.

Запїсенїлу бочку очистити можна найлїпше в той спосіб, що насамперед наливає ся до неї трохи студеної сьвїжої води і миє ся добре щіткою, або шурує ся віхтем з соломи, опісля випарює ся еї кипятком а по трох або чотирох днях виполїкує ся знов студеною водою. Запїсенїлої бочки не треба нїколи насамперед парити, бо тогди пїсень тим глубше вліже в розпарене дерево і бочку буде завсїгди чути. Коли бочка є заднена, то треба обручі збити, виймити дно і бочку вишурувати а опісля заднити і через шпунт випарити. Коли бочку треба висїркувати, то на дно бочки треба покласти черепок з гранею, на грань покласти кусник сїрки а бочку зверха вкрити яким старим рядном.

Зелені огірки на зиму можна спрятати в той спосіб, що вибирає ся найкращі рівненькі і гладонькі огірки і відриває ся їх з довгими хвостиками і відтак треба огірки добре обмити мягонькою чистою щіточкою і обтерти на сухо, а наконець помастити білком так, щоби не було ані найменшого непомащеного місця. Коли білок засохне, привязує ся огірки нитками за хвостики до розвішеного шнура або жердки де в сухім місци. Так спрятані огірки держать ся до пізної зими, а до ужитку оббирає ся їх з дупинки і уживає ся так як сьвїжих.

Де рій може инодї сїсти. Нїмецка ґазета для пасїчників: „Der Bienenvater“ розповідає таку подію, котра стала ся в однім нїмецкім селї. З пасїки вилетїв рій і сїв собі високо на яблінцї. Пасїчник вилїз на драбину здоймати рій, але в тій хвили, коли він нахилив ся по коробку, рій зірвав ся і цїлий висипав ся йому на саму з..... Коли вже цїлий рій насїв і звисав як велике грозно, пасїчник злїз поволеньки з драбини, взяв крило, присїв над коробку, шарнув крилом раз позад себе, і цїлий рій був вже в коробцї. Родина пасїчника, що була під той час в городї і все видїла, мало не пукла зі сьміху.

Вода до плям на білю. Плями з вина, овочів, кави і т. п. на білю можна випрати найлїпше слїдуючою водою, котру можна зробити собі самому: 1 кільо ґлявберекої соли, 1 кільо соди і 1 кільо хльорового вапна (хльоркальк) наливає ся 14 лїтрами дощівки і ставить ся в камінним горшку на 6 до 8 днїв в мірно теплім місци на кухни і що дня мішає ся деревлянним патичком. По тім часї зливає ся воду, коли підстоїть ся до фляшок і пряче ся до пізнїйшого ужитку.

Нахроби у вазонках найлїпші т. зв. кіньскі каштани, длятого, хто любує ся у вазонковых цьвітах, повинен тепер в осени призбирати собі тих каштанів на цїлий рік. Кілька каштанів треба потовчи разом зі шкіркою, заварити (або лиш довше намочити) у водї і тою водою підливати цьвіти у вазонках. Вода та не шкодить цьвітам, а всї хроби які лиш суть у вазонку, вилізуть на верх і згинуть.

Лїкер з тернівок. Тернівки мочить ся доти у водї, доки аж мясо на них не відмокне і не пустить ся кісток. Тоті кістки добре обчищує ся з мяса, сушить ся і товче ся на дрібний порошок. На пів кільо того порошку дає ся півтора лїтри води і півтора лїтри 90-процентового чистого спирітусу. Мішанина та мусить постояти 14 днїв, а відтак додає ся до неї три чверти кіля цукру. Коли цукор розпустить ся, мішанина фільтрує ся і спускає ся до фляшок.

Помаранчевий лїкер. Шість помаранч наколює ся добре тоненькою голкою, вкладає ся до камінного горшка і вливає ся на них 2 і пів лїтри доброї горівки, ставить ся на чотири недїлї, щоби натягнула, а відтак заварює ся сиром з 75 дека цукру, додає ся до горівки і фільтрує ся та зливає ся до фляшок.

НАУКА. ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Літературно-наукового Вістника книжка IX. за вересень сего року містить в собі: 1) в части белетристичній: Домашня фотоґрафія оповіданє Грицька Коваленка; Наш альбом (чотири поезиї трех авторів); В царстві сатани, нариси Мих. Ю. Яцкова (пять нарисів); Із житевих малюнків Василя Кравченка (два); Із поеми „Бар Кохба“ Яр. Верхлїцкого пер. Ів. Франко; Голодний лїс, фінске оповіданє Юхо Рейонена; Біблїс, мітольоґічне оповіданє Пера Люїса; Мое житє, оповіданє А. Чехова; — 2) в части науковій: Фламандеький рух у Бельгії від 1830 р. проф. Генріха Бішофа; De Polonorum in unkrainicis rebus ignorantia, написав Inquit; Причинок до історії зносин Галицьких і Угорських Русинів нап. В. Гнатюк; Із чужих літератур: Літературна спадщина Альфонса Доде, нап. М. Грушевеський; Хроніка і бібліоґрафія.

Справоздане касове „Рускої Каси“*)

за місяць серпень 1899 року.

А) Приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло			З кінцем місяця	
зр.	кр.		зр.	кр.	зр.	кр.
53	79	1. На фонд резерв. загальний	5	50	59	29
186	21	2. „ „ „ товариства	—	—	186	21
1588	83	3. Вложено паїв	105	—	1693	83
16430	48	4. Вложено вкладок щадн.	1005	—	17435	48
4761	72	5. Звернено пожичок на скрипти	910	19	5671	91
2374	38	6. „ „ на векслї	143	06	2517	44
1196	28½	7. Побрано відсотків	213	94½	1410	23
13	97	8. Кошта спору	5	—	18	97
3200	—	9. З банку гіпотечн. вибрано	—	—	3200	—
227	56	10. На адмінїстрацию побрано	48	95	276	51
30033	22½		2436	64½	32469	87
1335	40	11. Готівка	128	07½	1335	40
31368	62½		2564	72	33805	27

Б) Розходи.

На початку місяця		в протягу місяця убуло			З кінцем місяця	
зр.	кр.		зр.	кр.	зр.	кр.
41	29	1. На фонд резервовий загальний	14	—	55	29
186	21	2. „ „ „ товариства	—	—	186	21
650	25	3. Виплачено паїв	70	50	720	75
8681	43	4. Виплачено вкладок щадн	851	—	9532	43
12962	63	5. Дано пожичок на скрипти	520	—	13482	63
5270	10	6. „ „ на векслї	885	—	6155	10
463	13	7. Виплачено відсотків	—	—	463	13
1750	—	8. Вложено до банку гіп.	—	—	1750	—
43	30	9. Виплачено коштів спору	—	—	43	30
202	10	10. Виплачено коштів адм.	3	89	205	99
357	30	11. Виплачено коштів основ.	—	—	357	30
12	09	12. Оплати скарбові	—	—	12	09
620	72	13. Роздїл чистого зиску	—	—	620	72
31240	55		2344	39	33584	94
128	07½	14. Готівка (Сальдо)	220	33	220	33
31368	62½		2564	72	33805	27

В місяцю серпни вступило 11 нових членів з паями деклярованими на суму 220 зр., виплаченими на суму 105 зр. — кр. Виступило 6 членів з паями виплаченими на суму 70 зр. 50 кр.

Дирекция:

Єр Пігуляк
голова

Ат. Руснак
член старшини.

*) Спростоване рахунку з попереднього числа.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

З причини опізненої пори знежені цїни товарів на ріжні сезони:

ЛЇТНІ ПАРАСОЛЇ

чорні чисто шовкові . від зр. 3·— до 8.—
„ пів „ . . „ „ 1·50 — 2·50
модного цьвіту чисто шовкові . „ „ —·3 — 7·—
„ „ пів „ . „ „ 1·25 — 2·50
Дїточі парасолї . . . „ „ 0·80 — 2·50
Парасолї від дощу . . „ „ 0·95 — 0·10
Для дам і мущин.

Обув. Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відни, з французької шкіри, а також иньших сорт а все в найлучшім ґатунку для пань, панів і дїтий ясних, жовтих і чорних з ґузиками, до шнурованя і з ґумою

мужескі в цїнї . . . від 3·50 зр. до 8.—
дамскі „ „ . . . „ 3·— „ — 7·—
дїточі „ „ . . . „ 1·10 „ — 3·50

Домові мешти і пантофлї до лявн-тенїсу, методи Кнайпа, Лямана і т. д.

Соломяні капелюхи

мужескі в цїнї . . . від 80 кр. до 3 зр.
для хлопців в цїнї . . „ 40 „ „ 1·50

Лїтні капелюхи фільцові не тяжші як 35 ґр. всякого модного цьвіту в цїнї від 1·59 зр. до 2·50 зр. Капелюхи „Loden“ з фабрики А. Ніхлєра в Ґрацу.

Виключна продаж славних італійских капелюхів з фабрик: Barsalino, Ginserpo, і надворної фабрики Генр. Іта у Відни.

Цилїндрів і клянів великий вибір
Мужескі кашкити і шапочки найновійшої моди для панів, хлопців і цикляїстів.

Лїски, палиці і капи до подорожі для циклїстів шапочки, обув, поньчохи, пояси, рукавички, палички і рейтпейтки.

Краватки

у всїх модних фарбах. Всяких сортів сорочки для панів і то шовкову, полотняні і зефірові. туристки шовкові, зефірові і сатинові в цїні від 1·20 зр. до 5 зр. Краватки шовкові і до прання є на складї, а що тиждня приходять в свїжі посилки після найновійшої моди.

Прибори до подорожі, як: чемодани, несесери, плахти і куферки у великій скількости до вибору.

Також несесери з накритем до стола, пуделка на капелюхи мужескі і дамскі, піхви на парасолї, ремінцї до клунків пледи і плахти на пледи і шуби.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Для шкіл народних
вийшли цїлком нові друки
можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4
котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Перша буковиньска

специяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольозічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним припрядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
специяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА
що день съвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,
БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лапшинї почта Бережани.

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Маґазин одїжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.
Поручення з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї
найновійші плащі
жіночі, для дївчат і дїтий
(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватовані)
жакети, мантильки, ротунди, похівники з шовку і могару з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги
для
панів, хлопців і дїтий,
загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,
Менчикови, Гавельоки
і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Цїни сталі, фабричні.

Специяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований специяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

Французский Інститут для панночок

ул. Франца ч. 12, (Franzensgasse).
Наука французкої, англїйскої, нїмецкої румуньскої мови і музики.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і честно особи кождого стану у всїх місцевостях без капіталу і ризика продажию законно дозволених льосів. — Предложеня адресувати: Ludwig Österreicher VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 104. Чернівці, середа дня 1. (13.) вересня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20 Кор.	—	сот.
на пів року . . .	10 „	—	„
на чверть року . .	5 „	—	„
на місяць	1 „	70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

До ситуациї.

Розвязанє політичної кризи в Австриї мало би пізля деяких дневників наступити заступленєм Туна иньшою якоюсь особою, більше зближеною до нїмецкої лївиці. Пізля донесеня Linzer Volksblatt-у, ще ві второк видавало ся можливою річею, що до керми прийде кабінет пізля рецепти Хлюмецкого. Именно Хлюмецкий, будучи у Селя в Ратот, мав плян утворити міністерство, але розультат був негативний. Там Хлюмецкий немав наміру вступати до того нового кабінету.

Деякі дневники заговорили о амбасадорі в Петербурзї Ерентелю. Покликанє Ерентеля на наслїдника Туна, було би скріпленєм впливу Голуховского, котрий стоїть вірно на конституцийній засадї і не хоче допустити до нїяких неконституцийних експериментів. Християньско-соцыяльна Reichspost виходить з иньшим проєктом. Она доносить, що в зближених до Туна консервативно шляхоцких кругах радять скріпити становиско католицко людової партиї через покликанє до кабінету другого єї члена, именно президента посольскої палати д-ра Фукса. Плян сей мотивують нїмецким характером католицко-людової партиї, котра має бути містком до уміркованих ґруп нїмецкої лївиці.

Соцыяльні демократи, котрі в послїдній обструкциї опозицийних сторонництв не брали участи, заповідають обструкцию при виборі делеґаций. Мотивують се тим, що парлямент правительству потрібний лише з огляду на вибір делеґаций. По доконанім виборі, правительство знов розжене послів. Посли, що хочуть, аби парлямент був законодатним тїлом, не повинні допустити до того, аби він сповнював лиш одну функцию вибору делеґациї. Хто не може обійти ся без вибраної парляментом делеґациї, най постарає ся о се, щоби парлямент міг сповняти також головну свою функцию, щоби міг виконувати свою законодатну роботу. Радить собі Тун без парляменту, най дає собі раду без делеґаций. Ті сторонництва, котрим розходить ся о се, щоби зробити парлямент спосібним до праці, повинні не допустити до вибору делеґаций так довго, як довго правительству парлямент потрібний лише для тої одної цїли. Вибір делеґациї опозиция мусить мати в руці яко застав.

Близькі до правительства будапештеньскі дневники уважають за правдоподібну річ унеможливленє в Австриї вибору спільної делеґациї і на той случай заповідають ревізию законів відносячих ся до дуалїзму, котрі би вибори до делеґаций зробили злишними.

Процес о атентат на Міляна зачав ся вчера в Білградї в присутности численних членів дипльоматичного тїла і дневникарских справоздавців. По вступних формальностях, приступлено до відчитаня обємистого акту обжалованя. Початок обіймає всї подробиці самого атентату. В дальших уступах акт обжалованя стверджує, що Кнезевич сейчас цїлковито признав ся до злочину і зізнав, що до атентату намовлено єго грішми і великими обітницями иньших корістей. Обжалований зізнав також що мав убити Міляна в цїли викликаня революциї, котра довела би до детронізациї Александра і видвигнула би на престол Караджорджевича. В слїдстві Кнезевич виявив моральних ініцияторів, котрі єго намовили до злочину; між ними була одна незнакома єму особа, котру єму показано яко Петра Караджорджевича. Заговорники запевнили єму безкарність єго поступку, прирікаючи, що хоч би дістав ся до вязниці, буде випущений, коли тілько наступить зміна престола в користь Караджорджевича, яко безпосередний результат атентату. Між головними ініцияторами, котрих Кнезевич не знав, були члени бувшого радикального сторонництва. Акт обжалованя вичисляє подрібно докази назбирані против головних обжалованих і зазначує, що хоч ті випирають ся, то преціньне можуть виказати своєї невинности. Акт обжалованя домагає ся, аби потягнено до відвічальности 29 виновників за державну зраду. Кнезевича за намірене убийство, а Протіча за обиду маєстату і прасові проступки.

Дня 7. вересня с. р. переслухано Кнезевича, котрий зробив Міляновi великого збитка. При переслуханю цофнув всї поробленї в слїдстві зізнаня і заявив, що атентат на Міляна виконав лише з пімсти за те, що не хотїли єго приняти до публичної служби.

Того-ж самого дня повісив ся в ночи в вязници бувший префект Шабацу, Анґелїч, котрий належав до найбільше скомпромітованих в процесї о атентат. Анґелїч лишив листи до жінки і брата, в котрих каже, що відбирає собі житє, бо не може пережити сеї ганьби і хоче запевнити жінцї вдовичу платню.

Війна межи Анґлїєю а Трансвалем буде мабуть леда день проголошена. Обі сторони з великим поспіхом лагодять ся вже до неї. Вчера відбула ся в Льондонї рада міністрів, котра тревала півтретя години. Кажуть, що внаслїдок тої ради має бути вислана до Трансвалю дуже енергічна депеша. Зачувати також, що 10.000 войска відходить незадовго до полудневої Африки.

Справа Драйфуса.

Нарештї сьвіт дочекав ся закінченя справи Драйфуса. Боляк, що цїлїських 5 лїт точив Францию, тее сьвітло Заходу, нарештї пропук ся, — Драйфус знов засуджений.

Про послїдний акт сеї драми, що відбув ся в суботу дня 11. вересня, надходять ось які вісти:

Оборона Деманжа заняла в тім дню цїле передполудневе засїданє; він говорив майже до 12. год. в полудне. Схарактеризувавши Драйфуса, описав єго 5-лїтні муки на „Чортівскім Острові“, єго борбу о честь родини і дїтий. „Такий чоловік — казав Деманж — не може бути зрадником.“ Мовця апелює до почутя льояльности та справедливости суддїв, котрі певно не схотять взяти на себе так великої відвічальности, аби знов мали сьвідомо допустити ся похибки. Доводить, що автором бордеро може бути лишень Естергазі, проти котрого промовляє все. Деманж закінчив своє пледое поповним візванем до суддїв: „Взношу руки до Бога і прошу його, аби осьвітив вашу совість, аби привернув нашій вітчинї супокій і єдність що єї доконче потрібне“. (Велике поруханє). Звернений до публики, Деманж кличе: „Вас, котрі є Французами, взиваю: будьмо згідні в любови вітчини, почутю справедливости і любови для армії.“ (Оплески.)

Ляборі на питанє президента, зрік ся голосу.

Правительственний комісар Карієзголошує ся до репліки, але президент відкладає засїданє до 3. год. по полудни. Коли Драйфус виходив із салї, публика кликала до него: „славно! відваги! відваги!“— а Деманжови зі всїх сторін ґратульовано.

На пополудневім засїданю забрав голос Каріє і знов просив о засуд Драйфуса по мисли 76. арт. карного закона. (Порушенє.) Опісля відповів коротко Деманж, звертаючи увагу суддїв, що они за свої поступки відвічальні є перед власною совістию і Богом. Відтак промовив коротко і сам Драйфус, а зміст єго заяви ось який: „Скажу лишень одно; кленусь на вітчину і армію, що я невиний. Я мав і маю лише одну цїль, а то, уратувати честь моїй родинї і дїтям. Через цїлих 5 лїт зносив я страшенні муки і я переконаний, що сесю цїль я осягну власне тепер, завдяки вашій льояльности і вашому почутю справедливости“. (Довготревале порушенє). По тій заяві трибунал удав ся на нараду.

О 4. год. 50 мін. по полудни оголосив президент вирок, засуджуючий Драйфуса 5 голосами против двох на 10 лїт звичайної вязниці. Драйфус приняв вирок цїлком спокійно Людність в Ренне була певна, що Драйфуса засудять отже вирок засуджуючий його не справив майже нїкому несподїванки. Говорять, що Драйфуса засуджено длятого, аби дати сатисфакцию армії, иньші знов певні, що касацийний трибунал вирок уневажнить.

Як показує ся з текеґрамів, які надходять, майже по всїх великих містах приготовляють ся більші або меньші демонстрациї з причини засудженя Драйфуса. І так приміром в Бруксели тисячна юрба напала з демострацийними окликами на французку амбасаду, хтїла вдерти ся до середини, але войско не пустило. Італїйскі дневники, як: Tribuna, Italie і Avanti розписують ся широко о процесї і вироку, кидаючи на Францию просто обиди і заповідаючи бойкотованє французкої всесьвітної вистави. Те саме дїє ся і в Анґлїї, майже уся льондоньска праса обурює ся на Францию і теж заповідає бойкотованє парискої вистави. У Відни якийсь аґітацийний комітет, котрий мабуть давнїйше вже утворив ся, зараз по одержаню відомости о засудженю Драйфуса, порозкидував відозву, взиваючу до бойкотованя парискої вистави.

Найновійші вісти з Парижа доносять, що тих 5 лїт, котрі Драйфус відсидїв на „Чортівскім Острові“, врахують ся йому до теперішної кари. Де-хто знов виводить ось так: позаяк Драйфуса засуджено тепер на 10 лїт звичайного військового арешту, значить ся, арешту легкого, а засуджений відсидїв вже 5 лїт засуду найтяжшого, бо депортацию, отже вчисливши тих відсиджених Двайфусом 5 лїт до теперішнього засуду, почислять йому депортацию подвійно, так, що 15. жовтня випустять Драйфуса на цїлковиту свободу.

Так отже справа Драйфуса скінчена. Чи викрислено теж рівночасно зі шпальт усїх дневників на сьвітї і слово: Драйфус — то судячи по дотеперішних відносинах можна сумнївати ся. Впрочім, прожиемо — то й побачимо.

Громадска полїтика суспільна у Франциї.

Французкі робітники, по части соцыялїсти, по части приклонники иньших партий, зачали в послїдних роках брати енергічну участь у виборах міских і в господарцї міскій. Року 1892 побідили они при виборах в многих містах, як: в Марсилії, Лїль, Субе, Руан, Діжон, Гренобли, Тулюзї, Нарт, Нїм, Формі і т. д, У всїх тих містах вспіли они впровадити до управ міских значне число своїх представителїв. (В Парижи вже від давна уважає ся рада міска робітничою і соцыялїстичною.)

Розуміє ся, що ті новоувійшовші елементи старали ся завести поважні реформи до міскої господарки пізля своїх

власних вимагань і програм робітничих.

Ті проби роблені в різних містах випали різно. Залежало то від розваги і знання річи тих, що вели провід в справах. Але в декотрих містах принесли добрі наслїдки.

Доказом на се місто Рубе.

Місто се є огнищем ткацкого промислу і має до 140 тисяч населеня. На 36 радних міських, вибраних 1892 року, майже всї були робітниками, а новообраний бурмістр Карет, з професиї ткач, перед виборами викинений з роботи, продавав через якийсь час на улици вугле і ярину. Але мимо того ті люде відповіли своїй задачи. Вели они перевести ряд пожиточних реформ, не побільшивши при тім податків, що обтяжують убогу часть населеня.

Нова рада міска зачала свою дїяльність від асиґнованя 175.000 франків на уліпшене шпиталїв. Дало то можливість побільшеня числа ліжок, поліпшено харч недужим а персонал шпитальный дістав лїпшу плату. Далї взяла ся рада до реформи консумцийних оплат міських. Становлять они дуже поважне жерело доходу в буджетї міст французских, так, що знести їх не можна було, хоть того домагає ся програма социялїстична. Отже порадили собі в той спосіб, що знесено або зменшено до мінімум оплату від предметів загально потрібних, а піднесено від предметів люксусу. Так н. пр. дешевий сир увільнено зовсїм від оплати, а наложено високі оплати на дорогі роди сира. Обложено по раз перший великою оплатою перфуми і косметики, так само дорогі вина і т. п. Наслїдки були такі, що дохід зріс о 150.000 франків, а убоге населене увільнено від оплат на суму 78.000 фр. Броварники в Рубе з огляду на то, що се промисл новий, уряджували ся в радї міській так, що майже не платили нїякого податку і нова рада знесла сей їх привілей і до каси міської вилинуло з того одного жерела до 200.000 фр. Одним словом доходи міста Рубе, що в 1891 роцї виносили 4.620,000 фр., зросли до 1894 року о 611 тисяч фр.

Надвижок тих і різних ощадностий уживано на пожиточні цїли. Заряд міський зорґанїзував безплатну поміч лїкарску для бідного населеня (у Франциї нема кас хорих) і оснував аптику міську, щоб продавала лїки по цїнї коштів, а навіть давала безплатно. Далї побудовано лазнї і купелї та стациї дезинфекцийні, піднїс платню учителям народним, побільшив буджет убогих о 100.000 франків річно і зреформував бюро убогих, завів безплатну пораду і поміч правничу в справах робітничих і иньших.

Найпопулярнїйшою реформою нової ради було уряджене їдалень школярских, де дїти шкільні дістають безплатно обід. І так в 1893—94 роцї шкільнім 12 кантин видало 239.691 таких обідів коштом 43.804 фр. Не досить того. В 1894 р. рада мійска роздала дїтям 700 плащиків, 800 пар штанїв, 4.600 пар вовняних панчіх, 2.400 теплих спідничок, кафтаників і жакетиків для дївчат, 4.600 пар обуви і т. д. Коштувало то 29.946 фр. Не дивота отже, що при нових виборах в 1896 р. рада міска з 1892 року перейшла без жадних перешкод наново в тім самім складї і далї господарить з пожитком для міста.

Користні результати дала також господарка робітнича в Лїль, в Гренобли та иньших містах. Так в Лїль уряджено міські кухнї для убогого населеня і кантини шкільні, заложено притуловиска зимові і нічлїги і т. п. В Гренобли заложено міську реставрацию, що видає обіди по цїнї коштів, заряджено средства против дорожнї средств до житя і т. п.

Словом — господарка громадска, ведена робітничими радами міськими, зі становища политики суспільної дала гарні успіхи у многих містах Франциї. Розуміє ся, що успіхи ті у великій мірі зависимі від інтелїґенциї членів ради.

В справі орґанїзациї Русинів в Америцї

забрав слово в послїднім числї „Свободи“ о. Нестор Дмитрів в статї п. заг. „Подайте поміч і раду!“ Він пише:

„Між постановами новозавязаного товариства руских сьвящеників в Америцї нема згадки про те: що робити з тими нашими людьми, що по кільканацять, а навіть і по кількадесять родин їх осїлось по різних містах і они або нѣ мають церкви, або як мають церков, не мають сьвященика, з причини, що їх мале число не в силї сьвященика удержати. Иньшими словами сказати: що робити з нашими „плейзами?“ Річ се не малої ваги, конечно над нею добре застановитись.

Звістно кождому, що наші люди малими купками осїдали, особливо в фабричних стейтах Сполуч. Держав, як New York, State, Illinois, Colorado, Connecticut і др. По кілька родин краянів осїло в певних містах, а опісля стягали других, їх число росло, однак, до нинї подекуди они не в силї ще нї вибудувати своїх церков, нї удержати своїх сьвящеників. Если есть яка лучність поміж нашими людьми на таких плейзах, то она концентрує ся по братствах, котрі належать чи то до „Союза“, чи до „Соединенїя“, если ті люди мали коли спосібність зійти ся разом, то хиба при Великодній сповіди. на котру з великим трудом і з великими коштами могли спровадити сьвященика свого обряду. Ті їх сходини перед Велик. святами ограничились на день або на два дни, а сьвященики, котрі до них заїзджали, навіть при найщиршій охотї, заняті увесь час сповідію в церкви, не могли богато для тих людий зробити. Если ті сьвященики козакладали по тих місцевостях братства, то дуже багато в тих обставинах зробили. Однак люди жили і жиють, вінчали ся, родились і умирали; хто-ж їх духовні потреби залагоджував і нинї залагоджує? В найбільшій части ксьондзи польскі, словацкі, а навіть айрішскі.

В початках, коли ті ксьондзи не мали ще великих парохій і коли великі довги тяжили на їх костелах, они вдоволялись якою небудь офірою від наших людий. Прийме дитину до хресту, заплатив (солоно) та й знов собі спокійно жив в своїй хатчинї, аж поки знов Бог не поблагословив його другою. Така то була стичність нашого народу з чужими ксьондзами і чужими костелами.

Нинї вже инакше. Нинї наших людий по тих плейзах і більше число і они своєю тяжкою працею спомогли себе, та й чужі костели на тих плейзах розбогатїли, і вже не вдоволяють ся тим, щоби наш чоловік лише за хрест або за вінчане заплатив а они кажуть ему: або належати до їх костелів і платити правильну колекту, або не хотять его знати. Тай нинї вже наші люди потребують далеко більше, як того, щоби їх свій рідний сьвященик тілько Великодну сповідь вислухав.

До всїх закутків Америки доходить „Свобода“. Люди читають і довідують ся про порядки в других парохіях, они хотїли би мати свої рідні церкви, свої школи, свої народні чорядки. Самосьвідомість національна поволи розбуджуесь, а насмішки, пониженя і здирства зі сторони місцевих, чи то польских, словацких, чи айрішских ксьондзів чим раз більше нашому народови доскулюють.

Нам не вільно забувати про тих людий, ми мусимо про них памятати, бо инакше они для нашої церкви і для нашої народности пропащі. Отже піддаю видїлови товариства сьвящеників під розвагу слїдуюче:

Видїл нехай постарає ся о місіонарів-сьвящеників, розвідає докладно положене Руснів на таких місцевостях і постараєсь о побудоване тимчасово каплиць, твердинї нашої церкви і нашої народности по поблиських містах.

новинки.

Черківцї, 12-го вересня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

З театру. В суботу дня 9. с. м. українъско-руский театр відіграв з добрим сукцесом стару вже правдї і трохи на старий лад режісеровану драму Корженьовского „Верховинцї“. Головні ролї сповнювали в неомильних руках пп. Гембицких, Осиповичевої, Стадника і Ольшаньского, на котрих ми ще не завели ся і если кому, то хиба одному п. Стадникови можна і тим разом зробити закид, що о скілько в ролях легких амантів є взагалї добрим, о стілько в драматичних невідповідний. А головною его хибою в драмах є — не перестану повторяти — патос. П. Шеремета грав Гершка дуже добре, лише місцями занадто шаржував. Що до п. Нижанковского, то, хоч він значно поступає наперед, то все ще ролї свої грає за монотонно і занадто деклямує. Вже далеко лїпше відіграно в неділю „Чумаків“ Карпенка-Карого. Комедия ся доволї жива і хоч змістом не богата, за те сценерия майстерска. Героїнею вечера була безусловно п. Осиповичева в ролї Настї, хоч і п. Гембицкий яко Хома Нерук не лишив ся позаду. За те Віталїй п. Полїщука був лише мірно добрий. Артист граючи сесю ролю, був як раз не діспонований і мабуть тому его Віталїй вийшов блїдий. Решта всї ролї були обсаджені доволї щасливо, тому й цїлість випала загально удачно. Театр попращав нас „Модним женихом“ Старицкого, комедиею, теж, о скілько в грясти слабою, о стілько в сценерії майстерскою. О першеньство боролись сим разом пп. Гембицкий, Осиповичева і Стадник, борба однако не рішена, артистична трійка грала концертово і годї було рішучо на сторону одного з них перехилити ся. П-на Гембицка — хоч роля Проні Прокопівни не лежить в кругї еї здібностий — дала лише доказ, що є скінченою артисткою. Пані Стечиньска теж достроювала ся до загалу артистів. Промовчати гру п-ни Коссаківни, сеї молоденької, але незвичайно талановитої артистки — було-б просто гріхом. В ролї Химки, їй абсолютно нїхто не заступить. Симпатичними як звичайно були пп.: Рубчакова і Бучмавівна. Штука йшла швидко і гладко, а заслуга в тім режісерії. Загально подобали ся черновецкій публицї танцї, для котрої вони й були до певної міри тою атракцийною силою. Театр, особливо на послїднім представленю, був переповнений по береги і то публикою — за що їй належить ся публичне признане — майже виключно українъско-рускою. По послїднім представленю артистів наших угощено в реставрациї готелю „Central“, а в часї вечері, посипав ся ряд на скрізь овіяних патріотичним духом тоастів. Очевидно, не дармував і театральний хор. Дружину прощали сердечними словами: пп.: др. Стоцкий, Пігуляк і Попович. Театр відїхав до Вижниці, де вже в четвер 14. с. м. дасть перше представленє. Надіючись, що Русь вижницкого повіту піпре всїми силами нашу одиноку руску сцену в австрийскій Руси — прощаєм і ми руску дружину сердечним: до побаченя за рік!

Іменованє. Прімарій др. Володимир Филипович, іменований членом санїтарної ради краєвої, а правник Олександер Яковиця рахунковим практикантом при краєвім правительстві.

З бук. ради шкільної краєвої. На засїданю з дня 6. вересня затверджено реґуляцию платнї для черновецких учителїв народних; розширено школи в Каляфіндештах і Каменцї на двоклясові школи; іменовано суплентом при вищій гімназиї в Чернівцях д-ра Рахміля Сеґалю, а помічним учителем гімнастики при тійже школї учителя Івана Вільгельма. Дальше іменовані надучителями: Юрий Шербановский для Лукавця, Пилип Андрюк з Іспаса для Шишківців; сталими учителями іменовані: Василь Скрипничук в Молодїєві, Оттільо Ельсгольц в Плосцї і Каспар Вайсман в Борах. Перенесено уч. Івана Федорчука з Горішнього Городника до Сучавиці. Признано надуч. в Кліводиниї Володимирови Григоровичеви перший пятилїтний додаток; спенсіоновано уч. Гізелю Гербер-ґер в Радівцях, Вкінци полагоджено ще деякі поменьші справи.

Особисті вісти. Директора помічних урядів при черновецкій фінансовій дирекциї, Йосифа Таидлера, спенсіоновано. — Професор при черновецкій учительскій семинарії, Володислав Звіздомірский, дістав однорічну відпустку. — Суплентів при радовецкій ґімназиї Губерта Керґля і Кароля Плєкенштайнера перенесено до вищої ґімназиї в Чернівцях.

Ще раз Calinescu і Bejan. Ми вже згадували, що названі два консисторскі совітники звинили свою неприсутність при приїздї митрополита Аркадія тим, немов би они не знали, коли іменно митрополит приїде, і тим, що они тодї були на відпустцї. Отже „Buk. Nachrichten“ констатують, що о. совітникови Calinescu-лови вже доведено, що він докладно знав годину, коли Вир. митрополит приїде, а о. совітник Bejan дістав письменно свою відпустку що йно три дни по приїздї митрополита. — Коли то правда, то дуже сумно стоїть з правдомовностию тих двох „сьвітил“ нашої православної церкви... коментарів чей не потреба...

Наслїдник Гальбана. Директором канцеляриї палати послів іменовано судового радника Альойзого Бавер-Барґера, що дістав при сїй нагодї титул правительственного радника.

Нова каса Райфайзена. Дня 20. серпня с. р. отворено в селї Панка на Буковиниї нову Касу Райфайзена. Товариство числить доси 50 членів.

„Новий народ“ на европейскій картї. З нагоди 25-лїтного ювілею кацанского „общества ім М. Качковского“, пише „Руслан“ в числї з дня 9. вересня: „У бесїдах на ювілею общества ім. Качковского сипали ся як з рукава жалї на гнет найнещасливійшого у цїлій Европі народа: галицких Червонорусов. Який же се народ? Чи тих три тисячі — як пишуть польскі часописи — участников зборів Качковского? Та ми ще позволимо собі сумнївати ся, аби всї були краклонниками Маркова, Мончаловского et tutti quanti! Між інтелїґенциєю бачили ми багато щирих Українців, що прийшли лише придивити ся як некультурні галицкі кацапи сьвяткувати муть культурне сьвято. Між народом знова було майже половина цїлком индеферентних мужиків, що приїхали „бо їм еґомосць казали, та ще обіцяли за дурно хату у Львові та харч“ (скінчило ся на сухім хлїбі.) Сесї мужики, як показало ся, брали дуже радо відозви просьвіти, читали їх і не дивили ся на те, що вони писані „плюгавою“ фонетикою. Доперва прибіжить до його який кацапик, вирве йому відозву з рук та далї: Се плюгавство, се фонетика, не читайте! А бідний сват дивить ся зі жалем на подерту відозву та гадає собі: Гі, гі, пек та цур тобі навісний. Подер біс папір, хоч там була намальована церква сьв. Юра та підписане „З нами Бог“. Оттаких випадків ми бачили сотки! Чи-ж се сьвідчить про те, що мужики, які зїхали ся на ювілей Качковского знали по що вони сюда приїхали? Чи знав хоч один з участников про плюгаву народню зраду москвофілів?

Тепер скажемо про самих аранжерів ювілею, про москвофільский штаб у Львові. Не сумнїваємо ся, зрештою вони самі заявили те на пушкиньскім сьвятї у Петербургї, що їхньою ідеєю (коли взагалї можна назвати так зраду!) є ширене російських политичних ідей між австрийськими Українцями. Чому-ж вони так криють ся зі своїми гадками перед своїми приклонниками? Чому ясно не скажуть куда вони ведуть українських мужиків на шнурку сплетеним з московських рублїв? Чому видумують у своїх хитрих мозках (?) якийсь новий европейський народ „червонорусский“ та ним заслонюють ся, коли можуть просто, ясно показати на батюшку царя та матушку Россію? Чому вкінцї не говорить до своїх приклонників російською мовою? Гаспадін Павенцкий заявив, що всї зібрані є сьвідомі своєї

твердорусскої ідеї. Га, коли так, мої господинове, чому-ж ви не поважили ся говорити до тих своїх приклонників своєю рідною рускою мовою? Чому каїчили язичіем? Ось вам факт як розуміють ваші образовані приклонники вашу роботу: Гаспадін Верґун побачив там свого товариша, чи що — якогось сьвященика, привитав ся з ним сердечно та далї говорити до його парусски. Так той сердега визьвірив ся на його, визїпив очі тай сам не знає, що робити з сим фантом. Вкінцї почав таки говорити чистою українською мовою. Ось так то ваші знають говорити по росийськи!

Між иньшим сипали ви вчера також фразами, що ви одинокі ширите між народом культуру. Та якаж се культура? Чим вони ї ширять? Чи виданем Качковского? Та-ж там крім лихої белетристики нема нїщо научного. Бо чи-ж можна назвати наукою те „як робить ся молоко“? ніеля слів одного бесїдника. Кождий мужик знає, що молока нїхто не робить, лише його дає корова, а як коло молока ходити то й сам він знає лїпше, як автори тих дрансивих брошур. Не такої науки хоче наш народ! Ми бачили у богатьох мужиків „Л. Н. Вістник“ та деякі книжки видані товариством імени Шевченка. Та погадаймо лише як питають наші селяни за книжками про астрономію, всесьвітну історию, історию Руси, фізику (Явища природи! От чого хочуть наші люди! Та воно друкуєть ся про сесї річи богато у ріжних виданях, так на жаль (?) всї сесї книжки писані фонетикою. І що-ж ви дасте читати селянинови, як заказали йому брати в руки фонетику? Може росийські книжки? Ба, коби то де-хто навіть і з вас розумів їх! Та вам лїпше як нарід темний! Ви його сфанатизували своєю псевдо-ідеєю та при його крайній темноті легко вам його вести куда хочете. Ви боїте ся дати йому осьвіту!

Та всю свою погану, безідейну роботу заслонюєте „зрадою Українців-сепаратистів“, бідкаєте ся, що вони враз з Поляками давлять вас, гнетуть, але „хоч здавало ся, що бідний червонорусский народ умер, він ще не умер, він жие і жити ме! Чи се слїпота? чи дурний розум?“

Ми кажемо, що се ані слїпота, ані дурний розум. Адже „Руслан“ добре знає, що кожда нация має своїх Драйфусів — чомужби не мала їх Русь-Україна?

Справа участи делєґатів Наукового товариства імени Шевченка на археольоґічнім зїздї. Як відомо, міністер осьвіти новідомив був предсїдателя зїзду, що він може здобути дозвіл на читане по українськи рефератів галицких учених на таких умовах: Сї рефевати будуть предложені на зовсїм осібних засїданях, не публичних, на котрих допущено буде не більше як 25 членів зїзду, вибраних президиєю зїзду. Президия зїзду дуже обурена такими умовами і не уважала можливим приняти їх. Очевидно, що й наші учені з австрийчкої Руси, нїколи не згодили-б ся на таке. В наслїдок такого рішеня вислало Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові до комітету археол. зїзду в Київі письмо з датою 20. серпня 1899 р. такого змісту: Маємо честь повідомити, що з причини не допущеня українско-рускої мови до рефератів на зїздї, Наукове Тов. ім. Шевченка не може взяти участи в ньому, бо недопущене не тільки робить практичну перешкоду для тих членів, що не володїють росийскою мовою, але всїм взагалї робить таку участь морально неможливою. Др. Іван Франко. Волод. Гнатюк.

Цілого того шкандалу з забороною української мови рефератів на зїздї було-б може й не будо, але винні тут таки самі наші Українцї, котрі вже заздалегідь вислали просьбу до росийского міністра просьвіти, аби він дав свій дозвід українській мові а тим самим, немовто дали товчок міністерії і „обединителям“ в роді ректора проф. Фортиньского і знаного „славісти“ проф. Флориньского, до такого заказу.

По що тої злоби? На ювилей Качковского запросили москвофіли „Товариство ім. Шевченка“ і „Руску Бесїду.“ Розуміть ся оба товариства не приняли запросин. Тож они почали ширити з обуренем (так. так!) вістку, що оба ті товариства відписали, но польски: nie przyjęto. Забули сердеги, що то листонош написав сесю замітку? Та нї! Вони се знали, але от, аби вколоти, аби вадити кольку в бік! Дїло гідне автора!

Справа памятника Шевченка. Товариство імени Шевченка внесло подане до львівскої мійскої ради аби площу, що веде від Куркової улиці до сходів р. кат. семінара, назвати площею Шевченка. Мійска рада відказала сїй просьбі по тій причині, що вже є улиця Шевченка, а під памятник не надаєть ся сеся площа, бо не можна би его уставити там симетрично.

Преціньвже раз! Довідуємо ся з достовірного жерела, що з новим роком черновецка управа зелїзниць державних має бути перемінена на управу руху (Verkehrsleitung), подібно як в моравскім Шенберґу. Ріжниця буде така, що управі руху пристоїть також іменоване урядників, самостійний надзір над цілою службою, а лиш контроля над доходами остане в Станиславові. — Так отже сповнило би ся давне і справедливе жадане Буковинців і ухвала бук. сойму з послїдної сесиї. Хоч пізно-пізно оно стане ся, але все таки ми вже раз позбудемо ся зависимости від Галичини! Сердечно бажаємо, щоб та вістка здїйснила ся. — Про реґуляцию платиї державної служби довідуємо ся, що она певно наступить ще в сім році, так що від нового року зелїзничі урядники і слуги будуть що-до платиї зрівнані з иньшими державними урядниками.

Процес касиєра Аморта, котрий в Перемишли обікрав касу ощадности та спроневірив передані йому гроші, онодї закінчив ся. Судиї присяжні потвердили всї головні питаня, відносячі ся до злочину крадежи і спроневіреня, крім одного, а трибунал на основі того вердикту признав Густава Адольфа двох імен Амора виноватим злочину. крадежи і спроневіреня та засудив його на 3 роки тяжкої вязниці заостреної постом раз що місяця. Засуджений зголосив жалобу неважности.

Зміна календаря в Росиї. Як звістно займають ся росийскі учені з припорученя правительства справою зміни старого, юліяньского календаря, на новий григорияньский. Зміна така не есть так легка як би здавало ся, іменно же зі взгляду на широкі маси темних людий, котрим годї покласти в голову, длячого нараз якісь сьвята мали би припадати майже о дві недїлї скорше як звичайно. Длятого таку зміну треба переводити поволи і постепенно. Отже князь Барклай де Толлї-Ваймари предложив — як доносить „Петерб. Лїсток“ — слїдуючий оригінальний проект зміни: День 1-го сїчня 1900 р. має ся числити від 12-ої годины в ночи до 12-ої годины в полудне (отже пів дня за день); день 2-го сїчня має ся числити від 12-ої годины в полудне до 12-ої годины о півночи і т. д., аж за 6 днїв календар росийский старий, юліяньский, зрівнає ся з календарем новим, григорияньским уживаним майже загально в Европі. — А чи не можна би так само і у нас зробити? Зрівнане календаря принесло би нам великий хосен. Всї християне всїх трох обрядів у нас сьвяткували би тогди найважнїйші сьвята в один день і тогди міг би кождий пїти до своєї церкви, а по містах бідні люди не потребували би н. пр. в рускі сьвята робити а в латиньскі сьвяткувати. Хвала божа, наш обряд і наша народність ба й добробит всїх лиш зискали би на тій змінї. Ба, коби не тоті „старовіри“, що то боять ся всякої зміни, хоч би она й як добра, була, то може би то й дало ся як зробити. Найважнїйша річ була би, щоби ми самі зробили собі ту зміну. Тогди не потребували би ми казати, що хтось мішає ся нам до наших домашних справ.

З Канади. В Бібир Крік в околици Еони на провінциї Альберта рускі кольонїсти укінчили будову церкви і зачали будувати мешкане для сьвященика. В письмі до о. Нестора Дмитрова (уміщенім в америк. „Свободї“) просять о сьвященика з старого краю. Кольонїя числить галицких Русинів звиж 400 родин. а буковиньских около 300 або і більше. Буковинцї кажуть, що як з Галичини прийде сьвященик, то они не-рейдуть на унїю. Росийскі сьвященики почали там також будувати свою церков, видали вже на ню 500 долярів, але не скінчили, бо не стало грошей.

Оригінальна мапа. До найцїкавійших річий на парискій виставі у 1900 році, належати буде між иньшим жива мапа всїх зелїзниць в Сполучених Державах. Сеся мапа буде у окремім павільоні широкім на 80, а високім на 21 сяжнїв. На мапі будуть означені у мініятурі всї гірскі верхівя, рови та зелїзниці. Найбільше однак буде інтересне те, що кождий зелїзничий шлях мати буде електричне осьвітлене, і що у ріжних годинах порушати будуть ся по них мініятурні поїзди при помочи спеціяльного електричного приладу.

Пять хлопців привела на сьвіт одна селянка Домінеску в семигородскім селї Бейд. Двоє з тих дїтий вже померло, а ті що жиють, мають ся добре.

Сьміх без перерви. Американьскі дневники доносять, що в шпитали St. Louis лежить якийсь Генрик Шельдон, навіщений особлившого рода недугою. Він сьміє ся від рана до вечера, безпастанно і нїяк не може здержати ся. Его язик, уста і горло цїлком опухли від сьміху. Лїкарі кажуть, що се перший случай того рода який бачуть в часї своїх лїкарских практик і думають, що недужий збожеволїв і що хороблива фантазия показуе йому якийсь сьмішний привид, котрий його побуджуе до сьміху.

Членьскі вкладки на „Народний Дім“ зложили: Громада в Кіцмани 50 зр., п-а Евґенія Ярошиньска 10 зр., п. Василь Турушанко 5 зр., п. Н. Н. 5 зр., п-ї Іванна Ільнїцка 2 зр., п. Юрій Кирилович 3 зр., п. Яків Заяць 2 зр., п. Стефан Циганюк 5 зр., п. Андрій Зибачиньский 5 зр., п. Козак з Жидови 3 зр., п. Іван Брага 1 зр., п. Михайло Кракалїя 2 зр., п. Лупуленко з Зеленева 6 зр., п. Балошескул 5 зр., п. Василь Стефюк 3 зр., п. Петро Войновский 3 зр., п. Влад Іполїт 3 зр., п. Василь Чаховский 10 зр., п. Іван Бажаньский 2 зр., п. Іполїт Омельский 31 зр. Жертви і датки: п. Іван Шевчук 50 кр., п. секретар суду Бадіян 10 зр., п-ї Найдова 7 зр., зібрані у о. Шухевича в Молодятині: п. Данилюк 1 зр. 80 кр., на весїлю у п. Гелки в Приватних Ленківцах і 25 баний, п. Олекса Нозарик 50 кр., п. Василь Зборовский 50 кр., п. Іван Брага 1 зр., зібраний датками, п. Григорійчук 3 зр. Гостї на храмі у п. Данчула в Волощї 8 зр. 68 кр., п. Іван Крилатий 12 зр. 40 кр., п. Михайло Данчул в Стебнах 10 зр. 35 кр. На руки п. Григория Павлика зложили дари на „Народний Дім“ слїдуючі особи: Стирча двірник 50 кр., Марія Стирча, двірничка 20 кр., Ник. Стирча 15 кр., а дїти: Василь, Теодор, Ілія і Параска по 5 кр., Гри. Павлюк 50 кр., Гр. Равлюк 30 кр., Николай Свенціцкий 25 кр., Юзь Кулька Василишин 25 кр., по 20 кр. дали: Іван Телеґа, начальник станиї, Марцїн Якимович, Василь Дулґір, Міхайло Черчук Міхайлів, Іван Казюк, Юрійко Пасішняк Теодор Лушанюк: а Гр. Дулґір 15 кр., по 10 кр. дали: Михайло Крунчак Іванів, Іван Никифоряк, Николуца Красовский, Юзь Красовский Михасїв, Янкель Фрухтель, Матей Чорневич, Ілія Никифоряк, Ілія Крунчак, Іван Молдован (Жуній), Іван Чіньовский, Вас. Бантуш, Вас. Ниґра, Гр. Каба, Ник. Барбаза, Гр. Павлюк, Іван Пасішняк, Юзь Якимович, Николай Кулька, Стефан Кулька, Кость Никифорюк, Сруль Зельман, Іцик Л. Шпасер, Іван Павлюк Яковів і Теодор Кіряк: Василь Будуляк 6 кр., Антон Крушельницкий 6 кр., по 5 кр. зложили: Іван Івончук Аксентіїв, Іван Волощук Яковів, Гр. Молдован, Михайло Даскалюк, Теодор Бонтуш, Іван Клюсик, Ілія Красовский Михасїв, Михайло Панчук, Ілія Бонтуш, Гр. Крушельницкий, Ґізеля Уліцка 50 кр., а Николай Савіцкий 1 зр., (разом 8 зр. 47 кр.) Іван Крилатий з Мігови зібрав, а на то зложили: Іван Крилатий 3 зр., Антонія Крилата 3 зр., Тодер Шутак Павлів 50 кр., по 20 кр. зложили: Стефан Шутак Павлів, Петро Шутак Павлів, Петро Шутак Ґеор., Тодер Шутак Танасїя, Костин Думенко, Костин Стефанюк, Ґеоргій Сиротюк, Тодосїй Токар, Стефан Мендришора, Андрій Зинич, Іван Зинич; по 10 кр. зложили: Алексей Кричу, Ґеоргій Стражер, Яків Данко, Тодер Шутак Василь, Филип Гайсан, Василь Дутка, Семен Данко, Грицко Мелничук, Іван Ткачук Василів, Георгій Лаюк, Михайло Клим, Василь Романюк, Онуфрій Фівка, Михайло Терлибавка; по 5 кр. зложили: Евдокія Терлибавка, Евдокія Ткачук, Евдокія Москалюк, Тимофій Шутак, Евдокія Шутак, Марія Романюк, Николай Савич двірник з Мігови, Петро Гладчук, Василь Шутак, Стефан Токар, Павло Семеґен, Тодор Керонач Ів., Іван Горюк, Андрій Мотовилец, а Елена Сиротюк 6 кр., Косташ Попович 4 кр. — Сердечна подяка. (Д. б.)

Ради господарскі.

Капітал руховий в господарстві. Хто має лиш капітал ґрунтовий, не може ще господарити, бо до того треба ему ще капіталу рухового, значить ся такого, при помочи котрого міг би він господарство пустити в рух: ему треба ще н. пр. худоби, знарядів господарских, готівки і т. п. Капітал сей можна рушити, двигнути, і длятого він називає ся движимим. Капітал руховий або движимий може бути двоякий: 1) Інвентарний капітал, званий також посписним (длятого, що его треба аж посписувати, щоби докладно дочислити ся), або постійним капіталом (длятого, що він вложений раз в господарство, не обертає ся в нїм часто); — 2) Капітал оборотовий, котрий частїйше а навіть кілька разів до року, ба, що дня есть в руху, н. пр. готові гроші. — На інвентарний капітал складають ся: а) Живий інвентар (посписе): Худоба на приховок, до запрягу, дріб, пчоли, риби і т. п. (капітал в товарі); — б) мертвий інвентар: знаряди господарскі і машини, знаряди і посудина домашня, меблї, тики (капітал знарядовий); — в) дерева ужиткові: дерева овочеві, дерева на пруте (верби, лози), корчі винограду, хмелю і т. п. — На капітал оборотовий складають ся: а) Гроші: на удержане інвентаря, робітників, на податок, асекурацию, на мелїорацию і всїлякі инші видатки (капітал в готівці); — б) належитість і довги: довги ґрунтові, всїлякі сплати; належитість за продане збіже, гроші роздані на відробок і т. п.; — в) натуралії: запаси домашні, мливо, дерево на опал, осьвітлене (капітал споживчий); материял на направу, материял будівельний, товар опасовий, яліовик на продаж, насїне, суха паша, підстїлка, обірник, компост, смаровило (капітал в сирих материялах); — добуток з ріли і годівлї худоби призначений на продаж, як: готове збіже, молоко, сир, масло, сирі шкіри, щетина, прядиво і т. п. (капітал товаровий); — г) інвентар иожьний: вивезений гній, насїне, засїви (капітал в обсїві;) — д) пожиток з дерев: дерева в лїсї, хащі, дерево в шкілї, деревній, недоспілі овочі і т. п. і — е) поправа в положеню ґрунту: глубока орка, домішка землї, палене ґрунту і т. п. — Кождий господар, котрий хоче розумно і добре вести своє господарство, повинен докладно знати, який у него капітал ґрунтовий і руховий, та кілько его разом а кілько з кождого рода окремо, бо аж тогди буде він знати, чи має зиск, чи страту на своїм господарстві і де іменно, в котрій галузи той зиск або страта.

Ще один спосіб на блохи. Щоби блохи зовсїм вигубити, має бути найлїпше натирати то місце, де стоїть постїль а відтак і всї шпари попід стїну коло листв нафтою а певно блох не буде.

Складайте ся
на будову
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

З причини опізненої пори знежені цїни товарів на ріжні сезони:

ЛЇТНІ ПАРАСОЛІ

чорні чисто шовкові .	від зр. 3·— до 8.—
„ пів „ . .	„ „ 1·50 — 2·50
модного цьвіту чисто шовкові .	„ „ —·3 — 7·—
„ „ пів „ .	„ „ 1·25 — 2·50
Дїточі парасолї . . .	„ „ 0·80 — 2·50
Парасолї від дощу . .	„ „ 0·95 — 0·10

Для дам і мущин.

Обув. Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відни, з французкої шкіри, а також иньших сорт а все в найлучшім ґатунку для пань, панів і дїтий ясних, жовтих і чорних з ґузиками, до шнурованя і з ґумою

мужескі в цїнї . . .	від 3·50 зр. до 8.—
дамскі „ „ . . .	„ 3·— „ — 7·—
дїточі „ „ . . .	„ 1·10 „ — 3·50

Домові мешти і пантофлї до лявки-тенїсу, методи Кнайпа, Лямана і т. д.

Соломяні капелюхи

мужескі в цїнї . . . від 80 кр. до 3 зр.
для хлопців в цїнї . . . „ 40 „ „ 1·50

Лїтні капелюхи фільцові не тяжші як 35 ґр. всякого модного цьвіту в цїнї від 1·59 зр. до 2·50 зр. Капелюхи „Loden“ з фабрики А. Іїхлера в Ґрацу.

Виключна продаж славних італїйских капелюхів з фабрик: Barsalino, Ginserpo, і надворної фабрики Генр. Іта у Відни.

Циліндрів і кляків великий вибір
Мужескі кашкити і шапочки найновішої моди для панів, хлопців і циклїстів.

Лїски, палиці і капи до подорожі для циклїстів шапочки, обув, повьчохи, пояси, рукавички, палички і рейтпейтші.

Краватки

у всїх модних фарбах. Всяких сортів сорочки для панів і то шовкову, полотняні і аефірові, туристки шовкові, аефірові і сатинові в цїнї від 1·20 зр. до 5 зр. Краватки шовкові і до праня є на складї, а що тиждня приходять в свьжі посилки після найновійшої моди.

Прибори до подорожі, як: чемодани, несесери, плахти і куферки у великій скількости до вибору.

Також несесери з накритем до стола, пуделка на капелюхи мужескі і дамскі, піхви на парасолї, ремінцї до клунків пледи і плахти на пледи і шуби.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Для шкіл народних

ВИЙШЛИ ЦЇЛКОМ НОВІ ДРУКИ

можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

которі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольозічним промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день съвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лашшинї почта Бережани.

Гарне, добре і дешеве!

Ул. ратушева 15. Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Маґазин одїжи для дам і панів

в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Порученя з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї

найновійші плащі

жіночі, для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар. і ватованої)

жакети, мантильки, ротунди, похівники в шовку і могару з перших віденьских і берлїньских робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дїтий,

загортки, шлафроки, футра міскі і до подорожи,

Меичикови, Гавельоки

і всї річи входячі в той фах з перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Гарне, добре і дешеве!

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

Французский Інститут для панночок

ул. Франца ч. 12, (Franzensgasse).

Наука французкої, англїйскої, нїмецкої румуньскої мови і музики.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і честно особи кождого стану у всїх місцевостях без капіталу і ризика продажию законно дозволених льосів. — Предложеня адресувати: Ludwig Österreicher VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.
За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

Ч. 106. Чернівці, неділя дня 5. (17.) вересня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улица Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік . . .	20	Кор.	— сот.
на пів року	10	„	— „
на чверть року . .	5	„	— „
на місяць	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

„MORITURI...“

Кождий указ российского царату вкорочуючий права Поляків в „Конґресівцї“, кождий факт переходу польскої землї в руки прускі в Познаньщинї — приймають наші галицко-польскі геґемони з таким скреготом зубів, як коли-б справдї вимикала ся ім з рук послїдна дошка ратунку. Що Росия і Пруси не перебирають в средствах, коли лише іде о нищенє польского елементу, се факт, не підлягаючий найменшому сумнївови, певне і те, що се велика кривда і несправедливість і треба вже хиба дуже низько морально упасти, аби тїшити ся з чужого нещастя взагалї, а з нещастя побратимців спеціяльно. І росийскі „обединителї“ і прускі „гакатисти“ винні тим, що просто убивають культурний народ.

Але подумав би хто може, що поляки, той неспокійний, непосидющий, а бутний народ, котрий про найменьшу свою кривду горлає на весь сьвіт, той шарпаний і кривджений з трех боків народ, у котрого на устах лише: правда і справедливість — що той народ певно відносить ся до другого слабшого від себе народу, справедливо?

Нї! Наші польскі геґемони, не лише що нам Русинам не признають того, що нам слушно і справедливо належить ся, они взглядом нас поступають іноді так, що і росийскі „обединителї“ і прускі „гакатисти“ лїпше не втнуть. Не станемо тут вичисляти всїх кривд, яких нам польскі гакатисти заподїяли, знаємо всї і добре на власній шкірі відчуваємо їх „справедливу“ геґемонїю, котра в'їла ся вже гірш зелїзних оковів в наші рускі кости.

Послїдним „здобутком“ польских гакатистів є наказ для руских священників, веденя кореспонденциї в справах метрикальних з властями в язицї не рускім, лише польскім яко „urzędow-ім“, а наказ сей „дан свише“ оголосили вже дві рускі дієцезиї: львівска і перемиска, наказуючи підвладним собі сьвященникам твердо його держати ся. Одна лише дієцезия, іменно станиславівска, котрою як би на глум полякам, управляє тепер бувший польский ґраф, о. Андрей Шептицкий, не лише що доси сего наказу не оголосила, але о скілько зачуваємо, приготовляє ся в тій квестиї до рішучого кроку і то в користь правди і справедливости, значить ся, в користь Русинів, та їх конституцию запоручених прав. До таких полїтичних рабунків, доконуваних поляками від віків на Руси-Украиньї — ми вже привикли, тому й не виказуємо вже навіть цїлої нечести, та огиди їх поступованя. Що однако о тім думає руский народ, то нехай наші Читателї переконають ся із статї п. з. „Morituri“, яку друкує „Дѣло“ в ч. 195 з д. 12. с. м., а котру то статю ми, певно, яко думку цїлого рускаго народу, позваляємо собі в цїлости і без змін подати:

„Не мало писало ся вже—читаємо у тій статї, підписаній п. „Мо.“ — про укорочуванє прав рускаго язика і чужими людьми і своїми, а таки не завадить ще де-що згадати, бо сеся справа не тілько є дуже важною взагалї, але она, оглянена докладнїйше з котрого будь боку, представляє все иньший образ і наводить нові думки.

Ще дуже недавний час, коли то кардинал Сембратович на канонїчній візитациї в бережаньскім деканатї голосив прилюдно, що всїм руско-католицким урядам парохіяльним прислугує неоспоримє право урядувати в рускім язицї і жадати від всїх урядів загалом переписки рускої. Се посьвідчать усї сьвященники деканата.

Бл. п. Сембратович, яко кардинал, знав безперечно найлїпше законні інтенциї Риму і цїсаря та его правительства, а яко митрополит в урядованю виголошував свої бесїди правно і льояльно.

Нинї змінило ся! Нинї заява і прикази кардинальскі мають стати нїчим супротив заяви правительственного комісаря. Закон ломить ся без поставленя нових законів, а повагу найвисшої гідности духовної у нас — гідність кардинальску — топче ся через накидуваня силоміць інтерпретациї комісарів..

Чи добре оно для католицизму і Риму? Чи не має оно на метї деморалїзацию і духовеньства і народу? А яку прислугу робить кождa деморалїзация для держави?

Подумаймо холодно — sine ira et studio.

Єсли віра і духовеньство рускокатолицке мали би бути офіциною чиєюсь під кавками, чи під другою, хоть би більшою птицею, то що за хосен вийде з сего для католицизму? Тілько медвежа прислуга! Чому-ж не хотять сего бачити панове католики в лїберальних рукавичках? Хиба тому, що їм байдуже про цїлий католицизм... Так панове католики копають яму і Римови... А Рим? чи бачить він через окуляри протеґованих національностий ту облуду сьвітских поклонів, тії риси в орґанїзмі своїм, що безнастанно завдає ему тараи безглуздого та безцїльного житя розкладу новочасного? Не тілько зневага автономії руско-католицкої шкідна Римови,— топтанє якої небудь віри есть грізне для кождої віри, бо підносить безвірність і плодить революцию моральну

Щасливий нарід і держава. доки цїле духовеньство сповняє ревно закони віри, доки не повертає его на послугу сьвітскої власти. На сю тему можна би з істориї томи повписувати — та коби нас не посуджено за космополїтів! Однак для католицизму дуже добре надає ся істория народу жидівского. Сильне духовеньство було оживляючою силою держави, а в тяжких хвилях пророки обновляли житє народу; — цїлковите зломанє духовних і переведенє їх на службу мірску, деморалізация духовеньства — привела деморалїзацию народу, привела упадок і держави і народу.

Відмова духовним того права,

ПРИЙМАК.

(З росийского — В. Короленка).

(Конець.)

Рано стали ми вгадувати та розумом міркувати. Видко, кажемо, треба приймака взяти, — до того мова була Михасева, нї до чого більше. Зразу й подумати годї, майже чужому Михасеве добро віддавати. Потім погодила ся. Тілько все з ним згоди не було. Він каже: „хлопця взяти“, а я й подумати не можу. Єму се, гарно, що помічник буде, а менї як пригадає ся Михась, то всї хлопцї знавісніють. Деж такому другому бути, як він був? Тілько поганими словами лаяти ся і зневажати других, се їм подай. Так і йшло в нас все: так все порівнуємо та споримо, та тужимо.

„Та, Бог дав, на моє вийшло. Видко за Михасевою просьбою помилував Бог-Отець... За рікою в селї дївчина дитину привела на сьвіт. Согрішила бідна, але вже й натерпіла ся: в родинї і перше у них негарно було, — мачуха лиха і так, а тут Боже Ти мій, кілько натерпіла ся небога“.

„На щасте жінка попала ся їй одна з нашого села і навчила: „от що, каже, Степан в нас Федорович з Дарией Івановною страх за сином побивають ся. Спробуй їм віддати дитину. Коли, каже, судив їй Бог долю, то не инакше, як що в них та доля находить ся...“

„От і поїхав мій Степан до лїса, одна я ніченьку ночувала, одна-однісінька з тугою своєю. Лежу на постели; спати не сплю, все думаю. Тілько чую, — коло хати перейшов хтось. Слухаю наслухую, нема нїби нїкого. Та тут же в віконце хтось постукав раз і другий. Підійшла я до вікна, — ніч місячна, ясна, на траві кожду росиночку бачиш, а під вікном нїкого. Похололо в мене на серци, — вступила ся я від вікна, до стїни притулила ся. В тім рука знову та по шибі тихенько стук-стук... Я до вікна дивлю ся, а під хатою хтось стоїть, ховає ся. Присїла я на лавку, — Господи, що таке? А серце бє ся, як тої ночи, коли Михась приходив. Встала я, перехрестила ся і кажу: „Хто там? Виходїть, коли добрі люди!“ Виходить тут перша наша таки старуха до вікна! — „Не бій ся, каже, Дарце, не з розбоем прийшла“, а та все ховає ся. І бачу я, в тої полотенцем на грудях дитина привязана... Господи Боже! Потемнїло в мене в очах, ноги затремтїли, руками за лавку держу ся, а то впала-б. Згадала свого Михася, думаю — доля до мене йде. Замуж йшла, — де тобі, такого страху не наїла ся.

„Підійшла наша жінка до вікна: „пусти, каже, Івановно“. — „За чим, кажу, вас в ночи-о-півночи в хату пускати?...“ Ну, та сама все таки двері відчиняю, не сьвітячи, лиш місяць повний в вікна сьвітить. Переступили вони поріг, а я стою перед нею, перед дївчиною, ні жива, ні мертва, наче каратимилувати она мене прийшла. І соромно менї, і страшно, і бою ся, — соромно менї, і страшно, і бою ся, — жінка наша і каже їй: „кланяй ся, дївко, в ноги!...“ Поклонила ся она менї в ноги, та в ногах і дитину положила, припала до неї, плаче. Підняла я еї, дитину приймаю; горить в мене в руках, не знаю: брати не брати... І сама она то відкидає, то держить дитину... І обі ми плачемо..,

„Ох, і тямлю я, добрі люди, ту ніченьку, місячну, не забути менї ночи тої до кінця мого віку...“

„Досьвіта вийшли они: обмила я дитину, обхарила, свою сорочку зараз перешила, положила в опалку, сиджу, жду его, Степана Федоровича мого. І знов менї, молодій, соромно та боязко, та клоніт. От-так наче я без мужа сама дитину роздобула. Бачу: прїхав, іде в хату, — не виходила, не витала, сиджу на лавцї. Дитина як закричить...

— Се каже, що таке?

— Хлопця, кажу, Бог тобі післав, Степане Федоровичу...

— Ігі! І по що збрехала перед ним — не знаю, не відомо. Тай де вже тобі тут здурити, на хвилю не здуриш: і сорочечка по жіночому на двое зшита. Підійшов він до опалки, подивив ся...

— Який то хлопець? Дївчука взяла. — Більше нїчого не сказав...

Она знов замовкла, тихо усьміхаючи ся; згадавши его. свого Степана Федоровича, перед котрим она поставила на своє, ще й одурити хотїла. Менї пригадало ся суворе лице господаря, і тепер оно показало ся менї геть-то приємнїйше.

— Мамцю! — тихо спитала дївчина, віднимаючи личко від еї грудий.

— Що Марисечко?

— То я була та дївчина?

— Ти, ти була, дурна. Вже котрий раз питаеш ся... А що я вже горя, клопоту з тобою мала! По просту не приведи Господи! Хоровита була та бридка, та цїла в струпах, та все криком кричить, бувало від сьвіту до сьвіту. Серце на скрізь в мене за нею переболїло. В ночи возили ся, возиш ся, сили не стає. — „Зведеш ся ти менї на нїщо, Дарце — каже бувало Степан Федорович. Не позволю тобі так нївечитись, завтра таки неси еї до матери“. Ну, тут я вже мовчу, не перечу. А день прийде, я знову: „стрівайме ще, що буде, то буде, а буде що Бог дасть“. Він в мене не завзятий, Степан Федорович, — і махне рукою...

Она помовчала, тихо усьміхаючи ся.

— Говорив менї потім дїдусь один. Розумний дїдусь! „То, каже, ти так бери, розумій, що пан Біг в слабостях дитини — любов тобі посилав. Хиба чужа дївчинка стала би тобі за рідного сина, котрого ти під серцем носила, колиб не переболїло в тебе серце через неї так само... Скажи, чи не правда се? Я еї в утробі не носила, грудьми не кормила, та за те слїзми обмивала та серцем переболїла. Тим то друга мати не любить так, як я еї, приймака свого люблю. Якось слабість на дїти була, навідала ся й до неї та слабість. Вже я плакала, плакала... — „Господи Боже! — думаю собі — і відки в мене тілько слїз для неї, відки тілько лле ся їх, така сила“.

Она вмокла... Дївчинка липла до неї з усьмішкою дочки-пестїйки. За вікном цьвіріньокала якась вечірна пташка і здавало ся послїдний промінь сонця не хотїв виходити з хати, позолочуючи русяву голову дитини, заливаючи ярким

котре належить ся кождому австрийскому горожанинови, відмова прав рідної мови — есть крайно деморалїзуюча. Чому? Бо така заборона не даюча ся витолкувати нїякими софістичними „урядами метрикальними“, вщіплює в слабших духовників понятє всемогучого тероризму сьвітскої власти, против котрого нема захисту нї на земли, нї на небі!... Панове католики! не грайте з огнем у суховію! Се міст до модної гіпокризиї, до фільософії Шопенгаверівскої, до нахилу нірванїстичного гниючої Европи... Коли ви будете учити зради: найвисших сьвятощів народних, — ви, учити духовних, а духовні народ, — які будуть плоди тої науки? Самі вгадаєте!

Коли нема права для духовних, то нема права і для недуховних. Так, чи нї? А тогдї які консекьвенциї? Анархія моральна.

Ще нема закона так дурного, щоби духовних признавав „урядниками“, і не буде! Тогдї мусїла би бути і віра урядовою річею, а сего чейже, мої панове, за богато! Анї Рим, анї держави не згодять ся на се, а таки щось подібного виходить з вашої роботи, а менери будучої ідеї вже шепчуть про се...

Релїгія признає власть від Бога, але з сего не виходить признаване надужитя власти, того надужитя, котре повинно ся карати законами мірскими, бо грішить проти мірских законів. Знущанє над релїгією і над духовними не є новостию в істориї, але-ж нїяке знущанє не вийшло на добре і найгордійшим панам сьвіта та наймогучійшим державам.

Нинїшний час — час найживійшого ферменту ідейно і суспільно-полїтичного — не надаєсь для експериментів якого-будь шовінїзму, а тим менче ще польского шовінїзму! Людцям декотрим хоче ся все духовеньство зробити ґлядиторами своїх оргій шовністичних. Чи удасть ся оно? Нїколи!

румянцем спаленїле лице пізної красавиці, котра любовю і серця болем здобула собі нове материньство...

III.

Рано на другий день, сонце тілько що піднимало ся над лїсом, над рікою носив ся ще білий туман, — коли Дария провожала мене за село, щоби показати дорогу. Вийшовши на вчерашну поляну, ми побачили Степана. Все такий-же заспаний, він витягав на берег свій остроносий човен при помочи дївчини-приймака. Побачивши нас, дївчина почала підскакувати на піску і вдаряти в долонї.

— Ади, ади, мамцю, кілько він риби наловив. І окунї і вюни і всякі... та які величезні... Подиви ся, а ти подиви ся...

Ми підійшли близше. Справдї, серед човна, в баюрі води, прикриті сїтию, били ся і плескали ся, полискуючі лускою, спорі риби.

Дария злегка похилила ся над човном і заглянула, оттак собі від нехочу нїби, усьміхаючи ся, але потім з очевидним задоволенем подивила ся на мужа, котрий ще більше як вчера подавав ся дрімотї, та все таки ликував.

— От тобі на! А ще сьміяла ся все! — сказав він, усьміхаючи ся. — Не все, значить ся, і по твому виходить. Казав, зі спусту повинна прийти. От і прийшла досьвіта саме. Тепер добичі буде на дві недїлї...

— Ну-ну! Іди-ж, виспи ся! — відповіла Дария ласкаво: — ми з Марийкою все заберемо. Ой, та й много-ж наловив. на правду...

Вони в трійку пішли огородами, а я пустив ся дальше в свою дорогу.

Того дня менї якось легко йшло ся глухими лїсними стежками.

Ті людцї хотять для своїх експериментів ужити ординариятів. Але-ж ординарияти є властию духовною, а не полїтичною, анї наукова- академичною. Помагати в національних змаганях — то обовязок Епископату після слів Папи Льва XIII-го, де бесїда о угнетених; але йти проти свого народу— сего не знайдемо в нїякій енциклїцї! У Чехів уряди парохіяльні урядують по чески, у Хорватів по хорватски, у Словінців по словінськи. Яка-ж наука? Уряди парохіяльні у Русинів повинні урядувати лиш по руски. Божище самоволї і знущаня завсїгди падало перед сильними характерами патріотичними. Люде без характеру виплоджують всяку гидь суспільну, якої найвисшим щеблем був колись Нерон. Нинїшний час має тисячі Неронів — і до сих нових Неронів мали би кляняти ся нові ґлядиятори: „Ave! morituri te salutant“?!

Вісти полїтичні.

Президент посольскої палати, др. Фукс, запросив представителів всїх парляментарних клюбів на велику раду в справі санациї парляменту. Кажуть, що цїсар сам, по авдиенциї д-ра Катрайна, мав згодити ся на таку акцию. Парляментарні клюби мали би зійти ся на невтральнім ґрунтї в президиї посольскої палати, щоби парлямент зробити активним. Намір добрий. Лївиця мала би майже по трех лїтах зійти ся з правицею і придумати способи, щоби на тепер вибрати спільні делеґациї, а побіч сего попробовати, чи програма лївиці і програма правиці не були би відповідним субстратом до компромісу.

Др. Фукс зазначує в своїх запросинах ті два моменти: активність парляменту і компроміс в справі язиковій. Др. Фукс каже з гори, що сходини не будуть нїкого обовязувати, що жадна сторона не буде потребувати чим-небудь вязатись і від своїх засад відступати, а хоче, щоби лївиця глянула лише в очи правиці і розібрала питанє: чи не пора-б нарештї війти з дороги простої неґациї і чи не час навязати які-небудь, хоч би лише конвенціональні зносини, з котрих з часом могли би витворитись розумні і нїкого не оскорбляючі переговори?

Чи буде мати сеся акция д-ра Фукса успіх, годї наперед пересуджувати. Може бути, що представителї клюбів лївиці являть ся 24. вересня в бюрі президиї, хоч, судячи по голосах опозицийної праси, великих надїй на те покладати годї. Екзекутивний комітет лївиці збирає ся у Відни 22-го вересня на нараду, щоби порішити питанє явленя ся або дальшої абстиненциї від всяких переговорів, доки істнує кабінет ґр. Туна і язикові розпорядженя. Доси опозицийна праса заняла що-до запросин д-ра Фукса неґативне становище.

Орґани парляментарної лївиці взагалї виражають ся о акциї д-ра Фукса дуже скептично. Становиско поступовців і нїмецких людовців у тій справі є таке, що в запрошеню Фукса не бачать жадної основи до позитивної виміни гадок, а то так довго, як довго істнують язикові розпорядженя. Те саме пише теж моравска Tagesbote, орґан бр. Хлюмецкого. Натомісць орґани парляментарної правиці, без ріжниці народовости, вірять, що інтервенция д-ра Фукса причинить ся до злагодженя обструкциї, а тим самим чей положить конець економічним нещастям, які спроваджує на краї австрийскі теперішне полїтичне положенє.

З Білгороду доносять, що тамошний австро-угорский посол остеріг іменем свого правительства сербский кабінет, аби задержав міру в переслїдуваню радикалів, та аби правительство вплинуло на наглий суд, щоби він поступав уміренно і не видавав надто богато засудів смерти. Ту осторогу толкував посол обставиною, що надмірна строгість могла би викликати в Сербії ворохобню. — Fremdenblatt обговорюючи білгородский процес підносить, що докази, котрими доси старано ся підперти обжалованє, були або дуже слабі, або не суть цїлком доказами. Ненависть радикалів против Міляна вже від давна звістна; однако треба доказати, що обжаловані дїйстно намірляли допустити ся злочину. В цїлій Европі викликало би то крик обуреня, колиб в Білгородї без остаточних доказів допущено ся річий, які відтак не дали би ся змінити. Також на внутрішнє положенє Сербії мусїла би така річ некористно вплинути. Засуд смерти на кількох провідників радикального сторонництва, не вигубить радикалїзму в краю. Сербія не повинна нищити дїла консолїдациї полїтичної і економічної, яка розпочала ся у неї від кількох лїт.

Відносини між Анґлїєю а Трансвалем заостроують ся що раз гірше. З Преториї доносять, що ґенеральний прокуратор Трансвалю заявив в розмові, що війна з Анґлїєю є просто неминуєма. Він певний, що більшість мешканців Оранії і республики Натальскої злучать ся з боєрами. „Побилисьмо — каже він — два рази Анґлїйців — побєм їх ще й третий раз“. Републ. Оранія вислала всї свої військові сили на границю Басуто. Боери горячо вправляють ся в роблению оружием і жадають загально, аби як найскорше зміцнити пограничні військові залоги, боячись наглого нападу Анґлїйців.

В Венецуелї ширить ся революция. Правительство тамошне тратить власть що раз більше. Ґенерал Ґастро зібрав звиж 10.000 людий і обняв над ними команду. Повстанцї віднесли дня 23. серпня с. р. над правительственним військом велику побіду. Правительство в клопотї, бо революция запанувала вже на добре — арештовано дуже багато видніїйших полїтиків і редакторів. Сам президент кабінету опустив Ґаракас, аби обняти команду над військами, котрі борють ся з повстанцями і ґенер. Ґастро.

НОВИНКИ.

Чернівці, 16-го вересня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагоді збирайте складки.

Іменованя. О. Евген Семака, парох з Станівців, іменований катихитою державної висшої ґімназиї в Чернівцях; суплент гр. ор. ґімназиї в Сучаві, Емілїян Малаховский, іменований дїйстним учителем в низшій ґімназиї Франц-Йосифа в Серетї, а професора черновецкого університету, дра Теодора Ґартнера покликано на професора романьскої філольоґиї до університету в Інсбруку.

Поминальні богослуженя за спокій душі бл. п. цїсареви Єлесавети відбули ся минувшої недїлї в православній церкві і жидівскій синаґодзі, а в понеділок в костелї римо-кат. Всюда брали участь представителї властий полїтичних, автономічних і т. д.

„Patria“ плаче, що ще не вмерла Україна, бо руским катихитом іменовано Русина о. Семаку, а не головного співробітника „Цареславной Буковіни“, анї другого, що вислугує ся Волохам, кацанам та всїм і вся, через котрих гадає виїзти в гору. Здість панрумунь-ской служниці се найлїпший знак, що міністерство зробило добрий вибір, та що, Богу дякувати, ще не вмерла Україна, бо гинуть наші вороженьки зі злости.

На преміованє рогатої худоби на виставі в Кіцмани, Сучаві, Ґурагуморі, Сторожинци, Серетї і Шипот, — визначила міністерия рільництва 1.800 зр., котрі передала в руки Товариства краевої культури.

Мужі довіря „Patri-ї“ то самі такі ильоткарки як вона. Колись видумала якась баба-румунїзаторка, що староста Вольфарт мав сказати: Я ненавиджу Волохів. Нинї повторає кукона-цокотуха сплетню другої баби, що староста Вірфель пророкував їй цїлковиту погибель Волохів на Буковинї за 50 лїт. І такими ильотками воює кукона на правду. Ми можемо еї потїшити фактом, що еї совітник Вејап вже кілька років тому пророкував те саме, яко природний наслїдок посуваня народів на полудне. Як бачиш, куконо, es ist schon alles da gewesen, навіть мнимє пророцтво старости Вірфля.

Румунїзация у Вовчинцях. Як відомо, винайшла тогід комісия, що не розуміла по волоски, завдяки аґітациї пароха румунїзатора Іспескула під протекторатом его кревняка старости Грібовского у Вовчинцях зверх 40 волоских дїтий, а краева рада шкільна, що н. пр. для 200 руских дїтий у Волоскім Банилові й доси нїчогісько не зробила, поквапилась зараз отворити у Вовчинцях попри дві рускі й трету волоску клясу. Ну, та нехай, ми нїколи не чигали на циганьскі дїти, але бо тут славний Іспескул хоче набивати порожний волоский хлїв рускими дїтьми. Ото він обібрав ся директором волоскої кляси й хоче з неї зробити румунїзаторску фабрику. А то ось як. Громада й над'учитель відступили на волоску клясу комнату в шкільнім будинку, позаяк се нїчо не коштує, але Іспескул винайшов осібну хату, аби управитель школи не знав, що там дїє ся. Іспескул з волоским учителем сеї кляси позаписували поза плечима управителя школи до волоскої кляси і руских дїтий, Іспескул дає учителеви відпустки, о котрих управитель нїчо не знає, а заставляє якогось студента Жїжія заступати его; словом, рядить волоскою клясою після вподоби. На 1. с. м. був у Вовчинцях славний інспектор Падура, переконав ся о всїм сім особисто і розуміє ся, ще й похвалив Іспескула, а н. староста Грібовский апробував все. Іспескул тріумфує в ч. 317. „Patri-ї“, описуючи там подрібно, яку аґітацию завів у Вовчинцях задля румунїзациї. Подаємо се до відомости краевої ради шкільної і жадаємо безпроволочного упорядкованя шкільних дїл у Вовчинцях, щоби волоска кляса була під контролею управителя школи для волоских дїтий, а не румунїзаторскою фабрикою яничарів Іспескула.

Протест руского духовеньства против казви „Matrikelführer“. На соборчику деканальнім в Голгочах дек. підгаецкого дня 5. с. м. рішило духовеньство запротестувати против назви приходских сьвящеників „Matrikelführer-ами“ і провадити дальше з властями тілько руску переписку, а кромі того вести метрикальні книги не в латиньскім, а в рускім язиці. Славно!

До відомости руских купців. Заряд „Народного Дому“ в Чернівцях подає до відомости руских купців, що льокаль, де тепер власне містить ся друкарня, буде винаймлений на крамницю. Фронт льокалю від улиці Петровича, а складає ся з трох доволї просторих комнат; там можна провадити і шинок і трафіку. Поводжене інтересу запевнене. Зголошувати ся найдальше до 1-жовтня с. р. Першеньство мають купці Українці-Русини, нехайже справи не засипляють, бо в противнім разї льокаль винайме ся чужим, тим більше, що вже від тепер набивають ся.

Ц. к. Дирекция державних зелїзниць в Станиславові оповіщує, що з днем 15 вересня с. р. входить в житє новий розклад їзди на шляху Чернівці-Новоселиця ц. к. австр. зелїзниць дер. — Новий розклад їзди оповіщено афішами.

З театру. З Вижниці, де перебуває тепер укр.-руский театр, пишуть нам: Руский народний театр під проводом знаменитого свого управителя Гембіцкого дав в Вижниці в готелю Фріста дня 14. с. м. перше представленє оперету „Відна дївчина“. Сама штука, умїло оброблена двома нїмецкими авторами, представляє живе житє, яке з всїми своїми течіями так веселими прямими, як і скрутними помотанними пливе в великесьвітовім місті Відни. На представленє такої штуки в новім її розгульнім розвою, необхідно конечною есть доволї обширна сцена, щоби именно вражінє її не було перепиненє хоч би і найменшою обставиною, тимпаче, що виступає на сценї 10 — 15 — 20 осіб. Якжеж мило були поражені зрітелї, коли наші справдїшні артисти умїли згадану штуку з такою вервою і елеґантностию відограти, що затерли ся всякі недогоди сценічні, не чуло са нїякої нескладности, так що придержуючи віддих, з напруженою увагою слїдило ся за кождим словечком, за кождим движенем наших артистів, так знаменито віддавших отсю гарну штуку, котру здавало ся, не те що перестудиювали, але мали її немов у власній крови, у власних жилах. Тимто критика уважного зрітеля стаєть ся вельми трудною в згаданім напрямі. Критик находить ся як раз в такімже положеню в отсїм взглядї, як і старий хемік, котрому передано до аналїзи старе знамените вистояле вино. Вместо по розливати його по малих тарілках для розслїдів хемічних, кушає язиком, а викушавши до послїдної кропельки, каже на самім кінци „вино знамените було“. Гра артистів наших була під кождим взглядом чудова — режісерия вельми зручна — підчас предетавленя так було супокійно, тихо, знак тому, що і зрітелї жили тотожним житем відгривавшим ся так живо, так дїйстно і природно на сценї. Мило було слухати по скінченім представленю, як знатоки представлень театральних залюбки повторяли, що артисти знаменито грають, що навіть у всїх подробицях воня добрі і зі всего вивязують ся преціозно, і що має ся до дїла з ветеранами штуки, котра не потребуючи посторонної рекомендациї, тягне зрітеля сама собою. — Тим віддали артисти честь рускій сценї, віддали честь публицї, подавши єї упоюючу рекреацию, тим навчили її, що руска сцена не будь яке вандруюче драпатячко, але правдиве, вміле, на висотї штуки стоячє товариство. Публика — дописала. Як на перший раз саля була виповненa по береги. Ми бачили і чули, як патріоти-учителї торохтїли з родинами на возах на представленє; були і панотцї: дихтинецкий, устеиутилівский і місцевий (місцеві були всї три). Дописали також Кутчане, характерники старої ґвардиї, Добродиї: Козаревич з родиною, др. Кулик з женою, Стасишин учитель, Григорович кунець, Заремба нотар, адюнкт судовий з женою, о. Порубальский з Тюдева, о Романовский з Бервінкови; п. Абрисовска з донечкою, не згадуючи вже о місцевих інтелїґентниках, котрі були майже в комплетї, очевидно з вимкою інтелїґентників мойсеевого закона, котрих, здаєсь, судний день, що як раз кінчив ся в четвер, під перше представленє руско-народного театру в Вижницї вздержав від посїщеня театрального. — Музика гарна. — Нетерпеливо вижидаємо суботнїйшого представленя „Малдаєм суботнїйшого представленя „Малки Шварцекопф“ і недїльного „Не ходи Грицю“, на котре надіем ся доволї привадити міщан і селян, щоби і они приглянули ся своєму житю-бутю, і щоби були нашою сценою заспокоєні усї бажаня усїх верств суспільних.

Б.

Звертаємо увагу всїх людий доброї волї, аби поучили нарід, що старі крейцарі, котрих доси майже нїхто не стягає, небавом стратять вже вартість, отже належить їх по містах лишати, не приймати більше і взагалї висортувати з всяких скарбонок і кас. Наконець звернути увагу, що уряди обовязані старі монети задержувати, а пускати в обіг монету бронзову. В многих повітах монети бронзової майже не видко, отже в недалекій будучности найбіднїйші стратять на тім. В послїдних хвилях користати будуть лише жиди-арендарі, за 10 старих крейцарів будуть давати 8, 7 нових, а мужик буде мусїв взяти, бо з десятьма крайцарами не піде до податкової каси.

Про торжество інтронїзациї митрополита Юлїяна Куїловского, котре відбуло ся в четвер дня 14. с. м., доносить „Дѣло“ ось що: „Торжество відбуло ся „без гомону“, тихо і смирно. О 9. годинї рано удала ся цїла капітула в митрополичу палату і спровадила новоіменованого митрополита до церкви. В походї взяв участь архієпископ Моравский. В церкві зложив митрополит віроісповідь і присягу архієпископску на руки аеп. Моравского. Потім відчитав о. канцлер Крижановский цїсарский декрет і папскі буллї до митрополита, до капітули, до духовеньства та до вірного народу обряду греко-руского в язицї латиньскім, а знов крил. др. Бартошевский в язицї рускім. Відтак архіеп. Моравский вложив митрополитови паллїум і зачало ся торжественне архіерейске богослуженє. Хор мішаний, хлопців і панночок (дїтей прихожан сьв. Юра) і членів „Зорі“ під управою п. Мельника сьпівав дуже гарно підчас цїлого богослуженя, а сольові партиї хорів випали знаменито і звертали на себе загальну увагу. Братство церковне, переважно зложене із служби зелїзничої, заповнило середину церкви, а по боках інтелїґенция львівска, в більшій части жіноцтво. Представителів властий не було. З руских товариств прибули представителї „Народного Дому“ і „Ставропігії“ під проводом д-ра Шараневича, дальше були представителї „Зорі“, ремісничої Бурси, Сокола, Товариства для розвою штуки і Руских Дам. З достойників церковних крім лат. архіеп. Моравского і цїлої капітули рускої та кількох каноніків польских був новоіменований епископ станиславівскій о. Шептицкій. По скінченім богослуженю латиньске духовеньство відсьпівало „Te Deum“, відтак наступила коротка молитва, по котрій митрополит з жезлом в руцї удїлив присутним своє благословенє хрестом.

По тім актї промовив о. митрат Білецкий. На вступі подякував курії римскій і сьв. отцеви за іменованє еп. Куїловского львівским митрополитом, відтак заявив, які надії покладає духовеньство на нового архипастиря і в імени сего-ж духовеньства зложив митрополитови приречене послуху і підчиненя, а наконець пожелав йому здоровля до тяжкої працї.

На сесю промову відповів митрополит сердечною подякою. Дальше заявив, що буде боронити церкви і повіреного собі духовеньства. Капітулу заохочував до „згоди“, мира, любови і смиренности“, просив єї о щиру поміч і заявив, що „віддає ся капітулї в опіку“. Наконець промовив до зібраного народу. Взивав до згоди, любови та молитви. Опісля виїс многолїтє папі, цїсареви і т. д. О. митрат Білецкий знов виїс многолїтє митрополитови і при звуках хору „многая лїта“ двигнув ся похід з церкви до митрополичої палати. По дорозї митрополит кропив вірних сьвяченою водою, а при входї до палати ще раз всїх поблагословив. (Промови та благословеня з балькону — як се водилось за часів пок. кардинала — не було).

До палати удала ся цїла капітула, асистуюче духовеньство, а також представителї товариств і там зложили владищї свої желаня. Др. Шараневич промовив кілька слів до митрополита, а він відповів: „Прошу о інформациї льокальні, а буду старати ся по моїм силам вдоволити жаданям“.

О 12. годинї закінчило ся цїле торжество.

Більшого принятя у митрополита не було; натомість митрополит пожертвував 300 зр. на добродїйні цїли і на убогих“.

Оттаких би нам патріотів! Певна знана нам, а достовірна особа оповідає нам ось що: Станиславівский староста візвав о. Ал. Мардировича, гр. руского пароха в Радчи, аби сей спорядив і предложив староству метрикальний виказ належачих до набору військового в язицї, має ся розумїти, не рускім, а польскім. Однако о. Мардирович сего не вчинив, тодї п. староста, розлютившись, прислав непослушному о. пароху карного посланця, будучи певний, що о. М. настрашить ся і спорядить виказ в язицї „урядовім“. Тимчасом карний посланець сидить собі у о. Мардировича нї більше нї меньше, лише округлих три місяцї. Ввіжливий о. М. платить йому денно 1 зр., годує, водить по театрах, читальних, бере з собою до міста, і т. д., а о спорядженю виказу в язицї польскім — анї думає. Злобні язики удержують, що начальник „польского бецирку“ не посідає ся зі злости і радби справу полагодити мовляв „по божому“, але упертий руских парох держить ся кїпко свого, годує дальше карного посланця і анї собі „вухом не веде“. Що буде дальше — побачимо!

Услівя принятя до ц. к. академії ветеринарії у Львові. Ректор академії ветеринарії у Львові подає до відомости, що по мисли рескрипту міністерства просьвіти з дня 28. марта 1897 р. ч. 6658 вимагає ся до принятя на звичайного слухача студій ветеринарийних, подібно як до иньших висших заведень наукових, сьвідоцтва істнїту зрілости зложеного в одній з державних шкіл середних (ґімназиї або школї реальній). Після найвисшої постанови з дня 31. грудня 1896, час тревання курсу постановлений на чотири роки. Виписи зачнуть ся з днем 1. жовтня с. р. і тревати будуть до 8. жовтня. Виписове виносить 5 зр.; т. зн. „чесного“ не платить ся. При виписї належить предложити сьвідоцтво зрілости з ґімназиї або школи реальної і метрику. Кандидати, котрі в минувшім роцї не учащали до нїякого публичного заведеня, обовязані крім наведених висше документів предложити також сьвідоцтво моральности.

Страшенну злість мав Семен Корнецкий з Саранча на Буковинї до своєї жінки, за те, що його не любила і з дому прогнала, отже він, з мести, підпалив її хату. Хата, покрита соломою, згоріла, а Семена, котрий наробив жінцї шкоди на 50 зр., зачинено в „Івановій хатї.“

З кандидатами на міністрів зле! Przegląd доносить, що дирекция гал. каси ощадности внесла онодї до львівского суду краєвого яко торговельного подане о розписане конкурсу до майна посла д-ра Тадея Рутовского на заспокоєне претенсий каси з часів попередної дирекциї, котрі виносять не багато, лише по-над 100.000 зр. Оголошене конкурсу до майна д-ра Рутовского, потягнуло би за собою утрату его посольского мандату, а тим самим і посада на міністра взяла би в лоб.

З Перемишля доносять нам сензацийну вість, що именно один із синів князя Адама Саніги має небавом змінити не лише обряд, але і народність, та перейти на руске. Яко такий, буде вже в слїдуючу надїлю на консекрациї епископа о. Андрея Шептицкого у Львові репрезентувати руску інтелїґенцию (!?) з приносом золоченого хаїба.

Нова привичка. Між панами модного сьвіта в Парижі та Лондонї ширить ся щораз більше навичка пити парфуму, що веде за собою не меньше шкідливі наслїдки як і морфінїзм. Пані, що піддають ся сїй привичцї доходять з часом до найвисшого степеня рознервованя що рівняєть ся майже зі шалом. Відвикнути від питя парфум також так само трудно, як від морфіни, треба на се довгого та систематичного лїченя, та й то не все доводить на ново до путнїх наслїдків.

Боротьба проти сухотам загоріла в цїлій Европі: В околиці Неаполю жертвувала княжна Равашері на дім здоровля для сухітників гарну свою віллю „Філянґері“, що має мати всї умови доброго приюту для хорих на сухоти. Під Будапештом має станути також великий заклад для хорих на сухоти: місто жертвує засаджений лїсом ґрунт, водопроводи та каналїзацию. Мадяри мають вже один такий заклад побудований коштом будапештеньскої каси хорих.

Анґлїйскі кулї „Дум-дум“. На мировій конференциї в Газї була також бесіда про анґлїйскі кулї звані „Дум-дум“, котрі страшно калїчать людий. Анґлійщі не згодили ся на то, щоби не уживали тих куль в своїм войску. Які то кулї і чому они дуже калїчать людий, далеко більше і страшнїйше як всї иньші кулї, показує ся із слїдуючого пояснення проф. Бурнса: Анґлїйске войско у війні з Афрідами (дуже звзяте племя на граници Індиї і Афґанїстану) переконало ся, що не могло нїяк спинити своїми кулями завзятого ворога в его приступі на анґлїйскі позициї. Не один Афрід, хоч его зранила анґлїйска куля, іщов дальше а навіть бив ся і різав Анґлійців. Був навіть і такий случай, що на місце, де лїкарі обвязували рани анґлїйским воякам, прийшов пішки Афрід, що мав пять куль в своїм тїлї. Кулї, якими тогди стріляно, були т. зв. криті кулї, в серединї оловянні а зверха нїклева окрива. Анґлїйским воякам прийшло тогди на гадку обпиловувати пильником кінчик кулї, так щоби зпід нїклевої окриви виглядало олово. Такі кулї названо „мягконосними“; они розклакували ся в тїлї і страшно ранили людий. З подібним успіхом уживало анґлїйске войско в Єгиптї куль, на котрих кінчики були гладко обпиловані пильником так, що на самім вершку виглядало зпід окриви сплащене олово. Наконець в Суданї придумали Анґлїйщі ще й третий рід куль „дум-дум“. В кулях тих з горішного кінця іде від вершка стіжковата дїрка до середини кулї. Впрочім есть та куля покрита нїклевою окривою, і скоро влетить в тїло, зараз в нїм розскакує ся і застрягає. Проф. Бурнс сконстатував, що кулї з оловянним кінчиком на вершку а нїклевою окривою дальше летять на 200 метрів і віддали далеко більші рани, як кулї цїлі в окриві. Дїра, яку така куля зробить в тїлї, буває так велика, що можна би в ню кулак упхати. Ще страшнїйші рани робять они на віддаль 25 до 50 метрів; они розривають тогди тїло і розбивають кости на дрібні кусні та викидають части тїла з рани; дуже часто покалїчені такими кулями руки або ноги держать ся ще лиш кусняни шкіри та жилами. На далеку віддаль, н. пр. на 600 метрів, кулї ті вже меншу роблять шкоду. Трохи инакше, але може ще страшнїйше лїдають ті кулї, що мають дїрку з переду. Скоро така куля дістала ся до такої части тїла, де есть багато плину, н. пр. до жолудка або кишок, то майже розсаджує чоловіка. Причиною того, що така мала зміна на кули викликує так страшні наслїдки, есть та, що куля з мягким або порожним кінчиком, скоро вдарить об тїло, зараз росплескує ся і розсаджує окриву з переду взад в той спосіб, що окрива розлїтає ся в пасочку, широкі на 2 або 3 міліметри, котрі загинають ся взад; коли же куля вдарить об кість, то олово розбрискує ся і розриває окриву на дрібні кусні, котрі розлїтають ся по цїлій рани.

Наталїа против Міляновi. Один з бруксельских дневників оголошує лист королеви Наталїї до короля Александра. У тім листї бувша сербска королева зазначує, що вже від двох лїт не удїляє жадних рад своєму синови Александрови, бачучи, що се не придало би ся на нїщо. Однако у теперішній рішаючій хвили уважає своїм обовязком перестерегчи короля, аби завернув з дороги, по якій як раз тепер ступає. Наколи Александер не увільнить ся від злощасного впливу Міляна, то тепер чи пізнїйше, утратить трон.

Складайте ся

на будову

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковинї

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі як: **дїла, брошури, оголошеня, табелї, цїнники, рахунки, карти вї зитові, запрошеня весїльні, карти заручин, наголовки на листи і коверти** і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польскій і нїмецкій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиране: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празї.

Г. Файлєс
оператор нагнїток
Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

ДРУКАРНЯ
„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кобилянської	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Заліссе, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопцї-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

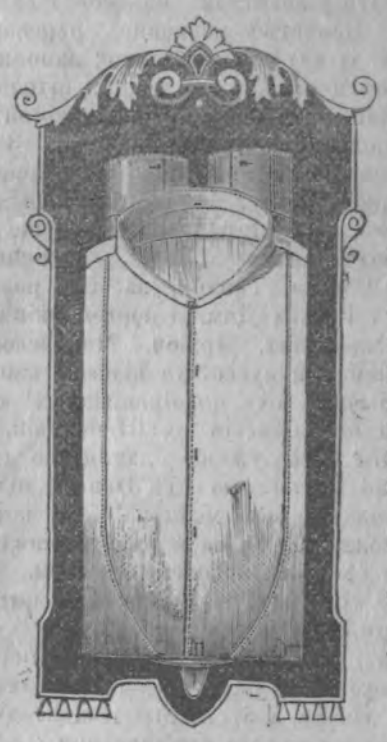

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, манжети, фіранки** і то в всяких красках, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, шевйоту і піки**, далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінцїї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумлїнне виконане, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Авґуст Чернявский,
улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середньо-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, Снятина, Неполоківцїв

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви Глїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселицї, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:

до Неполоківцїв, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глїбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселицї:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го лиция до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Глїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го лиция до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальви приходять:

з Радівцїв:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальви відходить:

до Радівцїв:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходить:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиї

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиї

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина м. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять

до Чудина м. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківцїв приходять:

з Вашківцїв, Вижницї:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківцїв відходять:

до Вашківцїв, Вижницї:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Цутни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середньо-европейский іде о 46 мінут пізнїйше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 107. Чернівці, середа дня 8. (20.) вересня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	—	сот.
на пів року	10 „	—	„
на чверть року	5 „	—	„
на місяць	1 „	70	„

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

До ситуациї.

В правительственних кругах надїють ся успіху з конференциї. Переговори мали би тревати і в часї засїдань парляменту. Вертають ся часи Таффого. Сподїють ся нових пунктацій, які зложились в 1890 р. між Старочехами а Нїмцями. Кабінетова рада збираєсь дуже часто. Крім того являють ся поодинокі міністри на авдиєнциях у цїсаря. Побіч справ, дотикаючих реактивованя парляменту, ведуть ся дальше і справи дотикаючі угоди з Угорщиною. 19. вересня збирає ся управляюча рада австро-угорского банку, щоби приняти нову орґанїзацию. Під конець місяця оголосить правительство дальші точки угоди на основі §. 14. На основі сего параґрафу вийде й розпорядженє, котрим підвисшить правительство плати урядникам державних зелїзниць від 1. жовтня 1899. Плата сих урядників буде зрівнана з платою державних урядників.

Що до конференциї, скликаної президентом палати послів, др. Фуксом, то гадають, щоперегово ри будуть тревати довший час, а тимчасом настане згідливійший настрій і Рада державна буде могла полагодити кілька пильнїйших справ, між иньшими вибір делеґаций.

Narodni Listy виступають против Катрайна і Фукса за те, що они гадають, мов то Чехи згодять ся на знесенє язикових розпоряджень. Коли нїмецке католицке сторонництво — пише та часопись — хоче може звязати ся з нїмецкою опозициею, то правиця не пролле за ним нї одної сльози, бо то сторонництво і так все лиш спиняло еї в роботї. Правиця стала би тодї без сумнїву меншостию, але о много сильнїйшою як тепер. Narodni Listy заповідають, що Чехи вишлють своїх відпоручників на конференцию, аби доказати, що мають добру волю.

З кругів нїмецкої опозициї доносять, що поступова партия і нїмецкі людовцї обішлють скликану президентом палати конференцию. Уважають також за певну річ, що делеґатів вишлють також иньші ґрупи нїмецкі, отже вірноконституцийна велика посїлість, вільний нїмецкий союз і християньско-социяльне сторонництво. Говорять, що становиско нїмецких поступовцїв буде таке: делеґати зазначать на вступі, що запросини др. Фукса не мають нїякої підстави до виміни позитивної мисли. Доки язикові розпорядженя не будуть знесені, доти делеґати сих сторонництв не можуть взяти участи в нїяких переговорах, зміряючих до порозуміня в язиковій справі. Впрочім обі партиї відкликують ся на звістну нїмецку проґраму, в котрій суть докладно вичислені всї їх постуляти. Neue freie Presse заповідає, що представителї нїмецкої опозициї не відкинуть запросин др. Фукса і прибудуть на конференцию, але подвоять свою осторожність і за нїяку цїну не відступлять від своїх жадань, о котрі від трех лїт ведуть завзяту борбу.

З Франциї.

Супротив вістий які розійшли ся, немов би становище французского кабінету було захитане в наслїдок процесу в Рен, доносять з Парижа, що правительство навіть не гадає уступати, а то з огляду на недалекий процес против заговірників за зраду держави. Слїдство в справі того процесу потреває ще місяць, а процес потягне ся 10 до 12 днїв, так, що засуду дожидають з кінцем жовтня. Но процесї збере ся парлямент.

Анґлія і Трансваль.

В справі конфлїкту Трансвалю з Анґлїєю доносять, що конфлїкт може дасть ся полагодити і без вій ни. До мирного закінченя в великій мірі може причинити ся се, що стара королева Анґлії не хоче закінчити свого житя війною. Премієр Сельсбері одержав поручене королевої, аби за всяку цїну довести до полагодженя справи без війни. В наслїдок того витворила ся різниця поглядів між премієром і Чемберлєном, а незгода між тими двома політиками в трансвальскій справі, роздїлила також цїлий кабінет на дві партиї. В радї міністрів мав побідити Сельсбері, а наслїдком того було обнижене анґлїйских жадань до Кріґера. В нотї, котру онодги відчитано в трансвальскім парляменті, Анґлія домагає ся, аби чужинцї вже по пятім роцї побуту в Трансвалю одержували право горожанства, аби четверту часть парлямента становили властителї копалень золота і аби зрівнано права давних і нових „бурґерів.“ Коли трансвальский парлямент згодить ся на ті услівя, має відбути ся конференция спірних сторін в Капштатї. В противнім случаю Анґлія грозить війною. З Преторії доносять, що правительство Кріґера прийме запросини на конференцию до Капштата і вишле туди своїх делеґатів. Так само має зробити оранїска република. На случай, коли би конференция не довела до полагодженя конфлїкту, Трансваль і Оранїя готові до війни. В Фолькеруст стоять вже трансвальскі війска готові до бою, так, що на перший знак безпроволочно ударять на анґлїйскі позициї, боронені слабими відділами війск. Трансвальскі війска заосмотрені в маґазинові карабіни і суть добрими стрільцями.

Селяньский бунт на Україні.

В лїтї сего року рознесла ся була вість, що в Київщинї зняли ся були поміж селянами грізні бунти проти властителїв більших посїлостий. Були се однако вісти глухі і годї було дізнати ся щось певного про властиві причини і розмири сих бунтів. Завдяки „Русланови“, а властиво его дописувателеви з Київщини п. „Перекотиполе“, котрий у тій справі прислав „Русланови“ обширнїйшу статю — справа троха прояснила ся. Статя доволї інтересна. П. Перекотиполе пише:

„Трийцять вісїм років минуло з того часу, як з народу знято тяжкі кайдани кріпацтва в Росиї. Нарід легко зітхнув, визволившись з неволї, та не на довго: швидко йому почала загрожувати иньша неволя — економічна. Не зупиняючись довго на розглядженя

Як я раз храмував.

(Моїм товаришам Ігнатиеви та Пафнутиеви на спомин).

По двацяти лїтах стрінулись ми (себто я й мої шкільні товариші: Ігнатий та Пафнутий) знову разом. При шклянцї пільзненьского (по етікетї!) з Біловецкого таки бровара, привитались ми, а при хрещенім молдовскім у нехрещеного, продовжали веселі спомини зі шкільної лавки, жалуючи минулого „щастя“ так само сердешно, як колись бажали вилїзти з клятих лавок у люди. На остаток прощались ми при „чорнім“, що була жовта як лице, зимна як любощі кавярки, а солодка, як новий податок від цукру. А що мовляв: „wenn zweie auseinandergehn, so sagen sie: auf Wiedersehn“ — то тим більше ми, що прощались не в двійку, а в трійку, постановили знов зійтись, і то на храму у Пафнутия, що був собі таки „ein kleiner Grossgrundbesitzer“ у Заволоцї, віддаленій на милю від недалекої зелїзничої стациї Бородівцїв. Ігнатнй просив мене заразом, взяти з собою на храм его сина, що вчащав до ґімназиї в нашім місті Білівцях, наколи батько пробував у повітовім місточку, відки мав їхати на храм враз з жінкою, просто підводою.

От і наспів день храму, перша Богородиця. Не стану описувати погоди, бо вона тут нї при чому. Так нї, треба сказати, що на дворі віяв сильний вітер, ізза чого я надїв теплий плащ і задумав купити ще вати до моїх нїжних вух. А тут вже тільки пів години часу до поїзду, отже треба було спішитись, убратись по сьвяточному й не забути на нїщо, а найпаче на зелїзничу карту легітимацийну, задля зниженої цїни їзди. Ох, як глибоко відчував я сего разу неприсутність моєї дружини, що пробувала на селї! Не було кому помочи менї в моїм клопотї, треба було самому все зробити, на все памятати, а я — подумайте собі — няньчений любячою жінкою через 21 рік, стратив в таких справах всю самостійність, тим більше, що зпід опіки любячої матери, у котрої був одинаком, я перейшов просто в стан супружеский, не маючи нагоди набрати кавалєрскої самостійности, котра випливає з їх самотности.

Упоравшись на силу, поспішив чим скорше до сина мого товариша, щоб взяти його з собою. Тут і почав ся від разу мій „пех“, бо не застав хлопця дома. Сказано менї, що від'їхав кудись і верне аж завтра. Біжу я назад, щоб купити вати й поїхати трамваєм на дворець. Хто біжить, розгріваєсь, а хто зігрів ся, потить ся, тим більше, хто як я, одїтий в серпневий день в містї захищенім від вітру мурами, в зимовий плащ. Прибігаю на улицю головну, що недалеко від аптики має стацию трамваєву, й надходжу власне в хвили, коли віз рушив.

— Чорт бери вату а радше вуха, думаю, й хапаюсь за віз і — міг би я тут сказати, що падаю і лишаюсь на улици, але хочу сказати все по правдї — отже всїдаю і щасливо заїзджаю на дворець, де находжу мого пупіля. Купую карти для нас обох і всїдаємо: він до ваґону третої, а я, дякуючи доброму знакомому, що мав дещо зі мною поговорити, — до другої кляси. Ми ще й не наговорились, як наш поспішний поїзд станув у Заполоківцях, де я мав пересїдати до льокальки, що йде відси до Горішниці. Виглядаючи через вікно ваґону, бачу мою найстаршу доньку, що разом з найменшою вертала з вакаций домів і, щоби менї зробити несподїванку, не писала про те нїчо. Не знаю, чи можете собі вообразити моє заклопотане. Що менї було робити, чи їхати на храм, чи вертати домів? Гераклїй на роздорожу — се нїчо супроти моєї тодїшної ситуациї, надто без поради жіночої. Донька почувши, що і як, наперла, щоб я їхав на храм, взяла силоміць ключ від хати, розпрощалась, потягнула малу, що розплакалась за татком і щезла в поїздї, що зараз і рушив до Білівців.

Оставши на перонї, бачив я вже й без поради жіночої, що нема иньшої ради, як їхати на храм, бо з трох поїздів, що тут з'їхались, остав тільки один, до Горішниці, та й той, як власне придверник заповідав по раз третий, мав сейчас рушати. Я й не надумував ся довше, а вскочив у перший лїпший ваґон. Їх було всего тільки три особові, один повний кожухів та цибулї, в другий увійшла мила баба, чи пак „дама“ з широким сумлїнєм, а ще ширшим ротом, проте остав менї тільки ваґон третий для I. і II. кляси.

За кілька хвиль станув поїзд в Бородівцях, послїдній стациї моєї зелїзнодорожної їзди. Я висїв, найшов сейчас підводу від Пафнутия і піднявши ногу, щоби вже сїдати, згадав про мого пупіля. Обзираюсь, кличу, шукаю на перонї, в почекаль-

ню всїх умов, що спричинили ся сему дихові, зазначимо коротенько лише головнїщі з них: малі земельні наділи, поділ їх на дрібні клаптї через натуральний зріст населеня, утворене ядра пролетарияту з кріпаків-дворових, котрим не дано при визволеню з кріпацтва нїякого наділу, нарештї — над всїма сими причинами стоїть одна найголовнїща пануюча причина — се страшенна темнота народня, брак осьвіти і загальна некультурність. Мусимо зазначити, що росийский уряд швидко по знесеню кріпацтва почав робити заходи що до усуненя деяких причин, котрі шкодили розвоєви економічного добробиту нашого селяньства, піклував ся, щоб полїпшати той добробит, але его заходи та пікловане розбивали ся о подвійні мури — з одного боку — народної темноти, а з другого — урядового бюрократизму. Через се всї заходи уряду не спасли народу від з'убожіня і він дійшов до надзвичайної бідности, майже що не до жебрацтва. Щоб схарактеризувати сучасне економічне становище християн-хлїборобів в Росиї, я скористуюсь одним лїтературним прикладом. В комедиї знаменитого росийского письменника Л. Толстого „Плоди просьвіщеня“ є така дїя: до поміщика, що живе завждї в городї, приходять мужики. Громада вирядила їх в город до пана прохати, щоб пан дав їм якісь пільги, позаяк вони прийшли до повного жебрацтва. Отже коли перші два мужики докладно розповідають панові про своє убожество, третий твердить тілько: „одно слово — куріци випустить некуда“.

Вся свобідна земля з'осереджена в руках кількох ляндльордів. Загальний обсяг їх земель о стілько великий, що якби скласти всю землю одного з них до куни, то мали-б територию, котра змістила би в собі кілька західно-европейских герцоґств. Сї ляндльорди нїби в клїщах держать нарід, і хоч середневіковий февдалїзм минув ся, але приповідка, що склала ся в часи найширшого розвою в західній Европі кріпацтва, що „Luft macht unfrei“, не втеряла свого значіня і тепер. Типічним представником таких глитаїв-ляндльордів являєть ся Терещенко. Скуповуючи навкруги землю, він не тілько не дає крестянам нїяких пільг, а навпаки всяк мітикує, щоби зовсїм знищити, обідрати, ограбувити селян. Кари закону він не боїть ся, бо добре знає, що він не купить тілько того, кого не захоче. Де вже нїкого купити, або нїяк, тодї він офіруе на якесь побожне добродїйне дїло, на чолї якого стоїть „велика особа“ кілька десятків тисяч карбованців, і все гаразд. Всї политику сю занадто добре розуміють, і коли Терещенко офіруе 2 ненацка яку суму на „богоугодное дело“, то зараз питають: „а не знаєте, часом, де й кого обікрав Терещенко, що офіруе таку суму на таке й таке дїло?“

Наслїдком того становища народу, були сумні вибухи. Од часу до часу поміж народом починають ся рухи проти дуків; нарід бунтуєть ся. Таких бунтів на ґрунтї економічних відносин було чимало. Нарештї з початку червця в черкаскому повітї, київскої ґуберніи, рознесла ся чутка, що в селах: Куцївці, Вязівці, Тудї, почав ся бунт крестян.*) Певних відомостий про рух нїхто, окрім уряду, не мав, як і нераз мало хто їх має, позаяк жадна часопись не осьмілить ся надрукувати хоч коротенької звістки про се; навіть розмавляти боять ся про такі речі, а як вже хто й відважить ся, то не інакше, як обдивившись всї закутки в хатї, чи не чуе хтось третий розмови.

О скілько довело ся мінї довідати ся, дїло було так.

Омежувані зі всїх боків маєтностями Терещенка, крестине сїл Куцївка, Вязівка та иньших, не мають громадского випасу для скотини. Сяк-так їм довело ся на все лїто зaарендувати насовиско Терещенка. Але прийшов червень — управитель поміщиків забороняє виганяти скотину на насовище, доки не скосить трави. Люди збентежили ся і почали виганяти скотину в поле, липаючи її там без пастухів. Скотина, звичайно, пішла в спаш. Дозорцї та ланові скарбові почали заганяти скотину. Люди не боронили їм се робити. „Заганайте скотину! ми ще спасибіг вам скажемо за те, що хоч кормити її будете, бо в нас однак біг ма чим кормити її.“ Але ланові, заганяючи скотину, почали її бити. Люди обурили ся. „Скотина не виновата, мов бючи її, нас бете“. Сварка перейшла в бійку. Адмінїстрация економії сповістила полїцию, що розпочав ся бунт. Приїхала полїция. Роздратований народ пометив ся на полїцийних урядниках, тяжко побивши їх. Полетїли депеші до ґубернагора. Приїхав уряд повітовий; пригнали салдатів. Почали арештувати людей, бити їх різками та одвозити в повітову вязницю. Скілько їх було одвезено — певних відомостей немає, одно можна сказати, що чимало. — Після сього люде наче потроху притихли на якийсь час. Але через місяць пішла нова чутка, що в тих самих селах знову розпочав ся бунт. Приводом послужило те, що управитель знову заборонив пасти скотину в толоцї, бо розпочав оранку. Селяне збунтували ся, бо з огляду умови з поміщиком мали право пасти скотину в толоцї ще два чи три тиждні. Вдруге скривджений нарід відстоював своїх прав на сей раз далеко інтенсивнїйше. В бунтї взяли участь і баби. Узброївшись рогачами, вилами та дрючками, вони розпочали справжню битву. Побили, кажуть, тяжко офіцира і кількох салдатів. Знову полетїли депеші про бунт. За сим разом було вже прислано багато війска. Приїхав ґубернатор, почало ся слїдство, битте різками, арешти і т. ин. На слїдстві добре виявило ся, що крестяне невинні, але не вважаючи на се, їх бито різками, відіслано до тюрми. Є чутка, що кількох чоловіка вже загнано в Сибір, яко проводирів руху. Був намір багато людей загнати до Сибіру, але тому, як кажуть, спротивив ся ґенерал-ґубернатор Драгомирів, звелївши тілько карати, як найдужче, різками. Після екзекуциї люде иньших сїл покаяли ся, навколїшках прохали уряд не насилати до них салдатів, дали обіцянку не бунтувати. Найбільшу завзятість виявили люди в с. Вязівці. Річ в тому, що вони, окрім непорозумінь з поміщиком за толоку, вже давно претендують на 1500 десятин землї, що колись-то, як вони кажуть, належала до них, а тепер захоплена Терещенком.

До завзятости крестян в боротьбі їх з богатим дукою спричинив ся ще один чинник. Поміщик, чи его управитель, щоб покарати крестян за бунт проти себе, найняв в жнива робочих з далеких сїл, аби не дати зарібку бунтарям. Тодї бунтарі почали йому нївечити жатки, косїлки, сїялки, віялки та иньші знаряди хлїборобські.

Дякуючи каятгю крестян в с. Куцївці тепер всїх салдатів запроваджено на постой у Вязівку. Стоїть їх там щось до 1000. Страшно слухати, що коять тепер саллати в тому селї. Геть село пограбовано.

На вважаючи на се, Вазівці все-таки кажуть, що „ми свого не даруємо“.

Як терпеливо видержують люди екзекуцию! За рабоване своїх пожитків сподївающись колись помститись за своє горе видко з деяких подій. Так, принаймнї, доводило ся чути, що одному молодому крестянинови велено дати 50 різок (рахуй же 100, бо бють в дві різки). Мужик мовчки лїг, мовчки встав.

— А що? задоволений ти тепер? — питає ґубернатор.

— Покорно благодарю! Дуже вдячний, — спокійно відповідає чоловік.

— А як вдячний, то вспиать йому ще стількож! — велить начальство.

Другий приклад:

Урядники довідались, що найдужче аґітував поміж селянами вельми заможний хазяїн, наводючи людям, що вони можуть доказать свої права на 1.500 дес. землї. Знайшли того хазяїна; привели на екзекуцию.

— Казав таке й отаке людям? — питають в нього перед екзекуциею.

Не вважаючи на кару, хазяїн не відмовляєть ся, а прилюдно заявляє, що казав і казати ме, бо земля мусить бути громадска, а не паньска. Мужикови звелїли дать багато різок.

— А що, будеш тепер доказувати і людий баламутити? — питають його.

— Буду, — спокійно відповідає мужик, — бо земля крестяньска а не паньска.

Після такої рішучої заяви крестянина бють знова і відсилають до вязниці.

Очевидячки, росийский уряд нїяким способом не може зректи ся вікової вірн, в спасаючу силу канчуків, батогів та рїзки, коли за помочию одної лише різки гадає розвязати таке важне питане, як малоземене сучасного крестяньства і тяжке его економічне становище.

Для ілюстрациї поглядів уряду на рух крестян, прикладу одну розмову з приводу сього руху з мировим посередником.

— Вам конче відомі всї подробиці того; що робить ся в селах Куцївці та Вазівці. Отже скажіть, чи є надія, що крестяне втихомирять ся і в чім там, властиво, дїло?

— Да в чім дїло? Дурням-мужикам зайде в голову дурниця, от вони і починають бунтувати ся. Ось нехай лише їх вибють добре різками, да вишлють до Сибіру десяток-другий, то вони більше не бунтувати муть.

— Може воно й так, але навряд чи різками та Сибіром питане се може бути розвязане і рух знищено.

— Але скажіть — будьте ласкаві — щож з такими дурнями робити? Зауважте тілько на те, претенсиї які їх: давай їм всю землю, бо вона їхня.

— А може вона й їхня?

— Не може сього нїколи бути!

— Але чому-ж то не може?

— Тому не може, що вони свое одібрали, коли їх визволено з кріпацтва.

— А я вам кажу, що може! Ось вам приклад: За моєї воне памяти крестянам села Б. було присуджене з поміщика 28 тис. рублїв грішми і землею і лїсом.

— Ну, так нехай і вони правом доходять!

— А се все паночку инша річ!

Варто зауважити на те, що таких погладів тримає ся чоловік з висшою осьвітою, мировий посередник, єдиний заступник інтересів крестян. Щоби вже казати про иньших урядовців, для яких інтереси крестян мають таке значіне, як спадщина гішпаньского короля?!“

*) „Крестьянинъ“ слово росийске, значить по нашому — мужик.

ни, переходжу весь поїзд, що ще стояв — нема. Питаю знакомих, один каже, що сидїв з Бінївців до Заполоківців з его пупільом, та що він не пересїдав, а мабуть поїхав „шнелькою“ далї. Дур взяв ся моєї бідної голови. Жінки нема, нема й порадоньки, що-ж менї почати!

— Abfahrt! крикнув кондуктор-Русин на рускій земли. Я опамятав ся, знав вже що робити, значить ся, вискочити чим скорше з ваґону, щоби й собі не поїхати в безвісти, як мій пупіль. Вискочив, стою й дивлю ся за від'їзджаючим поїздом, неначе сирота, що єї кинула виродна мати серед чужої чужини. Що менї робити? Їхати на храм без хлопця годї, там жеж мати его, скоро побачить мене самого а почуе, що стало ся — умре на місци; вертати домів — нема як, бо поїзд їде назад аж о 5. пополудни, а то ледво 10. рано. Гіркий мій храм!...

На остаток придумав поїхати до Підлуча, найблизшої стациї головного шляху, до котрої поїхав мій пупіль і де його напевно викинув кондуктор. За якої півтора години заїхав до Підлуча. Шукаю, питаю — нема хлопця. Начальник стациї спитав телефоном у слїдуючої стациї, і там не знали нїчо про мою згубу. Зажурив ся я ще гірше, а тут не було жінки, щоб розважила. Менї привиджував ся непорадний мамин синок, викинений на якійсь далекій-далекій стациї, неначе Робінзон або Енох Арден на самотнім острові, без крейцара в кишени, а мати омлїла серед заклопотаних господарів, та гостий храмових.

— Що робити? — питаю начальника стациї.

— Га, їдьте — каже — хиба поїздом, що за кілька хвиль надійде, в погоню за ним, може де найдете.

Виходжу з его бюра, чую при дверника-Русина, як кличе на рускій земли: „Do Nepomyi, Stanisława, Konsolidowa — pirszy dzwonienie!“ І вже не надумуючись довше, скочив, купив карту до Непомиї і казавши візникови ждати, доки не поверну — сїв до поїзду, де подибав знакомого пана Заяця, що їхав на храм до Підболотова. Оповів я йому мою халепу й трохи полекшало, навіть набрав надії, що моя Одисея небавом скінчить ся „благополучно“. Та не так склало ся, як ждало ся.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

Черновцї, 19-го вересня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

В гр. ор. висшій реальній школї вписало ся з початком с. р. шкільного взагалї 495 учеников, а то: до першої кляси вписало ся 134, до другої 87, до третої 75, до четвертої 58, до пятої 47, до шестої 57, а до семої 27 учеников. Отже в сїм роцї вписало ся до сеї школи о 42 учеников меньше, нїж в минувшім роцї.

Посьвященє церкви в Шубранци відбуло ся в недїлю, дня 17-го вересня при великім здвизї народа не лиш з самого Шубранца але і з околиці, як з Валяви, Васловівців, Кучурова малого, Задубрівки, Рогізни, Садаґури, Мамаївців і т. д. Посьвящував яко делеґат преосьв. митрополита Аркадія о. архимандрит Калїнескул при участи протоереїв Велигорского, Андрійчука, Гнїдого, ексарха Козака і сьвящеників Грибовского, Граматовича, Козарищука, Кисїлевского, Василя Велигорского, Попескула і дїякона Урсуляка. На се величаве сьвято прибули до Шубранця також пп.: староста черновецкий др. Вірфель і посол з садаґурского повіту і член Видїлу краевого др. Смаль-Стоцкий. Церков і весь цвинтар був умаєний і прибраний фанами державними і краєвими а комітетові носили віданаки рускі: синьожовті стяжки. В селї були виставлені 2 гарні брами, умаєні зеленю і прикрашені фанами з написом: „Благословен грядий во імя Господне“. Величаве богослуженє чарувало всїх; підчас богослуженя сьпівав хор, лиш жаль, що за багато по волоски в чисто рускім селї Шубранци. Проповідь відповідну до сего рідкого сьвята виголосив гарно о. Кисїлевский з Садаґури. По скінченю богослуженя угощав в своїм гостиннім домі сьвящеників і других гостий місцевий парох о. Завадовский, котрий того дня зістав іменований ексархом. Перший тоаст підніс о. архимандрит Калїнескул за здоровле найяснїйшого цїсаря, по чім відсьпівано многая лїта і ими народний. Віддав п. староста др. Вірфель підніс великі заслуги преосьв. митрополита Аркадія для православної церкви на Буковинї, для духовеньства і народу і пив за здоровле митрополита Аркадія при грімкім сьпіві многая лїта. О. протоерей Велигорский пив на здоровле о. архимандрита Калїнескула, а о. протоерей Андрійчук підніс велику дбалість правительства о церкву православну, особливо-ж п. президента краевого бар. Бургіньона і пив за здоровле п. президента бар. Бургіньона і п. старости дра Вірфля. О. архимандрит Калїнескул пив що на здоровле посла дра Стоцкого, на що той відповів тоастом на нарід, що здвиг таку величаву сьвятиню і тим дав доказ як кріпко держить ся своєї віри і пастиря пароха, що під его проводом перевело ся сьвяте дїло будови церкви Шубранецкої, тай на згоду і єдність народу з своїми отцями духовними, бо лише таким чином можна творити великі дїла.

Все відбуло ся в як найбільшім порядку і гармонії. Лиш один о. Василь Велигорский старав ся троха закаламутити гармонію своїм тоастом, де між иньшим говорив про якусь russische Kirche (чи не липованьску?!), але і то лиш на хвилю, бо о. архим. Каїнескул запримітивши нетактовність молодого сьвященика, зараз повернув річ инакше. Церков в Шубранци мурована стоїть на дуже гарнім місци і представляє ся дуже гарно. Іконостас мальований малярем Шілером є великою окрасою церкви. Нарід одушевлений тїшить ся, що Бог поміг йому по ріжних великих клопотах нарештї діждати ся сего великого сьвята посьвященя церкви в своїм селї. П. староста Вірфель і др. Смаль-Стоцкий висказали начальникови громадскому Петрови Павлюкови і епітропам церковним велику свою утїху з того величавого сьвята в Шубранци. А треба знати, що і начальник громадский і цїла рада громадска се читальники, сьвітлі люди, дбалі за добро громади і церкви. Старосту дра Вірфля і посла дра Смаль-Стоцкого попращала відтак громада, а бандерия з фанами відпровадила їх аж до повітової дороги. Честь такому начальству громадскому і такій громадї, що так щиро дбає за добро громади. Бо поставивши церков, заходить ся тепер громада около будови нової 3-класової школи.

Пан О. Манастирский просить через нашу редакцию усїх тих, що мають у себе пушки на жертви для „Народного Дому“ в Чернівцах — аби звелили пушки повипорожнювати і гроші прислати на его руки.

Відомости зелїзничі: Начальника стациї зелїзничої в Підволочиськах, інспектора Станислава Грамского, перенесено в характері управителя зелїзничого руху до Чернівцїв.

Вінчанє. Дня 17. с. м. в катедральнім соборі в Чернівцах відбуло ся о год. 6. вечером вінчанє п. Андрея Гуминюка укінченого богослова, з п. Катериною, донькою Николая і Олени Рахміструків, по чім пп. молоді разом із запрошеними гостями удали ся до салї рукодїльників при ул. сьв. Тройци, де до пізна весело забавляли ся.

Управильненє платнї для зелїзничих урядників, котре має вийти в житє з днем 1. жовтня с. р., зістане оголошене урядово в найблизших днях. Платня зелїзничих функціонарів буде зрівнана з платнею державних урядників.

Австрийский мінїстер війни видав роспоряджене, в котрім сказано: Офіцир, під котрого командою відбувають ся контрольні збори, має зараз на початку видати голосно і виразно росказ, аби покликані до контролї відповідали ріпучо лише в язицї службовім, т. є.: „hier“. Причиною сего розпорядженя є те, що в Чехах в послїдних часах відповідали резервісти „zde“.

Митрополит Куїловский принимав онодги заступників народних руских товариств: „Просьвіти“, „Рускої Бесїди“, „Дністра“ і н. Член видїлу краевого др. Савчак в короткій промові віддав Єго Високопреосьвященьству поклін від сих товариств і просив о благословеньство для їх трудів. Митрополит подякував за привіт, удїлив товариствам свого благословеня і просив, щоби його попирати і інформувати, а він з своєї сторони зробить все, що в его силї; таким чином при сполучених силах і праця для добра церкви і народу піде успішнїйше. — Перед заступниками народних руских товариств принимав митрополит лат. епископів Нельчара і Вебера, президента міста дра Малаховского і епископа-номіната о. Шептицкого.

На ювілею 25-лїтного туманеня людий общества ім. М. Качковского, було також — як доносить „Галїчанїн“ — „значительное“ число (?) членів з Буковини православного віроісповіданя. Для них відправив богослуженє у львівскій православній церкві о. протоерей Андрійчук, а хор „составляли“ буковиньскі півцї церковні і селяни пп.: Дим. Якубович, Як. Богдан, Ілія Оссин, Теод. Шкраба і Ілія Шандра. На тім богослуженю були присутні буковиньскі православні сьвященики, котрі приїхали до Львова на 25-лїтний ювілей „кацапствованія“, а то: оо. др. Кас. Богатирець, протоер. Ал. Велигорский, Вас. Велигорйски і „другії“ православні буковинцї. Відправлено теж богослужене за упокій душі сумн. п. Івана Наумовича і Мих. Качковского.

До відомости руских купців. Заряд „Народного Дому“ в Чернівцах подає до відомости руских купців, що льокаль, де тепер власне містить ся друкарня, буде винаймлений на крамницю. Фронт льокалю від улицї Петровича, а складає ся з трох доволї просторих комнат; там можна провадити і шинок і трафіку. Поводженє інтересу запевнене. Зголошувать ся найдальше до 1. жовтня с. р. Перщеньство мають купцї Українцї-Русини, нехайже справи не засипляють, бо в противнім разї льокаль винайме ся чужим, тим більше, що вже від тепер набивають ся.

Зі страху перед чумою. Рада мінїстрів завотувала 300.000 франків на оборону Франциї против небезпеченьству затягненя чуми.

Галицкий „анархіст“. Коло Вайскірхен на Мораві увязнено підозріного о обманьство 24-лїтного челядника шевского, котрий назвав ся Ем. Снїгоровичем з Братишева в Галичинї. При переслуханю він „признав ся“ до двох убийств (з котрих одного, як зараз сконстатовано, він не сповнив і не міг сповнити), а відтак заявив, що він анархіст знакомий з европейскими анархістами, а вже дуже близький знакомий Люкенього, убійника цїсаревої Єлисавети. Отже показує ся, що той Снїгорович або не сповна розуму, або удає такого.

Затроєнє грибами. Перед кількома днями затроїла ся їдовитими грибами родина Пилипа Шимбора, сторожа на Високім Замку у Львові, і мимо всякої лїкарскої помочи всї чотири особи померли. Похорон передчасних жертв траґічної смерти відбув ся минувшої суботи із шпиталя о 4-ій годинї по полудни.

Катастрофа в синаґозї. В Калїши на судний день в синаґозї, переповненій жидовою, в наслїдок неосторожности одної жидівки упала у віддїлї жіночім лямпа, стовкла ся, а розлита нафта бухнула поломінею. Се викликало таку паніку, що всї стратили голову, бо замість огонь удушити, почали тиснути ся до дверей і одні допчучи других, утїкати. Кромі многих покалїчених — трицять і дві осіб, женщин і дїтий, погибло.

Тиф у Львові прибирає застрашаючі розміри. В протягу одного місяця занедужало аж 50 осіб з дуже тяжким перебігом. Від чотирох днїв уміщують недужих в міськім епідемічнім бараку на Янівскім, а також в ізольованім павільоні в шпитали. Тиф прокинув ся мабуть в наслїдок браку здорової води до питя, котрої вже від давна Львовови бракує. Тепер там як раз будують водопроводи, але до роботи взяли ся так незручно і так недбало, що іноді по два і три рази копають на одній і тій самій улици рови на рури, а то длятого, що не знають, в котрих місцях є рури ґазові і канали. Цїле місто розкопане, а з тих ровів видобувають ся убийчі смороди і мязмати, котрі в високім степени помагають розростови тифу. Перед копанем ровів на водопроводи, не приготовлено собі потрібних плянів, а ті, що є — цїлком не відповідні. Робота ся мала спершу тягнути ся два роки, тепер вже є певність, що потребує три роки. Мешканцї Львова просто обурені на таке легкодушне та скандалїчне поступованє радників міста. Коли так дальше піде, то — як пишуть тамошні дневники — людність львівска вивтїкає до ноги, як би з міста заповітреного. Гарна господарка в львівскім магістратї, нема що казати!

Райфайзенки. Галицкий краевий видїл вислав на днях дуже теплу відозву до всїх руских консисторий з просьбою, щоби ті консисторії заохотили руске духовеньство до участи в закладаню Райфайзенок по селах. Кр. видїл надїє ся, що каси системи Райффайзена двигнуть наших селян економічно та що руске духовеньство, як завсїгди тах і тепер ґайме ся закладанем сих кас з всею щиростию і буде ними на будуче опікувати ся.

Веселий пацієнт. Се могло стати ся навіть у Львові. На ратункову стацию прибіг сполудня заляканий мущина. — „Я строїв ся случайно грибами! Перед годиною з'їв обід, тепер давить в жолудку і запирає грудь! Ратуйте панове!“ На таке dictum адепти Ескуляпа, не думаючи багато, посадили пациента на крісли, заложили пильненько зонду і стали поспішно помпувати жолудок. Помпованє повелось знаменито. Грибки покинули давний свій приют і вийшли через зонду назад на Божий сьвіт. Пациент терпеливо придивляв ся тому „исходови“, він жеж позбув ся ворога, що грозив его молодому житю і міг розбити всї его надії на становище, молоду гарну жіночку, красні дїточки та внуки. Лікарі працювали, аж попріли. Було-ж бо сих грибків чи не дві порциї? Нараз скричав пациент: „Панове, досить! Там на споді є ще пиво!“ — і власноруч витягнув чимскорше зонду, щоби случайно дїйсно не позбути ся двох галь пільзнера, які випив перед грибками.

Дунай виступив з берегів і поробив великі спустошеня. Доносять о тім зі всїх сторін. Вправдї заряджено всякі міри осторожности, але таки годї запобігчи елементарному нещастю. Дирекция державних зелїзниць оповіщує, що на багато дньїх в Австриї Гор. і Долїшній, Сольногородї, Стирії, Тиролю — наслїдком виливу вод застановлено рух. В Ішлю страшенні шкоди. Місто Симбах залила вода цїлком, багато домів завалило ся. В Найнкірхен валючий ся дім забив двоє людий. В ріці Єнс утопило ся 3 робітників. В Айзенерц завалило ся кілька домів і убило кількоро людий. Під Пасав перевернулась лодка з людьми; двох з них утопили ся. Міст на ріці Трав коло Ґмунден завалив ся, убиваючи 15 людий. Також на просторони від Прешбурґа до Комарна виступають ріки з берегів і заливають прибережні села і поля.

Гра в тоталїзатора. Великі а маючі пани, не мають де гроший подївати, брак їм якогось благороднїйшого занятя — отже придумують лише, як би веселїйше бавити ся. Годують різні раси коний і то лише на те, аби переганяли ся. В часї таких перегонів устроюють звичайно гру, звану тоталїзатором і зґривають ся іноді до нитки. Власне не давно були кінські перегони в Петербурзї, а тамошні дневники обчисляють, що мешканцї Петербурга (очевидно панки!) програли в тоталїзатора округлих 2 мілїони рублїв, бо тілько як раз місцеве товариство перегонове потрутило собі процентів від ставок. Дурниця — два мілїони...?

Конець сьвіта. Посеред людности селяньскої і робітничої в Росиї, (в губ. харківскій) розходить ся що раз більше поголоска, що небавом настунить конець сьвіта. Хлїбороби занедбують роботу в полю, робітники гурмами виходять з фабрик і вертають до рідних сторін, говорячи, що хотять вмирати на рідній земли. Кількох властителїв фабрик звернуло ся до властий з жаданем, щоби старали ся успокоїти забобонних робітників і приневолити їх до повороту.

Новий пророк. В Цанцібарі гостить тепер якийсь пан Аба-хан, котрий каже, що походить з простої лїнії доньки Магомета і велить себе називати „His Highness“ (его високість). Пророк Абахан має численних приклонників, а секта магометаньска, зв. „Kohjas“ вірить в него справдї як в сьвятого. Зносять „пророкови“ в жертві різнородні дари, так, що з самого Цанцібару вивезе спритний „пророк“ около ½ мілїона рупій. Має удати ся ще на всхідні побережа Африки, де також має значне число приклонників. Вітчиною Аба-хана є властиво Бомбай, звідки „дременув“ мабуть перед чумою. Є се чоловік доволї молодий, говорить дуже добре по анґлїйски, француски і т. д. Правительство анґлїйске числить ся з его сильним вплином і тому не виступає проти него.

Курцї тютюну жіночого пола. Один співробітник льондоньского „Daily Telegraf“ устроїв рід анкети зложеної з лїкарів, торговельників тютюну та инших у сїй справі фахових осіб в справі куреня тютюну красним полом. Результати его розслїдів є ось які: Що молоді дївчата з „вищих“ кляс привикають до куреня тютюну, є головною причиною сего їзда на роверї. Слїдом за збірними прогульками молодїжи обох полів, що входять раз-у-раз більше в звичай, витворює ся між тою молодїжю рід свобідного поводженя. Молодий мущина дає панночцї папіроску і вона курить зразу жартом, потім находить у куреню приємність. Чи панї мають курити в своїй хатї, ріжні ріжно про те думають. Єзуїт Яків Бальд, що жив у половинї сїмнайцятого віка, коли то курене тютюну розширило ся у цїлій Европі по причинї трийцятьлїтної війни, виголосив проповідь вимірену проти жінкам, що курили тютюн та нюхали табаку. Та знов Павло Шілер стає в оборонї жінок-курців і кличе: Я є тої гадки, що жінка не має лїпшої нагоди показати свою красу, як коли курить“. — Нї! Курене тютюну не противить ся жіночому характерови; як раз можна би сказати, що мущинам не лицює пити шоколяду. Цїґара та папіроски не є нїякою спеціяльностию пола, лише звичайною розривкою, тож коли курене не є анї неприличне, анї противне жіночому характерови, то чому-ж би вони не мали курити. Панї Камфель хвалить собі дуже курене тютюну жіноцтвом. Каже вона, що гарна Европейка, що жие на нещасте при кінци 19. віка, є звичайно троха нервова, а тютюн є найлїпшим средством на успокоене нервів. Коли лише піднесуть ся до гори перші облачки диму, слїдує загальне вдоволене; електричність нагромаджена у цибульках волося розділює ся, шкіра стає ся меньше чуткою, а в міру згущеня сих штучних хмарок приходить фільозофічний спокій почувань та вертає ся назад гумор. Але не лише дух скріпляє ся, бо і на тїло виливає користно той півсон.

Ми вже раз звертали увагу, що на щурі есть дуже добре зїле т. зв. Зурка лїкарска (Cynoglossum officinale, собачий язик, воловий язик), подібна до гавязу. Отже нїмецка ґазета господарска Haus-Hof-Garten потверджує то само і каже: Найлїпшим доказом, що тое зїле есть дуже добре на щурі, може послужити той фактъ, що коли то зїле розкинено по кораблї, де були щурі, то они волїли скакати у воду і топити ся як буги там де то зїле чути. Щурі, бачите, не можуть знести запаху того зїля. Зурку лїкареску треба сьвіжо назбирата, добре подушити і розкинути всюди там, де знаходять ся щурі.

НАУКА. ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Методика науки в школї народнїй, Часть I. **„Наука читаня і писаня“**, друге поправне видане методики Омеляна Поповича, заповіджене нами онодї, вже вийшло й містить: I. Науку приготовительну, розложену на 60 лекций з прилогою рисунковою і II. Як учити після буквара а то: малі букви, мягченє шелестозвуків, зложені шелестозвуки і великі букви. Книжка обіймає 40 сторін великої 8-ки й коштує 30 кр., з пересилкою почтовою 35 кр. Замовляти-б у друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцах, улиця Петровича ч. 4.

Телєґрами „Буковини“.

Париж 18. вересня. Мінїстерия ухвалила принціпіяльно уласкавити Драйфуса, що вже за кілька днїв наступить. Драйфус відступив від ревізиї процесу.

Париж 18. вересня. Шайрер-Кестнер нагло помер.

Виданя „Видавничої Спілки“:

1. *Стефан Ковалїв:* ДЕЗЕРТИР; цїна 60 кр., в оправі 80 кр.
2. *Іван Франко:* ПОЕМИ: цїна 60 кр., в оправі 80 кр.
3. *Ольга Кобилянська:* ПОКОРА; цїна 50 кр., в оправі 70 кр.

можна получити в Чернівцях

у пана

МИХАЙЛА ІВАШКА,

улиця сьв. Николая число 8 А.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковинї

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі як: **дїла, брошури, оголошеня, табелї, цїнники, рахунки, карти візитові, запрошеня весїльні, карти заручин, наголовки на листи і коверти** і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польскій і нїмецкій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиране: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдивий.

Аптика Ріхтера
під золотим льном у Празї.

Г. Файлєс

оператор нагнїток
Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

ДРУКАРНЯ
„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	„
Заїїсе, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопцї-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

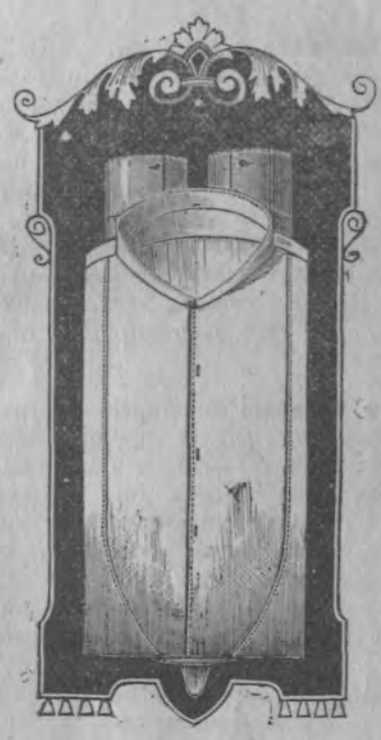

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає она до прання і прасованя **сорочки, ковнїрики, манжети, фіранки** і то в всяких краскаx, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портіери, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, шевйоту і піки**, далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумлїнне виконанє, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Авґуст Чернявский,
улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Чернівцїв приходять:
з Відня, Снятина, Неполоківцїв
поєн. 7·19 рано, поєн. 8·02 вечер особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальфи Глїбокої:
поєн. 6·56 вечер, поєн. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;
з Новоселицї, Бояна, Садаґури:
мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;
З Чорткова, Залїщик, Лужан:
мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:
до Неполоківцїв, Снятина, Відня:
поєн. 7·06 вечер, поєн. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.
до Глїбоки, Гадікфальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:
поєн. 7·28 рано, поєн. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;
до Садаґури, Бояна, Новоселицї:
мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;
До Лужан, Залїщик, Чорткова:
мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:
мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На проторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Глїбоки відходять:
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:
мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальфи приходять:
з Радівцїв:
мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.
з Бродини:
мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальфи відходить:
до Радівцїв:
міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.
до Бродини:
міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:
з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:
мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:
до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:
мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходять:
з Сучави:
мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:
до Сучави
мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:
з Драґошї
мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.
з Рус-молдавиці
мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:
до Драґошї
мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;
до Рус-молдавиці
міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:
з Чудина н. С.:
мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять
до Чудина н. С.
мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківцїв приходять:
з Вашківцїв, Вижницї:
мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківцїв відходять:
до Вашківцїв, Вижницї:
мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:
із Чорткова, Залїщик:
мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:
до Чорткова, Залїщик:
мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:
З Путни:
міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:
мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер,

Примітка.
Час середно-европейский іде о 46 мінут пізнїйше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 108. Чернівці, пятниця дня 10. (22.) вересня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року . . .	10 „	— „
на чверть року . .	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

До ситуациї.

В суботу відбули ся в Празї збори чеських послів до Ради державної і на сойм краєвий, аби нарадити ся над политичною ситуациєю. Присутних було 83 послів; 12 оправдало свою неприсутність. Референт виконуючого комітету др. Герольд поставив резолюциї, над котрими вивязала ся дискусия, що тревала пять годин. Взяли в нїй участь: др. Енґель, Пініх, Сокол, Ґреґр, Моравец, Форманек, др. Страньский, Плажек і ин. Ухвалено слїдуючі резолюциї: 1. Зібрані стоять і дальше при правнодержавній, народній і политичній програмі чеського народу. Привернене правнодержавного становища ческій коронї, цїлковита язикова рівноправність у всїх чеських краях полишають ся і дальше цїлями политики ческих послів. 2. Ческі посли заявляють готовість удїлити своєї помочи для управильненя парлямен тарного житя. однако під услівем, що до того будуть вибрані відповідні средства, в наслїдок чого права ческого народу не потерплять нїякої шкоди. 3. За такі средства узнають зібрані: а) переміна теперішного кабінету на парляментарне правительство, опираюче ся на автономічній більшости; б) рішуча і енергічна постанова державної адміністрациї, аби перевести цїлковиту справедливість і усунути теперішні нерівности при примінюваню законів на шкоду славяньских народів; в) сьвідоме і систематичне поведенє правительства, для привернення конституциїних відносин на основі народної і горожаньскої рівности в напрямі розширеня автономії королївств і країв. 4. Ческі посли заявляють як все готовість зробити пробу остаточного полагодженя національних спорів, однако відпирають рішучо всякий намір до вкороченя прав ческого народу, або навіть до введеня нїмецкого язика як державного і жадають від правительства з цїлим притиском, аби зробило конець нїмецкій аґітациї. 5) Сполученє сторонництв в т. зв. правици на основі програми заключеної в звістнім проектї адресовім більшости, уважають зібрані за найлїпшу охорону поодиноких народів, очевидно під услівями, що правиця заявить дїлами свою рішучу волю, аби здїйстнити ту програму. 6) Ческі посли задержать і на дальше вільну руку і будуть руководити ся в своїм поведеню виключно добрим ческого народу.

Новий процес в Парижи.

Онодї розпочав ся в Парижи, в палатї люксембурскій процес о заговір против републики. Перед трибуналом відчитав ґенеральний прокуратор обжалованє, в котрім звернув увагу на розрухи в р. 1898 і 1899, уложені з гори і стремлячі до зміни істнуючої форми правлїня. Обжалованє дїлить розрухи і тих, котрі їх починали, на дві ґрупи, а то: патріотичної лїґи, котра хотїла теперішний лад заступити републикою, в котрій мав би голос цїлий нарід і на ґрупу лїґи антисемітскої, що лучить роялїстів і бонапартистів для викликаня революциї. Крім того містить обжалованє переписку між поодинокими комітетами, обговорюючу переведенє замаху, уставлюване барикад і переписку між кн. Орденьским а его сторонниками. Вкінци вичисляє обжалованє розрухи. Ґенеральний прокуратор просить трибунал о заряджене слїдства против 22 обжалованих. По відчитаню того обжалованя уконституував ся сенат як карний трибунал. — Паріскі часописи розписують ся з нагоди того процесу о кн. Орлеаньскім, котрого місце побуту нїкому тепер не звістне. Радикальні часописи догадують ся, що кн. Орлеаньский перебуває тепер як раз в „кріпости“ разом з Ґеріном, одним з найголовнїйших дїячів монархізму, а замкненім вже від кількох тиждїв в одній каменици, де прихопила його полїция на тайній нараді.

Анґлія і Трансваль.

Війна поміж тими державами все ще висить на волоску. Відповідь Трансвалю на послїдне письмо Чемберлєва має такий зміст: Трансваль годить ся на утвореня комісиї для уложеня нової реформи виборчої, а натомість відкидає жаданє Анґлії, аби чужинцям по 5 лїтах побуту в краю надати право горожаньства. Трансваль відкидає дальше жаданє Анґлії, аби часть мандатів до трансвальского парламенту надати анґлїйским властителям копалень золота, та щоби в урядах, школах і в парляментї зрівнано анґлїйский язик з голяндским. Відтак годить ся на скликанє конференциї і горячо бажає мирового суду. Вкінци висказує відповідь надїю, що Анґлія вдоволить ся тими уступками і не поставить вже більше таких тяжких і безвзглядних предложень. — Та відповідь наробила величезного гамору в Анґлії. Всї часописи доказують, що Трансваль не приймив ні одного жаданя анґлїйского, що обидив цїлий анґлїйский нарід і прут правительство до війни.

Хто є і чого добиває ся Танаско Прокопович?

Горлаям ромунїзаторским прибуло сими днями ще одно горло — Танаско Прокопович... Прокопович... ох, скілько гіркого, прикрого, сумного, пригноблюючого та упокоряючого для кождого руского Буковинця містить ся в сїм імени, в сїй для вашого уха терпкій назві ренеґатів, слабодухів, яничарів пандацийских мрій та завзятих ворогів всего що руске, славяньске! Хто перший із сьвященників з руских околиць і з руским іменем спіщив перед 40 роками кадити данийскому молохови? Хто перший приніс поклін Пумнулови? — Прокопович! Хто перший на Буковинї, — що я кажу: на Буковинї, певно в цїлім волоскім православнім сьвітї, став витїсняти послїдними роками осьвячене столїтями і до нинї жадним шовінїзмом ще не захитане старе церковне слово „Духул“ із церкви, та вводити „Спірітул“ (котре

Як я раз храмував.

(Моїм товаришам Ігнатиеви та Пафнутиеви на спомин).

(Дальше).

На другій стациї втїк і мій Заяць, потїшивши мене, що й на сїй стациї не знають нїчого про мого „уцекінєра.“

По хвилї духової порожнечі рушив поїзд дальше, а в тій хвили стрілила менї через голову гадка, чи стане менї грошей на поворот. Отворяю мошонку, а в нїй — 14 нових, або 28 гелєрів і „дурна“ корона, себто ¼ старого лева. Я лап за серце, а властиво за пулярес, де певно ще була пятка, але спостеріг з переляком, що вбираючи сьвяточну одїж, лишив пулярес з пяткою в тужурку. Менї зробилось горячо, відтак холодно, зимний піт виступив на чоло і я повалив ся обезсилений на канапу.

— Ось тобі й храм! — думаю. Чи-ж се не „пех?“ Коли-б спостеріг був отсе перед хвилею, як ще мав Заяця в руках, був би його не випустив, доки-б не заратував ся, а так їду, але як поверну — Бог знає. Нова журба за себе самого посунула стару журбу за мого пупіля на друге місце.

Висївши на стациї в Непомиї, я вже й рад був, що не побачив мого пупіля й не почув про него нїчо; бо й на що-ж менї нового клопоту? везти двох, коли не мав на перевіз для себе одного. Питаю, чи можна приватним особам телеґрафувати зі стациї; бачите, хотїв від доньки зажадати, щоб прислала телеґрафічно грошей на дорогу.

— Телеґрафувати, — каже урядник „колейовий“, — можете в почтовім урядї, що є в містї, зо два кільометри звідси.

Що робити, іду в місто пішки серед полудневої спеки і порохів, розгуканих вітром, в зимовім плащи й без темного „біцікля“ на мої слабі очи, що також лишив ся в моїм тужурку. На силу доплентав ся до телеґрафічного уряду, де мов грім з ясного неба почув відповідь:

— Телеґрафувати можете, але грошей не дістанете, бо нинї неділя.

Ось тобі благодать недільного відпочинку,—подумав я, стративши найбільшу надїю видобутись із землї египетскої, чи то пак галилейскої. Що робити? Хоч сядь тай плач, але ба, і плач не поможе. Треба штудерувати.

Ось і новий вихід. Піду до „Народної Торговлї“, маю легітимацию, є й годинник і перстень золотий — чей позичать на все те хоч два ле-ви на дорогу. З трудом допитав ся до „Нар. Торговлї“. Гарний склеп серед ринку з рускою написею, та одно лихо, вже зачинений, се-ж неділя, пів до 2-ої години по обіді. Нема менї спочинку задля неділїшного відпочинку; га, що робити, нема погам супокою. Було не забувати, було не женитись, а памятав би сам на все, от як наш старий кавалєр Гриць, що памятає на все (крім народних обовязків). Ото-ж то сьміятись ме з тебе, як почує, він же й так дражнить професорів парасолем, а тут забув професор дома не то дурний парасоль, а просто голову і поїхав шукати другого забудька. Згадавши Гриця, парасоль і професорів, згадав я, що й у Непомиї є професори-Русини. Кого-ж спитати? А ось іде жидок в студенцкім унїформі. Тепер аж я противник унїформованя студентів, що надто утрудняє бідній рускій молодїжи вишу науку, аж тепер я переконав ся гаразд о мудрости галилейскої шкільної władzy — що, коли нема унїформованих експресів, то кого-ж спитати про шкільні дїла, як не унїформованого студента? Отже я й питаю унїформованого мойсеєвого сина: Скажіть, будьте ласкаві, чи є тут професори-Русини і котрі іменно?

— Tu niema Rusi ani Rusinów — сказав він і пішов далї, задерши в гору свій вірлиний носище.

Ось другий, питаю його, чую по вимові, що те-ж Поляк „mojżeszowege weznanie“.

Начислив менї: „kierownik Poniedzielski, prof. Nosowski“, і ще кількох, котрих імена забув.

— Де-ж мешкає п. Понедїльский? — питаю.

— Коло parku — каже і вичислив кілька улиць, куди-б менї іти.

Я подякував і почимчикав, на силу допитав ся а ще тяжше доплентав ся. Та ще й сего за мало було, бо коло дому почув від „рогатого“ полїцая, що видно яко „urzędnik gminny“ на моє руске запитанє відповів з паньска: „Вун мешкав тутай, та од месьонца пшепровадзїв сє коло лаціньскей школи.“

— А де та латиньска школа?

Він і справив. Зайшов я на улицю, не знаю вже котрого „мая“ чи „марта“ й здибаю двох, що говорять по руски. Аж лекше стало на душі від звуку рідної мови! Я й зачіпив їх, де тут ґімназия?

— Ми не тутешні, — відповів один.

— Так? — кажу — то звинїть! Отже правду має „Будучність“ що в Галилеї всї Русини говорять лише по руски, бо я перейшовши по Непомиї в неділю кілька годин,

почувши волоскі мужики, тільки в потилицю шкробають ся та згіршають ся, думаючи, що про горівку — спіритус, мова)? — Прокопович! Хто доносив чорнив, вигадував несотворені річи на Русинів, перед владикою Андриевичом? — Прокопович і ще раз Прокопович. В самій річи, се імя дало ся Русинам добре в знаки.

Одно із послїдних чисел „Буковини“ доносить нам о найновійшім подвизї Прокоповичів. Ото Танаско Прокопович, нарох із Драґоештів, завзиває всїх сьвященників до демонстрації против краєвого правительства з нагоди высказаня п. президентом в день сегорічних уродин цїсарских в своїй промові до митрополита легкої нагани для шовінїстичного волоского православного духовеньства, що дало ся нам Русинам по уха в знаки а котре тепер, коли йому троха носа втерто, демонструе на ріжні способи то проти краєвого правительства, то навіть проти свого власного архипастиря, під котрого лагідним і справедливійшим правлїнем як-раз зроблено так багато користного для ц ї л о г о правосл. духовеньства і его родин. Ся чорна невдячність одної части духовеньства, котру признав і напятнував яко таку навіть сам наш найясніїший цїсар при нагоді авдиенції у него преосьв. митрополита Аркадія, а котра виявляе ся у ріжних огидних, демонстрациях то проти митрополита, то проти президента краєвого, пускае нині посеред волоского духовеньства знов буйні лїторослї.

Цїкаво видїти, як то хитро духовні румунїзатори устроюють всякі штучки а la Бежан і Калінеску в такий спосіб, щоби їм тяжко було що закинути, если річ іде о митрополита, а відважно і безлично, коли розходить ся о правительство. Цїкаво те-ж (а для політика може і поучаючо) видїти, котрі то людиї именно в сїй бісноватій роботї, зверненій безпосередно нїби проти митрополита і правительства, а посередно і властиво таки проти нас Русинів, перед ведуть.

Старі голови ромунїзаторскої каїки всїм нам вже добре знакомі, Але ось сими днями прибуває їй нова — Танаско Про—ко—по—вич!

Хто є властиво сей Танаско Прокопович? Чи се не син старого попа із Нових-Мамаївців. „его-же ми знаем отця і матїр?“ Яким способом став він волоским патріотом і відки взялась у него шовінїстична заїлість румунїзаторска? Чого властиво хоче він своєю відозвою в Патрії? За що боре ся проти Русинів? (ми вже зазначили, що митрополит і президент є тут тільки парабаном для іхньої напасти). Таже отець его до смерти називав себе Русином; таже сам він вигрів ся на рускім хлїбі у Мамаївцях: таже руский нарід йому нїчого не винен!

Ми просто не пізнаем нині давного Танаска Прокоповича. Широкознаний „шпасфоґель,“ готовий на всїлякі каркломні штуки, як н. пр. поїхати до Відня і там когось за добрі гроші протизаконно звінчати, бічи в залїжку кіньми разом з потягом зелїзниці і замучити таким чином бідні звірята на смерть, спекулювати млином, будувати дороги і всюда материяльно провалювати ся цїлковито, занедбувати і просто осьмішувати своїм поведенем стан духовний — ось вам давний Танаско Прокопович! А сей що? Полїтик... шовінїст... повстанець... Просто сьвіт перевернув ся, ей Богу.

Ми можем зрозуміти, що Русин з роду Танаско Прокопович, котрий мешкав свого часу яко студент у Пумнула, в такім часї, коли буковиньска Русь спала сном глубоким (бо еї Пумнул був еще не прийшов), міг, ба вавіть мусїв при своїм плохенькім посереднім успособленю духовнім упасти жертвою Волохів і пити перекиньчиком-яничаром в чужий табор, в табор сильнїйшого — щось нїби жидам воду носити: адже се — Fluch der Mittelmässigkeit. Але трудно нам доглупати ся, чому хтось, що посивів під пантофлем, провів майже цїле житє в Фолтиченах і вправляв ся тільки в ріжного рода легких забавах, нараз, ні сїло ні впало, суне ся на поважну арену полїтичну, ратувати нїчим не загрожену Дацию, та чінае ся мов слїпий плота людий поважних, чесних, котрі всї свої сили і здібности посьвячують, працюють для добра краю і его мешканців.

Так, ми зовсїм не розуміемо і не пізнаемо нині Танаска Прокоповича.

(Конець буде).

Хиротонія епископа Шептицкого.

Львівскі дневники доносять: В неділю о 8. годині рано залягла товпа народа площу сьв. Юра у Львові. Церкву сьв. Юра прикрашену зеленю та килимами заповнили люди також по береги, лишаючи для церковних та свіцких достойників, що брали участь у сьому сьвятї лише мале місце до переходу. О 9. годині загриміли всї церковні звони та рівночасно введено о. епископа Шептицкого з митрополичої палати до церкви у сьвяточнім походї. З переду йшли каноніки та несли у руках сьвічки, а сьвіцкі достойники два позолочені хлїби та дві позолочені бочівки з вином.

Консекратор митрополит Куїловский розпочав службу Божу враз із архиепископами: Іссаковичом, Моравским, Гриневецким, та епископами: Чеховичом, Вебером та Пельчером.

В кріслах засїли: намістник ґр. Пінїньский, що вернув в суботу з Відня, віцепрезидент Лїдль, староста Залеский, делеґати міскої ради, далї найблизша родина консекранта, сивоволосий батько в чорнім контуші, стара мати та братя. Рівночасно при однім бічнім вівтарі почав правити службу консекрант.

По сїй службі, що називаеть ся „Introitus“ наступила перерва в часі якої приведено консекранта перед „царскі ворота“ перед багряний килим, на якім виткано сріблом білого орла а в горі над ним краєвид, що представляв край з горами та ріками.

Один каноник виголосив коротку бесїду у якій просив про посьвячене номіната на епископа. Митрополит поспитав номіната:

— По що ти прийшов та чого хочеш?

— Посьвячена на станїславівского епископа.

— Я маю право посьвятити тебе, але чи ти маеш папскі буллї?

Епископ та каноніки відповіли. „Маємо“ — та подали митрополитови буллї на срібній тацї. Митрополит казав встати з місць. Всї повстали, епископи відложили мітри, відчитано папскі буллї, та потім сказав митрополит: „Слава Богу“ та поспитав:

— В що віриш:

Номінат проголосив свою заяву віри, потім станув на середині орла та повторив свою просьбу про посьвячене. Найстарший епископ консекратор поспитав його про ширше проголошене своєї віри, що номінат зробив сейчас. Митрополит відчитав коротку молитву, каноніки привели номіната на передню частину килима, поставили його на голові орла, та просили знова про посьвячене. По молитві митрополита всї повставали з місць. Номінатови, що був приодїтий доси у звичайні сьвященичі ризи припережено до боку „духовний меч“.

Зібраний у церкві народ засьпівав „Многая лїта“.

Тепер клав він перед епископами. Митрополит поклав йому на голову евангеліе, а епископи руки. Митрополит відчитав молитву, якою доконано акту посьвяченя, та зробив над головою посьвяченого тричі знак сьв. хреста.

Зачала ся тепер молитва по якій приодягнено о. Шептицкого у признаки епископскі. Все те відбувало ся при відчитуваню молитв та сьпіваню: Многая лїта. Потім пішли всї перед вівтар, де скінчено службу Божу. Епископ Шептицкий поблагословив вірних перший раз.

Тепер сїв митрополит на своїм тронї та заложив о. Шептицкому епископский плащ на рамена.

По скінченім сьвятї заведено нового епископа до митрополичої палати, яку окружило велике число народа. Небавом появив ся на балькоиї епископ Шептицкий та почав благословити народ, з якого грудий лунав сильний сьпів „Многая лїта“.

О годині 2. з полудня відбув ся у митрополичій палатї обід в честь нового посьвяченого епископа, в якім взяло участь крім духовеньства, предст вителїв властий та товариств яких 60 приватних осіб.

На промову о. Погорецкого, нароха з Бродок, відновів епископ Шептицкий, після „Дѣла“ ось як:

„Цїлком справедливо — сказав він — ставить нарід певні вимоги до епископа і цїлком слушно осуджуе його, коли той спроневірив ся задачи, яку маеть сповнити перед церквою і для свого народу. Він буде старати ся сповнити обовязки, які його ждуть яко руского епископа, хоч не заганяе ся в великі надїї, бо чуе многі браки, знае себе і свій засіб здібностий та сил, а нині майже з математичною певностию можна обчислити, який засіб енергії і працї може добути з себе кожда одиниця, але одна обставина додае йому надїї на будучність — се згадка, що між духовеньством всїх трех епархій маеть щирих другів і приятелїв, котрі розуміють його і будуть старати ся піддержати те порозуминє, яке повинно бути між владикою а духовеньством і народом. В роботі народній — мовив — усе порозуміемось і знайдемо ся разом, а коли би часом лучило ся, що може-б він не міг так выступити, як сего клир домагав ся, то все-ж він у всїм своїм дїланю буде мати на оцї добро своєї церкви і народу“.

В часі посьвяченя, як і обіду, сьпівав гарно мішаний хор.

НОВИНКИ.

Черківцї, 21-го вересня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Відзначенє. Міністер просьвіти відзначив проф. Омеляна Поповича 8-ою ранґою. „Patria“ і „Post“ урадовані сим фактом так, що не могли виждати офіциального оповіщеня, а на саму приватну поголоску подали сю радістну звістку румунїзаторам, що завсїгди так пильно інтересують ся інспектором наших шкіл. Дякуемо за симпатию і желаемо з цїлого серця, щоби їм як найскорше лучилась знов така приемна несподїванка.

Пан О. Манастирский просить через нашу редакцию усїх тих, що мають у себе пушки на жертви для „Народного Дому“ в Чернівцах — аби звелили пушки новипорожнювати і гроші прислати на его руки.

До відомости руских купців. Заряд „Народного Дому“ в Чернівцах подае до відомости руских купців, що льокаль, де тепер власне містить ся друкарня, буде винаймлений на крамницю. Фронт льокалю від улиці Петровича, а складае ся з трох доволї просторих комнат; там можна провадити і шинок і трафіку. Поводжене інтересу запевнене. Зголошувать ся найдальше до 1. жовтня с. р. Першеньство мають купці Українці-Русини, нехайже справи не засипляють, бо в противнім разї льокаль винайметь ся чужим, тим більше, що вже від тепер набивають ся.

Густа рада, рідкий борщ, каже пословиця, таке й з нашими румунїзаторами. Що дня заповідае „Patria“ раду волоских послів і завіряе, що запали дуже важні ухвали, котрі перевернуть Буковину до гори ногами, а що найменьше перестроять еї на волоский лад. Раз пише „Patria“ що ухвали запали одноголосно, раз накивуе маршалови Лупу-

---

не почув на улиці руского слова, але й те правда, що в Непомиї тільки „дївчатонька, як пшеничне тїсто“, а Русинів не чути, хиба про одного р у с с к а г о дра Рубликевича. Ну, та хай йому хрін. Менї до Понедїльского треба. На остаток натрапив сам до ґімназиї і до червононосого сторожа, по нашому „шулдінера“.

— „Скажіть, будь ласка“, прошу його, де мешкае управитель руских кляс п. Понедїльский?

— On mieszka tu obok szkoły, ale jego niema w domu.

— А де-ж він? скрикнув я таким голосом, що й сам його злякав ся. Пан Pięknonosek видивив ся на мене тай каже: „On w Stanisławie, dziś tam jego wesele.“

Ось тобі й на, не тільки храм, але ще й весїле, подумав я, не мав коли женитись, та як раз ждав кількадесять років, мов навмисне менї, на нинїшний день. — А пан Носовокий? питаю далї.

— „I jego niema.“

— А де-ж?

— „Też na weselu.“

— Ну а хто-ж є з професорів-Русинів дома?

— „Niema nikogo, wszyscy na weselu“, каже.

— А ксьондза руского нема?

— „I on na weselu.“

Чудо, яких мало або справа в селї Клекотинї, гадаю собі, вся Русь Непомийска виїхала на весїле, отож то й буде именно, чому на улицях Непомийских не чути руского слова.

— А руский канонік — питаю далї, на вгад — дома? Думаю, се певно старовина, чей хоч він лишив ся дома.

— „Niema, też na weselu.“

Ну, видно в Непомиї таки „niema Rusi i kwita“. От тобі й храм. Як згадав про храм, так і почув страшний голод, я бачите крім голою чайку, що то його випив дома рано в ранцї, не мав нїчо в устах; я-ж надїяв ся за 2 — 3 годинї храмувати, тому й випив тільки голий, голїський чай, тай те тільки длятого, щоб папіроска лїпше смакувала, а тут вже далї третя година по обідї, а радше з полудня, а я не обідав і не полуднував. В моїй голодній розпуцї я трохи не забув ся й не поспитав р. Pięknonosa: А де-б можна тут за дармо пообідати? Та пригадавши собі его стереотипну відповідь: „Też na weselu“, що тут була-б як раз на місци — поклонив ся і вибіг на двір.

Іду улицею безрадний, безнадїйний... Піднявши проти моєї на вички голову в гору, чи не спаде який ратунок з неба, побачив вивіску годинникаря. — Є, кажу сам до себе, піду, заложу годинник і конець. Най пропаде у жидовина, він же-ж не буде дурний його вернути, коли й пішлю йому викуп. Так що-ж зробиш? на те він і жид щоб не его пропало, а моє.

Переходячи попри фіякрів, питае мене один: „Pojedżemo, prosze wielmożnegi Pana?“ Замітив мабуть, що я ледво ногами плентаю, от і рад би заробити. Але стій, гадаю, фіякри найлїпше бюро, де про все довідаеш ся.

— А чи знаете, питаю, де мешкае руский ксьондз?

— Чому би я не знало, відповідае, геть там аж на „пшедмісцю“.

— А дома він?

— Вони все дома.

— Ну, так вези мене до него, кажу й не думаючи навіть про те, що в мене тільки 28 гелерів і „дурна“ корона в мошонцї.

Сїв я, їду й гадаю собі, буду їхати, аж поки не доїду моїй халеші кінця.

(Конець буде.)

дови пальцем в чоботї, то відтак назначує його речником румунїзаторских ухвал. Раз пише, що президент уже спакував ся, другим разом, що має повноміць до розвязаня соймy, відтак що вже назначений новий президент краю, а то знов, що більшість соймова складає мандати, аби сойм розвязати, і т. д. in dulce infinitum. А все те тільки в тій единій цїли, аби дурити румунїзаторів на селї й додавати їм духа до демострацій, від котрих верховоди надїють ся перевороту в свою користь. Правда тільки те, що румунїзатори радять майже що дня але не врадили ще нїчо путнього, бо є й між ними люди, що не годять ся на галабурди загонистих гавкунів. Помимо того, що таких розсудних полїтиків тепер між Волохами меньше, взяли вони, як зачуваємо верх, бо показало ся, що позиция президента краю сильна, й нема надїї єї захитати, тай більшість соймова лагодить ся до противної акциї. А час би вже щоби більшість краю сказала своє сильне veto галабурдникам-гавкунам, що доста вже непокоїли край своїм безпідставним криком.

Репертуар українъско-руского театру перебуваючого тепер у Вижници, ось який: ві вівторок 19. с. м. „Чумаки“ комедия в 4 актах Карпенка-Карого: в середу „Запорожець за Дунаєм“ опера в 3 актах Артимовского; а закінчать „Вечерниці“ Нїщиньского: в четвер „Поцихайло“ комедия в 5 актух Щуткевича; в суботу „Ямарі“ оперета в 3 актах Целлера: в неділю „Нещасне кохання“ народний образ в 5 актах Л. Манька; ві второк 26-го „Пташник з Тиролю“ оперета в 3 актах Целлера: в четвер 28-го „Модний жених“ комедия зі сцїнами і танцями: в суботу 30-го „Дзвони Корневільскі“ оперета в 3 актах; в неділю 1-го жовтня „Переселенці“ образ народний в 6 актах Л. Лопатиньского.

Волоскі Гімаляї посрамились. Ото міністерство просьвіти апробувало учебник „Ruthenisches Sprachbuch“, уложений, як каже „Patria“ простим учителем Ом. Поповичом, для всїх середних шкіл австрийских, за те не апробувало „Rumänisches Sprach- und Lesebuch“ професора „cu studii academice“ Настасия: видно „studii“ а „знане“ не одно. Жалуємо тільки тих волоских учителїв, котрі пренумерують „Patri-ю“, що з такою погордою відносить ся до учительского стану. Руске учительство, Богу дякувати, викинуло-б таку „академічну“, шмату на смітє.

Не має вовк чим та ликом. Наш „старий інтриґант“ рішучо зраджує вже симптоми водовороту. В послїдних часах, в браку иньшої теми, розпустив сплетню, що будьто др. Смаль-Стоцкий стараєсь о те, аби соймова більшість на Буковинї зложила свої мандати, очікуючи лише повороту д-ра Стефановича. В виду такого виразного симптому водовороту у „старого інтриґанта“ — поважна подеміка рішучо тут не можлива, бо-ж звістно, що „Gegen die Dumheit kämpfen selbst die Götter vergebens“. Одно лише можемо порадити сему нещасливому „мужеви“, то... холодну купіль в Прутї. Хто знає, від чого може помогчи!... Що, як думаєте, пане інтриґант?...

Руска социяльно демократична партия у Львові відбула 18. с. м. — як доносять звідтам — довірочну нараду в пасажи Гавсмана, в якій взяли участь представителї партиї. Між иньшими був також на сїй довірочній нарадї посол до державної Ради др. Яросевич, посол Новаковский і иньші. На дневнім порядку була справа орґанізациї партиї, видавництва орґану партиї та вибору делегата на берненьский конґрес социяльних демократів. В принципі принято гайнфельдеку програму, а в разї потреби рішено орґанїзувати рускі товариства полїтичні та культурні. Послови Яросевичеви припоручено, аби на засїданях социяльно демократичного клюбу голосував за необсилкою конференциї Фукса, а в парляментї, аби воював усїми средствами, що стремлять до поборення нинїшнього кабінету. Рішено заложити партийний орґан руский у Львові, якого редакцию возьме у свої руки д. Ганкевич, далї вибрано заряд партиї, до якого вийшли дд: Бачиньский та Возняк. В кінцї рішено, що українъско-руска социяльно-демократична партия має йти у принципіяльних справах враз із австрийскою социяльною демократиею.

Убийство в Польній. Перед кількома днями розпочала ся в Кутнагорі розправа карна проти 20-лїтньому Леопольдови Гільзнерови обжалованому о убийство 20-лїтної дївчини християнки Анни Груза. Обжалеваний є жидом і убийство поповнено в часї пасхи, антисемітскі сфери добачують у сьому ритуальне убийство. Акт обжалованя звучить ось як: Дня 29. марця найдено Анну Грузу без житя у лїску Березинї. Труп лежав на череві, звернений лицем до землї. Коло голови була обвинена сорочка, якої одна частина була обдерта, друга обтята. Голова була запутана у спідницю. Руки були зложені на хрест, а долїшна частина гола. На голові та шиї мала кілька глубоких ран. Убийства доконано в підступний спосіб. Труп лежав у лїсї півтретя дня. Лїкарі сконстатували, що нема в сьому трупі анї каплї крови, та що убийство поповнено — в спосіб властивий ритуальним різникам, що не заходить тут однак злочин знасиленя. Підозріне звернуло ся проти Гільзнерови, і то зі слїдуючих причин: Він знав перед сим Анну та ходив за нею напрясно; в день убийства йшов з двома товаришами до лїса; alibi свойого не може виказати; в слїдстві зміняв двічі свої зізнаня; стоїть у суперечности зі зізнаньми сьвідків; в куфрі его матері найдено покровавлені сподні, его минувшина була дуже темна, не хотїв нїколи працювати, зглядом дївчат заховував ся все дуже напрясно, та одній своїй любовници грозив смертию.

Коли переслухувано обжалованого, він баламутив дуже часто у своїх зізнанях, попадав в суперечність зі зізнаньми в слїдстві.

В дальшій розправі зізнавав сьвідок Пешак. Він заявив рішучо, що в днї поповненя злочину бачив Гільзнера на місцї винадку в товаристві двох иньших людий, але оборонця обжалованого старає ся заквестіонувати сесї зізнаня темною минувшиною Пешака, що каже сумнївати ся про правду его слів. Брат обжалованого скористав з добродїйства права і не зізнавав. Медвежу прислугу зробила обжалованому его тїтка, що хотячи виказати alibi обжалованого так попутала ся у зізнаньях, що предсїдатель казав її арештувати. Не виясніло ся ще досї, хто є сї два товариші Гільзнера з якими його бачили деякі сьвідки. Мали се бути на підставі зізнань жиди: Бертольд, Фрід і Гнат Беран, тимчасом показало ся, що Фрід лежав в тім днї у шпиталї, а Беран відсижував у Польній десятиденну кару, яку скінчив аж 30. марця, як раз в день по сїм винадку.

Розправа тривае далї.

Сим злочином — як пишуть з Кутнагори — заінтересовали ся всї круги. До місточка з'їздять ся цїкаві зі всїх сторін, саля однак, у якій ведеть ся розправа є така мала, що може помістити лише 28 дневникарів та 26 осіб з публики. Між дневникарами є навіть деякі з французких часописий. Заінтересоване між публїкою є таке велике, що коли появить ся яка часопись зі справозданем з процесу, порозхоплюють її зараз до останнього примірника.

Судний день. З Дуклї доносять: У жидів старообрядців є звичай ходити перед судним днем молити ся при ріцї і викидати з кишенї до води кришинки з хлїба, що має у них означати, позбуте гріхів, яких наброїли через цїлий рік. Дня 11. с. м. вибрало ся в тій цїли 20 жидівок з Дуклї над поблизьку річку Яселку. Нещасте хтїло, що кладка, на котру вступили, заломала ся і всї жидівочки попадали до води. Вісїм з них потовкли ся доволї сильно, а чотири, то так, що вже стрчено надїю удержати їх при житю. Мали справдї „судний день“!

„Бурлаки.“ О. Н. Дмитрів під повисшим заголовком ось що пише в американьскій „Свободї:“ „Є ще і нинї велика часть нашого руского народу в Америцї, котрий ізза насущного хлїба, ізза задовженої своєї рідної земленьки, блукає ся по Америцї, ходить з плейзу на плейз, щоби знайти постійну роботу, аби вислати пару стівок на ту нещасливу батьківщину та й щоб і самому поїхати там на родину, де на него чекає его сьвята земленька, на пів розвалена хата та й на пів овдовіла жінка і дитята-сиротята. Таких наших бездомних бурлаків стрічав я багато по Америцї. Та й не давно мав я нагоду побачити їх в Massena N. Y. Далеко на півночи, 300 миль від Troy N. Y. на самій граници нью-йоркского стейту і Канади є мале місточко Massena. Там в лїсї, далеко від того місточка, є кілька хаток, в котрих мешкає 27 родин, а разом з самотними більше як 200 душ нашого народа. День і ніч они працюють при копаню каналу, заробляють за 11 годин працї 1·50 доляра, живуть в лїсї, сьвіта божого не видять та й платять ма нейду хитрому айрішскому кеьондзони колекту на его костел... Я подибав там людий майже з усїх наших пенсильвенійских парохій: з Шомокін, Гейзелтон, Одїфант, Скрентон, Пітсбурґ і др. З тими людьми, котрі там заробляють центи, щоби вислати до старого краю і щоб як найскорше мати на шіфкарту, нїяка орґанїзация не можлива. Они бурлаки походили по цїлій Америцї; деякотрі були і в Ню-Мексико і з Вірджиній і в Канадї і Бог зна де ще они не були. Їх оповіданя про ті подорожи, про ті нуждованя виглядають на чисті байки, а проче они правдиві. Яка величезна сила любови до своєї рідної землї мусить давити серце нашого народа, зрозуміє лиш той, хто знає, як той наш нарід працює на тих кілька стівок, як щадить він, щоб таки колись осїсти на своїй батьківщинї. Правда, та его батьківщина родить йому лиш малий вівсик і дрібненьку бараболю, одначе він єї любить, і задля неї з'їздить в голодї цїлу Америку, цента не змарнує, бо на него чекає его задовжена батьківщина, котрої би він не проміняв за нїякі розкоші американьского житя. Поміж тими бурлаками подибуєсь людий так сильно характерних і з такою зелїзною волею, що приходить ся чоловікови чолом ударити перед тими честнотами.“

Рабунок у ваґонї. З Букарешту доносять: Каспер зелїзничий Осковский. їдучи сам в передїлцї поїзду поспішного з Букарешту до Яс. віз з собою 2.200 леїв в двох пачках. Якийсь злочинець знаркотизував його у сній, ще й острим знарядом тяжко поранив і забрав меньшу пачку грошей, в котрій було 1.000 леїв. Каспер, обудивши ся, заалярмував персонал зелїзничий, однак по злодіеви вже слїд застиг. Раненого завезено до шпиталя.

Троє весїль на раз справив 76-лїтний мужик під Варшавою Х. Він оженив ся з 22-лїтною дївчиною; его донька 54-лїтна вдова, вийшла заміж за 24-лїтного парібка, а 25-лїтний онука, оженив ся з 50-лїтною вдовою. Отже рівночасно відбули ся весїля: дїда, доньки і онуки. Факт сей викликав між доохрестними мешканцями велику сензацию.

Самоубийства. Минувшої неділї помер в Кракові Болеслав Карпиньский, торговельний субект, заживши попередно отруї Денат вже перед роком пробував отруїти ся, але тодї йому перешкоджено. — Зновже в Переворску (Захід. Галичина) касиер новобудуючої ся зелїзниці: Переворск-Розвадів, Геллер, програвши в карти значне число грошей, положив ся дня 18. с. м. на зелїзничі шини в хвили, коли над'їзджав поїзд з Ряшева і понїс смерть на місци; колеса поїзду перетяли нещасливу жертву на трое.

Чи місяць і зьвізди гріють? Сею справою займали ся від давних часів учені та дійшли до неґативних вислїдків. Місяць пересилає нам лиш промінє і то в незамітнім степени. Меньше-більше можна порівнати тепло місяця до тепла сьвічки, що стоїть на 5 метрів. Иньші тїла пересилають ще меньше сьвітла, так що признано неможливим обчислити его ступінь. Помимо неудачних дотеперішних проб, один американьский учений робив дослїди з дуже чутким надіометром та дістав користні наслїдки. Про те який є сей прилад сьвідчить ось хочби і те, що доказав він теоретично тепло сьвічки на 24 кільометри. Таким чином обчислив сей учений, що зьвізда Арктур дає тілько тепла, кілько сьвічка на віддалене 9 кільометрів, а зьвізда Веґа тілько, що свічка на віддалене 20 кільометрів. Є се розуміє ся незамітне чоловіком тепло.

На „Народний Дім“ Вп. Михайло Данчул в Путилові-Сторонцах зібрав 10 зр. 35 кр. а то: пп. Михайло Струсевич купець 50 кр., п. Вильгильм Вічталь ц. к. надстражник ф. 20 кр., Адольф Шпічак ц. к. податковий екзекут. 20 кр., Флориян Яблоньский ц. к. лїсничий 50 кр., Яворовский гр. вост. парох в Киличах 50 кр., Василь Шкраба гр. вост. півець церковний 20 кр., Іван Маркин ц. к. суд. возьний 50 кр. В Довгополю пп.: Франц Новак ц. к. лїсничий 50 кр., Ілярій Новак ц. к. лїсничий 1 зр., Ексль Ґрейф купець 50 кр., Михель Вандер купець 20 кр., Теофиль Попович нар. учитель 1 зр. В Стебнях пп.: Василь Коморошан гр. вост. парох в Стебнях 2 зр., Михайло Данчул учитель 1 зр., п-я Елесавета Данчул 50 кр., п-а Наталїя Данчул 30 кр.. п. Абрамко Ґензлер купець 50 кр., Манолїй Сінґер купець 25 кр. — Сердечна подяка.

† **Померли.** Наспіла до нас сумна вістка про смерть заслуженого в науковім сьвітї нашого земляка окулїста д-ра Михайла Борисїкевича. Покійний був родом з Галичини, син гр. кат. сьвященика, чортківского декана о. Михайла Борисїкевича. Уродив ся коло 1850 р. По укінченю ґімназиї в Станиславові записав ся на медичний виділ у Відни, і там скінчив медицину коло 1870 року. В часї своїх університетских студий був членом „Січи“. Кинений судьбою на чужину добив ся становища професора університету в Інсбруці, потім у Ґрацу. Один з найзнаменитших окулїстів в Австриї виховував собі нове поколїне — між иньшими також такого д-ра Балабана у Львові — та при сїм дбав дуже і про науку. Наукові працї та розвідки рознесли его славу далеко поза границї рідного его краю. Коли заложено медичний факультет при львівскім університетї, роблено великі заходи, аби покликати його сюда, однак переговори розбили ся. В часї ферий приїздив пок. Борисїкевич рікрічно до родини у Галичинї до Білобожниці, а по тім до Зарваниці та Цьвітової, де лїчив хорих на очи безплатно. Сотки народа з'їздило ся зі всїх сторін, аби найти пораду у сего славного окулїста, сотки народа розносили его славу по наших подільских та підгірских селах. Та смерть не перебирає — змела його зі землї. Забрала науковому сьвітови сильного робітника. Русинам славного земляка, ученикам ясне сьвітило, хорим поміч та поратунок. Честь памяти славного ученого земляка. Земля йому пером!

В Потуринї номер дня 18. с. м. в 75 році житя Володимир ґраф Дїдушицкий, бувший маршалок краєвий, член палати вельмож, тайний совітник і творець музея свого імени. Покійний положив великі заслуги для духового розвою Галичини. В послїдних роках до полїтики не мішав ся, а жив на селї; його довгий час вожено візком. Був чоловіком чесним і люцким, написав теж кілька високої наукової вартости природничих розвідок. Вічная йому память!

Послїдні вісти.

Buk. Nachr. дістали від свого кореспондента з Відня ось яку сензацийну телеґраму: „Тутешні вечірні дневники кольпортують вість о дуже близкім спенсіонованю: посла д-ра Поповича яко перекладчика „Вістника державних законів“ при міністерії справ внутр. для румуньскої мови і консисторских совітників: Бежана і Калїнескула“. (Що дай Боже Амінь).

Телєґрами „Буковини“.

Париж 20. вер. Цїла ревізіоністична праса з „Figaro-м“ на чолї, хвалить президента Любета і ряд, що ухваливши Драйфуса і привернули вкінци супокій.

Відень 20. вер. „Wiener Zeit.“ оголошує цїлий ряд новоіменованих членів палати панів, між котрими є й поляки, а то: Мадейский, ґр. Андр. Потоцкий і ґр. Ян Шептицкий. За те з Буковинцїв нема анї одного.

Ренн 20. вересня. Драйфус опустив вже вязницю і від'їхав зелїзницею в товаристві своєї жінки і шваґра до Нантс, де вже заздалегідь приготовано для Драйфусів віллю.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковинї

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі як: дїла, брошури, оголошеня, табелї, цїнники, рахунки, карти візитові, запрошеня весїльні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польскій і нїмецкій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиране: по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празї.

Г. Файлес

оператор нагнїток
Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

ДРУКАРНЯ
„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Залїсе, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопцї-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

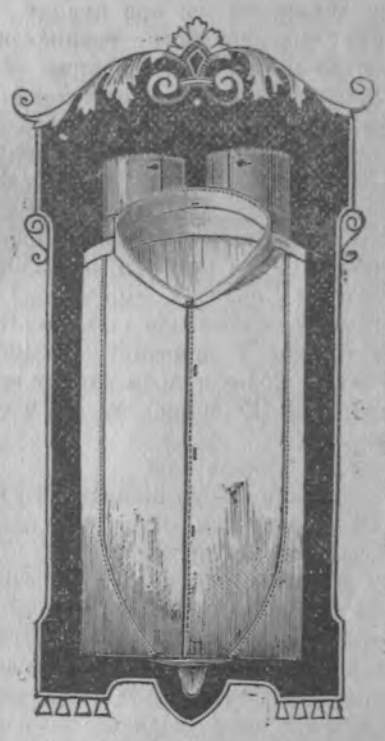

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, маншети, фіранки** і то в всяких краскаx, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портіери, білє не крохмалене свілякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і ніки**, далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране білє до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумїнне виконанє, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Авґуст Чернявский,
улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, Снятина, Неполоківцїв

поєн. 7·19 рано, поєн. 8·02 вечер особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви Глїбокої:

поєн. 6·56 вечер, поєн. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселицї, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:

до Неполоківцїв, Снятина, Відня:

поєн. 7·06 вечер, поєн. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глїбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

поєн. 7·28 рано, поєн. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселицї:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Глїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальви приходять:

в Радівцїв:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальви відходять:

до Радівцїв:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходять:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґошї

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґошї

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станциях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківцїв приходять:

з Вашківцїв, Вижницї:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківцїв відходять:

до Вашківцїв, Вижницї:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середно-европейский іде о 46 мінут пізнїйше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 109. Чернівці, неділя дня 12. (24.) вересня 1899 р. Рочник XV.

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцах що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция: улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Вісти политичні.

Віденьский Vaterland доносить, що в суботу прибуде до Відня презес кабінету угорского Сель і в тім дни мають опозиційні часописи рішити ся, чи возьмуть участь в конференциї скликаній президентом Фухсом Отже в неділю, пише та газета, щезнуть всї сумнїви і отворить ся дорога для нової акциї. — Ostdeutsche Rundschau довідує ся, що на засїданю провідників нїмецких сторонництв опозиційних, буде поставлене внесенє, аби не приймити запросин на конференцию, а то з огляду на послїдні ухвали ческих послів в Празї. — Deutsches Volksblatt заявляє ся у вступній статї за тим, аби Нїмцї взяли участь в конференциї і пише, що Нїмцї повинні уважати своїм народним обовязком взяти участь в конференциї, аби задля відмови в співучасти не потерпіли шкоди. — Pester Lloyd помістив вступну статю якогось — як каже — визначного австрийского мужа державного, члена правиці, що мав важну участь при укладаню угодових законів. Статя доказує, що конечна річ, аби в Австриї вийшло правительство з поміж більшости. Також правительство мусїло би складати ся з представителїв нїмецкого католицкого сторонництва, Чехів, Поляків і полудневих Славян. Коли би утворило ся таке мінїстерство, то нїмецка обструкция замінилась би у вільнодумну нїмецку опозицию, котра могла би з користию брати участь в законодатній роботї. Першою точкою того правительства був би національний мир. Правительство мусїло би старати ся о то, аби на пр. тимчасовим знесенєм язикових розпоряджень зискати час на ухвалене язикового закона. Дальше треба би перевести в дорозї парляментарній угорску угоду, а аж тодї був би час і місце приступити до инъших важних економічних і суспільно-политичних реформ.

Справа Драйфуса.

Цїлком тихо і незамітно наспіло до Рен помилованє Драйфуса. Повідомлено його о тім в ночи і вже о годинї 2¼ над раном випущено його на волю, по чім він, его жена і брат сейчас виїхали зелїзницею до Нантс. По короткім випочинку відїхали звіден всї в незвістнім напрямі. На найблизшій станції висїли з ваґона два политийні аґенти, що доси проводили його і Драйфус лишив ся сам з женою і братом. — Всї французкі часописи приймили радо вість о помилуваню Драйфуса. Деякі з них заявляють, що то ще не конець справи Драйфуса, бо тепер треба стреміти до того, аби виказати цїлковиту невинність его.

В справі Ґерена подають найсьвіжійші телеґрами такі вісти. Онодї дізнали ся политичні приятелї Ґерена, що правительство рішило в ночи взяти приступом его „кріпость“. Именно видав мінїстер Ґалїфе приказ, аби войско ужило оружия на случай потреби, а піонїрам приказано перебити мур і війти до дому і пивниць каменицї. Мало то стати ся між 4-ою а 6-ою годиною рано. Супротив такої постанови удали ся вчера посли Мільвоа і Льоссіе до президента мінїстрів з просьбою, аби дозволив їм увійти до каменицї і намовити Ґерена до добровільного відданя „кріпости“. Мінїстер дозволив на то і тодї почали згадані посли переговори з Генером, котрі скінчили ся тим, що о годинї 4-тій рано Ґерен і его товариші вийшли з каменицї і віддали ся в руки властий. Ґерена зараз арештовано і відвезено на политию; товаришів его полишено на волї. Ґерен пересидїв в своїй кріпости 38 днїв, а правительство заплатило за ту забавку цїлий мілїон франків, коли взяти на увагу кошти стереженя дому і відшкодованє, яке правительство мусїло дати купцям і промисловцям при улици Шаброль, котрі за той час потерпіли великі шкоди.

Ну, але трагі-комедия врешті скінчила ся.

Розмова з Побєдоносцевом.

У Відни бавив тепер Побєдоносцев. Скористала з того редакция „N. fr. Presse“ і вислала до него одного зі своїх редакторів на розмову. На питанє, чи ческі стремлення находять піддержку в Росиї, відповів Победоносцев: „Чехи! Предсї они находять ся в неволї нїмецкої науки. Они не можуть заперечити, що зістають в повній залежности від нїмецкої культури. Впрочім здає ся, що у Чехів брак нинї визначних мужів. Не мають они вже, як давнїйше, провідників. Крамаржа годї класти на рівнї з Палацким“. При обговорюваню ювилею Палацкого в Празї, заявив Победоносцев, що Комаров і его крикливі прихильники не мають нїякого морального кредиту в Росиї. Рівно-ж зазначив Победоносцев, що Чехи не мають права покликувати ся на протекторат Росиї. „Єсьмо чемними людьми для всїх, отже і для Чехів, коли до нас прибувають. Впрочім гляджу на відносини в Австриї зі становиска рівнодушного обсерватора. Чи маємо одушевлятись Поляками в Галичинї, що так дуже тиснуть „русских?“ Русинів вважає Победоносцев людьми „русскаго происхожденія и вѣры“ (?)... „Поляки в Галичинї обходять ся з Русинами, як з невільниками. Те саме дїє ся на Буковинї“... кінчив Победоносцев. На заміт редактора, що в королїстві польскім жалять ся на переслїдованя зі сторони Росиї, відповів Победоносцев: „Мене вважають всї ворогом католиків. Так не есть. Вплили мої перецїнюють також люди. Росияни переходять на католїцизм і за се не карає їх нїхто. Тілько о скілько католїцизм есть знарядєм польщеня, мусимо його знести в зародї. Я твердж у: кождий польский сьвященик есть в нас аґентом польонїзму і длятого неможливою есть річию, щоби ми дозволили Полякам спокійно розвивати ся. Не поборю-

---

Як я раз храмував.

(Моїм товаришам Ігнатиеви та Пафнутиеви на спомин).

(Конець.)

За кілька мінут станув фіякер і каже: „тут, проши пана.“

— Пожди, — кажу, — і йду через подвірє до заднього заходу. Тут випадало-б описати резиденцию ксьондза каноніка, але менї тодї не до оглядин було, хоч би й митрополичої резиденциї, яка стоїть в Білівцях, не то в Непомиї.

Входжу в сїни, а менї на зустріч кухарка.

— Дома ксьондз каноніґ? — питаю.

— „Єст, проши пана“ — каже, Ігі, думаю, і тут Польща!

— Чи можу з кс. каноніком говорити?

— „Nie, bo śpi.“ — Маєш Гандзю книш, я до тебе, а ти — спиш.

— А коли встануть?

— „Może za godzinę, może i później!“

Ось тобі й Русини, одні гуляють, другі сплять, а тут Русь (се-б то я!) пропадає. О, патріоти, нема що казати!...

— А нема тут других руских ксьондзів? — питаю й вижидаю немов вироку смерти з немилосердних ляцких уст каноніковой кухарки.

— „Są jeszcze dwa.“

— А дома? — питаю й чую, як в менї серце перестало битись.

— „Nie wim.“

— Де-ж мешкають?

— „Niedaleko cyrkwi.“

Я пригадав собі мого фіякра, що не тільки про все лїпше знати ме, але й заговорить до мене по руски, хоч дальший від „Будучности“, чим каноніковa кухарка, і не сказавши слова, обернув ся з погордою й вибіг до моєї послїдної надїї, до фіякра й питаю: Чи знаєте, де сидять молоді ксьондзи рускі.“

— „Чому нї, на „вікаруфкес“, я все знаю.“

— Ну, їдьте-ж туди.

За кілька хвиль, що менї видавались годинами, аби не сказати роками, заїхали ми й стали. Вибігла служниця.

— Чи дома ксьондз? — питаю,

— Ксьондз Карпюк? — питає вона мене.

— Так, — кажу, а сам гадаю собі: як звав так звав, коби що дав.

— Дома, — каже.

— Чи можу увійти?

— Я спитаю, прошу близше, — каже й побігла в хату. Я став у сїнях і віджив, набрав надїї на спасенє, почувши перше руске слово в містї, в котрім славнозвістний патріот наш Ликобаньский із своїм приятелем Чановским будували Русь-Украйну. Ну й вибудували; та правда, вони будували мабуть на иньшому ґрунтї, себ то в „Народовій Торговлї“, а я туди не дістав ся, бо була зачинена.

— Прошу, — каже моя русалочка, вказуючи на двері до комнати й збудила мене з моїх патріотичних дум. Я запукав тремтячою рукою.

— Прошу, — озвав ся баритоновий голос.

Входжу, представляю ся, сїдаю й коли господар пригадав собі, що знає таку парсуну з великої простором але малої числом своїм дїячів Руси-Украйни, ба й те, що свого часу яко член славної „двацятки“ був навіть у нас в Білівцях, приступив я по кількох „предварительныхъ замѣчаніяхъ“ до речі, оповів мою пригоду й предложивши мою легітимацию враз із портретом, попрохав о поміч, щоби міг повернути вже не на храм а в свояси. О. Карпюк не надумуючись довго, виняв з комоди цїлу пятку і вручив менї еї. Славити Господа й парафію Непомийску, що на 27. у сотрудника найшла ся цїла пятка, а то без неї, як без фермана, не було-б кінця моїм „хожденіямъ по мукамъ“ в Непомиї. Подякувавши о. доматорови, вийшов я щасливійший, як коли небудь, сїв па фіякра з таким гумором, якого-б не мав був і на самім храмі, хоч би і при шампаньскім і казав завезти себе до готелю на обід. Тут висинав фіякрови подвійну таксу— він же-ж напровадив мене на путь спасенія — замовив собі обід і споживаючи печеню, роздумував над тим, що перебув того дня. І съміяв ся я в душі над незвичайною пригодою і сердив ся, особливо коли згадав мою позичку, похожу на жебранину пройдисьвіта, то знов журив ся, що стало ся з хлопцем, що думають его родичі і господарі храму, а на остаток, що робить бідний візник на стациї в Підлучу, де жде вже 6 годин на дармо, на дивного храмового гостя, що вивів його в поле і щез без слїду, не оставивши йому за дорогу, хочби на рогатку...

Та гримнувши лихом об землю, кличу: Служба, ще шклянку пива! Я-ж упрівав через кілька годин то від ходу, то від душевної муки. Попиваю пиво й слухаю, як при другім столї одна жэнщина й двох му

ємо католиків, лише Поляків". В Фінляндиї, по гадці Победоносцева, нема ніяких переслїдувань... Словом, в Росиї правдива благодать...

Хто є і чого добиває ся Танаско Прокопович?

(Конець.)

І чого-ж би він властиво мав добивати ся? Із чистого ідеалїзму та платонїчної любови до волоского народу, — котрого мовою говорити як-слїд він певно ще і нинї не вміє, — сей чоловічок безпечно не розпинає ся, бо на се мав він попередно час — час аж далї повних 60 лїт житя свого, котре на жаль порожне було від всяких ідеалїв і високих гадок. Чи може сподіє ся сей пресловутий шпасфоґель за свій „енергічний апель" (як каже беззуба баба Патрия) получити місце свого кревняка Бежана в консисториї, або бодай дістати червоний пояс?... Але Бежан ще не суспендований, а червоні пояси тепер у нашій церкві за такі „подвиги" не дають ся...

Просто не приложу ума. Хиба що біснувата „Патрия" обіцяла йому архиепископский престіл. Бо по ей гадці сей скоро має опорожнити ся, позаяк Пр. Аркадій ось-ось піде в монастир. Отже зістане Танаско Прокопович владикою. Правда, у него є жінка — але се для „Патриї" нїчо. Для біснуватих крикунів все можливе.

Чи Тан. Прокопович сам знає, яку цїль для него поставили его покровителї? Може знає, може і нї. О якійсь цїли зрештою він мабуть нїколи і не мислив, отже з цїлию він рахувати ся не буде і тепер. У нього вічно все було без голови.

А тепер жарт на бік.

Приглянувшись близше відозві Тан. Прокоповича, видимо, коротко і стисло сказавши, отсе: румунїзатори хотять за всяку цїну позбути ся краєвого президонта, бо сей відносить ся справедливо і до Русинів і не хоче вести румунїзаторскої политики. А се значить — підносимо ще раз — вести борбу проти Русинів, а позаяк Русини становлять більшість вірних православної церкви нашої, отже також і проти правдивих інтересів православної церкви.

Щоби сю цїль осягнути, подає Танаско Прокопович загорільцям - русоїдам руку, ба, що більше, бере просто на себе ініціативу, висуваючи свій нїби пострах, як оскорблений австрийский патріотизм. Де тут совість? На що обтяжати ей сим вовим фарисейством?

Ми Русини маємо в серцю нашім попри погорду також ще і крихітку пожалованя для ренеґатів: всеж таки лагідне се чувство у нас має і мусить мати якісь границї. Танаско Прокопович як раз хоче нас тепер вивести із сих границь. Але наша рада занехати такі „подвиги", инакше будемо мусїли відкрити такі річи, що спосібні будуть самі по собі обнизити степень так вашого нїби горячого австрийского патріотизму, як може і штучний огонь ваших пандацийских мрій бісноватих.

Кортить мене сказати ще скілька щирих слів моїм братям, православним руским священикам.

Братя! пора нам вже раз визволити ся із під опіки румунїзаторского Молоха. Пора вже перестати вірити в румунїзаторску байку, що православіе держить ся едино через сполучене руского і волоского елементу на Буковинї, а властиво через підчинене Русинів румунїзаторам. Покажім раз чином румунїзаторам, що ми хочем жити своїм питомим житем без їх опіки і що ми вміємо заступати інтереси православия не гірше, ба може лїпше від них. Нехай старші наші священики займуть ся скликанем зборів руских православних священиків до Черновець, щоби в виду заїлости румуньских шовінїстів показати свїтови, що ми з ними нїяк не солїдаризуємось і що знаємо цїнити добру волю і справедливість так нашого Впр. архиерея як і зичливе відношене до наших інтересів краєвого президента, котрих румунїзатори як раз нинї жваво обкидують болотом. Ану покажім, що коли розходить ся о нашого ворога, о лютого ворога всеї словянщини, що ми тодї уміємо позабути на ріжницї помежи нами і знаємо стати як один муж проти спільного неприятеля. Або чи мають румунїзатори, що воюють чистою брехнею проти найвисшої власти церковної і свїтскої в краю, завстидати нас? чи мають чужі люди гадати, що ярмо неволї, яке тяготїло над нами до недавна, ми скинути не уміємо, або що нам може добре жити невільниками?

Вперед, дорогі братя! вперед, природні провідники буковиньскої Руси! Щоби опісля потомство не пригадувало собі червонїючись нинїшну ґенерацию руских священиків! До скорого побаченя!

Православний священик.

Редактор „Цареславной Буковини" говорить.

Пан „Конст. Ив. Козаркевичъ, редакторъ-издатель „Православной Буковины" змушує нас § 19-им уст. прасовоґ до уміщеня свого „опроверженія". Друкуємо се дуже радо, хочби яко куріоз паламарско-кацапского „язичія" зі всїма блудами, чи там „богатствами" его вимови. „Опроверженіе" г. Конст. Ив. Козаркевича, редактора издателя „Православной Буковины" гласить ось як:

В редакцию ґазети „Буковина"
в Чернівцах.

На основі § 19 о печати з 17. грудня, В. з. до Nr. 6 за 1863 р., требую від редакциї помістити в однім з двох найблизших чисел „Буковини" отсе

Опроверженье:

Статья Дмитра Ґрищука, „купца" з Садаґури, в 98 числї „Буковини" під заголовком: „Відповідь Дмитра Ґрищука, мужика з Садаґури, Всечеснїйшому отцю В. А. Велигорекому, сотрудникови в Новій Жучцї і „дѣльному патріотѣ" з „Православной Буковины" совсїм невірна і особливо все то розминает ся цїлком з правдою, що вітносит ся в тій статї до мене, бо то е нїдлою брехнею, (бррр!) що я нїби сам належу до тих „індивідуумів", котре в его (Ґрищуковім) шинку упило ся так, що треба було его відвезти до дому, и що я иньшим разом упивши ся у его шинку, пішов ще до кавярнї і там пив дальше аж до рана так, що мене пьяного треба було експресом відставити до дому.

Напротив того є правда вот се:

Я, не знаючи ще добре, що то за людина тот Ґрищук, був так неосторожний зайти два рази до его шинку, но він обаразі прекрасно знав, що я нїразу не був а ни трошечки пьяний, и що я до него незаходив на пїятику. (А то страх! Ред.)

Лїтом минувшого року був я з одним моїх знакомих з Черновець у одної знакомої родини в Садаґорї в гостях. Около 12. години в ночи справили ся ми до дому, но поневаж нїчь була темна і в містї не мож було найти фіякра, то ми, увидївши льокаль Ґрищука отвореним, рїшили ся увійти туда, щоби там перечекати, поки засвїтает.

Там випили ми по 2 штклянци пива і в тім часї могли ми добре придивити ся, кто були гостї Ґрищука и як вони бавили ся!

Поневаж нам обридло довше всему тому приглядати ся, то ми перейшли в побизку кавярню, випили там по одній чорній каві, а як около 2. години засвїтало — було то в червню —, то ми пійшли пїшком без всякого сопроводу до Черновец, и як зійшло сонце, то ми уже були на мостї Прута.

Другій и послїдний раз був я в льокалю Ґрищука на 1. (13.) сїчня сего року около 7 години в вечер. Я їхав до одного знакомого в Нову Жучку, не нивши цїлий день ни капельки алькоголичних напиткїв, отже цїлком тверезий. Приїхавши вечирним желїзнодорожним поїздом до Садаґори, не міг я нийти пішком в Нову Жучку, бо було на улицях дуже темно і ховзко, а я добре недовиджаю. (никода! Р.) І так як фіакра не можно було дістати, бо то був сабаш, то я зайшов до Ґрищука и, сказавши ему виразно сю причину, просив его, шоби він дав менї якогось чоловіка, котрий би мене відпровадив в Нову Жучку. Ґрищук дав менї з меже своїх „гостей" якогось провідника, и я, шоби відплатити ся Ґрищукови за его услугу хоть трохи, приказав дати дві рюмочці коньяку, одну для себе а другу для него, а рюмку руму для провідника. Після того среваншував ся Ґрищук двома самими такими рюмками коняку, так що я тогди випив у него тїльки дві рюмочці коньяку, а більше нїчого. Сей раз був я у Ґрищука так коротенько, що навіть не сїдав и шуби не снимав с себе.

З сего тут мною розсказаного кождому ясно, що я в обох Ґрищуком наведених случаах, не лишь не був, но навіть і не міг бути пьяним. Тому я перечу зі всею рішучостю, що будь-би мене пьяного треба було „до дому відвезти", або „експрессом відставити".

Вот така то „правда" і цїлої статьи Ґрищука! (А то бідацтво! Р.)

Чернівцї, дня 10. (22.) вересня 1899 р.

Конст. Ив. Козаркевичъ,
редакторъ-издатель
„Православной Буковины".

Манїя велекости.

Є се недуга нашого столїтя, так само як в середних віках був фанатизм бичованя, шал танцю, танець сьв. Віта і т. д. Умова епідемія манії великости цїлком не стоїть позаду недуг висше напроваджених, під взглядом числа жертв, а противно перевисшає їх подекуди. Але хто відважить ся сконстатувати, до якого степня сила мислена даної одиниці мусить бути затемнена, аби мож було сказати, що ю обхопила епідемія умова? Лише яркі случаї, котрі провадять до домів для божевільних, або самоубийства, звертають нашу увагу на себе, а сї случаї є дуже численні, численнїйші чим коли-будь.

Удовіднено статистично, що число умово недужих і самоубийців зростає з року на рік; а те явище повинно звернути нашу увагу, що ми не маємо тут до дїла зі случаями спорадичними, лише з цїлковитою і справдїшною епідемиею.

Люди їдуть до домів для божевільних, убивають ся їзза любови, нужди, або і житевого переситу. Хиба сї нещастя не істнували вже від давна? Хиба любов в давнїйших часах була иньша і численнїйше відвзаємлювана? Крах з року 1873 не заподіяв більших шкід, як свого часу француска війна.

Лучає ся дуже часто, що в бюрах і урядах, в котрих шеф терпить на манїю великости — та сама недуга вціплює ся і в других, в цїлий персонал, аж до послїдного служачого. Хто стоїть перед трома зерами, думає, що стоїть перед чотирма, а его послїдне зеро думає те саме, що і він. Однако усї тоті зера і одиниці бувають вічно невдоволені із свойого положеня. Кожде становище, яке занимають видає ся їм занадто малим, невідповідним, просто сьмішним, але цїли, яку собі в наслїдок нельоґічного переконаня усмотрили — не осягнуть нїколи.

Манїя великости, котра творить перецїнюване особників, сили, здібности, майна, чести і т. д. зміняє ся опісля в скрайність, в трусість і тодї недужий думає, що усї тоті прикмети і чесноти знищені і безповоротно стрчені.

щин шепчуть (sic!) собі — по руски. За хвилю дзвонять, обрахувались з кельнером — але вже по польски (так!) і вийшли. Зі мною-ж говорили кельнери-жидки по руски. Та се належить вже до минувшости, в „Будучности"-ж буде на виворіть надруковано. То-ж бо то й є іменно, що бачить ся чуже під лїсом, а не бачить ся свого під носом. От „фуштеї", тай годї.

Покріпившись, вийшов я на місто, пустив карту з видом рускої читальнї та церкви в Непомиях з поклоном із храму до мого столового товариша, такого-ж як і я соломяного вдовиченка, що десь немало моєї посилцї надивував ся. Оглянув я ще й деякі гарні будинки і — признаю ся — сподобав собі таки добре отсе місто, що пізнав його по неволї. Проходжуючись, зайшов на час до двірця, де лучився зараз і знакомий „лянцман", що пробуває тепер в Непомиї. Ох голубчику, погадав я собі, узрівши його, ко-б то так перед годиною я був стрінув тебе... Ну! тепер вже за пізно.

Ось і поїзд з Консолїдова до Вілівців, заглядаю до возів — нема мого пупіля. На кождій стациї шукав та питав — нема тай нема, пропав синок, а мати... Ох не питайте, й тепер ще мороз по-за шкіру переходить.

На стациї в Підлучу вискакую, біжу до візника, що ждав мене терпеливо до вечера, та й кажу: Отсе на рогатку, се на тютюн, а се лист до пана, їдьте домів, — а за сим словом біжу назад, щоб нова халепа не склеїлась, от, хочби не лишитись ще без капелюха та плаща на двірци; сего менї ще тільки й недоставало.

Приїхавши до Білівців, спішу вперед на станцию мого пупіля, чи не вернув — нема; відтак аж іду домів на превелике здивоване моїх дїтий.

Цїлу ніч до самого ранка непокоїли мене ріжні сни. На другий день іду перше на почту, що б вернути позичену пятку о. Карпюкови, а відтак знов надармо на станцию мого нещасливого пупіля, а опісля аж до бюра. За дві годинї з'являєсь тут у мене... хто? мій товариш Ігнатий, а батько пропащого сина.

Я остовпів, та лагідна усьмішка его уст опамятала мене.

— Є син? — питаю.

— Є, від учера рано храмує в Заволоцї? — каже.

— Як то?

— Та так; заїхавши до Підлуча, се-б то о одну стацию дальше без карти, спамятав ся, висїв, взяв собі фіякра й поїхав просто на храм, де прибув перший і зі сльозами в очах оповідав менї і жінцї, що згубив ся від тебе.

— Ну і вір же-ж тепер в непорадність маминих синків — кажу.

— Навчить біда попити, — каже товариш.

— Але-ж бо я їхав за ним до Підлуча й не здибав його по дорозї.

— Нїчого дивного, — каже Ігнатий, — він же-ж їхав поспішним, а ти льокальним поїздом, і поки ти з Бородівців виїхав візком за ним — він був вже у Заволоцї Ми ждали на тебе, доки не вернув візник з Твоїм листом... Цїлий храм попсував нам хлопчище... Даруй, що нехотячи завдав тобі такого клопоту. Ну розкажи, як ти храмував!

— Я присяг, що не поїду більше на нїякий храм. — „Годї кажу, — багато оповідати а мало що слухати; прочитаєш у фейлетонї „Буковини", коли надрукують. То тільки скажу тобі, що й я кленусь, що не поїду більше нїгде на храм, особливо, де мене не запросять.

17. IX. 1899. О.

Наколи побіч манії великости була ідея анормальна, що ось то приміром є ся гідним нескінченого і вічно треваючого щастя, то рішучий довід неможливости осягнення того щастя, неможливости перепровадження таких замірів і пересаджених надій, допровадить недужого до того, що він отруїть ся, застрілить, повісить, або утопить ся; допровадить навіть до того, що побє і поморду тих, котрих власне любив горячо...

НОВИНКИ.

Чернівці, 23-го вересня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагоді збирайте складки.

Будова „Народного Дому“ в Чернівцях доходить до кінця. Сутерени і партер треба тільки вичистити, що стане ся сего тижня, почім бурса, каса, редакция і служба спровадять ся до них на 1. жовтня. Всяїд за тим перейде друкарня до свого нового будинку, а рознічне ся реставрация офіцин, де буде склеп. Шкода тільки, що доси не зголосив ся ще ніякий купець-Русин. Не буде проте виною товариства, скоро змушене буде принати якого иньшого. На першім поверсї поставити-б тільки підлоги і печі, що найдальше до двох недїль буде готове. Остане тільки виготовленє салї, що також найдальше до 1. листопада буде готова. Так отже буде будинок о місяць скорше готовий, ніж уложено з будівничим. Каналїзация і водопроводи вже готові, а електричне осьвітленє приготовляє ся. Най-же ся радістна звістка буде заохотою всїм тим, що ще не жертвували нїчо на нашу народну сьвятиню, поспішити з датками особливо-ж із членьскими вкладками; бо ще багато, дуже багато не достає гроша, котрий доконче сплатити-б зараз по закінченю будови. Ну-мо, брата і сестри, покажімо, що у нас ще не звела ся руска кров, що до жертви всяк готов!

Відзначенє. Міністер просьвіти відзначив о. проф. Исидора Воробкевича 7-ою, а проф. Северина Біланкевича 8-ою рангою.

Пан О. Манастирский просить через нашу редакцию усїх тих, що мають у себе пушки на жертви для „Народного Дому“ в Чернівцах — аби звелили пушки повипорожнювати і гроші прислати на его руки.

До відомости руских купців. Заряд „Народного Дому“ в Чернівцях подає до відомости руских купців, що льокаль, де тепер власне містить ся друкарня, буде винаймлений на крамницю. Фронт льокалю від улиці Петровича, а складає ся з трох доволї просторих комнат; там можна провадити і шинок і трафіку. Поволженє інтересу запевнене. Зголошувать ся найдальше до 1. жовтня с. р. Першеньство мають купці Українці-Русини, нехайже справи не засипляють, бо в противнім разї льокаль винайме ся чужим, тим більше, що вже від тепер набивають ся.

З'їзд буковиньских лїкарів в Дорнї. Товариство буковиньских лїкарів урядило в днях 16. і 17. с. м. з'їзд в Дорнї, на котрий прибуло звиш 100 осіб. Цїлию з'їзду було взаїмне порозуміне і пізнане новорозвиваючого ся купелевого місця. Гостий витано майже на всїх станциях овацийно, а в Кімполунгу принято їх і угощено в імени правительства і громади. Звідтам від'їхали гостї повозами до Дорни. По промові предсїдателя з'їзду проф. д-ра Клайнвехтера — зібраних привитав іменем правительства староста п. Мікулї, а іменем релїгійного фонду, совітник того-ж Цуркан. По сих промовах, розпочав ся ряд наукових викладів, незвичайно інтересним і актуальним вкладом д-ра Гольдфельда з Чернівців, на тему: „Значінє лучів Рентґена в медицинї.“ Предлеґент навів у своїм доволї довгім відчитї цїлий ряд дуже цїкавих і навіть для нелїкарів інтересних фактів. З огляду на се, ми постараємось о обширнїйший реферат відчиту д-ра Гольдфельда і подїлимось з нашими читачами. Виклади держали теж: окулїст др. Сьвержхо з Черновець о т. зв. „очних шкрофулах“ і проф. д-ри: Вендер і Лебль, кушелевий лїкар з Дорни. По викладах гостї оглядали місцевість, по чім удали ся на сьнїданє, котрого господарем був місцевий начальник громади Дек. По сьнїданю гостї відїхали повозами до прегарної місцевости — Пояна-Неґрі, для звиджена буркутових жерел, а відтак о 6. год. вечером, по поворотї, д-р. Гольдфельд задемонстрував апарат Рентґена. Присутні не мали доволї слів для висказаня свого одушевленя для д-ра Гольдфельда. О год. 8. розпочав ся бенкет, коштом релїгійного фонду, в часї котрого проголошено багато тоастів. Слїдуючий день посьвячено виключно прогулькам в гори, а вечер — танцям і забаві.

Конкурс. В карнім заведеню в Станиславові опорожнене місце учителя XI. ранґи з помешканем і 60 зр. додатку. Убігателї мають виказатись кваліфікациею для шкіл народних і знанем мови нїмецкої, рускої, волоскої і польскої та музики і сьпіву. Подавати належить до 8. н. ст- жовтня с. р.

В'їзд епископа Шептицкого до Станиславова. Дня 20. с. м. відправив еп. Андрій Шептицкий Службу Божу у оо. Василіян, останню, яку правив монахом того чина. В часї обіду, що відбув ся по службі попрощали його давні товариші в яких імени промавляв др. Філяс ректор Василіян. Потім вибрав ся епископ на дворець, де зібрала ся численна скількість духовеньства та сьвіцких. Між иньшими були там о. мітрат Білецкий, посол О. Барвіньский та батько владики Іван ґр. Шептицкий. В Єзуполї зібрала ся сила народа на добру годину перед приїздом поїзду. Під проводом молодого Дїдушицкого, сина Войтіха, зібрали ся селяни зі всїх сїл та ждали епископского благославеня. Коли приїхав поїзд, молодий Дїдушицкий привитав епископа короткою промовою, на що йому владика відповів також кількома словами. При сьпіві селян „Многая лїта“ благословив епископ вірних з вікон поїзду. В Станиславові вже від 4. год. почали роїти ся вулиці від людий. Чим далї робив ся такий стиск, що при привітї владики потоптано багато людий. О 6·15 у вечері приїхав поїзд зі Львова. На двірци зібрали ся тимчасом представителї властий та урядів. Епископ Шептицкий приїхав в товаристві каноніків Ткачуника та Литвиновича, що виїхали проти його до Галича, та в товаристві свойого сповідника. Перший повитав епископа о. мітрат Фацієвич, потім представили ся новому владиці представителї властий як: повітовий маршалок М. Брикчиньский, віцебурмістр Фідлер, староста Прокопчиц, віцепрезидент суду Фанґор, директор ґімназиї та учительского семинара. Потім хор сьпівацкого товариства „Боян“ засьпівав привітню пісню. В салї І. кляси повитала епископа депутация станиславівских Русинів з хлїбом-сїллю. Іменем їй промовляв др. Бучиньский просячи владику о поміч в нашій долї. По короткій відповіди епископа промовив о. мітрат Фацієвич та віддав поволи епископови диецезию. Потім рушив цїлий похід до міста. На привітній брамі повитав владику декан станиславівскої диецезиї о. канонік Ленкавский, а в церкві — Станиславівский парох о. Богонос. В церкві, та потім з балькону своєї палати благословив епископ вірних.

Похорон професора д-ра Михайла Борисїкевича відбув ся в Градци в минувшу середу о 4. годинї пополудни на тамошнім кладовищи. З оголошень в градецких дневниках довідуємо ся, що небіщик помер по короткій недузї дня 18. с. м. о годинї 3¼ по півночи в 52 роцї житя. Про смерть д-ра Борисїкевича оголосили в дневниках з запросинами на похорон: 1) коллеґія професорів медичного виділу ц. к. університету Кароля-Франца (в запрошеню небіщик названий „високозаслужений колеґа, звичайний професор окулїстики, головa офтальмольоґічної клїнїки, прімар загального шпиталя в Градци і бувший декан медичного виділу в Інсбруцї“); 2) ректор і сенат університету; 3) дирекция загального шпиталя; 4) товариство лїкарів у Стирії; 5) родина (жена Тереса з Рідлїв; дїти: Ольга, Мария і Наталія; брат Франц Борисїкевич, властитель земскої посїлости; чотири шваґри і дві шваґрові).

При сїй нагодї „Дѣло“ нотує, що деякі польскі ґазети в посмертних згадках о пок. Мих. Борисїкевичу пишуть так, як коли би покійник був з переємьвідчена Поляком. „Dziennik Polski“ — пише згадана ґазета — мусївши написати, що покійний був сином гр. кат. сьвященика і декана, уважав за потрібне (немов для національної регабілїтациї его) додати, що мати его, Варвара з Кульчицких, була „żarliwa Polka“. Не знаємо, яка була мати покійного, але що-до него самого знаєм), що він уважав себе за Русина, навіть колись був членом віденьскої „Січи“. Пізнїйше, коли заакліматизував ся між Нїмцями і оженив ся з Нїмкою, став майже Нїмцем. Дїти его виховувались по нїмецки (як богато наших Русинів, н. пр. бувшого посла Василя Ковальского у Відни), рускими анї польскими справами зовсїм не інтересував ся, а цїлий віддав ся наукї і лїченю хорих. Тому то ми, подаючи посмертну згадку о тім нашім славнім земляку, обмежились єдино на зазначене тої другої его заслуженої дїяльности. Нам здаєсь, що коли би пок. Мих. Борисїкевич був Поляком, то Поляки були би ужили всїх сил, щоби його спровадити на університет львівский; тимчасом так не стало ся“.

Драйфус а телеґрами. Послїдна розправа в процесї Драйфуса в Рен дала не-аби якої роботи телеґрафам, але й не малий заробок у Франциї. Обчислено докладно, що телеґрафічний уряд в Рен вислав за цїлий час процесу не меньше, лиш 8 міліонів слів. Девятьдесять урядників телеґрафічних працювало на переміну при апаратах від рана аж до пізної ночи. З тих 9 міліонів слів, видрукувала сама одна француска ґазета „Figaro“ 1,125.000 слів. В сам день видання вироку вислано и Рен 3.000 телеґрамів на ріжні сторони сьвіта. При сїй нагодї не від річи буде росповісти, якої штучки ужив один анґлїйский кореспондент справоздавець льондоньскої аґентури денеш, котрий хотїв, щоби его аґентура перша в Льондонї оголосила вирок в справі Драйфуса. Він знав, що всї дроти телеґрафічні в Парижи (а через Париж ішли усї денеші до північної і всходної Европи) будуть дуже обсаджені та побоював ся, що через то его денеша опізнить ся. Отже він внав на таку гадку: Умовив ся з товариством торговельного кабля, що через Гавр іде до Ню-Йорку, і в кільки мінут післав денешу о вироку до Гавру, звідки ей каблем післали до Ню-Йорку. В Ню-Йорку урядник телеґрафічний надав денешу зараз на кабель, що іде до Льондону, і так стало ся, що в несповна десять мінут льондоньска аґентура мала вже вість о вироку, підчас коли в Льондонї ще нїхто о тім не знав. Аґентура та дала о тім на своїх апаратах зараз знати всїм редакциям, великим готелям та публичним льокалям. В самім Ню-Йорку не знали о вироку нїчого, бо той справоздавець умовив ся був з своєю аґентурою, що скоро Драйфус буде засуджений, він зателеґрафує лиш одно слово: „Томас“, а то буде значити: „Драйфус засуджений“.

Ритуальний убійник Анни Груза, жид Гільзнер, засуджений на смерть, через повішене. Такого самого убийства допустив ся він і в 1898 р. на особі 23-лїтної Марії Клима, та слїдство тодїшне не допровадило до жадних результатів. Доперва послїдний процес кинув на него підозріне, що власне сьвідки потверджують.

Новий род табаки під назвою „табаки росийскої“ виробляє ц. к. австрийский заряд монополю тютюнового з днем 1. жовтня с. р. з ограниченем продажи на Галичину і Буковину.

Европейский мир схарактеризував славний ґенерал Драгомирів слїдуючою казкою: „Жили собі три сусїди: Іван, Сидір і Петро та мали по одному сторожеви. Одного дня приходить на гадку Іванови, що коли-би Сидір та Петро виступили против него, то би ограбили його. „Треба собі ще одного слугу приняти!“ подумав Іван і так зробив. Зараз замітив се Сидір і подумав: „Видко щось задумує проти мене Іван, коли приняв ще одного слугу. Треба приймити ще двох слуг, то буде трох, а у них обох, Івана і Петра, є три, то буде рівновага і буду міг спокійно спати.“ Коли-ж побачив се Іван, зараз злякав ся. „Ого! тепер против мене чотирох, треба собі приймити ще двох.“ І так один за другим стали приймати що раз більше сторожів. Вже нема що їсти, їм самим черева позападались, та они все лиш боять ся переваги сусїда. Дивив ся на се третий сусїд Петро, та думає собі: „Буду жити радше, як Бог приказав, а коли буде біда, не дам ся, не пожалую нїчого, щоби відбити ся; не всї-ж будуть против мене, найдуть ся і такі, що стануть по моїм боцї; сильний чорт, але Бог милосердний!

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

Румунїзаторске ультіматум.

(Весела пісонька про сумно-геройске дїло.)

З'їхались бояре поштрі
І урадили, на кострі
Русинів усїх спалити,
Москаликів поглотити,
Нїмців, Поляків прогнати,
А жидів поволашати*).
А що годї се зробити
Силою, тож уложити-б
Хитро-мудро постуляти
Й Тунови їх передати,
Аби з них — убравши в раму —
Уложив таку програму:
„Do Franz-Josefs Platz-палацу
Посадити би Мустацу,
За секретаря му просим
Мордка Штекля „z piękną nosem“,
Його Schmecker несїм нюхом
Вітрить ме за руським духом.
На престіл митрополити
Калїнескула всадити.
Бежана нам на владику
Хоч і має добродзїку;
З консистору радні рускі
Вон, Ганїцкий, Манастирский,
Хай там буде Руси стражник
Стефанюк та Іван Страшнїк.
В соймі так би зладить справу:
Пігула, Смаля, Веняву
Й Кока теж — повикидати
А на місце їх би вихати
Назад Леона й Бажана,
Воляна й Rath-а Івана.
А маршалком сего краю
Turcan-овича бажаєм.
Замісць Тумлїржа ку дрентy
Треба конче вихати Ренту,
А на місце Омеляна
Jankovschi-ого Ruteana
За Швінда — Грибовский fiat,
Тодї — Landesschulrath vivat!
З імен наших кандидатів
Може всякий розпізнати,
Що ми правди лишень хочем;
Бо всїм чейже внало в очи,
Що всї вони не Волохи
Лиш романофіли трохи.
Наконець розпорядити —
Трікольор усїм носити
Й „Patri-ю“ усїм держати
Чи хто зна, чи нї, читати,
Се minimum, що жадаєм,
Меньшим ся не вдоволяєм.
За сей „прец“ помиримо ся,
Анї — не усмиримо ся...
Так рішили депутати,
А те все мотивувати
Має Грек... Ой, бо вертїти
І крутити, треба вміти!...
У тім майстер він як рідко,
Николуца, ба, й сам дїдько
Не втне лїпше, тож тръяскъ,
Голова наша — ґречаскъ!

*) Nb. — зрумунїзувати. (Но, то ще щасте! Прим. зецера.)

Телеґрами „Буковини“.

Відень 23. вересня. О 9. годинї рано відбула ся нарада міністерияльна, а вже о годинї 10. одноголосно ухвалено димісию. Ґр. Тун був у цїсаря на авдиенциї і вручив йому димісию цїлого кабінету.

Відень 23. вересня. Президент палати послів др. Фукс скликав на день 23. с. м. конференцию проводирів усїх парляментарних сторонництв.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковинї

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі як: **дїла, брошури, оголошеня, табелї, цїнники, рахунки, карти вї зитові, запрошеня весїльні, карти заручин, наголовки на листи і коверти** і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польскій і нїмецкій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отої видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	„
Заліс, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повістюк „ „	10	„
Хлопці-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

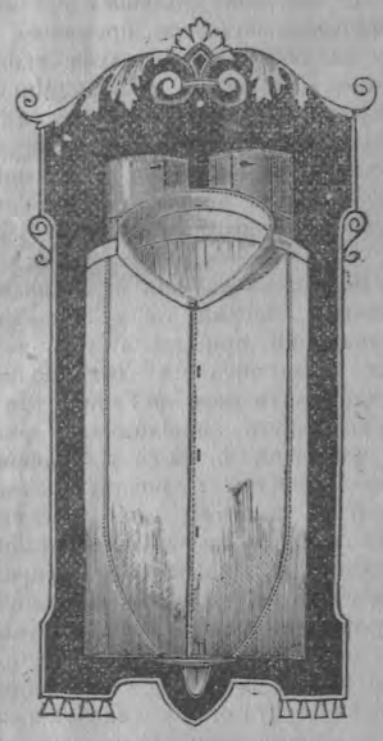

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає она до прання і прасованя **сорочки, коннїрики, манжети, фіранки** і то в всяких краскаx, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портіери, біле не крохмалене сьвілякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і піки**, далї вправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумлїнне виконане, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Авґуст Чернявский,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиране: по цїлї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригїнальних фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ в аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середньо-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, Снятина, Неполоківцїв

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви Ґлїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселиці, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 *в полуд.*; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:

до Неполоківцїв, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Ґлїбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселиці:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Ґлїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межибродів-Бергомет їдять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Ґлїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їдять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальви приходять:

з Радівців:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальви відходять:

до Радівців:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходять:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківцїв приходять:

з Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківцїв відходять:

до Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходить:

З Путни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середньо-европейский іде о 46 мінут пів мінше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 110. Чернівці, середа дня 15. (27.) вересня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улица Петровича ч. 16.

Рукописи вертає ся лише на попереднє застережене. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість на інсерати платні в Чернівцях.

Голос галицко-руского мужика в оборонї рускої язика.

В однім з послїдних чисел „Дѣла“ п. Осип Пащук, інтелїґентний селянин-хлїбороб зі Скорик, ось що пише в справі гнету рускої язика:

„В пору, — каже він — коли у всїх народів справа національна відграє найважнїйшу ролю, коли Чехи з Нїмцями водить ся за чуби аж мало не на смерть, коли навіть народи, що стоять на найнизшім щебли просьвіти, добивають ся пошановання рідного слова, ба навіть жиди тягнуть до Єрусалима і хотять витворити свою рідну родність, то тілько нам Русинам іде з Петрового дня.

„Там роснїйский деспот не пускає рускої слова на науковий зїзд у Київі; тут знов наші опікуни уживають всяких способів, аби тілько нас знищити під взглядом національним; далї знов наші „кацабы“ зі своїм „Русскимъ Словомъ“ хотять вноїти в нас московску паламарщину — особливо нам хлопам, бо на нас они найбільше числять, гадають собі, що хлоп ще темний, то легко в него вноїти замість: „голубка“ — „галубушка“. Отже тому то я кажу, що нам, особливо хлопам, іде з Петрового дня.

„Ну, але воно ще не є так зле, бо ми числимо, що при нашім рускім, хлопскім слові зістає велика горстка сьвітскої інтелїґенциї, а також сьмілїйші і вірнїйші своєму народови сьвященики, що не вели і не приймали від урядів польскої переписки. Честь ім за то, бо они виповнювали свій сьвятий обовязок!

„Але і тут польска месть зробила своє. Коли самі не могли дати тому ради, то они, мудрі, вихнули своє готове розпорядженє під владичний плащ і з Ординаріятів вийшло вже доварене розпорядженє урядам парохіяльним, аби приймали від цїсарских урядів польскі письма. От чого ми дочекали ся!

„Не дивую ся роснїйскому деспотови, бо то деспот; не дивую ся польским повінїстам, бо то так від віків, що дужший гнете слабшого; не дивую ся замакітреним „москвофіламъ“, бо їм лїпше одно „его превосходительство“, як трицять мілїонів руско-україньского народу; — але аж страшно погадати, що Ординарияти наші видали таке розпорядженє священикам. А коли так дальше піде, то не дай Боже дочекати, що Поляки зажадають від наших єписконів, аби до церквів назад привернути польскі проповіди, як то було за часів Маркіяна Шашкевича.

„Нас хлонів дуже то болить, бо ми би хотїли, аби наші владики трималі з народом і боронили від гнету польских панів. А тимчасом жаль душу давить, серце розриває — рускі Ординарияти в своїм розпорядженю стали по сторонї Поляків на шкоду рускої слова! Польский кеьондз має право свого рідного язика, а руский не сьміє мати! Чи через то польскі кеьондзи не будуть ще більше верховодити і душі рускі хватати? А руский селянин чи буде мати більше привязанє до своєї церкви, як буде видїти в уряді своїх сьвященників польщу? А ми, хлопи не можемо байдуже дивити ся на то. Та-ж і наші прадїди били ся за віру, народність і свободу, а коли наше рідне слово вороги виперли із покоїв, то оно лишило ся і переховало ся в сїльских хатах... Та й ще тогди в хлопскім станї була темнота і неволя, а нинї, слава Богу, є вже яка-така просьвіта і свобода.

„Отже я, хлоп, відзиваю ся тут за мілїони своїх братів, котрих язик в такім тяжкім поневірку:

„Преосьвященї Ординарияти! просимо Вас: цофнїть своє розпоряджене, котре кривдить руский нарід, а станьте в оборонї рідного слова! Просимо Вас: зробіть се, якім ми, хлопи, на вічах будемо ухвалювати, щоби рускі уряди не лиш громадскі, але й парохіяльні тверде стояли при рускім язицї, і будемо протестувати против польщини!“

Осип Пащук сел. із Скорик.

Вісти полїтичні.

Для 22. с. м., в будинку австрийского парляменту було гамірно і глїтно, як в часї парляментарної сесиї. Появили ся там не лиш посли лївиці, але також багато представителїв більшости, як посли: Яворский, Пацак, Герольд, Страшский і ин. О годинї 10 перед полуднем відбула ся конференция присутних у Відни членів комітету виконуючого правиці, скликана презесом Яворским, нарада тревала ледве годину, бо конференцию відложено вже о годинї 11-ій до пополудня, а то длятого, що надїяно ся о тій порі повороту гр. Туна до Відня. Тимчасом з причини спізнення поїзду гр. Тун прибув аж три години пізнїйше, як його надїяно ся. З иншої сторони подають за причину відложеня конференциї то, що презес Яворский обіцяв удати ся до гр. Туна, аби одержати від него потрібні пояснення, котрими хотїв подїлити ся з членами виконуючого комітету. Но полудни зібрав ся комітет виконуючий правиці знов на конференцию, однако доси не знати нїчого о висліді тих нарад. О годинї 9-ій вечером зібрав ся на засїданє клюб вірноконституционайної більшої посїлости і нарадкував ся до пізної ночи. — Характеристичне есть поведене партиї християньско-социяльної, котра в своїм часї заявила ся була за обісланем конференциї президента Фукса, а тенер змінила постанову і ухвалила прилучити ся до прочих опозициїних нїмецких сторонництв, а то — як каже — з огляду на послїдні заміни молодочехів. — Нїменка партия народна заявила в своїм комунікатї, що не хоче брати участи в нїяких конференциях, як довго гр

ОСИП ПШИТКО.

Через неї.

Вже пять місяців минуло як Роман Лукевич без місця. Часи тяжкі, страшенні. Коли би Роман мав університетеський дїплом або хоч би екзамен з державної бухгальтериї а при тім добру протекцию, то може знайшов би десь якесь „діурнум“ за 20—30 ґульд. місячно. На жаль, він може виказати ся хіба судовими декретами, що засуджували його на вязницю за... „антісуспільні“ агітациї на користь поневолених та гноблених братів. По над се — нїчогісінько.

Правда, метою его житя була музика, та вона ошукала його, як майже все на світї. Ошукала, бо не мав чим дорого оплачувати професорів, бо мусїв бороти ся за щоденний хлїб, часто надаремно, бо не мав засобів, а вибрав ся йти до мети власною силою. Ошукала, бо віддаючи ся штуцї, він забув про найважнїйшу річ, про недостачу широкої, і навіть звичайної середної осьвіти, без чого добрим артистом ні як не будеш.

Він хапав ся книжок, учив ся, та користав зглядно мало, бо не було спокою потрібного для науки, бо треба було заробляти на хлїб. Не заробив, то й не їв. Ба, коли би хоч ремесло яке вміти! Не вмів нїякого. Був тілько спосібний і горячо бажав зробити ся артистом.

От і хапав ся він ріжних занять, перекидав ся з поля на поле, з гильки на гильку як та пташина, а провідною его зіркою все була музика. Вона піддержувала і потїшала його.

Довго, довго боров ся Роман з бідою, терпів багато, немилосердно, переходив через тисячні прикрі пригоди, зносив насьмішки і образливі дотепи знайомих. Вони запитували його не раз:

— Чому не візьмеш ся за якусь реальну роботу? Нужди-б не терпів і люде-б не сьміяли ся. А так що? Кождий тобі скаже, що ти нероба, ґнівох, паразіт — ще меньше, ніж нїщо.

Роман з разу не слухав нїчиїх рад, бо вірив у свою силу і в побіду своєї зьвізди. Та з часом віра его почала слабнути, сили меншали і навіть для звичайної роботи було їх за мало.

Раз мати побачивши сиве волосє на синовій голові, скрикнула:

— Романе, бій ся Бога, ти вже старієш ся!

— Та де там! — відповів силкуючись бути холодним. Та заглянувши в зеркало перелякав ся й сям. Ледво 28 лїт, а вже сивина на голові! Старість заповідає вже себе! Ні, ні, се неможливе, се мабуть якийсь привид. Він не може так марно згинути, мусить дійти до своєї мети, хоч би мав головою наложити. Значить, до дїла, та швидко, бо часу не багато!

Ще раз зірвав ся летїти, та ще раз переконав ся, що не йому летїти, що мета, яку собі поклав — не для него, що дорогий ідеал его мрій — не сповнить ся нїколи.

Глянув за себе: минувшина коротка, але якаж страшна! Чи се можливе, щоби він перебув отсе все? Але-ж так! Без сумнїву перебув і тепер замість відплати за стілько пекольних мук бачить, що мусить умирати, вмирати марно, майже підло, не осягнувши мети, не закоштувавши щастя, не сплативши довгу рідному краєви і суспільности, нїкому незвісний, нїкому непотрібний.

— Жити! Жити! — кричало щось в его нутрі, та тут-же хора думка відповідала: По що жити? Кому ти на що здав ся? І великий, несказаний біль стискав его горло. Роман кидав ся і кричав як безумний, а потім його огортала бездонна розпука і він кидав ся на землю і плакав... плакав... плакав...

Так минуло пять місяців. Роман не знайшов нїякого занятя і кінець кінцїв сїмя вигнала його з дому. Се були бідні люди, у самих не було що їсти, а тут годувати ще 28-лїтного неробу — сеж по просту сьмішно людям сказати. Роман не супротивив ся їм ані одним словом, пішов мовчки, знаючи що йде в темну безодню, на загибіль. Щож, тепер він певний, що нїхто його не пожалує, що нїкому його не треба. Тепер нїщо не вяже його до сьвіта. Гірко йому, болить у грудях, та уста механічно повторяють тілько одно слово:

— Байдуже! Байдуже! Байдуже!...

Гірке почутє в душі кипить і клекоче і замовлює всю его істоту. „Щож воно справдї, — думає ся йому, — який же я злочинець чи прокажений чи дикий звір, щоби мене ось так викидати з усякої колї, позбавлювати всего? Хиба я не працював, скілько міг, не бажав чесно жити? Чомуж инші, меньше чесні і меньше спосібні, подоходили до мети, а він один

Тун стоїть на чолї правительства. За услівя приступленя до переговорів ставляло то сторонництво знесене язикових розпоряджень з 1897 р. Ухвали сторонництв: нїмецко-народного, нїмецко-поступового і християньско-соціяльного, аби не брати участи в конференциї, скликаній дром Фухсом запали одноголосно. — Клюб вірноконституційної більшої посїлости ухвалив на оногданнім засїданю вислати на конференцию провідників нїмецких сторонництв своїх відпоручників. — Клюб соціяльно-дїмократичний ухвалив одноголосно не брати участи в конференциї і повідомити о тім президента Фукса письмом, в котрім має бути сказано, що хоч соціяльні демократи уважають своїм обовязком причинити ся до управильненя парляментарного житя і до остаточного успішного полагодженя язикової справи, то однако після їх пересьвідченя скликана конференція не надає ся до того. Соціяльні-демократи не можуть взяти участи в роботї, в котрій має помагати теперішне правительство, що не має услівій дальшого істнованя.

Президент палати послів Фукс, бачучи, що ситуация взагалї дуже тяжка і що єї нїчим не уратує — відкликав заповіджену на день 24 с. м. конференцию, що мала на цїли винайти якісь точки, котрі-б могли зблизити до правицї розшалїлу до неможливих границь опозицию нїмецких загорілцїв. А зараз майже безпосередно по тім гр. Тун скликав мінїстрів на нараду, на котрій ухвалено одноголосно дімісию цїлого кабінету. О 9 год. перед полуднем поїхав Тун до Шенбрун на авдиенцию до цїсаря і дїйстно вручив йому дімісию свого кабінету. Не підлягає найменшому сумнївови, що цїсар приняв дімісию мінїстрів, та поки що, кабінет Туна буде мусїв ще імовірно кілька днїв урядувати.

Гр. Тун рядив 18 місяцїв і два тиждні, майже виключно §-ом 14.

Яко наслїдника Туна вимінюють на першім місци князя Альфреда Лїхтенштайна, котрий теж був вже у цїсаря на авдиенциї. Кажуть однако, що сеся кандидатура напотикає на опір в кругах нїмецких; за те Чехами та Поляками принята симпатично. На дальшім місци стоять теж кандидатури: д-ра Катрайна і знаного з новінїзму д-ра Грабмаєра.

Bohemia, орган нїмецких лїбералів в Чехії, доносячи з Відня о дімісиї мінїстерства гр. Туна, пише: „Згадуваний его наслїдник кн. Альфред Лїхтенштайн, той типовий февдальний шляхтич лишив по собі у Нїмцїв як найгірший спомин, а натомість є любимцем Чехів. Покликанє Лїхтенштайна до керми нравительства погіршило би ситуацию. Кождий Нїмець, вступаючий до его кабінету, уважав би ся за виключеного з т. зв. нїмецкої Gemeinbürgschaft.

Словіньскі посли відбули те-ж онодї конференцию, в котрій взяли участь всї, з виїмком пос. Шуклього і Коронїнього. Ухвалено витревати в солїдарности з правицею і заявлено ся против мінїстерств: коалїцийного і урядничого: — Slovenski Narod впевнює, що урядниче мінїстерство вже утворене. Правиця стане в опозициї против такого мінїстерства, а „Коло польске“ без сумнїву не дозволить нїкому з своїх членів вступити до такого кабінету.

Поступ в медицинї.

З нагоди викладу черновецкого лїкаря д-ра Ґольдфельда, виголошеного на з'їздї буковиньских лїкарів в Дорнї, на тему: „Значінє лучів Рентґена в медицинї“ — нам надіслано реферат цїсарского радника д-ра Лебля, лїкаря в Дорнї:

„В виду загального заінтересованя, яке обудив виклад черновецкого лїкаря д-ра Ґольдфельда, на тему: „Значінє лучів Рентґена в медицинї“, виголошеного на з'їздї буковиньских лїкарів в Дорнї — годить ся теж познакомити ширший загал з думками, які виновів сей лїкар. Ми певні, що те, що принято з таким одобренем і оплеском кругами лїкарскими нашої і сусїдної провінциї, не буде певно безвартістне і для ширших кругів рускої публики, а то тим більше, що сеся справа дотикає предмету, котрий дає довід, що горизонт знання лїкарского безнастанно розширяє ся і що навіть епокові відкритя, як приміром здобутки бактеріольогії мають в лучах Рентґена сильного суперника.

Після слів прелеґента, „х“ лучі стали ся необходимо потрібним чинником при розпізнаванях лїкарских, а їх практичне ужите сягає далеко по-за границї, які їм в початках зачеркнено.

Лучі Рентґ. мають незвичайно високе значінє при розпізнаваню грузлицї легких, особливо в початкових періодах сеї страшної недуги, чого не могли доказати дотеперішні способи висліджів. Не потрібно й удовідняти, яку просто неоцїнену вартість має для недужого факт, коли его недугу ще в зародї висліджять, бож звістно всякому, що далеко лекше лїчити недугу в початках, чим тодї, коли вона починила вже значні зміни, котрі не дадуть ся вже реституувати. Але навіть в случаях недуги, далеко заангажованої, лучі Р. віддають великаньскі услуги, бо при їх помочи можна легко розпізнати застій, або й дальші поступи та зміни недуги.

З особлившим натиском випадає зазначити донесене прелеґента, що в случаях сіфілїстичного затроєня, можна точно означити час, коли орґанїзм є вже цїлковито пересякнутий сіфілїстичною їдию і коли можна ужити средств против-сифілїстичних. Бо тодї всякі ґручоли є значно побільшені і при помочи лучів Р. можна їх бачити. Коли в перебігу рака грудного ґручола, т. зв. ґручоли онлуцні побільшені, тодї маємо цїнний проґностичний момент, бо у тих случаях, поворот недуги по доконаній операциї не дає на себе довго чекати.

Так зв. недуги перелику, причиняли доси де-коли в розпізнаню страшенні трудности, з причини їх недоступного умісцевленя: нині лучі Рентґена усувають сї трудности.

Що до серця, то його можна бачити дуже добре і з всякою докладностию обсервувати у его будові ріжнородні зміни і хоробливі функциї.

Не меньше цїкавою була замітка прелеґента, що в послїдних часах знамениті клінїцисти послугують ся лучами Р. при розпізнаваню новотворів, умісцевлених в крузї ями черева. Наколи впровадит ся до середини значнїйшу скількість воздуха, тодї кишки надувають ся, пропускають лучі Р., а усї зміни недуги виступають там з найбільшою точностию.

Значінє лучів Р. в хірургії демонстрував прелеґент цїлим рядом дуже добрих фотоґрафічних знимок, зрозумілих і для нелїкарів. При помочи лучів Р. лїкар є в можности означити точно положене відламків зломаної кости, ступень їх пересуненя і умісцевленя, — навіть тодї, коли рука, чи нога, є обандажована ґіпсом, можна переконати ся, чи зломана кість є добре наставлена, чи нї. До особливо цїкавих і поучаючих фотоґрафічних знимок належали: уроджені звихненя в клубах одно і двосторонні, звихненя в ставах баркових перед і по наставленю, відламки дрібних кісток, ропнї в кістках, грузлиця в ставі клубовім і т. п.

Прелеґентови цїлком повело ся так інтересним і зрозумілим відчитом, як також і фотоґрафіями і демонстрациями з анаратом переконати усїх присутних, що при помочи анарату Рентґена, ми єсьмо в можности заглянути поде-куди до середини людского орґанїзму і спостеречи тим способом усї психольоґічні зміни. Отже не можна відмовити прелеґентови др. Ґольдфельдови заслуги, що не щадячи анї труду, анї власних коштів, причинив ся в високім степени до зміцненя довіря недужого до лїкаря — до чого зміряв теж і з'їзд лїкарів в Дорнї.

мусить пропадати? І скажена злість на всїх, близьких і далеких, знайомих і незнайомих, почала обіймати його. Всї вони винні его горю, всї вони без серця, еґоїсти, всїм їм байдуже, коли хтось обік них гине. Та йому не байдуже! І в его душу прокладаєть ся диявольска охота розбудити їх з їх байдужости, збентежити отсе гниле болото, потрясти їх нервами так, щоби не забули до самої смерти. Се буде его пімста і его заповіт. Нехай проклинають его память, та може в їх душах прокинеть ся чоловік, виросте співчутє для чужого горя, або бодай страх перед чужою розпукою. Хто знає, кілько бідолахам се може вийти на добро!

Він пригадує собі, яким обуренєм, яким обридженєм пройшли його колись звістки про кровавї дїла Равашоля, Ваяна і иньших „бомбістів“. Мордувати безневинних людий, на ослїп кидати бомби в юрбу народа — сеж безумство, се поворот чоловіка до стану хижого звіря, що мордує без потреби, для самого проливу крови. Та нинї він тілько гірко всьміхав ся на те своє давне обурене. Аджеж тепер і він зійшов на стан дикого звіря! Тепер він розуміє француских „Геростратів“, і готов піти за їх слїдом. Раз, одинокий раз в житю він забавить ся! Переполох юрби, стогнаня, крики, кров і розшарпані трупи — се буде его забавка. У него є припис на злагоджене бомби. Продасть остатнє, а зладить сей пекольний струмент, вибере відповідну хвилю — о, дуже відповідну! і кине. Тілько буде памятки по нїм! Зловлять? О, він сам дасть ся їм у руки, сам голосно до всего признасть ся! Повісять? Ну, і щож? Великий жаль! А може й сам згине в хвилї своєї забави? От було-б гарно!

Тілько до дїла! Тратити вже нема чого, бо все, що любив і чим дорожив у житю, страчене для него на завсїгди. Не тілько чужі, але й свої відцурали ся його. Лишив ся сам один як сирота, як заражений, як зачумлений, сам з безграничним терпінєм і болючими споминами. Тепер може, навіть повинен умерти. Не лишить нїкого, за ким би мав пожалувати, бо й за ним нїхто не заплаче. Не міг умерти славним артистом, нехай же повисне на шибеницї зі славою Геростратa!

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Черновцї, 26-го вересня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Відомости особисті. До Черновець прибули: посол до ради державної, Давид Тітінґер, проф. др. Фердинанд Цїґлавер von Блюменталь і архітект проф. Морґенштерн. — Радник і директор рахункового денартаменту краєвого Видїлу, Осип Кринпин, повернув з Граду до Черновець.

Контрольором руху зелїзничого на стациї в Чернівцах іменований барон Яблоньекий.

З університету. Правно-історичні іспити в осїнім терминї розпочали ся вчера, т. є. дня 25 с. м.

Пан О. Манастирский просить через нашу редакцию усїх тих, що мають у себе пушки на жертви для „Народного Дому“ в Черновцах — аби зволили пушки новипорожнювати і гроші прислати на его руки.

До відомости руских купців. Заряд „Народного Дому“ в Чернівцях подає до відомости руских купців, що льокаль, де тепер власне містить ся друкарня, буде винаймлений на крамницю. Фронт льокалю від улицї Петровича, а складає ся з трох доволї просторих комнат; там можна провадити і шинок і трафіку. Поволженє інтересу запевнене. Зголошувать ся найдальше до 1. жовтня с. р. Першеньство мають купцї Українці-Русини, нехайже справи не засипляють, бо в противнім разї льокаль винаймеся чужим, тим більше, що вже від теперь набивають ся.

Ц. к. Дирекция зелїзниць державних у Львові оповіщує: 1) що перестанок Ратш, лежачий на шляху Теплїц — Райхенберґ отворено для руху товарового в цїловозових наборах; 2) всхідно-північно-західний австрийский звязок зелїзничий, з днем 1. жовтня 1899 входить в житє; додаток I. до тарифи, часть II., зшитка 6.

В Кракові відбуває ся тепер з'їзд „славяньских“ дневникарів, але без Славян-Русинів. Комітет того з'їзду знайшов ся в клопотї, бо з'їдуть ся Чехи та й приїде де-хто з Зал тавії, а тут найблизших сусїдів — Русинів на з'їздї дасть Бог! Отже, як зачувати, хтось з аранжерів з'їзду із Кракова запрошував до участи в з'їздї адвоката д-ра Олесницкого із Стрия і в запрошеню занотував, що запрошено також адвоката д-ра Павенцкого зі Львова. А що? не хитро? — питає „Дїло“.

З нагоди того з'їзду прислав кс. Стояловский до „Галичанина“ таку заяву:

„На дні 23., 24. і 25. вересня с. р. назначено з'їзд славяньских дневникарів в Кракові. Нїхто справедливий не може оспорювати, що в послїдних літах між галицкими дневникарями я черпий підняв знама славяньскої солїдарности і несу його не глядячи на злобні напасти вірно, відважно і непохитно. Но як-раз длятого я не можу взяти участи в инпмім „славяньскім“ з'їздї краківскім, бо комітет, устроюючий той з'їзд, складає ся в більшости з людий исторично ворожих славяньскій солїдарности, а в теперішну пору лиш хвилево і мабуть не на довго підтримуючих польско-руску „згоду“ у віденьскім парляментї для клюбових користий і удержаня себе при більшости. „Славяньский“ з'їзд, устроєний в Кракові без Русинів і тими самими людьми, котрі щоденно нападають і обсипують обидами Русь, Россію і всїх, котрі розуміють славяньску солїдарність у властивім ей значінню, есть в моїх очах що найменьше іронією, і тому я в такім з'їздї не можу і не хочу брати участи. Тїшин 20. вересня 1899. Станислав Стояловский.

Директором галицк. музичного товариства у Львові, по смерти Рудольфа Шварца, вибрано онодї більшостию голосів проф. Мельцера. Другим найповажнїйшим кандидатом на сесю посаду був п. М. Солтис.

Кратер авансує. „Славно-звістний львівский злодій, адвокат др. Кратер, що то недавно понатягав різнородних людий більше як на 100.000 зр., а відтак „драпнув“ до Америки, перебуває тепер — як пишуть ґазети — в місті Александрії і дістав посаду... платничого кельнера в однім з тамошних готелїв. І що йому біда вдіє?...

Дуже не мила пригода стала ся позавчера в Янові коло Львова „молодій“ підчас слюбу. Від сьвічки запалив ся їй вельон на голові, а з вельоном було-б згоріло волосє, як би не притомність сьвященика, котрий руками придушив огонь.

Панщина в Галичині. В Гочні коло Лїска, один селянин, Васько Ленько відробляє до нинїшнього дня „настоящу“ панщину і то не дїдичови, лише латинському кельондзови Андрієви Ґардзельови. За кусок землї коло его хатн, він обовязаний робити панщину так як і его предки т. є. 20 днїв пішних і два дни кіньми. Поцтивий „ойцец“ Ґардзель жадає тепер вже 50 днїв панщини! Правда що чудні відносини?

Увязненє державного прокуратора. З Будапешту доносять телеґрафічно, що тамже увязнено бувшого державного прокуратора Сімоновича за те, що накляняв сьвідків до фальшивих зізнань, а кромі сего допустив ся якогось публичного наспілля. Гарний прокуратор!...

Зі „шпорту“ злодїйского. Перед трибуналом присяжних суднїв у Львові розпочала ся минувшого четверга сенсаційна розправа проти Владислава Червіньского, цукорника із Станиславова, о крадїж і обманьство. Обжалований сидів в слїдчій вязници разом в одній комнатї з Фр. Зїмою, бувшим директором гал. каси щадничої і був сьвідком того-ж смерти. Червіньский походить з царства польского, має 46 лїт, а обжаловано його о цїлу серию обманьств, яких допустив ся на вдові по ц. к. старостї, Теофілї Фотт, котру „надув“ більше як на 40.000 зр., обіцюючи з нею женити ся. Акт обжалованя називає його „незвичайно хитрим“ чоловіком, великим „покровителем“ женщин і „знавцею женьских серць.“ Розправа триває дальше.

— Три аматори чужого добра, очевидно, горожане Львова — „купили“ собі в ночи і має ся розуміти, без грошей, 2 товсті вже вепри у архітекта Русина, Левиньского і провадили „на заколенє.“ Та вепрам якось не дуже спішило ся, йшли поволи, а часто і відпочивали, хоч „куцим“ се не було до смаку. На рогачцї Янівскій, натрафили на „камінь преткновенія“ в особі акцизового стражника, котрий придержав двох із сеї „чесної кумпанії“ таки просто за ковнїр і віддав в опіку жандармерії.

— Знов-же бідний „панок“ Жихвала, дозорець без занятя „знайшов“ собі на самій середнї вулицї Лїадого у Львові мішок з осьмома фляшками вина, пів бохонця хлїба і де-які кухонні приряди. Що бідачиско не напрокликав ся, що все те він собі „знайшов“ — а таки полїция не повірила, знайдені предмети відібрала і ще в додатку зачинила бідного Жихвалу до „казамату.“ Така то тепер невірна полїция всюди!

Драйфус і Росия. Деякі берлиньскі дневники догадують ся, що засуджене а відтак уласкавлене Драфуса було з гори уложеною річию, а то між мінїстром заграничних справ Дельказом а Муравєвом в часї їх стрічи в Петербурзї. Притім роблять ті дневники намек, будь то Драйфус видавав військові тайни не кому другому, а просто Росиї, союзници Франциї. Драйфус поїхав з Нант до Бордо, де слїд его дальшої подорожи поки-що загинув. Любе оправдав уласкавленє Драйфуса слабим его здоровлєм. В Парижи уласкавленє не зробило нїякого враженя. Лише семітскі дневники сьпівають ще заедно пєани в честь невинної (?) жертви.

Цензура в Росиї. В західній Европі — так пише петербургский кореспондент берлиньского „Tageblatt-y“ ледви чи знають, як далеко сягаюча і шкідлива есть дїяльність роснйской цензури для праси, особливо на провінциї. На провінциї ґазети суть здані на ласку і неласку цензора, а цензор може робити, що хоче. Він уважає передовсїм чи в ґазетї нема щось такого, що противить ся загальним постановам цензуральним; дальше уважає він, чи „дух“ статиї не есть ворожий правительству або чи взагалї не есть шкідливий, чи не можна би дочитати ся чогось заказаного межи рядками і наконець, чи якась статя в ґазетї не стала би ся небезпечною для якогось високого достойника або для якогось уряду. Цензор може дятого все з ґазети вичеркати, що лиш йому сподобає ся, так, що ґазета не має зовсїм нїякої вартости і есть лиш замащеною друкарским чорнилом шматою, замащеним папером. Кореспондент згаданої ґазети наводить богато примірів, з котрих видко, як поступає цензура росийска. А треба ще й то знати, що ґазети в цїлій Росиї з виїмкою столичних, треба предкладати цензорови, заки они ще будуть друкувати ся, і він вичеркає червоним олївцем, що ніеля его погляду не вільно друкувати. Ось такі примірн: В 1895 р. заказано всїм ґазетам на Кавказї писати про „духоборцїв“ (релїґійна секта) і ґазети не писали про них. Але мимо того цензура шукала тих „духоборцїв“ між рядками в ґазетї. Ґазета „Новоє Обозреніе“ написала з нагоди седанського торжества в Нїмеччинї статю, в котрій виступила против буйности мілїтаризму. Цензор прочитав ту статию і так відповів редакторови: Автор статиї виступає против мілїтаризму, а духоборцї також (люди з тої секти не хотять служити у войску, бо кажуть, що то гріх); з того виходить, що тота статия встоює ся за духоборцями, а о духоборцях невілно писати. В тій самій ґазетї заборонено торік і сего року ось що друкувати: „Сила і власть Ілдіза“ (переклад з французского, в котрім характеризує ся окружене султана); допись з Батума длятого, що там було сказано, що „пошесть не ослабає, що „ґенерал Вамут хоче їхати до Сухум Кале“, „що на польованю зранено тяжко свояка купця Пешекерова“ і т. п. Цензор вичеркнув замітку в ґазетї, що Київ має 223.000 душ, а Одеса 565.000, і чутку, що ґубернатор в Єлисаветполи кн. Накаджідзе має уступити зі своєї посади; дальше вичеркнув такі небезпечні річи; в Александрополи місцеве вірменьске товариство добродїйности отворило школу шитя і прикравуваня, до котрої зараз першого дня записало ся 42 учениць. В „Волжскім Вістнику“ не дозволила цензура друкувати оповіданя лиш длятого, що оно мало заголовок „Донька ісправніка“ (начальника окружної полїциї), треба було змінити заголовок на „Донька асесора“. Заказано друкувати поезию під заголовкам: „В краю де нема казок“. Поезия відносила ся до Австралїї, а цензор сказав, що під „краєм, де нема казок“ можна би мати на думцї Росию. Із сих примірів можна чей вже мати досить добре поняте о тім, що значить росийска цензура.

Про стан ішпаньскої лїтератури появили ся недавно в берлїньскім двотижневнику „Das litterarische Echo“ статя д-ра Ганса Перльова. „Є се край, в якім нїхто не читає, тому, що нїхто не пише, тому, що не читає.“ Так говорив про Ішпанїю в 1330 р. Маріяно де Лира, а Ганс Перльов годить ся на сю гадку та ілюструє її прикладами. В Барцельонї є пять, а в решті Ішпанїї три накладові книгарні, але з того лише кілька в Барцельонї заслугує на таке імя: иньші є радше друкарнями, що видають під своєю фірмою твори накладом авторів. А всї, навіть найславнїйші автори друкують свої твори власним коштом, та крім сего мусять платити номінальному видавцеви якийсь процент від проданого примірника. Чоловікови, що не є обзнакомлений з тими відносинами, видає ся дивною річию, коли почує, як лїтерати тїшать ся, що продали кілька примірників своїх творів, а ще дивнїйшим, коли побачить на столах цїлі альбоми з наклеєними рецензиями, а навіть книгарскими оголошенями, які автор уважає за свої почесні відзнаки і пописує ся ними в тій гадцї, що так роблять на цїлім сьвітї всї его товариші по фаху. Автори не встидають ся робити ріжні обітницї тим, що купувати муть їх твори. Марниця ішпаньских лїтератів не має границь. Они жертвують їй родину, приятелїв, часом навіть честь. Від часу американьскої війни відносини погіршили ся на стілько, що всї видання від 1898 р. можна прочитати за дві недїлї. В нормальних обставинах познакомлене з ішпаньскою лїтературою забере пість недїль часу.

Страшна пригода лучила ся недавно в селї Вояковій. Господар Плавецкій складав висушений горох в стодолї. Снопи подавала донька на гору, а господар дїставав руками. З одним тяжким снопом донька заточила ся, не могучи удержати його, а досягаючий батько зсунув ся, застромив ся на вила і погиб на місци.

Довгий вік. Недавно умер в курській ґубернії 140-лїтний старець, котрий майже цїле житє займав ся купецтвом ярмарочним на Українї. Уродив ся в Харкові коли се місто – як оповідав — було „лихим селом“ і вже за его памяти та в его очах перемінило ся в 200-тисячне богате місто. Покійник раз-у-раз їздив з ярмарку на ярмарок то до Харкова, то до Полтави, Ромен, Ахтирки, Білгороду і других українських міст, аж брат звабив його до Москви, де — як оповідав — сильно тужив за Україною і кожду ніч плакав. На вісїм лїт перед смертию осліп. Довгий свій вік пояснив житем під голим небом. Пережив три жінки. Хоть вже майже не злазив з печи, горячо бажав дожити початку XX-ого віку.

Поступ в телеґрафованю. В недалекій будуччинї пересилати муть ся телеґрами з чертами письма посилаючого. Сеся машина, що має викликати переворот на поли телеґрафованя істнує вже від довшого часу, та перед чотирма роками демонстровано її модель у однім анґлїйскім товариствї науковім. Лїнії та рисунки можна буде сейчас переносити з одного місця на друге. Перо спеціяльно сконструоване пише у однім апаратї, таке саме друге перо наслїдує автоматично рухи першого пера у другім апаратї та начеркує лїнії. До осягненя однак сего висліду треба чотири дроти і се як раз стоїть на перепонї введеню телеавтоґрафу в ужитє. Сей улїпшений телеґраф винайшов професор А. Ґрай, якому повело ся дістати ті самі наслїдки при помочі двох дротів. Можна надїяти ся що в недовгім часї телеавтоґраф буде розповсюднений по цїлім сьвітї.

Несподіваний наслїдок флїрту. В Лондонї приключив ся недавно дуже інтересний випадок: Якийсь молодий чоловік залюбив ся в жінцї дентиста, та хоч дізнав ся, що се слюбна жінка, старав ся конче зблизити ся до неї. Дїйсно повело ся йому завести з нею розмову, а навіть зложив їй візиту, розуміють ся в такім часї, коли чоловік був занятий своєю працею. По его відходї жінка розказала вело чоловікови, та обоє рішили ся відобрати напрасному молодцеви охоту до дальшого флїрту. Коли він прийшов у друге до хати дентиста, застав несподївано самого пана дома, що поспитав його в тонї, в якім говорить ся звичайно про інтерес, чи прийшов в лїкарскій справі? Врадований панок сказав, що як раз прийшов в справі зуба, що болить його вічно. Дентист завів панка до ординацийної кімнати і без дальших пояснень вирвав йому зуб, який показав на слїпо сей дивний пацнент. По тій операциї заплатив заведений у любві молодець гонорар за вирване цїлком здорового зуба, та не хотїв вже другий раз пробувати щастя.

Наймолодший герой, який коли дістав диплом від королївского товариства ратункового на пергаменї, есть певно Леонард Вебер, 5-лїтний хлопчик, котрий з параженем свого житя уратував від смерти свого 3-лїтного братчика, що при забаві упав до ставу, загряз в багнистий намул вже вище голови і певно був би утопив ся, коли-б не відважний братчик.

Дивні обряди весїльні суть межи Таґалами на Филипиньских островах. Молодий мужчина, що хоче женити ся, мусить насамперед старати ся позискати собі родичів своєї судженої. Відтак мусить він на публичнім місци бігати за дївчиною доти, доки еї не зловить. Она може вирвати ся йому, і не скорше скаже, що она его нареченою, аж він еї кілька разів зловить. Аж тогди може він еї з тріюмфом повести до дому еї родичів. Тут мусять они обоє на двох драбинах лїзти до помешканя родичів молодої. Молодого тягне за голову до хати батько молодої, а молоду еї мати. Відтак мусять обоє вклякнути перед батьком а той виливає на них воду з лупини кокосового оріха. Наконець туцнуть ся ще молоді головами то значить, що они вже повінчані. По сїм обрядї молода пара іде на пять днїв в лїси та гори і там днює та ночує. Нїхто не знає, де они через той час перебувають; по тім часї вертають назад до села і зачинають вже господарити. Часом торжество весїльне відбуває ся в той спосіб, що молодий і молода лїзуть замість на драбину на два молоді деревця, що ростуть близько себе, а хтось із старших членів родини ловить за галузе і нахиляє ті дерева до себе доти, доки аж молоді не зможуть поцїлувати ся або туцнути ся головами, що зависить від сили того, хто нахиляє дерева. Найважнїйша річ в цїлім обрядї в тім, щоби молоді лотулили ся головами, бо аж тогди стають они чоловіком і жінкою.

Ще про похорон пок. проф. д-ра Мих. Борисїкевича доносять: Похорон відбув ся дня 20 с. м. о 4 годинї пополудни при великій участи публики, особливо з кругів академічних. Похоронний обряд відправляло лат. духовеньство. При виносї тїла з дому відспівало нїмецке академічне товариство сьпівацке Grablied Суттера. При каравані ступали педелї університету. За домовиною йшла родина, ректор з деканами, професори, високі урядники, лїкарі і студенти. Перед караваном їхав віз завішений множеством вінцїв з пишними лентами; між пишними були вінцї від ректора і сенату, від колеґії професорів, від товариства лїкарского, від лїкарів очної клїнїки, від головного шпиталя, від студентів медицини, від многих професорів та лїкарів, від офтальмольоґічного інституту в Варшаві і т. д. Над могилою попрощав покійного коротенькою промовою єдиний бесїдник — декан медичного факультету др. Іван Мелер такими словами: „Тихо ось лежиш ти неутомимий за житя! Ми що стоимо тут над отвореним гробом, знаємо, кого ми втратили в твоїй особі: любячого мужа, отця радого до пожертвованя, вірного друга, доброго колеґу. Всїм нам ти своєю передчасною смертию завдав великого жалю, який нас довго не покине. Та й тисячі котрі не могли віддати тобі послїдної чести, сумують з нами, бо ти їм удержав або привернув найцїнїйше — сьвітло очий. І ти був для них не лише щедрий помічний лїкарь, але і потїшаючий, сьпівчуючий чоловік. Твоє серце, те добре велике серце пукло, твоє широке знане, твоя зручна в штуцї рука пропали для людскости. Але що дало ся з сего передати, ти лишив у наслїдє своїм ученикам. Ти був благословенний учитель, як рідко котрий. Ти будеш дальше дїлати через своїх учеників і тебе будуть благословити, хоч твоє тїло вже давно розпаде ся в порох. Земля тобі пером!“

† Др. Антін Зайонц. В пятницю дня 22 с. м. помер страшною смертию знаний в широких кругах товариских др. Антін Зайонц, довголїтний нотар в Сереті, а відтак презес палати нотаріяльної в Чернівцях. Покійний згинув під колесами особового поїзду що їхав до Сучави. Сеся вістка була так несподївана, що багато не хтїли в неї повірити, та незабавом нереконано ся о еї правдивости. Покійний терпів в послїдних часах на незвичайно сильний нервовий розстрій і кілька разів зраджував замір позбавити себе житя, але родина його стерегла. Кажуть деякі, що причиною загального розстрою і заколоту умового покійного презеса палати нотаріяльної, були непорозуміня дома, котрого супокій, а відтак і щасте відібрав один зі знакомих офіцирів покійника. Родина его знала про самоубийчі заміри, тому й стерегла дуже, та таки не удало ся. В дню катастрофи, перед полуднем, викрав ся бл. п. Антін Зайонц з дому і — як опісля переконано ся — відїхав фіякром до Кучурмаре, що дуже его родину занепокоїло; шукано его надармо. Доперва між 7 а 8 год. вечером тогож дня знайдено тїло покійника на зелїзничім торі поміж Ґлїбокою а Кучурмаре; виглядало страшенно, голова розторощена, ноги відтяті і цїлий тулів понарізаний. Покійний був горячим польским патріотою і уходив загально за чоловіка доволї маючого. Мав лїт 52. — Земля йому пером! Похорон відбув ся дня 24. с. м.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковинї

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі як: дїла, брошури, оголошеня, табелї, цїнники, рахунки, карти візитові, запрошеня весїльні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польскій і нїмецкій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Маю честь повідомити Високоповажану П. Т. Публику що я (2. вересня 1899 р.) отворила

курс крою

найновійшого віденьского на форму Шак.

З поважанем

Аґлея Брага

ул. Руска ч. 14.

Г. Файлєс

оператор нагніток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Залїсе, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Поповича	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопцї-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає ова до прання і прасованя **сорочки, коннїрики, манжети, фіранки** і то в всяких красках, як **кремона, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портіери, біле не крохмалене** свїлякого сорта мужеску **гардеробу з вовни, шевйоту і піки**, далї вправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі летні камізельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя в поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумайне виконане, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Авґуст Черняєвский,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, Снятина, Неполоківцїв

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви Глїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселиць, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Заліщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:

до Неполоківцїв, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глїбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкан); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселиць:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Заліщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межибоди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Глїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та пятницю).

До Гадікфальви приходять:

з Радівців:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальви відходять:

до Радівців:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Гурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходять:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драгоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиї

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драгоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиї

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їздять від часу, до часу. Довідати можна на станциях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківцїв приходять:

з Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківцїв відходять:

до Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Заліщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Заліщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 5·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путил:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середно-европейский іде о 46 мінут пізнійше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 111. Чернівці, неділя дня 17. (29.) вересня 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

До ситуациї.

В справі теперішного внутрішного положеня одержав „Руслан“ таку допись з Відня: Ситуация на будуче ще зовсїм неясна. Припускають, що рішаючі сфери намірили знести язикові розпорядженя для Чехії і Морави і на тім тлї відновити парляментарну дїяльність. Більше уступств в користь лївицї нїхто не думає робити. До знесеня згаданих розпоряджень і воскресеня парляментаризму пошукує ся кабінет. Доси був кандидатом кн. Альфред Лїхтенштайн, але від суботи вечера і ся кандидатура щезла мабуть з овиду, а то тому, що Альф. Лїхтенштайн хотїв в новім кабінетї мати Діпавлього і Біляндта, а розказ з гори іде в напрямі, зложити кабінет, котрий не мав би нїякої звязи нї з язиковими розпорядженями, нї з цїсарскими розпорядженями на основі §. 14. Надто, будучі члени кабінету не могли би бути виразними і явними мужами яких-небудь парляментарних сторонництв. Хто пошукає за такими в жадну сторону незаанґажованими людьми? — отсе поки-що не рішене питанє. До суботи вечера крім Лїхтенштайна, Туна, Голуховского і Каляя, нїхто не був кликаний до цїсаря. Вість, будьто цїсар кликав до себе Функого, взята з воздуха. Чи прийде до зложеня урядничого кабінету? — всї сумнївають ся. Урядничий кабінет прийшов би аж тодї, коли-б не було спроможности злїпити який-небудь другий. Глухі вісти ходять про Кербера, Штайнбаха, Ляріша, маршалка шлезкого, Мілєвского, Білиньского, Клярого, намістника Стирії, навіть Катрайна. Але се лише глухі вісти про будучих кандидатів до портфелїв. Правиця зовсїм не розбита, вона дивить ся на теперішні еволюциї з холодною кровю і з всяким спокоєм. Правиця не може вправдї вливати на будучу констеляцию, бо цїла акция спочила в руках корони, але правиця скаже своє слово, коли прийде час. В парляментї спокійно. В неділю не було нїяких клюбових зборів, нї засїдань парляментарних комісий. Лише деякі словіньскі і руські посли зійшли ся в неділю рано у віцепрезидента Ферянчича. Ческі заступники клюбів наспіють до Відня мабуть аж вівторок або в середу. В четвер має зібрати ся парляментарна комісия правиці. Будучність залежить від Чехів, с. є. від того, яке становище они займуть? Чим холоднїйше Чехи будуть поводитись, тим лучше для справи правиці. Така тут загальна думка.

„N. fr. Presse“ провірює, що кабінет Лїхтенштайна через половину парляментарний стрічає опозицию в кругах лївицї, котра вже волїла би бачити кабінет урядничий, зложений — розуміє ся — з урядників-лїбералів. До кабінету Лїхтенштайна мали би увійти кн. Льобкович яко мінїстер рільництва, ґр. Чернїн яко мінїстер для Чехії, Грабмаєр яко мінїстер справедливости. В тім кабінетї мав би — пізля других версий — помістити ся також бар. Діпавлї яко мінїстер торговлї, ґр. Білянд яко мінїстер просьвіти, а також мали би засїсти два Молодочехи, а коли би ті відказались від участи, Старочех Матуш.

Бар. Хлюмецкий приїхавши з Авезе до Відня, сейчас запросив до себе провідників вірноконституцийної шляхти на конференцию.

Др. Катрайн заявляє, що йому не предкладано нїякого портфелю та що він не думає відступати від правиці.

Ческі посли заявили в окремім комунїкатї, що они не зрекли ся язикової рівноправности.

Анґлїя і Трансваль.

Трансвальска кріза в завішеню, бо Анґлїя ще не скоцентрувала всїх своїх военних сил в Африцї. Найважнїйшою причиною здержаности Анґлії є то, що по сторонї Трансвалю станула ораньска република. Оранїя знає дуже добре, що головною цїлию Анґлії є заокруглене границь своїх посїлостий в полудневій Африцї, і що по трансвальскій републицї прийде черга на Оранїю. Анґлїя не має також певности, чи на случай війни з Трансвалем, буде мати спокій в самім Капляндї, де симпатизуючі з Трансвальцями Африкандери, т. є. кольонїсти голяндского походженя, грозять бунтом. Їх представителї в капляндскім соймі навіть вислали вже бурам заяву симпатиї і на случай війни, обіцяли Трансвалеви свою поміч. Анґлїя старає ся тепер запевнити собі на случай війни, невтральність Оранїї. Ґубернатор Капляндy Мільнер, вислав до президента Оранїї депешу, в котрій запевняє, що концентрация анґлїйских військ на границї Оранїї цїлком не є впливом злих намірів супроти тої держави. Анґлїя цїлком не думає о нарушеню самостійности Трансвалю і надїє ся, що спір буде полагоджений в мирній дорозї. Коли би однако стало ся інакше, анґлїйске правительство надїє ся, що Оранїя буде заховувати ся цїлком невтрально. Лише під тим услівєм Анґлїя запевняє Оранїї цїлість єї териториї. Президент Оранїї відповів, що вірить в можливість мирного полагодженя конфлїкту Трансвалю з Анґлїєю, але мусить з жалем зазначити сильний неспокій і роздразнене між населенем Оранїї з причини концентрациї анґлїйских військ на граници Оранїї. З своєї сторони президент зробить все можливе, аби населене успокоїти. Однак на случай дальших военних операций не спокій і подразнене між горожанами републикиможе назад вернути і потягнути за собою цїлком непожадані наслїдки, за котрі відвічальність цїлком не упаде на правительство ораньскої ребублики. Анґлїйске правительство зачинає тепер серіозно застановляти ся над тою можливостию, що стане ся, коли в самім Капляндї вибухне революция Африкандерів, а війна з Трансвалем і Оранїєю скінчить ся некористно для Анґлії? В такім случаю Анґлїя могла би стратити теперішні свої посїлости в полудневій Африцї, котрі сильно з Трансвалем і Оранїєю утворили би полудневоафриканьску союзну републику.

ОСИП ШПИТКО.

Через неї.

(Конець.)

Минуло кілька день. Роман увесь той час „працював“. Продавши все лишнє зі своєї ґардероби, він наняв маленький покоїк, закупив усе, чого було треба і взяв ся до дїла. Їв мало, не спав майже зовсїм, поспішав, щоби як найшвидше бути готовим. Змарнїв страшенно, щоки позападали ся, тілько очи блискотїли якимсь зловіщим огнем.

Та ось він готовий. Вечеріє. Сьогоднї Велика Субота, в ночи по костелах буде відправляти ся Ресурекция, памятка воскресеня Того, що дав себе замучити за правду, за любов до людий. З вікна свого покоїку глядить Роман на вулицю. Ресурекция! Що значить се слово для него? Що приніс для него той великий Мученик? Нїчогісїнько! Сьвіт коли не гірший, то певно не лїпший, як був перед Єго Різлвом. Брехня, облуда, визиск, надужитя, неволя, пишають ся як і колись. Нужда щораз тяжша, число жертв росте, злочини множать ся. Упрівілейовані людоїди обкрадають, обдирають мілїони людий, а обдерті гинуть з голоду, мордують одні одних. Усї ошукують одні одних: брат брата, батько сина, дочка матїр. сусїд сусїда...

Павдо, де ти?

Роман не знає, де вона. Йому вже й не хочеть ся шукати єї. Він знає тілько одно, що він жертва, що він покривджений отим мурависьком людий, що зветь ся суспільність. Він чує тілько біль і бажане пімсти, розуміє, що єго положене без виходу, що все для него зійшло ся клином, заострило ся на одній конечности: згинути! Та він згине не сам. Сьогоднї в ночи, коли Єзуїтський костел заповнить ся сотками побожних, коли запалають сьвічки, загудуть дзвони, залунає врочистий сьпів воскресний, він з посеред юрби вибіжить на казальницю і кине бомбу в оту сьвяточну юрбу — а тодї нехай буде, що буде!

Швидко темнїло. Роман обвинувши свій „струмент“ старою ґазетою, вийшов на вулицю. Люди юрбами снували по вулицях, у воздусї чути було запах сьвяточного печива, що ще більше дразнило голодне Романове нутро. Від часу до часу він доторкав ся рукою до кишенї, де лежала бомба.

— Кілько тисяч пішло нинї на оті печива, на цукри, торти, вина, горілки, нові убори! — думав він. — Адже сотна, тисячна часть сего капіталу і я міг би віднайти спокій і силу і крила до лету! Е, та що там про се думати! Пропало! Пора на Ресурекцию...

Ніч наставала чудова. Все небо засіяне міріядами зірок, що весело моргають у низ і все місто заясніло тисячами лямп. Роман глянув у гору: зорі ті самі, що були й давнїйше, тілько єго зірка, зірка єго щастя давно вже загасла. А оте море сьвітла в низу дразнило його, пекло немов іронїя.

Натиснувши капелюх на вуха він скорим кроком поспішив до Єзуїтського костела. Нутро костела горіло від сьвітла. Вірних багато, багато, особливо при „божім гробі“, та Ресурекция ще не починала ся. Прийшлось чекати. Роман трясе ся мов від пропасниці, йому по черзї робить ся то горячо, то зимно. Часом здаєть ся йому, що весь одув, отже робить якийсь наглий рух то рукою, то ногою, щоби переконати ся, чи вони ще спосібні до руху. Часом щось немов шепче йому де вуха:

— Спамятай ся, чоловіче! Чи не жаль тобі отсих людий? І хто дав тобі право позбавлювати їх житя?

Та гірке чуте в Романовім нутрі знов кипить і клекоче і заглушує той шепіт. Нї, вже він занадто багато терпів, він у занадто безвихіднім положеню, щоб міг вернути ся. Він зважив ся згинути і помстити ся і не покине вже сеї думки! Нїщо в сьвітї не зможе вже відвести його від неї!

Та що се? В костелї тихо? А може вже по Ресурекциї? Роман запитав якогось міщанина, що стояв обік него. О, нї! Ресурекциї ще не було і не швидко зачне ся. Ще з годину треба зачекати. Роман вийшов на вулицю, щоб осьвіжити ся, бо в костелї було душно і його, голодного, невиспаного та змученого, починало клонити на сон. Треба пройти ся — і так ще час, цїла година. Не знаючи як і коли він опинив ся у Єзуїтськім саду. В саду було зовсїм темно, пахло весною. Він сїв на лавочцї, щоб перечекати

Внутрішна мирова полїтика росийского правительства.

Віденьска „Extrapost“ в ч. 980. з 18. вересня с. р. друкує під новижшим заголовком оригінальну інтересну кореспонденцию з Київа, Р. Новоселенка, котру й наводимо тут в дослівнім перекладї:

Правительство великої славяньскої держави — читаємо там — взяло собі, як видно, за задачу доказати сьвітови правду пословицї: „Практика буває часто егеґією на теорию“.

Порівнаймо тілько вістку Росиї про мир з росийскою дїйстностию. Хотяй слова, викликані царем на цїлий сьвіт, звучать мило, то про те лютують в самій Росиї вязницї і гноблення. Канчуки і наставники вязниць не розґоружують ся. Жертвують далї народів Росиї; нїгде нема знаку, що цар хоче помирити ся зі своїми народами. Що се не пусті фрази, найлїпшим доказом обставини в українско-руських провінциях Росиї.

Полудневу часть Росиї замешкує великий, бо 28 мілїонів душ числячий нарід, котрого меньша часть замешкує всхідну Галичину, Буковину і північну Угорщину — а іменно Українці-Русини. Сей нарід зорґанізував ся полїтично вже в 9. столїтю, творив вперед велику монархію, котра пізнїйше розпала ся на більші і меньші княжества і републики — і відгравав в істориї Славян важну ролю. Осередком полїтичного і культурного житя був Київ — там була також академія, уряджена на лад західно-европейский, пізнїйше також Львів. Західна часть Руси — руско-литовське княжество — сполучено з Польщею, у всхідній Руси витворила ся република з цїлком демократичною орґанізациею.

На півночи від Русинів виступає в 13. віку нарід, етноґрафічно цїлком відмінний від руського, котрий в 14. віку під пановапем Татар витворив деспотичну монархію. Сей нарід названо в західній Европі „Moscі“ а его край „Moscovia“, противнож названо Русинів: „Rutheni“ або „Rusci“. Русини стояли на далеко вишім степени культури: они мали не лиш народні і середні школи (у Львові, Київі, Заблудові, Чернигові і т. д. — далеко більше як тепер) але також академію в Київі і багато друкарнїв, в часї, коли їх північні сусїди не мали жадних шкіл, а лиш одну друкарню для книжок релїґійних. Треба також і те піднести, що росийські Русини, творять властивий центр народа. З їх осередка рекрутують ся найважнїйші руські писателї і учені, а сам професор руської істориї на львівскім університеті, М. Грушевский, покликаний на сю катедру з Київа.

В другій половинї 17. віку сполучила ся добровільно всхідна Русь під Богданом Хмельницким, з московским царством, — а царі ручили Русинам дотеперішну самостійну управу. Однак з року на рік зменьшали московскі царі автономію Руси-Украіни і старали ся старій руській державі надати характер росийский. Властива система московщеня зачинає ся властиво від Петра Великого. В 1720 р. видав цар Петро указ, котрим заборонив друковане всяких книжок на Руси, з винятком книжок релїґійного змісту, але тілько після росийского тексту. Петро цівілїзував Росию коштом Руси-Украіни, переселював руських писателїв і ученых до Росиї і т. д. Сей монарх, звісно, перший переминив своє назвиско „московский цар„ на „цар всеї Руси“. Петро побідив провідника руського повстаня, Мазепу, котрий стояв в звязи з шведским королем, Каролем і через те забезпечив собі правлїне над Русею. Его дїло закінчила Катерина II., котра знесла руску самостійну управу і войскову орґанізацию, зруйнувала Січ, запровадила крепацтво і прилучила Русь під офіцияльною назвою „Малороссія“ до своєї держави. Від сего часу називають ся Русини в Росиї „Малороссы“ (Kleinrussen).

Nota bene скасовано багато руських шкіл, або перемінено їх на росийські, так, що нинї кождий учитель мусить викладати дїтям в мові росийській, а пояснити те саме по руськи. Окрім того, в руських провінциях тепер меньше шкіл народних, як було перед 100 роками. В 1876 р. появив ся указ, котрий заборонив цїлковиту літературу руську у Росиї. Після него заказано друкувати твори в руській мові — винявши хиба маленькі новелї і вірші, як також переклади з чужих мов, а книжок, що появились за границею Росиї в руській мові, не позволено перепускати через границю. А що мимо того заказу Русини брали участь в заграничних публїкациях і тайно споваджували руські книжки, то відбували ся що дня ревізиі по домах, котрі потягали за собою чесленні увязненя, заслання і иньші кари. Александер III. оголосив розпорядженем з дня 14. серпня 1881 р. властивий стан виїмковий в руських провінциях, котрий віддає кождого мешканця самоволи полїциї та позбавляє свободи навіть не узасаднено підозрілих.

Розпоряджене з дня 12. марта 1882 уповажнює власти адмінїстративні, кождого горожанина поставити під тайний полїцийский дозор на 5 лїт, того-ж замкнути, або таки заслати на Сибір, Сахалїн або на північно- всхідні відлюдя Европи. Притім треба піднести, що як довго істнують ті розпорядженя, так довго знесене заслань на Сибір не має значіня, бо то не невинний Сибір, а росийські розпорядженя є варварскими... Росия вправдї не переносить точки тяжести до Азиї, але незвичайно розвиває свою силу в Азиї і старається з великою зручностию сотворити торговлю і промисл в Сибериї і замкнути сей край перед сьвітовим рухом торговельним. Лишень з сеї точки треба пояснити найновійший указ царский, після котрого заслане в Сибір має бути усунене, а бодай ограничене. Але положене росийских засланців, особливо полїтичних зовсїм через се не зменьшить ся.

Кромі гарних слів — нїчого не дало росийське правительство в послїдних лїтах народам Росиї, вправдї не явив ся нї один новий указ, але і зі старих нї одного не скасовано. Куріоз 19. віку, заказ руської літературы — дальше істнує, руські письменники мешкають дальше на Сибіри, переповнюють вязниці росийські і дістають на склоні 19. віку нового „socium doloris“, від тепер мають їм товаришувати і Фінці — але при солодкім звуці росийскої трубки мира... Яка ідилля! Цїла Еврона одушевлена...

Канал між морем Балтицким а Чорним.

Росия, сей „північний медвідь“ приготовляє тепер кольосальний плян, котрого керепроваджене мало-б для неї просто необчислені наслїдки. Є се план получена Балтицкого моря з морем Чорним при помочи великаньского канала. Один з анґлїйских інжинерів виготовив вже навіть проект з найсубтельнїйшими подробицями, а се певно буде одним з найважнїйших вступних фактів XX. столїтя.

Від часу, коли повзято сесю думку і приступлено до еї виконаня, упливає вже майже округлих 100 лїт. Се було ще за часів царя Павла. Задля ріжних перешкод, котри тепер по більшій части вже усунено, не мож було сеї думки впровадити в житє, хоч між Ригою а Херсонесом істнує майже природний спад вод, котрий треба було доконче визискати. На разї уживано сего спаду ледво до сплавуваня дерева.

Щож тичить ся самих робіт коло канала, то їх кошт обчислено на 20 мілїонів фунтів штерлїнґів (около 250 мілїонів зр.) Перепроваджене усїх робіт забере 5 до 8 лїт часу.

Довгота водного полученя поміж одним морем а другим, винесе по-над 2252 веретов. Однако робота буде дуже улегчена, коли возьме ся на вагу факт, що 490 верстов припаде на ріку Двину, 152 на цїлий ряд озер, малих каналів і ставів, 363 на Березину, а решта лишає ся на Днїпро.

До виконаня сих проектованих робіт приступить Росия сейчас, коли лишень упорає ся з роботами коло сибірскої зелїзницї.

Сей канал буде важний не лише зі взгляду на відносияи торговельні, котрі через те зискають дуже багато, але становити буде незвичайно догідний військовий тракт водний, котрим буде можна перепроваджувати армію з полудня на північ і на відворіть. Европейскі стратеґіки дуже добре знають вагу сего канала і вже від тепер поважно над тою квестиею задумують ся. Кілько зискає на тім скорість мобілїзациї, то вистарчить сказати, що час потрібний на переїхане Европи з полудня на північ, навіть при середній швидкости, виносить ледво 9 днїв.

Розглянувши ся в евентуальних дальших користях сего канала для Росиї, годї не піднести іще одної річи. Именно, сила не лише сухопутна, але і морска росийских царів піднесе ся від разу і то майже без жадних висилків, не числячи вже того, що наслїдком наводненя і побудованя міст над каналом, в тих околицях піднесе ся і рільництво і торговля.

Ось як виглядає дальше збільшене потуги північного кольоса.

НОВИНКИ.

Черновцї, 28-го вересня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Спростоване похибки. Через неуважу коректора, закрала ся в послїднім числї „Буковини“ в посмертній згадцї про бл. п. д-ра Антона Зайонца доволї немила похибка. Сказано там именно, що одною з причин загального розстрою нервів покійника мали бути „непорозуміня дома, котрого супокій, а відтак і щасте відібрав один зі знакомих офіцирів.“ В виду сего, констатуючи факт, що такого „непорозуміня дома“ абсолютно нїколи не було — отсею заявою похибку радо справляємо.

Проф. др. Федір Ґартнер покликаний, як ми вже доносили, до Інсбруку й опускає сими днями наше місто. З тої нагоди прощали його тов. „Verein der christlichen Deutschen in der Bukowina“ і „Buk. Zweigverein des allg. deutschen Sprachvereines“, котрих головою він був, тов. вечерком, що відбув ся оногди в салї музичного тов. Багато Німцїв-націоналів з жінками з Чернівцїв і з провінциї зібралось тут, щоб віддати честь своему патріотови. І руські товариства вислали депутацию, в імени котрої промовив

троха. В голові шуміло. Думок не було нїяких, спогади перестали йому докучати, очевидно тиха пристань уже близько. Тілько мимоволї що хвилї він хапає ся рукою за кишеню і налапує струмент. Він усьміхаєть ся. Що то буде в отім празничнім Львові за годину! Який там рев і крик і стогін піднїметь ся з разу в отім високім шпилястім костелї, потім довкола него, а потім потягнуть ся відси потоки і річки горя, слїз, стогнаня та терпіня по всїх вулицях, по сотках камениць, по сальонах і сутеренах. Він усьміхаєть ся і жмурить очи, щоби любувати ся тими картинами своєї фантазиї. З якими то лицями оті люде будуть завтра дїлити ся сьвяченим яйцем. Якими словами будуть бажати собі, „Wesołego Alleluja!“ Роман клонить важку голову на поруче лавки і всьміхаєть ся. Ледво чутно шелестить весна в голих ще гильках каштанів. З далека чути гамір сьвяточного Львова, туркіт фіякрів. Роман усьміхаєть ся..

Нараз із поблиської каменицї роздали ся акорди фортепяну, а сьлїдом за ними потягли ся довгі, рівні тони скрипки. Роман аж здрігнув ся, немов би хтось знайомий, любий, щирий нечутно, тихо підійшов до него і поклав йому руку—не на плече, а просто на серце.—Що се? Но що? буркнув Роман зриваючи ся з місця, та зараз же знов сїв і сумно повісив голову, а вухом ловив тони. Грали звістний польонез Огіньского, першу песу, яку колись Роман силкував ся опанувати. Грали добре, та Романа дразнила ся гра, як не в пору визираюча споминка.

— Прокляте на тебе! —шептав він затискаючи пястуком і грозячи в той бік, відки йшла музика. — Ти зпївечила моє житє! Ти збудила в душі ідеал, бажанє краси, гармонїї, слави і з тим бажанем кинула мене в сьвіт, перевела через пекло і довела до чого? Ось до чого!

І він лапнув рукою за кишеню з фатальним струментом. Та про те не переставав слухати. Скрипка промовляє так гарно, так чудово. Фортепян гуде мов хор змішаних голосів. Старий пристрастний польонез хапає Романа за душу. Вона так і пливе по тих мельодийних пасажах, так і тає на тих сантиментальних модуляциях сего чарівного твору. А в тямцї стає леґенда про автора сего польонеза, що скомпонувавши його і відігравши, стрілив собі в лоб. Се мусїв бути глубоко нещасливий чоловік, що з душі своєї видобув такі тони. Може через те вони так чарують і иньших нещасливих!

А тони пливуть і плачуть. І Роман почув, що у него по лицї котять ся сльози. На ратуши бовкнув дзвін, вибила година, коли мала починати ся Ресурекция. Думка мигнула в его голові: „Пора до костела!“ Та він відтрінув ся від неї рукою мов від докучливої мухи. „Тепер думати про бомбу, про кров і рани! Се-ж сьвятотатство, се неможливо“. Він тепер переживає щасливу хвилину, чує себе рабом тої, що була метою его житя, лїком хорої душі, сном і мрією, тої, котру він любив над усе, котру заприсяг ся любити до смерти. Він слухає музики. Нї, вона його не зрадила! Вона завсїгди була добра для него, ласкава, гарна, чарівна, завсїгди була йому вірна. Що він не здужав опанувати, посїсти її, як коханець улюблену дївчину, — хиба-ж вона сему винна? Вона не заслужила собі на те, щоб він тепер зрадив її, зломав свою присягу. Нехай і так, що через неї він утратив усе в житю! Чи один корабель розбиває ся не допливши до мети! Та тепер через неї він не стане злочинцем, не сплямить своїх рук неповинною кровю. Тїлько через неї!

Замовкли чарівні тони, та не прогули марно. Роман довго ще сидїв на лавцї і плакав... плакав... плакав....

Другого дня, коли зійшло сонце, весь християньский сьвіт радісно витав Христове Воскресенє. Всї веселили ся, цїлували одні одних по братерськи, дїлячи ся сьвяченим яйцем. Гриміли моздїри, сьпівав народ, сьпівали й пташки божі, радуючи ся весні.

А ген на поли, далеко за містом, опертий головою о спорохнїлий вербовий пеньок, лежав конаючи Роман Луневич — розшарпаний власною бомбою.

посол проф. Пігуляк. Він сказав, що др. Ґартнер належить до тих гостий, котрих дуже не радо пускає ся з хати, а не до тих, котрих не можна позбути ся. Німці шанують його за те, що робив свою повинність. Русини-ж винні йому більшу подяку, бо він спомагав своєю сьвітлою радою культурну роботу Русинів, що ще довго вчити муть ся з граматики его і д-ра Стопкого своєї рідної мови. Дай Боже, закінчив бесідник, щоби всї Німці йшли за его щиро християнським прикладом, як належить відносити ся до свого сусїда. В своїй подяцї сказав др. Ґартнер, що радо спомагав культурну роботу Русинів, найсимпатичнїйших сусїдів на Буковинї, котрих недоля до недавна засудила була стати Поляками, Німцями і иньшими (Волохами або Мадярами — Ред.), коли хотїли добити ся вищого становиска. На остаток завзивав бесїдник бук. Німців, щоби жили з всїма й між собою в згоді. — Прощаємо і з нашого боку найсимпатичнїйшого Німця, який коли небудь був на Буковинї, котрого память остане бук. Русинам завсїгди дорогою, щирим щасть Боже на дальшій дорозї жити.

Руско-народний театр переїде з днем 2. н. ст. жовтня з Вижниці до Кут і дасть там тілько шість представлень. Репертуар такий: У вівторок 3. жовтня „Запорожець за Дунаєм“ опера Артемовского і „Вечерниці“ музичне дїло Нїщинського; в четвер (5-го) „Попихайло“, голосна комедия в 5 актах Шуткевича; в суботу (7-го) „Честь“ славна штука в 5 актах Судермана“; в недїлю (8-го) „Наші переселенці“ образ народний з емїґрацийного руху в 6 актах; у вівторок (10-го) „Баби“ комедия в 5 актах З. Пшибильского в перекладї Т. Ґембицкого і в четвер (12-го) на посїдне представленє в Кутах „Учитель“ образ народний в 4 актах Івана Франка.

Інтронїзация Еп. Шептицкого. Зі Станиславова пишуть до „Дїла“: Інтронїзация еп. Шептицкого відбула ся в недїлю (24. н. ст. вересня) в катедральній церкві з цїлою величавостию. Вже з рана почала церков наповнюватись численним духовеньством, котре відчитувало при всїх олтарях служби Божі, народом, а пізнїйше представителями властий, войсковости і інтелїґенциї. О 9. годинї прибув епископ. По одягненю в архиерейскі ризи відчитали папскі грамоти крилошане Тороньский і Гробельский (послїдний читав з проповідници) по латиньски і по руски, а по тім зачала ся торжественна служба Божа архиерейска в сослуженю цїлого собору крилошан і з численною асистою. На сїй службі довершило ся ще рукополаганє в диякона. Підчас богослуженя сьпівав прекрасно хор рускої бурси. По скінченю служби Божої мав епископ промову, на котру відповів архипресвитер Фацієвич. По богослуженю двигнув ся величезний похід церковний, з хоругвами і братством, відпроваджуючи владику до его палати. Підчас походу мішаний хор міщаньский сьпівав церковні пісні. Дійшовши до епископскої палати весь здвиг народу затримав ся і одержав архиерейске благословенє з балькона. Додати належить, що роздавано межи нарід привітний стих в честь епископа від станиславівскої Руси. Всїх сьвящеників запрошено до палати, де для них приготована була перекуска. Насамперед мали послуханє у владики громадно оо. декани станиславівскої диецезиї. Відтак явив ся владика серед всього зібраного духовеньства. Його повитав іменем станиславівского клира о. Струтинький з Ямниї. Вказуючи на приклад сьв. О. Николая, підніс бесїдник, що і Преосьвященний Андрей, як покликаний був Провидїнєм Божим до монастиря, так те Провидїнє і призначило йому опустити монастирске „уединенє“, щоби служити на високім становищи епископа Богу і церкві. В минувшости Русь славила ся сьвитою. Бесїдника огрівае тая віра, що до такої слави поведе еї новий сьвятитель. — Владика відповів, що він улекшенє сповненя своєї тяжкої задачі буде завсїгди глядати у взаїмній лучности з клиром і від неї нїколи не відстане; він хоче мати в клирі „своїх братів, своїх приятелїв“ і думае, що він їх таких знайде. Іменем цїлого духовеньства і народу промовив посол о. Данило Танячкевич, підчеркнувши значінє едности епископа з духовеньством. Сеся промова була принята грімким одушевленим „слава“. Епископ відповідаючи на ню, покликав ся на попередні свої запевненя, що тую єдність конечно буде старати ся скрізь всїми силами утримати і не буде робити ріжниці межи нежонатим а жонатим сьвящеником, но буде його судити з его трудів. У вечер відбув ся обід для сьвітскої інтелїґенциї, головно рускої, не тілько з самого Станиславова, але і з иньших міст диецезиї, до чого деяких запрошено і телеґрафічно. Додати ще й те належить, що епископ поробив уже до того часу візити всїм знатнїйшим Русинам Станиславова.

Поданя о місце учителя при карнім заведеню в Станиславові, про котре ми спомиали в попереднім числї, належить адресувати до дирекциї сего заведеня і подавати в звичайній дорозї службовій, себ-то через повітові ради шкільні.

З'їзд славяньских дневникарів закінчив ся оноді в Кракові. Одноголосна ухвала запала також між иньшими, що такий самий з'їзд мае відбути ся на другий рік в Загребі.

Еміґрация галицких народних учителїв. Львівскі часописи доносять, що сего року девятьох львівских учителїв не зголосило ся до служби, тому, що перенесли ся до иньших фахів, де очевидно надїють ся лїпшої долї, а де мірою при авансї будуть не политичні перекопаня, лише заслуга та лїта служби. Сїм з тих „еміґрантів“ пішли до почти. Гарні відносини!...

В справі спілок Райфайзена, галицкий Видїл краєвий оголошуе слїдуюче письмо: „Видїл краєвий скінчив вже орґанїзацийні і приготовлюючі роботи до акциї, підприятої краєм на підставі сегорічних соймових ухвал в цїли підпиранє розвою і дїяльности Спілок Рафайзена. Як раз в сих днях вийшла з друку рівночасно в рускім і в польскім язицї брошура, котра містить в собі „Поученє о засновуваню Спілок ощадности і позичок (системи Райфайзена) під патронатом Видїлу краєвого у Львові“ разом з додатком містячим в собі ухвалені Видїлом краєвим взірцеві статути для Спілок з необмеженою і з обмеженою порукою, інструкцию о виконуваню патронату Видїлу краєвого над Спілками і приписи о позичках з фонду позичкового, установленого в тій цїли. Рівночасно видано в обох краєвих язиках всї формулярі і взірці, потрібні при завязуваню і до дальшої дїяльности Спілок. Вкінци Видїл краєвий зорґанїзував окремо „Бюро Патронату для Спілок ощадности і позичок,“ поручаючи его управу д-рови Францови Стефчикови, яко свойому фаховому референтови для Райфайзенівских Спілок. Тое бюро, будучи орґаном Видїлу краєвого, підлягае шефови III. Департаменту: однако-ж для улекшеня енерґічної дїяльности Видїл краєвий признав Бюрови Патронату право переписувати ся зі сторонами безпосередно в границях, означених окремою інструкциею. Отже кореспонденциї в справах, відносячих ся до Райфайзенівских Спілок, треба адресувати безпосередно до: „Бюра Патронату для Спілок ощадности і позичок при Видїлї краєвім у Львові.“

Похорон ґр. Володимира Дїдушицкого відбув ся минувшої суботи в Заричу; брало в нїм удїл багато послів до сойму і ради державної, депутациї Видїлу краєвого, університету, политехнїки і рїжних товариств. Похорон сьпівано по обряду рускому і латиньскому. Над домовиною пок. Дїдушицкого промавляв по руски також: пос. Ол. Барвіньский, вказуючи на него, як на одного з творців протекторів краєвого промислу і селянин Стефан Свердюк. Вінців було більше як 50, між тими два срібні, від міста Львова і краєвого Видїлу.

Самоубийства. В Кракові в лїску беляньскім знайдено оноді тїло актора лїтного театру, Осипа Горачка, котрий виступав під псевдонїмом Зубрицкого. Причиною самоубийства була нещаслива любов до хористки того-ж театру. — В Короснї (Зах. Галичина) кинула ся невідомого назвиска женщина під колеса зелїзничого поїзду, котрий пошарпав нещасливу на дрібні кусенї.

Огидний злочин. З Глинян доносять: В полтавскім лїску знайдено минувшої суботи труна 9-лїтної Анни Млинок, доньки двіреского парібка з Богданівки. Замордовану дївчинку бачено послїдний раз в середу о 5 годинї по полудни, як з якимсь парібком йшла до лїска. На трупі найдено слїди насилля і удушеня. Зарядженo судове слїдство.

„Многонадїйний“ злодїй. З Гусятина доносять, що сими днями „чкурнув“ Бог зна куди, ще молодий, бо ледво 25-лїтний Маркус Чобан „свиснувши“ Нухимови Чобанови 23.000 рублїв і 700 зр. Сей „многонадїйний младенец“ лишив своїому кревнякови лист, в котрім бігмае ся, що коли-б його зловлено, то він безусловно гроші знищить, а сам відбере собі житє.

Утопив ся у Львові минувшої суботи в ставі Собка 20-кількалїтний заробник, Стефан Кобрин. В часї купели пірвали його корчі, котрі і стали ся причиною его смерти.

Новий скарб старинний знайдено в Київі. В огородї Льва Бродского викопано цїнний скарб: дві золоті гривни до сего часу незнані, три масивні золоті бранзолети, 15 золотих монет візантийских імператорів з XI. столїтя, одну монету іспаньских Маврів з того-ж столїтя і старий зелїзний замок. Все те містило ся в горшку в глубинї одного аршина. Сею знахідкою заняв ся начальник жандармскої управи ґен. Новіцкий і скарб той піде до царского ермітажа.

З Київа пишуть до петербургского Кравду: Знаний і цїнений композитор київский п. Микола Лисенко, заанґажувавши малоруский хор, об'їздив з ним деякі міста в Росиї. П. Лисенко загадує на слїдуючий рік виїхати з українським хором на всесьвітну виставу до Парижа.

Виправа до північного бігуна. Kuryer Warszawsk-ий подае слїдуючу телеґраму з Петербурга: „Знайдено тут голуба з привязаною до ноги карточкою, з такими словами: „Le pôle du Nord est découvert. Tout va bien — Andreé“. (Північний бігун відкритий. Все гаразд — Андре.) Сесю картку віддано начальникови міста Клейґельсови, котрий зі своєї сторони відіслав її знов разом з голубом спеціялїстам до заопінованя. Андре — як звістно — ще перед двома роками полетїв бальоном в товаристві двох иньших учених, до північного бігуна, й доси про него не було чутки. Різні ґеоґрафічно-наукові товариства предпринимали спеціяльні виправи, аби відважного подорожника відшукати, але се їм не удало ся, так, що Андре'го уважали вже за небіщика. Наколи лишень знайдена карточка з голубом окаже ся правдивою, то Андре доконав незвичайно важне відкритє і вертатиме до своєї вітчини з великим тріюмфом.

Процес о atentat на Міляна — о чім ми не давно доносили — вже закінчив ся. Дня 25. с. м. запав вирок силою котрого засуджено: Кнезевича і Тайсича (послїдний *in contumaciam*) на кару смерти через розстріленє; Николич, Ковацевич, Димич, Урошевич, Кресович, Ґюрич, Міленкович, Зивкович, Новакович, Павицевич і Протич засуджені кождий на 20 лїт тяжкої вязниці, заостреної ланцухами. Засуджено також яко співвиновників Пасича, Анґелина Йовановича, Миложадовича, Тодоровича, Йована і Младена Стефановичів і Ракевича — кождого на 5 лїт вязниці — врешті за обиду „маестату“ засуджено Тавшановича на 9 лїт вязниці — прочих обжалованих увільнено. Розстріленє Кнезевича мало наступити таки того самого дня. Що до Пасича, то його король Александер помилував і приказав сейчас випустити на волю, що й стало ся. Всї иньші обжаловані выслухали вироку цїлком спокійно, лише один Димич іще раз заневинив, що він не винен і опускаючи салю розирав, крикнув: най жие король Александер!

Знаменитий проєкт. Один з економістів французских виступив з слїдуючим предложенем: Позаяк не сподіб уже більше підкручувати шруби податковоі, а тимчасом бюрократия росте що-раз більше і в наслїдок того потреби держав і ростуть без упину, тому належало би скористати з хиб людских і казати платити за річи такі, котрі є цїлком не шкідливі, а прецїнь мають многих любителїв. Так н. пр. на місце тяжкого податку домово-чиншового, котрий есть найбільше неморальним зі всїх податків, бо власне окладае тягаром сьвіжий воздух і змушуе людий тиснути ся в тїсних мешканях, замість щоби кождa одиниця мала обширну комнату до мешканя, належало би завести льотерию на титули. От припустїм, щоби держава видала льоси н. пр. по 1 зр. і оголосила, що раз на рік відбуваe ся тягненє, при чім будуть такі виграні: два льоси витягають титули княжі, 10 льосів титули ґрафскі, 20 баронівскі, а 100 шляхотскі. Людий жадних титулу есть багато, отже нема сумнїву, що льоси такої льотериї мали би надзвичайний покуп і принесли би державі більше доходу, нїж податок домово-чиншовий. Так проєктуе Француз, а Русин, не жадний титулів, усе кличе: Дайте дихнути бідним, а обложіть більшими податками усякий люксус великопанскиї!

Свиня з'їла чоловіка. Що свиня є звірятем небезпечним для малих дїтий — про те нема що і говорити. Дуже часто лучалось, що свиня погризла полишену без дозору дитину, або таки й на смерть загризла. Але аби свиня зїла старого чоловіка — се вже дуже рідкий случай. Факт власне такий описують „Пермскія ґуберн. Вѣдомости“ ось як: З Солимкамеску вийшов з тамошнього шпиталя одинъ старець до сусїдного присїлка. По дорозї стрітила його налякана женщина і остерігала, щоби не йшов до присїлка, бо за нею гнала розюшена свиня так, що ледви утїкла. Але старець не зважав на те і пішов далї. На дорозї кинулась на него свиня і укусила його в ногу. Старець з перестраху і болю упав, а свиня взяла ся дальше його гризти. А що близько нїкого не було, аби був оборонив нещастного, то свиня загризла його — серед білого дня — на смерть.

Членьскі вкладки на „Народний Дім“ зложили Добродії: пп. Омелян Влад 5 зр., Іван Циганюк 10 зр., Іван Крилатий 20 зр., др. Филипович 50 зр., пп.: Григорович з Суховерхова 4 зр., Андрій Зугаєвич 2 зр., Дмитро Падура 2 зр., Павло Шмід 1 зр., Н. Н. 3 зр. Василь Орза 10 зр., о. Юрій Калинюк 10 зр. Жертвували: п. Остап Сїпенюк на книжочку зібрав 3 зр. 75 зр., Тодор Одочук 3 зр. 50 кр., п. Іван Брага 1 зр. 22 кр. а то: п. Іван Годованьский 50 кр., п-а Стефанія Годованьска 50 кр., Гриць Пшонек 10 кр., Настасія Пшонек 10 кр., Іван Марфійчук 2 кр.; п. Ілія Дутка на книжочку 8 зр. 50 кр., п. Самуіл Іванек 50 кр., п. Фока Колотило 50 кр., п. Стефан Андрюк 50 кр., п. Еміль Тарновецкий 2 зр., п. Николай Ґелка 1 зр. (екладка). Сердечна подяка.

НАУКА. ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Науки для народа. Уложивъ Іеодоръ Воробкевичъ, православный архипресвитеръ-ставрофоръ и ц. к. професоръ въ Черновцяхъ. Часть I. Черновцѣ, 1899.“ Накладом автора, 284 сторін великої 8-ки, цїна 3 кор. а. в. — Під таким заголовком вийшла на днях збірка 60 проповідий з пера нашого заслуженого письменника і музика. В переднім слові констатуе автор сумний факт, що до не давна послугувались правосл. сьвященики-Русини в своїх проповідях незрозумілим язичієм, через що їх проповіди не мали животворної сили і тому нїкого із народу не могли загріти і до богоугодного житя приспособити... „Если нарід, каже автор далї, розуміе проповідь, то така проповідь для него есть животворною і еї хосен не хибне його. Если-же нарід поученя не розуміе, то весь труд сьвященника безхосенний і марно пропадае, як тот голос в пустини“... Сьвята правда і щире спасибі впр. о. архипресвитерови, що перший з між наших сьвящеників висказав еї прилюдно і своїми проповідями вже 1832 р. зробив перший початок. Дай Боже, щоби его слїдом пішли всї наші проповідники слова Божого для слави Божої, для добра народу. О. П.

Телеґрами „Буковини“.

Гіцінґ (коло Відня) 28. вересня. Міністер для Галичини Рітнер помер тут вчера.

Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі як: **дїла, брошури, оголошеня, табелї, цїнники, рахунки, карти ві зитові, запрошеня весїльні, карти заручин, наголовки на листи і коверти** і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польскій і нїмецкій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Маю честь повідомити Високоповажану П. Т. Публику що я **(2. вересня 1899 р.)** отворила

курс крою

найновійшого віденьского на форму Шак.

З поважанем

Аґлея Брага

ул. Руска ч. 14.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кибилянськоï	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Заліс, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопцї-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

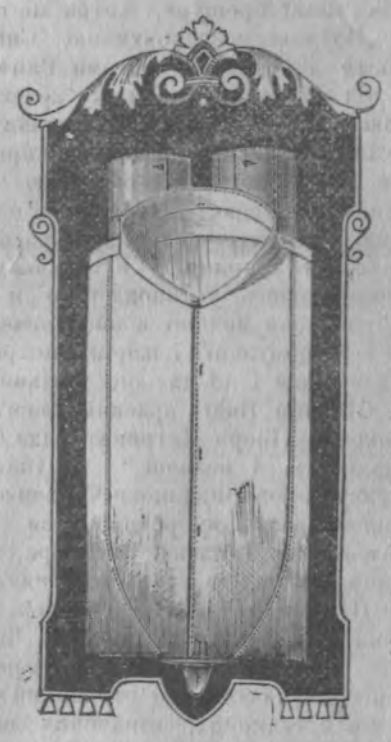

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, маншети, фіранки** і то в всяких красках, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портіери, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і піки**, далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконувть ся в найкоротшім часї.

За сумїнне виконане, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Авґуст Чернявский,

улиця Палати крайової число 16 А., власний дім.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середньо-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, Снятина, Неполокївцїв

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви Глїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселицї, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Заліщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:

до Неполокївцїв, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глїбоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселицї:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Заліщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Глїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальви приходять:

з Радівцїв:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальви відходять:

до Радівцїв:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано. мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходить:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиї

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиї

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполокївцїв приходять:

з Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполокївцїв відходять:

до Вашківцїв, Вижниці:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Заліщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·06 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Заліщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середньо-европейский іде о 46 минут пізнїйше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 112. Чернівці. неділя дня 19. вересня (1. жовтня) 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адмінїстр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

До ситуациї.

Криза кабінету все ще не поладнана. Диевники бавлять ся в догади і подають що раз то нові комбінациї. Князь Лїхтенштайн, барон Клярі, Кербер, Хлюмецкий а навіть Штайнбах, се грядучі мужі, що мали би зайнятись утворенем нового кабінету, причім один з них засїв би в нїм яко премієр мінїстрів. А побіч них підносять часописи ріжних визначних людий з полїтичних, або урядничих кругів та придїлюють їм після вподоби сю, або иншу теку. Та все се комбінациї. Довге зволїканє з уложенем і оголошенем нового кабінету вказує як раз на великі трудности, що не так легко дадуть ся перебороти. Лївиця поборювала кабінет ґр. Туна, бо він опер ся на правиці. Так само буде оно поборювати другий кабінет, що рівно-ж опер би ся на теперішній більшости с. є. правиці. Кабінет меньшости, с. є. лївиці найшовши знова ворогів в кругах більшости, при першій лїпшій нагоді мусїв би уступити. Кабінет урядничий не найде рівно-ж попертя по сторонї правиці і хоть правиця дала ґр. Тунови слово, що прийме в парляментї угоду угорску, заключену на підставі §. 14. то може сего слова не дати кабінетови урядничому, бо на удержаню такого кабінету при власти їй зовсїм не залежить.

Кабінет коялїциїний з правиці і лївиці неможливий, бо правиця звязала ся тепер тїснїйше, як коли небудь, а до того майже всї визначнїйші люди з лївиці так дуже заанґажували ся в обструкцию, що серіозних кандидатів до тек мінїстерияльних між ними найти годї. В виду тих трудностий голосять вже ґазети, що на чолї нового кабінету мавби станути бар. Еренталь а сей розвязав би гордийский вузол через розписанє нових виборів до парляменту. Та чи се причинило би ся до уздоровленя парляменту? Мабуть нї! На нових виборах зискали би в теперішній хвилї Вольфи, Шенерери і другі антидинастичні та обструкциїні елементи, а се хиба не лежить в інтересї держави. В виду отже всїх тих трудностий випливає все питанє, що буде дальше і відповісти на него дуже тяжко.

Коли дивимо ся на нагле внесенє димісиї — пише одна з львівских часописей—з сторони кабінету ґр. Туна, а заразом на ті трудности, з якими получене уложенє нового кабінету, то мусимо підозрівати лївицю о якісь махинациї. Розкриває їх дїйстно чеська і польска праса. Між Поляками є ріжні звані і незвані кандидати до мінїстерияльних портфелїв. До тих незваних кандидатів належить між иншими ґр. Ант. Водзїцкий. Як віденьский кореспондент „Hlasu Naroda“ доносить, ґр. Водзїцкий прибув до Відня і хоть з колом польским не вяже його жадна нитка, конферував з Хлюмецким і прирік, що єли він в новім кабінетї дістане портфель, то з певностию приєднає для лївиці і для кабінету коло польске. Добродушний Хлюмецкий повторив се в добрій вірі перед своїм сторонництвом і вість та рознесла ся скоро поміж опозициїною лївицею, що вже на певно числила на Поляків.

О скілько ся вість певна, не беремо ся судити. Що однак лївиця вела махінациї і разом з Хлюмецким допровадила до зголошеня димісиї з сторони ґр. Туна, се не підлежить сумнївови. Перечислила ся однак лївиця на силах і нинї певно не з користию для держави криза з вини лївиці занадто довго виснть в воздусї.

Після найновійших вістий з Відня, цїсар приймав дня 28. вересня на авдиенциї д-ра Кайцля, бар. Дїпавлього, д-ра Фукса, Яворского, д-ра Білиньского, Катрайна і Енґля. Оті представителї правиці робили цїсареви предложеня против урядничого кабінету, але таки набули пересьвідченя, що утворенє такого кабінету є вже річию постановленою. Не знане лише назвиско будучого премієра, хоч цїсар виразно мав сказати, що ним не буде бар. Ґавч. Справа сеся однако, мимо всего. таки ще остаточно не рішена, бо на другий день цїсар взивав до себе д-ра Люеґера, бар. Швеґля, д-ра Функе'го, Перґельта і Гогенбурґера.

Проти утвореню кабінету урядничого виступають майже усї австрийскі дневники. Конець кризи поки що — невідомий.

Мемориял буковиньского православного духовеньства рускої народности.

Депутация буковиньско-православного москвофільского духовеньства, складаюча ся з оо.: Андрейчука, Велигорского, Киселевского, д-ра Козака і д-ра Богатирця — вручила се суботи перед полуднем Єго Високопреосьвященьству митрополитови Аркадиеви мемориял, котрий наводимо по-низше в цїлости і без жадних на разї з нашого боку коментарів. Мемориял сей гласить:

В половинї місяця сїчня сего року, внесли два посли буковиньского сойму: проф. Єротей Пігуляк і Николай рицар Василько на руки Сьвятїйшого Синода Буковини і Дальматиї мемориял, в котрім они, представивши сумне положенє православного буковиньско-рускаго народа в церковній области і піднесши кривди, які той-же терпить зі сторони душпастирів не уміючих по руски, приходять до перекенаня, що одиноким виходом з того незавидного положеня був би роздїл буковиньскої архиепархиї на два епископства, т. є. руске і румуньске. Позаяк переведенє сеї ідеї поки-що звязане з бїльшими трудностями, отже згадані посли предложили: а) щоби буковиньска архиепископска консистория була роздїлена на дві рівнорядні секциї: руску і румуньску, котрі зносили би ся разом лише в справах загальних, а осібно в справах церковних обох автохтон-

---

ЛЮДВІК ЯКОБОВСКИЙ.

Найхитрїщий злодїй.

Цар Монґкут із Банґкок у Сиямі був з Калясама (президента мінїстрів) дуже вдоволений. Йому завжди треба було багато гроший, а мінїстер нїколи не сказав: нї, нїколи навіть не здвигав плечима. Мовчки кидав ся він перед своїм паном на землю і дотикав чолом темно-багрового килима, мовчки підіймав ся, а другого дня в ранцї мав цар стілько мішків гроший, нілько забаг.

Одного разу прикликав його король опять до себе. Сонце пишно сьвітило через незапертї присїнки його палати, а червоні і сині квадрати на мозайковій долївиї сьвітили ся як правдиві діяманти. Недбало глядїв він на хибкі лучі, що били від сафірів і рубінів на його шовковому одязї і не здаючи собі справи з того, що робить числив блискучі мережки перлів на своїй шубі.

Легкий шелест розбудив його.

Перед ним лежала знов довга, худощава постать Калясама, що покірно ждав слова своєго господина.

„Знаєш, що вчера льорд з Бомбай розказував про свою менажерию. Як він чересь вісїм недїль верне ся в Банкок, я хочу вже мати город повний зьвірів і то більший нїж у всїх царів на цїлому сьвітї; тиґри і льви, порди і носорожцї, слонї і жирафи. Але чуєш Калям: як нїкотрий пар на сьвітї!“

Неповорушно лежала на долївцї ся худощава постать, а на нїй спочав погляд молодого і вже трохи стомленого чоловіка. У перве завважав він, що риза його мінїстра вже полиняла і зношена. Се йому сподобало ся, бо се запорукою, що його слуга некористолюбивий, коли не придбав собі навіть білої, гарної одежі. Та за лїнивий був він на те, щоб вимовити слівце признання. Впрочім, невольник сповняв лиш свій довг. Не більше. І цар позїхнув.

А Калясам все ще мовчав, тільки його права рука дрожала.

— Мов що! — почав король.

— Пане мій, скарбниця пуста! — А низький голос дуднів наче з під землї.

— Що-о?! — Він отворив широко очи і вдивив ся в нього мертвіючи. Сї слова заколотили його милий супокій і півсон душі — цїлком без поради був. Бо щож почати йому, як нема гроша? що робити з довгими годинами дня, з довгими днями цїлих місяцїв, з довгими місяцями у роцї? Відколи помер Будда, то в Банґкок завжди було гроша доволї; через цїлих 2417 років. І чомуж саме тепер, в 2418-ому роцї від смерти Будди, скарбниця має бути порожна?

І його смагле чоло зморщило ся від гнїву. Але заразом пригадав собі, що від свого батька чув часто: „Наложи нову подать“.

І він вимовив сї слова: „возьми нову подать“, а обличе його аж покрило ся румянцем від втїхи, що він самий подав раду.

Худощава постать мінїстра підняла ся повільно з землї,

— Не знаю, пане, від чого, бо вже від всего є податки.

— А від чубів? — спитав Монґкут врадуваний своїм вигадом, що і мінїстра вправив в подив.

— Нї пане, Будда осїнив тебе.

— Іди-ж і зроби, що до тебе належить! — промовив молодий цар. А Калясам вийшов з похиленою головою і схрещеними на грудях руками і тільки кути уст його легко дрожали, наче від радости. А як вже вийшов, роздумував в голос: „Мілїон Хінчиків, а кождий від свого чуба дасть 10 пікалїв, се значить 10.000 повних міхів; а кождий міх варт по 1000 пікалїв.

Минуло чотири недїли і тодї виїхав цар з своїми славними мандаринами. Сидїв на білому слоню і споглядав на покірний люд, що лежав на земли в піску, по оба боки дороги, червоні парасолї мандаринів і жовтий шовк на лектиках достойників блестїли проти сонця. Баядери танцювали довкола слонів, а за усею гамірною товпою ступали звільна достойні жрецї. Далеко, за містом велїв Калясам зладити з найсильнїщої індийской трощі простору загороду, а рев львів вже з далека вказував, що тут нова царська менажерия.

Сильні клїтки замикали півкругом великий майдан, а двері з усїх клїток виходили на сю арену, а крїпкі мури зохороняли, щоб зьвірі з арени не передерли ся до видців.

Як звітрили дикі зьвірї слонів, зараз наповнив ся диким їх ревом соняшний воздух, а самі вони так рвали ся і дерли ся по стїнах, що сильні стовпи з трощі колибали ся. Але освоєний, білий слонь спокійно задержав ся перед клїткою льва, а тодї і цїлий похід пристав. Військові лицарі підступили аж до самого царя, попи посунули ся далеко назад, баядери дали спочити своїм ногам, а блазни відложили трубки і бубни.

Цар почислив львів. Один, два, три ...шіснацять.

— Калясам! — кликнув він люто.

Тихо підступив мінїстер,

— Чи не казав анґлїйский льорд, що в Льондонї є 20 львів? Чи не казав я, що хочу мати огород повний зьвірів, якого нема на цїлому сьвітї?

Мінїстер задрожав і ледви промовив тихим голосом: „Скарбниця пуста“.

— Вже знов пуста? Ти-ж сам казав, що 8.000 мїхів нам прийде з тої податї він чубів. Де-ж сї гроші?

Ще нїколи не чув Калясам таких мудрих слів від своєго пана і не здобув ся на нїяку відповідь, лише вказав рукою на менажерию, щоб цар догадав ся, що на її устроїнє пішов увесь скарб.

Та не так поняли той його рух сторожі клїток, вони відчинили двері і в диких підскоках вибігло трицять тигрів на арену. А цар так заняв ся зьвірами, що вже й не питав далї про господарку зібраним з податків грошем і Калясам відітхнув.

(Конець буде).

них народів нашого краю; б) щоби на переміну раз архиепископ черновецкий, другий раз епископ радовецкий, були назначені з поміж руского духовеньства.

Ваше Високопреосьвхщеньство! Милостивійший наш архипастирю! В послїдних часах, особливо-ж в послїдних двох десятках лїт, в котрих національна сьвідомість буковиньско-руского народа зачала швидко розвивати ся, дуже часто подибують ся в руских газетах не лише в Буковинї, але і по-за границями нашої тїснїйшої вітчини статї, переповнені наріканями на сьвящеників-румунів, котрі повнять треби в руских приходах або по румуньски або єсли вже уживають до того церковно-славяньских книг, то не розуміючи церковно-славяньского язика, перекручують („исковерковываютъ“) і значінє і самі слова в спосіб іноді майже ширячий соблазнь. На народних зібранях, вічах, в читальнях, на товариских сходинах часто чути було голосні наріканя під адресою згаданих сьвящеників-румунів, а навіть часто против висших церковних властий, посилаючих в рускі приходи сьвящеників не розуміючих пасучого ними стада, котре знов і їх не розуміло. Коротко сказавши: в послїдних часах прокидують ся між буковиньско-руским народом часто голоси невдоволеня з теперішного положеня справ в церковній области.

Не наше дїло входити глубше в причини сего дивного і дуже небезпечного явища між буковиньско-руским народом. Не наше дїло рішати питанє, чи винна тут, може бути, за надто национальна полїтика давнїйших міродайних церковних кругів, чи підбунти зі сторони ворогів нашої сьв. православної церкви; одно лише належить піднести, що се невдоволенє між народом направлене спершу проти сьвящеників-Румунів в руских приходах, використують вороги на шкоду сьв. Православія і перемінюють хитрими руками в загальну ненависть до православного духовеньства, а в кінци і в ненависть до самої православної Церкви. Тим безсовістним аґітациям особливо успішно сприяє некультурність нашого народа, котрий не будучи в силї критично провірити те що чує, дає до себе доступ всяким шкідливим впливам і підшептам.

Такі нездорові обставини з одної, а систематична і розуміюча свою цїль аґітация і пропаґанда з другої сторони, стали ся причиною сего критичного положеня нашої буковиньскої православної Церкви; они викликали і оті в послїдних часах так часто повтаряючі ся апостазиї (відступства) від сьв. Православія. Овочем тих же нездорових обставин є між богато пньшими голосами і висше наведений мемориял послів Пігуляка і Василька. Все те заставило і нас, буковиньско руске православне духовеньство, зібратись сегодня майже в комплєтї, щоби нарадити ся над критичним положенєм нашої Церкви і заявити наше становище в виду згаданого мемориала.

Научені істориєю нашого народа, в котрій відіграло звістне „divide et impera“ таку відстрашаючу ролю і бажаючи видїти нашу церков независимою від посторонних непокликаних впливів, ми буковиньско-руске духовеньство, а з нами і цїлий буковиньско-рускій православний нарід стоїмо і всегда будемо стояти на становищу неподїльности буковиньскої архиепархії і єї консисториї. Длятого ми заявляємо тут, що не годимо ся з мемориялом пп. Пігуляка і Вэсилька і рішучо протестуємо проти наведених там аґітацийних промов п. Пігуляка, особливо-ж проти єго промови на торічнім черновецкім вічу 6. червня 1898 р. зверненої в дїйстности против цїлого православного буковиньского духовеньства.

Ми цїлком відчуваємо, що положенє нашої буковиньскої православної церкви дуже критичне, то ми все таки не сумуємо, бо ми сьвято переконані, що все ще можна направити. В тій цїли ми, буковиньско-руске православне духовеньство, маючи на серцю добро сьв. православной Церкви і єї успішний дальший розвій і щиро бажаючи цїлковитого вилїченя висше наведених нездорових явищ, осьмілюємось покірнїйше поставити Вашому Високопреосьвященьству слїдуючі предлоги, від котрих благосклонного послагодженя і переведеня зависить добро нашого народа і єго Церкви. Позаяк таким чином з одної сторони відняло би ся ворогам нашої Церкви товчок і головну причину підбунтів, через що вони не мішали би ся в наші церковні справи, то з другої сторони не стало би головної причини нарікань між буковиньско-руским православним народом, — а все разом, лише „во благо“ сьв. православної Церкви.

(Конець буде.)

Допись.

(Справа заснованя рускої ґімназиї в Кіцмани.)

Кіцмань 27. вересня 1899. Хвальна Редекціо! Дня 26. л. вересня с. р. по полудни відбула ся в Заставній нарада начальників громад заставненского повіта суд. в справі заснованя рускої ґімназиї в Кіцмани. На запрошенє комітету, який утворив ся в Кіцмани, явило ся зверх 20 начальників гром., кількапайцять управителїв шкіл і 3 пан-отців. Нараду отворив начальник кіцманьский п. Снятинчук, (бо голови комітету п. др. Воєвідки, через єго слабість не було) почім на внесенє о. Драчиньского вибрано предсїдателем зібраня п. Соневицкого, нотара.

На першім вступі сеї наради, удїлив слова предсїдатель п. Недїльскому, котрий пояснив зібраним цїль наради, по чім обговоривши справу і значінє заснованя рускої ґімназиї, представив зібраним сумне положенє Русинів в противоположеню до других народів замешкуючих наш край, відтак заявьв зібраним, що старанем їх повинно бути всїма силами до того стреміти, аби правительство вже з початком слїдуючого року шкільного отворило для Русинів ґімназию в Кіцмани, тим більше, що і сам Найяснїйший Монарх іще в році 1880 одобрив просьбу рускої депутациї в сїй справі.

По єго промові забрав слово о. Драчиньский і порівнуючи руский нарід з західним народом — Нїмцями, та виказавши великий ще брак інтелїґенциї у Русинів, заохочував зібраних, щоби всїми силами старались о заснованє рускої ґімназиї в Кіцмани.

По нїм забрав слово пан Радик, котрий також вказуючи на потребу заснованя рускої ґімназиї як і школи промислової, підніс значінє купецтва в теперішних часах, а коли згадав, що громада Дорошівці вже в 1880 р. обовязалась дати 20 латрів каміня на будову ґімназиї, начальник дорошівский заявив ся проти складок на ту цїль тим більше, що він сумнївае ся, чи рада громадска схоче що жертвувати. На ту саму тему говорив і п. Радомский, причім заявив, що цїлею сеї наради не було представити зібраним значінє рускої ґімназиї (??) як попередні сїдники висказались, лише зібрані на нарадї мають домагатись як найскоршого утворенія сеї школи. Позаяк п. Снятинчук при отворенію наради заявив ся за складками на будову ґімназиї (бо таке рішенє комітету по его словах) а де-хто против — вивязалась над сим предметом горячійша діспута.

В тій квестиї відповідав п. Бежан з Кіцмана, доказуючи, що не тяжко прийшлось би громадам потрібну суму на будову ґімназиї зложити. Однак зібрані не прихилились до заяви п. Снятинчука, що до складок на будову школи громадами, а рішили поки що — на внесенє о. Драчиньского — до 14 днїв виготовити в кождій громадї петицию і прислати на руки п. Соневицкого, котрий всї петициї з заставненского повіту, передасть комітетови до дальшого ужитку. По тім виїс о. Драчиньский трикратне многолїтствіє в честь цїсаря, що зібрані повторили, подякував предсїдателеви за провід, почім зібрані розїйшлись.

Участник.

НОВИНКИ.

Черновцї, 30-го вересня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Відзначенє. Цїсар надав властителеви більшої посїлости, бувшому нотареви у Вижници, Осипови Рудковскому командорский хрест ордена Франц Йосифа.

Спростованє. В оповістий про „Науки для народа“, поміщеній в попереднім числї, надруковано 1832 рік замість 1882, що сим простуємо.

„Ври, да знай мѣру“, каже Москаль. У Волохів такої пословицї видно нема, бо „Patria“ бреше без міри. Ото стара пьоткарка видумала нову сплетню, що др. Стоцкий наймив підчас тогідних виборів мужика й мужичку, возив їх по селах і видавав їх за своїх родичів, щоби тим показати, що він мужицкий син і приєднати собі таким способом виборців-мужиків. Видно у румунїзаторів перейшла вже манїя переслїдувания в цїлковите огдуплнє. Ну, на се вже й Цуркан не порадить, але й нїхто не подивуесь хоч би яким безглуздим видумкам глуповатої баби.

Що вирабляють румунїзатори по руских селах, на се клясичний приклад панотчик Ісопескул у Вовчинцях. Сей румунїзатор запровадив в сім рускім селї для кількох циганів волоску читальню, волоский банк, волоску школу і волоске богослуженє та ніч і день трюбудить своїх заушників проти цїлої громади. Всякі жалоби, просьби і скарги не помагають нїчо, бо за сим панотчиком стоїть его кревняк пан староста. О. протоєрей списав справді величезний протокол гріхів Ісопескула, але що він зять славного Цуркана, то й консисторія не важить ся зробити лад. Видно не остане нїчо иньшого, як що громада мусить собі сама помочи, а як — над тим треба їй порадитись і піти до п. президента та сказати йому послїдне слово, най він рішить, чи панотець є для цїлої громади, чи лиш для кількох циганів.

Мемориял бук. православного москвофільского духовеньства, котрий друкуемо на початку нинїшного числа „Буковини“, вручила — як сказано там — митрополитови Аркадиеви депутация, в склад котрої увійшли оо.: архипресв. Андрійчук, архипресв. Великорский, Киселевекий, др. Козак і др. Богатирець. — Мемориял сей зредаґували: проф. унів. др. Козак і адмінїстр. парох др. Богатирець. Проводир депутациї вручаючи владицї мемориял, мав промову, в котрій його запевняв о непохитній вірности і непоколебимім довірю рускої православного духовеньства і высказав в імени сего-ж свое обуренє з причини нечувано несправедливих нападів на сьвятість особи владики. Та сама депутация заявила теж, що передала мемориял і п. президентови краю бар. Бурґіньонови, від котрого обективности очікуе з довірем дальшого поправана їх інтересів.

Вісти полїтичні. В виду порожого становища, яке заняли наші гайкуи-румунїзатори супроти преосьвящ. митрополита Аркадия, як також і супроти особи п. президента краю, барона Бурґіньона, зібрали ся онодї замешкалі в Чернівцях посли сойму буковиньского, належачі до соймової більшости, на нараду, котрої задачию було зазначити й свое у тій материї становище відповідною акциею. В тій цїли рішено скликати усїх, т. зн. і на провінциї замешкалих, а до соймової більшости належачих послів, на нараду до Черновець, на второк дня 3. жовтня с. р. 11 год. перед полуднем.

„Естетическій вкус“ московских хрунїв, будучих на винасї на руско-україньскій земли буковиньскій, рішучо заслугуе на те, аби його по віки вічні „уприснопамятнити.“ Орґан буковиньской череди морквоїдів, „дорогая,“ „честная“ і „возлюбленная“ — як себе сама називае — „Цареславная Виковина“ у своїм не так злобнім, як бездонно глупім памфлетї п. з.: „Украйноманская мерзость и подлость без конца,“ в котрім справдї „без конца“ обговорюе справу Велигорского, Грещука і т. д. — уважае себе за существо з „лучшим естетическим вкусом,“ котрий так і „воняет“ майже з кождого слова. Як виглядае сей „лучшій естетическій вкус“ „честної,“ „дорогої“ і „возлюбленної“ „Цареславної Виковини,“ то нехай наші Вп. Читачі і взагалї всї люди доброї волї переконаютъ ся з нонизше наведеного вимса згаданого памфлета, писаного одним з московских „оберхрунів,“ підписавшим ся криптонїмом: „Ив.“

„Шодъ конецъ — читаємо там — покорнїйше проснмъ у вп. редакціи и у П. Т. читателей дорогой нашей „Православной Буковины“ извиненія за то, что мы привели выше тотъ гыдкій украйноманскій памфлетъ дословно въ той „мові,“ на томъ отвратительномъ арготї („честний“ оберхрунь „Ив.“ мав певно на думцї слово: жарґон!) харьковскихъ конокрадовъ, въ якомъ онъ напечатанъ въ той плюгавой украйноманской „шматї,“ безъязыкой „Буковинѣ,“ и осквернили такимъ способомъ дорогую и честную нашу „Православную Буковину“, но мы сдѣлали то и потому, чтобы показазати П. Т. читателямъ возлюбленной нашей „Православной Буковины,“ что иногда приходится и человѣку лучшего эстетическаго вкуса, хотя и съ большимъ омерзеніемъ, посмотрѣти даже въ такую гыдкую плевальницу якъ плюгавая „шмата“ безъязыкая „Буковина,“ если приходится отражати подлыи украйноманскіи нападенія.“

З вище наведеного „чуда“ ясно бачимо, що автор має особливого рода „естетическій вкус,“ котрий, в разї не істнования на сьвітї безрог, хлївів і корит — можна-б назвати навіть спецыяльним. Що автор сеї „вкусної цьвітки“ і приклонник „жарґону харківских конокрадів,“ честний, возлюблений і зїлополезний господин господинович Ив. є — говорячи его жарґоном: „кругом дурак“ — то найлїпше сьвідчить факт, що обкидуе своїми хрунївскими бльовинами українську мову, а не знае, що „жарґон харківских конокрадів“ не позваляе писати по букві „г“ — т. зв. твердого ы („гыдкій, гыдкую“); а другий, що називае Українців просто „харківскими конокрадами,“ так, як коли-б вся твар земная не знала, що найславнїйшими конокрадами на сьвітї є власне московскі кацапи. Отже в виду сего усї бльовини „честного,“ оберхруня Ива, котрими хтїв нас обригати, снали таки на его питомение „честне“ і „зїлополезне“ хрунївске рило.

І треба чудуватись, що краєві власти на Буковинї, а специально в повітї черновецкім, не заперли ще доси торгів на безроги. Адже се виразиїська „писково-ратична зараза.“ Але будь що будь, ми повинні собі затямити оті слова московско-хрунївских шубравців. Затямте їх добре особливо ви, панове менери від народовско-кацапскої консолїдациї, та не подавайте більше рук московско-хрунївским драбам, котрі за поміч та за хлїб, платять вам назвою „харківских конокрадів.“ Тямте і те, що „писково-ратична“

недуга є заразлива, а „хто не ходить коло воза, той і не засмаруєть ся.“

З Перемишля пишуть нам: В ч. 207 доносять „Дѣло“ за „Галичанином“ що тутешний єпископ наш Чехович намірне виступити против редакциї „Дѣла“ за дописи в справі заістного приказу в „квестиї метрикальній“ і в тій цїли мав вже і віднести ся урядово до митрополита Куїловского. Нам видає ся се неправдоподібним тому, що не „Дѣло“ але орган „руско-кат. Союза“ „Руслан“ назвав той вчинок нашого Ординарияту „поганим“ та мимо того о скілько нам відомо, тутешний Ординарият не відносив ся в сій справі до митрополита. Селиже „Галичанин“ вповнює, що дотичне письмо нашого єпископа відійшло уже до Львова, то ошибав ся (редакция „Галичанина“) коли думає, що цїла та справа може піти ad acta. За приказ противний праву канонїчному а кривдячий народність свою, повинен митрополит Куїловский, еслиби хотїв справу трактувати на серіо, виточити процес канонїчний єпископови Чеховичови. В першій бо хвили міг єпископ Чехович не з'орієнтувати ся належито: errare humanum est. Але по всестороннім висненю сеї справи по ріжних руских часописях, повинен був вже зрозуміти, о що ходить, а если сего зробити не хоче, то мусимо сказати дальше: in errore perseverare diabolicum est. Що клир виступаючий против заряджения епископа, є в праві, доказом сего є хочби наш єпархиальний Требник, де на сторонї 37 виразно стоїть: По сем (т. є. по хрещеню і миропомазаню) вписует новохрещенного „Єрей“. Если проте епископ наш думає „що в Требнику є ошибка і хоче щоби клир наш, коли веде книги метрикальні, уважав ся не душпастирем але „c. k. prowadzącym metryki“, то най постарає ся о поправу тої „ошибки“ в Требнику, розуміє ся за дозволом Риму, а тоді клир наш на певно послухає його. Ось до чого доходить, коли хто cum venia studiorum зістане „природним“ провідником полїтичним. (Епископ Чехович і Білецкий дістали venia studiorum з Риму від докторату богосл. — при поставленю на Архипресвитерів).

Мінїстерства в Австриї. Слїдуюче мінїстерство буде вже 21-им з черги від часів панованя цїсаря Франц Иосифа I. Найперше було Шварценберґа, по тім Буоль Шаенштайна. Трете з ряду Рехберґа. По нїм правив кабінет Райнер-Шмерлїнґа через чотири роки. Шесте мінїстерство Байста тревало коротко. Семим з ряду а третим в роцї 1867 був кабінет Авершперґа, що як і попередні успів удержати ся лише коротенький час. Мінїстерство Таафого тревало аж 3 роки. Кілька слїдуючих є меньшої ваги, бо по дуже коротких хвилях свого правлїня мусїли наче та „однодневка“ никнути з лица правительств Австриї. Так отже від року 1870—1871 появляєсь у нас аж чотири кабінети: Гасснера, Потоцкого, Гогенварта і Гольцґетана. Адольф Авершперґ удержував ся до р. 1879, наслїдник его Штремаер панував лише кілька місяцїв. По чотирнайцятилїтнїй кермі кабінету Таафого правив державою Віндішґрец два роки. По его упадку в роцї 1895 покликано кабінет Кільмансеґґа, що держить ся до вересня тогож року. Після двоилїтнього панованя ґр. Баденього займив місце президента Ґавч, що по несповна піврічнім ювілею свого істнованя уступає перед напором більшої сили кабінету ґр. Туна, 20-го з ряду, котрого сьвітло жити в державній діяльности вже також потахло.

Видко, що й царя можна „надути“. Росийскі газети, а попереду всїх „Русск. Інвал.“ рознесли сими днями вість, що росийский капітан від гузарів, якийсь Булатович відкрив в самій середині Африки на полудне від Абесинії, новий, незнаний доси нїкому з Европейців край, а в тім краю незнане доси нїкому велике пасмо високих гір. Булатович, як кажуть, зробив докладний опис сего краю та позбирав багато фотоґрафічних знимок з того краю а тепер має то все оголосити. Але найцїкавійша річ в тім, що цар згодив ся на то і позволив Булатовичеви назвати відкриті ним гори в самій середині Африки „горами царя Александра II.“ Не було би в тім впрочім нїчого дивного. Могли Анґлїйці по-називати озера в Африцї такими іменами як Вікторія і Альберт, то для конкуренциї з Анґлїйцями можуть і Росияни причепити десь імя свого царя. Але ось в чім діло: здає ся, що той Булатович такий самий „вольний ґеоґраф“, як свого часу був Ашінов „вольним козаком“. Показує ся, що в тім нововідкритім краю були Европейці вже давно перед тим росийским гузаром і ґеоґрафом в одній особі, а що найважнїйше, що в тім краю нема зовсїм нїяких гір і не буде до чого причепити імя царя Николая II. Край відкритий Булатовичем має лежати під 36 степенем всхідної довготи а 7 степенем північної ширини. Отже в тім краю був вже в сорокових лїтах д'Аббаді, а в вісїмдесяти роках подорожники Чеккі, Кіярінї і Бореллї; в найновійших же часах, бо в 1896 р. був там подорожник Боттего, а з карт, які він поробив, виходить, що в краю тім нема зовсїм таких гір, котрі би тягнули ся кількасот верст, а вже зовсїм нема таких, котрі ішли би з півночи на полудне. Цар трохи поспішив ся і видко, дав ся „надути“.

Немила пригода. Онодї зібрали ся в краківскім театрі гості і делеґати що приїхали на з'їзд „славяньских“ дневникарів. На цїлість вистави складали ся „В бочці Дийоґена“ Врхлїцкого, третий акт „Мазепи“ і перший акт (Присяги) „Косцюшка“. По актї з „Мазепи“ станув д. Плятон Костецкий, редактор „Gazet-и Narodow-oї“ на бальконї І. поверха та промовив до зібраних, аби повитали сердечно своїх славяньских гостий. На се крикнув з ґалериї якийсь социяліст: „Се москвофіли! Банда драбів!“ Публика зачала пискати, аби заявити своє невдоволене зі сего окліку, а потім повстала і цїла саля, загреміла оплесками та окликами в честь гостий і таким чином затерто сесю немилу пригоду.

Чи доведе се до цїли? В Росиї вистуиае раз-у-раз яркійше справа рішена жидівского питаня. „Церковний Вестнїк“ догадує ся, що Бог покликав як раз Росию, аби навернула жидів на християньску віру. Між жидами більшість признає правду православної церкви, але родинні звязї спиняють їх від принятя православія. Тому держава мусить іти з помочию церкві, коли хоче прискорити хвилю навернення жидів. Треба видати наперед закон, цїсая якого родина не сьміла би видїдичити того, що приняв православну віру. Далї треба дати всїм жидам, що переходять на православіе кусник державного поля на власність. Нарештї правительство мусить постарати ся о відповідне число шкіл та церков для справославлених жидів, а тих, що були би неспосібними до працї удержувати в домах для убогих. Чи оно так стане ся і до чого доведе — побачимо!

Громада Прусинів коло Белза купила на прилюдній лїцитациї одну часть місцевого двірского обшару в обемі 450 морґів за 32.550 зр.; морґ випадає по 72 зр. Поки-що громада зложила готівкою 20.000 зр., котру дістала з продажи одної части лїса громадского.

Войскова музика без інструментів. До Горициї вернув онодни 47. полк пїхоти, котрий там стоїть ґарнізоном з маневрів в Каринтиї. На самім переді того полку машерувала як звичайно полкова музика, з тою лиш відміною, що музиканти ішли без інструментів. В Цельовцю, де музика стояла на кватирі, стала ся їй мала пригода — перевернула ся горюча лямпа з нафтою, від котрої займив ся огонь і розширив ся так борзо, що нїчого не можна було виратувати і погоріли всї інструменти та ноти. Бідним музикантам не стало нїчого, лиш по правдї, як то кажуть — в кулак трубіти.

Сербска вязниця. Садомский, котрого увязнено в Білгородї при нагоди иньших арештовань, викликаних атентатом на короля Міляна, але котрого опісля увільнено, описує тими словами сербску вязницю: „Замкнено мене в підземній, темній норі, що мала в приближеню півтора метра довготи, один метер ширини і три метри висоти; страшна вохкість, смирід, задуха, темнота і неможливий бруд оголомшили мене. Менї здавало ся, що есьм в гробі. Я відчував на переміну то зимно то горячо; я віддихав скорше, однак вдихуваний воздух отруював мене. Я чув, що постепенно душу ся. Я притулив ся до дверий в надії, що найду в них яку щелину, котрою мігби напашнути воздух, я повівав без перестанку хусткою перед устами, кидав ся то в одну, то в другу сторону. Хапав руками стїни, пробував притулити ся до них, але стїни були мокрі, ховскі і порослі плїснию. Камінна підлога покрита була грубою верствою людского каду, що сьвідчив наглядно о тім, як мої попередники мусїли тутки полагоджувати свої потреби, та що вязниць нїколи не чищено. Наслїдком горячки я чув сильну спрагу. Трохи води і хвиля побуту на сьвіжім воздусї видавали ся менї великим щастем. Надармо благав я о воду, надармо просив, щоби менї дали на чім усїсти. Видячи, що упадаю на силах, з слезами в очах просив я о лїкаря, дижурного урядника... але все надармо: крім грізьб і розказів: „мовчати,“ я нїчого не чув. В сей спосіб піддавано мене в протягу 48 годин страшним мукам голоду і спраги. Я дусив ся в смородї. Я був цїлком відтятий від сьвіта. Здавало ся менї, що мене живцем похоронено. І лише стони: „убийте мене, а перестаньте мучити,“ бренкіт кайданів пригадували менї, що в сусїдстві находить ся більше таких нещасливих жертв, що мучать ся в тих страшних казаматах. Я чув, як приводжено закованих і вкидано їх до тих каїток. Чути було, як вітворають ся двері і нещасливих провадять кудись, а по якімсь часї знов замикають. В часї пробуваня в тій темницї не дозволено менї ані разу вийти з неї, віддихнути хотьби тільки кілька мінут на сьвіжім воздусї.“

Товариство заміни дїтий. В Берлинї завязало ся товариство заміни дїтий. Члени сего товариства, мешканцї міст і сел, міняти будуть свої дїти на час вакациї в тій цїли, щоби дїти міські могли ужити сьвіжого воздуха, руху і всяких розривок; в замін за те дїти сельскі познакомлювати ся будуть з музеями, памятниками і иньшими придбаними культури. При замінї увзгляднені будуть відносини реліґійні і товарискі.

Винахід. Заграничні дневники доносять, що якийсь Монтаґ, хемік з Мангайму, придумав найдешевшу на сьвітї опалову субстанцию. Наколи сеся вістка оказала ся правдивою, то Монтаґ придумав найдешевший опал, бо має в собі містити 93 проц. звичайної землї, а лише 7 проц. ріжних хемічних домішок. Цеголки такі яко пальний материял мають перевищати навіть камінний вуголь, є горячійші, й тому виходить його дуже мало. Притім сей род опалу не видїлює жадних ґазів, а по спаленю витворює тілько дуже мало попілу, подібного до попілу з циґар. Виріб нової опалової субстанциї заміряє винахідник провадити з землї не спосібної під управу, т. є. з неужитків, а кошти уряджения машин не перенесуть 20.000 франків, що сорозмірно до пожитку й ваги винаходу — є сумою мікроскопійною.

Школа для злодїйок. В дорозї з Відня до Будапешту арештовано перед кількома днями якусь Юлїю Ваґнер, котра вже була 71 разів карана за крадіж. (Цікава річ, чи буде обходити 100-лїтний ювілей криминальних кар?) Слїдство сим разом викрило, що Юлія заложила була у себе формальну школу для злодїйок і з своїх „учениць“ з'орґанїзувала злодїйску шайку, котрої члени їздили зелїзницею межи Віднем а Будапештом і обкрадали пасажирів або таки на зелїзници, або робили з ними знакомство і відтак обкрадали їх в містї в підрядних готелях і каварнях. На полїциї у Відни і Будапештї зголосило ся множество людий, котрих та шайка злодїйска обікрала. Юлія добирала собі лиш самих молодих і красних дївчат та жінок, а всї вони їздили лиш першою або другою класою і полювали на самих богачів. Послїдний раз познакомилась бугала сама Юлія на зелїзници з одним богатим фабрикантом, з котрим приїхала до Відня і тут в однім публичнім льокали для забави украла йому пулярес, в котрім було сїм тисячів зр. самими банкнотами. З тою добичею поїхала она зараз до Будапешту, але телефон перебіг еї і еї зараз арештовано, скоро лиш приїхала. З невдоволеня і гнїву на свою долю зрадила она чотирнайцять своїх „учениць,“ з котрих більшу часть також вже арештовано. Ученицї зізнали, що членки сеї женьскої ватаги злодїйскої дїлили ся добичею по рівній части.

Небезпечна малпа. В Ню-Йорку лучив ся недавно в одній реставрациї випадок, що викликав велику сензацию. Властитель сеї реставрациї тримав в льокалю для розвеселеня своїх гостий малпу. Одного разу хтось з гостий дав тій малпі з жарту чарку коняку, а коли малпа домагала ся більше, дав їй ще три чарочки. Дальші її жаданя лишили ся без наслїдків. Тодї розлючена малпа ударила одного з гостий фляшкою в лоб. Властитель реставрациї хотїв втихомирити „з'ірітовану“ малпу, однак вона почастувала його другою фляшкою. На місце катастрофи прибули иньші гості з ратунком, але всїх їх стрінув той сам привіт. Малпа заняла оборону позицию, і не дала до себе нїкому приступити, лиш кидала дальше фляшками, на жаль повними. Вкінци прибула полїция і аж тодї втихомирили неприятеля що крив ся за фляшками, люстрами і иньшим шклом.

Викрав собі тещу. З Букаренту доносять про слїдуючу сумно-сьмішну пригоду, яка лучила ся молодому волоскому боярину Дамяну Влада. Він залюбив ся був в Анні Процович красній молоденькій донцї свого економа, котра й не від того була, щоби віддати ся за богатого боярина. Але тому противили ся родичі Анни, бо знали Дамяна яко чоловіка непостійного і гулящого, котрому не одна Анна подобала ся, і хоч Дамян ще перед роком просив о руку панни, они не хотїли на то згодити ся. Молодий боярин постановив тогди викрасти панну, поїхати з нею на Буковину і тут повінчати ся. Отже одної темної ночи вибрав ся викрадати панну. На улици стояла вже карита готова до дороги. О назначеній часї вилїзла з хати економа якась грубо заслонена дама і не відзиваючись ані словом, пішла тихцем за молодим боярином до повоза та поїхала з ним. Аж коли урадований боярин по дорозї став викраденій виявляти свою любов, она відслонила лице і пан Дамян Влада побачив перед собою свою сподївану тещу, котра довідавши ся, на що заносить ся, дала ся сама викрасти. Що зробив боярин з тещею, о тім істория мовчить, але можна наівно здогадувати ся, що чим скорше утїк від неї.

Американьска реклама. Фірма купецка, Ванамакер в Філядельфії заключила з дневником Phil. Record умову, силою котрої з'обовязує ся платити ґазетї мілїон долярів за уміщуване через цїлий рік на першій колюмнї письма своїх оголошень. Є се найбільша трансакция, яку в тім родї переведено коли небудь на сьвітї. Крім сего анонсу, фірма Ванамакер оголошує ся ще в кількох дневниках, де платить меньші, хоть все таки показні суми. За найменьшу з них можна би удержати два або три руські дневники.

Скаменїлого чоловіка знайшли в Америцї в руслї ріки Місурі. Тїло, добре заховане скаменїло в наслїдок дїлання горячих жерел. Знахідник гадає сего скаменїлого чоловіка возити по Америцї, а се без сумнїву принесе добрий дохід.

Др. Едвард Ріттнер, бувший мінїстер для Ґаличини в кабінетї Ґавча, помер — як ми вже доносили — оноді вечером у Відни. Він родив ся в Бурштинї в грудни 1845 р. а університет кінчив у Львові. В 1869 р. вступив він був до служби полїтичної при Намістництві, а в 1872 р. був суплентом при львівскім університетї для права канонїчного. В 1874 р. став він надзвичайним, а в 1876 звичайним професором права австрийского. В 1883/4 був він ректором, а в 1886 р. покликано його до мінїстерства, де він в 1891 р. став дїйстним шефом секциї. В сїчни 1896 р. був др. Ріттнер іменований мінїстром для Галичини. Пок. нездужав вже від довшого часу на сухоти, але лїкарі говорили, що стан его здоровля не есть безпосередно грізний. Вибух крови его став ся безпосередною причиною смерти.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковинї

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі як: **дїла, брошури, оголошеня, табелї, цїнники, рахунки, карти візитові, запрошеня весїльні, карти заручин, наголовки на листи і коверти** і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польскій і нїмецкій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Маю честь повідомити Високоповажану П. Т. Публику що я (2. вересня 1899 р.) отворила

курс крою

найновійшого віденьского на форму Шак.

З поважанем

Аґлея Брага

ул. Руска ч. 14.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Залїсе, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопцї-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф І. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

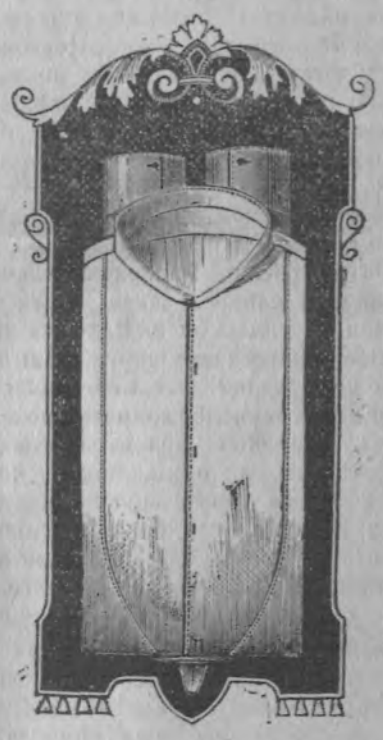

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, маншети, фіранки** і то в всяких краскаx, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портіери, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і піки**, далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі лїтні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінції виконують ся в найкоротшім часї.

За сумлїнне виконанє, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Августъ Чернявский,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середньо-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, Снятина, Неполоківцїв

посп. 7·19 рано, посп. 8·02 вечер особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальфи Глїбокої:

посп. 6·56 вечер, посп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселицї, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:

до Неполоківцїв, Снятина, Відня:

посп. 7·06 вечер, посп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глїбоки, Гадікфальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

посп. 7·28 рано, посп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселицї:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки пятницю).

З Глїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та пятницю);

До Гадікфальфи приходять:

з Радівцїв:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальфи відходить:

до Радівцїв:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходять:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґошї

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґошї

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґошa і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківцїв приходять:

з Вашківцїв, Вижницї:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківцїв відходять:

до Вашківцїв, Вижницї:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путил:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середньо-европейский іде о 46 мінут пізнїше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньсний.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 113. Чернівці, середа дня 22. вересня (4. жовтня) 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину"
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Мемориял буковиньского православного духовеньства рускої народности.

(Конець).

Наші предлоги слїдуючі: 1) Богослуженє і треби в чисто-руских приходах належало-б виконувати після церковно-славяньских книг; проповіди-ж, закон Божий, катихизацию — по руски — буковиньским нарічием. А в мішаних приходах також, відповідно до істнуючих національних відносин. В Чернівцях належить виконувати Богослуженє на половину по церковно-славяньски, а рускі проповіди в катедральнім соборі повинні відбувати ся правильнїйше. В Сучаві, де щоденно приходить до мощів сьв. Івана множество руского народа, належить запровадити місце постійного руского проповідника. 2) Урядова переписка приходских урядів між собою, з протоєрействами, з консисториєю і на відворіть, дальше, веденє метричних книг і приходских актів повинні бути в руских приходах і в приходах з більшостию руского населеня — в рускім язиці. Взагалї належить републикувати, ввести в житє і принятн в „Normalien der Bukowinaer gr. ort. Diöcese", видані о. архим. Калинескулом, консисторске розпорядженє з д, 19/11 (1/12) 1871 ч. 4920 F. ord. 17 ex 1873 стр. 51—60. 3) Для приходских бібліотек в чисто-руских і переважно руских приходах належить в цїли успішного дальшого образованя руских сьвящеників накупити з буковиньского релїгійного фонду відповідних книг православних авторів в рускім і иньших славяньских язиках. 4) Всї опіцияльні виданя, як: „Candela" і „Foaia ordinăciunilor" належить видавати все в рівній мірі в обох краєвих язиках. 5) Приходи і посади окружних протоєреїв обсаджувати сьвященниками цїлком володіючими в слові і письмі язиком місцевих парохіян. Кваліфікацию на знанє дотичного язика виставляє комісия, зложена з укваліфікованих до того консисторских совітників, професорів богословского факультета і иньших сьвящеників тою-ж в доповненє прикликаних. Убігаючі ся о чисто рускі і о мішані приходи повинні виказати ся крім знаня рускоro язика, також і знанєм літургічного церковно-славяньского язика, сьвідоцтвом виставленим професором того-ж. 6) На богословскім факультетї черновецкого університета чим скорше заложити побіч всїх тепер істнуючих катедр з румуньским викладовим язиком — паралєльні катедри з руским викладовим язиком. 7) В середних школах, всюда, де є законом жадане число учеників рускої народности, засновувати побіч істнуючих румуньских катихитур — паралєльні рускі, позаяк то вже є при черновецкій гімназиї. 8) В черновецкій дяківскій школї заснувати побіч істнуючих румуньских кляс — паралєльні рускі, котрі треба наглядати, аби кваліфіковані професори учили учеників основно язиків рускоro і церковно-славяньского і славяньских церковних мельодий. 9) Катихитури в народних школах, де нема відповідного числа учеників рускої народности до заснованя паралельних руских катихитур, належить обсаджувати лише сьвященниками основно розуміючими рускій і церковно-славяньскій язик. (О компетентній кваліфікуючій комісиї сказано під т. 5.) 10) В цїли успішної науки Богочестия має ся чим скорше видати православні підручники і біблїйні істориї в рускім загально зрозумілім язиці з етимольоґічною правописию, котра одиноко придержує звязь між школою і церквою. Всї того рода видання оброблюють ся під надзором комісиї sub 5. Так само треба чим скорше взяти ся до видавництва дешевих як і гарних церковно-славяньских молитвословів, в цїли випертя уживаних унїятско-руских. 11) При обсаджуваню місць в консисториї, в консисторских канцеляриях, в катедральнім соборі, в духовній семинариї, при монастирских начальствах — треба уважати в рівній мірі і на руске духовеньство.

Не бажаючи рішучо сягати в сферу политики і надавати сему письмови политичної закраски, мимо сего ми такі повинні тут підвести яко бажанє цїлого буковиньско-рускоro православного народа, щоби: 12) При обсаджуваню архиепископского, згляднo епископского престола, о скілько то зависить від консисториї, дальше, при виборах відпоручників буковиньскої православної Церкви до краєвої Ради шкільної, при виборах заступників релїгійного фонда, до краєвого сойму і до ради державної — було увзгляднене і руске духовеньство, в рівній мірі як і румуньске.

Ми, вірні сини нашої сьв. православної Церкви високо цїнячі нашу сьв. православну Віру, яко дорогоцїнну заповідь наших предків і синівскою любовю у всїм єї піддані, ми постарались представити критичне положенє нашої церкви в можливо коротких нарисах. Ми навели поіменно і пекучі питаня що до церкви, до ми з душевним смутком — чуємо ся упосліженими; ми вказали і на средства, якими можна-би направити і вилїчити грозяче зло. Длятого покликуючись на заяву Вашого Високопреосьвященьства при вступленю Вашім на архиепископский престіл: бути тим-же справедливим вітцем для обох народів-синів сьвятої православної Матери-Церкви — приближаємо ся з синівским смиренем до Вашого престола з отсим нашим письмом, з нашими просьбами цїлого буковиньско-рускоro православного народа. Ми не просим нїчого иньшого, лише справедливости і рівноправности. Ми переконані, що не в розділеню, а в злученю всїх синів сьв. православної церкви, лежить наше благо, наша сила. Отже взявши на вагу: а) теперішне грізне положенє нашої православної церкви, б) грозяче їй через розділ ослабленє, в) малий простір нашої архиепархиї, г) віковічне мирне житє і майже часте „покровенство" обох корінних народів і д) унаслїджену любов до нашої матери-церкви, котра

ЛЮДВІК ЯКОБОВСКИЙ.

Найхитріщий злодій.

(Конець.)

Цар спитав: „Є які злочинці?" Мінїстрови було відомо, що цар дуже любував ся в борбах між людьми і звірами, длятого заздалегідь спровадив з тюрми трех злочинців.

— Так, пане, є три злодії; дїд, син і онука з небезпечного злодійского племени.

— Най їх виводять.

І появили ся три крепкі постаті, один вже з сивою, похиленою головою, другий нїс ся високо і фудульно, а третий що тільки вигнав ся в гору.

„Ви всї три еспосібні злодії?" Вони мовчки упали на землю і діткнули ся чолом до піску. Відтак підняли ся на ноги.

— Котрий з ваз найсправнїщий?

— Я вкраду зпід квочки покладок, як буде сидїти на гнїздї і вона нїчо не завважає — відмовив старець.

— А я підкину квочці друге яйце і вона нїчо не завважає — сказав другий.

— А я підміняю квочку на гнїздї і мій дїд враз з батьком нїчо не завважають — така була відповідь гордого молодця.

Цар усьміхнув ся злобно.

— Добре — каже — найпроворнїщий з вас піде між тигрів.

— Я, царю, — кликнув старий, — я найхитріщий.

— Нї, — благав син, — возьми мене, бо я найдущий.

— Лиши їх — бідькав третий — я найшвидший.

Усьмішка зникла з царского обличя, задумчиво глядїв на їх переполох, а найменьший злодій прослезив ся.

— „Я все такой не знаю, хто з вас найхитріщий злодій?" Цар говорив дуже ласкаво. Великі очи зробив мінїстер. Такої задуми у знудженого, пересиченого короля він досї не бачив і серце віщувало йому недолю.

Нараз в повітю загремів рев звірячий. Один тигр наскочив на другого, а всї звірі відгукнули ся на їх ревіт. Аж Калясам дав знак рукою і тодї невольники з зелїзними прутами завели лад.

— Якже? — запитав цар.

А молодець гукнув:

— Найпроворнїщого злодія, найбільшого злодія хочеш? Возьмиж кождого своєго урядника і кинь його між тигрів.

Збруя брязкнула і роніт почув ся поміж рядами.

— Цитьте — кликнув король. — Чи правда се, молодче?

— О, так менї Будда допоможе, як буду на смертній постелї лежати. Вели мене, царю, на тисячі кусків розшматувати, щоб і сам Будда на тому сьвітї не позбирав їх, але се правда. А як не віриш менї, то я піду до твоєї палати і дам тобі раду, як доконати ся, чи я правду сказав.

Хотїв наскрізь прошити його допитливим своїм зором король, але він видержав супокійно його погляд. На даний царем знак весь похід рухнув. Але флетів не було чути, баядери скрадали ся мовчки, ноги ледви тягли за собою невольники, що несли лектики, а навіть червонї парасолї мандаринів товпили ся одна до одної.

Через цїлу дорогу цар не вимовив ні одного слова, а як зблизив ся до палати, нїкому не позволив іти за собою, тільки тому наймолодшому з трех злодіїв...

...Завтрого-ж дня на брамі палати прибито ось яке вповіщене від царя:

„Знаю, що мої урядники від давна мене обкрадали. Знаю їх імена. Як-що вони перед заходом сонця віддадуть назад крадене добро, то я карати їх не буду. А хто приказу мому не повинуесь, дістанеть ся між тигрів.

Монґкут
сиямський цар.

Блискавкою оббіг сей наказ цїле місто Банґкок. В головній салї, на горі стояв цар з голим, сьвятим мечем: в краю вірять свято що на сам вид сего меча падали трупом вороги Сияму наче кроплї води від сонїчної жари. Усї двері від салї відчинені, але головна брама була зачинена. І тодї почув ся на долї дивний гамір, а як король виглянув через вікно, побачив, що з всїх дїльниць города сунуть юрби народа д палатї.

Розсьміяв ся в голос, а вдячний молодець упав йому в ноги.

— Дьви, — казав цар — по переду стоїть мій Калясам, а коло нього малий кухтик. Мабуть анї одного з моїх вірних слуг не бракує тутки.

— Може прикликати їх до тебе? — запитав молодець.

— Добре, але я не хочу їх бачити. Ти сам відбери від них крадене добро. Ось тобі меч мій. Як його побачать, то впадуть перед тобою на колїна, наче перед царем!

Затім пішов у бічні кімнати, така погорода до давних дворяків заволодїла його серцем.

Відчинено браму і у двір посунули ся довгі ряди царских слуг і урядників. Кождий по черзї підступав і нїс у салю мішок з грішми і складав перед молодцем.

Година за годиною минала і пересував ся ряд великих злодіїв, а малий злодій стояв з царским мечем в руцї і відбирав від них почести наче сам володар, або який князь.

Як вже запав вечер, а найменьший кухтик висипав жменю грошей у кут, війшов на салю цар.

Споглянув на молодця. Довго глядїли на себе мовчки, відтак усьміхнули ся.

— Пане — сказав молодець — тепер ти найбогатїйший князь на всю Індию.

— Ходи сюда — відповів цар, — від тепер ти моїм мінїстром. А вдячний молодець поклонив ся йому в ноги і діткнув ся білим чолом до землї.

учить нас згоди і мира — ми вірно і непоколибимо стоїмо при нероздїльности нашої богоспасаємої архиепархиї. Длятого ми тим сильнїйше переконані, що наші наведені просьби і предлоги будуть щиро приняті, що і буковиньско-руский народ, син тої-ж матери-церкви дістане зі сторони своєї найвисшої церковної власти єї права, сесю увагу, які другий син має вже від давна і які привик діставати на рахунок нашого народа майже аж надміру. При сїй нагодї заявляємо, що ми осьмілились предложити по одній копії сего письма ц. президентови мінїстрів і ц. к. мінїстерияї просьвіти у Відни, ц. к. краєвому правительству, преосьвященому епископови Володимирови де Репті і впр. консисториї в Чернівцях, а для лїпшої інформациї і преосьвященим епископам Гарасимови Петрановичови в Которі, д-рови Нїкодимови Мілашови в Задарі і Сьвятїйшому митрополичому Синодови. Чернівці, 31. мая 1899. Григорий Кантемір, вл. рук. архипресв.-ставроф., окр. протоєр. і прих. в Ростоках. Александер Велигорский, в. р. окр, протоєр. і прих. в Ошихлїбах. Іван Осташик, в. р. окр. протоєр. в Виженцї. Евсевий Андрійчук, в. р. протоєр. і прих. в Нових Мамаївцях. Іван рицар Бежан в. р. протоєр. і приход. в Чернівцях. Теофиль Драбик, в. р. протоєр. і прих. в Веренчанцї. Авксентій Козак, протоєр. і приход. в Старих Мамаївцях. Никон Томюк, протоєр. і приход. в Молодїєві. Василь Харинович, в. р. протоєр. і прих. в Рускім Банилові. Д-р. Евг. А. Козак, в. р. ц. к. проф. при богослов. факултет. в Чернівцях. Іван Вайсман, в. р. архиепископский ексарх і прих. в Глиницї. Іван Гиїдий, в. р. архіеп. ексарх і прих. в Новій Жучцї. Василь Жалковский, в. р. архіеп. ексарх і приход. в Суховерхові. Михайло Купчанко, в. р. архіеп, ексарх і прих. в Вашківцяк н. Ч. Лев Ферлїєвич, в р. архіеп. ексарх і прих. в Камінцї. Емануїл-Евген Воробкевич, в. р. учит. богоч. в Чернівцях. Александер Алексієвич в. р. прих. в Задубровцї. Михайло Андрійчук, в. р. прих. в Онутї. Григорий Балошескул, в. р. прих. в Дихтинцї. Симеон Волощук, в. р. прих. в Василеві. Мирон Грибовский, в. р. прих. в Вижних Ширівцях. Василь Даскалюк, в. р. прих. в Маринячах. Елевтерий Дашкевич. в. р. прих. в Лашківці. Теофиль Драчиньский, в. р. прих. в Товтрах. Григорий Завадовский, в. р. прих. в Шубранци. Хрисант Зеленчук, в. р. прих. в Чорногузах. Ілярїон Іванович, в. р. прих. в Кадобівцях. Діонизий Ілясевич, в. р. прих. в Нижних Ширівцях. Ілярїон Кадищук. в. р. прих. в Дубівцї. Діонизий рицар Кісель-Кіселевский, в. р. прих. в Садагурі. Орест Козак, в. р. прих. в Путилові. Василь Козарищук, в. р. прих. в Рогізні. Іля Кушнїрук, в. р. прих. в Горошівцях. Григорий Лаза, в. р. прих. в Слободзі-Банилові. Ізидор Литвинович, в. р. прих. в Бабинї. Омелян Маковєвич, в. р. прих. в Підзахаричу. Григорий Мандриг, в. р. прих. в Борівцях. Ілїя Мачушак. в. р. прих. в Шишківцях. Константин Микитович, в р. прих. в Шипинцях. Ґригорий Мунтян, в. р. прих. в Вербівцях. Корнилій Никорович, в. р. прих. в Заставнї. Теодор Семанюк, в. р. прих. в Вижницї. Енамуїл Тимкович, в. р. прих. в Чорнім Потоцї. Василь Товстюк, в. р. прих. в Шипотї. Корнилій Томович, в. р. прих. в Звинячцї. Тит Тиминьский, в. р. прих. в Хлївищу. Василь Яворовский, в. р. прих. в Киселицях. Константин Яворовский, в. р. прих. в Іспасї. Каєсиян Бринзан, в. р. душпаст. при карн. завед. в Станиславові. Др. Кассиян Богатирец, в. р. завід. прих. в Оршівцях. Стефан Галїп, в. р. завід. прих. в Яблоници. Григорий Драчиньский, в. р. завід. прих. в Добринівцях. Димитрій Дробот, в. р. завід. прих. в Замостю. Стефан Іванович, в. р. завід. прих. в Малятинцях. Емилїян Никорович, в. р. завід. прих. в Вижнім Лукавцї. Корнилий Андрейчук, в. р. прих. сотр. в Іспасї. Василь Антимович, в. р. прих. сотр. в Токарах. Мардарий Арейчук, в. р. прих. сотр. в Старих Мамаївцях. Симеон Бойчук, в. р. прих. сотр. в Южинцї. Корнилій Бринзан, в. р. прих. сотр. в Чернівцях. Василь Велигорский, в. р. прих. сотр. в Новій Жучцї. Стефан Маланчук, в. р. прих. сотр. в Рускім Банилові. Іван Минтич, в. р. прих. сотр. в Драчинцях. Антоний Тофан, в. р. прих. сотр. в Вашківцях н. Ч

Галицка каса щаднича перед судом.

В понедїлок дня 2-жовтня розпочав ся перед лавою присяглих, спеціяльно до сеї справи вильосованих, процес в справі галицк. Каси щадничої, а то против Щепановского, Вендриховского, Карпиньского і Фурманової. Обжалованє виносить прокуратор Гайдерер, а боронять: Щепановского Грек, Вендриховского Аскенази, Карпиньского Смоляньский, а Фурманову Лїсевич.

Ц. к. прокуратория державна у Львові обжалоує на підставі арт. VI. закона з дня 23. мая 1876 ч. 119. В. з. д. перед трибуналом присяжних у Львові: I. Францішка Зїму, родом з Лютовець, лїт 72, рел. рим. кат., жонатого, б. директора гал. Каси щадничої у Львові, що: 1) в послїдних кількох лїтах, яко директор галицкої Каси щадничої у Львові, в порозуміню з Евгенїем Вендриховским, начальним книговодцем тої Каси, фальшував, то сам безпосередно то через треті особи, білянси, книжки і рахунки гал. Каси щадничої і таким підступним дїланем впроваджував в блуд так заряд Каси як і орґани ревізийні, з чого сеся Каса мала потерпіти шкоду материяльну по-над 300 зр.; 2) від кількох лїт, до початку 1899 р., він яко директор гал. Каси щадничої у Львові ошуканчим удїлюванем кредиту гал. Касу щадничу на невиплатність, з чого сеся Каса мала потерпіти шкоду маєткову по над 300 зр.; 3) з початком 1896 р. він яко директор гал. Каси щадничої підступним та хитрим представлюванем, немов-то він не може виказати в білянсї гал. Каси щадничої за рік 1895 цїлої вже за високої суми задатків біжучого рахунку Станїслава Щепановского, що отже конечне є перенесене части того рахунку, що-найменьше в квоті 500.000 зр. на портфель векслевий яко довг Вячеслава Вольского та Казимира Одживольского, впровадив їх в блуд, що довг Станислава Щепановского о тую суму зменьшить, і тим чином видістав від Вячеслава Вольского та Казимира Одживольского їх акценти на суму 550.000 з жиром Станислава Щепановского, а також запис кавцийний, в формі акту нотарияльного з дати Львів 26. лютого 1896 ч. р. 10.035, що мав служити за підклад гіпотечний тим векслям, з чого так Вячеслав Вольский, як і Казимир Одживольский та Станислав Щепановский шкоду на маєтку по над 300 зр. мали потерпіти; 4) з початком 1896 р. він з повіреного йому, яко директорови гал. Каси щадничої, фонду оборотового тої Каси задержав і забрав на свою власність ренту австрийску паперову 4·2% вартости номінальної 500.000 зр.; 5) в 1898 р. з повіреного йому яко директорови гал. Каси щадничої депозиту вартістних паперів на імя I. Гогендорф задержав і забрав на свою власність чотири листи Товариства кредитового земского вартости номінальної 40.000 зр., взглядно одержані з заміни за ефекти $4^1/_4$% листи ц. к. прив. Банку гіпотечного у Львові тої самої вартости. II. Евгения Вендриховского, зі Львова, лїт 59, рел. рим. кат., жонатого, бувшого начального книговодчика гал. Каси щадничої у Львові, що: 1) в послїдних кількох лїтах яко начальний книговодець гал. Каси щадничої у Львові, в порозумінню з Францішком Зїмою фальшував то сам безпосередно, то через треті особи білянси, книжки і рахунки гал. Каси щадничої і таким підступним дїланем впроваджував в блуд так заряд Каси, як і орґани ревізийні що-до дїйстного стану інтересів тої Каси, а також тим способом причинив ся до ошуканьчого перекручуваня дїйстного стану маєтку гал. Каси щадничої, з чого сеся Каса мала потерпіти материяльну шкоду по-над 300 зр. IV. Францішка Карпиньского зі Львова, лїт 34, рел. рим.-кат., жонатого, батька одної дитини, підприємця мулярского, що 1) в послїдних кількох лїтах в порозуміню з Францішком Зїмою, порадою, намовою, з розмислом споводував, що Францішок Зїма ошуканьчим удїлюванем кредиту в марнотратний спосіб наразив гал. Касу щадничу на невиплатність, з чого сеся Каса мала потерпіти маєткову шкоду по-над 300 зр.; 2) удїляючи кредиту в 1896 р. Каролеви Мариявови Хенціньскому, а в 1898 р. Михайлови Домарадскому і Оттонови Майдінґерови у Львові, визискав в той спосіб звістне йому прикре та примусове їх положенє, що вимавляв собі користи, які своєю пересадностию могли причинити ся до господарчої руїни беручих кредит; 3) в перших місяцях 1898 р. хитрим та підступним наклоненаванем Томи Паткевича до заключеня умови о купно невної парцелї ґрунтової, вартости 400 зр. від Карпиньского з підступним приреченем, що пізнїйше знов вистараєсь йому о гроші на будову дому, яку сам (Карпиньский) виконає, впровадив в блуд Тому Паткевича що-до своїх дїйстних намірів і тим самим витуманив від него вексель на 400 зр., взглядно готівку в квоті 390 зр., з чого Тома Паткевич мав потерпіти шкоду по-над 300 зр. V. Марию Стефанїю дв. ім. Фурман vel Форман, родом з Якторова, лїт 34, рел. рим.-кат. (вихрещену жидівку), незамужну, властительку реальности, що переслухувана дня 13. мая 1899 яко сьвідок у судиї слїдчого в справі карній против Францішка Зїми о злочин обманьства, зложила з розмислом фальшиве сьвідоцтво, з чого держава в своїм праві виміру справедливости мала потерпіти шкоду. Отже тим допустили ся: Францішок Зїма злочину обманьства у випадках під I. 1) 2) 3) згаданих а також злочину спроневіреня у випадках I, 4) 5), передвидженого в §§. 197, 199 і 200 з. к. а також в §. 183 з. к. а карігідних після §§. 203 з. к. Евгеній Вендриховский злочину обманьства у випадках II. 1) 2) з §§. 197, 199 і 200 з. к. підлягаючого карі з §. 203 з. к. при приміненю §. 34 з. к. Станислав Щепановский співвинни в злочинї обманьства по мисли §§. 5, 197, 199 f. та 200 з. к., карігідної після §§. 5 і 203 з. к. Францішок Карпиньский у випадках під IV. 1) співвинни в злочинї обманьства з §§. 5, 197, 199 f. та 200 з. к. під IV. 2) чровинни з §§. 1 закона з 28. мая 1891 ч. 47. В. з. д. а в случаю під IV. 3) злочину обманьства з §§. 197, 200 з. к., за що має вимірити ся з §. 230 з. к. при приміненю §§. 34 та 35 з. к. Мария Стефанїя Фурман злочину обманьства з §§. 197, 199 з. к., карігідного після §. 202 з. к.

До розправи головної покликано звиж 60 сьвідків.

(Дальше буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 3-го жовтня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагоді збирайте складки.

Gute Miene zum bösen Spiel робить „Patria,“ спімнувши лише кількома словами про мемориял прав. руского духовенства, хоч він звернений головно проти румунїзациї церкви й помимо того, що его підписало й кілька сьвященників-Волохів, як брат консисторского радника Вежап-а і др. Сарака кукона мусить мовчати, щоб з одного боку Волохи на провінциї не знали, що вже й „Рушій бътрънї“ пізнали ся на румунїзаторах, котрі, як той ненаситний вовк, не мають вже нїгде і в нїкім приятеля. За те в тім самім числї нападає „Patria“ під покришкою якогось віби-Руса зі всеї сили на посла Николая Василька, будьто він піддав ся зовсїм народовцям, позаяк др. Богатирець і Воробкевич Емануїл з а д л я і х п о в о д ж е н я не стали професорами, а Ґеровских вигнали зі школи за їх аґітациї між учениками. Сарака кукона надїсь за прикладом старого інтриґанта в такий спосіб знов порізнити Русинів. Сарака-саракуца не знає, що Богу дякувати вже й штучки старого лиса нинї немічні, не то глупі інтриґи такої мізерної лисички, як „Patria.“ Бог поможе, що небавом діждеся вона ще більшої приємности, як мемориял.

Під адресою наших властий. Руский повіт сучавский дуже а дуже упосліджений, ба, мало сего, він просто кривджений. На почтї в Сучаві нема руских написів (а були ще перед кількома роками.) Лїцитациині едикти в чисто руских селах як: Ґатна, Купаренко і т. д. друкують не по руски, лише по волоски і нїмецки і — що більше — такі едикти дає ся друкувати до волоскої Desteptarea-и, а руский мужик мусить платити найменьше 4 зр. 85 кр., за один едикт. Черновецкий повіт друкує едикти по руски і по нїмецки, сучавский округ дає до Czernowitzer-ки яко урядової—по нїмецки, а до Desteptarea-и по волоски. Перед нами як раз лежить число Desteptare і ми не можемо начудуватись та очам віри іняти. Якже се? Хиба у нас нема руских часописей? Наш мужик не розуміє анї нїмецкого, анї волоского язика і має ще за те платити? Чи не іронїя се? Отже кладемо сю справу глибоко на серцю нашим сьвітлим властям і маємо надїю, що сї аномалії більше не повторять ся.

Відслоненє памятника цїсаря Франц Йосифа I. відбуло ся дня 29. м. м. в нашім містї на стрілецкім взгірю. О 11. год. рано з'явило ся численне множество народа з представителями властий цивільних і військових, як: п. президент краю бар. Бурґіньон, през. міста бар. Кохановский, през. суду Кляр, радник двора Вислоцкий, репрезинтанти всїх властий правительственних і автономічних, а також військовість. Зібраних повитав бар. Кохановский, по чім мав довшу промову, відповідаючу хвили, бар. Николай Василько. По его мові спав

занавіс, відкриваючи помник. Відтак в сали стрілецкого товариства відбуло ся сьвїдане, в часї котрого вислано до пїсаря трлеґраму з виразами найглубшої вірности і льояльности.

З Кімполюнґского пишуть нам: Сьвітла редакціо! Наколи обовязком нашим є пятнувати публично всяких хрунїв-ренеґатів, то ось я подаю вам другє видане Танаска Проконовича, а то нїкого добродія Ivon-a Voloscinc-a, сирїч простого Івана Волощука; є він правосл. кооператором, син Русина з Галичини а мами Польки, родом з Радівців. Є се той самий добродій, що коло Сучави в С. Ілиї аґітував за викладовою мовою волоскою. Страшний ворог всего що руске. З Русинів насьміває ся і кпить при кождій способности. В нинїшній моїй коротенькій кореспонденциї годї міні всї его „подвига“ наводити, учиню се пізнїйше, на разї зазначу лише, що сей пан-отчик скінчений фанатик і в зґогиджуваню всего що руске переходить іноді родовитих Румунів. Наших найбільше заслужених буковинь-ско-руских патріотів д-ра Стонкого, Пігулика і Поповича висьміває на всяких зборах, в касинї, та виговорює несотворені річи. Гуцулів з Брязи, Боули і иньш. ганбить та послїдними словами наплюжить насеред дороги за те, що говорять по руски. Чи нема вже нїкого на сьвітї, аби сему ренеґатови притупив троха роги? Н. Н.

Страшний огонь. Місточко Любачів в Галичи т згоріло майже до тла, бо поверх 200 домів (нумерів) а 300 будинків. У місточку нечувана роспука, бо погорільці переважно самі бідаки. Згоріла також руска церква і приходство. Нужда страшенна. Під проводом кс. Вінк. Кінеля лат. пароха в Львові завязав ся ратунковий комітет і заняв ся збиранем жертв для нещасливих похорільців. Шкоду обчисляють поверх 300.000 зр.

Нечуване. В Берлинї 15-лїтний хлопець Франц Веґенер замордував свою 63-лїтну бабку Канову, для рабунку. Многонадїйна дитинка украла їй 6.000 марок. Злочинця арештовано.

Честний дефравдант. Дїялось се, очевидно не в Галичинї, лише в Франкфуртї над Меном. Перед кількома лїтами утїк з відтам банкир, Сг. Ігоар, що спроневірив суму мілїон триста пядесять тисяч марок. Ту суму надіслав він тепер до одного з франкфуртских банків, з просьбою о вирівнане его спроневірень. В Америцї, куда утїк банкир, доробив ся великого майна; на одній щасливій спекуляциї заробив він девять сот тисяч долярів.

Не мав охоти чекати на розправу та й пробив ся на смерть. Барович, убійця Бжезиньских із Чишок сидїв у Винниках в слїдчій вязниці і 28. вересня о 10. годинї рано завдав собі смерть і то звичайним ножиком за 2 крейцарі. Помер в пів години в присутности лїкаря і судиї слїдчого. З відки він взяв ножика, не знати?

Похорон Едварда Ріттнера відбув ся оноді у Відни на Гітцінґу. На похорон явили ся всї міністри колишнього кабінету ґр. Баденього і сьвіжо упавшого кабінету ґр. Туна, всї гофрати-Поляки і деякі посли з кола польского. Над гробом промовляли Яворский в імени кола, Пентак в імени університету і Білиньский в імени краківскої академії наук.

Позісталість давнини відкрито на площи Цловій при закладаню рур водопроводних у Львові. Именно знайдено під бруком тунель склепленний, 3 метри широкий, що провадив від клаштору Бернадинів в сторону улиці Личаківской. Тунелю сего близше не розгляненo, бо предприемство закладаня рур аж по проведеню рур і засипаню ровів дало знати урядови будівничому. Однак на улици Чарнецкого і на площи Цловій треба ще буде уложити другий провід, рівнобіжний з попереднім, отже ще раз відкопають сей тунель, а уряд будівничий дав наказ, щоби не засипали підкопу так довго, доки комісия знатоків не розгляне добре тої позісталости з давних часів воєнних.

З'їзд партиї социяльно-демократичної відбував ся в послїдних днях минувшого місяця в Бернї моравскім. День 28 вересня посьвячений був виключно справі національній. Делеґати з'їзду були тої гадки, що спори національні обходять лише сторонництва буржуазийні. Збивав ім се пос. Дашиньский, котрий сказав, що в Австриї неможливий нїякий рух реформацийний без попереднього полагодженя справи язикової. Відтак забрав голос делеґат львівский п. Ганкевич і відчитав заяву, котра між иньшими містить ось який устуи: „Не хочемо забувати о тім, що зараз поза граничними стовпами нашої держави, під ярмом царского абсолютизму жие більша часть українского народу, позбавлена всяких народних прав. Рускі соцыялїсти стремять до запевненя волї цїлому своїому народови, аби він сполучений і вольний був рівноправним членом в ряді европейских народів.“ Дня 29 вер. замкнено з'їзд. Будучим містом з'їзду, котрий відбуде ся нарік, вибрано Краків. Між ухвалами, які запали на сім з'їзді, на увагу заслугують між иньшими: знесене дневникарского стемпля, зміна прасової устави, установленє женьских інспекторів, загального права виборчого для всїх без різниці пола, допущенє женщин до партийних товариств, принате 8-годинного дня робочого і т. п.

Розстріляне Кнезевича виконано за містом недалеко Дунаю. Кілька тисячів народу залягло окружаючі взгіря. На місци лобнім виконано діл, два метри глубокий, і коло него уставлено Кнезевича, звязаного посторонками. Виглядав зовсім нормально, тілько був незвичайно блїдний. Маючи гріб перед очима, Кнезевич сказав голосно до свого сьвященника, що крім него всї засуджені суть невинні. Потім скоро завязали йому очи, уставили в долї, чотири жандарми стрілили зі своїх карабінів і екзекуция була вже готова. Робітники зараз приступили з лопатами і діл засипали.

Смерть Наумовича. В брошурі Мончаловского, про житє і дїяльність Наумовича, находимо вістку, що смерть Наумовича не була природна. На стор. 96 пише Мончаловский, що по похоронах в Київі др. Миколай Наумович заявив в присутности значнїйшого числа людий а поміж ними і Мончаловского, що смерть его вітця, Івана Наумовича, послїдовала „отъ растительнаго яда“. „Хто піддав отрую покійному, пише Мончаловский, то покрите ще тайною. Др. Наумович довідав ся лише в Новороснйску (місци смерти Ів. Наумовича), що Ів. Наумовича видїли там люди з якимсь молодим чоловіком (?), що ходив з ним по містї і заходив до него в гостинницю. Сей чоловік щез без слїду“. З слів Мончаловского — пише з сеї нагоди „Руслан“ — виходило би, що Наумовича отроєно. Та недотепне вплетене особи „якогось молодого чоловіка“ до исторії смерти Наумовича, каже підозрівати, що Наумович сам покінчив з собою, без чужої помочи. Заведені амбіциї, страшна поневірка, неудача кольонїзациї Кавказу галицкими мужиками, до котрої Наумович привязував таку вагу і котра була може й послїдною дошкою ратунку для него самого, — оправдають наше підозріне скорше, чим вплетене якоїсь мітичної постати, що так нагло зникла без слїду в Росиї, що й досї еї годї віднайти...

Вандербільд про богацтво. Недавно померший міліонер, Вандербільд, не находив великого вдоволеня в своїм величезнім майні, если сам про себе говорив таке: „Майно, так велике як моє, є для одного чоловіка рішучо за великим тягаром, що мене пригнїтає і вбиває. Під яким зглядом я лїпше ситуований від мого сусїда, що має лише пів мілїона? Він уживає більше приємностий від мене, его дім так само виставно устроєний, як мій; він здоровший від мене, бо має меньше журби і клопотів від мене. Правдоподібно, буде він також довше жити від мене, а що найважнїйше, буде міг завсїгди вірити своїм приятелям“. Бідний Вандербільд! Комуж його не жаль?...

Землетрясенє і злива нараз. З Калькути доносять, що в провінциї Дарджілїнґ (у всходній Індиї, на захід від Непалю) була в ночи з неділї на понеділок страшенна злива а притім і земля так затрясла ся, що аж гори стали валити ся. Підчас сеї катастрофи згинуло 300 людий. В самій місцевости Пуль згинуло 200 людий. Люди повибігали були з домів на ринок: нараз надплила вода і в одній хвили залила його та витопила всїх людий, що там були.

Будучність самоходів. Великі замовленя на самоходи одержали американьскі фабрики. Компанїя „Electric Vehicle“ замовила в кількох фабриках 4.200 електричних самоходів, в загальній вартости вісїмнайцяти мілїонів зр. Перші повози будуть викінчені вже при кінци сего місяця, дальші вийдуть з варстатів внедовзї. З числа 4.200 повозів, лише 200 буде тягарових; прочі мають служити до їзди людий. Вози будуть мати ріжні фасони. Одні будуть виглядати як ваґоники, иньші як омнїбуси, карити, дорожки і т. п. З сих замовлень видно, яка будучність жде се винайденє.

Фантазия самоубийника. В Гіцінґ під Віднем постановив відобрати собі житє якийсь робітник в оригїнальний спосіб: хотїв іменно пилкою до різаня дерева відрізати собі голову; але ледви що зубцї пилки раз пересунули ся по шиї самоубийника, він наробив такого крику, що збігли ся люди і „відратували“ його. Самоубийник лиш незначно подер собі пилкою шкіру на шиї.

Вправи з бальоном робила в середу в ночи львівска залога. Скоро лиш добре смеркло ся, випущено з гори цитадельскої войсковий бальон, в котрім було кількох офіцирів воздухоплавців. В одній мінутї опинив ся бальон на яких 300 метрів над ратушем і тут завис. Залога бальонова пустила на будинок ратушевий снопи сьвітла електричного і так зручно надавала наприм осьвітленя ратуша зо вни, що штабовиї могли з обсерваториї цитадельної цїлком докладно досліджувать, що діе ся в околици ратуша, а навіть видїли внутрішнє уряджене будівлї, о скілько се можливо було видїти через не дуже чисті шиби у вікнах. При тім залога на бальонї порозумівала ся із штабом через телеґраф оптичний, а результат також був добрий.

Пригода з медведем. Асистент лїсовий Юрий Зіґмунд в Сребреници в Босні не забуде поки его віку своєї пригоди з медведем. Якось може дві недїлї тому назад, вибрав ся він ще з кількома другими мисливними на полованє на дики. Мисливі уставили ся на своїх становищах. Нараз роздав ся вистріл, а один з мисливих крикнув, що пострілив медведя; рівночасно хтось другий зачав кликати на поміч. Асистент побіг зараз в ту сторону, звідки чув голос і побачив величезного медведя, котрий спер ся передними лабами на вільху як би хотїв на ню лїсти, але з того, хто кликав на поміч — не було й слїду. Асистент підійшов нишком може на яких 40 кроків і стрілив та поцїлив його. Медвідь упав з вільхи на землю, але й зараз схопив ся чим борше, завив страшенно та пустив ся до асистента. Той стрілив тогди другий раз і поцїлив медведя в передну лабу. Мимо того медвідь скочив на перед, вхопив стрільця зубами за праве удо, підйс його до гори та став ним трясти у воздусї. Відтак медвідь перевернув ся і став котити ся з своїм противником з горба в долину. Мисливий однакож не стратив притомности. В тій хвили коли медвідь на него кидав ся, він пустив рушницю з руки і добув мисливский ніж та пробив ним медведя мало що не в саме сорце. Аж тогди медвідь пустив його і погиб. Асистент есть значно покалїчений але не небезпечно. Убитий медвідь есть гарним оказом і важив спатрошений 183 кільо.

Злодіїв на зелїзницях намножило ся в послїдних часах дуже багато, бо нема майже дня, в котрім би не доносили ґазети о крадежах або арештованю злодіїв на зелїзницях. На двірци в Франкфуртї над Меном арештовано оноді одного з тих птиць, що анї не орють анї сіють а збирають, а із найдених при нім річий показало ся, що дістала ся до клїтки велика птиця. Двох двигарів побачило, що по ваґонах поїзда, котрий мав відходити до Антверпії, ходить якийсь елеґантно убраний пан і ревідує там річи подорожних. Підглянувши його добре закликали они поліцияна, а той арештував того елеґанта. При арештованім найдено набитий револьвер і великий ніж, малі клїщики до відтинаня ланцушків з годинниками від одїня та богато пулярес, портмонеток та всїляких коробок на тютюн напіроси та циґара, котрі очевидно покрав. В куфрі, котрий той подорожуючий злодїй віз з собою, найдено зелїзо до виломуваня замків, склярский дияманґ до вирізуваня шиб у вікнах, кілька вязанок всїляких ключів, годинники, пулярес, всїлякого рода біжутериї і тим под. Арештований називає ся Гаскамі, має 24 лїт і есть помічником купецким. — З Москви доносять знов про таку подію. Богата ґрафиня Сумаракова їхала оногди Московско-Курскою зелїзницею в I. клясї. Невиспїджені доси злодії дали їй очевидно щось на спане, а відтак забрали від неї торбу подорожну, в котрій були дорогоцїности вартости 50.000 рублїв і 500 рублїв в цінних папірах. Есть підозріне, що тої крадежі допустили ся якісь дві елеґантно убрані дами, котрі сидїли в тім самім пересику і котрі щезли десь заким ще ґрафиня Сумаракова пробудила ся, а котрі представляли ся їй яко властительки більших посілостий.

На „Народний Дім“ зложили: п. Петро Гелка зібрав 9 зр. 90 кр., а то: Николай Гелка учитель 1 зр., Петро Басараб двірник 50 кр., Ілія Вербовский кооператор 1 зр., Еміль Тарновецкий 1 зр., Георгій Веренька 1 зр., Николай Басараба 20 кр., Теодор Змурчак 20 кр., Іван Відняк 50 кр., Митро Чаховский 5 кр., Николай Чаховский Василів 5 кр., Петро Веренка Семенів 5 кр., Митро Басараба Іванів 10 кр., Георгій Салдат Стефанів 16 кр., Митро Бідняк 15 кр., Кость Боднарюк 10 кр., Василь Маркорич 10 кр., Николай Веренка Вас. 5 кр., Василь Кондурян 5 кр., Григорій Веренка 50 кр., Петро Басараба Михайлів 10 кр., Митро Заводюк Тодорів 10 кр., Петро Гелка Гаврилів 5 кр., Іван Гордаш 5 кр., Митро Веренка начальник 20 кр., Михайло Гудина церков. півець 50 кр., Георгій Жмурко Унуфр. 20 кр., Григорій Яніцкий 20 кр., Йосиф Білокшилїц 15 кр., Рудольф Шульц 50 кр., Н. Н. 10 кр., Розинґартен 30 кр., Шмавц 20 кр., Йосиф Кушнерж 10 кр., Николай Черевайко 5 кр., Елена Боєвітка 10 кр., Катерина Гелка 10 кр.; п. Слїпенюк зібрав 3 зр. 75 кр.: Николай Пащук 1 зр., Іфтемій Зорінка 10 кр., Лейба Федер 15 кр., Евстахій Слїпенюк 50 кр., Іван Сандуляк 1 зр., Яків Бульбук 1 зр.; Пан Ілія Дутка зібрав 8 зр. 50 кр., а то: Денис Руснак учитель 1 зр., Йосафат Панчак 1 зр., Ів. Ярославский 1 зр., Николай Телюх 1 зр., Янкель Зайдлєр 50 кр., Василь Сорочан 1 зр., Ілія Сорочан 25 кр., Георгій Вівчарук 1 зр., Василь Орчук 10 кр., Юрій Паунил 60 кр., Димитер Дутка 50 кр., Прохтемий Луцук 20 кр., Іван Кошман 15 кр., Григорій Кернац 20 кр.

Глядає місця **добрий півець церковний**, розуміючий нотний сьпів; може виказатись гарними сьвідоцтвами. Удїлює також початків гри на скрипках. Ласкаві зголошеня приймає редакция „Буковини“ Чернівці ул. Петровича.

Телєґрами „Буковини“.

Відень 3-го жовтня. Провізоричний кабінет вже уложений. Намістник Стирії ґр. Клярі обняв управу міністерії рільництва і предсїдательство кабінету, дальше, Вельсерсгайм управу краєвої оборони, Вітек зелїзниці, Кербер справи внутр., президент висш. кр. суду в Трієстї Кіндіґер справедливости, міністерияльний радник Хмельовский для Галичини, шеф секциї Гартель управу просьвіти, шеф секциї Стібраль торговлї, а шеф секциї князьолуцкий фінансів.

Відень. 3. жовтня. Цїсар надав ґр. Тунови великий хрест ордена сьв. Стефана, а міністрам: Вітекови, Руберови, Билянд-Райдтови, Кастови, Кайцльови, Єнджейовичови і Дінавльому зелїзні хрести першої кляси.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковинї

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі як: **дїла, брошури, оголошеня, табелї, цїнники, рахунки, карти візитові, запрошеня весїльні, карти заручин, наголовки на листи і коверти** і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польскій і нїмецкій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Маю честь повідомити Високоповажану П. Т. Публику що я **(2. вересня 1899 р.)** отворила

курс крою

найновійшого віденьского на форму Шак.

З поважанєм

Аґлея Брага

ул. Руска ч. 14.

Г. Файлєс

оператор нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї видання:

Людина, Ольги Кибиляньскої	40	кр.
Царівна, „ „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „ „	20	„
Покора „ „	70	„
Сестра Юлїя, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича І. том.	1.—	„
Залїсе, Осипа Маковея	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „ „	10	„
Хлопцї-садівники „ „	20	„
Цїсар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк І. і ІІ. том. по	5	„
Бесїди про часи козацьки * *	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців * *	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людий, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит * * *	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

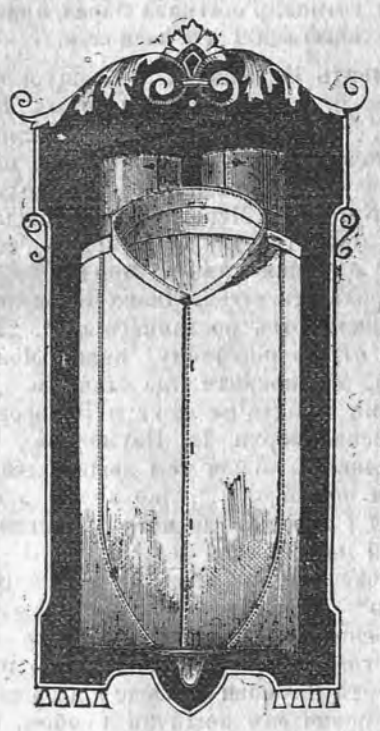

Перворядна американьска

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публицї.

Приймає она до праня і прасованя **сорочки, ковнїрики, манжети, фіранки** і то в всяких красках, як **кремова, біла, червона, зелена, сива** і т. д., також приймає **портієри, біле не крохмалене свїлякого сорта мужеску ґардеробу з вовни, шевйоту і піки**, далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінциї виконують ся в найкоротшім часї.

За сумїнне виконане, умірковану цїну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Авґуст Черняєвский,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Рух поїздів зелїзничих

від 1-го мая 1899 після часу середно-европейского.

До Чернівцїв приходять:

з Відня, Снятина, Неполоківцїв

поєп. 7·19 рано, поєп. 8·02 вечер особ. 6·50 рано, особ. 6·05 вечер;

з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальфи Глїбокої:

поєп. 6·56 вечер, поєп. 7.52 рано; особ. 9·31 рано, 1·40 в полудне, особ. 9·22 вечер;

з Новоселицї, Бояна, Садаґури:

мішан. 11·50 в полуд.; мішан. 9·55 вечер;

З Чорткова, Залїщик, Лужан:

мішаний 8·09 рано; мішаний 5·25 по полуд.;

З Чернівцїв відходять:

до Неполоківцїв, Снятина, Відня:

поєп. 7·06 вечер, поєп. 8·10 рано; особ. 9·40 рано, особ. 1·55 в полудне, особ. 9.42 вечер.

до Глїбоки, Гадікфальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:

поєп. 7·28 рано, поєп. 8·10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7.53 рано, особ. 4·35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11·25 в ночи;

до Садаґури, Бояна, Новоселицї:

мішан. 7·57 рано; мішан. 5·50 вечером;

До Лужан, Залїщик, Чорткова:

мішаний 7·— рано; мішаний 7·15 вечером.

До Глїбокої приходять:

з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:

мішан. 8·— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5·20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівтірки пятницю).

З Глїбоки відходять:

до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9·40 рано. мішан. 6·20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вівтірки та пятницю);

До Гадікфальфи приходять:

з Радівцїв:

мішан. 6·05 рано; мішан. 5·15 по полуд.

з Бродини:

мішан. 7·05 рано, мішан. 6·40 вечер.

З Гадікфальфи відходить:

до Радівцїв:

міш. 9·12 рано; міш. 7·20 вечер.

до Бродини:

міш. 10·30 рано; мішан. 3·50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунґу, Вами, Ґурагумори, Качики:

мішан. 10·15 рано, мішан. 5·45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Ґурагумори, Вами, Кімполунґу:

мішан. 11·20 в полуд., мішан. 3·00 в ночи.

До Іцкан приходить:

з Сучави:

мішан. 9·20 рано, мішан. 4·25 по полуд., міш. 5·50 по пол., мішан. 9·30 вечер, мішан. 5.30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави

мішан. 6·30 рано, мішан. 11·30 в полуд., 4·40 по полудни, мішан. 8·10 вечер. мішан. 4·15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драґоші

мішан. 9·25 рано, мішан. 4·35 по полуд. міш. 5·30 по полуд., міш. 5·50 рано.

з Рус-молдавиці

мішан. 1·30 в полудне, мішан. 8·05 вечер.

З Вами відходять:

до Драґоші

мішан. 10·55 рано, мішан. 5·20 по пол., міш. 3·20 в ночи;

до Рус-молдавиці

міш. 6·50 рано, мішан. 2·05 по пол., мішан. 3·20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на стациях Вама, Драґоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:

з Чудина н. С.:

мішан. 7·15 рано; мішан. 4·35 по полудни.

З Карапчева відходять

до Чудина н. С.

мішан. 10·25 рано; мішан. 7·05 вечер.

До Неполоківцїв приходять:

з Вашківцїв, Вижницї:

мішан. 8.20 рано; мішан. 5·15 по полудни.

З Неполоківцїв відходять:

до Вашківцїв, Вижницї:

мішан. 9·00 рано; мішан. 7·50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·41 рано; Мішан. 5·00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Залїщик:

мішан. 7·50 рано; мішан. 8·00 вечер.

До Карльсберґу приходять:

З Путни:

міш. 12·41 в полуд., мішан. 4·10 по полуд.

З Карльсберґа відходять:

мішан. 1·20 в полуд. мішан. 7·00 вечер.

Примітка.

Час середно-европейский іде о 46 мінут пізнїйше від черновецкого часу.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 114. Чернівці, пятниця дня 24. вересня (6. жовтня) 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

До ситуациї.

Нарештї кабінетова кріза вже полагоджена, хоч все каже припускати, що не на довго. В середу о годинї пів до 2-ої по полудни приймав цїсар новоіменованих управителїв мінїстерств просьвіти, торговлї і скарбу, дра Гартля, Штібраля і Князьолуцкого на окремій авдиенциї. Нове мінїстерство робить вже приготовленя до скликаня парляменту, хоч ще не має иїякої запевненої більшости. Гадають, що парлямент обмежить свою дїяльність на вибір членів спільних делеґаций і иїякі иньші предложеня не прийдуть на дневний порядок. Радикальне иїмецке сторонництво не хоче вдоволити ся самим знесенем язикових розпоряджень, і іде в своїх жаданях ще дальше, жадаючи яко першого услівя, аби § 14 не уживано як доси і аби внесено в палатї послів язиковий закон. Та запорука має ся подати Иїмцям в престольній бесїдї. Безпосередно перед зібранем ради державної будуть скликані всї комітети вірноконституцийної більшої посїлости зі всїх країв коронних, котрі під проводом ґр. Освальда Туна нарадять ся над тим, яке становище займити супротив нового кабінету. Президент мінїстрів ґр. Клярі запросив передвчера до себе провідників иїмецкої народної партиї: Тірка, Гогенберґера і Кайзера, котрі заявили ся за замкненем парляменту. Парлямент має бути скликаний на день 17. жовтня. Ще перед тим будуть знесені язикові розпорядженя, а крім того буде виготовлений новий язиковий закон для Чехії. Провідники партий иїмецко-поступової і народної, згодили ся на спільну тактику. Вчерашні ухвали субкомітетів будуть предложені повним комітетам до затвердженя. Провідники лївиці зберуть ся на другий тиждень для обговореня ситуациї. Они предкладають внести спільне обжалованє против б. мінїстерства ґр. Туна.

Slovenec доносить, що в иїмецкій католицкій партиї прийшло до роздору, бо др. Катрайн заявив ся за розвязанем кризи в той спосіб, щоби зблизити ся до иньших иїмецких сторонництв, а др. Ебенгох рішучо тому противить ся. Після донесень тої часописи президент Фукс не прийме вжа рішучо того достоїньства. — По мисли оногдашної ухвали виконуючого комітету молодоческих послів, скликав той клюб засїданє на суботу дня 7. с. м., а в неділю дня 8. с. м. відбуде ся засїданє молодоческих мужів довіря. На вчерашній конференциї молодоческих послів поставив предсїдатель внесенє, аби всї посли зложили свої мандати до палати послів, однако не прийшло до ухваленя того внесеня.

Narodni Listy містять з Відня телеґраму, в котрій сказано, що Чехи повинні жадати відповідного відшкодованя за знесенє язикових розпоряджень. Між тим як Politik віщує кабінетови ґр. Клярі'ого дуже коротке житє, гадають Nar. Listy, що то мінїстерство не так скоро зробить місце парляментарному правительству. Знесенє язикових розпоряджень, той заповіданий перший крок на дорозї нового правительства, називають Nar. Listy обидою цїлого ческого народу. Та часопись висказує пересьвідчене, що Чехів в борбі о свої права не лишать Поляки, полудневі Славяни, а навіть честні Иїмцї. Але на случай, колиб навіть і до того мало прийти, то покаже ся сила ческого народу. Опір ческий покаже ся тяжший до переломаня, як иїмецкий терорізм.

В Льондонї роблять ся горячкові приготовленя до війни з полуднево-африканьскою републикою трансвальскою. Онодї покликано 70.000 резервістів. В суботу відбуде ся рада коронна під проводом королевої Вікториї. Парлямент збирає ся 17. с. м. Побоюють ся, що в парляментї виступлять Ірляндцї з опозициею против війни. — З полудневої Африки доносять, що там кождої хвилї надїють ся вісти о нападї Бурів на північну границю Наталю. На граници вже прийшло до розрухів. Трансвальске населенє напало на магазини в Чарлставн і зграбувало їх. На граници стоїть 7.000 Бурів з 23 приками. — Найлїпше обізнані зі справою круги англїйскі гадають, що вже нема иїякої надії на удержанє мира. До війни прийти мусить, хиба би Трансваль приймив всї англїйскі услівя без иїяких застережень, а того також годї надїяти ся.

Галицка Каса щаднича перед судом.

По відчитаню акту обжалованя, що тривало 7 годин, приступлено до полагоджень різних формальностий. Именно перший обжалований Щепановский зажадав через свого оборонцю, аби йому було вільно приходити на розправу хвилево, бо він дуже занепав на здоровлю, а Фурманова просила о звільненє її на два дни з розправи. Трибунал прихилившись до сих просьб, взяв ся, очевидно устами предсїдателя, до провіреня білянсів каси щадничої від 1894 року, котрі предетавляють ся дуже сумно. Приміром в році минувшім виказано у тім білянсї векслїв на суму 7,830.861 зр., а стан фонду резервового 4,106.033 зр.

Переслухувано головного (має ся розуміти, головного з живучих, бо Зїма, звістно, умер!) виновника, а то книговодчика (бухгальтера) Евг. Вендриховского. Чоловік се старий, сухий, а „чистий“ як сльоза. До жадної вини не почуває ся, а все, від найменшого до найбільшого спихає на пок. Зїму. Свою чинність зіставляв правильно, згідно з книгами і все те показував Зїмі, але сей послїдний його не любив, наказував йому робити те, що він хтїв і він мусив слухати свого начальника. Акт обжалованя опирає ся, по думцї сего панка, на несправедливім переконаню о відносинах пануючих між ним, а пок. Зїмою, котрий був незвичайно деспотично усособлений. Він був лише звичайним урядником і не мав права критикувати і вглядати в чинности свого шефа. Зїма рядив ся сам цїлком автократично, так, що навіть правительственного комісаря радника Клеберґа свого часу вигриз. На увагу предсїдателя трибуналу, що Вендр. з Зїмою були собі „per“ ти — обжалований робить дивну міну і каже, що так справдї було, але ще в 63-их роках, в часї польскої рухавки, до котрої оба належали. А на увагу, що Зїма робив йому рїжні ласки, як удїлював позичок, дарував проценти і т. д. — Вендриховский відповідає, що власне сї ласки пок. Зїми були для него „дуже немилими справами, о котрі він иїколи не старав ся і не просив“. В дальшім тягу зізнає, що Зїма його переконував, що до фальшивих білянсів, що вони зіставлені добре, бо так мусить бути. Свідок Жебровский зізнавав свого часу в слїдствї цїлком противно і то на користь обжалованого, котрий тепер рі-

ОСИП ШПИТКО.

ДЕКАДЕНТ.

Федько Дуля був собі доволї щасливим чоловіком. Мав хату, 2 морґи гарного города, дві корові що лїтували і зимували в т. зв. „причепі“, одну безрогу, кільканайцят курок, лазущу, яму, звичайно повну бараболь та бураків, — от і цїле майно. Він иїколи не знав що то голод, Боже сохрани! Хиба один передновок троха давав ся йому в знаки, але він і тодї давав собі раду. Цїла его загорода обсаджена була гарними та рослими черешнями, котрі для Федька і его сїмї були справдїшньою манною в часї переднівку. Він не знав що то довг, що то значить бути винним за податки, не знав як у корчмаря „капроокого“ Йойни двері відчиняють ся. З иїким не сварив ся, з иїким по судах не волочив ся, був тихий, спокійний і побожний. Тож папірняцька громада, бачучи, що лїпшого вибору не зробить — іменувала його громадським пастухом.

Ґаздівство йшло Федькови, от мовляв, „полатавши“, а то майже виключно завдяки добрій жінцї, якою Господь Федька наділив. А що вже добра була — то й рідко пошукати.

Вправдї в нинїшних тяжких часах, то майже кождий „жених“, шукає собі такої жінки, аби „приданим“ побільшила его майно, бо воно по правдї тепер що раз тяжше жити на сьвітї. Але Федько Дуля иїколи не мрів про маєтки, він — сьміло можна сказати — оженив ся з любови. Йому сподобала ся Паранька, а не так Паранька, як єї новий кожух, а він такого ще з роду не мав на своїому хребтї. Люди говорили — а чого вони нинї не говорять? — що Паранька кромі кожуха, носила в подолку завинені і ниткою обвязані гроші. Одні казали, що мала „три петки“, другі, що „штири“, а були й такі, що на власні очи бачили у Параньки „трийцїть биз двох“, однако, скілько їх було на правду — — Господь там милосердний знає, не ми грішні. Се Федька абсолютно иїчого не інтересувало. Вже сам факт, що Паранька доперва 5 лїт між людьми служить, а вже люди говорять, що щось має гроший — був для него дуже переконуючим арґументом, що вона буде доброю жінкою, а ще лїпшою ґаздинею. Отже не надумуючись довго, післав сватів, а небавом відбуло ся і весїлє, очевидно, не таке як у людий, бо-ж звістно, Федько був сиротою, чоловіком бідним, а і Паранька кромі нового кожуха та на зелено помальованої скринї, ледво до половини виложеної звичайними дївочими фаталахами і двома „півсотками“ полотна, а також може і кромі тих мнимих „трох петок“ з подолком — більше иїчого йому не принесла. А те, що добрі люди зараз по слюбі „надарували“ — не було що і в коляду класти. Купило ся пива 3 чвертки, ґарнець оковитки, пів кірця питльованої муки, телячий послїдок, кілька ковбас, заплатило ся за слюб попови і дякови... но і по грошах. Що то нинї „три петки“!

Федько справдї не помилив ся у своїх рахубах що до Параньки. Вона була доброю жінкою, а ґаздинею — то таки просто ідеальною. Як візьме ся до якої роботи, то все аж горить її в руках. Бувало, Федько ще спить, а Паранька як звине ся, то дивись і обід зварений і хата позамітана і „фости“ видояні і кури пощупані, словом — все в порядку, все пороблене, а Федько досьвіта вставши, заставав Параньку, як ще й кужіль пряла. Було нераз і так, що коли Федько вибере ся зимою в село по „присївок“ — звістно, був пастухом громадським і яко такий, побирав платню в натуралїях, значить, по снопови від морґа, — то Паранька, кромі своєї роботи, бувало і сїчки сама „вдусить“. Словом — була его правою рукою. Федько дуже тїшив ся і дякував Богу, встаючи і лягаючи що дав йому таку добру долю. Тїшив ся і приграваў собі на сопілочцї, ходячи з грубою сукатою кулею за громадською чередою.

Що до сопілки, то Федько був під тим зглядом справдїшним віртуозом. Бувало як заграє сумної думки, то аж хтїло ся плакати, а як знов „вибере“ веселої — то аж лїси ходили. Знала його з того цїла околиця. Всї його любили і то мимо его, на перший погляд, несимпатичного лиця, зарослого міс-

жними способами старає ся єї зізнання ослабити і зневтралізувати. О 3. год. по пол. відрочено розправу.

НОВИНКИ.

Чернівці, 5-го жовтня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагоді збирайте складки.

Іменини цїсаря Франц Йосифа І. обходжено у нас в середу дня 4. жовтня с. р. — як звичайно — торжественно. Місто прибрало вид празничний. На ратуши, будинках правительственних, краевих, міских а навіть і приватних видніли ся хоругви. О 9 год. з рана відправляли ся по церквах богослуженя, очевидно при арматних вистрілах.

Черновецкі жиди зібрали ся минувшої суботи до тут. ратушевої салї під проводом д-ра Штравхера і по горячих промовах ухвалили протест проти посуджуваня жидів о уживане християньскої крови в цїлях ритуальних. Стало ся се з нагоди засужденя Гільзпера в Кутнагорі.

Популярний 14-дневний курс ветеринарії для учительства і для селян, а враз 14-дневний курс кутя коней для визволених челядників ковальских відбуде ся в Раві рускій в часї від 2. до 17. падолиста с. р. включно. Для незаможних слухачів роздїлить ся 10 стипендий по 7 зр. титулом диет; при тім всї слухачі, котрі того потребувати будуть, дістануть уміщене на кошт віддїлу. Пильні слухачі одержать по скінченім курсї відповідні премії. Хотячі взяти участь в курсї мають внести зголошеня на адресу секретаря віддїлу товариства господарского в Раві, Івана Табачиньского, найдальше до дня 15. жовтня с. р.

Польске тов. ремісниче „Gwiazda“ дає в неділю дня 8. жовтня аматорске представленє в сали польскої Czyteln-ї, з котрого чистий дохід призначений на запомоговий фонд для інвалїдів і сиріт по членах сего товариства.

Новоіменований праский князь-архиепископ бар. Лев Скрбеньский ще зовсїм молодий чоловік, бо має лиш 37 лїт. Походить він із старого шляхотского роду моравского. Рукоположений на єрея 1889 року, був парохом в Дубі під Оломуцом, потім в Мельчи на Шлеску, вкінци в Кромерижи, сего-ж року став ґремияльним крилошанином в Оломуци а ось-тепер архиепископом. Так в десяти лїтах перейшов цїлу карієру від богослова до архиепископа. А архиепископство праске богате: до него належить тринайцять земских посїлостий в просторі 24.539 гектарів, з фабричними заводами. Чистого доходу річного має праский архиепископ коло 300.000 зр.

Пригоди подорожника. Подорожник Вельльман вернув в сих днях до Гулль з пешасливої подорожі до північного бігуна. Ходить ще на кулях. Права нога відказує йому послуху. Вельльман розказує, що виїхавши з Тромзое 26. липня с. р., найшов 28. в Ельмвоод в краю Франц-Йосифа ненарушену проживу, яку лишив Андрее. До врізу Тегетеоф приїхав 30. липня, а 5. серпня виправив свого приятеля Вальдвіна на північ і хотїв їхати за ним, але перешкодила йому буря. Двох Норвежців дістало ся однак до Вальдвіна і занесло йому приказ Вельльмана, аби побудував ратункову стацію та вертав ся. Ратункову стацію збудовано недалеко врізу Геллер під 81° широти. Лишили ся там Норвежці Венцен і Бервіґ. Дня 18. лютого с. р. виїхав Вельльман і дістав ся 27. до згаданого порту.

— Ми застали Бервіґа при вході до снїжного тунелю, що вів до хати — розказує Вельльман. — Чатував зі стрільбою в руцї, засїв ся на медведя.

— Бідний Венцен умер — сказав мінї.

— Похоронений? — поспитав я.

— Ні — відповів Бервіґ. — Лежить там в хатї. Я дотримав йому обітниці.

Оба приятелї присягли собі, що коли один з них умре, то другий пильнуватиме его тїла, доки не прийде підмога. Живий і мертвий лежали коло себе цїлих два мїсяцї в тій самій хатї. Бервіґ розказував, що ухоронив ся від шалу лише завдяки тому, що повтарав раз-у-раз в голос уступи з Ібзена. Труп не розложив ся. Термометер показував 64° понизше нулї. Ми назбирали другої днини каміня і прикрили тїло нашого приятеля. Потім поїхали далї. 20. марця були ми вже коло 82° і гадали доїхати до 87°. Тодї я випав зі санок і зломив собі ногу. 22. марця землетрисене знищило леди, затопило санки, псів і харч. Ми спасли ся майже чудом. Треба було вертати.

Дитина на гачку у воздусї. Страшна і незвичайна пригода стала ся перед кількома днями в Карльсбадї. В однім домі на другім поверсї мешкають там супруги Антін і Франціска Кібіш в одній комнатцї, котрої вікно виходить на подвіре. Отже перед кількома днями бавив ся їх пятилїтний синок Кароль коло отвертого вікна а мати порала ся в хатї. Коли мати оглянула ся за дитиною, побачила як-раз, що хлопець вилїз на вікно, а заким она ще могла прискочити до вікна, дитина вже вилїла на долину. Мати з криком розпуки пустилась долї сходами гадаючи, що на подвірю буде збирати лиш кости з дитини; коли же збігла і подивила ся, дитини не було на земли. На смерть перелякана мати подивила ся тогди в гору до вікна і побачила що єї дитина висить там під вікном на таку долї головкою. Хлопчина падаючи з вікна на землю зачепив ся штанятками на тачок від вікна і так повис у воздусї. На вид той мати зімлїла на подвірю. На щасте друга жінка, що мешкала в подвірю, Елєонора, зачула якийсь крик і здогадуючись, що мусило щось стати ся, вибігла на подвіре, а коли добре розглянула ся і побачила висячого хлопця, вибігла зараз на гору, та вхопивши дитину за ніжку, витягнула єї назад до комнати. Хлопець був вже майже неживий, бо внеїв так яких 10 мінут, але мимо того, по якімсь часї удало ся привести його до житя. За той час і мати дитини прийшла до памяти і так все скінчило ся лиш на страху.

Батьківска любов. В Берлинї лучив ся слїдуючий випадок: 11-лїтного сынка видавця Дітбендера, переїхали перед кількома місяцями колеса воза. Лїкарі орекли, що до виратованя хлопця потреба конче вшити часть шкіри, аби рана могла згоїти ся. Тодї батько згодив ся дати собі викроїти з рамени шкіру і операцию сю щасливо видержав, через що причинив ся до уратованя житя свого сина.

Котюзї по заслузї. За знущане над селянином Никофоровом, засудив головний департамент сенату в Симферополи (в Росиї) графа Каннїста, властителя дібр, на утрату прав горожаньских і на заслане на Сибір, а полїцийняків Коменьского і Кардашева по півтора року тяжкої вязниці.

Траґедия на широкім мори. Капітан корабля „Маніту“, великого судна, що перевозять рогату худобу з Америки до Анелїї, а котре сими днями стануло на доках Альберта коло Льондону, розповів про слїдуючу сумну і страшну пригоду, яка стала ся на тім кораблї підчас дороги. Межи людми, що наймають ся догладати худобу на кораблї підчас перевозу, знаходять ся часто емігранти, котрі призбиравши в Америцї трохи гроша, вертають назад домів, а щоби не платити за перевіз, наймають ся на роботу. Отже межи тими наймитами був на кораблї „Маніту“ також якийсь 30-лїтний чоловік з Австриї. (Хто знає, може то був і який емігрант з Галичини? — *Ред.*) Зараз скоро лиш корабель виїхав з Ню-Йорку, настала була межи тими наймитами суперечка, а офіцир корабельний, що мав над ними надзір, не міг дати собі з ними ради і лиш з великим трудом не допустив до того, що они взаїмно не порізали ся. Здає ся однакож, що тоті різуни особливо завзяли ся були на емігранта з Австриї. Той чоловік був в Сполучених Державах через 10 лїт і з великим трудом призбирав собі 250 доларів (625 зр.) з котрими тепер вертав домів, та мав їх при собі для безпечности защиті в сорочцї. Одного вечера, коли той чоловік спїв і латав собі одежину та нахилив ся над нею, хтось закинув йому мішок на голову, і заким він ще міг увільнити ся, вже йому вирізано гроші з сорочки. Відразу з плачем побіг до капітана і розповів, що його обрабовано, але капітан не міг завести нїякого слїдства, бо тоті різуни були би на кораблї всїх вирізали. Нещасливий емігрант з жалю за грішми зійшов з розуму і діставав хвилями таких нападів, що як треба було його звязати. День і ніч верещав він так страшно, що в кождім кутику кораблї було чути его голос. Коли наконець зробило ся тихо, всї гадали, що божевільний заснув. Над раном сторож на кораблї зачув, що у воду упало щось тяжкого, та зараз дав знати. Спущено чим скорше лодку і моряки побачили на водї звязаного емігранта. Він якимсь способом, хоч мав звязані руки і ноги, висунув ся з кабіни де був замкнений, вилїз на верх кораблї і кинув ся у воду.

Страшна пригода. В Штумї в Прусах 24-лїтна дочка судового возного Завтера вкинула до кирниці чотири метри глубокої на подвірю судовім — рідну 8-лїтну сестру і двох братів одного 3-лїтного а другого 6-лїтного. Хлопці утопились, а дївчина виратувала ся, ухопившись ланцуха. Она відтак оповіла о страшнім злочинї, сповненім мабуть в хвили помраченя ума. Злочинниця, після одних, щезла без слїду, після других, віддала ся сама судови.

Катастрофа при будові каналу. В Новім Санчи при ул. Шведскій при будові каналу усунула ся земля і засипала трох робітників. Инші робітники видачи нещасте, зачали вилами та лопатами розкопувати нещасні жертви, але замість їм помочи, зашкодили значно, були би може і позаколювали робітників на смерть, коли би не три офіцири, що переходили тамтуди з військом і приказали компанії війска прийти в поміч. Відкопаних відвезено сейчас до шпиталю. Один з видобутих поколенний зелїзним дручком робітниками, що хотїли відкопати землю — кінчить житє, а инших нещасливих нема також надії удержати при житю.

Війна! В сих днях має наступити урядове виповіджене війни Трансвальови і републиці Оранїе зі сторони Анґлії. Тому не вадить приглянути ся військовим силам обох держав, що стануть проти себе з оружием у руцї. Трансваль і републіка Оранїе є добре зорганізовані під зглядом військових сил. Вони є поділені територияльно на бригади і баталїони. На чолї перших стоять ко-

---

цями купками рудого і мов щітковатого волося і величезного в видї дині звисаючого черева. Иого люблено взагалї, бо — як сказано — був спокійний і нїколи нїкому води не заколотив.

І жив собі Федько дуже солїдно. Город родив, він з „присівку“ доносив, Паранька хабарала, запобігала, крутила своїм сьвітом як швець шкірою — і він не те, що нїкому ґрейцара не був винен, але мав все в перескринку в податковій книжочцї кілька риньских готівки... от — недай Господи, на який випадок. Що-ж до переднівку, котрий навіть і богачам дає ся часто в знаки, то Федько звістно, намагав тодї черешнями. А воно, справдї, хто не знає переднівку, той і вартости черешень не з'уміє оцінити. З'їсть бувало Федько зо дві зо три коробки, перехрестить ся, подякує Богу і — гей-же у лїс до худоби. Черешнї, має ся розуміти, їв з пестками, адже він не був анї писаром, анї гадвокатом, анї паном презесом зі суду, а тим самим, не мав часу бавити ся з такими дурницями, тим більше, що там громадська худоба чекає на него. А коли хто закпив з него, що він їсть черешнї з пестками, то він зараз і відгриз ся:

— Як зачну — каже бувало — викидати „кістки“, то яка мара в животї лишить ся?

Оті черешнї були его справдїшним добродїйством; їв іх рано, у вечер, а навіть і на полуденок виносили йому дїти до лїса. А треба сказати, що дїтий тих мав таки нїврок спору купку, бо аж осмеро, а ту вже — Боже не уменчи — і девятий рій ось-ось мав вилетїти. Бувало сей або той засьміє ся з него:

— Гей, Федьку! що ви гадаєте? а наженїть но ви де свою бабу троха від себе.

— Та на що?

— На що? та вона вам далї-далї таку купу дїтий насипле, що не випасете їх в цїлих папірнецьких лїсах!

Федько звичайно усьміхав ся і удаючи буцїм обидженого, відповідав:

— Дурний-бим був, якбим собі ще й того жалував, та-ж то тілько моеї омасти! — І щасливий був Дуля, навіть дуже, може власне тому, що — як де-які „поважні“ говорили — бракувало йому „пятої клепки.“

А однако було „щось“, котре на погляд щасливого і спокійного Федька непокоїло, ба, інодї гризло навіть, іменно, за далеко була вода від его загороди. Що вже не напштудерував ся бідний Федько, що не намучив ся і таки нїчого не вишштудерував. Не раз думало ся в его простій головонцї:

— Щоби то була за добра річ, мати загороду десь на приклад у долї, при потоцї? І Паранька мала-б вигоду і дїтискам було-б лекше. Воно правда, минї ту дуже добре, бо вобісце файне і черешеньки аж любо, нїхто таких не має... іно тая вода далеко. Лїтом — то ще якотако, але як задує біла — то хоть скази се, анї напити се, анї рубатки де вихляпати. Біда тай тілько. Треба би щось доконче зробити... Ба, але що?

І щаслива думка блиснула Федькови в голові. Адже цїлий ґрунт на котрім він ґаздує, є его питоменний, лишив йому небіщик батько. Він-же добре памятає, як на нїм робив покійний панщину, значить ся, ґрунт нинї его і нїхто не має до ґрунту права, може його продати, може заміняти, а навіть і подарувати, хоч би й чужому — все йому вільно. Вправдї воно якось, мовляв, трохи маркотно позбувати ся батьківщини, ну, та він прецї зовсїм не думає осиротувати своїх дїтий... Ба, але він ще нїколи такої великої річи не продавав, боїть ся, бо ану-ж ошукають його?... Що ту робити? що ту робити?... Коли-б так грошї, то він вимурував би собі коло свого обістя кирницю... От було-б добре! Та ба, кирниця дуже багато коштує, на те треба мати грошї, а де їх нинї має громацький пастух?

І так гриз ся Федько безнастанно, бив ся з думками, сам не знав, що робити. І не диво, жаль йому було бідної Параньки, що четверо гонів мусила ходити по воду, жаль було і дїтий.

(Конець буде.)

мандирі, на чолї других фельдкорнети. Під зглядом полїгичного подїлу краю відповідає командорови вйт-ляндрост. В обох державах військова служба є загальною, обовязує від 18. до 60. р. житя, так Бурів як і муринів. Після спису населеня числив Трансваль в 1805 р. 226.028 білих мешканців і 653.662 муринів, що належать у більшій части до сильного і военного племени Кафрів, а республика Оранїе числила 76.716 білих і 129.787 краевих мешканців. Зі сього числа є 46.500 білих і 75.000 муринів обовязаних до дїяльної військової служби. Кождий горожанин, що належить до сего народа повинен мати у себе дома карабін (Генрі-Мартівї, або Мавзера), амуніцию, коня і проживу (на дві недїлї), що складаєть ся зі сухарів або кукурудзи і сушеного мяса. Для уведшеня мобілїзациї видано в 1894 р. закон, силою якого вільно завязувати охітничі віддїли, які мають право вибору своїх офіцирів. Вони дістають для кождого свойого члена крім збруї також якусь суму гроший на мундір. Аби знов піднести замиловане і вправи в стріляню, правительство видає рік-річно велику скількість амуніциї і 30.000 голендерских гульденів на премії для стрілецких товариств. Обі республїки не мають сталого війска, з виїмкою сталих кадрів, що вступають добровільно до служби і лишають ся дуже хутко, бо до її переведеня уживають фельдкорнети умовлених знаків, н. пр. огнів запалених на взгірях. Начальником війск в Трансвалю є ґенерал Р. Й. Хубер, вибраний загальним голосованем на десять років. Він проводити ме військами республїки Оранїе на випадок війни з Анґлїею. — Анґлія має там досї $6^1/_2$ баталїонів пішого війска, два полки кавалериї, 24 армат, один баталїон піонерів і т. п. Крім сього згадані кольонії виставляють 8.000 охотників. З матїрнього краю і з Індий йде туда около 20.000 людий звичайного війска. Анґлїйске міністерство війни обчислює, що в другій половині жовтня зможе згромадити на терени будучої війни 36.000 людий звичайного війска.

Зледанцілий син міністра. Римска прокуратория пошукує гончими листами Люйджа Кріспї'го, сина бувшого італїяньского міністра і президента кабінету. Люйджі наробив вже свому батькови багато клопоту і сорому. В 1892 р. на внесене самого батька замкнено зледанцілого сина міністра на кілька місяців до арешту, що після італїяньских законів може стати ся. Та нїчо не помогло. Коли він знову вийшов на волю, навязав любовні зносини з якоюсь графинею. В 1896 р. літом в ночи обікрав хтось ту ґрафиню серед незвичайно романтичних обставин, забравши їй всї її дияманти і дорогоцінности. Злодія опісля зловлено, але дияманти пропали. З процесу в сій справі показало ся, що то Люйджі Кріспі був тим, котрий намовлав до крадежи і поміг до всего, лише не можна було поставити йому зовсїм ясного доказу на то. Йому не позіставало тогди нїчого иньшого, як лиш виїхати зовсїм з Італії. Він переніс ся був аж до арґентини, де дістав місце писаря в якімсь італїяньскім банку. Але тут удало ся йому підмовити жінку свого шефа і він втїк зі своєю любкою до Уруґвай, де лишив еї на боже провидїне, коли йому вже гроший не стало. Тимчасом удало ся італїяньскій полїциї зібрати зовсїм певні докази на то, що то Люйджі Кріспі був тим, котрий покрав через других дияманти у ґрафинї Челере і тому тепер розписано за ним гончі листи.

Статистика пива. Після урядових дат в роцї 1897/8 всї бровари на землї витворили чверть міліарда гектолїтрів пива. Зі сего числа найбільша часть припадає на Нїмеччину, де випродуковано 61,300.000 гтл. Получені держави враз з Америкою і Австралїєю витворили 55,400.000 гтл., Анґлія 53,000.000 Австро угорска монархія 50,610.000, Бельґія 12,410.000 Франция 8,870.000 Росия 4,580.000, Данія 1,980.000 і т. д. Найбільше споживе пива є в Баварії, де на одну голову випадає річно 235·8 літра, найменьша часть в Росії, бо 4·7 літра на одну голову.

Товариства злочину. В Італії істнує много тайних товариств, котрих дїяльність характеризує найлїпше такий факт. В передмістю Неаполю, Фуоріґротта, попав один з властителїв невеликої посїлости в грошевий клопіт. Удав ся тому до пекаря, Паскала Пагано, а сей пожичив йому на гіпотеку сїм тисяч лїрів під услівем звороту по певнім означенім речиньци. Час звороту капіталу надійшов, але довжник не почував ся до обовязку віддачі гроший мимо упімнень пекаря. Знетерпеливлений пекар звернув ся до суду, котрий наказав примусову еґзекуцию майна довжника на покритє належности. Тут вдало ся в справу одно з тайних товариств, що за дрібну оплату, побрану від довжника, з'обовязало ся відстрашити вірителя від удаваня ся до суду в цїли відзисканя гроший. Довершене пляну поручено Людвікови Кампанеллї, знаному в околицях Неаполю під іменем „Ґарібальдї," що прибрав собі до помочи одного з найнебезпечнїйших „товаришів," Франца Лїґарі, недавно випущеного з вязниці по відсидженю кари двайцятилїтної вязниці за убийство в цїлях рабунку. Панове ті удали ся до вірителя і загрозили йому смертию, єли своєї належитости буде доходити дорогою судовою. Коли вірітель погрози не убояв ся, члени тайного товариства „Camorr-и" зібрали ся в Сан Ферианділо і видали там засуд смерти на пекаря, Паскала Пагано. Виконане приговору повірено 18-аїтиому Каталїнови, званому „кандидатом" за винагородою 200 лїрів, платних в годину по довершеню убийства. Сей драбуга удав ся сейчас до склепу пекаря і зажадав хлїба за кілька центезимів, але в хвилї, коли пекар важив хлїб, упхав йому нїж в горло. Проступника зловлено, а судове слїдство роз'яснило цїлу історию. Увязнено доси 90 членів тайного товариства, що тероризує мешканців передмістє Неаполю. Сьвідомі річи твердять, що се не на багато придасть ся, бо люди споводовані увязненем „camorr-стів" заповнюють ся в Італії дуже скоро.

Велека катастрофа навістила місто Йокогаму в Японії. Після вістий, які аж тепер насшли, вигоріла ще в серпни в ночи з 12 на 13 цїла та часть міста, в котрій мешкають Японці; згоріло 3027 домів. Йокогама дїлить ся на три части: на всходї над заливом лежить европейска часть, до неї припирає на заходї та часть міста, де стоять публичні японьскі будинки, а аж поза тими тягне ся правдиве японьске місто з многими тисячами малих домів, сьвятинь, шкіл та театрів. Найкраша улиця міста Ізецакіно, знана дуже добре кождому Европейцеви, котрий був коли в Йокогамі, щезла майже зовсїм; на тім місци, де тут стояло пять великих театрів, а коло них множество всїляких льокалїв до забави, майже й слїду з того всего не лишило ся. Крім звичайних приватних домів згоріли ще дві сьвятинї, один банк, майже всї театри і кілька шкіл. Шкоду обчисляють на яких 7 до 8 міліонів зр. Підчас сеї катастрофи погибло і богато людий. Зпід згарищ добуто 25 трупів.

Людоїди на острові Бука. В маю минулого року причалив корабельний капітан Максиміліан Кольєгорн на статку „Сеаґост" до берегів острова Бука коло Австралії. Мешканці Бука полонили капітана і цїлу корабельну залогу і в страшний спосіб їх замучили. Капітана вкинено до моря а прочих убитих упечено і з'їзджено. Двох майтків з залоги „Сеаґоста" успіло утечи. На вість про сей страшний злочин, прибув другий корабель з великою залогою на остров Бука. Місцевість, Тімбуз, де заменкували убийники взято силою, причім убито девять туземців. Тімбуз спалено а просторі плянтациї кокосу, які управляли людоїди, знищено. Зловлено також провідника людоїдів, котрого пізнав один з утекших майтків і розстріляно. В сей спосіб німцено смерть невинно вимордованої залоги „Сеаґоста."

Край без домових звірят. Після листу, надісланого до товариства ґеоґрафічного в Парижи, краєм без звірят домових є Японія. Японці не їдять мяса і не пють молока, тому не має корова в господарстві жадної вартости. Японці не їздять кінно: їх вози на двох колесах тягнуть люди, длятого нема там ослів, мулів, анї иньших тягарових звірят. Псів найде в Японії багато, але не освоєних, лише здичілих. Японець не освоює, бо не потребує до пользованя і не уживає його яко сторожа дому. Освоєний пес, стрічений в Японії належить певно до чужинця. Овець, кіз і свиней Японці не годують цїлком: вовну, котру могли би їм доставити барани; заступають шовком, в Японії дуже дешевим. Одїжи вовняної Японці не уживають. В японьских господарствах рідко можна побачити курку, а ще рідше качку або голуба; кормлять їх лише для ужитку чужоземців. Деякі властителї в околицях Уедо удержують воли, але не в цїлях господарских. Воли тягнуть похоронні вози членів родини мікада і иньших достойників.

Голуб Андрее.го. Не давно подали і ми за другими ґазетами вість о голубі, котрого мав нїби сам Андрее випустити з карточкою, що нїби північний бігун вже відкритий. Отже тепер показує ся, що хтось з Петербурґа пустив собі „віца", котрий в цїлости удав ся, бо наробив крику в цїлім сьвітї.

Жертви і датки. З представлена, даного рускою дружиною театральною під дирекциею „Рускої Бесїди" у Львові на користь будови „Народного Дому" в Чернівцах, вплинуло brutto 484 зр. 26 кр. Розходів і видатків було 173 зр. 50 кр., так, що остало чистого зиску на „Народний Дім" 310 зр. 76 кр. Надатки за котрі складає видїл товариства сердечну подяку; зложили слїдуючі П. Т. Добродії Сонюк 60 кр., Кухарчик 20 др. Сельпер 1 зр. 20 кр., др. Сторфер 20 кр., Заверквель 70 кр., Табакар 20 кр., др. Фрейндаїх 20 кр., др. Кон 20 кр., п-і Копач 20 кр., п-і Семака 40 кр., Салабан 1 зр., проф. Козак 40 кр., др. Ільон 20 кр., радник Невечержаль 20 кр., о. Левіньский 20 кр., Цурковский 20 кр., нотар Дрогомиреньский 6 зр., дїдич Табора 1 зр., о. проф. Яремійчук 1 зр., пп.: др. Квятковский, др. Ферлєвич, Лунул, Відман і Ульман по 1 зр., др. Зубрицкий 2 зр., Н. Н. 5 зр., др. Филинович 6 зр., В. митрополит Аркадій 6 зр., підполковник Катаржі 6 зр., бар. Мустаца 9 зр. 20 кр., капітан Кобиляньский 1 зр., др. Ключенко 1 зр., др. Рот. 1 зр., др. Воєвідка 5 зр., Варнїцкий 2 зр., бар. Кохановский 5 зр., надрад. скарб. Маер 5 зр., Секірский 1 зр., Н. Н. 2 зр., радник Ант. Захар 5 зр., п-і Н. Н. 1 зр. 20 кр., Н. Н. 1 зр. 20 кр., Н. Н. 5 зр., Н. Н. 2 зр. Заразом складає видїл товариства прилудну подяку і Хвальній Дирекциї тов. „Руска Бесїда" у Львові за те, що причинилась до зібраня такої поважної суми на будову нашого Народного Дому.

Дирекция „Рускої Каси"

в Чернівцах

повідомляє отсим, що льокаль „Рускої Каси" перенесений уже від 3. жовтня с. р. до нововибудованого „Народного Дому" ул. Петровича ч. 2.

За Дирекцию:

Єр. Пігуляк голова. **А. Руснак** член старшини.

Справоздане касове „Рускої Каси"

за місяць верссень 1899 року.

А) Приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло			З кінцем місяця	
зр.	кр.		зр.	кр.	зр.	кр.
59	29	1. На фонд резерв. загальний	1	—	60	29
186	21	2. „ „ „ товариства	—	—	186	21
1693	83	3. Вложено наїв	35	—	1728	83
17435	48	4. Вложено вкладок щадн.	1855	14	19290	62
5671	91	5. Звернено пожичок на скрипти	661	—	6332	91
2517	44	6. „ „ на векслї	615	85	3133	29
1410	23	7. Побрано відсотків	148	63	1558	86
18	97	8. Кредит Банковий	10	53	29	50
3200	—	9. З банку гіпотечн. вибрано	—	—	3200	—
276	51	10. На адміністрацию побрано	27	57	304	08
32469	87		3354	72	35824	59
1335	40	11. Готівка	220	33	1335	40
33805	27		3575	05	37159	99

Б) Розходи.

На початку місяця		в протягу місяця убуло			З кінцем місяця	
зр.	кр.		зр.	кр.	зр.	кр.
55	29	1. На фонд резервовий загальний	14	—	55	29
186	21	2. „ „ „ товариства	—	—	186	21
720	75	3. Виплачено наїв	12	31	733	06
9532	43	4. Виплачено вкладок щадн.	1174	—	10706	43
13482	63	5. Дано пожичок на скрипти	600	—	14082	63
6155	10	6. „ „ на векслї	1200	—	7355	10
463	13	7. Виплачено відсотків	18	94	482	07
1750	—	8. Кредит Банковий	—	—	1750	—
43	30	9. Виплачено коштів спору	—	23	43	53
205	99	10. Виплачено коштів адм.	6	29	212	28
357	30	11. Виплачено коштів основ.	—	—	357	30
12	09	12. Оплати скарбові	—	—	12	09
620	72	13. Роздїл чистого зиску	—	—	620	72
33584	94		3011	77	36596	71
220	33	14. Готівка (Сальдо)	563	28	563	28
33805	27		3575	05	37159	99

В місяцю вересни вступило 3 нових членів з паями деклярованими на суму 60 зр., виплаченими на суму 35 зр. — кр. Виступило 2 членів з паями виплаченими на суму 12 зр. 31 кр.

Дирекция:

Єр Пігуляк голова. **Ат. Руснак** член старшини.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

З причини опізненої пори знежені цїни товарів на ріжні сезони:

ЛЇТНІ ПАРАСОЛЇ

чорні чисто шовкові . від зр. 3·— до 8.—
„ пів „ . . „ „ 1·50 — 2·50
модного цьвіту чисто шовкові . „ „ —·3 — 7·—
„ „ пів „ . „ „ 1·25 — 2·50
Дїточі парасолї . . . „ „ 0·80 — 2·50
Парасолї від дощу . . „ „ 0·95 — 0·10
Для дам і мущчн.

Обув. *Великий склад* черевиків в славної фабрики Anton Capek у Відни, *з французскої шкіри*, а також иньших сорт а все в найлучшім ґатунку для пань, панів і дїтий ясних, жовтих і чорних з ґузиками, до шнурованя і з ґумою

мужескі в цїнї . . . від 3·50 зр. до 8.—
дамскі „ „ . . . „ 3·— „ — 7·—
дїточі „ „ . . . „ 1·10 „ — 3·50

Домові мешти і пантофлї до лявн-тенїсу, методи Кнайпа, Лямана і т. д.

Соломяні капелюхи

мужескі в цїнї . . . від 80 кр. до 3 зр.
для хлопцїв в цїнї . . . „ 40 „ „ 1·50

Лїтні капелюхи фільцові не тяжші як 35 ґр. всякого модного цьвіту в цїнї від 1·59 зр. до 2·50 зр. Капелюхи „Loden“ з фабрики А. Піхлера в Ґрацу.

Виключна продаж славних італїйских капелюхів з фабрик: Barsalino, Ginseppo, і надворної фабрики Генр. Іта у Відни.

Циліндрів і кляків великий вибір
Мужескі кашкити і шапочки найновішої моди для панів, хлопцїв і циклїстів.

Лїски, палиці і капи до подорожі
для циклїстів шапочки, обув, попьчохи, пояси, рукавички, палички і рейтпейтші.

Краватки

у всїх модних фарбах. Всяких сортів сорочки для панів і то шовкову, полотняні і зефірові. туристки шовкові, зефірові і сатинові в цїні від 1·20 зр. до 5 зр. Краватки шовкові і до прання є на складї, а що тиждня приходять в свїжі посилки після найновішої моди.

Прибори до подорожі, як: чемодани, несесери, плахти і куферки у великій скількости до вибору.

Також несесери з накритем до стола, пуделка на капелюхи мужескі і дамскі, піхви на парасолї, ремінцї до клунків пледи і плахти на пледи і шуби.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольозічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважуюсь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокінчастім з ортонедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі карости на ногах.

Доброю і соліднюю працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Для шкіл народних
вийшли цїлком нові друки
можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради”

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і съвято від 9 до 11 години рано.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, (**препоручене** Всеч. Духовеньству і всїм вірним Впреосьв. Митроп. і Преосьв. Еп. **Ординаріятами** всїх **трех епархій**) обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід пожарних.**

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї дїяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів ґваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий . . . . 96.775 зр. 05 кр.
Резерва премій . . . . 64.263 „ 12 „
Фонд основний . . . . 45.000 „ — „
Резерва спеціяльна . . . 842 „ 40 „
} гов. 880 зр. 57 кр.

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди лїквідують ся **безпроволочно.** Полїси „Дністра“ принимає **Банк краєвий** при пожичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористийших** комбінациях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** за оплатою 6½% за інтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає **вклади** до опроцентованя від 1. липня 1899, будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошеня о удїленє агенциї в окрестностях, где **нема** близько агенциї **„Дністра“ приймають ся.**

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до гімнастичних вправ.

! Купуйте книжку !

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою, оправна) дуже умірковапа, а наклад невеликий.

Французский
Інститут для панночок

ул. Франца ч. 12, (Franzensgasse).

Наука французкої, англїйскої, нїмецкої румуньскої мови і музики.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.
За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

Ч. 115. Чернівці, неділя дня 26. вересня (8. жовтня) 1899 р. Рочник XV.

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцях
що середи, пятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

Передплата на „Буковину“
на цїлий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . . 10 „ — „
на чверть року . . 5 „ — „
на місяць . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Оплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Про „мемориял бук. православного духовеньства рускої народности“.

В послїдних двох числах „Буковини“ подали ми переклад меморияду нашого духовеньства, позаяк ориґінал написаний язичієм. Тепер хочемо сказати нашу думку про сей мемориял. І ото висказуємо насамперед нашу щиру радість, що прецїнь вже раз, по раз перший і наше духовеньство пробудилось зі сну та заговорило і воно в справі, котра обходить не тілько православну церков, але й культурний розвій руского народу на Буковинї.

Зазначити мусимо також, що сей мемориял признає на вступі, що товчок до него дало пропамятне письмо, яке предложили посли Єротей Пігуляк і Николай Василько тогід правосл. синодови на руки зібраних тодї трох владик і президента краю. Зазначуємо сей факт тому, бо і він доказує, що коли-б не посол Пігуляк, то й нинї ще зносило-б наше духовеньство мовчки румунїзаторский гнет, який тяжить на бук. Русинах православної віри, особливо від 25 років. Сей факт опрокидує як не можна лїпше сплетню, яка найшла вираз навіть в самім мемориялї, що пос. Пігуляк і всї, що з ним одної думки, до котрих належать навіть православні сьвященики — є ворогами правосл. церкви. Автори мемориялу, що признають слушність нарікань і жалоб проф. Пігулякa, на румунїзацию в правосл. церкві на Буковинї, виявили тілько свою партийну вузкоглядність, коли заразом вмістили в мемориялї протест проти промов посла Пігуляка в соймі і на тогіднім вічу, звернених виключно проти румунїзациї, мов би то вони звернені були проти цїлого православного бук. духовеньства. Сею неумістною колькою, котрою автори мемориялу і їх кількох товаришів хотїли вколоти свого політичного противника, унеможливили вони тілько підписи всїх сьвящеників-Русинів і ослабили тим свій власний голос, та зробили тілько ворогам приємність, що ось то між Русинами не може бути повної згоди, бо все найдесь хоч один, що зробить заколот хоч би з чисто особистого інтересу. А на що придалось воно? Пос. Пігуляк, як кождий щирий Русин-патріот перенесе і сю кольку спокійно й недасть ся нею відстрашити від дальшої працї-борби за права руского народа.

Дальшу неконсеквенцию поповнили редактори мемориялу тим, що з одного боку кажуть виразно, що бук. руский нарід невдоволений із-за румунїзациї в правосл. церкві, а зараз же далї не знають автори, чи винна сему невдоволеню румунїзация чи під'юджуваня ворогів православія. Не перечимо, що румунїзация і виходяче з того невдоволене правосл. Русинів, приємні не тілько румунїзаторам і иньшим ворогам руского народу, але й усїм ворогам православія, однак не належало ослабляти підстави всїх жаданьмемориялу, котрі що до одного звернені виключно проти румунїзациї правосл. церкви, а тим то й румунїзациї руского народу, з чого походить невдоволене правосл. Русинів, а аж те невдоволене вихісновувати можуть вороги православія.

Перейдемо тепер до головних точок мемориялу.

Ото підписані на мемориялї сьвященики-Русини не годять ся з проектом мемориялу послів Пігуляка і Василька що до подїлу бук. прав. дисцезиї на руску і волоску, або хочби подїлу консисториї на секциї руску і волоску. Противно, мемориял каже: „ми бук.-руске духовеньство, а з нами і цїлий бук.-руский правосл. нарід стоїмо і всегда будемо стояти на становищу неподїльности бук. архиепархії і єї консисториї“. Поминувши те, що не то нарід, як се показало тогідне віче, а що ще більше доказати можна кождої хвилї, але й оба прав. рускі посли, ба навіть часть прав. сьвящеників-Русинів, є за подїлом дисцезиї, а що найменьше консисторий; цїкаво, які причини подає мемориял проти сего подїлу. Ото автори мемориялу кажуть на те тілько то, що вони „научені історию нашого народа, в котрій відограло звістне „divide et impera“ таку відстрашаючу ролю, бажають видїти нашу церков независимою від посторонних впливів“, — а на кінци мемориялу подають ще: „а) теперїшне грізне положене прав. церкви, б) грозяче їй через роздїл ослабленє, в) малий простір нашої архиепархиї, г) віковічне мирне житє і майже часте „покровительство“ обох корінних народів і д) унаслїджену любов до нашої матери-церкви, котра учить нас згоди і мира.“

Ось і все.

Страх перед окликом „divide et impera“, перед чужосторонними впливами, грізним положенєм прав. церкви і єї ослабленєм, оправданий тілько тодї, коли або духовеньство чує ся за слабим до сповненя своєї задачі, або, що ще важнїйше, сам нарід не привязаний сильно до своєї церкви. Що до сего послїдного, то помимо твердженя мемориялу про „часто повтаряючі ся апостазиї“ (відступства) від сьв. православія“, можемо сьміло сказати, що крім однїського досить мізерного випадку в Раранчу, дав наш нарід помимо тяжкого румунїзаторского гнету незбиті докази свого непохитного привязаня до правосл. віри і церкви. Так отже остало ще тілько недовіре авторів мемориялу в свої власні сили, що було-б дуже сумним обявом.

Нам дивно, що ученим редакторам мемориялу не впав в очи недавний ще історичний факт, що на Буковинї були **дві** дисцезиї, а то радовецка і часть яскої, тай що роздїл дисцезиї волоскої від сербскої на Угорщинї, не вийшов нї одній з них на шкоду, а тілько на добре. Ще дивнїйше, що автори мемориялу боять ся неозначених близше „постороннїх впливів“, а забувають на впливи румунїзаторскі, що, як самі признають, привели прав. церкву до грізного положеня. Малий простір дисцезий як раз улекшує єї завідуванє й догляд над тим, щоби кождий сповняв свій духовний обовязок як найсовістнїйше. А що сказати на остаток про такі аргументи як „віковічне (?) мирне (?) житє і майже часте покровеньство (?) обох корінних народів“ та про згоду і мир? Се не аргументи, а пусті, хоч милозвучні фрази з огляду на поступки лютуючих як раз тепер румунїзаторів.

Ось такі докази мемориялу проти подїлу дисцезиї на руску і волоску.

ОСИП ШПИТКО.

ДЕКАДЕНТ.

(*Дальше*)

Але ось в селї якийсь рух незвичайний, якого Федько ще не затямив. Власне відбували ся вибори; повіт, до котрого належало і село Папірня, як раз вибирав посла з V-ої курії. Пан Драпіцкий, бувший властитель пятьох сїл, а тепер папірнецького фільварку, сїмох льокаїв і чотирнайцятьох покоївок -- розпустив по селу цїлу сферу різнородних пахолків та наганячів, котрі мали за задачу приєднувати йому якнайбільше приклонників і обіцювати де-кому золоті гори, а де-кому грушки на вербі. Головним герштом тої банди агітаторів на Папірню, був очевидно капроокий Йойна, арендар корчми п. Драпіцкого, єго щирий і невідступний приятель, а тихий кандидат на властителя папірнецького фільварку. Йойна пустив в рух цїлий засіб свойого шинкарського сприту, аби вибраний був „пан джиджіц“. Він кождому умів щось сказати, прицмокати, знав вишукати чутку струну, а вишукавши, грав на неї, як справдїшний артист. Він не гордїв нїким, навіть громадським пастухом, котрого тим лекше було будь-чим задурити. Він знав і Федькову чутку струну і заграв на неї... хто зна, чи не так, як Федько на сопілцї.

Але Дуля якось посумнїв від того часу, як говорив з Йойною. Вправдї сей послїдний не виглядає якось на такого дуже злого чоловіка, він мудрий, о, песя віра мудра!

За єго один марний, глупий голос обіцює йому виставити кирницю і то коло самих воріт. А він власне як раз сего потребує і про те лише мріє. Гм... алеж бо ту знов Паранька йому оповідає, що єґомосць страшенно наказували в церкві з казальницї, голосувати на свого чоловіка... Що тут робити, та що дїяти?... Віддасть голос на хлопа — не буде мати кирницї, Паранька буде дальше бідувати і дїти вже змалку будуть затовкати ся... Віддасть-же голос панови — то знов наразить ся єґомосцьови, а вони собі добре жиють з війтом, змовлять ся і його скинуть з громадського пастуха. І так зле і так не добре... Нї, найлїпше буде, коли він таки зовсїм не піде до голосованя, і єґомосцеви не наразить ся і пана не прогнївить, а з водою — ну, якось воно буде, аби лише Бог дав здоровля.

Як задумав, так і зробив. До голосованя цїлком не ходив, пас того дня громадську череду і грав собі на сопілочцї. А грав — Господи милосердний! і люди плакали і лїси плакали!... А послом вийшов — хлоп.

Хтож був винен? Хто? очевидно, не хто иньший, лише Федько Дуля. Пан Драпіцкий упав як раз одним голосом меньше, значить ся, голосом Федька Дулї, котрий його не віддав, а тим самим, причинив ся до єго упадку, до компромітациї, ба й до утрати кількох тисяч ґульденів. Йойна розумний чоловік, але і амбітний, він мусить потїшити свойого доброго „пана джиджіца“, мусить йому вишукати жертву і показати на неї пальцем. Вкінцї мусить теж і за себе самого пімстити ся, бо через погром пана Драпіцкого, він і рату мусить за корчму так само як торік заплатити і пашнї від пана не купить по тій цїнї, по якій був би купив на случай вибору „джиджіца“.

З Федьком легка справа. Йойна заміняє йому обістє за друге, як раз при потоцї, очевидно, дасть Федькови гірше, а таким чином і пімстить ся і панови Драпіцкому підлиже ся і сам при тій нагодї не согірше помастить ся.

Так і стало ся. І не минуло ще десять місяців, як Федько Дуля мешкав вже на долинї, при потоцї. Але тут пішло йому, мовляв, „з Петрового дня“. Хата була вже вельми стара, почала вже на добре валити ся, дах спорохнїв, запав ся, так, що в часї дощу, просто в горшки капало. Га, нїчого не поможе, треба нову ставити. Пятнайцять риньских мав зложених, своїх питоменних, а трийцять, котрі дістав як завдаток при замінї ґрунту, теж лежать в перескринку в податковій книжочцї не нарушені, але до ставленя хати, всего того за мало і то дуже за мало, бо-ж годї знов і самому остати при обістю без ґрейцара. В хатї завше знайде ся потріб, треба горшка, треба миски, камфіни, сєрника, оналу, треба й чобота...

лоску! А коли-б і видавав ся кому небудь один із них хоч правдоподібним, то де є хоч тїнь того, чому би не можна і не треба поділу консисторій на дві секциї?

Ми не бачимо і слїду правдоподібности всїх уроєних страхів меморіялу. За те є се мінїмум обезпеки рівноправности прав. Русинів з Волохами. Бо на що придадуть ся всї 12 жадань меморіялу без якого такого тревалого способу обезпеченя, що вони будуть дїйсно переведені, без установленя такого орґану, котрий мав би обовязок стерегти їх точного переведеня? Поживемо й побачимо, що з них буде, хоч би й при теперішних приязнїйших нам обставинах. Навіть коли-б консисторія ухвалила і розпорядила все те, що жадає меморіял, то вистане самоволя одного радника, щоб їх не оголосити, як се стало ся з розпорядженем з 19. падолиста 1873 р. А хто буде стерегти їх виконаня, чи св. другий Морар? Хто ме їх шанувати, чи волоска більшість консисторії? Вона готова їх колись навіть знести, яка судьба жде навіть такі розпорядженя, як язикові в Чехах. І чи-ж не є то самодурство ізза партийної заїлости кількох одиниць, що перемовила одних, а стероризувала других, аби не жадати установленя такого орґану, аби не жадати поруки і обезпеки, щоб жаданя меморіялу завсїгди і дїйсно виконувано? Сумно, так що-ж, коли правда.

Одна надїя, що колись провидять і заслїплені партийною вузкоглядностию, дай Боже тїльки, щоб воно не було за пізно, та щоб колись історія не засудила виновників!

Однак, ще раз кажемо, що на всякий спосіб є й сей меморіял вельми відрадною появою, бо з одного боку сильним протестом проти найнебезпечнїйших ворогів-румунїзаторів зі сторони руского духовеньства, а з другого боку перший обяв зростаючої самосьвідомости єго загалу, котрий, дасть Бог, не поперестане на тім, а займаючись далї сею справою, прийде до пересьвідченя, що не треба спускати ся на одно „щире принятє предлогів“, а добиватись би запоруки й обезпеки своїх прав, чим єдино положимо тревалу підвалину до лїпшої будучности.

Адреса руск. правосл. буковинского Духовеньства.

В пятницю дня 6. с. м. явило ся у Впр. митрополита Аркадия, а відтак у п. президента краю бар. Бурґіньона поверх 30 руск. правосл. буков. священиків і передано ім адресу, котру наводимо в цїлости і без найменьших змін. Адреса до Митрополита гласить ось як:

„Ваше Високопреосвященство! Найновїйшій енунціяции ромыньского духовенства кôлькохъ протоерействъ, зверненй противъ дѣятельности Вашого Высокопреосвященства, заставляютъ пôдписанныхъ православныхъ рускихъ священникôвъ зазначити, що они совсѣмъ не подѣляютъ и не идентификуютъ ся съ поглядами, якй найшли выразъ въ тыхъ енунціяціяхъ. Противно, уважаютъ пôдписанй своимъ обовязкомъ выразно заявити, що доперва Ваше Высокопреосвященство своєю дѣятельностію поправили въ деякôмъ взглядѣ то лихе положеніе, середъ якого черезъ цѣлй десятки лѣтъ страждало православне руске духовенство, а зъ нимъ и православнй вѣрнй нашои святои Церкви, а котре представлено рускими православными священниками въ пропамятнôмъ писъмѣ, переданнôмъ сими днями Вашому Высокопреосвященству.

Мы, пôдписанй православнй рускй священники вновнѣ сего свѣдомй, що именованіе священникôвъ рускои народности членами православнои митр. консисторіи и професорами на богословскôмъ факультетѣ есть властивою причиною того неприхильного Вашому Высокопреосвященству выступленія одной части ромыньского духовенства.

Мы, пôдписанй, пересвѣдчений, що находимъ ся въ повнôй згодѣ съ традиціями нашои святои православнои Церкви, пôсля котрыхъ належитъ ся для всѣхъ вѣрныхъ безъ розличія народности однакова опѣка, если мы изъ того становища уважаемъ тй именованія яко одинъ крокъ до выроôвнанія національнои вражды середъ нашои Церкви и витаемъ ихъ съ подякою. Мы видимо въ тôмъ не лишь выразъ найбôльшои печаливости Вашого Высокопреосвященства для нашои въ послѣдныхъ десяткахъ лѣтъ въ нашôмъ краю на всѣхъ поляхъ публичного житя, а особливо на поли церковнôмъ тяжко покривдженои народности, але также и доказъ, що Ваше Высокопреосвященство стараютъ ся скрѣпити и оживити традиціи нашои Церкви.

Пріймѣтъ, Ваше Высокопреосвященство, нашу щиру подяку за се. Наше повне довѣріе стоитъ по сторонѣ Вашого Высокопреосвященства. Молимъ Всевышнього, щобы додавъ Вашому Высокопреосвященству силы, довершити се велике дѣло справедливого упорядкованія справъ нашои святои православнои Церкви на Буковинѣ“.

Адресу сю підписали протоер. Вас. Харимович, пар. Стеф. Іванович, протоер. Евз. Андрійчук, пар. Ілар. Іванович, пар. Вас. Козаріщук, сотр. Ант. Тофан, пар. Іван Вайсман, пар. Ілар. Кадищук, пар. Конст. Микитович, пар. Теод. Кавтиш, пар. Йос. Оробко, сотр. Іван Мінтіч, пар. Елевтер. Дашкевич, пар. Алекс. Алексиевич, пар. Іван Гиїдий, протоер. Григ. Кантимір, архипресв. Григ. Прокопович, пар. Мих. Купчанко, пар. Вас. Даскалюк, адм. пар. Ст. Маланчук, пар. Корн. Андрійчук, пар. Хриз Зеленчук, пар. Стеф. Галїп, пар. Ом. Никорович, пар. Вас. Яворский, пар. Вас. Товстюк, протоер. Ів. Осташик, пар. Теод. Семенюк, пар. Конст. Яворовский, пар. Дим. Дзобот, пар. Гр. Лаза, пар. Омел. Маковиевич, пар. Орест Козак, пар. Вас. Артимович, протоер. Никон Томюк, протоер. Вас. Томюк, сотр. Корн. Брындзан, проф. ун. Денис Єремійчук, гімн. кат., Евген Семака, пар. Дмит. Козаріщук, пар. Юрій Балошескул, пар. Мелет. Галїп, сотр. Юр. Калинюк, пар. Конст. Глїпка, пар. Ем. Тимкович, пар. Юр. Драчиньский, пар. Ден. Кісїль-Кісселевский,*) пар. Мих. Андрійчук, пар. проф. ун. Сидір Воробкевич, ексарх і пар. Єротей Федорович, пар. Тит. Тиминьский, пар. Стеф. Іванович, пар. Сем. Бойчук, пар. Юрий Мандрик, пар. Корн. Томович, пар. Теоф. Драчиньский, пар. Сем. Волощук, пар. Корн. Никорович, пар. Юр. Мунтян.

В адресї до п. президента краю бар. Бурґіньона слїдуючі місця звучать інакше, а то, по словах: „виразно заявити“, змінено на: „що доперва ласкавою підпорою, яку Ваша Високоблагородність зволили подати в спасенній дїяльности, в деякім взглядї“ і т. д., відтак, по словах: „але также и доказъ“ — змінено на: „що Ваша Високоблагородність що до оживленя і скріпленя традиций нашої церкви, стоять по сторонї нашого Впр. Архиереа“ — і по слові: „сили“, змінено на: „при довершеню сего великого дїла і т. д. — обезпечити і далї опіку державної власти;“ а кромі сего, на кінци адреси додано ще ось що: „Ми підписані рускі православні сьвященики соединили ся сегодня до сего заявленя, маємо надїю, що также і високе правительство в тій нашій згодї видить найлїпшу запоруку для успішного розвою інтересів нашої церкви і що основою для его рішень буде се становище, яке і ми заняли в предложенім сими днями пропамятнім письмі.

*) підписав лише адресу до п. президента краевого.

НОВИНКИ.

Чернівці, 7-го жовтня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагоді збирайте складки.

Науку руской мови в черновецкій школї реальній повірено чоловікови, звістному Тофанови, що не має до того нїякої кваліфікациї, наколи професори-Русини вчать мови французкої або й не звертає ся на них увати. Так то трактує ся у нас руску мову, се по думцї міродайних панів, предмет, котрий передати можна і шкільному сторожови, коли він з роду Русин. Проти такого маловаженя мусимо запротестувати й жадати зміни тим більше, що є професори кваліфіковані при иньших школах черновецких, котрі можуть обняти тих кілька годин. Доста керинить вже Кирилович безкарно й безперестанно, бо нїхто не розгляне его роботу, як слїд.

До чого „Patria“ добра, сказав ві фелетонїст в ч. 325. Звинявчи пустий зміст ґазети, каже, що помимо того ґазета добра до завиваня, тай, розуміє ся само собою, ще до чогось. Справедливо оцїнив.

Бук. школи середні числять з початком с. р. шкільного 2944 учеників, а то: висша ґімназия в Черновцях 962, а низша 384, ґімназия в Радівцях 447, в Сучаві 545, а серетска, що має лише першу клясу, 115, на остаток школа реальна 491. Розуміє ся, на жаль, що сорозмірно найменьше число становлять Русини, а найбільше жиди.

Приязнь Нїмцїв з Русинами страшно болить циганів, що так би раді за помочию Нїмцїв з'їсти Русинів, а відтак закусити Нїмцями. Даремні залицяня розлютили стару куконїцу „Patri-ю“ до крайности й вона кенкує собі з манїфестациї соймової більшости і з торжества урядженого в честь проф. Ґартнера, але з під насьмішки визирає через простацку лайку страшна лють осїнної на леду куконїци. Съй фіе де біне!

Gute Miene zum bösen Spiel зробила і „Post“ Мордка Мустаци, ба грецко-жидівска хитрість перевитрила циганьску, бо обернула навіть кота хвостом. Именно похваляє навіть пропамятне письмо руского духовеньства, звернене проти румунїзациї, бо воно споминає мимоходом про етімольоґію. Ну й Мордко Мустаца вчепив ся сего як пяний плота й написав навіть вступну статю проти фонетики і українськоґ мови. Видно бідний Мордко Мустаца вдоволяє ся вже й тим, циганьский — Jupiter tonans спустив ґеть з тону. Жаль нам його, найже має хоч тілько потїхи. Ми цїкаві, як упорає ся він сарака з адресою руского духовеньства врученого передвчера митрополитови і президентови. Боїмо ся дуже, що не стане сим разом концепту й Мордкови Мустаці, щоб потїшити циганів.

Надзвичайні загальні збори товариства імени Івана Котляревского для будови руско-народного театру у Львові відбудуть ся дня 15. н. ст. жовтня с. р. (в неділю о 3. годині по полудни в салї товариства „Руска Бесїда“. Ринок, дім „Просьвіти“). Предмет наради зборів: 1) зміна трох параґрафів нового статута, не затверджених мінїстерством, 2) внесеня членів.

Не буде вже „Старого міста“; воно буде вже називати ся „Старим Самбором“. Ц. к. Мінїстерство справ внутрішних в порозуменю з ц. к. Мінїстерством справедливости і ц. к. Мінїстерством скарбу призволило на просьбу громади Старого міста рескриптом з 15. цьвітня 1899 ч. 16.424, щоби се місто, почавши від 1. сїчня 1900 називало ся „Старий Самбір“.

Про пожар в Любачові пишуть звідтам: Страшне нещасте навістило в тих днях Любачів. Згоріли там улиці

Нема ширшої ради, іно треба йти до Йойни. Він добрий чоловік, ба і розумний. Як на те, навинув ся сам Федькови, знав коли прийти. Сам Бог його наднїс. З найбільшою охотою заявив готовість вигодити Федькови 70-а риньскими, а за своє „добре серце“ жадає лише кавалка города в уживанє. Очевидна річ, що мусить щось заробити, адже він гроший по вулици не збирає!

Федькови лучила ся просто дурничка, чомужби її не хапати ся? Чорт города не візьме, довжок помаленьки віддасть, але за те хата буде нова, а ще й при водї. Якось воно буде, Бог ласкав, люди не татари і він якось вилїзе з біди, а тодї йому буде добре, як у самім раю.

Як задумав, так і зробив. Але минає рік — показує ся Йойна.

— Ни, Федьки, як буде?

Федько пошкробав ся в голову, подумав і вкінци згодив ся з Йойною, що продасть йому на власність кавалок доси уживаного ним города. а процент, який собі Йойна мимо всего порахував, віддасть пізнїйше. От, Боже слава тобі, вобістє не голе, є два фости, най-но лиш „Калина“ лїпше отїльнїє, зараз поведе на ярмарок і продасть. Довг перша річ, віддасть процент, а за решту гроший, купить пару фірок деякого хмизу і то таки в Йойновім лїсї, і ще й огородить йому кавалок проданого города, бо анї безроги анї курки не встережеш ся, а на що Федькови з добрими людьми зажирати ся?

Та нещастє хтїло, що утопила ся в потоцї дитина. Що рейваху, що гризоти — Господи!... Треба поховати, так як Бог приказав... А ту нема гроша, нема за що дощини купити на трумну, мука на хлїб вийшла...

Але Йойна добрий чоловік — поратував в нещастю. А за кілька днїв висьвідчив йому сьвіже добродїйство, купивши від него шкіру — має ся розуміти, таки з мясом, з єго тїльної „Калини“, котра вертаючи з лїса до дому, десь-там з горба поховзнула ся і впала так нещасливо, що, най ся преч каже, ногу зломала. Ну, корову без ноги нїхто у себе не тримає, пішла за дванайцять риньских. А ту, як на нещастє, спала така страшенна злива, що вода позабирала людям будинки, а Параньцї замулила найкрасшу в селї капусту та вогирки. Так воно на сьвітї дїє ся, як біда, то ще й прибідок.

(Конець буде.)

замкова, часть млиновоï, цїла улица церковна, цїле Завале, жидівска часть міста і більша половина ринку. Згоріла церков, гр. кат. парох. дім, ратуш, в котрім містили ся магістрат, канцелярия нотаря і мешкане начальника суду, — дальше згоріла школа мужеска і жіноча, міске товариство кредитове, значне число склепів, загалом до 380 будинків. Місточко горіло від четверга в полудне до неділї в ночи. Шкода виносить пів мілїона. Пятьсот родин зістало без кусника хлїба і даху. Огонь почав ся від стодоли, коло котроï боднарі випалювали бочки. Випалюване бочок відбуває ся тут все на подвірю і доси нїхто не заборонював сего. Огонь ширив ся, бо по склепах було, проти приписів, множество пального матеріалу, а по стрихах соломи і сїна. Сторожа місцева мала за мало пожарних прирядів, тому прибула сторожа пожарна з Ярослава. В часї пожару крадено в неможливий спосіб, та серед нещастя не думав нїхто про се, щобы злодіїв ловити. В Любачові не можна було дістати по пожарі хлїба, так що голод докулює навіть найбогатшим людям.

Дурисьвіти. Стара як сьвіт але вічно нова історія: Нехай лиш який дурисьвіт перебере ся за великого пана та потрафить масненько говорити і хвалити ся своїми маєтками, то певно знайдуть ся такі дурні, що повірять йому на его „паньске“ слово та ще може й будуть уважати собі за честь позичити „панови“ грошї, а яка аристократка готова буде навіть віддати такому „панови“ серце і руку. Оттакі дві істориї стали ся сими днями у Відни одна по другій. Тиждень тому назад арештовано там одного такого дурисьвіта, котрий представив ся одній польскій ґрафини яко „ґраф Арко, рітмайстер від гузарів в ґарнїзонї Штайнаманґер, тепер на урльопі“. Ґраф так подобав ся ґрафини, що она готова була віддати ся за него; перешкодою був лиш еї старий ґраф, муж, з котрим она не жила. Але новий ґраф успокоїв еї, бо сказав, що він має навіть до нами приступ і постарає ся о розвід. Все було вже на добрій дорозї, аж ось ґраф Арко приходить одного разу до ґрафинї та каже, що управитель его маєтности обікрав його на кілька сот тисячів та лишив цїлу маєтність в як найбільшім неладї, а він — ґраф Арко — не може тепер роздобути навіть тих дрантивих кілька тисячів, яких йому хвилево потреба. Ґрафиня зараз потїшила свого любчика і будучого мужа і дала йому свою касетку, в котрій було кілька тисячів. Ґраф від тепер все лиш говорив о тім, як то они будуть жити щасливо та радив ся, де би їм осїсти, аж ось несподївано станула йому на перешкоді полїция, бо взяла під ключ до „Іванової хати“. Показало ся, що ґраф Арко мешкав кутом у якогось робітника та називав себе Кароль Йошко і казав, що він родом з Семигорода. Але бо й то показало ся неправдою; він по правдї називає ся Еміль Еллїц, родом з Відня, де скінчив академію торговельну і був урядником при зелїзници, есть добре знаним полїциї і судови дурисьвітом, і був вже кілька разів караний. Дальше слїдство показало, що він вимантив від якоїсь баронеси С., котрій обіцяв, що оженить ся з нею, 2.000 зр., а від оперетковоï сьпівачки, Матильди Ц., котрій представив ся яко барон Ерлянґер, видурив еї дорогощинности вартости 300 зр. і 150 зр. готівкою. — Майже рівночасно зловила полїция і другого подібного дурисьвіта, котрий ще в лютї сего року мешкав у Відни з якимсь другим, що казав титуловати себе „рицарем“, а відтак десь оба щезли видуривши грошї від многих людей. Арештований назвав себе „інжинїром Ковальским зі Львова“, а полїция переконала ся, що він давнїйше називав себе „бароном Ашеберґ“. При нїм найдено дві росийскі перепустки через границю, одну на імя Йосифа Косцелецкого з Варшави, а другу на імя Володимира Терещенко. Сей другий дурисьвіт о скільо доси звістно, витуманив від якогось різника 225 зр.

Люккені, убийник цїсаревої Елисавети, замкнений в женевскій вязниці, є цїлком відокремлений від сьвіта. Мимо сего кореспондентови парискоґо „Figar-a“ удало ся його узріти з вікна бюра директора вязниці, в хвилї, коли проходжував ся по подвірю. Сей кореспондент подає про Люккенього такі подробиці: „Від часу процесу Люккені значно змінив ся і згрубів; рухи его все автоматичні, подібні до рухів пруского жовнїра. В вязничій одїжи, синій блюзї без ковнїра, виглядає на челядника різницкого. Устроено для него дві келії: одну на мешкане, другу до працї. Келії заосмотрені в вікна. В протягу дня Люккені занятий клеєнем пуделок. Читає багато новістий, історичних творів, а навіть релїґійних, тужить за ґазетами і допитує ся що дня, чи ще пишуть про него. Заховує ся ненаганно і не дав ще доси причини до нїяких кар“.

Страшний случай. З Гамбурґа доносять, що на однім з тамошних зелїзничих двірців висїло через омилку 30 резервістів з противної сторони поїзду. Надійшов другий поїзд і переїхав всїх. Десять осіб згинуло на місци, дванайцять є тяжко ранених, иньші легко.

З жіночого руху у Франциї. Зі змісту французького видавництва Almanach feministe за 1899 р можна мати деякий погляд про жіночий рух у Франциї. Є там коротка біоґрафія і портрет п. Олдни Ґаборіо, яка є „від кількох днїв одинокою жінкою у Франциї, що є враз антикаркою і доктором медицини“. Мешкає під Парижем і має чоловіка та дитину. Її чоловік є лїкарем, тож вона посьвятила ся з любви для нього науцї медицини, хоч не мала до неї найменьшого покликаня. Мимо наукових студий і лїкарскої практики, не занедбує вона обовязків жінки і матері. Пальцї, що орудують скальпетом, уміють обходити ся також з голкою, а зрештою нова лїкарка хоче посьвятити свое знане плеканю жіночої краси. Иньша лїкарка панна Робіно дістала недавно посаду просектора в медичній школї в Руен, хоч до конкурсу станула цїла лїста мужеских компетентів. — До здобутків належить також розпоряджене, силою якого париска Академія красних штук має приймати на науку і жінки. Коштувало се чимало працї. Зразу студенти Академії піднесли голосний протест так, що треба було замкнути академію на цїлий місяць, потім однак вороже успособлене мужеских товаришів затерло ся цїлком, і сьватиня штуки отворила ся на стежір перед жінками. Тепер однак зайшла несподївана річ. З початку зголосило ся 180 ученичь, до вступного іспиту приступило 45, а лише 2 признано спосібними. Обі посьватили ся малярству, але як показало ся не мали визначнїйшого таланту. Тож на сїм полї заходи не показали великих наслїдків. — Французкий Almanach вичислює також і з иньших країв жінки, що відзначили ся стремлїнем до самостійної працї. І так панна Яне Повлес є капітаном на кораблї з анґлїйским дипльомом і або проводить самостійно кораблем, або служить під командою свойого чоловіка. Панна А. Гумаркін є приватною доценткою на університетї в Бернї, Яза Єхельзон професоркою права на університетї в Упсанї, а п. Муллекен викладає граматику анґлїйскої мови в академії в Пекінї. З підчеркненем згадує Almanach feministe про Італїянку Амалїю Розелї, що дістала на драматичнім конкурсї нагороду в сумі 2000 лїрів за штуку п. з. „Anima“. В сїй штуцї поставила п. Розелї тезу, що непорочність душі є важнїйшою, чим непорочність тїла. — В окремім роздїлї є відповіди мущин на жіночі питаня якою має бути жінка? Розуміють ся, кілько голов тілько і гадок. Між иньшими Рішпен мріє про королеву Себа, композиторови Рейчрови припала до вподоби А-ґрипіна і т. и.

Процес шулєрів в Берлинї. В понедїлок розпочав ся перед карним судом в Берлинї цїкавий процес шулерів, що викликав загальний інтерес. Відкриє він цїлу лїсту картярских обман, які поповнювано в найноганїйших норах гр. Багато властителїв готелїв, ресторацийт та кофейнь є скомпромітованих. Від славного процесу шулерів в Ганноверї не було подібної сензациї в історії нїмецкого судівництва. На лаві обжалованих засїли люди, що до часу свого увязнення уходили за перворядних джентельменів, а в самій річи були найбільшими драбами. Акт обжалованя розказує цїлу історию картярства. Від багатьох років істнував в Берлинї клюб, зложений по більшій части з офіцирів і молодих урядників, що грали газардово по ріжних кнайпах в карти. То приносило їм такі грошї, що могли жити понад стан. Люди дивували ся, відки они набирають тілько гроший, коли їх платня не була така то велика. Між иньшими обіграно одної ночі якогось купця на 100,000 марок. Розправа викаже багато ще иньших подібних випадків, бо покликано до неї яко сьвідків чи не половину золотої молодїжі в Берлинї.

Дівчата всюди однакі. Не один з читателїв бачив вже, як панночка зриває листки ромену і приговорює: „любить, не любить“. Розуміє ся, що з тим „любить, не любить“ звязане питане, „чи вийду я за него за муж, чи нї“. Такий звичай у нас. Инакший звичай бачимо в Італїї в Порто д' Анціо. Дівчата бігають понад берегом моря і дивлять ся, чи не явить ся дельфін. Сли дельфін покаже ся в филях моря, ущасливлені Римлянки біжать за звинною рибою і приглядають ся, чи она не виверне козла. Сли виверне, то се цїлком певна ознака, що дівчата ще в сїм роцї вийдуть за муж. Клопіт лише дівчатам тогди, як дельфін два рази виверне козла, бо прецї нї одна з них не хотїла би вийти в однім і тім самім роцї два рази за муж.

Убийство сьвященика. Минувшої середи о годинї четвертій рано убито в Козлові під Тернополем латиньского пароха, кс. Найбурґа, в цїли рабунку. Як стверджено, убийства допустив ся Стефан Смалець з Хлопів. Зрабував він торбу з грішми, годинник і иньші річи, почім утїк. Убийника не висліджено доси.

Плями з овочів иногї не легко вивабити. Найзвичайнїйшим і найлїпшим средством на плями з овочів і червоного вина був доси сок з цитрини, котрий пускано каплями на плями, а відтак сполїкувано лїтною водою. Плями з черешень, афин, винограду і червоного вина виваблювано в той спосіб, що поплямлене місце вкладано на якийсь час в кипяче молоко, а відтак виполїкувано в чистій водї. Тепер же виваблюють плями зі всїляких овочів та червоного вина в дуже простий спосіб, бо лиш водою. Сплямлене біле, обрус, хусточку і т. п. розтягає ся плямою на горнець, в котрім кіпить вода, щоби пара дїлала на пляму з під споду, а рівночасно пускає ся згори на пляму каплями кипячу воду. За мінутку плама щезне.

Ради господарскі.

Будинки господарскі! З попереднього вже знаємо, що то є капітал земельний і мелїорацийний, та яке значіне тих капіталів. Придивім же ся тепер третій части капіталу ґрунтового, тому капіталови, який вкладає господар у всїлякі будинки (капітал будинковий). Капітал, вложений в землю, дає господареви доробок, але капітал, вложений в будинки, не дає дорібку; противно, до будинків треба ще докладати з иньшого дорібку на направу і на фонд амортизацийний, значить ся, цїле господарство мусить що року сплачувати по трохи той капітал, який господар вложив в будинки. Будинки суть потрібні для переховуваня всїлякого дорібку і для удержаня господарства в руху, але що они самі не дають нїякого дорібку, то стають ся тягаром для господарства, бо відбирають йому часть капіталу і держать його. Добре впорядковане господарство мусить длятого старати ся видобути назад той капітал, а то именно в той спосіб, що амортизує капітал будинковий, відкладає частями що року доти, доки аж не верне ся назад капітал, вложений в будинки. Направа будинків, ассекурация і податки оплачують ся з капіталу оборотового. Длятого, що будинки багато коштують і суть тягаром, хоч конечним для господарства, повинні они як найлїпше відповідати своїй цїли, повинні займати як найменьше місця, і треба лиш тілько ставити будинків, кілько конче потреба. Нові будинки, подібно як нову одїж, треба аж тогди класти, коли вже конче того потреба. Число і величина будинків зависять від того, яке є підсоне (клїмат), який обем господарства і який спосіб господареня. В гірских сторонах н. пр., де бувають часто засни снїгові, ставлять часто лиш один будинок, а в нїм приміщують і хату і стайню і шпихлїр. На долах ставлять кождий будонок окремо, а то ще й длятого, щоби на случай пожару, огонь не так легко перекидав ся з будинка на будинок. В малих господарствах треба бодай хату ставити окремо від стайнї, а чим більше господарство, тим більше треба окремих будинків, але треба завсїгди памятати на то, щоби они всї разом займали лиш тілько ґрунту, кілько конче потреба.

Найважнїйші роботи в жовтни в полї. В жовтни кінчить ся сїяне озимини а найбільше роботи дає тепер господареви конане бараболь. Копати бараболї треба тогди, коли бараболине на нїй зовсїм зівяне; доки оно ще зелене, бараболя набирає все ще в себе мучини (скробу або крохмалю). Доспіла бараболя повинна бути в середині, коли ей розрізати, досить суха і тверда. По виконаню бараболь треба поле заволочити і визбирати бараболї, які ще знайдуть ся, відтак переорати поле і приготовити під ярий ячмінь. По бараболи можна іноді сїяти і озиму пшеницю, але то вже зависить і від ґрунту і від того чи осїнь досить вогка. Доки ще добрі дороги треба вивозити гній на поле і зараз розкидати та приорювати. Також і луки найлїпше гноїти в осени, але що обірник на луках і сїножатях не дасть ся так добре ужити як на полї, то його треба насамперед компостувати.

Рогату худобу пасе ся в осени доти, доки лиш можна, але коли настануть приморозки, то треба уважати на то, щоби не виганяти еї на пасовиско вкрите иньем, бо в противнім случаю худоба дістає часто здутя а корови скидають плід. В стайни годує ся худобу тепер часто зеленою пашою і бураковим та капустяним листем; при тім однакож треба уважати на то, щоби давати досить сухої паші і поволи переходити від зеленої до сухої. Також треба і на то зважати, щоби скількість паші і еї доброта о скільо можна були завсїгди однакові, а то длятого, щоби худобина їла зимову пашу так само охотно як лїтну.

Глядає місця **добрий півець церковний**, розуміючий потний сьпів; може виказатись гарними сьвідоцтвами. Удїлює також початків гри на скрипках. Ласкаві зголошеня приймає редакция „Буковини“ Чернівці ул. Петровича.

Телєґрами „Буковини“.

Відень. 7. жовтня. Після Fremden blatt-а рада державна буде скликана на 18-го жовтня.

Дирекция „Рускої Каси“
в Чернівцях

повідомляє отсим, що льокаль „Рускої Каси“ перенесений уже від 3. жовтня с. р. до нововибудованого „Народного Дому“ ул. Петровича ч. 2.

За Дирекцию:

Єр. Пігуляк, голова. А. Руснак, член старшини.

Складайте ся
на докінченє будови
„Народного Дому“
в Чернівцях.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

З причини опізненої пори знежені цїни товарів на ріжні сезони:

ЛЇТНІ ПАРАСОЛІ

чорні чисто шовкові . від зр. 3·— до 8.—
„ пів „ . . „ „ 1·50 — 2·50
модного цьвіту чисто шовкові . „ „ —·3 — 7·—
„ „ пів „ . „ „ 1·25 — 2·50
Дїточі парасолї . . . „ „ 0·80 — 2·50
Парасолї від дощу . . „ „ 0·95 — 0·10
Для дам і мущин.

Обув. Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Carek у Відни, з французкої шкіри, а також иньших сорт а все в найлучшім ґатунку для пань, панів і дїтий ясних, жовтих і чорних з ґузиками, до шнурованя і з ґумою

мужескі в цїнї . . . від 3·50 зр. до 8.—
дамскі „ „ . . . „ 3·— „ — 7·—
дїточі „ „ . . . „ 1·10 „ — 3·50

Домові мешти і пантофлї до ляви-теніcу. методи Кнайпа, Лямана і т. д.

Соломяні капелюхи

мужескі в цїнї . . . від 80 кр. до 3 зр.
для хлопців в цїнї . . „ 40 „ „ 1·50

Лїтні капелюхи фільцові не тяжші як 35 ґр. всякого модного цьвіту в цїнї від 1·59 зр. до 2·50 зр. Капелюхи „Loden“ з фабрики А. Піхлера в Ґрацу.

Виключна продаж славних італїйских капелюхів з фабрик: Barsalino, Ginserpo, і надворної фабрики Генр. Іта у Відни.

Циліндрів і кляків великий вибір
Мужескі кашкити і шапочки найновішої моди для панів, хлопців і циклїстів.

Лїски, палиці і капи до подорожі для циклїстів шапочки, обув, поньчохи, пояси, рукавички, палички і рейтшейтші.

Краватки

у всїх модних фарбах. Всяких сортів сорочки для панів і то шовкову, полотняні і зефірові. туристки шовкові, зефірові і сатинові в цїні від 1·20 зр. до 5 зр. Краватки шовкові і до прання є на складї, а що тиждня приходять в свїжі посилки після найновішої моди.

Прибори до подорожі, як: чемодани, несесери, плахти і куферки у великій скількости до вибору.

Також несесери з накритем до стола, пуделка на капелюхи мужескі і дамскі, ніхви на парасолї, ремінцї до клунків пледи і плахти на пледи і шуби.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль- паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Перша буковиньска

спеціяльна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольозічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуве для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Для шкіл народних
ВИЙШЛИ ЦЇЛКОМ НОВІ ДРУКИ
можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради”

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги *для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже* гарним друком і

дешевше як де инде.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і съвято від 9 до 11 години рано.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекураційне, (**препоручене** Всеч. Духовеньству і всїм вірним Вирос. Митроп. і Преосьв. Еп. **Ординаріятами** всїх **трех епархій**) обезпечає будинки, уряджене домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках **против шкід пожарних.**

„Днїстер“ вступив в 6-ий рік своєї дїяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів ґваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціяльна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди лїквідують ся **безпроволочно.** Полїси „Днїстра“ принимає **Банк краєвий** при пожичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Днїстер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнїйших** комбінациях.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** за оплатою 6½% за інтабуляциею або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає **вкладки** до опроцентованя від 1. липня 1899, будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошеня о удїленє аґенциї в окрестностях, где **нема** близько аґенциї **„Днїстра“ приймають ся.**

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский силеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

! Купуйте книжку !

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Французский Інститут для панночок

ул. Франца ч. 12, (Franzensgasse).

Наука французкої, англїйскої, нїмецкої румуньскої мови і музики.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях.
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.
За редакцию відповідає **Іван Созаньский.**

Ч. 116. Чернівці, середа дня 29. вересня (11. жовтня) 1899 р. Рочник XV.

Виходить в Чернівцях
що середи, пятницї і неділї.

Редакция, адміністр. і експедиция:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямациї неопечатані вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цїлий рік	20	Кор.	— сот.
на пів року	10	„	— „
на чверть року	5	„	— „
на місяць	1	„	70 „

Поодиноке число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Русини і кріза.

Під таким заголовком умістила віденьска Neue fr. Presse (в числї 12616 з 6. с. м.) в рубрицї справ внутрішних статейку „Die Ruthenen und Krise“ — яко допись „від одного рускаго посла“, очевидно не кажучи, чи від посла до сойму, чи до ради державної, а також, чи посла галицкого, чи буковиньского.

„Знов зміняють ся — пише той нїби-„посол“ у своїй статї — внутрішні австрийскі полїтичні відносини. При рішеню тої справи будуть увзглядняти настрій представителїв поодиноких народів; лиш на компактну масу 3 і пів мілїона Русинів в Галичинї і Буковинї нїхто не думає. В міродайних кругах панує пересьвідченє, що заспокоєнє бажань прочих Славян в Австриї є також заспокоєнєм Русинів, а се тим зрозумілїйше, що кождий польский мінїстер-rodak вважає ся у коронної ради представителем цїлої Галичини, против чого не протестували нїколи вибрані під пресиєю намістництва рускі посли Галичини. Пан Барвіньский і товариші, що були перед кількома лїтами причінкою кола польского, вступили по скликаню теперішної ради державної на бажанє Баденього до клюбу полудневих Славян, щоби серед парляментарної більшости бути в якійсь мірі сполученєм між польскою клїкою, що ужила „славяньства“ лише для підпиранья своїх еґоістичних властилюбивих аспіраций, та честною партиєю полудневих Славян. Тій задачи відповіли згадані рускі посли вповнї, та анї на користь Русинів, анї полудневих Славян. Мимо того, що галицкі надужитя виборчі і всї нечувані події на всїх полях, де польскі потентати мали орудувати публичним грошем, зворушили цїлу західну Австрию, — коло польске все таки полинило ся й на далї офіцияльним представительством Галичини. Гадка кола польского була в більшости міродайна; оно також тепер бере участь при твореню нового мінїстерства і є, з виїмком католицкої народної партиї, одиноким клюбом в більшости, на котрий може числити правительство, сли-би його полишили Славяне. Але при послїднім кроцї польске коло, як все дотепер, забуде Русинів і будуче мінїстерство буде видїти в нїм правдиве представительство Галичини.

Мінїстерство ґр. Туна мало здаєсь що-до Русинів намір зломити з полїтикою недовиджування. Деякі познаки позваляють так заключати. В ґрафі Пінїньскім, галицкім намістнику, не найшли Русини ворога. Він старав ся зблизити до правдивої народної партиї з виключенєм Барвіньского і товаришів. Під вим перестала руска митрополїя у Львові бути польскою екпозитурою. Високо поважаний у Русинів епископ станиславівский Куїловский став наслїдником Сембратовича на львівскім митрополичім престолї, а доси польским впливом неприступний ґраф Шептицкий, епископом в Станиславові. І на Буковинї полишило мінїстерство ґр. Туна малі спомини. Греко-всхідна церков, котрої исповідники в трех пятих частях є Русинами, була під попередниками ґр. Туна видана цїло Румунам. Анї православна митрополича консистория, нї богословский факультет не мали нї одного Русина. Так, дійшло навіть до того що в руских, парохіях населенє не могло порозумівати ся зі своїм сьвященником, що будучи Волохом не знав рускої мови. Подібно як на церковнім поли, страдали Русини також на всїх иньших полях народного і культурного житя під переваґою Румунів, що творять меньшість населеня. Барон Бургіньон, президент краєрий за мінїстерства Туна, старав ся тут зробити порядок, з відси і борба волоских послів против него і старанє усунути його. Коли згадаємо, що коло польске, хоч потайно, старає ся захитати позицию Пінїньского і що орган польскої шляхти симпатизує зі стремлїнями Волохів на Буковинї, то звязь тих двох стремлїнь кождому ясна: Поляки і Волохи згоджують ся в тім одним, що у Відни не повинні довідати ся, що Русини, більшість населеня Галичини і Буковини, хотять прийти вже раз до слова у Відни.“

Отсе текст письма сего загадочного нїби-„посла“.

Очевидно „Дѣло“ та „Галичанин“ передруковують теж оту статю, та консеквенциї, які з неї витягають — цїлком рїжнять ся. Коли „Галичанин“ майже цїлком годить ся з поглядами висказаними автором у тій статї, то „Дѣло“ дивить ся на неї скептично, бачучу в авторі „буковиньского москвофіла“. Ми-ж, не входячи вже в те, хто є автором згаданої статї, зазначимо лише, що о скілько деякі погляди сего „нїби-посла“ чи дописувателя „N. Fr. Pr.“ опертї на основах не зівсїм вірних, о стілько цїла статя замітна тим, що взагалї заговорено про Русинів як раз тепер, серед так незвичайних полїтичних обставин і вже сам факт, що орґан нїмецких обструкціоністів „N. Fr. Pr.“ уміщує того рода статю, дає ясні докази, що нїмецка опозиция рішучо перестала вже числити на Поляків, котрих ще до недавна надїяла ся приєднати для своєї більшости.

Вісти полїтичні.

В Чехах панує на разї спокій. Посли нараджують ся, що мають дальше робити. З сеї або иньшої місцевости дасть ся чути голос взиваючий ческих послів до опозициї, чи обструкциї — а впрочім тихо. Нема однак сумнїву, що в Чехах варить ся, та що з днем оголошеня знесеня язикових розпоряджень настануть там грубі демонстрациї. Чехи мусять показати свою силу, з котрою кожде правительство буде приспівуване числити ся. Чеські посли до крайности огірчені. По Відни ходять поголоски, що на знесенє язикових розпоряджень вплинули головно військові круги, та що до сего причинили ся афери звістним: „zde“.

Як доносять до льондоньского „Standard-у“, Боери здержали ся в своїм походї наперед. Причини сего невідомі, хоть найправдоподібнїйше стало ся се з огляду на вість, що Анґлийї переступили під Кімберлєй границю вільної ораньскої держави. З Анґлії відійшли доси до полудневої Африки вісїм і пів баталїона піхоти, два полки кінниї, пять батерий полевих і одна батериа гірска. В дорозї до Африки полудневої мають бути: 18 баталїонів піхоти, 3 полки їзди і 6 батерий полевих. В Анґлії думають, що найменьше 75.000 війска, а оглядиїйші пропонують висилку 150.000 жовнїрів. Недалеко Мафекінґу находить ся три тисячі Боерів, але місто то зняте військами анґлийскими під проводом полковників, Баден-Товелля і Вальфорда. З

ОСИП ШПИТКО.

ДЕКАДЕНТ.

(Конець.)

Тимчасом довги ростуть, як рощина в нецках, а проценти ще гірше. На дїти зайшла якась пошесть, положило ся нараз четверо, одно на якісь гулї, чи струпи, друге на „коклюш“, трете на „болячки“, а четверте хтось таки врік. Бідна Параньчиско гризла ся, гризла, плакала в гіркий кулак, аж нарештї Господу Богу подобало ся покликати ї до себе.

Тай знов біда, тай знов гризота. Треба теж поховати і то „зі спровадженьом“ тай з „псавтирою“. Трупа не викине за ноги па вулицю. А небіжочка була доброю жінкою, що в сьвіті такої пошукати!...

Федько вже сопілочки відрік ся, плаче, а заводить, аж головою товче до одвірків. А громада бачучи, що він в таких тарапатах і слушно побоюючись, що коли так дальше піде, то худоба похалїє на нїщо, увільнила бідного Федька зі служби, принявши иньшого пастуха, швидшого та молодшого.

Йойна очевидно, теж не заспиляв грушок в попелї, бо він мудрий чоловік, о, мудра песя віра! доїв Федька, мовляв, аж до споду, так, що той послїдний мусив продати цїле обістє і всї рухомости, та й то ще було за мало, аби жида заспокоїти. Федьків ґрунт пішов на лїцитацию, а рухомости жидва розкракала як ворони. Щастє велике, що дїти, з котрих ледво четверо при житю лишило ся — розібрали добрі люди поміж себе, бо інакше хоч було потопи у потощї, як молоді песята.

І від тої пори посумнїли дуже папірнецькі лїси, перестала їх чарувати сопілочка громадського пастуха — не стало Федька Дулї. Він мешкав тепер в комірни і ходив по селу за проценим хлїбом. Посумнїв і він, згорбив ся, замовк, до нїкого й словечка не промовив, хиба ховаючи кавалок хлїба, або миску муки, дякував: — „Бодапрости! бодапрости!... помолю се за померші душі... вочинаш вожиеси на небесах...“ і йшов дальше...

Але одного разу — а було се як раз в сам горячий передновок — Федько Дуля повертав з села до дому. День був страшенно горячий, така спека, що крий Боже! а Федько лазив по хатах від самісїнького досьвітка, з двома торбами, перевішеними на вхрест через плечі і на жаль, обі були порожні, хочби мисочку мукиї, хочби кавалок сухого хлїба... нї!... „Най вас дїдуню Бог споможе“ — казали йому всюда.

Стежка провадила до дому попід саміські черешнї, котрі колись до него належали. Федько зїрнув, піт цюрком з него лле ся, змучений, бо де-ж то, така пізна пора, а він роси ще не мав в губі. Сїв собі в тїни черешень і глибоко задумав ся.

Федько змінив ся до непізнаня. Згорбив ся, змарнїв, зівяв; руда борода наїжила ся, розмервила ся, мов на весні кукурудзянка, очи позападали ся в голову, поховали ся десь аж під саме чоло, а замість великого колись черева, звисала йому нинї вже лиш фалда мягонької шкіри, що виглядало так, як би трету торбу носив на передї. Сидїв і думав, поглядаючи від часу до часу у гору, на черешнї. А вони так чудно у сїм роцї зародили, такі гарні, що аж очи беруть до себе, здавало ся, що галузє не видержать тягару червоних як найкрасші коралї ягід.

Федько глипнув в гору, покивав головою, мляснув кілька разів язиком, а уста его страшенно якось викривили ся. Тут так любо сидїти під тими черешеньками, вони такі милі такі тепер червоні... а дозрїли вже цїлком... А прецї оті черешнї були его питоменні, ще не давно, от, може тому 5 лїт, належали до него. Він сам, з небіщиком татом їх садив, сам підливав, плекав, ходив коло них, як коло рідних дїточок і виплекав... виросли такі гарні, буйні... У цїлій Папірни таких не було; він гордив ся ними і тїшив, як власним здоровєм... Тай обістє було его власне, его батьківщина, а небіщик тато як вмирали, то так йому казали:

— Федьку, вобіцуй твоє і нїхто не має права тебе звідци вигнатя, я ту робив сорок років паньщину... а чуєш? А памєтай си, абис ни профримарив, бо бим з тобов мав суд на тамтім сьвітї...

Федько здрігнув ся, немов би ним щось підкинуло. Як-же воно

причини війни конфлікт між людностию анґлійскою а голендерскою в полудневій Африці неоминений. Аґлія поборює не лише Трансваль, але загалом всї народи походженя голендерского. Загалом жие в Африці полудневій 431.000 Голендрів і 338.400 Анґлійців.

Галицка Каса щаднича перед судом.

В дальшій розправі відчитано кілька рескриптів намістництва з 1894 р. з приказом о зредуковане портфелю векслевого до ровеня фонду резервового і запитане, що дїе ся з цензорами? В рескриптї з років 1895 і 1896 намістництво ще не жадало редукциї портфелю векслевого, бо вже біляньси предкладано фальшиві. З 1896 р. є провізоричне (!) письмо намістництва, що біляньси за сей рік приймае ся до відомости, а о редукциї портфелю нема згадки. Загалом із зізнань і розправи виходить, що покликані до контролї орґани як власти, не сповнили свого обовязку та на надужитя Зїми і его „кумпанії“, з котрої мала часть засїла на лаві обжалованих, дивили ся крізь пальці.

В четвер дальше переслухано Вендриховского.

Оборонець д-р Ашкенази поставив йому кілька питань що-до позичок векслевих і позичок затяганих товариствами заробковими і чи Зїма не був примушений напливом вкладкових капіталів льокувати їх (мимо заборони статута) на векслях, замість на гіпотеках і на купно ефектів? чи се не дїяло ся з огляду на добро (!) каси? — Вендриховский признае, що для добра каси лучша була льокация капіталів на векслях, ніж на гіпотеках. Дальше заявляе Вендриховский що на удїлуване кредиту він не мав ніякого вилиру, а о довгах Щепановского, Вольского і Одживольского довідав ся доперва (!) з дневників. Також каже, що від часу своєї суспензиї до хвилї увязненя не був анї разу в будинку Каси. Що в Касї була правдива „polnische Wirtschaft“, сьвідчить сам Вендриховский. Комісия контрольна від часу спровадженя Каси до нового будинка не переглядала рахунків, хоч книги лежали отвором. Рахунки можна було справдити в двох годинах, але і на се покликана контроля не мала часу! З Щенановским Вендриховский ніколи (каже) не говорив о справах Каси анї біляньсу, а мав з ним лише одну „коммерческу сдїлку“. Іменно Щепановский виарендував терен нафтовий в Урожи (коло Дрогобича) і в Нагуевичах, а Вендриховский застеріг собі 1% від чистого доходу. Тілько всего було їх знакомства.

Що до рахунків біжучих, котрі все перевисшали зложені ефекти, то до сего Вендриховский (каже) не мішав ся, бо то належало до ліквідатора і директора. Взагалї Вендриховский „не мав права ні звернути уваги, ні супротивитись, а мусїв слухати приказів свого наставника Зїми“. Бідний Зїма! може він і мав би що на се сказати, але годї его „духови“ переводити свою оборону... На питаня предсїдателя трибуналу Вендриховский заявляе, що він не мав кому звернути увагу на маніпуляцию з рахунками біжучими. Чи може Зїмі? Комісия ревізийна могла сама довідатись, але за часів его урядованя сего не чинено. Взагалї обжалований не хоче пояснити позициї в біляньсї „рахунки біжучі“, виправдуючи ся тим, що яко бухгальтер не був независимим, як се н. пр. есть в банку краєвім, але був підчиненим одному Зїмі.

По переслуханю Вендриховского зарядив трибунал — мимо супротивленя д-ра Ашкеназого — переслуханє доказових сьвідків в справі біляньсів. Першим сьвідком був бувший бухгальтер Каси п. Дмитро Кочиндик, чоловік 75-лїтний. Він жив з Вендриховским в приязни. (Сьвідок заперечив свою руску народність і подав, що є Поляком. В 1846 роцї „walczył za wolność“ і тягано його за се по судах). При касї служив 35 лїт, а від 1866 до 1890 року був бухгальтером. З Зїмою служив від 1871 року, бо тодї іменовано його директором. Підносить, що Зїма був деспотом, не любив замітів, а коли його хто не слухав, то хоч поводив ся з ним гречно, а таки шкодив его опінії в дирекциї. І сьвідок уступив з Каси на жадане Зїми, котрий йому загрозив, що інакше сам його усуне. Сьвідок обовязки свої сповняв совістно, а що пильнував приписів, то Зїма напятнував його в дирекциї „борителем“.

Дальше п. Кочиндик сьвідчить, що вже за его часів Зїма допускав ся надужить з рахунками біжучими, але сьвідок опер ся сему і Зїма дав потрібні асиґнати. Цензорів до векслевих позичок не було, а удїляв їх сам Зїма.

Зїма забрав був від сьвідка ключі від скарбця і допускав ся ще иньших „niewłaściwości“, а хоч сьвідок ще в 1874 роцї вніс до дирекциї в тім дїлі жалобу на Зїму, то доси не дістав відповіди. (Др. Грек: „А сподїваєте ся ще?“ На сали веселість.)

Сьвідок, уступивши з Каси на пенсию, часто питав контролюючих, чи добре переглядали рахунки. Контроля находила „все в порядку!“ Вендриховского знає сьвідок вже 25 лїт, від часу, коли той покинув професуру в Дублянах, і уважає його за „поцтивого“, за чоловіка слабої волї, але не мартвотратника.

Відтак наступило переслуханє другого сьвідка Здислава Жебровского, 31-лїтного, бувшого урядника бухгальтерийного Каси. На жадане оборони трибунал рішив не заприсягати сьвідка, а прокуратор застеріг собі внести против сего жалобу неважности.

По переслуханю сего сьвідка о год. чверть на 4-ту по полудни закінчено розправу четвергову.

По ад'юнктї бухгальтериї Жигмонтї Нудякевичу, котрий не подає нїчого нового, візвано в пятницю дальше ад'юнкта бухгальтериї, 40-лїтного, жонатого, Вал. Зьолецкого. По причині доходженя против него прокуратор спротивив ся заприсяженю його, а оборона на се згодила ся.

Він зізнає, що вів головну книгу, а в 1895 р. був при укладаню біляньсу. Зїма удїлював вказівки, а безпосередні прикази видавав урядникам Вендриховский. Що до маніпуляций векслевих і переношеня їх до иньших рубрик — то уряджувано се з карток, без книг підручних. Ревізиї комісиї були лише формою. Членам комісиї посилано нераз до дому біляньс до підпису. Контроля не була ніколи на серіо. Раз тілько п. Ґубринович (купець) заглянув в бюрі до головної книги, щось собі виписав і грозив, що порушить се „щось“ на загальних зборах Каси, але на погрозі і скінчило ся. Наслїдком недбальства членів видїлу, привикли урядники уважати їх чинности за фарсу.

Дальше виводить сьвідок, що засїданя видїлу і комісиї відбували ся „по фамілійному;“ декотрі панове, як Ґубринович, Яновский і иньші, були „рег ти“ з Зїмою, а п. Шаер, як сьвідчать книги, був з Зїмою в близших зносинах (був довжником каси). Сьвідок не знає, як пояснити се, що Губринович, фаховець, переглядаючи книгу касову не достеріг мальверзаций при позичках Щепановского і чому не зробив з сего ужитку.

По півгодинній перерві приступлено до переслуханя сьвідка д-ра Ем. Роїньского. В рр. 1888—1890 по смерти пок. Тарнавецкого він був начальним директором. Сьвідок застав уже різні „nieprawidłowości“. Зїма сам він есконт векслів і дотичну книгу, приймав ефекти на рахунок біжучий (conto corrente), і на застав (lombard) і відтинав купони. Зїма нарікав, що не може нїкому сего „повірити“ (яка праведна людина!). Сьвідок жадав конечних реформ, як заведеня цензорів, веденя аркушиків позичкових і т. п. Зїма сему опер ся, бо се його „вязало би“ (очевидно красти); вкінци сьвідок уступив „не вигравши справи“. Становище Зїми (каже сьвідок) було дуже сильне і він все ставив на своїм. Дальше сьвідок пояснив справу кредитів і біляньсів, а що до Вендриховского заявляе, що той повинен був спротивитись Зїмі, а таке укладане біляньсів називае „неправильним“.

НОВИНКИ.

Чернівці, 10-го жовтня 1899.

Русини Буковиньскі! Не забувайте на „Народний Дім“, при кождій нагодї збирайте складки.

Сумною вістию дїлимо ся з нашими читателями: **Францішок Ржегорж помер вчера в Празї.** Був се великий приятель Русинів, що свою приязнь і любов до нашого народа оказував не лише словом, але також дїлом. Майже цїлу Галичину всхідну об'їхав він, пізнавав житє нашого народу, его звичаї і обичаї та був довгі лїта его знаменитим етноґрафом в ческій журналїстицї. Ческий музей доповнював він незвичайно совістно богатствами етноґрафічними нашого народу, а крім того заложив він там окремий віддїл для руских видавництв. Яко чоловік незвичайно скромний і симпатичний, він єднав собі серця всїх, що його пізнали. В руских домах був він все найминїйшим гостем. З смертию его опорожнило ся мабуть на довгі лїта в ческій працї місце совістного і трудолюбивого письменника, що познакомлював ческий сьвіт з нашою культурою. Заки успіємо подати ширші вісти про житє і значіне Покійного, кличемо з щирим жалем: Честь Твоїй памяти Брате, Славянине! Руский нарід буде Тебе памятати і шанувати! Пером Тобі земля!

Минувшої недїлї, т. є. в день похорону, вислано з Чернівців на руки п-ні. Грегоржової слїдуючі кондоленційні телеґрами:

„Просимо принати вираз глибокого жалю по поводу смерти заслуженого і для Русинів етноґрафа Франтїшка Грегоржа. За товариство: „Народний Дім“, „Руска Бесїда“, „Руска Школа“ — Ясеницкий, Пігуляк, Попович, Стоцкий.

„Грудочку україньско-рускої землї кидає на могилу заслуженого етноґрафа Франтїшка Грегоржа редакция „Буковини“.

Драйфусияда в Чернівцях. Минувшої середи, якийсь молодий подорожний з Румунії, родовитий Француз, приїхав до Чернівців і ту вступив до торговлї з образами, котрої властителем є жид. Француз, переглядаючи образи, натрафив на портрет Драйфуса. Обурив ся дуже і роздер портрет, кленучи голосно „шпіонови, що тілько лиха заподїяв его вітчині“. Жидок, горячий приклонник Драйфуса, запротестував супроти сего словами: „A richan san tatens taten agan!“ — на що і Француз мусив певно щось специяльного відповісти. Счинилась страшенна авантура. Збігше ся в одній хвили і уоружене в парасолї і ґїски племя ізраїлево почало Француза зі всїх боків обкладати „зецами“, не щадячи йому при тій нагоді ріжних доволї „поетично - естетичних“ епітетів, як: „brech a kiszkes! di kapcun parch! paskidniak! a fras solst bekimen taki zaraz!... Сей, бачучи, що бідa — дав ногам знати і спас ся „бігством“, скривши ся в безпечнім місци, бо в бюрі інспекциї полїциї.

До комісиї орікаючої особисто - доходових податків в IV. класї черновецкого окрута вибрані зістали: Моріц Пікер і Лейба Гершман, а на заступника: Йосиф Фукс.

Посол Модест Ґріґорча зложив мандат до сойму краєвого.

Що думають буковиньскі Німці про Мустацу. В одним з послїдних чисел Bukow. Nachrichten появила ся замітна вступна стаття, звернена виключно проти особи бар. Ник. Мустаци. Зміст сеї статї більше меньше ось який: Борбу, яка вже від кількох місяців веде ся проти черновецкого митрополита, заінавґурував Мустаца і товариші. Ті самі, що аґітували давнїйше в „Sentinella“, пишуть тепер статї і в Patri-t. Ті самі вже від кількапайцять лїт скидають з себе маску консерватизму, наколи лише йде о поборюване нелюбленого президента краю, або голови церкви. Декотрі з проводирів і аранжерів тої затїї спочивають вже в гробі, але остав в краю ще один: барон Нїко Мустаца, головний аранжер нинїшної борби на Буковині, найбільший ворог публичного спокою, аґітатор без скрупулів, чоловік, для котрого нїчим є обкидуване болотом авторітета властий, власної своєї церкви, права буковиньских народів; для него нїчим є так потрібний спокій в краю, він усе потрафить зробити, аби лише себе самого вдоволити і кількох румуньских олїґархів, своїх однодумців. Край наш вже був відітхнув, почувши, що ґраф Паче, бувший президент, мав на цїли усунути його цїлком з полїтичного овиду. Але Мустаца яко незвичайно хитрий чоловік, умів знов виплисти на верх, завдяки панучому тодї роздвоєню поміж буковиньскими Русинами, з поміж котрих умів де-кого до себе приманити. Се був один критичний день в полїтицї Мустаци. Другий такий критичний день спогонив його перед послїдними виборами, тодї, коли проводир т. зв. молодих Румунів, Яндьо Фльондор поставив его кандидатуру на вижницкий повіт, против Никол. Василька, де, з огляду на чисто руске населене, був би на певно перепав. Але Мустаца прийтов до Фльондора з плачем — бо він навіть плакати вміе, коли сего зайде потреба — і впросив ся. Фльондор, давши йому пізнати свою силу і думаючи, що в Мустацї буде від тепер мати вірного служку, „позволив“ його вибрати. Та старий лис-полїтик перехитрив „молодого“ Фльондора, бо зіставши вибраним, представив Фльондора і товаришів перед правительством в якнайгіршім сьвітлї,

---

стало ся? як то може бути? Та-ж не давно ще ґрунт до него належав, а він так легкодушно прогайнував батьківське добро, осиротив себе, тай дрібненький куколик... Забагло ся йому кирниці... хтїв зробити добре для Параньки, а тимчасом зігнав її з того сьвіта. І що він тепер свойому батькови скаже? Як там покаже ся і з яким лицем? як йому в очи подивить ся?... Ні, він не може собі того дарувати, адже вів допустив ся страшного, непростимого і неспасеного гріха, він мусить його спокутувати.

Глянув у гору — а черешнї — ах, Боже! так і очи манять, такі просять ся, аби їх рвати. Він вже сягнув кулею, що-б пригнути одну гиляку — та ні, адже се була-б проста крадїж — черешнї вже не его, не має до них найменьшого права. Голодний він голодний, аж боки позападали ся, живіт загнув ся, а йому не вільно нинї ягідки покушати... Страшний, непростимий злочин!

Федько знов глипнув у гору, знов мляснув язиком, а его лице прибрало дикий вираз. Встав, оглянув ся довкола себе, чи де-кого не ма, чи його хто не підслухує, скинув з себе торби, рештки кожушини, котру колись внесла йому Параньки замість віна, а в котрій він тепер в день ходив, а в ночи нею накривав ся зимою і лїтом, відкинув на бік сукату кулю і крикнув скаженим хоч придавленим голосом:

— А їв-бис драбуго черешнї? га? а добрі? смачні?... А зїдж то що не люди! а маеш черешнї! а дїдька рогатого зїдж і води зимної напий ся! а на! а на! а маеш черешнї! а кольку в бік! а другу! а трету! а десяту!... на! на! на!... — і за кождим словом валив себе в писки обома кулаками, з цїлої сили, так довго, поки аж не втомив ся.

Вкінци переконавшись, що така кара поки що, достаточна, убрав ся в кожушину, перевісив через плечі торби і потис хилком просто до — Йойни.

За хвильку провадив його там відгомін пісоньки бувшої „покоївки“ пана Драпіцкого, а теперішньої властительки Федькового обістя. Вона очікувала свого коханка і рвучи черешеньки, присьпівувала собі зовсїм не срібним голосом:

— „Gdzieżeś, ach, gdzieżeś, Jasiu mój kochany?“...

подаючи себе рівночасно як „апостола покою“. В кінци пізнав і сам Фльондор хитрі плани Мустаци: Мустаца роздмухав в краю огонь, аби в очах правительства уходити за „фаєрмана“ себ то за гасителя, та нині набоїв вже тілько, що й сам сего огню не вгасить. Бар. Мустаца наніс великі шкоди краеви: православна церков і її голова на Буковині з'огиджені, між румуньским духовеньством анархия, румуньскі професори теольогії, отже люди, що мають образувати молодих священиків, не віддають свойому духовному начальникови владиці належної йому почести, ба, й румуньске населеня агітациями Patri-ї здеморалізоване — отсе все є ділом Мустаци. „Вароне Мустацо, — кличуть вкінци Bukowiner Nachrichten — що вам за те скажуть на тамтім сьвіті Зотта, Гормузакі, та ексцеленция Василько? Ось вже й у тім житю збираєте овочі зі своїх вчинків. Ви злучили до куни руске духовеньство. Перечитайте собі їх меморила, та адресу, які оноді вручено митрополиті та президентови краю?“ Bukow. Nachrichten кінчать свою статю передрукованем адрес, які в послідних днях вручило православне буковиньско-руске духовеньство митрополитови Аркадиеви і п. президентови краевому бар. Бургіньонови. Так пишуть і думають буковиньскі Німці про Мустану і годі не признати ім цілковитої слушности.

За напад получений з рабунком засуджено оноді бувшого касиера зі Сторожинець Штерна на 6 місяців вязний.

Жениха за всяку ціну шукає куконіца „Patria“. Спосіб до того у неї, як у кождої пристарковатої панни, себто ильотки, чорнена, інтриґи і т. п. особливо на того, кого гадала, що ось-ось зловить у свої сїти. Коли проф. др. Скедль сеї зими сказав у соймі кілька чемних слів на адресу панни Романії, вхопив його зараз старий сват барон Николупа обома руками й гадав, що ось то вже й є жених для онущеної домнїшори. Та Німець ще загодя успів вияснити свій комплемент, що йому й на думку не прийшло женихатись з бабою, котру покинули навіть „старі Рум.“ Від тоді куконіца не посїдаесь із лютости на „Svabul-a“. Тепер моргає наша мадмоазель до другого жениха себто до Поляків, тих самих, що їх заступника викинула з хати-сойму, коли романсувала з Старо-Русами. Нині оповідає циганьска грішниця, що „moscalofilul“ Крушиньский написав в „Neue Freie Presse“ якусь статю на Поляків, котрим радить звязати ся з нею, а не з Русинами, що є „найбільшим небезпеченьством для цілої нациї польскої“. Недавно говорила стара пльоткарка таке Німцям про Русинів, перед тим знов про Поляків, а ще раньше таке саме „Старо-Русам“ про Німців, Поляків і Русинів разом. Як видно в сих відновлених на ріжну адресу сплетнях циганьских одна тільки ціл: позискати союзника до більшости супроти Русинів.

Протест руского духовеньства против румунїзаторских демонстранций волоских священників гранув у румунїзаторів, як грім з ясного неба. Мордко Мустаца забув язика в роті, промемляв тільки в „Post“, що зле стало ся, але для кого зле, не сказав, тай не треба, бо всї се знають. А „Patria“ кидає ся на всї боки, як змий вїлений в саме серце. Одна потїха для неї, що як пише, найшли ся „лише чотири священики московскі, цьвіт московского духовеньства“, що не підписали адреси. Не знаємо, чи запрошувано до підпису й липованьских священиків, але те знає й „Patria“, що від румунїзаторских демонстраций відтягнуло ся богато більше, як чотири священики-Волохи, цьвіт волоского духовеньства, ба навіть відтягнули свої підступом витуманені підписи. Яка лють напала румунїзаторів ізза руского протесту, проте свідчить і те, що один уступ дотичної ріжним письмом наче оповіщене видрукованої статї сконфіскувала прокуратория.

Віче галицко-руских священиків. О. Танячкевич, посол до ради державної, скликує на день 24. с. м. до Львова віче руского духовеньства з слїдуючим дневним порядком: 1) характер церковних урядів парохіяльних і правне становиско духовеньства; 2) характер правний метрикальних книг і язик метрик; 3) урядові кореспонденциї і становиско руского духовеньства в виду розпоряджень намістника і президента вижш. суду; 4) становиско руских священників-сотрудників; 5) поділ духовних посад на класи; 6) патронат; 7) фонди на будову і удержуване церков; 8) справи конкуренциїні, а вкінцї справа поліпшеня биту гр.-кат. духовеньства.

Курс женьских робіт. Двох буковиньских учительок, а то: пп. Мал. Брайлькан з Білки і Евг. Ярошиньску з Раранча, вислано на припоручене ради шкільної краєвої яко стипендисток на курс женьских ручних робіт до фахової школи в Фрайденталь на Шлеску.

Увільненє убийниці. Оноді відбула ся перед судом присяжних у Львові розправа против матери, що убила свою дитину. Бідна жінка ганучи з голоду вкинула малу осьмимісячну дитину до ріки, бо не могла дивити ся на її муки. Її житє дуже сумне, а на жаль, таке, що часто про него чуємо. Она служила колись в дворі. Була гарною дївчиною. В дворі став дїдич вітцем її двоїх дїтий. Тогдї вело ся їй не зле. В недовзї дїдич умер а її видалено з двора вже з троїма дїтьми, з котрих наймолодше числило вісїм місяців. Она пішла в сьвіт з дїтьми, та нїгде не дістала занятя. Почав ся голод і жебранина. Лучало ся, що нещаслива через два дни немала що ні собі, ні дїтям до уст вложити. Голод розстроїв еї. Змучена найшла ся она над рікою і еї филим віддала бідне дитя, що плакало з голоду. Перед судом призналася до вини. По знаменитій оборонї адвоката присяжні увільнили обжалованку від вини і кари.

Самоходи в Суданї. Самоходи зроблять небавом велику конкуренцию караванам африканьским і траґарям. Як доносить Temps один з французких дневникарів, Фелікс Дібоа, задумує завести комунїкацию самоходом на дорозї від Конакни до Нїгра. Самохід має перебути ту дорогу в двох до трех днях. Мотор самоходу, зробленого в Франциї є нафтовий. Самохід перебуває 8—10 кільометрів на годину і має їздити в погоду і в часї дощу. Склади нафти будуть збудованї по дорогах так, щоби еї не бракло. Самохід перевезе 1000 кільоґрамів нафта на просторони одного кільометра буде коштувати 11 сантимів. Дібоя виїздить до Судану, щоби там зробити пробу на просторі 400 кільометрів, а опісля задумує завести таку комунїкацию на Мадаґаскарі поміж Таматаве і Танаріво.

Ошуст. В місцевости Форниска коло Янова явив ся якийсь незнакомий чоловік до тамошного посесора млина, Е. Вакермана і став на службу яко челядник. По кількох днях віддав він мельникови до перехованя 500 зр. причім твердив, що се его випроцесована спадщина. Легковірний мельник вложив гроші до комоди, не числячи їх. Дня 29. мин. місяця пожичив челядник від мельника 50 зр. і нове убране, вартости 22 зр. Того самого дня вело їв він себе відвезти на зелїзницю, почім пропав без вісти. Заненокоєний мельник оглянув на другий день гроші, що челядник віддав йому до перехованя і пересьвідчив ся по невчасї, що місто 500 зр. було там лише 10 зр., котрі були приліплені на пакетї по обох сторонах, а в серединї находив ся чистий папір. Сего самого дня зголосив ся п. Олїярник, брат жінки мельника і оповів, що йому також дав до перехованя сей сам ошуст так само приряджений пакет з мнимою сумою 500 зр. і що на то пожичив в него 100 зр. В дїйсности було в пакетї лише 10 зр. Єсть се добра наука для легковірних.

Цїкаві коллєкциї. Один, славний нині, французкий дневникар велїв оббити собі покій листами видавців і редакторів, що відсилали йому рукописи, „жалуючи, що їх печатати не можуть“. Славна сьпівачка, Христина Нільзон має стїни свого будуару, виклеєні нотами опер і пісень, котрими чарувала сьвіт а еї убиральня витапетована рахунками готелїв, в котрих замешкувала в часї своєї артистичної кариери. Один американьский актор має комнату до куреня, оббиту рецензиями его виступів; прихильні справозданя оправлені в червені обвідки, неприхильні в шафірові. Та послїдна краска переважає. Один з з льондоньских редакторів має „комнату автоґрафів“, білі стїни покритї суть власноручними підписами: Падеревского, Масканього, Сарасатого, Решків, Мельби і т. п.

Праця в фабриках тютюну. „Wiener Abendblatt“ оголосила нові норми поділу працї, установлені міністром фінансів, які війшли в житє від 1. с. м. в фабриках тютюну. Сесї норми, що будуть обовязувати зразу два роки, кажуть, що жінки має ся уживати лише до робіт, які відповідають їх фізичним силам; так само робітничу молодіж низше 16 років. Молоді робітники до 18 років мають ходити до промислової школи. Нормальний час денної працї не сьміє перевисшати 10 годин. В неділю устає всяка праця. Праця в надпроґрамових годинах має бути окремо плачена. В днї перед великими сьвятами робітники мають бути вільні цїле пополудне. Робітник, що мусить лишити ся дома по причинї заразливої хороби в родинї, буде побирати таку платню, яку дістававби на випадок хороби. Рішено далї, що робітників можна карати в дисциплїнарній дорозї лише по точнім пореведеню дисциплїнарного слїдства. Вкінци вичислено ті проступки, що причинї яких можна прогнати робітника в дисциплїнарній дорозї.

Коти з'їли а може й заїли стару 75-лїтну жінку Марґеріту Герер в Парижи. При улици Кроа-Нївер в тім містї жила бідна старуха, котра збиранем шмат зарабляла собі на житє і на шість котів, котрі держала в своїй нужденній комірчинї і годувала. Людям з сусїдства впало в очи, що старуха, котра правильно що дня о певній порі вибирала ся на роботу, від кількох днїв вже не показує ся, а знову коти в хатї страшно мявкають і коло дверий, що виходять на сходи, заносить як би трупом. Сусїди закликали слюсаря, а коли отворено двері, представив ся очам всїх страшний вид. Старушка лежала нежива на земли, а тїло на лици і на руках було обгризене аж до костий, а коти, що очевидно обгризли трупа, поховали ся по кутах та поза меблї в хатї. Чи нещаслива померла природною смертию, а коти відтак з голоду обгризли трупа, чи може они таки старуху заїли — хто то вже знає? Милосердні люди поховали нещасливу, а коти зараз поубивано.

Енергічна лїкарка. Серед Індиян племени Мокі панує від якогось часу така страшна вісна, що грозить винищенем цїлого племени. Ратованю Індиян пожертвувала ся молода лїкарка міс др. Марі Маке з Нового Йорку при помочи аґронома висланого правительством в цїли обзнакомлюваня Індиян з рільництвом. Лїкарка заняла ся щепленем вісни, дезінфекціонованем хат, паленем одїжи і річий які лишили ся по хорих і мерцях. Індияни вірять, що хороба походить від злого духа, якого можна побороти лише сьпівом і ріжними забавними церемоніями. Міс Маке не журила ся поглядами Індиян на сесю справу, лише зібрала при помочи державного урядника цїле племя і почала щепити вісну. Індияни не опирали ся, бо уважали цїлу справу за жарт. Дезінфекцию однак хат приняли з невдоволенем, що дїйшло до найвисшого степеня, коли лїкарка почала палити одїж, постїль і ріжні річи. Лїкарка однак не зразила ся сим, і довела до того, що дезінфекціоновано два індийскі села, а мешканців іщеплено. Коли однак прийшла до третього села, вожди заявили, що не допустять її до себе. Всї ради і пояснена лишили ся без наслїдків. Але лїкарка не дала за виграну. Зателеґрафовано до Вашинґтону о поміч і секретар війни Ротт віддав їй до розпорядимости відділ війска. Таким чином защеплено вісну всїм Індиянам. Хиба істория щеплення вісни не знає подібного випадку.

В Київі вибух на днях великий огонь, не далеко нової пристанї, в части міста, званій „Падол“. Згоріла одна велика дїльниця, замешкана головно жидами.

Супруже Йокая. Жінка славного угорского письменника є особою молодою. Тїшить ся она незвичайною красою, а до того має великий драматичний талан. Она є дочкою машиніста жида. Йокай пізнав еї перед трема лїтами, коли она ходила ще до школи драматичної в Пештї. В часї торжества Петефі-ого виголосила она в лїтнім театрі в Будї апотеозу поета, написану Йокаєм. Небавом заанґажовано еї до театру в Пештї, яко артистку лїрично-наївну. На цивільнім шлюбі Йокая не було нїкого крім сьвідків і родичів молодої. Старий Йокай був в знаменитім гуморі. Коли бачив, що писар шукає в книжках за якимсь документом, сказав жартом: „Чи бракує чого? з спокійною совістию уневиняю вас, що вік служби військової для мене минув“. Пан „молодий“ одітий був в чорний сурдут, молода в чорну суконю. В лїтературних кругах угорских вість про супруже старого письменника не викликала радости, тому деякі дневники поминули еї мовчанем, хоть ті що близше Йокая знають, меньше повинні би ся тому дивувати. Єсть він незвичайно різьким чоловіком. Встає що дня о год. пятій і пише роздїл повісти. Лїта йому не тяжать. Він все веселий, мягкий, тому можна йому простити, що по написаню великого числа фантастичних романів, забажав сам пережити бодай один.

„Народна гостинниця“, товариство зареєстроване з ограниченою порукою в цїли основаня у Львові руского готелю і реставрациї — основало ся сими днями у Львові і статут сего товариства вже підписано в присутности нотаря. Товариство має на цїли виконувати занедбаний у нас того рода промисл і приспособляти для него молодіж рускої народности. Брак руского готелю і рускої реставрациї давав ся дуже відчувати, особливо для руских людей з провінциї, а значіне тої точки збору для Русинів кождий певно добре розуміє. Отже треба і надіяти ся, що руска суспільність підопре ново-заложене товариство численними уділами. Один уділ виносить 10 зр. а виносове 1 зр. Уділи належить складати, взглядно присилати на руки п. Василя Нагірного, директора „Народної торговлї“ у Львові (Ринок ч. 36).

Цар не приняв поданої руки. В Франкфуртї над Меном зайшов недавно в часї побуту цїсарскої пари в тім містї, дрібний випадок, коли цїсарска пара вертала з православної каплицї. Якийсь молодий Француз хотячи укріпити француско-росийский союз і замаїфестувати свої для него симпатиї, забажав устиснути долоню царя Миколи II. і тому скочив на ступінь цїсарскої брички. Цар не приняв поданої руки, ховаючи свою руку, а заки герой мав час стямати ся, полїцай зловив його сильною долонию за карк і відставив на полїцию. Там справджено его назвище і списано протокол, до якого Француз подав пояснення і пущено його на волю.

На „Народний дім“ жертвували: Т. Василь Кузик 50 кр., за блюки 35 кр., Андрей Стефанїца 50 кр., о! Василь Даскалюк з Маренич 10 зр.' пані Анна Москва з пушки 6 зр. 4 кр., п-і. Стефанія Манастирска зібрала 11 зр. 20 кр., Н. Н. 2 зр. 50 кр., Николай Тевшул на блюк 5 зр., Андрей Останик 1 зр., Корниль Шкраба 1 зр., п. Іван Брага з Мези 1 зр. 85 кр., М. Коралевич 17 зр., (складка) п. Ілля Міронко 1 зр., п. президент Бургіньон 10 зр., карти кореспонденциїні 1 зр. 35 кр.

Членські вкладки зложили: пп.: Осип Стрельковский 1 зр., Юрий Кирилович 3 зр., Осип Лучиньский 10 зр., п. Зибачиньский з Горошівців 5 зр., Іван Бараньский 2 зр., Н. Н. 1 зр., Омелян Кукенька 5 зр., Іван Синюк 1 зр., Ілля Бойчук 2 зр., Олександер Кунчанко 5 зр., Єротей Сопюк 1 зр., п-ї. Леокадия Сопюк 2 зр., п-а. Февронїя Сопюк 1 зр., п. Дмитро Тарновецкий 12 зр., п. Іавн Терлецкий 5 зр., Андрій Зугаєвич 2 зр., п-ї. Анна Копач з Чернівців 50 зр., о. Матейків 5 зр., п. Антін Синюк 10 зр., Стефан Циганюк 5 зр., Омелян Влад 5 зр., О. Веренка 1 зр., разом 2488 зр. Сердечна подяка.

Телєґрами „Буковини“.

Відень. 7. вересня. Посла до ради державної д-ра Жоржа Поповича увільнено зі становиска редактора-перекладчика „Вістника державних законів“ для румуньскої мови при міністерії внутр. справ.

Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

З причини опізненої пори знежені цїни товарів на ріжні сезони:

ЛЇТНІ ПАРАСОЛЇ

чорні чисто шовкові .	від зр. 3·— до 8.—
„ пів „ . .	„ „ 1·50 — 2·50
модного цьвіту чисто шовкові .	„ „ —·3 — 7·—
„ „ пів „ .	„ „ 1·25 — 2·50
Дїточі парасолї . . .	„ „ 0·80 — 2·50
Парасолї від дощу . . .	„ „ 0·95 — 0·10

Для дам і мущин.

Обув. Великий склад черевиків з славної фабрики Anton Capek у Відни, з французької шкіри, а також инших сорт а все в найлучшім ґатунку для пань, панів і дїтий ясних, жовтих і чорних з ґузиками, до шнурованя і з ґумою

мужескі в цїнї . . .	від 3·50 зр. до 8.—
дамскі „ „ . . .	„ 3·— „ — 7·—
дїточі „ „ . . .	„ 1·10 „ — 3·50

Домові мешти і пантофлї до лявн-тенїсу, методи Кнайпа, Лямана і т. д.

Соломяні капелюхи

мужескі в цїнї . . .	від 80 кр. до 3 зр.
для хлопцїв в цїнї . . .	„ 40 „ „ 1·50

Лїтні капелюхи фільцові не тяжші як 35 ґр. всякого модного цьвіту в цїнї від 1·59 зр. до 2·50 зр. Капелюхи „Loden“ з фабрики А. Піхлера в Ґрацу.

Виключна продаж славних італїйских капелюхів з фабрик: Barsalino, Ginseppo, і надворної фабрики Ґенр. Іта у Відни.

Циліндрів і кляків великий вибір
Мужескі кашкити і шапочки найновішої моди для панів, хлопцїв і циклїстів.

Лїски, палицї і капи до подорожі
для циклїстів шапочки, обув, поньчохи, пояси, рукавички, палички і рейтпейтші.

Краватки

у всїх модних фарбах. Всяких сортів сорочки для панів і то шовкову, полотняні і нефірові туристки шовкові, нефірові і сатинові в цїні від 1·20 зр. до 5 зр. Краватки шовкові і до праня є на складї, а що тиждня приходять в свїжі посилки після найновішої моди.

Прибори до подорожі, як: чемодани, несесери, плахти і куферки у великій скількости до вибору.

Також несесери з накритем до стола, пуделка на капелюхи мужескі і дамскі, піхви на парасолї, ремінцї до клунків пледи і плахти на пледи і шуби.

Посилки на провінцию все відворотною почтою.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею в Відни

Улиця руска ч. 11. Чернівцї Улиця руска ч. 11.

Відважуюсь заявити шановній П. Т. Публицї, що виготовлюю всякого рода обувє для мущин, женьщин і дїтий і то після найновійших фасонів як: черевики гладкі, та в видї остроконечастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезъ ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтки та всякі нарости на ногах.

Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся вдобути собі задоволене цїнних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціяльна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тілько заграничних шкір.

Для шкіл народних
ВИЙШЛИ ЦЇЛКОМ НОВІ ДРУКИ
можна получити в

Друкарнї „Рускої Ради”

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Съвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Съвідоцтва увільненя, фреквентаційні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar, Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і съвято від 9 до 11 годин рано.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекураційне, (**препоручене** Всеч. Духовеньству і всїм вірним Вирос. Митроп. і Преосьв. Еп. **Ординаріятами** всїх **трех епархій**) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід пожарних.**

„Дністер“ вступив в 6-ий рік свої дїяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів ґваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий . . .	96.775 зр. 05 кр.	
Резерва премій . . .	64.263 „ 12 „	
Фонд основний . . .	45.000 „ — „	гот. 880 зр. 57 кр.
Резерва спеціяльна . .	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди лїквідують ся **безпроволочно.** Поліси „Дністра“ принимає **Банк краєвий** при пожичках гіпотечних.

На житє можна обезпечатя ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнїйших** комбінациях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, удїляє **пожички** за оплатою $6\frac{1}{2}\%$ за інтабуляциєю або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає **вклады** до опроцентованя від 1. липня 1899, будуть вклады опроцентовані по 4%.

Зголошеня о удїленє аґенциї в окрестностях, где **нема** близько аґенциї **„Дністра“ приймають ся.**

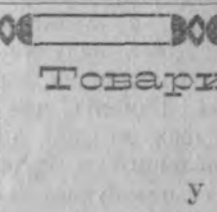

Сезон зимовий і лїтний.

Першим карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталі, фабричні.

Спеціяльний склад елеґантних, совістно виконаних, відповідаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціяльний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурских кальошів і черевиків до ґімнастичних вправ.

! Купуйте книжку !

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Французский Інститут для панночок

ул. Франца ч. 12, (Franzensgasse).

Наука французкої, англїйскої, нїмецкої румуньскої мови і музики.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. Відповідає **Іван Созаньский.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.